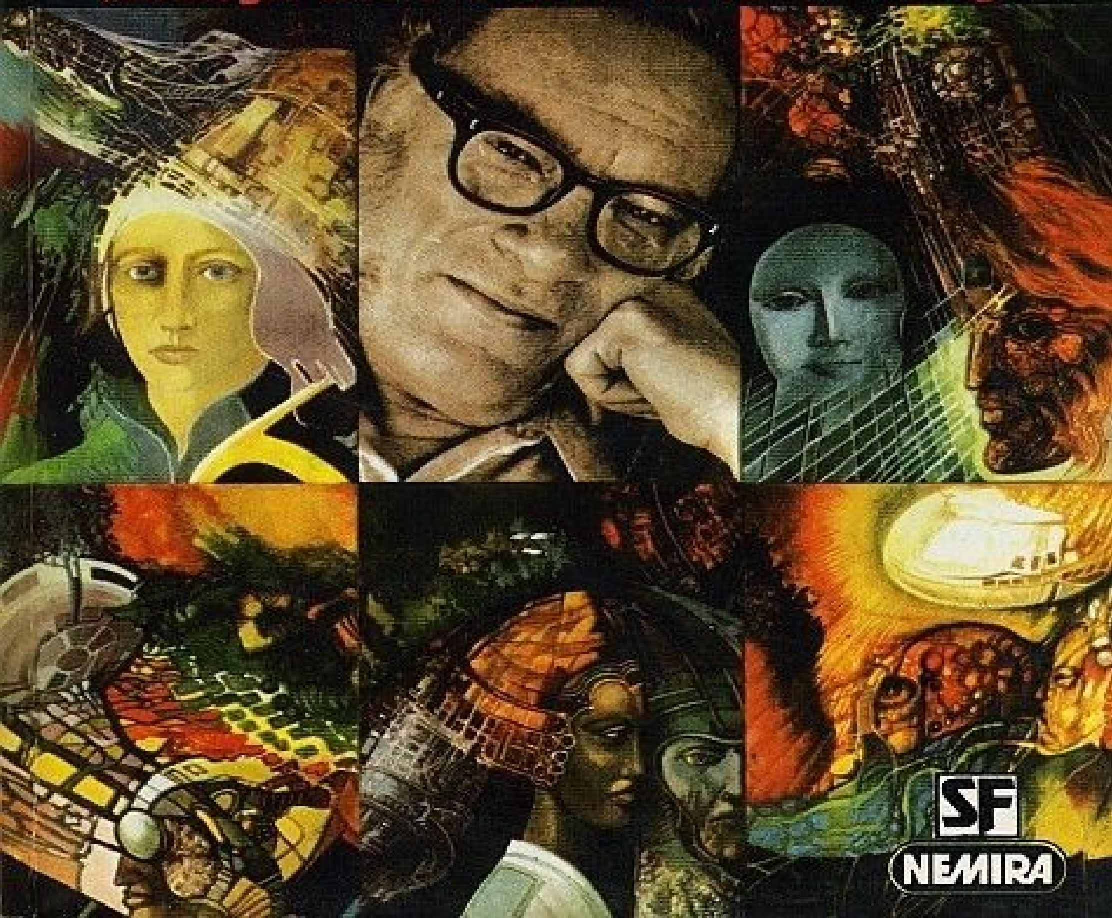
În onoarea lui

Isaac Asimov

PRIETENII FUNDAȚIEI

Antologie alcătuită de Martin H. Greenberg

Prietenii Fundaţiei

Poul Anderson, Orson Scott Card, Hal Clement, George Alec Effinger, Sheila Finch, Harry Harrison, Edward D. Hoch, Barry N. Malzberg, Frederik Pohl, Mike Resnick, Pamela Sargent, Robert Sheckley, Robert Silverberg, Harry Turtledove, Edward Wellen, Connie Willis, George Zebrowski

Antologie alcătuită de Martin H. Greenberg

TRADUCERE DE EMILIAN BAZAC
PREFAŢĂ DE RAY BRADBURY
A DOUA PREFAŢĂ DE BEN BOVA
POSTFAŢĂ DE ISAAC ASIMOV

Lui Isaac, cu dragoste

PREFAŢĂ

de Ray Bradbury

ÎN COPILĂRIE, una dintre poveştile mele preferate era cea despre băieţelul care avea o maşină fermecată de făcut terci. Maşina a scăpat de sub control iar terciul, inundând oraşul, a ajuns până la înălţimea de un metru.

Pentru a merge de la o casă la alta, sau pentru a înainta pe o stradă, trebuia să te înarmezi cu o lingură mare, croindu-ţi drum spre destinaţie mâncând terciul.

O idee minunată, numai că eu aş fi preferat supă de roşii şi un strat gros de biscuiţi. O călătorie şi o petrecere, amândouă în acelaşi timp!

Eu cred că băieţelul din poveste ar fi trebuit să se numească Isaac Asimov. Pentru că de la prima noastră întâlnire – care a avut loc la Prima Convenţie Internaţională de Science-Fiction, la New York, în prima săptămână a lunii Iulie 1939 – Isaac a călătorit şi a petrecut prin viaţă; ba prin astronomie, ba printr-o grămadă de alte ştiinţe, ba prin religie şi literatură. A acaparat atât de multe domenii, încât unii l-ar putea asemui cu o stăncuţă, însă nu cred că ar fi corect. Stăncuţele apucă obiecte strălucitoare dar uşoare. Isaac mută munţii din loc; adică nu îi mută, îi *mănâncă.* Puneţi-l să scrie o carte şi, câteva ore mai târziu – ca în povestea cu terciul – Isaac va apărea de cealaltă parte, ca printr-un tunel, la fel de înfometat. Există vreun domeniu al literaturii pe care să nu-l fi abordat? Eu nu aş pune pariu.

Acum, cu această carte, îi avem reuniţi pe demnii urmaşi ai lui Asimov, fii şi fiicele lui. Maşinile lor poate că nu o iau razna inundând oraşe, însă produc totuşi. Ei privesc înspre Papa Asimov şi spre noi, ca să vadă ce spunem. Noi în nici un caz nu îi vom opri.

Dacă aş spune mai mult, ar însemna să vă îndemn să faceţi o comparaţie între mine şi Isaac. Ceea ce ar fi în defavoarea mea, pentru că aş apărea ca o cârtiţă pe lângă o fortăreaţă sau o forţă a naturii. Unii au spus despre Isaac că s-a îmbolnăvit de viciul scrisului. Prostii! S-a avântat nebuneşte, cu pasiune, în peste o sută de domenii. Au mai rămas câteva zeci de teritorii virgine. Însă atunci când Isaac va părăsi planul existenţei fizice, vor fi mult mai puţine. Va ajunge Acolo Sus, şi va scrie douăzeci şi cinci de cărţi despre Biblie. Asta numai în prima săptămână!

Cu vreo doi ani în urmă, într-o noapte, am visat că eram Isaac Asimov. A doua zi, de-abia pe la prânz a reuşit soţia mea să mă convingă că nu e cazul să candidez pentru postul de preşedinte al SUA.

Fii binecuvântat, Isaac. Fiţi binecuvântaţi voi, copii ai lui Isaac, reuniţi în această carte.

21 Februarie 1989

ISAAC CEL NE-METALIC **sau** VIAŢA ESTE MINUNATĂ

de Ben Bova

ASTROFIZICIENII (ca să încep cu un termen legat de ştiinţă) clasifică universul în trei mari categorii: hidrogen, heliu, şi metale.

Dintre toate elementele chimice cunoscute – în număr de peste o sută – primele două sunt cele mai uşoare. Tot ceea ce este mai greu decât heliul intră în categoria "metale". Hidrogenul şi heliul reprezintă aproximativ nouăzeci şi opt la sută din compoziţia materiei cosmice. Pentru un astrofizician universul constă din foarte mult hidrogen, o cantitate considerabilă de heliu, şi câteva picături de metale.

Deşi Isaac Asimov este cunoscut pe această planetă (poate şi pe altele, dar nu ştim noi) ca scriitor de literatură ştiinţifico-fantastică, dacă luăm în considerare tot ce a scris până acum – peste patru sute de cărţi, nenumărate articole, rubrici în ziare, povestioare şi altele – ne vom da seama că de fapt literatura ştiinţifico-fantastică nu reprezintă decât un mic procent din total. În cadrul întregii sale creaţii, povestirile ştiinţifico-fantastice sunt "metale". Marea sa pasiune s-a dovedit a fi înţelegerea şi popularizarea realităţilor relevate de ştiinţă.

Despre Asimov "cel ne-metalic" aş vrea să vă vorbesc eu acum.

Să ne amintim de vestitul film *Viaţa este minunată!* Cel în care James Stewart vrea să se sinucidă şi un înger îi arată cum ar fi arătat oraşul natal dacă personajul interpretat de Jimmy nu s-ar fi născut.

Gândiţi-vă cum ar fi arătat Pământul dacă Isaac Asimov nu şi-ar fi folosit mintea şi pana pentru a scrie despre ştiinţă.

Să ştiţi că am trecut foarte aproape pe lângă o astfel de soartă. A existat un moment în viaţa sa când tânărul Isaac a trebuit să aleagă: fie intră în cercetare, fie se dedică scrisului. El a ales să scrie. Lumea se poate considera norocoasă.

Fiind conştient că în acele zile de pionierat nevasta şi familia nu puteau fi întreţinute din povestiri ştiinţifico-fantastice, Isaac s-a decis să scrie despre ştiinţă, să-şi facă din aceasta o carieră, renunţând la cercetarea în domeniul biomedicinii.

Dar dacă n-ar fi făcut-o?

Să presupunem că atunci când a avut de ales, Isaac ar fi optat pentru o carieră mediocră de cercetător ştiinţific care, deşi nespectaculoasă, era mult mai sigură din punct de vedere material. Urmând ca în timpul său liber să se aşeze la masa de scris.

Am fi rămas cu impresionanta operă de povestiri ştiinţifico-fantastice pe care această antologie o celebrează. Am fi rămas cu "Nightfall" şi "Băieţelul cel Urât", cu trilogia *Fundaţiei,* şi cu nuvele ca *O Piatră pe Cer.* Am fi rămas cu opera "metalică" a lui Isaac.

Însă am fi pierdut hidrogenul, heliul: numărul enorm de cărţi despre ştiinţă, cu toate că şi în cadrul lor întâlnim unele povestioare minunate, adnotări din diverse lucrări literare şi destule pasaje pline de senzualitate.

Dacă Isaac şi-ar fi petrecut cea mai mare parte a vieţii ca cercetător în biomedicină, scriind din când în când literatură ştiinţifico-fantastică, n-am mai fi văzut niciodată aceste minunate cărţi. Probabil că o întreagă generaţie de savanţi ar fi ales alte cariere: Isaac nu ar mai fi scris cărţile iar ei, necitindu-le, nu ar mai fi fost atraşi spre dezlegarea misterelor. Progresul tehnologic s-ar fi redus poate într-un mod dezastruos.

Milioane de oameni nu ar mai fi avut plăcerea de a afla că *pot* înţelege principiile fizicii, matematicii, astronomiei, geologiei, chimiei, activităţilor trupului omenesc,

funcţionării creierului uman... deoarece cărţile care să le ofere această plăcere nu ar mai fi fost scrise.

Edituri întregi ar fi dat faliment fără veniturile sigure provenite din vânzarea, de-a lungul mai multor decenii, a cărţilor scrise de Isaac. (Tot datorită lui vor realiza câştiguri şi în continuare.) Industria hârtiei s-ar fi aflat într-o profundă criză dacă el n-ar fi scris sutele de cărţi şi miile de articole. Dacă n-ar fi fost dr. Isaac Asimov, Canada ar fi devenit o ţară din Lumea a Treia.

Ca să fac o legătură şi cu persoana mea, trebuie să spun că n-aş fi început niciodată să scriu cărţi de popularizare a ştiinţei dacă n-aş fi beneficiat de cărţile, de sprijinul şi îndrumările lui. Doar zeii ştiu cât de numeroşi sunt scriitorii ajutaţi de Isaac, fie pentru simplul fapt că i-au citit cărţile, fie prin soluţionarea unor probleme ale ştiinţei care îi depăşeau.

Cariere ratate, corporaţii ruinate, oameni orbecăind în căutarea unei lumini pe care n-o pot găsi... aşa ar fi arătat lumea dacă Isaac nu şi-ar fi folosit energia şi sufletul pentru a scrie cărţi de popularizare a ştiinţei.

În fine, vreo două-trei cuvinte despre un termen menţionat aici: popularizare.

În gurile câtorva critici (printre care se află şi oameni de ştiinţă) cuvântul "popularizare" este folosit pentru a-şi manifesta dispreţul. Îl consideră oarecum înrudit cu termenul "literatură ieftină" adresat genului ştiinţifico-fantastic şi îl pronunţă strâmbând din nas. Aceşti nemernici calomniatori privesc "popularizarea" ştiinţei ca fiind *sub* demnitatea unor persoane respectabile.

Ei îşi închipuie că fac parte din elită şi desconsideră "popularizarea" ştiinţei cu aceeaşi aroganţă prostească pe care George al III-lea o afişa faţă de supuşii săi din America.

A explica ştiinţa este probabil cea mai importantă sarcină pe care un scriitor şi-ar putea-o asuma în zilele noastre, într-o societate complexă şi tehnologizată. Să explici ştiinţa atât de bine, atât de atractiv încât oamenii din toată lumea

să-ţi citească pe nerăsuflate cărţile, iată un lucru pentru care se merită un Premiu Nobel. Păcat că Alfred Nobel nu s-a gândit niciodată la necesitatea popularizării ştiinţei. Sunt sigur că ar fi creat un premiu special pentru aşa ceva.

Isaac Asimov scrie despre ştiinţă (şi despre orice altceva) atât de bine încât pare simplu. El poate alege orice subiect, scriind despre el atât de clar şi pe înţelesul tuturor, încât orice persoană care ştie să citească se poate lămuri asupra subiectului aproape fără nici o greutate.

Din cauza acestui incredibil talent, Isaac este uneori desconsiderat şi numit "un simplu scriitor de popularizare". Am spus mai demult, şi spun şi acum: cine crede că Isaac o face cu uşurinţă, este binevenit să încerce. Eu am încercat şi am avut un oarecare succes. Dar în nici un caz nu mi-a fost uşor!

Slavă forţelor care dirijează acest univers, Isaac s-a hotărât să *nu* se dedice în totalitate cercetării. În schimb, s-a abandonat misiunii de a scrie. Deşi faima, admiraţia şi premiile i se datorează povestirilor ştiinţifico-fantastice, scrierile lui "ne-metalice" – despre ştiinţă – sunt mult mai vaste şi mai importante… în caz că astfel de termeni pot fi aplicaţi în domeniul literaturii.

Dacă toate astea duc la concluzia că Isaac Asimov este o stea, păi să ştiţi că este! Una dintre cele mai strălucitoare.

PROVOCAREA

de Pamela Sargent

AMY TOCMAI AJUNSESE LA BENZI, când cei trei băieţi o prinseră din urmă.

– Barone-Stein, se auzi ea strigată.

Nu cunoştea pe nici unul. Însă, fără îndoială, ei o cunoşteau.

– Vrem o întrecere, spuse cel mai scund dintre băieţi. Vorbea încet, pentru ca trecătorii din apropiere să nu audă provocarea:

– Porneşti tu prima şi alegi destinaţia.

– S-a făcut, spuse ea repede. Până la C-254, intersecţia cu metroul spre Riverdale.

Băieţii se încruntară. Poate că se aşteptaseră la un traseu mai lung. Păreau tineri; cel mai înalt probabil că nu avea mai mult de unsprezece ani. Amy se aplecă, suflecându-şi puţin tivul pantalonilor. Putea scăpa de ei foarte uşor.

Un grup de oameni trecu pe lângă ei, păşind pe cea mai apropiată bandă. Benzile cenuşii, mobile, se întindeau la nesfârşit în ambele sensuri, purtându-şi încărcătura umană prin întreg Oraşul. Banda cea mai apropiată se deplasa cu puţin peste trei kilometri pe oră; în acest moment, majoritatea pasagerilor era formată din oameni în vârstă sau copii exersând câţiva paşi de dans acolo unde găseau spaţiu. Următoarea bandă se deplasa cu peste cinci kilometri pe oră; în depărtare, pe cea mai rapidă bandă, pasagerii formau un fel de ceaţă multicoloră. Benzile purtau un flux neîntrerupt de oameni, însă aglomeraţia serii nu urma să se producă decât peste două ore. Băieţii o provocaseră într-o perioadă de relativă acalmie, ceea ce însemna că nu erau prea siguri pe ei; nu vroiau să rişte o întrecere printre navetişti.

– Start! spuse Amy.

Păşi pe bandă; băieţii, în urma ei. În faţă, oamenii mergeau pe benzile alăturate, făcându-şi încet drum spre banda cea mai rapidă, care se deplasa paralel cu linia ferată a metroului. Peste tot în jurul ei, în lumina difuză şi fosforescentă, străluceau reclame despre îmbrăcăminte, ultimele video-cărţi, băuturi exotice şi încă o hiperdramă despre aventurile unui Spaţian pe Pământ. Deasupra străluceau luminiţe indicând direcţiile: ACEASTA ESTE DIRECŢIA PENTRU SECTORUL JERSEY; PENTRU LONG ISLAND, URMĂRIŢI SĂGEATA. Zgomotul nu slăbea deloc. Peste tot în jurul ei auzea voci, şi banda zumzăia uşor sub picioare; în depărtare se auzea slab şuierul metroului.

Amy începu să alerge pe bandă, trecu în viteză pe lângă un grup de oameni, apoi sări pe următoarea bandă, flexând uşor genunchii pentru a atenua şocul datorat creşterii vitezei. Nu privi în urmă, ştiind că băieţii erau în continuare în spatele ei. Luă o gură de aer, trecu repede pe banda următoare, alergă înspre pasagerii din faţă, după care sări pe cea de-a patra bandă. Se răsuci, sări din nou pe banda a treia, apoi traversă rapid o succesiune de trei benzi.

Alergarea pe benzi semăna foarte mult cu dansul. Păstră ritmul sărind spre dreapta, aplecându-se împotriva vântului, apoi sări pe banda mai lentă, din stânga. Un bărbat o mustră din priviri şi Amy zâmbi. Majoritatea călătorilor parcă şovăiau, timizi, la schimbarea benzii, dar ea nu. Alţii refuzau libertatea oferită de benzile cenuşii, mulţumindu-se să facă parte dintr-un curent care nu schimba banda. Păreau surzi la muzica şi la cântecul îmbietor al benzilor.

Aruncă o privire peste umăr; pierduse deja pe unul dintre băieţi. Se îndreptă spre marginea din stânga a benzii, făcu o fentă, apoi sări înspre dreapta, se strecură pe lângă o femeie făcând-o să tresară şi continuă să traverseze benzile până când ajunse la cea mai rapidă.

Ţinea braţul stâng ridicat, pentru a se proteja de vânt; banda aceasta se deplasa cu aproape treizeci şi opt de kilometri pe oră, la fel ca şi metroul. Acesta era de fapt un peron care se deplasa cu viteză uniformă, având bare de susţinere pentru a ajuta călătorii să urce; din loc în loc erau dispuse panouri transparente care ofereau protecţie împotriva vântului. Amy apucă o bară şi sări pe peron.

Avea suficient spaţiu ca să se strecoare printre pasageri. Cei doi băieţi rămaşi în cursă urcaseră şi ei pe peron; o femeie mormăi furios, deoarece Amy o îmbrâncise ca să ajungă în cealaltă parte.

Sări pe banda de dedesubt, care se mişca de asemenea cu viteza metroului, apoi se urcă din nou pe peron, după care sări iarăşi pe bandă. Mai rămăsese un băiat, la câţiva paşi în urma ei. Colegul lui probabil că ezitase un pic, neaşteptându-se să sară iarăşi imediat pe bandă. Un bun alergător pe benzi s-ar fi aşteptat la aşa ceva; nici un alergător nu stă prea multă vreme pe un metrou sau într-un expres. Sări pe o bandă mai lentă, numără în gând, sări înapoi pe banda rapidă, numără din nou, apoi puse mâna pe o bară, se sui în metrou, îmbrânci câţiva oameni ca să ajungă în partea cealaltă şi sări pe banda de dedesubt, cu spatele la vânt, şi făcu un şpagat în aer. De obicei, arunci când se afla într-o întrecere nu făcea astfel de mişcări, însă de data aceasta nu rezistă tentaţiei de a-şi arăta talentele.

Ateriză la un metru în faţa unui bărbat încruntat.

– Copii nebuni! strigă el. Ar trebui să te raportez…

Amy se întoarse cu faţa la vânt şi păşi pe banda din stânga, încordându-se pentru a suporta şocul decelerării. Bărbatul furios, aflat pe banda mai rapidă, trecu rapid pe lângă ea. Privi înapoi. Al treilea băiat nu se vedea nicăieri în şirurile de oameni din spate.

Prea uşor, gândi ea. Scăpase de ei chiar înainte de intersecţia care ducea la Sectorul Aglomerat. Va merge la punctul de întâlnire, astfel încât băieţii să o mai provoace o dată, dacă doreau. Însă nu credea într-o asemenea

eventualitate, după aceea va avea suficient timp să o ia înspre casă.

Băieţii n-ar fi trebuit să se arunce la o aşa provocare. Nu erau alergători suficient de buni pentru a se putea ţine de Amy Barone-Stein. Scăpase de Kiyoshi Harris, unul dintre cei mai buni alergători pe bandă din Oraş, într-o întrecere de două ore până în capătul Brooklyn-ului; într-o altă întrecere, ajunsese singură în Queens, după ce scăpase de haita lui Bradley Ohaer. Zâmbi amintindu-şi de figura furioasă a lui Bradley, care se trezise înfrânt de o fată. Puţine fete alergau pe benzi, iar ea era cea mai bună la jocul ăsta. Se împlinea un an de când toţi cei care o provocaseră pierduseră invariabil; când se afla în frunte, nimeni nu se putea ţine de ea. Era cea mai bună alergătoare pe benzi din Oraşul New York. Poate că nici o persoană, din toate Oraşele Pământului, nu o depăşea în privinţa asta.

Da, îşi spuse ea traversând benzile spre intersecţia care ducea la expres. *Pur şi simplu sunt cea mai bună.*

Casa lui Amy se afla în subcartierul Kingsbridge. Ajungând la ascensoarele care urcau la nivelul unde locuia ea, sentimentul de triumf se topi; nu era deloc nerăbdătoare să ajungă acasă. Mulţimi de oameni mergeau pe străzi, printre înaltele ziduri metalice care adăposteau milioanele de locuitori ai Oraşului. Toate Oraşele Pământului semănau cu New York-ul. Oamenii se îngropaseră în pământ înălţând ziduri în jurul lor; în interiorul Oraşelor se simţeau în siguranţă, la adăpost de imensul spaţiu liber din Exterior.

Amy se strecură printre oameni pentru a ajunge la ascensor. Acolo dădu peste un cuplu de proaspăt căsătoriţi, mirele într-un costum – haină şi pantaloni – închis la culoare şi înzorzonat, iar mireasa într-o rochie albă, scurtă, ţinând în mâini un buchet de flori din hârtie reciclată. Persoanele care îi însoţeau aveau asupra lor sticle şi pachete cu raţii

pentru petrecere. Cuplul zâmbi spre Amy; ea murmură câteva cuvinte de felicitare printre buze, apoi ascensorul opri la nivelul la care dorise să ajungă.

Alergă pe culoar până ajunse la o uşă mare, dublă. O inscripţie strălucitoare spunea SALĂ DE BAIE – FEMEI. Dedesubt, câteva litere mai mici menţionau SUBCARTIERELE 2H-2N; era şi un număr la care să suni în caz că pierdeai cheia. Amy trase fermoarul de la un buzunar, scoase o cartelă subţire de aluminiu şi o introduse în fanta cheii.

Uşa se deschise. Câteva femei stăteau în anticamera plăcut colorată, cu pereţi roz, discutând între ele, pieptănându-şi părul şi dându-se cu fard, sau privindu-se în oglinzile mari. Nu îi acordară nici o atenţie, aşa că nu le spuse nimic. Tatăl ei, ca majoritatea bărbaţilor, găsea deosebit de ciudat faptul că femeile se simţeau libere să-şi vorbească una alteia într-un astfel de loc. În sălile de baie destinate bărbaţilor, aceştia nu îşi adresau nici măcar un singur cuvânt; chiar şi simplul fapt de a arunca o privire spre altcineva era considerat o ofensă deosebit de gravă. Nu vei vedea niciodată bărbaţi adunându-se în anticamera sălii de baie, pentru a pălăvrăgi. Dar tatăl ei nu ştia că libertatea aici, în sala de baie a femeilor, nu era chiar atât de mare. Femeile nu se adresau niciodată uneia care dorea să fie lăsată în pace; de asemenea, niciodată nu salutau o altă femeie decât după ce ajungeau să o cunoască suficient de bine.

Se opri în faţa unei oglinzi, netezindu-şi buclele scurte, apoi intră. Toaletele se aflau într-un fel de separeuri, aliniate într-un şir lung, pe unul dintre pereţi; în faţa fiecăreia, pe celălalt perete, exista câte o chiuvetă.

O femeie tânără îngenunchease lângă una dintre toalete; pe scaun se afla un copilaş. Amy observă că era băieţel. Acest lucru era permis, până când micuţul împlinea patru ani şi putea merge în sala de baie a bărbaţilor de unul singur sau cu tatăl său; prima experienţă de acest gen

probabil că era traumatizantă pentru copilaş. Se gândi cum trebuie să se simtă un băieţel atunci când părăseşte atmosfera caldă şi plăcută din sala de baie a mamei sale, intrând la bărbaţi, unde îţi era interzis să te uiţi la altcineva. Unii spuneau că obiceiul se născuse din necesitatea de a-ţi păstra o oarecare intimitate chiar şi în prezenţa altora, însă psihologii susţineau că tabu-ul provenise din necesitatea masculului de a se separa de mamă. Nu e de mirare deci că bărbaţii se comportau astfel în sălile lor de baie. Dacă s-ar fi comportat altfel, nu numai că ar fi violat intimitatea altcuiva, dar ar fi manifestat şi o reprobabilă întoarcere spre copilărie.

Amy merse cu privirea în jos, neluându-le în seamă pe celelalte femei sau fete aflate în toalete, până când ajunse la şirul de duşuri. Două femei intrară în toaletele din spatele duşurilor. Cu câţiva ani în urmă, mama sa primise permisiunea de a folosi o toaletă; un privilegiu pe care soţul ei îl câştigase – pentru amândoi – în urma unei promovări. Dar Amy nu se bucura de acest privilegiu. Alţi părinţi poate ar fi permis, însă ai ei aveau concepţii ferme în privinţa asta; doreau ca fiica lor să se deprindă doar cu acele privilegii dobândite prin merite proprii.

Acum va face duş şi îşi va introduce hainele într-un lăcaş special, pentru a fi curăţate; după prânz, sala de baie va fi mult mai aglomerată. Oftă; nu era singurul motiv pentru care zăbovea aici. Mama probabil că primise mesajul de la domnul Liang. Amy se temea să meargă acasă şi să dea ochii cu ea.

Când ajunse, din apartament tocmai plecau patru femei. Le salută, cu gândurile în altă parte, şi dădu din cap atunci când o întrebară dacă mergea bine cu şcoala. Acestea erau unele dintre prietenele mamei sale, prietenele *intelectuale,* care discutau sociologie şi rezolvau între ele problemele politice ale Oraşului, după care treceau la aspecte mai

importante, legate de mărirea sumelor de bani destinate creşterii şi educării copiilor.

Mama sa îi făcu loc să intre; uşa se închise. Nici nu ajunse bine în mijlocul sufrageriei, când o auzi:

– Unde mergi, dragă?

– Ăăăăh… în camera mea.

– Mai bine ia loc. Avem ceva de discutat.

Amy se aşeză pe un scaun. Sufrageria avea peste cinci metri în lungime, două scaune, o canapea şi o imitaţie de sofa din piele. Apartamentul mai avea două camere, iar părinţii dispuneau chiar şi de o chiuvetă în dormitor, pentru că tatăl său era angajat în Serviciul civil. Amândoi părinţii aveau de apărat o situaţie socială foarte bună, ceea ce însemna că nu erau deloc dispuşi să-i ierte greşelile.

– Drumul spre casă a durat mai mult ca de obicei, spuse mama ei aşezându-se pe canapea.

– A trebuit să fac un duş. Ăăh… n-ar fi timpul să ne pregătim pentru cină? Tata poate sosi oricând.

– Mi-a spus că o să întârzie, aşa că în seara asta nu vom mânca la cantină.

Amy îşi muşcă buza. Acum îi părea rău că familiei sale i se permisese – de patru ori pe săptămână – să ia masa în propriul apartament. În cantina cu mese lungi, părinţii nu şi-ar fi permis să o dojenească, mai ales cu atâţia oameni străini în jurul lor.

– Oricum, continuă mama sa, am senzaţia că ai dori să vorbeşti mai întâi doar cu mine, înainte să vină tata acasă.

– Da? Amy privi fix pătura albastră de pe canapea:

– Despre ce anume?

– Ştii foarte bine despre ce. Am primit un mesaj de la dirigintele tău, domnul Liang. Ţi-a spus, desigur, că va lua legătura cu mine.

– Aha.

Amy încercă să îşi compună o expresie de om fără griji.

– Deci despre asta!

– Mi-a spus că la sfârşitul trimestrului notele tale nu vor fi deloc bune. Dacă nu se vor îmbunătăţi rapid, mă va invita la o şedinţă. Şi asta încă nu e totul.

Se lăsă pe spate.

– Mi-a spus că ai fost văzută alergând pe benzi. Amy tresări:

– Cine i-a spus asta?

– Amy, are el metodele lui. Este adevărat?

– Păiii…

– Deci, este adevărat? Ar fi mai grav chiar decât notele tale proaste. Vrei cumva să fii oprită de vreun ofiţer de poliţie? Te-ai gândit vreodată la accidentele pe care le-ai putea provoca? Sau că te-ai putea răni serios? Ştii ce-a zis tata după ce a aflat că alergi pe benzi.

Amy coborî bărbia în piept. Se întâmplase cu mai mult de doi ani în urmă, iar tata îi ţinuse o pologhie de vreo patru ore. De atunci avusese grijă ca el să nu afle despre alergările ei pe benzi. Sunt cea mai bună, gândi ea; toţi alergătorii din Oraş mă ştiu. Ar fi vrut să strige, să afle şi mama ei ce persoană importantă era, însă nu scoase nici un sunet.

– Amy, este un joc stupid şi periculos. În fiecare an mor câţiva băieţi din cauza alergatului pe benzi, şi mulţi pasageri sunt răniţi. Ai deja paisprezece ani… credeam că te-ai maturizat. Nu-mi vine să cred…

– N-am alergat pe benzi, spuse Amy. De la o vreme încoace n-am mai alergat.

Adică de două ore, îşi spuse în sinea ei, şi n-a fost un concurs adevărat, aşa că minciuna nu fusese prea gogonată. Însă se simţea uşor vinovată; nu-i plăcea să mintă.

– Şi notele tale…

Amy sesiză şansa de a evita mult mai periculosul subiect al concursurilor pe benzi:

– Ştiu că nu sunt bune. Ştiu de asemenea că pot mai mult, dar sunt chiar atât de importante?

– Nu vrei să arăţi ce poţi? Pe vremuri erai una dintre cele mai bune studente la matematică, iar profesorul de ştiinţe te lăuda mereu…

– Şi ce dacă?

Amy nu se mai putea abţine:

– La ce bun? Am să mă folosesc vreodată de ştiinţa asta?

– Pentru a fi admisă la universitate, trebuie să demonstrezi că eşti bună. Poziţia socială a tatălui tău te-ar putea ajuta să intri, dar ca să *rezişti* acolo e necesar să fii bine pregătită.

– Şi după aia? În caz că nu sunt un geniu, sau mult mai bună decât oricare dintre băieţi, au să mă treacă la cursurile de gastronomie sau de relaţii sociale sau de psihologia copilului, pentru ca mai târziu să devin o mamă bună, sau au să mă înveţe să programez computere până mă mărit. Până la urmă tot n-o să fac nimic! Ce rost are să mai încerc?

– Nimic?

Faţa măslinie a mamei sale era calmă, dar vocea-i devenise stridentă:

– Adică eu nu fac nimic având grijă de tine şi de tatăl tău? Creşterea unui copil, crearea unei atmosfere plăcute pentru soţ înseamnă *nimic?*

– N-am vrut să bagatelizez, dar de ce pretinzi că înseamnă totul? Pe vremuri îţi doreai mai mult… nu-i aşa? Tu… tu…

Mama o privea impasibilă. Amy sări în picioare şi dispăru în camera ei.

Stătea întinsă pe patul îngust, privind tavanul uşor strălucitor. Mama ar fi trebuit să o înţeleagă prima, dar în ultimul timp se pare că îşi uitase vechile vise.

Alysha Barone, mama sa, era un fel de Medievistă. Nimic ciudat, Medieviştii formau un grup destul de numeros. Se adunau pentru a vorbi despre vechile obiceiuri, despre video-cărţile istorice şi vremurile în care Pământul era

singurul cămin al omenirii. Îşi aduceau aminte cu nostalgie de perioadele când oamenii trăiau în Exterior în loc să se înghesuie în interiorul Oraşelor subterane, de perioadele când Pământul era singura lume şi nu existau Spaţieni.

Nici unul dintre ei n-ar fi putut trăi însă în Exterior fără să se simtă înconjurat de ziduri; respirând aerul nefiltrat, plin de micro-organisme aducătoare de boli; mâncând hrană neprelucrată, care creştea în mizerie. Amy se cutremură la acest gând. Mai bine că Exteriorul era lăsat pe seama roboţilor care munceau în mine şi aveau grija de culturile necesare hranei celor din Oraşe. Mai bine să trăim aşa, oricare ne-ar fi problemele, evitând căile periculoase ale Spaţienilor. Într-o lume cu miliarde de locuitori, locuinţele private, grădinile şi moşiile vaste nu-şi au locul. Alysha Barone, în ciuda ideilor sale Medievale, nu era în stare să părăsească Oraşul decât pentru a călători până într-un alt Oraş, protejată de un tunel sigur.

Însă, încurajată de câţiva prieteni mai deosebiţi, mama ei respecta unele obiceiuri străvechi. După măritişul cu Ricardo Stein, Alysha Barone insistase să-şi păstreze numele de fată; mai mult, Ricardo fusese de acord ca Amy să primească ambele nume. Datorită genelor favorabile, cuplul primise permisiunea de a avea un copil în primul an al căsniciei, însă Amy nu fusese născută decât patru ani mai târziu. Atât Alysha cât şi Ricardo fuseseră statisticieni în Departamentul Resurselor Umane din New York; era normal să muncească pentru o promovare, pentru a câştiga mai multe privilegii şi pentru a economisi bani înainte de a avea un copil. Nu luaseră în seamă mustrările părinţilor şi prietenilor care îi acuzaseră că erau un pic antisociali.

Amy cunoştea bine povestea, o auzise de multe ori din gura bunicii Barone, care nu fusese de acord cu comportamentul fiicei şi ginerelui. Înainte ca Alysha să rămână însărcinată, amândoi ajunseseră la gradul C-4; surprinzător, chiar şi atunci au discutat care dintre ei să renunţe la slujba în Departament. Doar cele mai antisociale

dintre cupluri ar fi insistat să-şi păstreze nişte poziţii atât de mult râvnite. Erau prea mulţi oameni fără locuri de muncă, trăind la limita subzistenţei, fără şanse de promovare. Unii fuseseră trimişi să muncească în fermele de fermenţi ale Oraşului, după ce slujbele lor fuseseră preluate de roboţi. Colegii de la serviciu le-ar fi făcut viaţa mizerabilă dacă ar fi rămas amândoi în Departament; superiorii le-ar fi blocat orice promovare, ba mai rău, s-ar fi folosit de orice prilej pentru a-i retrograda. În plus, cineva trebuia să aibă grijă de Amy. Copilul nu putea fi lăsat toată ziua în creşa de subcartier, iar bunicii refuzaseră hotărât să vadă de el, pentru a nu încuraja vreo tendinţă antisocială.

Astfel încât Alysha renunţase la slujbă. Ricardo poate că ar fi fost dispus să aibă grijă de copil, dar nu-l putea alăpta, iar alăptatul însemna economisirea unor bani. La câţiva ani după naşterea lui Amy, Ricardo beneficiase de încă o promovare şi se mutaseră din apartamentul cu două camere din Sectorul Van Cortland, în acest apartament. Tatăl său avea acum gradul C-6, cu o toaletă privată în sala de baie a bărbaţilor, o chiuvetă în cameră, venituri mai mari pentru distracţii şi dreptul de a mânca acasă de patru ori pe săptămână.

Părinţii ei ar fi trebuit să fie nebuni ca să renunţe la o asemenea şansă. Pentru Alysha, speranţele de a-şi păstra poziţia în Departament ar fi fost zadarnice; risca să piardă totul.

Se ridică în capul oaselor, auzind uşa deschizându-se. Patul său micuţ ocupa cea mai mare parte a camerei; nu prea aveai unde să te aşezi, şi se părea că mama sa dorea să-i vorbească.

Alysha luă loc pe pat şi îi puse un braţ protector pe după umeri.

– Ştiu ce simţi, spuse ea. Amy dădu din cap:

– Nu, nu ştii.

Mama o strânse mai puternic:

– La fel am simţit şi eu pe vremuri, o dată, dar mi-am zis că n-are nici un rost să renunţ Trebuie să înveţi cât poţi, Amy, şi nu doar pentru a-ţi ajuta copiii să-şi facă temele la şcoală. Tot ceea ce ai învăţat îţi va oferi satisfacţie mai târziu; vei purta învăţătura în tine, şi nimeni nu ţi-o va putea lua. Lucrurile s-ar putea să se schimbe şi atunci…

– N-or să se schimbe. Mi-aş dori… Era mai bine pe vremuri.

– Nu, nu era, răspunse mama. Timpurile acelea erau bune pentru câţiva, şi rele pentru cei mulţi. Deşi respect unele obiceiuri Medievale, ştiu totuşi cum se omorau oamenii între ei, cum mureau de foame şi cum sufereau pe vremuri. Oraşele noastre de astăzi sunt mai bune. Nimeni nu moare de foame şi în general ne putem vedea de treburi fără a ne teme de violenţă. Dar pentru asta este nevoie de colaborare… fără colaborare şi înţelegere n-am putea trăi, aşa înghesuiţi cum suntem. Trebuie să mergem mai departe, iar asta înseamnă adesea să renunţăm la ceea ce avem pentru ca şi altcineva să se bucure. Totuşi…

– Am înţeles, spuse cu amărăciune Amy. Civismul este bun. Oraşele reprezintă culmea civilizaţiei umane.

Imitase tonul bombastic cu care le vorbea profesorul de istorie.

– Şi dacă nu fac progrese, dacă nu sunt recunoscătoare pentru ceea ce am, înseamnă că sunt o egoista patologică, o persoană antisocială.

Alysha tăcu o lungă perioadă de timp, apoi spuse:

– Roboţii iau slujbele celor din Oraşe. Populaţia continuă să crească. Asta înseamnă că oamenii vor avea din ce în ce mai puţin… vom fi din nou ameninţaţi de foame. Oraşele nu se pot extinde, deci vom avea din ce în ce mai puţin spaţiu. Oamenii linşează din când în când câte un robot. Roboţii sunt obiectele cele mai convenabile asupra cărora îşi pot descărca nemulţumirile, dar dacă începem să ne linşăm unii pe alţii…

Făcu o pauză, după care continuă:

– Avem nevoie de o supapă, altfel presiunea va deveni insuportabilă. Asta o ştie până şi grupul acela de oameni care speră că Spaţieni le vor permite în cele din urmă să părăsească Pământul, pentru a coloniza alte planete.

– Nişte naivi, spuse Amy.

– Aproape toţi spun asta.

Amy se încruntă. Aflase de grupuleţul ăsta; ieşeau din când în când în Exterior, jucându-se de-a agricultorii, sau cam aşa ceva. Nu-şi imagina cum de puteau suporta, ori la ce le folosea. Şeful lor era un detectiv pe nume Elijah Baley; îşi închipuia probabil că Spaţienii îl vor ajuta. Se întorsese de curând de pe una dintre lumile lor, unde îl chemaseră să îi ajute la soluţionarea unei crime; probabil îşi făcea iluzia că Spaţienii îi puteau fi prieteni.

Însă ea nu era chiar atât de naivă. Spaţienii nu făcuseră decât să se folosească de el. Îşi aduse aminte de personajele Spaţiene văzute în hiperdrame şi videocărţile de aventuri. Erau cu toţii înalţi, frumoşi, bronzaţi, cu părul de culoare arămie şi cu ochi la fel de reci precum ai roboţilor care îi slujeau. În drame, era posibil să se împrietenească sau chiar să iubească anumite fiinţe de pe Pământ, dar în realitate îi dispreţuiau pe oamenii care trăiau în Oraşe. N-ar fi permis niciodată pământenilor să le contamineze lumile, sau să se stabilească pe alte lumi din galaxie. Se puteau folosi de un pământean, ca în cazul lui Baley, dar după aceea îl aruncau ca pe un gunoi.

– Vreau să spun, făcu încet Alysha, că poate interveni o schimbare. Oricare ar fi disfuncţionalităţile şi relele pe care le-ar aduce, e posibil să existe şi unele avantaje, însă numai pentru cei care le pot sesiza.

Amy se încordă uşor; aceasta era declaraţia cea mai antisocială pe care o auzise de la mama sa.

– Ar fi mult mai bine să fii pregătită pentru o asemenea eventualitate şi să-ţi dezvolţi talentele utile în acest sens. Când lucram la Departament, ştiam ce înseamnă statistica… este imposibil să ascunzi întregul adevăr, chiar

dacă ai fi cel mai tare dintre birocraţi. Mi-am putut da seama… dar se pare că am vorbit cam mult.

– Mamă…

Amy înghiţi cu noduri:

– Ai să-i spui tatei ce ţi-a zis domnul Liang?

Alysha prinse cu mâna o şuviţă din părul său lung şi negru:

– Ar trebui. Voi fi obligată, dacă sunt chemată la şedinţă. Rick m-ar întreba de ce nu i-am spus mai devreme. Dacă-mi promiţi că ai să obţii rezultate mai bune, n-am să-i spun. Amy oftă uşurată:

– Promit.

Spera să-şi poată respecta promisiunea.

– Atunci, te las să-ţi faci temele. Rick trebuie să sosească. Uşa se închise în spatele Alyshei. Amy întinse mâna după viewer, lungindu-se pe pat. Orice ar spune mama, nu se va schimba nimic. Orice ar face, mai devreme sau mai târziu va ajunge la capătul liniei, aşa cum spunea prietena ei, Debora Lister. Va fi *împinsă* spre capătul liniei atunci când profesorii vor sugera că anumite studii sunt mai folositoare pentru o fată. Va fi împinsă din nou, atunci când cei de la universitate îi vor spune că ar da dovadă de egoism dacă ar ocupa un loc într-o clasă în care cunoştinţele dobândite sunt utile unui băiat, dar în nici un caz unei fete. Dacă ar sări de pe linie, mai târziu, când se va mărita şi va avea copii, va fi adusă din nou pe traseu.

Desigur, putea să nu se mărite, dar o astfel de viaţă însemna singurătate. Indiferent ce reuşeau astfel de femei în viaţă, oamenii murmurau cât de antisociale erau şi le căinau, ceea ce era totuşi mai bine decât să fie ţinta unor nemulţumiri făţişe. Va fi obligată să trăiască într-una dintre gheretele repartizate solitarilor, doar dacă nu cumva va avea noroc să găsească o altă femeie solitară cu care să împartă o cameră, şi asta dacă va primi permisiunea.

Alysha ajunsese la capătul liniei cu mult timp în urmă, deşi ceva mai târziu decât majoritatea celorlalte femei, şi

avea un soţ iubitor care să o consoleze, ceea ce era un lucru minunat. Multe cupluri ajunseseră să se urască, însă cu toate acestea nu se separau de bună voie, pentru că însemna să-şi piardă statutul social şi să fie mutaţi în locuinţe mai mici. Desigur, Alysha spera ca sfârşitul liniei să fie cât mai departe pentru Amy; în viaţa ei nu existau decât soţul şi fiica.

Multe femei erau la fel ca şi Alysha. Individualism antisocial sublimat – aşa se spunea în video-cartea pe care Amy o studiase la biblioteca şcolii. Multe femei trăiau prin copiii lor, apoi prin nepoţi, sperând că vor creşte mari, ştiind totuşi că ambiţiile le vor fi limitate de societate. Sentimentele lor transferate asupra progeniturilor le dădeau putere pentru a-şi duce viaţa mai departe, dar erau totuşi conştiente că prea mult succes aducea inevitabil resentimente din partea celorlalţi. Acesta era unul dintre motivele pentru care părinţii ei refuzau să se laude cu privilegiile câştigate şi le foloseau cu moderaţie, cu un aer parcă uşor vinovat.

Bărbaţii aveau alte probleme, care pentru ei probabil că păreau tot atât de dificile. Statutul familiei depindea în întregime de ei, iar unii nu rezistau acestui stress. Psihologii aveau o definiţie şi pentru aşa ceva.

Amy vedea foarte clar care era perspectiva. Poate că n-ar fi trebuit să vadă video-cărţile acelea de psihologie şi sociologie destinate specialiştilor adulţi. În cele din urmă, părinţii ei vor face şi al doilea copil la care aveau dreptul; în afară de a fi drăgăstoasă cu Amy şi cu tatăl ei, şi sociabilă cu vecinii şi colegii soţului astfel încât să nu existe tensiuni, Alysha nu prea mai avea ce face. Nu e nici o mirare că multe femei făceau copii cu toate că nu mai aveau acest drept. Când Amy se va maturiza, mama ei va aştepta inevitabilii nepoţi şi îşi va transfera speranţele asupra lor. Ce iluzie, să speri că urmaşii tăi nu vor fi înghiţiţi de stupul Oraşului, deşi ştiai foarte bine că aşa se va întâmpla.

Familiile fericite făceau Oraşul mai bun, aşa se spunea; mamele şi soţiile îşi puteau vedea de treabă cu sentimentul datoriei civice împlinite. Mama îşi va pune speranţele în ea, apoi în copilul ei, apoi…

Dacă învăţătura te făcea să simţi astfel, mai bine să rămâi Ignorant şi să urmezi drumul inevitabil.

Îşi duse braţele la piept. Da, se putea mândri cu o realizare şi nimeni nu i-o putea lua: era cea mai bună alergătoare pe benzi din Oraş. Nu va renunţa la asta decât atunci când va fi prea bătrână şi prea lentă pentru a mai putea răspunde provocărilor. Dar poate că acea zi nu va veni niciodată. Dacă făcea o greşeală şi murea în timpul unui concurs, cel puţin asta se va întâmpla înainte de a ajunge la capătul liniei. Părinţii ei puteau avea alt copil, poate chiar doi, iar pierderea unei vieţi nu era prea importantă într-un stup de oţel care adăpostea atât de multe fiinţe. Dimpotrivă, în acest fel făcea loc unei persoane dispuse să-şi piardă identitatea în stup.

Pentru astfel de idei textele de psihologie definiseră termeni, dar parcă toţi sunau a boală. Putea fi, într-adevăr, o boală, dar era un motiv în plus să nu se sinchisească de ce i s-ar mai întâmpla în timpul unei alergări pe benzi.

*

– Amy Barone-Stein, anunţă supraveghetorul de culoar, vă caută o persoană.

Amy ridică privirea spre faţa cenuşie a robotului, un fel de parodie a unei fiinţe umane. Nu avea mare simpatie pentru roboţi, iar ăsta, cu ochii lui plaţi şi cu mişcările ciudate ale gurii, părea mai idiot decât toţi.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea.

– Cineva din afară doreşte să vă vorbească, spuse robotul, şi m-a rugat să vă conduc la locul de întâlnire.

– Bun, şi cine este?

– Mi-a spus să vă comunic numele dânsei, în caz că mi-l cereţi sau refuzaţi întâlnirea. Se numeşte Shakira Lewes.

Amy rămase cu gura căscată. Debora Lister se apropie de ea, trăgându-i un cot între coaste. Se împlineau câţiva ani de când Shakira Lewes nu mai alergase pe benzi, dar Amy auzise de ea. Kiyoshi Harris pretindea că ar fi cea mai bună. Ultima ei alergare, când fusese urmărită de trei grupuri – din Brooklyn până în Yonkers – şi scăpase de toţi, era încă legendară.

A fost cea mai bună, îşi zise Amy în sinea ei; acum eu sunt cea mai bună.

– Vai, Amy! interveni Debora. Ai de gând să stai de vorbă cu ea?

– S-ar putea.

– Ai să ratezi întâlnirea Clubului de Şah, spuse blonda.

– Da, am s-o ratez.

– Vin cu tine. Trebuie să văd şi eu.

– Doamna Lewes a cerut o întâlnire cu Amy Barone-Stein, începu robotul. N-a spus că…

– Tacă-ţi fleanca, spuse Amy.

Robotul deschise larg ochii, de parcă s-ar fi simţit ultragiat.

– A zis cumva că nu pot veni împreună cu o prietenă? continuă Amy.

– Nu, n-a zis.

– Atunci, condu-ne până la ea.

Robotul se întoarse, trecură de o coadă formată în faţa sălii de baie, apoi printre mulţimile de studenţi care stăteau pe culoar. Oare cum reuşise Shakira Lewes să convingă robotul? se întrebă Amy. Din punct de vedere tehnic, supraveghetorii de culoar nu aveau voie să scoată studenţii din şcoală decât în cazuri de urgenţă. Robotul ăsta era probabil prea stupid pentru a-şi da seama că fusese păcălit. Mergea pe nişte picioare ţepene şi îşi ţinea spatele drept. Roboţi blestemaţi, gândi ea, furaţi slujbele oamenilor. Altădată, supraveghetorii de culoar erau fiinţe umane.

Sosi împreună cu Debora la platforma ascensorului şi văzu că este urmărită de un mic grup de băieţi şi fete. Se urcară du toţii în urma robotului, apoi săriră de pe platformă, când ajunseră la nivelul străzii. Ieşiră din şcoală. Amy văzu mai mulţi băieţi adunaţi în jurul unei femei înalte, cu ten închis, păr scurt şi negru.

– Oooh, şopti Debora. Poate că vrea să te provoace.

Amy dădu din cap, arătând spre robot. Un robot nu putea face rău unei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită să i se facă vreun rău; pentru creierul pozitronic extrem de simplu al acestei creaturi, alergarea pe benzi era cu siguranţă inclusă printre posibilele rele.

– Amy Barone-Stein, spuse robotul cu vocea sa impersonală. Dânsa este Shakira Lewes.

Amy se apropie şi băieţii făcură un pas în spate. Femeia era zveltă însă un pic prea înaltă; majoritatea alergătorilor, ca şi Amy de altfel, erau scunzi şi subţirei, pentru ca în timp ce alergau să se poată strecura în aglomeraţie, chiar şi prin cele mai înguste breşe. Shakira Lewes avea o faţă perfectă, cu trăsături frumoase; semăna mult cu o actriţă văzută recent într-o hiperdramă istorică despre Africa. Purta o cămaşă roşie şi pantaloni negri, care parcă îi lungeau şi mai mult picioarele. Băieţii o priveau cu flăcări în ochi. Nici unul dintre ei nu o privise pe Amy astfel, nici măcar după ce auziseră de alergarea ei împotriva grupului lui Bradley Ohaer.

– Acum poţi pleca, spuse Shakira robotului.

Monitorul de culoar se răsuci şi o luă înapoi spre şcoală. Glasul femeii sunase tot atât de arogant ca al unei Spaţiene; Amy ridică spre ea o privire plină de admiraţie şi duşmănie.

– Am auzit de tine, continuă Shakira. Aş vrea să-ţi vorbesc. Amy coborî bărbia:

– Despre ce anume?

– Aş vrea să fim singure, dacă se poate.

Singure însemna să meargă prin mulţime, să stea pe o bandă sau într-un metrou pentru a discuta, ori, dacă aveau noroc, să găsească pe undeva un scaun liber sau o bancă.

– Dacă ai ceva de spus, spune-mi aici, făcu Amy.

– Vrea să lanseze o provocare, spuse cineva în spatele lui Amy.

Amy întoarse privirea. Luis Horton făcea şi el parte din grup. Îl învinsese într-o alergare până în Sectorul Yonker, şi de atunci o duşmănea.

– Vrea să lanseze o provocare, repetă Luis. Poate că Amy o să-i facă faţă.

– Pot face faţă oricărui alergător din New York, spuse Amy. Shakira se încruntă:

– Am spus ca vreau să-ţi vorbesc. N-am pomenit nimic despre alergare.

– Ţi-e frică? întrebă un alt băiat.

Figura Shakirei deveni şi mai aspră. Amy sesiză unde aveau să ajungă; ceilalţi se aşteptau la o provocare. În mod normal, ar fi cerut *chiar ea* provocarea, dar parcă ceva nu se potrivea. Femeia asta avea desigur altceva mai bun de făcut, şi părea absurd să o provoace, oricât de faimoasă ar fi fost. Shakira nu mai alergase de mult, îşi pierduse antrenamentul, iar dacă era prinsă de poliţie, consecinţele erau mai grave pentru ea, ca adult. Şi totuşi, pentru ce dorise o întâlnire cu Amy? Poate pentru ceva ilegal… vreo acţiune în care un băiat sau o fată puteau scăpa mult mai uşor de poliţie.

Ridică din umeri:

– Lăsaţi, băieţi. Se vede că e prea bătrână ca să mai alerge pe benzi.

– Da, sunt destul de în vârstă, conveni Shakira. Am aproape douăzeci şi unu de ani.

– Nu Lewes se teme, interveni Luis. *Amy* este speriată.

Amy simţi cum obrajii îi iau foc. Acum toţi o priveau; avu impresia că până şi trecătorii erau cu ochii pe ea, martori la ofensa adusă.

– Eu nu mă tem de nimic, spuse ea. Alege-ţi traseul, Shakira Lewes, ai să pleci prima. Pe mine n-ai să mă pierzi pe drum. De aici până la intersecţia cu metroul pentru Sheepshead Bay… dacă nu cumva eşti prea bătrână pentru o alergare atât de lungă.

Shakira tăcu.

– Haide! Sau eşti prea ofilită ca să mai încerci? Ochii negri ai femeii scânteiară:

– Bine. Accept provocarea.

Unul dintre băieţi scoase un chiot. Chiar şi Debora, care nu alergase niciodată pe benzi, se simţea cuprinsă de mâncărici. Amy simţi deodată că se înfurie împotriva tuturor. Nu era pregătită pentru alergarea asta; sperase ca Shakira să nu accepte. Dacă va pierde, sentimentul eşecului va fi insuportabil, iar dacă va învinge, ceilalţi vor spune că oricum Shakira trecuse de vârsta la care mai putea fi competitivă. Riscase prea mult cu provocarea asta şi tot nu ştia pentru ce venise Shakira până aici.

– Să începem, propuse Amy.

– Stai puţin, o rugă femeia, ridicând braţul. Este o alergare unu contra unu, tu şi cu mine. Şi nu uita că după aceea vreau să-ţi vorbesc.

– Vorbim după ce te înving, spuse Amy, fără prea mare convingere.

Shakira se îndreptă spre cea mai apropiată bandă. Amy veni în urma ei.

Shakira făcea paşi mari pe benzile cenuşii. Amy se ţinea aproape. Majoritatea băieţilor şi fetelor se îndreptaseră deja spre expres; doreau să fie prezenţi la sosirea învingătorului, la Sheepshead Bay. Luis împreună cu doi prieteni le urmăreau, pentru a studia puţin stilul Shakirei înainte de a se alătura celorlalţi. Printre pasageri mai puteau fi găsite breşe, dar benzile se aglomeraseră deja.

Shakira iuţi pasul. Încercă o fentă în lateral, cu aceiaşi paşi mari, apoi se deplasă pe o bandă alăturată fără a rupe

ritmul; Amy o urmă. Făcu un Popovich, după numele alergătorului care executase pentru prima oară această manevră, sărind dintr-o parte într-alta între două benzi, înainte de a trece pe o a treia. Reuşi să execute chiar şi un "derviş". Întorcându-se cu faţa spre Amy, sări în sus şi făcu o rotaţie completă, aterizând graţios pe o bandă mai lentă; un "derviş" era periculos chiar şi pe benzile lente.

Era bună, dar Amy cunoştea mişcările. Exhibiţii, gândi ea; femeia încerca să o intimideze. Manevrele spectaculoase erau făcute mai mult să atragă atenţia, dar oboseau rapid alergătorul. O urmări pe Shakira până la un metrou, apoi sări pe platformă în urma ei, lăsându-i pe băieţi în urmă. Prinsese ritmul Shakirei, dar stătea la pândă, cu simţurile treze; unii alergători îi prindeau pe urmăritori într-un ritm, ca într-o plasă, apoi executau o manevră neaşteptată.

Dansară pe benzi îndreptându-se spre un expres. Pe cea apropiată de linia expresului, mulţimea era mai densă. Shakira apucă o bară de susţinere, săltându-se; Amy o prinse pe următoarea. Picioarele femeii făcură o rotaţie completă, fără să atingă platforma, evitând de puţin contactul cu un pasager. Shakira reveni pe bandă, cu spatele la vânt, zâmbindu-i lui Amy.

Amy prinse din nou bara, gata să reînceapă urmărirea, când un grup de oameni apăru deodată pe bandă, chiar în dreptul ei. Văzu figurile lor ultragiate când vru să se lanseze cu picioarele înspre ei; era spaţiu suficient pentru o aterizare. O femeie se dezechilibră; un bărbat o prinse de braţ, înainte să cadă. Amy îşi dădu imediat seama că nu putea risca un salt. Shakira se întoarse, depăşi câţiva navetişti, o luă spre stânga şi dispăru.

Amy se ţinu de bară; vântul o lovea peste picioare. Se ridică din nou, buimacă din cauza înfrângerii. Pierduse, şi nici măcar nu ajunsese în Manhattan; îi apărură lacrimi în ochi.

Cineva o îmbrânci; pasagerii o înconjurară.

– Alergători blestemaţi! strigă un bărbat.

Se adunau tot mai mulţi în jurul ei; un pumn o doborî la podea.

– Chemaţi poliţia! urlă o femeie.

Se simţi trasă de păr; un picior o lovi în genunchi. Îşi acoperi capul cu mâinile, fără să-i pese ce se întâmpla cu ea; pierduse.

Un agent, un C-6 cu privilegiul de a sta pe scaun în expres, o scoase din mulţime, ducând-o la Primărie. Sediul poliţiei se afla la etajele superioare ale clădirii; Amy îşi închipui că va fi dată pe mâna unui ofiţer şi arestată. Dar nu, detectivul o conduse într-o cameră mare, plină cu oameni şi birouri. Ajunseră într-un colţ, la un birou încadrat de un grilaj.

Se aşeză, simţindu-se nenorocită şi singură. Detectivul îi notă numele, îl introduse în calculator, ceru informaţii, apoi îl căută pe tatăl ei prin reţeaua de comunicaţii.

– Ai noroc, spuse bărbatul după ce transmise mesajul. Tatăl tău încă nu a plecat de la slujbă, aşa că va coborî şi te va duce acasă.

Ea ridică o privire timidă:

– Adică nu mă arestaţi?

Detectivul îi aruncă o privire fioroasă. Era un bărbat mare, chel, cu mustaţă deasă, şi piele închisă la culoare, aproape la fel ca a Shakirei.

– Să nu-ţi închipui că nu m-am gândit să te arestez. De fapt, nici n-am vrut să-mi pierd timpul cu tine… nu sunt deloc îngăduitor cu puştii inconştienţi care pot face rău celorlalţi şi nu le pasă. În expresul acela s-ar fi putut produce lucruri grave… poate că ar fi trebuit să te las pe mâna mulţimii să te mângâie niţel. Ştii ce ţi se poate întâmpla acum, fetiţo?

– Nu, murmură ea, deşi putea ghici.

– Pentru cei cu dosarul curat, o audiere la tribunalul pentru minori. Ai putea primi câteva luni la Nivelul Contravenienţilor Minori sau, cu puţin noroc, ai putea fi

trimisă să dai o mână de ajutor într-un spital, câteva zile pe săptămână. Acolo ai avea ocazia să vezi victimele unor accidente. Se trase de mustaţă:

– Cred că ţi-ar prinde bine. Poate că aşa ai putea vedea şi tu un alergător pe benzi mort, care n-a fost suficient de rapid. I-ai putea vedea părinţii plângând, atunci când spitalul i-ar chema să-l identifice, înainte să-i scoată din corp organele refolosibile. Şi, dacă ai fi prinsă din nou, te-ai trezi într-un mare bucluc.

Amy închise ochii.

– Stai aici, spuse bărbatul.

Nici nu prea avea de ales, camera era plină de poliţişti. Rămase singură, cuprinsă de desperare, până când detectivul se întoarse cu o ceaşcă de ceai; ei nu îi oferi nimic.

Bărbatul se aşeză de cealaltă parte a biroului:

– Îmi dai numele celor care aleargă cu tine?

Ea dădu violent din cap. Oricât ar fi urât-o pe Shakira, nu se putea coborî în asemenea hal.

– Nici nu mă aşteptam să cooperezi. Oricum, să ştii că nu le faci un bine. Dacă se accidentează sau rănesc pe cineva, sper că ai să poţi suporta remuşcările.

Detectivul continuă să lucreze la computer, până la sosirea lui Ricardo. Amy aruncă o privire spre figura palidă, încruntată, şi se uită repede în altă parte. Formalităţile de prezentare nu durară decât un moment, apoi detectivul începu să-i facă morală lui Ricardo Stein, vorbindu-i despre infracţiunea fetei sale, condimentându-şi tirada cu statistici despre accidentele datorate alergătorilor pe benzi şi numărul deceselor provocate în ultimul an de acest joc.

– Dacă nu eram în expres, sfârşi detectivul, fata putea fi grav lovită… nu că n-ar fi meritat-o.

– Înţeleg, domnule Dubois, spuse tatăl ei.

– Are nevoie de o lecţie.

– Sunt de acord.

Ricardo îşi dădu pe spate părul castaniu şi des.

– Nu mă împotrivesc, orice sentinţă ar primi. Eu şi mama ei nu îi vom lua apărarea. Probabil că suntem şi noi vinovaţi că nu am crescut-o mai bine şi nu am supravegheat-o mai mult. Puteţi fi sigur că aşa ceva nu se va mai repeta.

– Sunt sigur că veţi avea grija, domnule Stein… un cetăţean atât de respectabil ca dumneavoastră…

Domnul Dubois se lăsă pe spate în scaun:

– Aşa că vă voi face o favoare, dumneavoastră şi soţiei. O voi elibera pe Amy, fără avertisment. Nu are decât paisprezece ani, şi asta este prima ei abatere – prima abatere la care a fost *prinsă* – şi Nivelul Contravenienţilor Minori este şi aşa destul de aglomerat. Însă acum este înregistrată la noi, şi dacă va mai fi prinsă cu ceva, va merge la închisoare până la audiere, iar după aceea puteţi fi sigur că va primi o sentinţă aspră.

– Vă sunt recunoscător, spuse tatăl.

– Ascultă-mă, fetiţo, spuse domnul Dubois, aşezându-şi braţele pe birou. Să nu crezi că te poţi strecura minţindu-ne acum şi reluând alergarea pe benzi. Acum ştim cine eşti şi vei fi uşor de descoperit. Puţine fete aleargă pe benzi.

Aruncă o privire spre tatăl ei:

– Am încredere că veţi avea grijă să o ia pe drumul drept. Statutul dumneavoastră nu ar avea decât de suferit cu un criminal în familie.

– Puteţi conta pe mine, domnule Dubois.

Pe drumul spre casă, Ricardo nu scoase nici un cuvânt. Ăsta era un semn rău; niciodată nu era atât de tăcut, decât dacă dădea pe dinafară de furie. O lăsă la sala de baie a femeilor şi se îndreptă spre apartament.

Întârzie cât putu de mult în sala de baie, apoi îşi târî picioarele în lungul culoarului, cuprinsă de groază, întrebându-se ce-i vor face părinţii. Probabil că discutaseră deja între ei, iar Alysha adusese vorba despre mesajul dirigintelui.

Intră, găsindu-i pe amândoi stând pe canapea; n-avea nici un rost să spere la sprijin din partea mamei. Părinţii arareori aveau păreri diferite în prezenţa ei, iar într-o problemă atât de importantă vor fi uniţi.

Se îndreptă spre un scaun şi luă loc. Nu va lua bătaie; părinţii ei nu erau adepţii pedepsei corporale. O bătaie, cu toate vânătăile primite deja de la călătorii din expres, ar fi fost preferabilă. Însă acum va trebui să asculte acuzaţiile aspre şi va afla cât de umiliţi se simţeau părinţii din cauza infracţiunii ei. Nu se gândise deloc la părinţi, cât rău le-ar fi făcut dacă s-ar fi rănit. Nu se gândise că egoismul ei patologic ar putea dăuna reputaţiei lui Ricardo la locul de muncă, ar putea-o pune pe mama într-o situaţie neplăcută în relaţiile cu vecinii. Nu se gândise că această pată pe dosarul ei i-ar putea diminua şansele mai târziu; nu se gândise că putea accidenta vreun navetist. Nu se gândise la exemplul prost pe care îl dădea copiilor mai mici decât ea şi nu ţinuse deloc cont de avertismentul pe care i-l dăduse tata, cu ocazia ultimei discuţii despre astfel de jocuri periculoase.

Ricardo termină dojeneala, repetând unele aspecte. Acum era prea târziu să mai meargă la cantină. Alysha oftă, scoase din perete masa, şi încălzi plita. Ricardo mormăi că rataseră puiul pe care l-ar fi mâncat la cantină. Intenţionaseră să păstreze această a patra masă acasă pentru sâmbătă, când părinţii lui aveau să vină în vizită cu ceva din puţinele lor raţii de mâncare; fiica lor le stricase şi aceste planuri.

Amy trase sofaua spre masă şi se aşeză. Mama presără peste mâncare câteva condimente. Primiră un apel prin reţeaua de comunicaţii, răspunse Ricardo, care lătră câteva cuvinte, apoi închise.

– Era Debora Lister.

Puse cele două scaune la masă, apoi se aşeză şi el:

– I-am spus că nu poţi vorbi.

Amy privi apatică în farfurie: carne sintetică de vacă şi garnitură. Foarte bine, gândi ea. Debora n-o sunase decât ca să-i spună ce se întâmplase când apăruse Shakira, singură şi triumfătoare, la Sheepshead Bay.

– Câteva zile de-acum încolo nu mai ai voie să primeşti apeluri de la prietene, continuă Ricardo. Am să vorbesc cu directorul să nu mai pleci de la şcoală decât pentru a merge direct acasă; un supraveghetor va nota ora la care pleci, deci nu-ţi face iluzii că poţi hoinări pe drumul de întoarcere. Când nu eşti la scoală, stai aici, în apartament; nu ieşi decât pentru a merge la sala de baie sau ca să mănânci împreună cu noi, la cantină. Iar în timpul liber, atunci când nu-ţi faci lecţiile, îmi vei face o compunere despre pericolele alergării pe benzi. Nu cred că-ţi va fi greu să aduni informaţiile necesare pentru compunere şi vreau să fie gata într-o săptămână.

Ricardo luă o gură de aer:

– Iar dacă mai aud vreodată că alergi pe benzi, am să te duc eu însumi la poliţie şi am să cer să fii audiată.

– Mănâncă, Amy, spuse mama. Acum i se adresa prima oară.

– Nu mi-e foame.

– Ar fi mai bine să mănânci… sunt ultimele raţii pe săptămâna asta.

Amy se strădui să mănânce. Tatăl ei termină de mâncat şi se sprijini cu cotul de masă.

– Totuşi, nu înţeleg, spuse el obosit. Pentru ce, Amy? Pentru ce faci un astfel de lucru? Credeam că ai mai multă minte. Pentru ce să-ţi asumi un asemenea risc?

Amy nu reuşi să se stăpânească:

– Sunt cea mai bună.

Se ridică în picioare şi împinse sofaua înapoi:

– Sunt cea mai bună alergătoare din Oraş! Ăsta este singurul lucru cu care aş putea rămâne în amintirea cuiva! Eram cea mai bună, dar acum nu mai sunt!

Ricardo căscă ochii cenuşii:

– Domnişoară, nu pari foarte pocăită.

– Îmi pare rău că am pierdut! Îmi pare rău că am fost prinsă! Îmi pare rău că a trebuit să vii după mine, dar pentru altceva nu-mi pare rău!

– Mergi în cameră! strigă el. Dacă te mai aud vorbind astfel, am să *ridic* mâna asupra ta.

Alysha se întinse peste masă şi prinse mâna ridicată al lui Ricardo; Amy se repezi în camera ei.

Viaţa ei era terminată. Aşa simţea Amy. Vestea se răspândise cu rapiditate. O pierduse pe Shakira Lewes şi fusese prinsă de poliţie; Luis Horton spunea asta tuturor. Un supraveghetor de culoar înregistra ora la care pleca de la şcoală şi îi amintea, în faţa altor studenţi, că trebuia să meargă direct acasă; mereu se găsea un grup de băieţi şi fete care să pufnească dispreţuitori.

Oricine venea să îi pună o întrebare, chiar şi Debora, era întâmpinat cu o încruntătură. În curând nimeni nu mai vorbi cu ea în afara sălii de clasă. Nimeni nu îndrăznea să vorbească despre alergare, sau să-i aducă la cunoştinţă ce spusese Shakira atunci când ajunsese la destinaţie. Domnul Liang o chemă pe Alysha la inevitabila şedinţă, se simţi şi mai stânjenită când dirigintele află despre compunerea pe care o pregătea pentru tatăl ei. Prezentă compunerea în public, pe toate display-urile din şcoală, obligată de domnul Liang şi de director să vorbească în termeni reprobabili despre joc; se crispa în sinea ei ori de câte ori se gândea cum trebuie să fi râs studenţii care o vizionaseră. Nici la Nivelul Contravenienţilor Minori n-ar fi dus o viaţă mai rea.

După trei săptămâni, părinţii se mai înmuiară puţin. Amy trebuia în continuare ca de la şcoală să meargă direct acasă, dar după cină îi dădeau voie să-şi facă temele cu prietenele din subcartier. Bârfele despre eşecul ei fuseseră înlocuite cu vorbe despre Luis Horton, care câştigase o alergare până la periferia lui Queens împotriva grupului lui

Tom Jandow. Prietenii îi vorbeau din nou, însă aveau totuşi grijă să nu îi aducă aminte de Shakira Lewes.

Era ruinată, şi asta doar din cauza acelei femei. Nu putea suporta drumurile zilnice de-a lungul benzilor, când remarca uneori alţi alergători şi îşi amintea ce pierduse. Nu mai putea auzi muzica benzilor, ritmul şi zumzetul care o tentau să alerge.

Ajunsese deja la sfârşitul liniei; ultima fărâmă de libertate fusese pierdută. Va deveni şi ea o biată rotiţă în interiorul cavernelor de oţel. Nimeni nu îşi va aminti de trecutul ei glorios.

Amy ieşi din ascensor împreună cu Debora şi împietri deodată, în stare de şoc. Pe culoar, Shakira Lewes se plimba în faţa sălii de baie a femeilor.

– Ce caută aici? întrebă blonda.

– Nu ştiu.

– Nu ţi-am spus niciodată, începu Debora, dar după ce a terminat cursa, ea a...

– Nu vreau să aud.

Amy ajunse la uşă şi scoase cheia, hotărâtă să nu o ia în seamă pe Shakira. Să stai degeaba în faţa sălii de baie dovedea lipsă de educaţie.

– Bună, Amy, spuse Shakira.

– Nu mi-ai făcut destule necazuri? se răsti Amy. Nu ai ce căuta aici.

– Da, dar dacă ţii minte, trebuia să discutăm. De-abia acum am reuşit să te găsesc şi eram sigură că te vei opri aici după orele de şcoală.

Amy scrâşni din dinţi:

– Poftim, acum nici la toaletă nu mai am linişte.

– Vreau să-ţi vorbesc, spuse Shakira.

Trei femei ieşiră din sala de baie; coborî vocea:

– Diseară, după cină, singură. Degetele lui Amy se încleştară pe cheie:

– Ce te face să crezi că am chef să vorbesc cu tine? Shakira ridică din umeri:

– Voi fi la nivelul G, Hempstead, la capătul expresului de Long Island. Cobor acolo şi traversezi benzile până la Strada G-20. Eu voi fi în faţa unui magazin numit "Antichităţile lui Tad"… crezi că-l poţi găsi?

Amy se simţi jignită:

– Mă pot descurca oriunde. Dar nu ştiu pentru ce ar trebui să mă deranjez.

– Atunci, nu te deranja. Eu voi fi acolo la şapte şi voi aştepta până la nouă. Dacă nu apari până atunci, treaba ta, n-am să te mai bat la cap. Însă ceea ce am să-ţi spun te-ar putea interesa.

Înainte ca Amy să poată răspunde, Shakira se întoarse, pornind spre ascensor.

Debora o împinse din faţa uşii sălii de baie.

– Te duci? întrebă ea.

– Da. Trebuie să aflu ce vrea.

– Dar părinţii ţi-au interzis să părăseşti subcartierul. Dacă te vede vreunul dintre prietenii lor…

– Mă duc oricum. E neapărată nevoie să mă duc.

Într-un fel sau altul, trebuia să lămurească definitiv situaţia cu Shakira.

– La marginea Oraşului? şopti Debora.

– Nu-mi poate face nimic pe străzi, cu atâţia oameni în jur. Deb, tu mă vei acoperi. Le voi spune părinţilor că sunt la tine. Nu cred că vor suna ca să mă verifice, dar dacă o vor face totuşi, îi anunţi că sunt la sala de baie.

– Şi dacă răspunde tata primul?

– Am să risc.

Deborah expiră profund:

– S-ar putea să dorească o nouă alergare. Ce-ai să faci?

– Văd eu după ce ajung acolo.

Se hotărâse deja. Dacă Shakira vroia o nouă alergare, nu putea refuza, dar va avea grijă ca unul dintre băieţii pe care-i cunoştea să aştepte ca martor la punctul final al

întrecerii. Oricare ar fi fost riscul, era o şansă pentru a-şi recâştiga onoarea pierdută.

Amy ajunse pe strada G-20 la şapte şi jumătate. Shakira, aşa cum promisese, o aştepta în faţa magazinului cu antichităţi, care avea ca reclamă un semn demodat bidimensional. Nu erau prea multe magazine în zona aceasta murdară, unde zidurile metalice ale locuinţelor păreau mai cenuşii decât în oricare altă parte. Pe străzi nu circulau mai mult de o sută de persoane. Amy se simţi cuprinsă de nelinişte. Cartierele de genul acestuia erau cele mai rele din Oraş; aici locuiau cei mai dubioşi dintre cetăţeni. *Aici erau foarte aproape de Exterior.*

Shakira se zgâia la vitrină, admirând nişte tacâmuri vechi şi cupe din plastic. Înăuntru, proprietarul făcuse o concesiune vremurilor moderne: şirul de clienţi era servit de un robot.

– Nu ţi-a luat mult ca să ajungi aici, murmură femeia.

– Nu ar fi trebuit să vin deloc. Nu am voie să părăsesc subcartierul, însă părinţii cred că sunt cu o prietenă.

De data aceasta nu-i puseseră prea multe întrebări, ba chiar păruseră un pic mulţumiţi că avea să lipsească seara de-acasă.

– Le-am spus că mă întorc la zece şi jumătate, aşa că spune ce ai de spus.

– Ştii, nu am vrut să facem concursul acela, însă tu ai insistat, iar eu încă nu mi-am pierdut mândria.

Shakira îşi împreună degetele în jurul centurii:

– Apoi, în timp ce alergam, mi-am adus aminte cum era pe vremuri. Probabil că am vrut să aflu dacă mi-am păstrat reflexele.

– Sunt sigură că ţi-a făcut plăcere să te lauzi după aceea.

– Nu m-am lăudat, spuse Shakira. M-am întâlnit cu puştii şi i-am trimis acasă. Am zis că mi-a fost foarte greu să scap de tine, şi că eşti una dintre cele mai bune alergătoare care m-a urmărit vreodată.

– Foarte frumos din partea ta, Shakira, spuse Amy arborând un zâmbet prefăcut. Totuşi, cert e că am fost învinsă.

– Am văzut ce s-a întâmplat, şi am înţeles pentru ce nu ai sărit din nou pe bandă. Alţi alergători ar fi riscat oricum, chiar şi cu mai puţin spaţiu liber la dispoziţie. Ar fi sărit, şi dacă ar fi doborât vreo doi călători, treaba lor. Mă bucur că tu nu eşti chiar atât de antisocială.

– Bun, deci ce vrei de la mine? întrebă Amy.

Câteva femei se opriră lângă ea pentru a arunca o privire în vitrină, însă nu le acordară nici o atenţie; chiar şi în zona asta cu reputaţie proastă, oamenii nu puteau fi atât de mizerabili, încât să tragă cu urechea.

– Păi, am auzit de o fată, Amy Barone-Stein, care se putea lua la întrecere cu cei mai buni în alergarea pe benzi. Păstrez legătura cu câţiva dintre alergători, deşi majoritatea celor din anturajul meu nu i-ar vedea cu ochi buni. M-am gândit că s-ar putea să semeni puţin cu mine… nemulţumită, poate chiar furioasă, întrebându-te dacă ai să fii vreodată mai mult decât o componentă în maşinăria Oraşului.

Amy făcu un pas înapoi:

– Şi ce?

– M-am gândit că poate ai accepta o provocare.

– Dar adineauri ai spus că nu ai fi vrut să facem acea alergare.

– Nu mă refeream la alergare, spuse Shakira. Vorbeam despre o provocare adevărată, ceva mult mai greu şi mai interesant decât alergatul pe benzi. Dacă ai suficient curaj, s-ar putea să consideri că merită.

Amy făcu încă un pas înapoi, sigură că Shakira avea să-i propună o afacere necurată.

– Vezi tu, eu fac parte din grupul lui Lije – Elijah Baley. Ieşim în Exterior o dată pe săptămână. Îl cunosc bine pe fiul său, Bentley.

Amy căscă gura, luată prin surprindere:

– Dar de ce…

– Deocamdată suntem destul de puţini. Sprijinul Oraşului este foarte slab, şi îl primim doar din cauza lui Lije – domnului Baley – dar bănuiesc că guvernul, ca toată lumea de altfel, ne consideră nişte excentrici. Noi credem că putem coloniza alte lumi. Din cauza asta suntem luaţi drept zănatici.

– Dar pentru ce vă mai obosiţi? spuse Amy. Spaţienii nu ne vor permite să plecăm de pe Pământ.

– Lije a plecat, nu-i aşa?

– E cu totul altceva; şi l-au trimis înapoi cât au putut de repede. Pun pariu că nici nu i-au mulţumit pentru rezolvarea acelei crime. Spaţienii nu ne-ar permite niciodată accesul pe lumile lor.

– Desigur, dar nu este vorba de lumile lor. Shakira se sprijini de vitrină:

– Lije este convins că ne vor permite în cele din urmă să colonizăm o lume nelocuită – poate chiar mai curând decât credem noi – şi ne vor împrumuta nave ca să ajungem acolo. Însă nu putem face colonizarea decât dacă suntem capabili să trăim în Exteriorul unui Oraş.

Amy dădu hotărâtă din cap:

– Nimeni nu poate trăi în Exterior.

– Pe vremuri, pământeni puteau. Pământenii care au colonizat lumile Spaţiene trăiau în Exterior. Spaţienii pot. Şi noi putem, două sau trei ore pe săptămână. Este un început, deocamdată încercăm să ne acomodăm şi nu-i uşor. Dar coloniştii trebuie să fie oameni ca noi, care am demonstrat că putem ieşi din Oraş.

– Şi vrei ca eu să fac parte din grup? întrebă Amy.

– Mi-am zis că s-ar putea să te intereseze. Avem nevoie de noi membri. Tinerii par să se adapteze mai rapid. Gândeşte-te… dacă reuşim să părăsim Pământul, *fiecare* persoană va fi importantă şi utilă. Avem nevoie de oameni dispuşi să înceapă o nouă viaţă, care vor să iasă în

evidenţă, poate chiar persoane uşor antisociale, dar care pot totuşi colabora cu alţii. Ai putea fi şi tu printre ei, Amy.

– Da, dar veţi reuşi să plecaţi vreodată?

– Ce pierzi dacă încerci? zâmbi Shakira. Făcu o pauză, după care continuă:

– Ai idee cât de precară este viaţa în interiorul acestui Oraş? De cât uraniu e nevoie pentru centralele atomice? Gândeşte-te câtă energie trebuie cheltuită pentru a aduce apa şi a scăpa de reziduuri. Imaginează-ţi ce s-ar întâmpla dacă alimentarea cu aer s-ar întrerupe o oră sau două… oamenii ar muri cu sutele sau cu miile. Va trebui să părăsim Oraşele. Nu se pot extinde fără a ocupa spaţiul necesar agriculturii sau pădurilor. Va fi din ce în ce mai puţină mâncare, mai puţin spaţiu, mai puţin din toate, până când…

Amy îi ocoli privirea. Şi Alysha spusese acelaşi lucru.

Shakira se apropie de ea:

– Aici nu avem viitor, Amy. Pe alte lumi, s-ar putea să ne construim unul.

– O mână de oameni nu pot face mare lucru, oftă Amy.

– Este totuşi un început, iar dacă reuşim, ne vor urma şi alţii. Aveai impresia că alergarea pe benzi este importantă.

Tânăra femeie îi făcu un semn cu mâna:

– Iată provocarea: vii cu mine în Exterior?

– Cu oamenii ăia?

– Da, acum. Sunt sigură că o alergătoare care riscă un accident sau chiar viaţa nu se teme de un pic de aer liber.

– Dar…

– Haide!

Merse cu Shakira pe străzi, incapabilă să se opună. Femeia se opri în faţa unei porţi. Zidurile erau înalte. Amy privi în jurul ei şi zări un tunel lung, slab luminat, care se sfârşea cu un alt zid.

– Ce este aici? întrebă Amy.

– O ieşire. Unele sunt păzite, însă aceasta nu este. De fapt, nici nu e nevoie să fie păzite… majoritatea oamenilor

nu ştie sau *nu vrea* să ştie de ele. Chiar şi oamenii din acest subcartier au uitat probabil de ea. Vii cu mine?

– Şi dacă ne urmăreşte cineva?

Amy privi neliniştit în josul străzii, care părea şi mai pustie decât înainte:

– Nu suntem în siguranţă.

– Crede-mă, nimeni nu ne va urmări. Ei preferă să creadă că acest loc nu există. Vii?

Amy înghiţi cu noduri, apoi încuviinţă. Era doar un pasaj; nu putea fi chiar atât de rău. Intrară; se ţinea aproape de femeie. Zgomotul liniştitor al Oraşului se auzea din ce în ce mai slab în spatele său.

– Ieşirea este în capăt, spuse Shakira.

În liniştea sinistră, vocea ei părea spartă. Se apropiau de capătul tunelului, şi Amy simţi multe noduri în stomac.

– Eşti gata? întrebă Shakira.

– Cred că da.

– Ţine-te de mine. În Exterior este întuneric… îţi va fi mai uşor, iar eu mă descurc destul de bine.

Shakira puse o mână pe perete. Încet, apăru o deschidere. Amy simţi aerul rece pe faţă; ieşiră şi deschiderea dispăru în spatele lor. Închise ochii, temându-se să privească, tânjind deja după căldura şi siguranţa Oraşului.

Se simţi lovită de o rafală de vânt, mai puternică decât vântul de pe cea mai rapidă bandă. Deschise ochii şi privi în sus. Deasupra, cerul întunecat era presărat cu stele, iar sfera aceea strălucitoare trebuia să fie Luna. Dacă nu ar fi fost vântul şi, răcoarea care îi ajungeau până la oase, s-ar fi putut simţi ca în interiorul unui planetariu din Oraş. Dar planetariul nu putea reda imensitatea cerului şi nici nu putea imita norii argintii care lunecau pe fondul întunecat. Coborî privirea: în faţa ei se întindea o câmpie alb-albăstruie, pustie. Doar în depărtare se zăreau cupolele unor ferme. Îi ţiuiau urechile din cauza liniştii. Doar rafalele intermitente de vânt se făceau auzite.

Aerul liber… substanţa aceea albă care acoperea solul trebuia să fie zăpadă. Vântul lovi din nou, ridicând un voal subţire de fulgi albi, apoi se stinse. Spaţiul se întindea peste tot în jurul ei. Aer nefiltrat, noroi sub picioare şi Luna strălucitoare; siguranţa conferită de ziduri dispăruse. Stomacul i se strânse, inima îi bătea cu putere… avea ameţeli. Se desprinse de Shakira; câmpia palidă se rotea. Apoi se prăbuşi, în liniştea nesfârşită, într-un întuneric la fel de deplin ca şi cerul…

Două braţe o prinseră, ridicând-o; simţi căldura în spate. Liniştea dispăruse. Agită mâna prin aer, şi îşi dădu seama că se afla din nou în tunel.

Clipi. Îşi simţea gura uscată.

– Te simţi bine?

Shakira îi puse mâna pe frunte; Amy îşi lăsase toată greutatea pe ea.

– Te-am adus înapoi cât de repede am putut. Îmi pare rău… am uitat că astăzi era Lună plină. Ţi-ar fi fost mai uşor într-un întuneric deplin.

Amy tremura, temându-se să-i dea drumul.

– Nu ştiam, spuse ea. Nu m-am gândit…

Avu un fior de uşurare, întâmpinând cu drag căldura, zgomotul slab dar constant care venea de pe străzi, zidurile Oraşului… Încercă un zâmbet:

– Cred că n-am fost prea grozavă.

– Ba da. Prima oară când am ieşit eu în Exterior, mi-am pierdut cunoştinţa imediat după ce am luat o gură de aer liber. A doua oară, după câteva secunde am alergat înapoi înăuntru şi am jurat să nu mai pun piciorul în Exterior. Tu te-ai descurcat mult mai bine decât mine… am numărat. Am stat acolo aproape două minute.

Shakira o sprijinea cu un braţ; se îndreptară din nou, încet, către stradă.

– Poţi merge singură? întrebă femeia după ce ieşiră din tunel.

– Cred că da.

Shakira îi dădu drumul. Amy privi în josul străzii, care acum părea şi mai pustie decât înainte, uşurată să vadă din nou oameni:

– N-aş mai putea-o face încă o dată, Shakira. N-aş mai putea face faţă… atâta spaţiu liber!

– Eu cred că poţi, spuse Shakira împreunându-şi braţele la piept. Dacă nu renunţi acum, ai să poţi. Peste două zile ieşim din nou în Exterior. Va trebui să-ţi iei haine mai groase… ar fi bine să faci rost de mănuşi şi de o căciulă.

Amy dădu din cap, şocată de ideea de a trebui să-şi ia haine mai groase; în Oraş, temperatura nu varia niciodată.

– Este iarnă, aşa că nu vom face decât o plimbare scurtă… nu vom sta mult. Aş vrea să vii cu noi. În momentul în care nu mai poţi suporta, intrăm imediat. Crede-mă, dacă perseverezi, îţi va fi din ce în ce mai uşor, indiferent ce impresie ai acum. S-ar putea chiar să aştepţi cu nerăbdare ieşirile în aer liber.

– Nu ştiu ce să zic…, începu Amy.

– Mai încerci o dată?

Amy inspiră adânc, simţind mirosurile Oraşului, uşoara transpiraţie a trupurilor, adierea parfumului cuiva; apoi o mireasmă puternică, acidă, căreia nu îi putea descoperi sursa. Până acum nu remarcase mirosurile.

– Am să încerc. Se încruntă:

– Părinţii au să mă omoare dacă află. Am să caut o scuză…

– Dar *trebuie* să le spui, Amy.

– N-or să mă lase niciodată.

– Atunci va trebui să cauţi o modalitate pentru a-i convinge. Este necesar să ştie, din două motive întemeiate. În primul rând, Lije s-ar putea să aibă necazuri dacă duce copii afară fără permisiunea familiilor. În al doilea rând, s-ar putea hotărî să vină şi ei. Voi veni să te iau, aşa că va trebui să le explici motivul prezenţei mele. Atunci îmi vei da răspunsul.

– Mai e ceva, adăugă Amy. Domnul Baley… este detectiv. Dacă află că am fost dusă la poliţie, s-ar putea să nu mă mai vrea în grupul vostru.

Shakira râse.

– Nu-ţi face probleme din cauza asta. Îţi voi dezvălui un secret… pe vremuri, Lije Baley a fost un foarte bun alergător pe benzi. Unchiul meu şi o cunoştinţă mai în vârstă mi-au povestit despre trecutul lui Lije. El nu va avea nimic împotriva ta, dar celorlalţi să nu le spui nimic.

Shakira o luă de braţ; se apropiaseră de benzi:

– Acum ar fi cazul să mergi acasă. Amy îi aruncă o privire:

– Eşti sigură că nu vrei o întrecere?

– În nici un caz. Ai avut deja suficiente necazuri şi acum nu ai decât de pierdut. Poate să dansăm puţin, dar numai dacă avem loc, şi doar pe benzile lente.

Se trezi încă o dată înconjurată de zidurile impunătoare ale subcartierului său, Kingsbridge. Aproape că nu îşi mai amintea de frigul, vântul, liniştea şi teribilul spaţiu liber din Exterior.

Şi totuşi, ştia că va trebui să iasă din nou. Cavernele de oţel nu vor mai fi multă vreme un adăpost sigur. Va trebui să înfrunte spaţiul liber până când nu îi va mai fi frică de el; se întrebă cum i se va părea atunci Oraşul.

Aşteptă câteva momente la uşa apartamentului şi introduse cheia în fantă. Părinţii probabil că dormeau deja, iar dimineaţă, la cantină, nu le putea povesti ce făcuse. Deabia mâine seară le va spune, însă nu îşi făcea prea multe speranţe.

Deschise uşa. Părinţii erau încă treji, dezmierdându-se pe canapea; se sculară rapid în capul oaselor aranjându-şi cămăşile de noapte.

Tatăl său părea puţin stânjenit:

– Amy! Te-ai întors devreme.

– Aveam impresia că e târziu.

Ricardo aruncă o privire spre ceasul de pe perete:

– Mda… aşa este. N-am observat. Bine, de data asta am să-ţi trec cu vederea.

Amy îi privi mai cu atenţie. Păreau bine dispuşi: ochii căprui ai mamei străluceau şi faţa largă a tatălui îşi pierduse crisparea obişnuită. Asta era probabil cea mai bună ocazie să le vorbească; şi nu vroia ca mama să afle la micul dejun, de la dna. Lister că de fapt nu fusese la Debora.

Îşi drese vocea:

– Ăăămmm… trebuie să vă spun ceva.

Ricardo aruncă din nou o privire spre ceasul de pe perete:

– E important?

– Foarte important.

Se îndreptă spre un scaun şi luă loc în faţa lor:

– Nu mai pot aştepta. Vă rog… lăsaţi-mă să vorbesc până termin şi după aia spuneţi ce vreţi.

Făcu o pauză, apoi îşi luă inima în dinţi:

– Nu am fost la Deb. Ştiu că nu trebuia, dar am plecat din subcartier.

Tatăl său sări ca ars; mama îl apucă de mână.

– Nu ca să alerg pe benzi, jur! adăugă repede Amy.

Coborî ochii, temându-se să privească în direcţia lor, apoi le povesti despre prima întâlnire cu Shakira, alergarea care se terminase cu un dezastru, întâlnirea pe strada din Hempstead, grupul care ieşea în Exterior; despre provocarea pe care o acceptase, ieşind în spaţiul liber de dincolo de Oraş. Nu era foarte coerentă, se oprea mereu pentru a adăuga câteva detalii. Însă când sfârşi, era sigură că nu omisese nimic esenţial.

Părinţii nu făcuseră nici un comentariu cât timp vorbise ea şi în continuare tăceau din gură. În cele din urmă se strădui să ridice capul. Ricardo părea şocat, Alysha uluită.

– Ai fost în Exterior? şopti Alysha.

– Da.

– Nu ţi-a fost frică?

– Niciodată nu mi-a fost mai frică, dar a trebuit... eu... Tatăl se foi pe canapea.

– Nu ne-ai ascultat şi ai făcut-o în deplină cunoştinţă de cauză.

Părea mai mult exasperat decât furios:

– Ne-ai minţit, declarând că mergi la Debora Lister. Ai plecat din subcartier ca să te întâlneşti cu o tânără dubioasă, ea însăşi o blestemată de alergătoare pe benzi, şi...

– Nu este alergătoare, protestă Amy. Nu mai aleargă şi, dacă n-aş fi insistat eu, n-ar fi alergat nici atunci... ţi-am spus. A fost greşeala mea.

– Bine măcar că-ţi recunoşti vinovăţia. Te-am lăsat să spui ce aveai de spus, acum lasă-mă şi tu pe mine să termin. Femeia asta vrea să te ademenească în Exterior. Îţi interzic... auzi? De acum încolo nu te mai întâlneşti cu ea, iar dacă sună sau vine aici, am să o anunţ chiar eu. Va trebui să fiu mai aspru cu tine, Amy. Din moment ce nu poţi fi sinceră cu noi, vei fi din nou obligată să stai în apartament şi...

– Rick.

Vocea Alyshei era înceată, dar fermă:

– Dă-mi voie să vorbesc. Dacă pentru Amy are atât de mare importanţă să se alăture acelui grup, poate că nu ar trebui să fie împiedicată.

Ricardo păli şi se întoarse spre soţia sa.

– Ştiu că nu ne-a ascultat, continuă Alysha, dar cred că înţeleg de ce a făcut-o. Oricum, nu poate face nimic rău, din moment ce cu ei se află un detectiv al Oraşului. Par destul de inofensivi.

– Inofensivi? Să iasă în Exterior, amăgindu-se că...

– Las-o să meargă, Rick.

Alysha îi prinse mâna între palmele ei:

– Tânăra aceea nu a minţit-o. Ştii că este adevărat... ştii ce prevăd statisticile Departamentului, indiferent că-ţi place

sau nu. Dacă grupul lui Elijah Baley are şansa să părăsească Pământul, poate ar fi mai bine ca Amy să plece cu ei.

Amy inspiră adânc, uimită că mama îi lua apărarea împotriva tatălui şi asta chiar în prezenţa ei.

– Ai accepta aşa ceva? întrebă Ricardo. Să presupunem că Spaţienii chiar ne vor permite să ne extindem dincolo de Pământ – nu cred că este foarte posibil, dar *să presupunem.* Ţi-ar conveni să nu-ţi mai vezi niciodată fiica?

– Nu mi-ar conveni deloc... ştii foarte bine. Dar cum aş putea să o agăţ de mine dacă are o şansă, oricât de mică, să îşi schimbe soarta? Ştiu poate mai bine decât tine ce viaţă va duce aici. Prefer să ştiu că face altundeva un lucru care îi foloseşte, chiar dacă asta înseamnă să o pierd, decât să o văd ducându-şi viaţa aici, prefăcându-mă că nu-i văd frustrările şi dezamăgirile.

Ricardo oftă adânc:

– Nu-mi vine să cred că aud tocmai de la tine una ca asta.

– Off, Rick.

Îi dădu drumul la mână.

– Acum câţiva ani, mereu te aşteptai să spun sau să fac cele mai surprinzătoare lucruri, zâmbi ea. Vezi, acum îţi poţi da seama că ne-am transformat în nişte cetăţeni... standard.

Îl privi câteva momente în linişte:

– Poate că am să merg cu Amy să mă alătur acelui grup.

Mi-aş putea da seama ce fel de oameni sunt. Poate că am să fac şi eu un pas în Exterior.

Ricardo se încruntă. Părea învins:

– Foarte frumos. Nu numai că am o fiică neascultătoare, dar şi soţia îi ţine partea, împotriva mea. Dacă vreunul dintre colegi aude cumva că hoinăriţi amândouă cu grupul acela al lui Baley, situaţia mea la Departament ar putea avea de suferit.

– Serios? S-a ştiut dintotdeauna că noi doi suntem un pic… să spunem excentrici, şi nu părea să te deranjeze. Poate că ar trebui să vii cu noi, să întâlneşti grupul domnului Baley. Ar fi mai înţelept ca ceilalţi să creadă că ne aprobi, decât să-şi închipuie că a intervenit o ruptură între noi.

Buzele Alyshei se arcuiră o idee, a zâmbet:

– Ştii cum se spune… familiile fericite fac Oraşul mai bun. Ricardo se întoarse spre Amy:

– Ai mai face-o încă o dată? Adică, ai ieşi din nou în Exterior? Ai mai trece încă o dată prin ce-ai trecut?

– Da, răspunse Amy. Ştiu că îmi va fi greu, dar aş încerca.

– E târziu, spuse tatăl. Nu mă pot gândi acum la asta. Se ridică în picioare şi o prinse pe Alysha de mână:

– Discutăm asta mâine, după ce mă mai gândesc. Noapte bună, Amy.

– Noapte bună.

Se îndreptă spre cameră şi îşi auzi mama vorbind în şoaptă. Tata deja cedase şi Alysha îl va câştiga de partea ei. Se dezbrăcă pentru a se băga în pat, convinsă că bătălia fusese câştigată.

Se întinse, obosită, şi curând intră în lumea viselor. Era din nou pe benzi, îndreptându-se spre Exterior, dar de data aceasta nu se mai temea.

Oraşul dormea. Benzile şi expresurile îşi continuau mişcarea, purtându-i pe puţinii locuitori treji… tineri îndrăgostiţi care se strecuraseră pentru a se întâlni, poliţişti sau patrule, medici îndreptându-se spre casă după schimbul de noapte şi suflete agitate, atrase de plimbările prin cavernele din New York.

Amy avea câţiva oameni în jurul ei. Patru băieţi trecură pe lângă ea, sărind de pe o bandă pe alta; preţ de o clipă, se simţi tentată se li se alăture. Mai ieşise de câteva ori noaptea, pentru a exersa unele mişcări atunci când benzile erau mai libere, întorcându-se apoi în subcartier înainte ca

părinţii să se trezească. Benzile cele mai lente începeau să se umple de călători; Oraşul se trezea. Când se va întoarce, îşi va găsi părinţii în picioare, însă era sigură că o vor înţelege.

Părinţii veniseră împreună cu ea, pentru a se întâlni cu grupul lui Elijah Baley. Detectivul era un bărbat înalt, cu părul negru, şi avea o figură prelungă, serioasă; însă parcă se luminase puţin atunci când Shakira i-i prezentase pe noii recruţi. Tata şi mama nu ieşiseră în Exterior, împreună cu grupul; poate o vor face data viitoare. Ştia ce efort trebuiau să facă şi spera că vor găsi curajul pentru a face acel pas. La următoarea întâlnire a grupului, o vor însoţi din nou; promiseseră. După ce va fi în stare sa înfrunte fără teamă spaţiul deschis, să umble cu curaj pe câmp, aşa cum făcea Shakira, poate îşi va conduce singură părinţii în Exterior.

Sări în sus, făcu un "derviş" şi alergă pe bandă. Banda zumzăia sub picioarele sale; îi putea auzi din nou muzica. Făcu un salt înainte, apoi o tumbă, după care sări pe banda alăturată. Dansă pe benzile cenuşii până când ajunse la expres; sări pe platformă.

Mâinile strânseră bara de sprijin. Îşi aduse aminte de plimbarea în care văzuse pentru prima dată lumina adevărată a zilei. Albeaţa zăpezii fusese orbitoare şi, deasupra, în cerul dureros de senin, se afla o sferă de foc, soarele liber. Îşi dăduse seama că stătea pe o sferă murdară la suprafaţă, sub o foarte subţire pătură de aer; un grăunte de nisip într-un spaţiu mai vast şi mai liber decât orice îşi putea imagina. Atunci o cuprinsese frica, împingând-o înapoi înăuntru, unde se ghemuise la podea; i se făcuse greaţă din cauza fricii şi a desperării. Dar simţise atingerea Shakirei, care o ajutase să se ridice, şi auzise vocea lui Elijah Baley care îi povestea cât de frică îi fusese *lui* la început. În acea zi, nu mai ieşise în Exterior, dar rămăsese în faţa porţii deschise, respirând aerul de iarnă.

Era un început. Trebuia să primească provocarea. Altfel, nu va putea conduce alţi oameni în Exterior şi nu va putea ajuta la colonizarea altor lumi.

Coborî din expres şi dansă pe benzi, demonstrându-şi că e în formă, imaginându-şi că aceasta era ultima ei alergare. Era aproape de strada Hempstead, acolo unde se întâlnise cu Shakira.

Strada era aproape pustie; vitrinele magazinelor stinseseră lumina. Amy părăsi benzile îndreptându-se spre tunel, alergând până când respiraţia îi deveni o succesiune de şuierături scurte, sacadate. Ajunse la capătul tunelului, ezită o clipă, apoi apăsă peretele cu mâna.

Poarta se deschise. Zgomotul slab al benzilor Oraşului se stinse în urma sa; se afla în Exterior, singură, şi vântul dimineţii o lovea în faţă. Deasupra ei, cerul era o cupolă întunecată. Privi spre răsărit şi zări zorile luminând caverna stelelor.

SOLUŢIA ASENION

de Robert Silverberg

FLETCHER PRIVI SUMBRU grămezile de metal cenuşiu aflate în spatele geamului gros al depozitului.

– Plutoniu-186, murmură el. Absurd! O absurditate absolută!

– O absurditate periculoasă, Lew, spuse Jesse Hammond în spatele său. O absurditate catastrofală.

Fletcher încuviinţă. "Plutoniu-186" nu avea nici un sens. O astfel de substanţă nu putea exista. Plutoniu-186 era un izotop imposibil, mai uşor cu cincizeci de neutroni. Cincizeci de neutroni periculoşi, având în vedere riscurile pe care le crea substanţa asta, aflată ici şi colo în întreaga lume. Dar faptul că existenţa plutoniului-186 era imposibilă teoretic, nu afecta deloc realitatea urâtă, şi anume că exact în acest moment se holba la un eşantion de trei kilograme. Iar cantitatea de plutoniu-186 aflată pe Pământ continua să crească, împreună cu şansele unei reacţii nucleare necontrolate care putea conduce la un holocaust atomic.

– Poftim! Rapoartele dimineţii, făcu Fletcher fluturând spre Hammond un teanc de faxuri. În laboratorul nucleonic de la Universitatea Accra au apărut treisprezece grame în plus. Cincizeci de grame în Geneva. Douăzeci de miligrame în… bah, asta nici măcar nu contează. Dar la Chicago, Jesse, la Chicago… trei sute de grame dintr-o dată!

– Cadouri de Crăciun din partea Diavolului, murmură Hammond.

– Nu, nu e Diavolul. Sunt doar nişte indivizi serioşi, savanţi, care se întâmplă să trăiască în alt univers, unde plutoniul-186 nu numai că poate exista, dar este complet inofensiv. Şi care sunt convinşi că *noi* suntem încântaţi de

el, aşa că ne descarcă aici toată marfa! Ce ne facem cu atâta plutoniu-186, Jesse? Ce ne facem?

Raymond Nikolaus ridică privirea de la biroul său, aflat în celălalt capăt al camerei.

– Îl împachetăm în hârtie roşu-şi-verde şi li-l trimitem înapoi, sugeră el.

Fletcher râse prefăcut:

– Foarte nostim, Raymond. Foaaarte, foarte nostim. Începu să se plimbe prin cameră. Zgomotul făcut de pantofii săi pe podeaua din marmură i se părea asemănător ticăitului unei bombe, din ce în ce mai tare, mai tare…

Se luptaseră – toţi – întreg anul cu această problemă şi sentimentul inutilităţii pusese din ce în ce mai mult stăpânire pe ei. Plutoniul-186 începuse să apară în mod misterios, în laboratoarele din toată lumea, acolo unde exista unul dintre cele două elemente cu masă atomică echivalentă. Gram după gram, atom după atom, elementele respective – tungsten-186 sau osmiu-186 – dispăreau la fel de misterios.

Unde se duceau tungstenul şi osmiul? De unde venea plutoniul? Şi, mai presus de toate, cum era posibilă existenţa – chiar şi pentru o infimă fracţiune de secundă – a unui izotop de plutoniu cu doar 92 de neutroni în nucleu? Plutoniul era unul dintre cele mai grele elemente chimice, cu o grămadă de protoni – 94 – în nucleul fiecărui atom. Cel mai stabil izotop al plutoniului era plutoniul-244, în care 150 de neutroni ţineau laolaltă cei 94 de protoni; dar chiar şi aşa, plutoniul-244 degenera pe cale radioactivă, având un timp de înjumătăţire de 76 milioane de ani. Atomii plutoniului-186, dacă ar putea exista aşa ceva, s-ar pulveriza în mod dramatic, în mai puţin de o milionime de secundă.

Dar iată că substanţa care apărea în laboratoare în locul tungstenului-186 şi osmiului-186 avea numărul atomic 94, fără nici un dubiu. Iar elementul 94 era plutoniul. Nici aici

nu încăpea îndoială. Caracteristica definitorie a plutoniului era prezenţa a 94 de protoni în nucleul său. Dacă aşa stăteau lucrurile, substanţa asta trebuia să fie plutoniu.

Acest incredibil de uşor izotop al plutoniului, acest plutoniu-186, avea *încă* o caracteristică imposibilă: din cauza stabilităţii sale, nici măcar nu era radioactiv. Stătea acolo, în aparenţă deloc misterios, şi nu catadicsea să emită măcar o fărâmiţă de energie. Cel puţin, aşa au arătat *primele* teste. Însă un al doilea test a pus în evidenţă o emisie de pozitroni, confirmat de cel de-al treilea. Necazul era că de această dată a fost pus în evidenţă un nivel al radioactivităţii superior faţă de cel anterior. La al patrulea test, radioactivitatea era mai mare decât la al treilea. Şi tot aşa.

Nimeni nu auzise vreodată ca un element, oricare i-ar fi numărul atomic sau masa, să înceapă prin a fi stabil şi apoi să devină din ce în ce mai radioactiv. De asemenea, nimeni nu ştia ce avea să se întâmple dacă acest proces continua necontrolat, însă posibilităţile păreau foarte... explozive. Cea mai bună sugestie emisă a fost ca plutoniul-186 să fie transformat în pulbere şi amestecat cu tungsten ne-radioactiv. Soluţia a dat rezultate o vreme, până când tungstenul a devenit şi el radioactiv. După aceea s-a utilizat grafit, cu rezultate ceva mai bune, reuşind să încetinească emisia de energie a acelui straniu element. Nu s-au produs explozii. Însă apărea din ce în ce mai mult plutoniu-186.

Singura explicaţie care avea sens – cu toate că nu avea prea mult sens – era că provenea dintr-un loc necunoscut aflat într-un fel de univers paralel, unde natura se lăsa guvernată de alte legi, iar forţele din cadrul atomului erau atât de puternice încât plutoniul-186 putea fi un izotop stabil.

Nimeni nu putea întrezări motivul pentru care trimiteau aici cantităţi de plutoniu-186. O întrebare foarte importantă era cum puteau fi determinaţi "ceilalţi" să oprească trimiterea acestei substanţe. Radioactivitatea plutoniului-

186 îl va transforma în cele din urmă în tungsten sau osmiu obişnuit, dar cei douăzeci de pozitroni emişi de fiecare nucleu în cursul acestui proces întâlnea şi anihila un număr egal de electroni. Universul nostru şi-ar putea permite să piardă douăzeci de electroni ici şi colo, desigur. Probabil şi-ar putea permite să piardă electroni într-un ritm constant, pe o durată enormă de timp fără ca acest lucru să ducă la schimbări observabile. Dar mai devreme sau mai târziu, această tendinţă spre o sarcină globală pozitivă – datorată pierderii de electroni – avea să creeze probleme grave şi probabil incalculabile pentru simetrie şi pentru conservarea energiei. Se va distruge echilibrul universului? Interacţiunile nucleare se vor intensifica? Stelele – inclusiv Soarele – se vor transforma în supernove?

– Situaţia asta nu mai poate continua, declară Fletcher pe un ton sumbru.

Hammond îi aruncă o privire acră:

– Şi? De şase luni încoace numai asta spunem.

– A sosit vremea să acţionăm. Ăia ne trimit cantităţi din ce în ce mai mari, şi n-avem nici o idee cum să-i oprim.

– N-avem idee dacă măcar "ei" există, interveni Raymond Nikolaus.

– În momentul de faţă, asta nu are importanţă. Ceea ce contează este că substanţa aia soseşte mereu şi cu cât primim mai multă, cu atât creşte pericolul. N-avem nici cea mai vagă idee cum să oprim procesul. Aşa că trebuie să găsim o modalitate să scăpăm de ea imediat cum soseşte.

– Şi ce idee ţi-a trecut prin minte, mă rog? întrebă Hammond.

Fletcher îşi privi colegul într-un fel care spunea clar că nu admitea nici o opoziţie:

– Voi vorbi cu Asenion.

– Hammond izbucni în râs:

– Asenion? Eşti nebun!

– Nu. *El* e nebun. Însă este singura persoană care ne poate da o mână de ajutor.

*

Povestea lui Asenion era un caz trist, ciudat şi aproape de neînţeles. Una dintre cele mai mari inteligenţe cunoscute de fizica atomică, un bărbat care putea fi pus pe aceeaşi treaptă cu Rutherford, Bohr, Heisenberg, Fermi, Meitner. Absolvise Universitatea Harvard la doisprezece ani, cinci ani mai târziu îşi dăduse doctoratul la MIT, după care scrisese o serie strălucită de articole tehnice referitoare la cele mai adânci mistere ale forţelor nucleare. O dată cu apropierea primelor decenii ale secolului douăzeci şi unu, el părea cel destinat să dezlege eternele enigme ale universului. Şi dintr-o dată, la vârsta de douăzeci şi opt de ani, fără nici cel mai mic avertisment, abandonase totul.

– Mi-am pierdut interesul, declarase el. Pentru mine, fizica nu mai prezintă importanţă. Pentru ce ar trebui să mă intereseze modul în care se formează materia? Ar fi de-a dreptul plictisitor! Când priviţi Partenonul, vă interesează din ce sunt făcute coloanele, sau ce fel de schele au fost folosite pentru construcţia lui? Nu trebuie să ne intereseze decât că Partenonul există şi că frumuseţea sa este sublimă. Eu văd universul, care este minunat şi perfect. Pentru ce să mă bag în probleme de schelărie? Ar avea cineva vreun motiv?

Şi cu asta îşi dăduse demisia, arzând toate articolele şi retrăgându-se la etajul treizeci şi trei într-un apartament pe Manhattan's West Side, unde construise o seră perfecţionată în care dorea să facă experimente de horticultură.

– Bromeliacee, declarase el. Voi crea noi hibrizi de bromeliacee. De acum încolo, acestea vor sta în centrul vieţii mele.

Romelmeyer, fost profesor al lui Asenion la Harvard, pusese această aparentă nebunie pe seama suprasolicitării, şi estimase că în şase sau opt luni Asenion se va întoarce la

preocupările iniţiale. Jantzen, care avusese rarul privilegiu de a-i citi prima lucrare la MIT, manifestase şi el o atitudine de simpatie, susţinând că Asenion ajunsese într-un impas teribil, care îl forţase să se retragă brusc de pe marginea prăpastiei nebuniei.

– Probabil că s-a trezit privind într-un abis plin cu idei inconsistente, tocmai atunci când credea că va descoperi adevărurile ultime, sugerase el. Ce altceva putea face, decât să se retragă? Dar asta nu va dura mult. Are în sânge căutarea adevărului.

Burkhardt, de la Cal Tech, scrisese lucrări în acelaşi domeniu de care mai târziu avea să se ocupe şi Asenion. Era de acord cu concluzia lui Jantzen:

– Probabil că a dat peste ceva obscur, terifiant. Dar veţi vedea că într-o dimineaţă se va trezi cu soluţia în minte şi va spune adio horticulturii. Până la prânz va scrie o lucrare care va revoluţiona tot ce credem că ştim despre fizica nucleară, şi cu asta se va termina.

Dar Jesse Hammond, care în ultimii doi ani din cariera de fizician a lui Asenion jucase tenis cu el în fiecare dimineaţă, avea o poziţie mult mai intransigentă.

– A înnebunit, afirmase el. A sărit brusc de pe fix şi nu îşi va mai reveni niciodată.

– Crezi? se întrebase Lew Fletcher.

Ca şi Hammond, fusese foarte apropiat de Asenion, numai că nu juca tenis.

Hammond zâmbise:

– Nu încape nici o îndoială. Încă dinainte să se retragă începusem să observ o lucire ciudată în ochii lui. Chiar şi jocul de tenis devenise de-a dreptul straniu. Servea fără să se uite încotro trimitea mingea. Făcea duble-greşeli şi nici măcar nu-i păsa. Şi ştii ce? Un an întreg nu mi-a lansat măcar o provocare, la toate partidele de tenis. Ăsta mi se pare lucrul cel mai edificator. De obicei mă provoca, jucam pe o miză. Acum părea că nu-i mai pasă. Lăsa mingile să

treacă pe lângă el. Era complet indiferent. Mi-am zis: Tipul ăsta e pe cale să se ţicnească.

– Sau poate lucra la o problemă care i se părea mai importantă decât tenisul.

– E acelaşi lucru. Nu, Lew, îţi spun eu... a luat-o razna. Şi nimic nu-l mai poate aduna de pe drumuri.

Această conversaţie avusese loc cu aproximativ un an în urmă. Între timp nu se întâmplase nimic de natură a le schimba părerea. Uluitoarele apariţii ale plutoniului-186 nu atrăseseră nici un comentariu din partea lui Asenion, care stătea mai departe în refugiul său. Nici discuţiile foarte aprinse despre universurile paralele – un subiect fantastic discutat de fizicieni cu mare reputaţie – nu îi treziseră interesul. Stătea mai departe închis împreună cu bromeliaceele lui, deasupra străzilor Manhattan-ului.

Bine, poate că *este* nebun, gândi Fletcher. Dar capacitatea lui mentală probabil că nu s-a diminuat în mod catastrofal. Poate că mai are vreo idee sau două...

– Nu arăţi prea bătrân, după părerea mea, îl întâmpină Asenion.

Fletcher se îmbujoră:

– Iisuse! Ike, n-au trecut decât şase luni de când nu ne-am văzut!

– Doar atât? rosti Asenion cu indiferenţă. Mie mi s-a părut mai mult.

Reuşi să arboreze un surâs slab, detaşat. Nu părea să manifeste foarte mult interes pentru Fletcher sau pentru subiectul cu care acesta venise în chilia sa.

Desigur, Asenion păruse dintotdeauna ciudat: distant, misterios, cu un aer subtil – dar sesizabil – de superioritate, care irita instantaneu pe aproape oricine. Desigur, *era* superior. Dar făcea astfel încât să fii conştient de asta şi nu părea să-i pese că ceilalţi considerau acest comportament puţin cam nepoliticos.

Acum părea mai distant ca niciodată, mai străin, mai alienat. Aspectul exterior nu suferise nici o modificare: aceeaşi siluetă subţire; bine dispus; surprinzător – chiar şocant – de drăguţ. Deşi se zvonea că nu ieşise din refugiu de mai bine de un an, nu era deloc palid. Pielea avea aceeaşi culoare măslinie, aproape neagră, un ten mediteranean. Părul des şi negru cădea în dezordine peste fruntea înaltă. Însă ochii negri, strălucitori, se schimbaseră. Vechiul Asenion, oricât de preocupat ar fi fost cu vreo problemă dificilă din fizică, avea o lumină jucăuşă în ochi, un fel de strălucire voioasă şi pusă pe şotii. Bărbatul acesta, horticultorul retras, avea o expresie diferită – ascetic, învăluit de mister, *absent.* Privirea era la fel se strălucitoare ca pe vremuri, dar strălucirea era rece, de parcă venea de la o stea îndepărtată.

– Motivul pentru care am venit aici…, începu Fletcher.

– Lew, ce-ar fi să lăsăm asta pe mai târziu? Hai mai întâi în seră. Aş vrea să-ţi arăt ceva. Ceva ce nimeni n-a mai văzut până acum.

– Bine, dacă…

– Da, insist. Îţi promit, este ceva extraordinar.

O luă înainte pe culoarele încâlcite ale apartamentului. Acesta avea multe camere, şi era mobilat foarte neglijent, cu mobilă ieftină pentru studenţi, deloc îngrijită. Peste tot se plimbau pisici… cinci, şase, opt, ascuţindu-şi ghearele pe tapiţerie, colindând toaletele pustii ale căror uşi stăteau deschise, făcându-şi nevoile din vârful bibliotecilor, pe ale căror rafturi stăteau învălmăşite grămezi de cărţi fără coperţi. Aerul era impregnat cu un puternic miros de urină de pisică.

Dar Asenion dădu colţul unui coridor iar Fletcher, chiar în spatele lui, se trezi parcă într-o altă lume. Ajunseseră la uşa unei extensii impresionante, cu pereţi din sticlă, semănând cu o punte de observaţie în vârful întregii clădiri. Înăuntru, în semiîntuneric, Fletcher reuşi să zărească sute sau poate mii de plante ciudate, unele atârnând din tavan, unele

urcând pe stâlpi de lemn, altele crescând în trepte, altele răsărind din parcele aflate direct pe podea.

Asenion introduse rapid codul de la o tastatură în formă de diamant, montată în perete, şi uşa de sticlă se deschise alunecând uşor. Fura întâmpinaţi de un val de aer cald şi umed.

– Repede! îl îndemnă Asenion. Hai înăuntru!

Era ca şi cum ar fi intrat în jungla amazoniană. În loc de atmosfera aspră şi uscată a mijlocului de iarnă din Manhattan, se treziră înconjuraţi de umezeală tropicală abundentă, ca într-un cearşaf îmbibat cu apă. Fletcher se aşteptă chiar să audă papagali croncănind undeva deasupra.

Iar plantele! Aceste bizare plante, care acopereau fiecare centimetru pătrat disponibil!

Majoritatea respectau o regulă generală, frunzele prelungi şi strălucitoare ieşind ca nişte raze dintr-un recipient suficient de adânc pentru a adăposti mai mulţi litri de apă. Dar dincolo de acest aspect, diferenţele erau enorme. Unele plante erau mici, altele colosale. Unele erau marcate cu benzi strălucitoare – galben, roşu, purpuriu – care mergeau în lungul frunzelor groase, suculente. Sau pigmentate cu combinaţii uluitoare de culori, strălucitoare, frumos asortate. Altele aveau frunze verzi care acolo unde se împreunau pentru a forma un fel de cupă erau colorate în roşu sângeriu sau stacojiu sau cu un albastru grav, misterios. Unele aveau dinţi înfricoşători şi păreau gata să muşte din vizitatorii neatenţi. Altele aveau în vârf flori mai înalte decât un om, în culori ţipătoare, care ţâşneau ca nişte suliţe din centru.

Totul strălucea, semănând cu o vegetaţie violentă, explozivă. Scena era neobişnuită şi terifiantă. Era ca şi cum ai fi privit o adunătură de monştri flămânzi. Fletcher făcu eforturi să-şi aducă aminte că nu erau decât plante, specimene tropicale care probabil nu ar fi supravieţuit nici măcar o jumătate de oră în mediul de afară.

– Acestea sunt bromeliaceele, spuse Asenion. Pronunţase cuvântul într-un mod aproape senzual, de parcă era cel mai frumos cuvânt rostit vreodată.

– În marea lor majoritate sunt plante tropicale. Trăiesc în America Centrală şi de Sud. Se agaţă de copaci, urcând până la crengi. Totuşi, unele cresc şi la nivelul solului. Pe acestea le cunoşti cel mai bine; ananasul face parte din familia lor. Dar aici sunt sute de alte bromeliacee, diferite. Mii. Iar aceasta este camera cea mai umedă, unde ţin guzmanias şi vrieseas şi ceva dintre aechmeas. Mai încolo am să-ţi arăt tillandsias – lor le plac locurile ceva mai uscate – şi cele care cresc la nivelul solului, hechtias şi dyckias. După aceea, în celălalt capăt…

– Ike, încercă timid Fletcher.

– Ştii că nu mi-a plăcut niciodată numele ăsta.

– Scuză-mă, am uitat.

Era o minciună. Numele lui Asenion era Ichabod. Nici Fletcher şi nici unul dintre cunoscuţii săi nu fuseseră în stare să îi spună astfel.

– Uite ce e, continuă el, cred că ce ai tu aici este minunat. Absolut minunat. Dar nu vreau să-ţi răpesc din timp şi am nevoie să discut cu tine o problemă foarte serioasă…

– Mai întâi plantele. Fă-mi hatârul ăsta.

Ochii îi străluceau. În semiobscuritatea serei, semăna cu o creatură a junglei, exotică, ciudată. Fără a mai sta pe gânduri, ţâşni într-o parte, spre un grup de bromeliacee impunătoare, aproape de peretele exterior. Vrând-nevrând, Fletcher se luă după el.

Asenion făcu un gest maiestuos:

– Iată! Vezi? *Aechmea asenionii!* Descoperită acum doi ani în nord-vestul Braziliei – chiar eu am finanţat expediţia. Desigur, nu m-am aşteptat niciodată să-i dea numele meu, dar ştii, uneori se mai întâmplă…

Fletcher privi cu atenţie. Planta era un gigant printre giganţi. Frunzele verde-închis erau traversate de

mâzgăliturі contorsionate, deschise la culoare, care semănau cu hieroglifele unei civilizaţii pierdute. Vârfurile lor erau separate de o distanţă de cel puţin doi metri. Din cupa centrală, mare cât capul unui om şi suficient de adâncă pentru a adăposti un iepure, creştea cea mai stranie floare pe care o văzuse Fletcher vreodată: un lujer galben, lung şi gros, din care ţâşneau un fel de fulgere negre, având în capăt bobiţe de culoare roşu-închis, ca nişte sateliţi naturali. Dinspre ea venea un miros pătrunzător, de carne putredă.

– Singurul specimen din America de Nord! strigă Asenion. Probabil unul din cele şase sau şapte din întreaga lume. Am reuşit s-o fac să înflorească. Va da seminţe, Lew, şi poate o voi înmulţi – o voi putea răspândi şi încrucişa cu celelalte – ţi-o poţi imagina încrucişată cu *Aechmea chantinii,* Fletcher? Sau poate cu un hibrid interspecific? Cu *Neoregelia carcharadon,* să spunem? Nu. Dar ce tot vorbesc eu, desigur că nu-ţi poţi imagina. Însă ar fi ceva spectaculos, incredibil. Crede-mă pe cuvânt.

– N-am nici o îndoială.

– Este un adevărat privilegiu să vezi planta asta înflorită. Dar trebuie să mai vezi şi altele. Puyas – pitcairnias – şi un grup de *Dyckia marnier-lapostollei* se află în camera următoare şi nici n-o să-ţi vină să crezi…

Un entuziasm tineresc clocotea în el. Fletcher se strădui să-şi păstreze calmul. Nu avea ce face: era obligat să facă un tur complet.

Trecură parcă ore. Asenion îl conducea frenetic de la o plantă la alta, dintr-o cameră într-alta. Fletcher recunoscu în sinea sa că unele erau de-a dreptul minunate. Altele păreau exagerat de explozive… sau groteşti… sau prea banale pentru ochiul nespecialistului… sau îngrozitoare. Însă şocul cel mai puternic i-l producea obsesia lui Asenion. Parcă în întreg universul nimic nu mai avea importanţă pentru el, în afara acestei jungle de plante exotice. Se abandonase total straniei lumi pe care şi-o crease aici.

Însă în cele din urmă, energiile debordante ale lui Asenion părură să se epuizeze. Ritmul plimbării fusese nemilos. Făcu o pauză împreună cu Fletcher pentru a-şi trage răsuflarea; amândoi erau plini de transpiraţie şi gâfâiau din cauza căldurii. Porţiunea în care se opriseră era ocupată de plante mici, noduroase, cenuşii, fără rădăcini, fiind agăţate de pereţi prin fire de-abia vizibile.

Asenion îl luă prin surprindere:

– Bun. Oricum, văd că nu te interesează. Spune-mi motivul venirii tale aici şi după aia pleacă. În după-amiaza asta mai am de făcut o grămadă de lucruri.

– Este vorba de plutoniul-186, începu Fletcher.

– Nu fi idiot. Izotopul ăsta este ilegitim, nu poate exista.

– Ştiu. Însă există.

Rapid, aproape cu desperare, îi povesti tânărului fizician-botanist întreaga istorie. Misterioasa înlocuire a tungstenului şi osmiului din laborator cu un element straniu; testele care arătau că numărul atomic era cel al plutoniului, dar masa atomică era mult prea mică; teoria absurdă – însă *singura* pe care o puteau accepta – că substanţa provenea dintr-un univers paralel şi – în fine – faptul că noul element, stabil la prima apariţie, avea o radioactivitate care creştea uimitor o dată cu trecerea timpului.

Expresia la început întunecată a lui Asenion se schimba văzând cu ochii. La început păruse plictisit şi iritat, apoi batjocoritor, apoi probabil furios; dar nu scoase nici un cuvânt şi furia se stinse puţin câte puţin, transformându-se într-o curiozitate distantă, apoi, în cele din urmă, într-un fel de fascinaţie. Cel puţin, aşa credea Fletcher. Îşi dădu seama că se putea înşela în interpretarea expresiilor celuilalt; mintea lui Asenion era un unicat.

Fletcher termină ce avea de spus.

– Ce anume te sperie? întrebă Asenion. Masa critică? Sau pierderea cumulativă a electronilor?

– Am încercat să rezolvăm problema masei critice prin fărâmiţarea substanţei, amestecarea cu grafit şi împrăştierea – în cantităţi mici – în cincizeci de puncte separate. Dar continuă să vină… parcă *le place* să ne-o trimită. Şi gândul că fiecare atom eliberează pozitroni care anihilează electroni…

Fletcher ridică din umeri:

– La scară mică este o pompă de energie foarte utilă, după părerea mea: tungstenul se transformă în plutoniu şi la fiecare ciclu se câştigă energie. Dar la scară mare, continuând să transferăm electroni din universul nostru într-al lor…

– Da, înţeleg.

– Deci, trebuie să scăpăm de substanţă…

– Da.

Asenion aruncă o privire ceasului:

– Unde stai aici în oraş, Fletcher?

– La Clubul Facultăţii, ca de obicei.

– Bine. Am de făcut câteva încrucişări şi nu mai pot întârzia, altfel se poate contamina polenul. Du-te la club şi distrează-te câteva ore. Fă un duş. Ai neapărată nevoie: miroşi de parcă ai fi ieşit din junglă. Odihneşte-te, bea ceva şi Întoarce-te la ora cinci. Atunci reluăm discuţia.

Dădu din cap:

– Plutoniu-186! Ce sminteală! Mă simt ofensat chiar şi numai când aud acest cuvânt. E ca şi cum ai spune… ca şi cum ai spune… *Billbergia yukonensis,* sau *Tillandsia bostoniae*. Înţelegi ce vreau să spun? Nu. Nu. Bineînţeles că nu înţelegi.

Apoi îl concedie pe Fletcher cu un gest:

– Gata! Întoarce-te la cinci!

Pentru Fletcher, după-amiaza fu lungă. Dădu telefon soţiei, apoi lui Jesse Hammond la laborator, apoi unui vechi prieten, stabilind o întâlnire pentru cină. Făcu un duş şi îşi

schimbă hainele. Bău ceva în holul somptuos al Clubului de pe Fifth Avenue.

Dar era într-o dispoziţie proastă şi nu doar din cauza lui Hammond, care îi spusese că din toate colţurile lumii fuseseră raportate alte patru kilograme de plutoniu-186. Nebunia lui Asenion îl necăjea puternic.

Desigur, nu era nimic rău în interesul pentru plante. Avea şi el la birou un filodendron şi încă o plantă al cărei nume nu şi-l amintea pe moment. Dar să te scufunzi cu atâta intensitate într-un foarte specializat domeniu al botanicii… i se părea nebunie curată. Nu, îşi spuse el, nici măcar acest lucru nu era anormal, oricât de greu i-ar fi fost să înţeleagă motivul pentru care cineva avea plăcerea să-şi petreacă viaţa în izolare, înconjurat de plante exotice. Însă nu putea înţelege renunţarea lui Asenion. Asenion *renunţase la fizică!* O minte ca a lui – orizonturile viziunilor sale – intuiţia pe care o avea în cele mai mari mistere… dă-o încolo de treabă, avea obligaţia faţă de omenire să nu abandoneze! Şi în loc de asta, se îndepărtează de toate, se îngroapă într-o cuşcă de sticlă…

Hammond are dreptate, gândi Fletcher. Asenion a înnebunit, nu încape nici o îndoială.

Însă nu avea nici un rost să se agite din cauza asta. Asenion nu era primul supergeniu care abandonase căutarea Adevărului Ultim. Retragerea sa din domeniul fizicii era o problemă între Asenion şi univers. Pe Fletcher nu îl interesa decât să afle soluţia la problema plutoniului-186; după asta, sărmanul om putea fi lăsat în pace, să se ocupe mai departe de bromeliaceele lui.

La patru şi jumătate, Fletcher se instală într-un taxi, încercând să răzbată prin traficul aglomerat până la refugiul lui Asenion.

Norocul îi surâse. Ajunse la cinci fără zece. Robotul lui Asenion îl întâmpină solemn, invitându-l să aştepte:

– Stăpânul este în seră. Va veni după ce termină polenizarea. Fletcher aşteptă. Şi aşteptă, şi aşteptă…

Geniile astea, gândi el cu iritare. Enervanţi ca nişte junghiuri, toţi sunt la fel. Toţi sunt...

Robotul apăru înainte să-şi termine gândul. Era şase şi jumătate. Dincolo de ferestre, totul se întunecase. Întâlnirea pentru cină fusese fixată la ora şapte. Nu va reuşi să ajungă la timp.

– Stăpânul vă primeşte acum.

Asenion îşi târşea picioarele şi părea obosit de parcă întreaga după-amiază nu făcuse altceva decât să spargă bolovani. Însă alienarea părea să fi dispărut. Îl întâmpină pe Fletcher cu un zâmbet destul de amabil, formulă o aproape-scuză pentru faptul că întârziase, ba chiar trimise robotul să-i aducă oaspetelui un sherry. Nu era un sherry foarte bun, dar Fletcher îşi spuse că era o adevărată binecuvântare să primeşti aşa ceva în casa unui abstinent.

Asenion aşteptă până ce Fletcher sorbi de câteva ori, apoi declară:

– Am răspunsul.

– Ştiam că-l vei avea. Pauză lungă.

– Thiotimolină, anunţă în cele din urmă Asenion.

– Thiotimolină?

– Absolut. Transfer endocronic. Este singura modalitate. Şi, după cum vei vedea, este o modalitate *necesară.*

Fletcher se grăbi să ia o înghiţitură mare de sherry. Deşi era într-o dispoziţie relativ bună, se părea că Asenion înnebunea din ce în ce mai tare. Ce era tâmpenia asta? Thiotimolină? Cum putea această substanţă absurdă, la fel de ciudată în felul său ca şi plutoniul-186, să aibă vreo legătură cu problema?

– Presupun că eşti la curent cu proprietăţile deosebite ale thiotimolinei, începu Asenion.

– Bineînţeles. Molecula sa apare în dimensiunile temporale adiacente. Se extinde în viitor şi, bănuiesc, în trecut. Pudra de thiotimolină se va dizolva în apă cu o secundă *înainte* de adăugarea apei.

– Exact, spuse Asenion. Iar dacă nu se toarnă apa, atunci thiotimolină va merge să o caute. În viitor.

– Ce legătură are asta cu…

– Priveşte aici.

Scoase o bucăţică de hârtie din buzunarul cămăşii:

– Vrei să scapi de un lucru. Îl pui în container, cam aşa. Înveleşti containerul cu un strat izolator din thiotimolină polimerizată. Bagi totul într-un recipient în care la un anumit moment dat ar trebui să pui apă. Îţi potriveşti cronometrul astfel încât apa să sosească peste câteva secunde. Dar în ultimul moment, sistemul opreşte apa, care nu mai vine.

Fletcher îl privi pe tânăr cu o expresie nedumerită.

– Apa trebuie să sosească, continuă Asenion, dar de fapt *nu* soseşte. Thiotimolină din stratul izolator avansează cu o secundă în viitor, pentru a întâlni apa. Există o mare probabilitate ca apa să fie acolo, dar nu suficient de mare. Se va afla mereu la o secundă depărtare de momentul în care trebuie să curgă. Thiotimolina este ademenită din ce în ce mai departe în viitor. Lumea avansează în viitor cu viteza de o secundă pe secundă, dar viteza thiotimolinei este infinită. Şi, desigur, cară după ea şi containerul.

– În care am pus surplusul de plutoniu-186.

– Sau ceea ce vrei să faci să dispară, completă Asenion. Fletcher se simţea un pic ameţit:

– Şi va călători în viitor cu o viteză infinită…

– Da. Şi din cauză că viteza este infinită, transformarea thiotimolinei în izotopul său stabil nu se mai produce. O substanţă care călătoreşte în viitor cu o viteză infinită nu este supusă la limitări de acest gen. Va continua să meargă până la capăt.

– Dar cum se rezolvă problema noastră prin această trimitere în viitor? întrebă Fletcher. Plutoniul-186 rămâne mai departe în universul nostru, chiar dacă-i scoatem din imediata noastră vecinătate temporală. Pierderea de electroni nu se va opri. Ba poate chiar se va înrăutăţi, din

cauza acceleraţiei temporale. Tot nu vom rezolva problema fundamentală…

– Niciodată nu ţi-ai folosit prea mult mintea, nu-i aşa, Fletcher?

Asenion vorbise încet, aproape blând, dar dispreţul din ochii săi avea forţa unui soare care explodează, transformându-se în novă.

– Fac tot posibilul. Dar nu înţeleg… Asenion oftă:

– Thiotimolina va vâna apa din containerul exterior până la sfârşitul timpului, ducând cu ea plutoniul din containerul interior. Până la sfârşitul timpului. Ia-o *literal.*

– Şi?

– Ce se întâmplă atunci când timpul se sfârşeşte, Fletcher?

– Păi… entropia absolută… moartea calorică a universului…

– Exact. Soluţia Entropiei Finale. Toate moleculele egal distribuite în spaţiu. Thiotimolina nu va mai avea spaţiu în care să caute apa. Sfârşitul liniei… Terminus! Thiotimolina, împreună cu plutoniul pe care-l poartă după ea şi apa pe care o caută, se vor năpusti dincolo de bariera entropică, în anti-timp.

– Anti-timp, şopti Fletcher cu o voce temă. Anti-timp?

– Nu e normal? În momentul de dinainte de crearea universului. Totul este în stază. Timp zero, temperatură infinită. Toată masa universului conţinută într-un corp imposibil de definit. Apoi sosesc thiotimolina şi plutoniul şi apa.

Ochii lui Asenion străluceau. Figura era de-a dreptul radiantă. Flutura bucăţica de hârtie de parcă ar fi fost sfânta scriptură a unei noi credinţe:

– Se va produce o explozie cumplită. Un Big Bang, ca să spun aşa. Începutul tuturor lucrurilor. Tu – sau poate eu? – vei fi responsabil de naşterea universului.

Fletcher, împietrit, spuse după câteva momente:

– Vorbeşti serios?

– Totdeauna sunt serios. Ţi-am dat soluţia. Fă plutoniul pachet şi trimite-l. Oricâte pachete vei face, vor ajunge toate la destinaţie în acelaşi moment. Şi cu acelaşi efect. Nu ai de ales. *Trebuie* să scapi de plutoniu. Şi…

Vorbea cu o voce veselă, ca pe vremuri:

– Universul *trebuie* creat, altfel cum am fi ajuns noi aici? Aşa s-a procedat. Aşa *se va* proceda. Inevitabil, ineluctabil, iminent, obligatoriu. Da? Înţelegi?

– Păi, nu prea. Adică da. Poate. Adică, aşa cred. Fletcher se simţea plutind în ceaţă.

– Bun. Chiar dacă nu înţelegi, vei înţelege.

– Va trebui… să vorbesc cu ceilalţi…

– Desigur. Aşa procedaţi voi. De-asta suntem eu aici şi tu acolo.

Ridică din umeri:

– Nu-i nici o grabă. Creează universul mâine, creează-l peste o săptămână, ce contează? Mai devreme sau mai târziu va fi oricum creat. Trebuie, pentru că deja *a fost* creat. Înţelegi?

– Da. Desigur, murmură Fletcher. De… sigur. Şi acum… dacă eşti bun să mă scuzi… Eu… ăăhh… trebuie să ajung în scurt timp la o întâlnire, pentru cină…

– Dar poate să mai aştepte, nu-i aşa? zâmbi Asenion cu o surprinzătoare amabilitate.

Părea sincer fericit că fusese de folos.

– La prânz am uitat să-ţi arăt ceva, adăugă el. O plantă remarcabilă, poate chiar unică – un nidularium brazilian, de fapt deocamdată nici nu a primit vreo denumire. Abia a înflorit. Şi asta… aşteaptă s-o vezi, Fletcher, aşteaptă s-o vezi…

CRIMĂ DE GRADUL URTH

de Edward Wellen

– SĂ SE FACĂ LUMINĂ.

Şi se făcu. Lumina soarelui inundă salonul aflat în centrul staţiei Terrarium Nouă.

Keith Flammersfeld văzu lumina prin ochii încă închişi şi ştiu că mica sa lume rămânea în siguranţă, dincolo de pleoape. Îşi scoase leneş de pe tâmple echipamentul care îl transpusese în lumea video. Jocul *Prin Oglindă* tocmai dispărea de pe ecranul computerului.

Deschise ochii, se ridică în capul oaselor şi se întinse. Căscă de-i trosniră fălcile şi, pentru moment, pungile de grăsime care îi încadrau gura dispărură. Pentru a-şi menţine tonusul muscular şi a se păstra în formă, se trânti din nou pe pat cu faţa în sus gândind imagini aerobice preţ de cinci minute. Făcu vreo patruzeci de exerciţii, înainte şi înapoi.

Simţindu-se revigorat după atâta exerciţiu, se ridică şi puse picioarele pe covor. Stabili priorităţile: necesităţile fiziologice puteau aştepta; pretenţiile stomacului, nu. Comandă o tavă cu mâncare.

Aceasta ieşi din perete şi i se aşeză chiar în poală. Consumă un mic dejun sănătos, compus din fructe, legume şi cereale – toate crescute aici, pe Terrarium Nouă. Tava sesiză momentul în care nu mai rămăsese nimic pe ea şi dispăru din nou în perete.

Flammersfeld se ridică în picioare şi îşi scoase pijamaua. O aruncă în instalaţia de recuperare, intră în sala de baie, se uşură, se spălă, îşi clăti gura cu o spumă igienica şi îşi puse un şort nou.

Doi paşi spre dreapta, şi intră în birou. Se aşează la computerul central şi apăsă câteva taste. Pe ecran apăru o cerere.

Faţa i se sparse într-un zâmbet uriaş; formă două coduri şi le introduse în poziţiile corespunzătoare. Îşi putea zări imaginea reflectată de ecran. Muşchii faciali puternici din jurul gurii şi ochilor îi spuseră că era un zâmbet maliţios. Dându-şi seama de acest lucru, transformă repede zâmbetul într-o expresie de veselie inocentă. Apoi, amintindu-şi că era singur pe Terrarium Nouă şi că nimeni nu îl putea privi, abordă din nou zâmbetul maliţios.

Făcu un raport, apoi îl salvă în memorie. Era pe punctul de a-l trimite acasă, pe Pământ, când sări ca ars.

Pe ecran, în cadranul din dreapta-jos apăruse imaginea redusă a unui alt display.

Acesta spunea că vine de la computerul Buck Doi. Mări pe ecran imaginea intrusă.

O studie cu atenţie, holbând ochii.

Cineva intrase în sistemul lui şi îl infectase cu nişte versuri idioate.

Soarele este un mugure gata să plesnească?

De la el vin umbrele pe faţa mea?

De ce este cerul verde ca sângele?

Cine va învinge rasa Reginei de Roşu?

Nebunie.

Dar chiar şi nebunia trebuia să aibă o explicaţie logică.

Explicaţia numărul unu: un virus. Dacă aşa stăteau lucrurile, pătrunsese prin intermediul computerului central, singura legătură cu Pământul şi cu universul. Ce rost avea atunci să fie minţit că mesajul venea de la computerul Buck Doi, şi nu din memoria centrală a lui Buck Unu? Doar plăcerea dubioasă de a-l trimite la vânătoare de fantome prin sistemul complicat ca o junglă al lui Buck Doi? Un mic avertisment despre ce s-ar întâmpla dacă s-ar sparge imunitatea sistemului Labcom de pe Pământ?

Explicaţia numărul doi: o persoană clandestină a cărui prezenţă nu o bănuise, şi pe care senzorii nu o luaseră în seamă. Persoana trebuia să se fi strecurat în timpul reaprovizionării făcute acum un an. Dacă cineva ar fi putut supravieţui atâta timp mâncând fructe, legume şi cereale crescute pe Terrarium Nouă – deşi Flammersfeld ţinuse o evidenţă exactă – de ce să-şi facă simţită prezenţa de-abia acum? Se simţea singur şi nu mai putea de dorul cuiva cu care să comunice? Se îmbolnăvise şi avea nevoie de ajutor? Înnebunise şi avea de gând să atace? Îşi pregătise planurile şi acum încerca să preia comanda?

Explicaţia numărul trei: o posibilă nebunie… nebunia lui Flammersfeld. Poate că Flammersfeld însuşi programase acele versuri, să spunem în timp ce trăia experienţa cu *Prin Oglindă?* Febra singurătăţii să îi fi afectat creierul şi acum avea momente de inconştienţă?

Chiar în timp ce se holba, ecranul se modifică din nou. Apăru o altă strofă, literă cu literă, încet, chinuitor de încet, ca şi cum nişte degete şovăitoare şi invizibile ar fi lucrat la tastatură.

Când a apărut Adam,
Atunci m-am născut eu?
Când Eva s-a pornit să toarcă,
Atunci a fost începutul meu?

Flammersfeld încleştă fălcile. Cineva *era* în Buck Doi.

Se repezi spre seiful din perete şi formă codul. Uşa seifului se deschise alunecând; puse mâna pe blaster. Niciodată nu se gândise că va avea ocazia să se folosească de el.

Terrarium Nouă, aflată pe o orbită terestră joasă, era formată din şase compartimente – şase sfere concentrice construite după principiul geodezic al lui R. Buckminster Fuller. O pseudo-gaură neagră aflată în centru asigura pentru sfera cea mai mică o atracţie gravitaţională apropiată de cea a Pământului. Atracţia se micşora treptat, astfel încât la nivelul sferei exterioare ajungea până

aproape de zero. Acolo se afla laboratorul pentru experienţe în imponderabilitate. Accesul se făcea printr-un tunel exterior şi prin lift. Terrarium Nouă era suficient de mare pentru a permite funcţionarea eficientă a unor tunele între nord şi sud. Liftul cu două sensuri, uşor deviat la centru pentru a evita pseudo-gaura neagră, mergea de-a lungul axei dintr-un sas polar într-altul. Pereţii aveau dispozitive de prindere pentru a uşura orientarea – spre emisfera boreală sau australă.

Staţia de lucru Buck Doi se afla în emisfera nordică. Flammersfeld se îndreptă spre lift, dădu să se urce în el, apoi se răzgândi.

Programă liftul să urce singur spre Buck Doi, însă cu o întârziere de cinci minute.

Alergă pe culoarele geodezice până la tunelul dinspre sud, şi apoi trimise vehiculul spre poarta de acces.

Dacă cineva îl aştepta să iasă din lift, şi dacă stătea cu ochii în patru ca nu cumva să apară dinspre poarta de acces de la nord, Flammersfeld, venind dinspre sud, îi va sări în spate.

Îşi privi ceasul, inspiră adânc şi ridică piedica blasterului. Avansă înspre Buck Doi, unde atracţia gravitaţională era mai mică. Acolo, în solul lunar îmbogăţit cu diverse amestecuri de nitraţi, plantele înfloreau exuberant.

Ajunse pe furiş şi vru să se ascundă într-un lan de secară înalt de zece metri, unduitor. Îşi ţinu răsuflarea, ciuli urechea; în afară de foşnetul uşor al brizei programate prin computer, nu se auzea nimic. Îşi luase suficiente măsuri de precauţie; acum putea ieşi din ascunziş.

Înaintă fără grabă; trecu printre verze înfoiate, andive enorme, mazăre grasă şi fasole în păstăi burduhănoase. În patru minute ajunse la cartofii dulci. Staţia de lucru se afla sub nucul impunător. Mai departe creşteau roşii uriaşe, ardei graşi, salate mari şi varză; apoi un grup de muici… dincolo de acestea se putea zări liftul.

Se ascunse prudent în spatele nucului şi aruncă o privire de după trunchiul său. Nu zări decât staţia computerului. Nimeni nu se afla la ea.

Roşiile îi împiedicau vederea spre zona liftului. Se încordă pentru o săritura uriaşă. Prinse un mâner, la cinci metri deasupra, pe trunchiul unei roşii înalte de treizeci de metri. Râmase acolo privind printre tulpini şi frunze, cu blasterul pregătit.

Auzi deodată zgomotul liftului.

Un astfel de zgomot l-ar fi făcut pe intrus să ia o poziţie de atac. Flammersfeld vedea foarte bine zonele cu salată şi varză. Oricine ar fi avut acolo câmp liber spre lift şi spre poarta de acces dinspre nord. Însă nu mişca nimeni.

Liftul se opri şi uşa alunecă fără zgomot. Flammersfeld cercetă cu atenţie, să vadă mişcare pe undeva. Blasterul stătea pregătit degeaba. Nu se afla nimeni.

Rămase acolo, simţind cum faţa îi ia foc din cauza furiei şi frustrării; roşiile erau mari cât capul său, aşa că în acest moment putea fi confundat cu ele. Da, deci fusese o vânătoare de fantome.

Se strâmbă şi introduse blasterul în centura şortului; îşi dădu drumul să cadă de-a lungul tulpinii. După ce ateriză pe podea, se îndreptă spre staţia de lucru.

Puse piciorul într-un fel de buclă făcută de un cârcel al roşiilor şi îşi notă în minte să cureţe cu prima ocazie iarba şi tot ceea ce crescuse în dezordine. Înainte să-şi dea seama că bucla era de fapt un lasou, aceasta se strânse în jurul gleznei. Nu avu timp să se aplece pentru a o desface, căci se trezi ridicat în aer, atârnând prins de un picior. Celălalt capăt al lasoului era prins de o creangă stufoasă a nucului.

Roti ochii pentru a privi în jos, zări cuiul şi capătul unei liane care ţinuse creanga lipită de podea. Oare unde s-o fi aflat intrusul?

Se prefăcu neajutorat, zvârcolindu-se fără" încetare. Puse puţină panică în voce: "Ajutor! Dă-mă jos! Te rog!"

Totuşi, blestematul de intrus – pentru că Flammersfeld se stabilise la explicaţia numărul doi – refuza să-şi arate faţa.

Nu mai putea rezista multă vreme în poziţia asta, deşi gravitaţia era foarte redusă în staţia Buck Doi; lasoul îi oprea circulaţia sângelui în piciorul de care atârna.

Aşteptă încă un minut chinuitor; apoi, văzând că nu apare nimeni, scoase blasterul din centură şi reteză liana.

În cădere, îndreptă blasterul spre podea şi porni fascicolul retro; efectul îi încetini căderea suficient de mult pentru a se roti în cădere.

Se ridică în picioare... şi mormăi nemulţumit; piciorul amorţit îl trăda. Îşi lăsă greutatea pe piciorul teafăr şi privi împrejur după alte capcane... sau poate că urma un atac deschis. Ridică privirea spre crengile şi frunzişul nucului, nu văzu nici o figură sau mişcare, şi se lipi cu spatele de trunchi. Se aplecă pentru a-şi scoate lasoul înfăşurat pe picior... şi văzu pe podea câteva foi de varză.

Rămase cu gura căscată, dându-şi deodată seama, şi fu cuprins de fiori.

Apoi strânse buzele. Foarte bine. Acum ştia cu ce se confrunta.

Nu era nici una dintre cele trei posibile explicaţii. Era o a patra... şi probabil în câteva minute va fi dovedită.

Râse. Când te gândeşti că creatura aia mizerabilă îl prinsese în capcană! Tocmai pe *el!*

Apoi deveni serios. O subestimase. Nu se gândise că ea putea fi cauza acelor idioţenii de pe ecranul computerului. Trebuia să recunoască: era mai tare decât crezuse. Totuşi, acum, după ce fusese prevenit, putea face faţă ameninţării.

– Bine, ticăloaso, murmură el cu zâmbetul maliţios pe faţă, ţi-ai săpat singură mormântul.

Se îndreptă şontâc direct spre zona cu varză. Coborî privirea spre sol. Acolo fuseseră smulse nişte verze, deşi se făcuse efortul de a disimula solul deranjat.

Ca şi cum asta l-ar putea păcăli! Ştia foarte bine ce creştea în această zonă, ce ar trebui să crească în continuare şi ceea ce acum lipsea.

O privire mai atentă îi dezvălui o linie punctată de picături verzi-lăptoase, pornind din centrul spaţiului gol. Atinse o picătură. Lipicioasă. Duse degetul la nas şi mirosi. Zâmbetul se lăţi. Creatura era rănită. Oare ştia că nu va mai rezista multă vreme?

Urma era scurtă; se oprea brusc în apropierea unei verze. Se vedea clar urma unei frunze smulse. Zâmbetul se lăţi pe toată faţa, la maximum. Creatura probabil că folosise frunza pentru a opri hemoragia.

Dâra dispărând, Flammersfeld aruncă o privire în jur, căutând alte semne.

Întoarse ochii spre grămada de muici din apropiere. Se simţi cuprins de o urmă de vinovăţie, pentru că o neglijase; o lăsase să se descompună. Se încordă deodată. Parcă era diferită, unele componente se schimbaseră. Tăiase trei crenguţe pentru studiu apoi le făcuse aşchii-aşchiuţe, şi le împrăştiase împreună cu un teanc de hârtie de imprimantă. Avu impresia că hârtia acoperea o porţiune mai mare decât ultima oară… era mai împrăştiată, mai dezordonată.

Creatura probabil că se ascundea pe acolo.

Flammersfeld ţinea blasterul în poziţie de tragere.

Cu mâna liberă aruncă teancul de hârtie umedă, ca pe un manifest. Nu descoperi creatura, dar dădu peste o catapultă primitivă, o construcţie din ramuri şi liane, şi o sferă de sol compactat cu clei vegetal. Descoperi şi un tambur cu manivelă… o macara; făcută de asemenea din crengi şi liane.

Ambele construcţii păreau făcute de mâna unui copil… dar funcţionaseră. Catapulta aruncase greutatea peste o creangă, iar macaraua coborâse creanga până la podea.

Scormoni în continuare şi descoperi încă ceva… O jumătate de coajă de nucă, mare cât palmele sale făcute cupă; acolo se păstrase… altceva.

Creatura folosise coaja goală pentru a amesteca ceva vegetal cu o substanţă răşinoasă lipicioasă, având miros de gudron. O preparare rudimentară, cu urme de scuipat.

În capul lui Flammersfeld dansară imediat imaginile amilazei. Care să fie acţiunea idiosincratică enzimatică în acest caz… asupra, era sigur când va face verificarea, piperului verde? Era clar, creatura dorise să prepare o *curara.* Căci substanţa aşa părea să fie, o otravă.

Flammersfeld simţi cum îl trec căldurile. Avea nevoie de un relaxant, dar nu din familia asta. Relaxarea produsă de această otravă însemna moarte.

Mai bine să iasă odată de aici! Creatura sângera, rănită mortal… dar cât de mult va dura? Flammersfeld descoperi că nu mai era deloc sigur.

Oare cum de nu remarcase trezirea inteligenţei, ura îndreptată împotriva lui?

Ghemuit, aruncă o privire în jur. Pentru prima oară, privea această mică lume din punctul de vedere al altuia.

Dinspre zona cu varză, display-ul computerului se vedea foarte clar. Cât de multe trebuie să fi învăţat creatura pur şi simplu privind şi ascultând munca şi jocurile de la computer!

Dar acum nu avea timp să se minuneze. Era cazul să o doboare, înainte de a fi înţepat de o săgeată sau o lance.

Se ridică în picioare şi se îndreptă încet, şchiopătând, spre liftul deschis.

Ajunse, intră înăuntru, oftă uşurat că reuşise şi formă comenzile pentru închiderea uşii. Liftul începu să coboare.

Criminalul probabil se strecurase în lift câtă vreme stătuse el agăţat în aer, căci din colţul din stânga, unde se ascunsese în spatele uşii, un braţ plăpând aruncă săgeata otrăvită spre glezna stângă a lui Flammersfeld, penetrând ţesutul moale.

Bărbatul coborî privirea spre figura înţeleaptă şi tristă, obosită şi sălbatică.

– Blestemată să fii! murmură el printre dinţi.

– Tu blestemat tu.

Fusese pentru prima şi ultima oară când auzise vocea piţigăiată şi nesigură.

Dar nu se gândea la asta. Se gândea cum să ajungă la dispensar pentru a-şi prepara un antidot. Inima i se zbătea în piept. Comandă deschiderea uşii.

Ochii îi străluceau şi, până când liftul nu se opri deschizând uşa, nu privi înspre creatură. Apoi îi trase un şut dând-o la o parte din cale şi făcu doi paşi şovăielnici înainte de a se prăvăli la podea.

Criminalul nu reuşi să oprească hemoragia şi în curând îl urmă pe Flammersfeld pe tărâmul întunecat al morţii. Însă obţinuse ceea ce dorise: răzbunare şi uitare.

Inspectorul H. Seton Davenport de la Biroul Terestru de Investigaţii se aştepta la oricine, dar nu la un detectiv dat peste cap. Şi totuşi, tocmai peste o asemenea persoană dădu după intră pe uşă.

Glasul dr. Wendell Urth, extraterologul terestru, sunase un pic ciudat atunci când îl invitase pe Davenport să intre. Acesta remarcase o oarecare undă de tensiune în vocea subţire care rostise "Intră!" însă nici prin gând nu i-ar fi trecut care era cauza: dr. Urth încerca să stea pe cap. Cel puţin, la prima vedere, cam asta părea să facă eruditul consilier de al BTI-ului.

O privire mai atentă îi spuse că de fapt dr. Urth încerca să plimbe holograma unui soare de-a lungul dulapurilor. În scopul de a lumina podeaua pe sub rafturile care adăposteau video-cărţi.

Din cauza poziţiei, dr. Urth avea ochii congestionaţi. Cămaşa îi atârna ieşită din pantaloni. În cele din urmă, dr. Urth începu să se clatine ca suflat de vânt şi se prăbuşi. Davenport se opri, începând să cerceteze podeaua.

Îl descoperi nu pe podea, ci pe fundul unui raft care ieşise în afară. Făcu doi paşi, se întinse şi puse mâna pe ceea ce căuta dr. Urth.

– Iată-vă, dr. Urth.

– Da, da, iată-mă, gâfâi dr. Urth. Mă simt jenat.

Reveni în poziţie normală, clipi, şi recunoscu obiectul pe care Davenport îl ţinea în mână.

– Aha!

Îşi îndreptă spinarea cu câteva icnete şi puse holograma solară pe un teanc de hârtii – holograma servea ca presse-papier şi pentru a lumina camera întunecoasă şi dezordonată.

Dr. Urth luă ochelarii din mâna întinsă a lui Davenport:

– Mulţumesc.

Apoi zâmbi şi zâmbetul îl transformă dintr-o cucuvea cu vederea slabă într-un Buddha radios.

– Ţi-ai primit răsplata, ai urmărit o evoluţie de-a mea. Lustrui lentilele cu poalele cămăşii, privi prin ele ca să vadă dacă erau suficient de curate, apoi îşi puse ochelarii. Urechile se achitau bine de sarcină, însă nasul micuţ nu avea mare eficienţă în sprijinirea ramelor.

Îi arătă lui Davenport un scaun, invitându-l să ia loc. Cu un oftat, se aşeză şi el în fotoliul de la birou. Îşi împreuna mâinile peste burdihan şi adoptă o expresie de aşteptare. Burdihanul părea să scoată şi mai mult în evidenţă această expresie.

– Este vorba despre decesul de pe Terrarium Nouă? Davenport încuviinţă:

– "Deces" este cuvântul cel mai bun. Un cuvânt ambiguu, foarte potrivit pentru ceva ce nu putem defini în mod satisfăcător. Nu-l putem numi accident, nu-i putem spune crimă, şi deocamdată nu suntem gata să o clasificăm drept sinucidere.

Dr. Urth se agită în scaun, găsind o poziţie mai confortabilă:

– Dă-mi detalii.

– Mai bine şi mai uşor ar fi să vă arăt.

Băgă mâna într-un buzunar larg şi scoase de-acolo un teanc de holograme. Trase scaunul mai aproape de dr. Urth

şi se aplecă înspre el pentru a-i arăta hologramele una câte una, arătând cu degetul şi explicând.

– Aici este o vedere de-aproape a lui Terrarium Nouă, luată din vehiculul de investigaţie, care a sosit imediat după declanşarea alarmei. Flammersfeld, singurul experimentator de la bordul lui Terrarium Nouă, nu-şi transmisese raportul zilnic – un raport care trebuie transmis la o oră fixă – la sediul aflat pe Pământ, nu apăsase pe semnalul de "Totul Este în Regulă" şi nu a răspuns la apelurile îngrijorate… Aici sunt câteva fotografii pe care ofiţerul le-a luat la ambele cuple de docare, înainte de a intra prin docul dinspre nord. Veţi observa că praful aşternut pe ambele cuple nu a fost deranjat de un an de zile. Asta arată că nimeni nu a urcat la bord după reaprovizionarea făcută acum un an… Aici este scena decesului, aflată în sfera interioară.

Dr. Urth puse mâna pe ultima hologramă, pentru o examinare mai atentă. Apoi îi aruncă lui Davenport o privire ciudată:

– Holograma asta nu-mi spune decât că Flammersfeld tocmai coborâse în zona de odihnă, venind dinspre Buck Doi, aducând cu el o varză fie pentru a o studia, fie pentru a o mânca; după care a ieşit din lift şi a căzut mort, cu o ţeapă otrăvitoare înfiptă în gleznă. Ca să te ajut să clarifici acest deces, am nevoie de mai mult. Ce s-a descoperit la autopsie? Ce fel de otravă era?

Davenport dădu din cap:

– E ceva ciudat aici. Un biochimist de talia lui Flammersfeld ar fi pregătit-o în laborator, în recipiente adecvate, fără impurităţi. Dar otrava este o formă ciudată de curara, preparată în mod primitiv. Tipa care a făcut investigaţiile a găsit câteva urme de otravă într-o coajă de nucă aruncată peste o grămadă de gunoi.

Îi prezentă doctorului Urth o altă hologramă:

– Aveţi aici o poză.

Dr. Urth dădu din cap; semi-încuviinţare, semi-nedumerire.

– Da, văd, dar lucrurile astea ce reprezintă? Davenport privi acolo unde arătase dr. Urth cu degetul:

– Aaa, alea? Par a fi o macara şi o catapultă. Nişte jucării. Inginerul pe care l-am consultat spune că nu sunt cine ştie ce, dar funcţionează. Poate că Flammersfeld şi-a amintit de vremea când era copil.

Dr. Urth mormăi neîncrezător. Reveni la holograma care îl arăta pe decedat. Puse un deget butucănos pe o masă informă, neagră-verzuie.

– Asta-i varza? Davenport făcu o grimasă:

– Da, era într-o stare proastă. Când investigatorul nostru a ajuns acolo, era cam putrezită. Împuţise tot locul, aşa că – după ce a făcut pozele necesare – a incinerat-o.

– Rău.

– Da, putrezise rău.

Dr. Urth îi aruncă inspectorului de la BTI o privire severă:

– Nu mă refeream la starea verzei, ci la acţiunea ofiţerului. Ne putea oferi dovezi, oricât de neplăcută era prezenţa ei.

Davenport încercă să păstreze o poziţie neutră în privinţa tipei care făcuse investigaţia. Nici nu îi luă apărarea, nici nu o învinui. Ca şi ea, vedea în varză nu o dovadă, ci o prezenţă întâmplătoare:

– Poate, cine ştie?

– Nici un "poate", sări dr. Urth.

Burdihanul se agită puţin. Apoi Doctorul Urth scoase un oftat şi burdihanul se potoli.

– Bun, acum nu mai avem ce face. Dar aş fi dorit să arunc o privire mai atentă acelei verze. E ceva ciudat în legătură cu ea.

Davenport zâmbi:

– Nici o problemă. Aceasta este una dintre noile holograme SOTA. Vedeţi bulinele din colţul din stânga-sus?

Dr. Urth remarcă pentru prima oară două buline de aer care aproape că se atingeau în colţul din stânga-sus al filmului holografic. Ochii i se aprinseră:

– Adică dacă realizez o fixare stereotaxică asupra verzei, varza se va mări?

– Exact. Deplasând colţurile, puteţi mişca bulinele. După care cereţi o mărire şi zona aleasă se va mări, pentru a putea fi observată cu mai multă atenţie. Există o limită, desigur, dar veţi putea vedea mult mai mult decât vedeţi acum.

Dr. Urth deplasa colţurile şi mări de cinci ori imaginea verzei.

Privi cu atenţie un timp îndelungat şi în cele din urmă îşi scoase ochelarii pentru a-şi şterge lacrimile; îşi suprasolicitase ochii:

– E mult mai bine, dar nu suficient. Mă refer nu la rezoluţie, ci la obiectul holografiat. Varza este neclară, din cauza descompunerii. Trebuie să recunosc că dacă ofiţerul ar fi păstrat-o şi mi-ar fi pus-o în faţă, tot nu aş fi reuşit să desluşesc mai multe detalii. Dar asta nu înseamnă că distrugerea ei nu e o mare pierdere. Ar fi fost posibil să-i determinăm compoziţia exactă, prin autopsie.

Davenport căscă ochii:

– Autopsie? Autopsia unei verze? Dr. Urth dădu scurt din cap:

– Autopsie. Întotdeauna îmi aleg cu grijă cuvintele.

Făcu o grimasa neaşteptată şi îşi îndreptă spinarea. Rosti, mai în glumă, mai în serios:

– Nu fac salată de varză din cuvinte. Apoi deveni din nou sută la sută serios:

– Este clar că ceva a scăpat de sub control… experimentul, experimentatorul sau amândoi.

Davenport încă nu-şi revenise după chestia cu autopsia. Unde vroia să ajungă dr. Urth?

Acesta oftă şi îi dădu înapoi holograma cu scena decesului. Fu străbătut de un fior şi îl privi pe Davenport, ca şi cum s-ar fi întrebat dacă acesta remarcase.

Davenport păstră o expresie impasibilă.

Dr. Urth scoase un oftat uşor:

– Da. Cazul ăsta trebuie mestecat bine. Arboră o expresie serioasă şi clipi din ochi:

– Ce-ai spune de un deget de Ganimede?

– Aş spune că e binevenit.

Davenport auzise de Ganimede, însă nu îl văzuse niciodată şi cu atât mai puţin îl gustase. Un produs extrem de rar şi deosebit de scump; în multe comunităţi era interzis. Nu avea de gând să-l întrebe pe dr. Urth cum reuşise să facă rost.

– Sunt gata să risc, declară el.

Însă nu se mai simţi tot atât de curajos atunci când dr. Urth scoase dintr-un băruleţ al biroului două containere şi două pahare. Unul dintre containere era plin cu degete.

Gazda scoase două degete şi puse câte unul în fiecare pahar, cu unghia în jos.

Davenport privi şi se cutremură.

Dr. Urth ridică un colţ al buzelor trandafirii:

– Ganimede este un binar. Partea fluidă dizolvă partea solidă. "Unghia" este o cristalizare. Priveşte.

Turna din celălalt container un lichid de culoarea chihlimbarului, mai întâi într-unul dintre pahare. Când lichidul atinse unghia, degetul se dizolvă. Amestecul căpătă o culoare clară, violetă, cu un miros care gâdila simţurile. Dr. Urth procedă la fel şi cu celălalt deget, îi întinse lui Davenport unul dintre pahare şi îl ridică pe al său ca pentru un toast.

Davenport mirosi, apoi sorbi. O savoare amăgitoare... o amăgire delicioasa. Îşi dădu seama că putea fi periculos... O plăcere prea uşor acceptată, având în vedere că lucrul nu se obţinea tot atât de uşor.

Băutura dulce dar puternică păru să îl împingă pe dr. Urth spre filozofare:

– De fapt, Ganimede nu provine de pe Ganimede, ci de pe Calisto. Atâtea lucruri au fost botezate greşit! Ce se află într-un nume, Davenport? Eu ar fi trebuit să port numele tău… *eu* sunt o plantă, o mobilă. Cel mult, un trandafir agăţător… priponit cum sunt în campus-ul Universităţii. Tu eşti cel cu pantofi de hoinar, omul care munceşte pe teren. Davenport, ai primit un nume greşit.

Davenport îşi permise un zâmbet. Nasul său părea numai bun pentru a şi-l băga în ungherele cele mai ascunse; o altercaţie din tinereţe îi lăsase pe obrazul drept o cicatrice în formă de stea. Şi totuşi, la un moment dat te săturai de munca pe teren, îţi pierdeai gustul pentru aventură şi – amintindu-ţi cu plăcere de luptele corp la corp – îl priveai aproape cu invidie pe pustnicul care se aventura doar cu mintea. Probabil că Ganimede îl împinsese şi pe el spre tărâmul filozofiei… sau mai degrabă spre flecăreală; era gata-gata să-şi spună cu voce tare părerea lui despre viaţă, când dr. Urth îl salvă.

Acesta terminase ultima înghiţitură, ridicase paharul până în dreptul ochilor privind la pustietatea de dinăuntru, apoi îl puse jos cu regret:

– Hai, înapoi la treabă. Pentru a da decesului lui Flammersfeld denumirea corectă, trebuie să înţelegem mai întâi ce se face pe Terrarium Nouă şi cu ce se ocupa Flammersfeld.

Ridică arătătorul, deşi Davenport nu dăduse vreun semn că ar vrea să intervină.

– Ştiu. Tu crezi că ştii, dar te rog să mă suporţi până îţi spun ce cred *eu* că ştiu. Lasă-mă să spun ceea ce este evident şi să repet ceea ce se cunoaşte… nimic nu este mai trecut cu vederea decât evidentul şi nimic nu este mai misterios decât cunoscutul.

Davenport făcu un semn graţios cu palma; lăsa totul pe seama dr. Urth.

Dr. Urth încuviinţă şi el, la fel de graţios:

– Pentru a preveni dezastrul ecologic, Pământul are legi care interzic pătrunderea în ecosistemul său a plantelor şi animalelor alterate genetic. Astfel de experimente trebuie să aibă loc în afara planetei. Astfel au rezultat Terrarium-urile – douăsprezece până acum, nu? – plasate pe orbite terestre de joasă altitudine. Un avantaj suplimentar este oferit de imponderabilitate, care facilitează tehnici cum ar fi electroforeza – curgerea rapidă şi fracţionarea soluţiilor concentrate de proteine într-un câmp electric de mare intensitate.

Aruncă o privire spre Davenport:

– Acum e rândul tău. Ce crezi că ştii despre Terrarium Nouă şi despre experimentele lui Flammersfeld?

– Despre Terrarium Nouă nu ştiu decât că a fost construită şi dată în exploatare acum şase ani, iar Flammersfeld a fost primul şi singurul ocupant. Flammersfeld muncea din greu şi nu lua niciodată pauză. Şefii lui de la biroul terestru mi-au spus că nu avea nevoie de altă relaxare decât jocul interactiv pe video – în momentul decesului, în computerul pentru jocuri se afla *Prin Oglindă.* Muncea în acelaşi timp la două proiecte fără nici o legătură unul cu altul. În plus, avea planuri pentru viitor – ultimul său raport, care nu a mai fost trimis, cerea embrioni de porc şi ouă de vultur.

Dr. Urth se încruntă, apoi îşi potrivi ochelarii:

– Aş dori să mă uit peste însemnările lui referitoare la aceste două proiecte fără legătură unul cu altul.

Stinghereala se citi pe figura lui Davenport:

– S-ar putea să fie imposibil. Dr. Urth strânse din buze;

– E nevoie de vreo aprobare? Dacă-i aşa, atunci bună ziua!

– Nu, nu e vorba de asta, dr. Urth, se grăbi să spună Davenport. Nu este nevoie de nici o aprobare.

Dr. Urth se mai calmă:

– Atunci care-i problema? Flammersfeld şi-a distrus notiţele?

– Nu, nici asta. Se pare însă că era deosebit de secretos, aproape paranoic. Însemnările lui se află în memoria computerului, însă accesul la ele este blocat de parole pe care n-am reuşit să le spargem… deocamdată.

– Îţi admir optimismul, domnule, însă optimismul – deşi merită admirat chiar şi atunci când se apropie de nebunie – este ca vânatul din pădure; nouă *acum* ne ghiorăie maţele.

Davenport roşi.

Dr. Urth o lăsă mai moale:

– Două proiecte fără legătură unul cu altul; bine că ştii asta. S-ar putea să ştii chiar mai mult decât crezi – vreau să spun, s-ar putea să cunoşti titlurile celor două proiecte. Superiorii de la biroul terestru, cărora le dădea raportul, trebuie să aibă vreo idee despre activităţile lui, altfel nu i-ar fi aprobat cererile.

Davenport se însufleţi:

– Titlurile nu-mi stau acum pe vârful limbii, dar îmi amintesc că vroia să găsească un remediu pentru hemofilie şi căuta… ăăhhh… senzori directivi în celulele plantelor.

Dr. Urth să bătu cu palma peste burdihan, de parcă ar fi terminat o masă îmbelşugată:

– Excelent. Hemofilie. Hemoragii. Boala regilor – de exemplu, a Romanovilor, din Rusia Ţaristă. Femeile o transmit genetic printr-un cromozom X, însă nu suferă de pe urma ei.

Sângerări abundente, chiar şi din cele mai uşoare răni. Într-o eprubetă, sângele obişnuit se încheagă cel mai târziu în cinci până la cincisprezece minute; la cei bolnavi de hemofilie, această perioadă variază între treizeci de minute şi câteva ore. O cercetare care se impune de la sine în imponderabilitate. În timp ce probele de plasmă elimină toate impurităţile prin electroforeză în imponderabilitate, nu acelaşi lucru se întâmplă cu componenţii minori, cum ar

fi factorii care grăbesc coagularea sângelui. Se aprinsese, şi vocea îi devenea din ce în ce mai stridentă:

– Da, da. Şi celălalt proiect al lui Flammersfeld se impunea şi el în stare de imponderabilitate. Lumea plantelor prezintă o enigmă încă nedezlegată: cum face planta ca să simtă direcţia gravitaţiei? Plantele au tendinţa de a creşte pe verticală – însă trebuie să găsim senzorii directivi. Da, da, acum avem răspunsul.

Davenport se holbă la dr. Urth:

– Îl avem?

– Este tot atât de evident, spuse vioi dr. Urth, ca şi nasul de pe faţa mea.

Poate din cauza asta nu sesizez eu soluţia, gândi Davenport. Însă îşi compuse o expresie amabilă:

– Aţi spus că ceea ce este evident scapă adesea neobservat.

– Bine măcar că ai băgat asta la cap. Abordă apoi o expresie de înţelept:

– Ascultă puţin câteva versuri:

"A sosit vremea," spuse morsa,

"Să vorbim despre multe lucruri:

Despre pantofi… şi bărci… şi despre ceară de sigiliu…

Despre verze… şi regi…

Şi pentru ce marea clocoteşte…

Şi dacă porcii au aripi."

Dr. Urth îl privi pe Davenport şi zâmbi:

– Nu îţi dai seama cum să reacţionezi, ai auzit o tâmpenie crasă şi… ce să faci? Să râzi sau să pufneşti dispreţuitor? Ei bine, râzi. Noi, oamenii, avem nevoie de puţină detaşare, de plutire; prea adesea suntem constrânşi de gravitaţie.

Davenport nici nu râse, nici nu pufni dispreţuitor:

– E dintr-o carte pentru copii, nu-i aşa?

– Într-adevăr. Copilul din Charles Lutwidge Dodgson se numea Lewis Carroll. Versurile sunt din *Prin Oglindă.*

– Jocul interactiv al lui Flammersfeld!

– Exact.

Davenport clătină din cap:

– Dar cum se leagă?

– Se leagă în primul rând cu nişte versuri şi mai copilăreşti:

"Venerabilul Rege Varză

Era o fiinţă bătrână şi veselă,

Într-adevăr o fiinţă bătrână şi veselă;

Şi-a chemat fluierul,

Şi şi-a chemat mingea,

Şi i-a chemat pe cei trei scripcari ai săi.

Fiecare scripcar avea o scripcă,

Şi scripca era nemaipomenită;

Scârţa-scârţa, scârţa-scârţa, au început să cânte scripcarii.

Oh, nimic,

Dar nimic nu se poate compara

Cu Regele Varză şi cei trei scripcari ai săi."

De data aceasta, Davenport nu se mai putu abţine şi izbucni în râs. După un moment, i se alătură şi gazda sa.

Davenport se potoli primul şi aşteptă ca dr. Urth să devină şi el serios.

Acesta continuă de unde rămăsese şi părea, într-adevăr, extrem de serios:

– Versurile despre Regele Varză erau în mintea lui Lewis Carroll – conştient sau nu – atunci când a scris despre vorbele morsei. "Regele Varză" a fost despărţit în mod natural în "verze" şi "regi". Şi i-a venit lui Flammersfeld în minte, ca o fuziune între seminţe de varză şi sânge regal.

Davenport privi din nou, la lumină, holograma care înfăţişa scena decesului, şi examină cu atenţie varza, mărită la maximum:

– Vreţi să spuneţi că lucrul ăsta...?

Dr. Urth încuviinţă. Arătă cu degetul spre un punct de deasupra verzei:

– Ţesutul ăsta seamănă foarte mult cu o coroană, nu ţi se pare?

– Nu prea… nu ştiu foarte mult despre astfel de ţesuturi.

– Crede-mă pe cuvânt. Sunt două feluri de celule vii: eucariotice şi procariotice. O celulă eucariotică are nucleu; adică nucleul ei este înconjurat de cromozomi. O celulă procariotică este mai puţin organizată; cromozomii săi plutesc liber în citoplasmă. Facem cunoştinţă cu Agrobacter – prescurtare de la *Agrobacterium tumefaciens*. În interiorul lui Agrobacter se află plasmida Ti – un mic fragment de ADN, lung de vreo două sute de gene. Agrobacter poate "agăţa" o celulă de plantă şi îi poate injecta în nucleu plasmida Ti. Odată intrată, din plasmida Ti se desprinde un fragment de douăsprezece gene – numit tADN, de la *transfer ADN* – şi se integrează în cromozomul celulei. În scurt timp, genele tADN programează planta să o hrănească pe Agrobacter.

Dr. Urth făcu o scurtă pauză, ca pentru a-şi trage răsuflarea, însă Davenport îl bănui că o făcuse pentru a crea un efect teatral.

– Şi acum avem soluţia. Perfidul parazit Agrobacter cauzează o creştere tumoroasă… o coroană.

Vocea Doctorului Urth crescu, mânioasa:

– Îţi dai seama? Prin procedeul ăsta mizerabil, Flammersfeld a creat un hibrid inteligent – Regele Varză – şi i-a oferit o coroană!

Davenport examină imaginea, văzu doar o varză putrezită, şi încercă să şi-o imagineze cum era atunci când trăia… o creatură cu puterea de a gândi, deci cu memorie şi cu capacitatea de a anticipa; cu sentimente, deci cu nevoia de a iubi şi de a urî. Era numai cap, cu faţa frunze. I se făcu pielea găină. Un scurt moment, îşi imagină conturul rotund al verzei suprapus peste faţa dolofană a Doctorului Urth.

Acesta avea o înfăţişare melancolică. Lui Davenport îi trecu prin minte că era un copil cu înfăţişare de adult. Avea sentimente camaradereşti pentru tot felul de mutanţi şi

creaturi ciudate. Celălalt probabil că îi simţise privirea şi gândurile, căci ridică privirea şi zâmbi trist:

– Noi, cu toţii – noi şi matricea noastră – suntem franje de interferenţă. Aşa că nu e greu să te gândeşti să încrucişezi tot felul de lucruri. Stă în natura animalului să caute sensurile universului. Din cauza asta au murit Flammersfeld şi creatura lui. Oamenii au nevoie de un minimum de imponderabilitate; prea sunt presaţi de gravitaţie. Dar Flammersfeld a mers prea departe, s-a amestecat prea mult.

Continuă, cu o expresie întunecată:

– Însă avea de gând să meargă şi mai departe. Îţi aduci aminti de ultima lui cerere – embrioni de porc şi ouă de vultur?

Şi îţi aduci aminte de versul din poezia lui Lewis Carroll – "dacă porcii au aripi"? Noi oamenii avem totuşi nevoie şi de un minimum de gravitaţie; prea multă imponderabilitate strică.

După care trase concluzia:

– Bun, deci asta a fost.

Davenport puse deoparte hologramele şi se ridică să plece:

– Vă mulţumesc pentru ajutor, dr. Urth.

Dr. Urth făcu un gest, adică pentru puţin. Se săltă în picioare şi dădu mâna Cu Davenport.

Vocea sa îl opri pe acesta în pragul uşii:

– Inspectore!

– Da, dr. Urth?

– Onorariul meu…

– Chiar mă întrebam când veţi ridica această problemă, zâmbi Davenport.

– Bun, acum ai aflat. Am nevoie să-mi faci câteva servicii minore.

– Fiţi sigur că voi face tot ce-mi stă în putinţă. Ce anume?

– În primul rând, câteva informaţii pentru a-mi satisface curiozitatea. După ce te întorci la New Washington, fii bun

şi opreşte-te la Near-Earth, Ltd., şi consultă dosarul despre Terrarium Nouă. Vezi ce poţi afla din cererile lui Flammersfeld şi din alte documente, despre istoria genetică a verzei şi despre sângele hemofil.

Zâmbi:

– Pun pariu că varza era o varză de savoia şi că sângele provenea de la un descendent al Casei de Savoia.

Davenport clipi rapid din ochi:

– Savoia? Pentru ce să fi specificat Flammersfeld varză de savoia şi sânge de Savoia?

– Pentru ca totul să se potrivească. Davenport se gândi puţin, apoi dădu din cap:

– Nu vă supăraţi că vă spun, dar simţul ăsta al potrivelii poate duce la nebunie.

Dr. Urth îşi acoperi gura cu mâna dolofană:

– Mă iei atât de în serios încât aproape că şovăi să pronunţ ultima parte a onorariului.

Davenport îl fixă îngrijorat cu privirea, însă se simţi obligat să rostească:

– Spuneţi, totuşi.

– Roagă-l pe cercetătorul care a preluat Terrarium Nouă să încrucişeze o broască ţestoasă cu un greiere.

Davenport încercă să-şi imagineze cum ar arăta rezultatul:

– Pentru ce?

– Pentru ca atunci când îmi mai pierd ochelarii, să mă sui pe creatură, să fluier şi să mă ducă la ei.

TRANTOR SE PRĂBUŞEŞTE

de Harry Turtledove

PALATUL IMPERIAL se afla în centrul unei grădini cu suprafaţa de două sute cincizeci de mii de kilometri pătraţi. În vremuri normale, chiar şi anormale, această izolare era suficientă pentru a-l apăra pe stăpânul palatului de agitaţia metalică a restului Trantorului.

Însă acum vremurile nu erau normale; mai rău, nu puteau primi nici calificativul blând de "anormale". Erau dezastruoase. În grădini, împreună cu magnoliile şi trandafirii, înfloriseră lansatoare de rachete. Chiar şi în interiorul palatului, Dagobert VIII putea auzi răzvrătirea surdă de dincolo. Însă şi mai rea era teama care venea o dată cu ea.

Împăratul Galaxiei se afla într-un post de comandă unde încerca, împreună cu ofiţerii săi, să găsească modalităţi de a înăbuşi ultimul atac furibund al lui Gilmer. Un soldat dădu buzna înăuntru. Fără măcar să salute, rosti pe nerăsuflate:

– Încă o debarcare încununată de succes, Sire, de data aceasta în Sectorul Nevrask.

Privirea îngrijorată a lui Dagobert parcurse harta.

– Prea aproape, prea aproape, murmură el. Cum reuşeşte banditul ăsta blestemat să înainteze atât de repede?

Unul dintre mareşalii Împăratului îl sfredeli pe mesager cu o privire aspră:

– Cum de-au reuşit să aterizeze acolo? Nevrask este foarte bine apărat.

Soldatul rămase mut.

– Răspunde! lătră mareşalul.

Mesagerul înghiţi în sec, şovăi şi în cele din urmă răspunse:

– Domnule Mareşal Rodak, raportez că unele trupe au fugit după ce oamenii lui Gilmer au aterizat. Alţii…

Se opri din nou, lingându-şi nervos buzele, însă era obligat să termine:

– Alţii au trecut de partea rebelilor, domnule.

– Iarăşi trădare! oftă Dagobert. Nimeni nu mai luptă ca să mă apere?

În acel moment interveni singurul civil din încăpere:

– Sire, oamenii vor lupta atunci când vor considera că au o cauză pentru care merită să lupte. De patru zile, Universitatea îi ţine piept lui Gilmer. Nu o vom lăsa să cadă în mâinile lui.

– Pe spaţiu, dr. Sarns, sunt recunoscător studenţilor tăi, da, şi sunt mândru de ei, spuse Dagobert. Au dus o luptă mai curajoasă decât toţi soldaţii mei.

Yokim Sarns plecă politicos capul. Însă Mareşalul Rodak, spre deosebire de suveranul său, reuşise să sesizeze mai mult:

– Maiestate, nu pentru tine luptă, ci pentru ei şi clădirile lor. Chiar în timp ce vorbea, un alt sector de pe hartă începu să strălucească în faţa sa şi Dagobert trecu de la albastru la roşu. Roşu ca sângele pe care Gilmer îl vărsa pe tot cuprinsul Trantorului, gândi Sarns cu amărăciune.

– Deci nu avem nici o speranţă? întrebă Împăratul Galaxiei.

– Speranţă de victorie? Nici una.

Afirmaţia militărească a lui Rodak fusese scurtă şi categorică.

– Să scăpăm şi să luptăm mai târziu, poate pentru asta avem şanse. Navele noastre aeriene şi spaţiale încă mai păstrează controlul asupra zonei de deasupra palatului. Însă trebuie ţinut cont că Gilmer a aterizat în Nevrask, şi în curând va fi în măsură să ne atace cu rachete.

– Mai bine să fugi decât să cazi în ghearele monstrului, glăsui Dagobert înfiorat.

Privi din nou spre hartă:

– Sunt sigur că ai pregătit un plan de evacuare. Pune-i repede în aplicare.

– Am înţeles, Sire.

Mareşalul începu să dea comenzi într-un microfon de la guler.

Împăratul se întoarse spre Yokim Sarns:

– Nu vrei să vii cu noi, profesore? Sub cizma lui Gilmer, pe Trantor nu va mai fi loc pentru intelectuali.

– Mulţumesc, Sire, nu.

Sarns dădu din cap şi şuviţele lungi, castanii, i se agitară pe lângă urechi:

– Locul meu este la Universitate, împreună cu membrii catedrei şi cu studenţii mei.

– Bine spus, murmură Rodak suficient de încet ca să nu audă şi Dagobert.

Însă Împăratul reuşi să dea dovadă de un ultim gest imperial. Se întoarse spre Rodak şi spuse:

– Dacă dr. Sarns doreşte să se întoarcă la Universitate, atunci să se întoarcă. Pune-i imediat la dispoziţie un aeromobil, cât încă mai poate ajunge acolo în siguranţă.

– Am înţeles, Sire.

Întinse o mână spre Yokim Sarns:

– Îţi urez noroc. Cred că vei avea nevoie.

Pilotul aeromobilului începu apropierea de domeniile Universităţii. Yokim Sarns căpătase o uşoară tentă verzuie. Pilotul zburase la câţiva metri – uneori centimetri – deasupra acoperişului de oţel al Trantorului, făcând manevre de-a dreptul nebuneşti pentru a scăpa de radarele şi armele computerizate ale rebelilor.

Aeromobilul poposi destul de brusc pe acoperişul bibliotecii. Dinţii dr. Sarns se ciocniră, făcând un zgomot destul de clar. Pilotul acţionă trapa de ieşire. Sarns reuşi să se reculeagă.

– Ăăăăhh... mulţumesc foarte mult, spuse el desfăcându-şi centura de siguranţă.

– Coborâţi, puneţi-vă la adăpost şi daţi-mi voie să plec, spuse scurt pilotul.

Era o femeie. Sarns se îndepărtă de aeromobil în direcţia unei intrări. Suflul aerului produs de vehiculul care se ridica în aer aproape că îl doborî.

Uşa se deschise. Se iviră două siluete cu căşti pe cap şi îl traseră înăuntru.

– Cum ne descurcăm? întrebă el.

– Studenţii se împuţinează văzând cu ochii, răspunse sumbru Maryan Drabel.

Până la revolta lui Gilmer, Maryan fusese bibliotecar şef. Însă în noile condiţii, se părea că funcţia ei era aceea de şef de stat major.

– Totuşi, stăm ferm pe poziţii, continuă ea. Cu câteva minute în urmă am înfrânt atacul asupra Dormitorului Şapte.

– Bun! făcu Sarns.

Amândoi erau amatori în a conduce o bătălie, însă curajul studenţilor voluntari compensa lipsa de experienţă. Tinerii luptau ca şi cum aveau de apărat un spaţiu sfânt – şi, într-un fel, chiar aşa şi era, gândi Sarns. Dacă oamenii lui Gilmer distrugeau Universitatea, toată învăţătura acumulată de-a lungul mileniilor în întreaga galaxie va primi o lovitură mortală.

– Ce face Dagobert? întrebă Egril Joons.

Pe vremuri fusese bucătar la Universitate, acum era bucătar de companie.

Sarns nu putea ascunde crudul adevăr.

– Fuge, spuse el.

Sub vizorul transparent al căştii, figura Maryanei Drabel se întunecă; de fapt, corect ar fi să spunem că deveni şi mai întunecată.

– Adică am rămas în capcană? strigă ea.

– Împreună cu toţi cei care au sprijinit actuala dinastie. *Două generaţii, o dinastie!* gândi Sarns. Dacă e să ţii cont de felul cum se desfăşuraseră evenimentele în aceste

ultime secole întunecate, două generaţii *reprezentau,* totuşi, o dinastie. Iar dacă uzurpatorul Gilmer avea să pună mâna pe Trantor, istoria va merge de-acum încolo numai înspre mai rău. Maryan probabil că îi ghicise gândurile.

– Gilmer e un barbar. Parcă ar fi venit din Periferie.

– Mi-aş dori *să se afle* în Periferie, şopti Egril Joons. N-am mai fi nevoiţi să-l înfruntăm.

– Din nefericire, el se află aici, spuse Yokim Sarns.

Covoarele groase ale Palatului Imperial, covoare pe care călcaseră picioarele lui Dagobert VIII, Cleon II, Stannell VI – şi, pe spaţiu, ale lui Ammenetik cel Mare! – suportau acum cizmele lui Gilmer I, auto-proclamat Împărat al Galaxiei şi Stăpânul Tuturor. Călca puternic, cu un oarecare sentiment de nemulţumire. Era obişnuit ca cizmele sale să răsune puternic, să-i anunţe cu mult înainte prezenţa, încă de la jumătatea coridorului. Pe covoarele Palatului Imperial nu puteai face zgomot nici dacă te îmbrăcai din cap până-n picioare cu clopoţei.

Dădu capul pe spate şi duse o sticlă la buze. Focul lichid i se scurse pe gâtlej. Luă o înghiţitură serioasă, după care aruncă sticla, zdrobind-o de perete. Servitorii speriaţi se repeziră să strângă mizeria.

– De ce faci risipă? întrebă Vergis Fenn.

Gilmer aruncă o căutătură cruntă spre comandantul flotei sale:

– De ce nu? De-acolo de unde am luat-o, sunt o grămadă. Sfredeli cu privirea pe unul dintre servitori:

– Du-te şi adu-mi una la fel. Adu una şi pentru Vergis. Omul dispăru, grăbit să îndeplinească porunca.

– Vezi? răcni Gilmer spre Fenn. Pe Galaxie, nici într-o sută de ani n-am putea da gata tot ce s-a strâns aici, pe Trantor.

– Da, cred că ai dreptate, îl aprobă Fenn.

Era mult mai tăcut decât şeful său, probabil un tactician mai bun, însă în nici un caz un conducător al mulţimilor. După un moment, continuă gânditor:

– Desigur, Trantor s-a străduit mai mult de o mie de ani ca să strângă toate astea.

– Şi ce dacă? Asta ne-am şi dorit, nu-i aşa? Nimeni nu a mai jefuit Trantorul vreodată. Însă acum, tot ce se află aici este al meu!

Servitorul se întoarse cu sticlele. Le puse pe o masă de cristal ornată cu argint, şi dispăru. Gilmer bău. Băuse atât de mult în ultimele două zile, încât în mod normal nici n-ar mai fi trebuit să vadă, dar uite că el era în stare chiar să umble şi să vorbească. Triumful pusese stăpânire pe el mai mult decât alcoolul. El era Gilmer Cuceritorul!

Vergis Fenn bău şi el, dar nu tot atât de vârtos:

– Aşa-i, întreg Trantorul ne aparţine, în afară de Universitate. Se împlinesc acum şapte zile, şi nebunii ăia tot mai rezistă.

– Bine, atunci să nu-i mai zgândărim cu focuri de artificii, grohăi Gilmer. Pe Galaxie, am să-i transform în pulbere radioactivă! Ocupă-te tu de asta, Fenn, imediat!

– Cum vrei domnule… Sire, dar… Fenn lăsă fraza în suspensie.

– Dar ce? se încruntă Gilmer. Dacă luptă pentru Dagobert, în ochii mei sunt nişte trădători. Şi distrugerea trădătorilor va înspăimânta Trantorul.

Clipi din ochi, surprins şi mulţumit de idee.

– Eu nu cred că mai luptă pentru Dagobert, rosti îngrijorat Fenn. Luptă doar împotriva noastră, pentru a păstra ceea ce este al lor. S-ar putea să ne fie mai uşor să tratăm cu ei, în condiţiile astea. Iar dacă vom… dacă vei distruge Universitatea cu bombe nucleare, intelectualii din întreaga galaxie îţi vor blestema de-a pururi numele.

– Mă doare-n cot de intelectuali!

Însă îşi dădu seama că nu era chiar aşa. Dacă vrei să fii Împărat, trebuie să te porţi ca un Împărat. Cedă puţin teren, cu o graţie care nu i se potrivea deloc:

– Dacă mă recunosc Împărat şi încetează lupta, cred că voi fi dispus să le cruţ vieţile.

– Deci, ordon încetarea focului? întrebă Fenn.

– Da, dacă crezi că-i o idee bună, îi răspunse Gilmer. Însă numai şi numai dacă mă acceptă ca Împărat. Ai înţeles? Dacă vor continua să susţină că Imperiul aparţine fiului ăluia de curvă, Dagobert, atunci îi razi de pe suprafaţa planetei.

– Da, Sire.

De data aceasta, Fenn nu se mai împiedică de titlu. *Şi el este slujitorul meu,* gândi Gilmer.

Noul Împărat al Galaxiei trase o duşcă zdravănă din sticlă. Simulă că o aruncă înspre unul dintre servitori. Acesta se ghemui, aşteptând lovitura, dar Gilmer râse şi puse sticla uşor, pe măsuţă.

Gilmer se îndreptă spre postul de comandă, aflat în inima Palatului Imperial. Postul de comandă din care, nu cu mult timp în urmă, prostănacul de Dagobert VIII se străduia să-l ţină departe de Trantor. Aici, cizmele răsunau mult mai satisfăcător. Cel care proiectase postul de comandă, în zilele de început ale măreţului Imperiu Galactic, cunoştea chestia asta cu comandanţii şi cizmele.

Ecranul televizorului din faţa lui Vergis Fenn deveni negru. Se roti în scaun şi tresări, surprins să îl vadă pe Gilmer în spatele său.

– Sire, am stabilit un acord de încetare a focului între forţele noastre şi cele ale Universităţii, anunţă el. A fost uşor de aranjat. Trupele noastre şi ale lor vor rămâne pe poziţii până la definitivarea armistiţiului final.

– Bravo. Te-ai descurcat bine.

– Îţi mulţumesc pentru apreciere. Şeful Universităţii te-a invitat la o întâlnire pe teritoriul lui, pentru a stabili condiţiile armistiţiului. Oferă ostatici pentru a te asigura că eşti în siguranţă şi spune că ştie ce se va întâmpla cu Universitatea dacă umblă cu şiretlicuri. Să-l sun din nou şi să-i spun că nu eşti de acord?

– Nu, am să merg acolo, se zbârli Gilmer. Ce, crezi că mi-e frică de un amărât? În plus,…

Zâmbi viclean:

– … am să arunc o privire, ca să văd comorile pe care se străduie să le apere cu atâta străşnicie. Dacă nu i le pot lua cu forţa, am să le impun nişte taxe usturătoare… că de-aia sunt Împărat. Aşa că aranjează întâlnirea asta cu… cum îl cheamă?

– Yokim Sarns.

– Yokim Sarns. Şi cum să-i spun când mă văd cu el? Generalul Sarns? Amiral? Lord de Război?

Expresia lui Fenn era un pic încurcată:

– Singurul titlu pe care şi-l arogă este acela de "Decan", Sire.

– Decan?

Gilmer dădu capul pe spate şi râse puternic, cu hohote lungi.

– Ha-ha-haaa, am să mă-ntâlnesc cu viteazul Decan Yokim Sarns, spaima sălilor de lectură. De ce nu? Aranjează întâlnirea, Vergis. Între timp…

Se întoarse şi îşi mută gândurile în altă parte:

– … am să verific cum stăm cu restul planetei.

Şirurile de televizoare, transmiţând imagini de pe tot cuprinsul Trantorului, îi arătau exact ceea ce dorea să vadă. Aici, un pluton cu soldaţi de-ai săi căra spre nave recipiente de plastic, pline cu bijuterii; acolo, alţi soldaţi jefuind o zonă rezidenţială; în altă parte, un escadron, în cea mai mare parte aburit de băutură, conducea cine ştie unde un număr dublu de femei, unele speriate, altele zâmbitoare şi obraznice.

Gilmer rânji. Pentru *asta* cucerise Trantorul: ca să jefuiască o lume care nu mai fusese jefuită de cincizeci de generaţii. După aceea, nu ţinea în mod deosebit sa o guverneze. Să-şi vadă mai întâi visul împlinit, iar ce va urma nu va avea prea mare importanţă.

Privirea i se întoarse la ecranul al treilea. Toate femeile de-acolo ar fi fost considerate nişte frumuseţi desăvârşite… pe o lume cu mai puţine pretenţii. Însă acum nu erau decât pradă de război pentru soldaţii săi. Cu atâtea miliarde de femei din care să alegi, cele care nu-ţi izbeau retina puteau fi pur şi simplu ignorate.

Zâmbind cu gândul la ceea ce avea să vină, Gilmer urcă pe coridorul spiral ce ducea spre dormitoarele Imperiale. Nici în cele mai fantastice visuri nu îşi imaginase aşa ceva. Timp de mii de ani, acolo se strânseseră cele mai scumpe lucruri care puteau fi cumpărate cu bani, pur şi simplu din fandoseală.

Intră. Billye zâmbi şi ea, văzându-l. Părul roşcat i se revărsa pe umerii goi. Ignorând tot luxul oferit de cameră, Gilmer o cuprinse în braţe şi se trântiră pe jos. Curând descoperi un avantaj al covoarelor groase, pe care până atunci nu-l bănuise.

După ce terminară, Billye se cuibări în braţele lui, torcând ca o pisică. Îi aparţinea lui Gilmer încă de pe vremea când nu era decât un locotenent ambiţios. Iar lui, întotdeauna i se păruse splendidă, atât în modul în care arăta, cât şi în felul în care făcea dragoste.

Şi acum era la fel, îşi spuse el. Totuşi… televizoarele îi arătaseră că, după standardele trantoriene, Billye era doar o femeie obişnuită. Iar acum, când devenise Împărat al Galaxiei şi Stăpânul tuturor, femeile obişnuite nu mai erau suficient de bune pentru el.

Mormăi încet, nemulţumit.

– Îţi dau un centicredit dacă-mi spui ce gândeşti, şopti Billye.

– Aaa, nimic interesant, mormăi Gilmer strângând-o în braţe.

Şi nici nu avea o voce prea plăcută, gândi el.

– Uite-l că vine.

Maryan Drabel arătă cu degetul spre o siluetă care se apropia neînsoţită. Aeromobilul îl adusese până în "ţara nimănui", între liniile soldaţilor săi şi cele apărate de studenţii Universităţii.

– Este singur, constată Yokim Sarns uşor surprins. I-am spus că poate veni cu câte gărzi de corp doreşte. Are mai mult curaj decât mi-am închipuit.

– Ce importanţă are, dacă nu-şi poate struni trupele? rosti Maryan Drabel cu amărăciune. Câte femei siluite avem acum în clinică?

– Treizeci şi şapte, răspunse Sarns. Şi cinci bărbaţi.

– Iar asta numai în acest colţişor al Trantorului şi numai ce-am descoperit noi. Câţi or fi pe întreaga planetă, unde are la dispoziţie patruzeci de miliarde de potenţiale victime? Câte jafuri? Câte incendii, declanşate numai ca să se amuze? Câte crime, Yokim? Curajul unui singur om crezi că le poate compensa?

– Nu, nici pe departe.

Sarns îşi trecu o mână obosită peste frunte:

– Ştiu asta la fel de bine ca şi tine, Maryan. Însă dacă are curaj, ne va fi mult mai greu să ne descurcăm cu el.

– Adevărat, recunoscu ea. Linişte, acum… aproape a ajuns.

Gilmer, gândi Sarns, semăna mai mult cu un conducător de barbari decât cu un Împărat, chiar dacă pe umeri îi flutura o pelerină purpurie. Pe sub pelerină purta uniforma caracteristică soldaţilor săi, cu pete verzi şi maronii. Sarns presupuse că era un costum de camuflaj, însă în zonele bine luminate ale Trantorului petele acelea mai degrabă atrăgeau atenţia decât să ascundă. Griul nedefinit al hainelor lui Sarns era mult mai greu de depistat.

Cizmele uzurpatorului pocniră cu un sunet metalic.

– Maiestate! îl întâmpină Sarns.

Ştia că el trebuie să vorbească primul, şi ştia de asemenea că, din moment ce Gilmer pusese mâna pe

Trantor, titlul îi aparţinea chiar dacă nu avea dreptul la el. Lui Sams nu îi plăcea să se ascundă pe după deget.

– Tu eşti Decanul Sarns, nu?

Vocea ca de granit a lui Gilmer se potrivea foarte bine cu figura sa dură şi nerasă. Împăratul Galaxiei se scărpină în nas, apoi continuă:

– Ai nişte luptători de elită, Sarns. Îţi spun sincer, mi-ar plăcea să-i am în slujba mea.

– Le puteţi face o propunere în acest sens, Sire, însă mă îndoiesc că veţi găsi mulţi voluntari. Aceşti tineri nu sunt mercenari, ci studenţi. Pentru noi, cunoaşterea abstractă este mult mai importantă decât manevrele militare.

Gilmer dădu din cap:

– Am auzit, dar mi s-a părut greu de crezut. Ca să-ţi spun drept, Sarns, nici acum nu-mi vine să cred. Voi vă petreceţi întreaga viaţă căutând această… cum îi spuneţi?… cunoaştere abstractă?

– Da, răspunse Sarns cu mândrie. La urma urmelor, asta este Universitatea, esenţa întregii înţelepciuni care s-a acumulat de-a lungul istoriei Imperiului. O sistematizăm, o codificăm şi, acolo unde se poate, aducem ceva în plus.

– Asta mi se pare o viaţă de şoarece fricos, făcu Gilmer. Nu părea să se sinchisească de sentimentele lui Sarns. Sau mai degrabă credea că ceea ce îi va spune în continuare Decanului îl va face să recunoască adevărul evident:

– La ce este bună cunoaşterea, dacă n-o poţi mânca sau bea? Dacă nu poţi face dragoste cu ea sau nu o poţi folosi ca să-ţi omori duşmanii?

Într-adevăr, *este* un barbar, gândi Sarns, chiar dacă şi-a trăit viaţa în ceea ce încă se numeşte – cu din ce în ce mai puţină justificare – Imperiul Galactic. Din fericire, Sarns, ca orice administrator competent, ştia să nu-şi trădeze gândurile.

– Să vă dau un exemplu, Sire. Cum aţi ajuns pe Trantor, împreună cu armata dumneavoastră victorioasă?

– Cu navele, desigur. Cum altfel, omule? Te aşteptai să venim pe jos?

Începu să râdă. Se simţea foarte isteţ. Sarns îi întoarse un zâmbet politicos:

– Desigur, cu navele. Dar ce se întâmplă dacă se produce un scurt-circuit sau dacă un hidrochron are nevoie de reparaţii?

– Le reparăm cum ştim mai bine. Se pare că nimeni în galaxia asta nenorocită nu se mai pricepe la motoarele hiperatomice, făcu el încruntându-se. Apoi se opri ca fulgerat:

– Şi asta-i cunoaştere, nu? Pe spaţiu, Sarns, vrei să-mi spui că universitatea asta a ta este plină de tehnicieni care-şi cunosc bine meseria? Dacă aşa stau lucrurile, am să vă bag pe toţi în flotă şi am să vă fac atât de bogaţi încât n-o să mai simţiţi niciodată lipsa video-cărţilor. Îţi promit!

– Avem câteva persoane – nu prea multe, mă tem – care studiază astfel de lucruri. După cum v-am mai spus, sunteţi liber să vorbiţi cu ei. Unii s-ar putea chiar să accepte să vă însoţească, pentru plăcerea de a lucra pe echipamente reale.

Făcu o pauză pentru a-şi limpezi gândurile, apoi continuă:

– Avem de asemenea doctori pricepuţi, specialişti în computere şi studenţi la multe alte discipline bine apreciate în Imperiu.

Îl privi pe Gilmer cum muşcă din momeală.

– Şi sunt dispuşi să mă slujească? întrebă uzurpatorul.

– Unii s-ar putea, răspunse Sarns. Alţii – probabil mai mulţi – ar fi dispuşi să vă instruiască aici, la universitate, tehnicienii şi personalul.

Apoi adăugă:

– Desigur, entuziasmul lor se va diminua dramatic dacă intraţi aici cu forţa. De altfel, dacă forţaţi lucrurile, s-ar putea să pierdeţi o bună parte din ei.

– Hhhmmp, mormăi Gilmer. După un moment, continuă:

– Dar dacă-mi trimit oamenii aici, navele vor rămâne fără personal… şi-mi vor fi tot atât de utile ca şi nişte nave ruginite.

– Profitul nu vine imediat, însă mai târziu vă vor fi mult mai de folos decât acum, când bănuiesc că sunt conduse şi exploatate de oameni neinstruiţi.

Gilmer coborî vocea:

– Sarns, eu nu-mi pot permite să aştept. Pun pariu pe un milion de credite contra unui blaster fără încărcător că în acest moment se îndreaptă încoace cel puţin trei flote, ca să mă dea la o parte aşa cum l-am dat eu pe Dagobert. Acum, că Trantorul s-a prăbuşit, toţi şacalii spaţiului vor dori să-i culeagă oasele… împreună cu ale mele.

În sinea sa, Sarns îşi spuse că uzurpatorul avea dreptate. Gilmer ar fi meritat din plin o astfel de soartă. Dar în acelaşi timp, se simţi cuprins de un val de amărăciune. Nimeni nu se mai străduia să înveţe ceva nou, nimeni nu se mai gândea decât la prezent… *asta* era boala Imperiului Galactic, şi dura de prea multă vreme. Cazul lui Gilmer era mult mai grav decât al tuturor Împăraţilor de dinaintea lui, însă în esenţă răul era acelaşi.

Nu oftă, ci spuse:

– În sfârşit, discuţia asta ne-a îndepărtat de la scopul întâlnirii noastre, care este acela de a aranja un armistiţiu între forţele dumneavoastră şi studenţii şi cadrele Universităţii. În acest fel, vom avea după aceea posibilitatea să ne ocupăm de problemele care ne preocupă pe fiecare.

– Ai dreptate, aprobă Gilmer.

Sarns îşi înfrână un zâmbet. Arată-i unui barbar un obiectiv imediat şi nu va fi în stare să privească dincolo de el.

– Nu doriţi să faceţi o inspecţie, ca să vă convingeţi cât de inofensivi suntem într-o situaţie normală? întrebă el.

– De ce nu? Condu-mă, Decan Sarns, să-ţi vedem soldaţii. Cine ştie? Poate am să încerc să te recrutez *pe tine.*

Gilmer râse. La fel şi Yokim Sarns, fără nici o reţinere. Nu-şi închipuise că Gilmer ar putea rosti ceva atât de nostim.

Ceea ce-l surprinse în primul rând pe Gilmer în Universitate era liniştea. Aproape toţi aveau în picioare pantofi cu talpă moale, care nu făceau zgomot pe podeaua metalică. Cizmele sale răsunau puternic, ca întotdeauna, ba chiar provocau ecouri care alergau pe coridoarele din faţă. Dar atât bocănitul cizmelor cât şi ecoul erau ca nişte pietricele într-un ocean de linişte.

După părerea lui Gilmer, oamenii erau tot atât de ciudaţi ca şi universitatea. Cei care luptaseră, ţinând piept soldaţilor săi erau îmbrăcaţi în gri, ca şi Sarns. Ceilalţi purtau o îmbrăcăminte divers colorată şi semănau cu nişte spirite zburând prin coridoare. Vorbeau cu voce scăzută, ceea ce amplifica impresia că parcă nu se aflau cu adevărat acolo.

În mintea lui Gilmer se ridicară amintiri vagi despre basmele din copilărie. Se simţi traversat de un fior şi fu din ce în ce mai atent să nu se piardă de călăuza sa.

– Ce fac ăştia aici? arătă el cu degetul. Ecoul vocii sale se stinse încet. Sarns aruncă o privire în laborator.

– Ceva legat de neurobiologie. Aşteptaţi un moment, să mă lămuresc.

Băgă capul înăuntru, apoi reveni:

– Da… se străduiesc să crească eficienţa inductoarelor de somn.

Decanul ridicase puţin vocea pentru a fi auzit mai bine, dar nu se produseră nici un fel de ecouri. Gilmer se strădui să facă şi el la fel:

– Dar acolo ce se-ntâmplă?

Se încruntă; nu reuşise să scoată decât o şoaptă răguşită, care părea impregnata de teamă.

Spre uşurarea sa, Sarns păru să nu observe.

– Acela este grupul de cercetare psihostatistică, răspunse Decanul.

Îşi continuă drumul, bănuind că Gilmer ştia ce era psihostatistica.

Gilmer nu ştia, dar nici nu insistă. Arătă spre o altă uşă. Câteva persoane din acea cameră lucrau la computere, altele erau ocupate cu nişte obiecte asemănătoare unor bucăţi de piatră.

– Ce se petrece aici? întrebă el.

Încă nu reuşise să imite tonul lejer al lui Yokim Sarns.

– Aaa, acesta este unul dintre cele mai fascinante proiecte ale noastre. Sunt sigur că-l veţi aprecia.

Gilmer, care nu era deloc sigur, aşteptă ca Sarns să continue:

– Folosind inscripţii străvechi şi sintetizatoare de voci, această echipă de lingvişti încearcă să reconstituie limbajul mitic numit Engleză, din care, cu multe mii de ani în urmă, s-a născut limbajul Galactic modern.

Gilmer nu spuse decât:

– Aha.

Nu auzise niciodată de Engleză. Păcat. Şi el ştia o grămadă de lucruri despre care intelectualii ăştia habar n-aveau, cum ar fi lupta pe un teren descoperit, neavând decât un blaster în mână, sau acţiunile de comando cu un număr mic de oameni.

Yokim Sarns îi scoase gândul din minte, mototolindu-l şi aruncându-i într-un fel care nu-i făcu prea multă plăcere:

– Totuşi, principalul motiv pentru care v-am ţinut piept a fost păstrarea acestui obiectiv, spre care ne îndreptăm acum: Biblioteca.

– Tot ce a învăţat omenirea se află păstrat aici, declară Maryan Drabel.

Gilmer sesiză tonul de mândrie din vocea ei.

– Tu te ocupi de Bibliotecă? întrebă el.

Maryan încuviinţă şi zâmbi. Gilmer îi dăduse deja o vârstă, luându-se după expresia ei aspră şi după

îmbrăcămintea mohorâtă. Acum, văzându-i zâmbetul mai scăzu zece ani.

– Camera aceasta, explică ea, este sala de primire. Studenţii şi cercetătorii vin mai întâi aici, ca să caute titlurile video-cărţilor şi articolelor despre subiectele care îi interesează.

– Unde sunt video-cărţile?

Gilmer lungi gâtul, căutându-le. Mai vizitase o dată sau de două ori biblioteci, pe alte planete, şi se împotmolise în grămezi de casete cu video-cărţi. Aici, nu vedea nici una. Se simţi cuprins de suspiciune. Nu cumva era o cacealma colosală, pentru a ascunde cine ştie ce? Dacă aşa stăteau lucrurile, Universitatea va plăti scump.

Însă Maryan Drabel râse:

– Încă nu sunteţi pregătit să vedeţi video-cărţile. Înainte ca un student să înceapă vizionarea unei video-cărţi, trebuie mai întâi să-şi facă o idee despre ce anume cuprinde acea video-carte. Un simplu titlu nu este suficient. Acum ajungem în Secţiunea Rezumatelor, unde oamenii selectează – din toate articolele care tratează subiectul ce îi interesează – documentele cele mai promiţătoare.

O mulţime de persoane lucrau la computere. Gilmer reuşi să-şi suprime un căscat. Maryan Drabel continuă:

– Avem şi un colectiv de achiziţie şi catalogare, care integrează în colecţia noastră ultimele video-cărţi apărute.

– Video-cărţi *noi?* făcu Gilmer. Vrei să spui că oamenii încă mai scriu aşa ceva?

– Nu tot atât de multe ca atunci când a fost fondată Universitatea, spuse Maryan cu amărăciune. Iar acum, desigur, după ce Periferia şi chiar câteva regiuni mai centrale s-au rupt de Imperiu, nu mai suntem la curent cu tot ceea ce se scrie. Trec mulţi ani până să putem primi măcar o copie. Dar noi ne continuăm munca şi cu siguranţă nici o altă colecţie din galaxie nu se apropie de scopul şi completitudinea noastră.

Ajunseră la un ascensor. Yokim Sarns apăsă pe buton. După o clipă, uşa se deschise.

– Pe aici, vă rog, îi invită Sarns intrând primul.

Maryan Drabel şi Gilmer îl urmară, Gilmer cu o oarecare strângere de inimă. Dacă tipii ăştia de aici vroiau să-l asasineze, ascensorul era cel mai potrivit loc: discret şi strâmt. Nu putea face aproape nici o mişcare. Însă dacă ar fi vrut să-l asasineze, se aflase în puterea lor încă de când începuse această vizită. Va trebui să presupună că totuşi nu aveau de gând să-l asasineze.

Ascensorul coborî câteva nivele, apoi se opri. Uşa se deschise din nou.

– Acestea sunt sălile de lectură, anunţă Maryan Drabel.

Gilmer zări câteva şiruri de nişe, destinate studiului individual. Majoritatea erau neocupate.

– De obicei sunt mai aglomerate, vorbi Yokim Sarns. Însă acum, cei care se foloseau de ele sunt obligaţi să lupte.

Ca pentru a-i întări spusele, uşa uneia dintre nişe se deschise. Tânăra care ieşi de acolo purta costumul gri al soldaţilor Universităţii şi ţinea la spate o puşcă. Avea o ţinută dezordonată şi părea obosită, aşa cum îi stătea bine oricărui soldat. Gilmer observă că şi ea, odată intrată aici, uitase de luptă şi de armă: atenţia îi era concentrată în mod exclusiv asupra unui calculator de buzunar, pe care îl manevra în timp ce se îndrepta spre şirurile de ascensoare.

– Vreţi sa aruncaţi o privire şi într-o nişă de lectură? întrebă Maryan Drabel.

Gilmer se gândi o clipă, apoi dădu din cap. Mai văzuse nişe de lectură; toate erau la fel. Numărul celor de-aici era impresionant, dar probabil că nu aveau nimic special.

– Asta-i tot ce-aveţi să-mi arătaţi? întrebă el.

– Mai este ceva.

Gilmer ridică din umeri şi pătrunse din nou în ascensor, împreună cu Maryan şi cu Decanul Sarns.

Ascensorul porni din nou, coborând, coborând…

– Vă puteţi considera privilegiat, rosti Yokim Sarns. Ceea ce vă vom arăta a fost văzut de foarte puţini oameni. Dar credem că vă va ajuta să ne înţelegeţi mai bine.

Ascensorul se opri. Gilmer ieşi aruncând o privire în jur.

– Spaţiule! şopti el cuprins de uimire.

Camera se întindea pe kilometri întregi. De la podea şi până la tavan, fiecare raft era înţesat cu video-cărţi.

– Computerul le poate accesa şi proiecta la cerere, în oricare dintre nişele de lectură, declară Maryan Drabel.

Gilmer se îndreptă spre raftul cel mai apropiat. Cizmele sale făceau un zgomot înăbuşit de data aceasta, nu mai răsunau. Privi în jos.

– Podeaua este din piatră, spuse el. De ce nu este din metal, ca peste tot?

– Depozitele video-cărţilor se afla sub nivelul la care s-au făcut construcţii pe Trantor, îi explică Yokim Sarns. Acolo nu ar fi loc pentru ele. Acel spaţiu este necesar oamenilor. Faptul că au fost depozitate aici le oferă o protecţie în plus în caz de catastrofă. Radiaţia unei explozii nucleare, chiar dacă s-ar produce deasupra Universităţii, nu ar putea ajunge aici.

– Trebuie să ştiţi că acesta nu este decât unul dintre multele depozite destinate video-cărţilor, adăugă Maryan Drabel. Depozitele sunt dispersate şi redundante, pentru a asigura siguranţa colecţiilor.

Gilmer şi-i închipui deodată pe cei din Universitate, săpând tuneluri ca nişte cârtiţe, ani, secole, milenii, găurind în stratul de rocă al Trantorului pentru a-şi depozita cunoştinţele adunate. Mai rău, cu ochii minţii îşi imagină imensa masă de metal şi rocă de deasupra capului. Crescuse într-o fermă, pe o. lume plină de zone neîngrădite, şi-şi petrecuse cea mai mare parte a vieţii în spaţiu. Îşi imagină cum totul deasupra sa se prăbuşeşte peste el, zdrobindu-l, transformându-l în atomi, şi simţi sudoarea rece adunându-i-se pe frunte.

– Ce-ar fi să mergem înapoi sus? mormăi el cu o voce răguşită şi nesigură.

– Imediat, Sire.

Vocea lui Yokim Sarns era foarte liniştitoare:

– Înţelegeţi sper – acum – că pe noi nu ne interesează decât căutarea cunoaşterii şi că nu ne vom amesteca în viaţa politică a Imperiului atâta vreme cât acesta nu pătrunde cu forţa în campus-ul nostru. Ţinând cont de acestea, cred că putem aranja un armistiţiu avantajos pentru ambele părţi.

Pe Gilmer nu-l interesa în acel moment decât să iasă din această catacombă, să se întoarcă la oamenii săi. Observă că Sarns nu apăsase pe butonul ascensorului. Poate că nici nu o va face până când nu va obţine ceea ce vrea, gândi Gilmer.

– Da, da, desigur.

Îşi dădea seama că vorbea prea repede, dar nu avea ce face:

– Oamenii tăi vor depune armele, iar ai mei nu se vor apropia de Universitate.

– Mi se pare acceptabil, aprobă Sarns.

Apoi, ca şi cum până atunci uitase – şi poate că nu se prefăcuse – apăsă pe butonul care chema ascensorul. Gilmer se sui în el, tăcut şi ceva mai calm, apoi porniră; cu fiecare secundă, simţea cum de pe umeri i se ridică o greutate de câteva tone.

Când ajunseră la nivelul de la care porniseră, un bărbat apăru brusc în faţa lor, cu două folii de parchmentoid.

– Dânsul este Egril Joons, îl prezentă Sarns. Ai ceva pentru noi, Egril?

– Copii ale acordului de armistiţiu, ca să le semnaţi dumneavoastră şi Împăratul Gilmer, răspunse Joons.

Le întinse un stylus.

Gilmer luă Stylus-ul, parcurse cu privirea una dintre copii, o semnă, întinse mâna după cealaltă folie, de la Yokim Sarns, apoi se opri. Oare cum puteau fi gata documentele,

când de fapt se înţeleseseră asupra condiţiilor doar cu câteva secunde în urmă?

– Ai tras cu urechea, grohăi el spre Egril Joons.

– Scuzele mele, într-adevăr, aşa a fost. Supravegherea vocilor face parte din sistemul de, securitate al video-cărţilor. De data aceasta, m-am folosit de el pentru a pregăti cât mai repede posibil documentele pentru semnat. Am bănuit că maiestatea voastră are şi alte probleme urgente, nedorind să mai întârzie multă vreme pe aici.

Gilmer îşi aduse aminte cât de mult dorise să se întoarcă la soldaţii săi.

– Bine, las-o baltă.

Semnă şi al doilea document. Tipul ăsta, Joons,- nici nu bănuia câtă dreptate avea. Trantor trebuia să se pregătească pentru un atac din spaţiu, şi repede, altfel Gilmer, Împăratul Galaxiei, va deveni Gilmer, uzurpatorul aneantizat.

Gilmer făcu sul o copie a documentului, şi băgă distrat în buzunar stylus-ul lui Joons. Vorbi, iar de data aceasta vocea sa era cu adevărat imperială:

– Acum, dacă sunteţi amabili să mă conduceţi înapoi la soldaţii mei…

– Bineînţeles.

Yokim Sarns îi dădu Maryanei Drabel cealaltă copie a armistiţiului.

– Pe aici, vă rog.

*

Văzut din spate, Gilmer semăna ceva mai mult cu un Împărat, gândi Maryan Drabel. Pelerina purpurie şi strălucitoare îi dădea un aer de măreţie care nu se potrivea cu costumul de camuflaj de dedesubt. Văzută din faţă, pelerina semăna cu un articol de lux furat.

– Un Împărat nu ar trebui să arate ca un hoţ, şopti ea.

– De ce nu?

Egril Joons încă mai simţea regrete pentru stylus-ul furat:

– În fond, asta şi este.

– Vrăjitori! strigă Billye. Te-ai dus în bârlogul vrăjitorilor, care ţi-au făcut farmece!

– Nu există vrăjitori! strigă Gilmer la rândul lui.

– Nu? Atunci, de ce nu ai obţinut nimic de la ei, când i-ai avut în mână?

– Am obţinut. Noi nu mai tragem în ei, iar ei nu mai trag în noi. Mă recunosc ca Împărat al Galaxiei. Ce vrei mai mult?

– Să-i înspăimânţi, să simtă în ceafă răceala vidului şi fierbinţeala morţii, asta trebuia să faci. Dacă într-adevăr eşti Împăratul Galaxiei, atunci trebuie să se poarte ca nişte supuşi, nu ca nişte egali. Ce, Împăratul poate avea vreun egal? Însă tu le-ai *tolerat* asta!

Billye scutură din cap, cuprinsă de uimire, şi părul o învălui ca un nor roşcat:

– Nu-mi vine să cred că i-ai lăsat să scape. Ai atâţia oameni, ai o întreagă flotă… de ce nu i-ai zdrobit pur şi simplu, pentru obrăznicia lor?

– Auzi, ia mai scuteşte-mă! se enervă Gilmer.

Avusese parte de o predică asemănătoare din partea lui Vergis Fenn, ceva mai politicoasă, e drept, dar în esenţă aceeaşi. N-avea chef să o mai asculte încă o dată. Dacă tipii de la Universitate erau chiar atât de dispuşi să-i instruiască oamenii, de ce nu apărea această disponibilitate şi în documentul armistiţiului? îl întrebase Fenn. Era necăjit şi pe Fenn, nevrând să recunoască faptul că nu avusese curaj să ceară modificarea documentului. La ce ar fi folosit? Avea puteri depline. Şi totuşi… nu avea.

– Nu, nu te scutesc, insistă Billye. Cineva trebuie să-ţi redea curajul, deoarece se pare că al tău ţi s-a scurs în…

– Gura! răcni Gilmer.

Nici unul dintre semi-piraţii săi nu ar fi îndrăznit să i se împotrivească.

Billye îndrăzni:

– Nu tac! Şi să ştii că *există* vrăjitori. Toate basmele din Periferie vorbesc despre ei.

– Minciuni, vrei să spui.

Gilmer era bucuros să schimbe puţin subiectul. Îl durea capul. Dacă Billye va continua să fie tot atât de abrazivă, poate că va renunţa la ea şi îşi va găsi o târfuliţă trantoriană, care să nu deschidă gura decât pentru a spune da.

– Nu sunt minciuni, făcu Billye încăpăţânată.

– Dar ce altceva ar putea fi? întrebă Gilmer. Nu poate exista un câmp de forţe de dimensiunea şi cu înfăţişarea unui om. Nu poate exista... Imperiul nu are aşa ceva. Imperiul are *tot* ceea ce există. Nu se poate deschide o Capsulă Personală dacă nu ai în fişier caracteristicile acelui om. Aşa că poveştile care vorbesc despre lucruri din astea sunt minciuni.

– Sau lucrurile astea sunt făcute de magicieni, folosindu-se de vrăji. Tu le-ai arătat celor de la Universitate nu numai milă ci şi... şi... asta nu se cheamă că ţi s-au făcut farmece? Să tratezi cu ei ca şi cum locul acela ar fi de drept al lor, când se ştie că Împăratul este stăpânul a *tot* ceea ce există!

– Da, numai să poată păstra ceea ce are, murmură Gilmer. Ieşi ţanţoş din dormitor. Acolo nu va găsi nici un pic de linişte, asta era clar. La întoarcerea de pe terenurile Universităţii, găsise un mesaj trimis de o navă de cercetare: o flotă le dădea târcoale, la nici zece parseci depărtare. O flotă care nu era a lui! Dacă avea de gând să păstreze Trantorul, va trebui să lupte. În asemenea situaţii, o răfuială – chiar minoră – cu cei de la Universitate îi putea face mult rău.

Oare de ce nu era Billye în stare să înţeleagă asta? Se simţi deodată inundat de furie. Dacă nu-l putea înţelege, atunci să dispară!

Arătă cu degetul, spre primul servitor găsit în cale:

– Hei, tu!

Omul încremeni. Spre deosebire de Billye, el, ca toţi servitorii Palatului de altfel, ştia că nu era de glumit cu Gilmer.

– Sire? făcu el temător.

– Ia nişte lachei, câţi ai nevoie, şi scapă-mă de stricata aia cu gura mare din dormitorul meu. Găseşte-mi una nouă… bănuiesc că te poţi descurca. Ai grijă, să fie pe măsura unui Împărat. Însă, în primul rând, trebuie să ştie să tacă din gură.

– Desigur, Sire. Servitorul riscă un zâmbet:

– Cred că vă putem satisface dorinţa, maiestate.

O cameră în Bibliotecă… o cameră pe care Gilmer *nu* o văzuse!

Yokim Sarns, Maryan Drabel, Egril Joons… decan, bibliotecar, bucătar… general, şef de stat major, intendent… şi multe altele. Stăteau în faţa unui perete plin cu ecuaţii, simboluri roşii pe un fond cenuşiu. Yokim Sarns, al cărui privilegiu era acela de a vorbi primul, spuse:

– Nu mă aşteptam să fie atât de uşor.

– Nici eu, fu de acord Maryan Drabel. Mă aşteptam, aşa cum a relevat calculul probabilistic, să fie nevoie să-l "lucrăm" pe Gilmer, pentru ne lăsa în pace.

– Curajul său ne-a ajutat mult. În acest fel a căpătat respect pentru studenţii noştri care au luptat; un om mai pragmatic nici nu ar fi luat în seamă sacrificiul lor, pentru că intra în conflict cu interesul lui.

– Mai pune la socoteală şi sentimentul aproape superstiţios pe care îl are faţă de păstrarea cunoştinţelor străvechi, lasă-l să descopere că scopul şi obiectivele noastre – cele care de fapt ascund *adevăratele* scopuri şi obiective – nu îi sunt de nici un folos şi nici nu sunt periculoase. Uite-aşa, s-a decis să ne lase în pace. Situaţia putea fi foarte dificilă, însă am ieşit cu bine din ea. Egril Joons studiase cifrele şi simbolurile, căile care i-au adus din

zilele lui Hari Seldon până în prezent – la trei secole depărtare – şi posibilele căi care îi vor duce mai departe.

– Cred că asta va fi singura rundă, estimă el.

– Singura rundă de jafuri pe Trantor?

Yokim Sarns privi corelaţia spre care arătase Joons; ecuaţiile se măriră automat pe peretele Primului Radiant, ca să poată privi mai bine:

– Da, aşa se pare, dacă informaţiile tale despre ceea ce se petrece în jurul planetei sunt exacte. Gilmer a distrus Trantorul atât de bine, încât planeta nu va mai tenta pe nimeni după terminarea acestui război civil.

– Asta era totuşi probabilitatea cea mai scăzută, spuse Joons. Uite aici… exista o posibilitate mai mare – peste şaptezeci la sută – ca să se producă două jafuri la cel puţin patruzeci de ani distanţă; şi altă posibilitate, de cincizeci la sută, în care să se producă trei jafuri, într-un interval de o sută de ani.

– Viaţa şi munca ne vor fi mai uşoare acum, rosti Maryan Drabel. Ştiu că suntem bine protejaţi, însă cine ştie, o bombă rătăcită…

Se simţi traversată de un fior.

– Riscul acesta va continua să existe o perioadă, şopti Sarns. Gilmer este un uzurpator atât de flagrant, încât şi alţii vor încerca să fure ceea ce a furat el de la Dagobert. Însă pericolul ca Trantorul să sufere pierderi mari a scăzut simţitor, şi va scădea în continuare, după răspândirea veştilor despre Marele Jaf.

Arătă spre cifrele care îi întăreau spusele; Maryan cugetă puţin, apoi încuviinţă.

– Trantorul va ieşi de-acum încolo din atenţia psihoistoriei, la fel ca şi Imperiul Galactic, îşi dădu Egril Joons cu părerea.

– *Primul* Imperiu Galactic, îl corectă Sarns cu blândeţe. Joons acceptă cu un zâmbet mustrarea prietenească:

– Da, desigur. Acum ne vom putea îndrepta atenţia spre Al Doilea Imperiu Galactic fără să ne străduim mereu să ne ascundem de agenţii şi birocraţii imperiali.

– Imperiul a fost mereu cel mai mare duşman al nostru, interveni Maryan Drabel. Noi trebuia să fim aici, chiar în inima lui, pentru a proteja Prima Fundaţie. Însă a fi în inima lui însemna să fim chiar sub ochii lui. Puteam fi descoperiţi oricând. În zilele de dinaintea punerii la punct a tehnicii de "lucrare" a minţilor, orice slujbaş de la serviciul de siguranţă publică ne-ar fi putut distruge, dacă ne-ar fi fost cu adevărat ostil.

– Probabilităţile spuneau că nu se va întâmpla aşa ceva, şi nu s-a întâmplat, rosti Egril Joons.

– Probabilitatea da, însă psihoistoria nu poate prezice acţiunile indivizilor, aşa cum fizica nu-ţi poate spune când se va dezintegra un atom de radiu, se încăpăţână Maryan.

Adevărul era atât de evident, încât Joons trebui să-l accepte; însă nu o făcu la fel de graţios ca în cazul mustrării primite de la Yokim Sarns.

– Acum nu mai contează, şopti Sarns. Priviţi aici… Primul Radiant, satisfăcându-i dorinţa, scoase în evidenţă porţiunea Planului Seldon aflată chiar deasupra.

– … veţi observa că intrăm într-o perioadă de consolidare. Aşa cum aţi arătat amândoi, Primul Imperiu a murit şi vor trece câteva secole până ce noul Imperiu născut din Prima Fundaţie să-şi extindă influenţa în această parte a galaxiei.

– Deci deocamdată vom avea drum liber, concluzionă Joons. Era şi timpul.

– Nu te lăsa adormit de mulţumire, îl avertiză Maryan.

– Iată un avertisment pe care A Doua Fundaţie trebuie să-l poarte mereu în minte, aprobă Yokim Sarns. Însă, privind ecuaţiile, trebuie să fiu de acord cu Egril. Dacă nu apare nimic neprevăzut – să spunem, cineva cu capacităţi mentale asemănătoare nouă – nu vom avea cine ştie ce

dificultăţi în a menţine cursul dorit. Iar o astfel de posibilitate este…

Zâmbi larg, chiar cu puţină înfumurare:

– … de-a dreptul neglijabilă.

DILEMA

de Connie Willis

– VREM SĂ VORBIM CU DR. ASIMOV, anunţă robotul albastru-argintiu.

– Dr. Asimov este în conferinţă, spuse Susan. Va trebui să stabiliţi o audienţă.

Se întoarse spre computer şi consultă calendarul. Robotul lăcuit se întoarse spre cel de culoare albă:

– Ştiam eu că ar fi trebuit să dăm un telefon mai întâi. Dr. Asimov este cel mai faimos scriitor al secolului douăzeci. Iar acum, al secolului douăzeci şi unu. Probabil că este teribil de ocupat.

– Vă pot aranja o audienţă pe douăzeci şi patru iunie, la ora două şi jumătate, propuse Susan. Sau pe cincisprezece august, la ora zece.

– Douăzeci şi patru iunie! Adică peste o sută şi treizeci şi cinci de zile! exclamă robotul alb.

Avea o cruce mare şi roşie pictată pe piept, şi o butelie de oxigen montată în spate.

Robotul albastru-argintiu se aplecă peste birou:

– Trebuie să vorbim cu dânsul *astăzi.*

– Mă tem că va fi imposibil. A dat ordine stricte să nu fie deranjat. În ce scop doriţi să vorbiţi cu dr. Asimov?

Robotul se aplecă şi mai mult deasupra biroului:

– Ştii foarte bine pentru ce dorim să vorbim cu dânsul. Acesta este şi motivul pentru care nu ne lăsaţi să-l vedem.

Susan studie în continuare calendarul.

– Vă pot aranja o audienţă de joi în două săptămâni, la unu patruzeci şi cinci.

– Vom aştepta aici, se încăpăţână robotul.

Şi luă loc pe unul dintre scaune. Robotul alb patină până la el, iar robotul lăcuit culese cu degetele sale articulate o

copie a *Cavernelor de Oţel,* începând să o răsfoiască. După câteva minute, robotul alb alese o revistă. Însă robotul albastru-argintiu rămase perfect nemişcat, privind-o pe Susan.

Susan stătea cu ochii în computer. După o perioadă de timp foarte lungă, sună telefonul. Răspunse, după care apăs pe un buton, trecând pe linia dr. Asimov:

– Dr. Asimov, vă caută un anume dr. Linge Chen. Din Bhutan. Doreşte să traducă în butaneză toate cărţile dumneavoastră.

– Pe toate? făcu dr. Asimov. Bhutanul nu este o ţară foarte mare.

– Nu ştiu. Vreţi să vorbiţi cu dânsul, domnule? îi făcu legătura cu dr. Linge Chen.

Imediat ce închise telefonul, robotul albastru-argintiu se apropie, aplecându-se din nou peste birou:

– Parcă ai spus că a dat ordine stricte să nu fie deranjat.

– Dr. Linge Chen a sunat de departe, tocmai din Asia, se scuză ea.

Se întinse după un teanc de hârtii şi i le dădu:

– Poftim.

– Ce sunt astea?

– Graficele pe care mi le-ai cerut. Încă nu am terminat toate tabelele. Ţi le trimit mâine la birou.

Robotul luă graficele şi rămase locului, privind-o în continuare.

– Nu cred că are rost să mai aşteptaţi, Peter, încercă din nou Susan. Programul dr. Asimov este stabilit cu precizie, minut cu minut, pentru tot restul după-amiezii. Iar diseară va merge la o recepţie cu ocazia publicării cărţii sale cu numărul o mie.

– *Ghidul lui Asimov la Ghidurile lui Asimov,* rosti robotul lăcuit. O carte strălucită. Am citit un exemplar promoţional, la librăria unde lucrez. Informativă, precisă şi clară. Încă o carte de excepţie în acest domeniu.

Robotul alb patină până la birou:

– Este foarte important să vorbim cu dânsul. Vrem să anuleze cele Trei Legi ale Roboticii.

– Prima Lege: "Un robot nu are voie să facă rău unei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită rănirea unei fiinţe umane", spuse robotul lăcuit. A Doua Lege: "Un robot trebuie să asculte ordinele unei fiinţe umane, în cazul în care ordinul nu intră în contradicţie cu Prima Lege. A Treia Lege: "Un robot trebuie să aibă grijă de propria sa integritate, în cazul în care acest lucru nu intră în contradicţie cu Prima sau cu A Doua Lege." Prima Lege a fost formulată în "În Jurul Cozii", publicată în revista *Astounding,* martie 1942. Următoarele au fost expuse în *Eu, Robotul, Odihna Roboţilor, Robotul Complet,* şi în *Continuare la Odihna Roboţilor.*

– De fapt, noi nu vrem decât anularea Primei Legi, continuă robotul alb. "Un robot nu are voie să facă rău unei fiinţe umane." Vă daţi seama ce înseamnă asta? Eu sunt programat să pun diagnostice şi să administrez medicamente, dar nu pot băga acul de seringă în pacient. Sunt programat să execut peste opt sute de tipuri de operaţii chirurgicale, însă prima incizie nu o pot face eu. Nu pot executa nici măcar Procedeul Heimlich. Prima Lege îmi interzice să practic meseria pentru care am fost conceput şi este esenţial să vorbesc cu dr. Asimov ca să-i cer…

Uşa de la biroul dr. Asimov se deschise violent, lovindu-se de perete. Bătrânul îşi făcu apariţia, şchiopătând. Părul său alb era zbârlit, ba chiar şi favoriţii îi tremurau de nervi.

– Nu-mi mai faci legătura cu nimeni pe ziua de azi, Susan, răcni el. Mai ales dacă sună din nou dr. Linge Chen. Ştii care era prima carte pe care intenţiona s-o traducă? *2001: Odiseea Spaţială!*

– Îmi pare foarte rău, domnule. Nu m-am gândit că… Dr. Asimov făcu un gest spre ea, ca să nu se mai scuze:

– Nu-i nimic. N-aveai de unde să ştii că este un idiot. Dar dacă mai sună din nou, fă-l să aştepte puţin şi după aia pune-l să asculte *Aşa grăit-a Zarathustra.*

– Nu-mi dau seama cum a putut confunda stilul dumneavoastră cu cel al lui Arthur Clarke, rosti robotul lăcuit punând cartea jos. Stilul dumneavoastră este de departe mult mai lucid şi mai dinamic, iar extrapolările în viitor sunt mult mai îndrăzneţe.

Asimov aruncă spre Susan o privire întrebătoare, prin ochelarii săi cu ramă neagră.

– Nu au fost programaţi pentru o audienţă, se scuză ea. Le-am spus că…

– Trebuie să aşteptăm, o completă robotul albastru-argintiu. Întinse o mână Hirose, frumos spiralată, şi strânse mâna zbârcită a dr. Asimov:

– Şi într-adevăr a meritat să aşteptăm, dr. Asimov. Nici nu vă pot spune ce onoare este pentru mine să fac cunoştinţă cu autorul cărţii *Eu, Robotul.*

Robotul alb patină până la Asimov şi întinse o mână cu patru degete, de care atârna un stetoscop:

– Şi al cărţii *Corpul Omenesc.* O carte fără egal în domeniu.

– Cum se face că ai lăsat nişte cititori atât de competenţi să aştepte? se întoarse Asimov spre Susan.

– Credeam că nu vreţi să fiţi deranjat atunci când scrieţi.

– Glumeşti? Oricât de mult mi-ai plăcea să scriu mai mult mă bucur să-mi fie lăudate cărţile, mai ales alea scrise de *mine.*

– Pentru *Fundaţia* nu exista suficiente cuvinte de laudă, afirmă robotul lăcuit. Sau pentru oricare carte din nenumăratele pe care le-aţi scris. Însă *Fundaţia* mi se pare o realizare de excepţie, cartea în care aţi găsit în sfârşit un cadru adecuat pentru ideile dumneavoastră măreţe, de talie galactică. Întâlnirea cu dumneavoastră o consider un adevărat privilegiu, domnule.

Şi întinse mâna.

Asimov privi cu interes extensorul articulat, din lemn:

– Mă bucur că v-am întâlnit. Dar cine sunteţi?

– Meseria mea este aceea de Selector de Cărţi, Cititor, Editor şi Gramatic.

Se întoarse şi arătă spre ceilalţi doi roboţi:

– Permiteţi-mi să vă prezint pe Asistentul Medical şi pe conducătorul delegaţiei noastre, Contabil, Analist Financiar şi Director Comercial.

– Încântat să vă cunosc, rosti Asimov strângându-le din nou extremităţile. Aţi zis că formaţi o delegaţie. Asta înseamnă că aţi venit aici cu un scop precis?

– Da, domnule, începu Directorul Comercial. Dorim să…

– Este trei patruzeci şi cinci, dr. Asimov, îl întrerupse Susan. Trebuie să vă pregătiţi pentru recepţia de la Doubleday.

Asimov aruncă o privire ceasului digital de pe perete:

– Recepţia este de-abia la şase, nu?

– Doubleday vrea să fiţi acolo la cinci, pentru ca să faceţi poze, şi trebuie să respectaţi protocolul, rămase ea pe poziţie. Poate că n-ar fi rău să le aranjaţi o audienţă mai târziu, când veţi avea ceva mai mult timp la dispoziţie. Le pot aranja pentru…

– Pentru douăzeci şi patru iunie? protestă Contabilul. Sau cincisprezece august?

– Programează-i pentru mâine, glăsui Asimov apropiindu-se de birou.

– Dimineaţa aveţi o întâlnire cu editorul cărţilor de ştiinţă, apoi veţi lua prânzul cu Al Lanning, apoi cina, la şapte, cu Asociaţia Difuzorilor de Carte Americani.

– Ia uite aici!

Asimov arătă cu degetul spre un spaţiu liber:

– Ora patru.

– La ora patru va trebui să vă pregătiţi discursul pentru ADCA.

– Eu nu-mi pregătesc niciodată discursurile. Veniţi la ora patru, mâine, şi vom putea discuta despre motivul care vă aduce aici… şi despre mine, care sunt un scriitor nemaipomenit.

– La patru, acceptă Contabilul. Vă mulţumim, domnule. Vom fi aici.

Asimov îi conduse afară. Apoi ieşi şi el, închizând uşa.

– Idei măreţe, de talie galactică, repetă privind încântat în urma lor. Ţi-au spus care era motivul venirii lor aici?

– Nu, domnule.

Susan îl ajuta să-şi pună pantalonii, cămaşa de protocol şi îl încheie la nasturi.

– O echipă foarte interesantă, nu ţi se pare? Nu m-am gândit niciodată să pun în povestirile mele un robot de lemn. Sau un robot-cititor înzestrat cu discernământ şi o mare deschidere.

– Recepţia este la Union Club, rosti Susan încheindu-i butonii. În Camera Nightfall. Nu va trebui să ţineţi un discurs; veţi face doar câteva remarci despre carte. Cu Janet vă veţi întâlni acolo.

– Cel scund semăna cu o soră medicală. Însă cel albastru arăta bine, nu-i aşa?

Susan îi potrivi gulerul şi începu să-i facă nodul la cravată:

– Cartela cu coordonatele Clubului şi instrucţiunile pentru plata taxiului sunt în buzunarul de la piept.

– Arăta *foarte* bine. Mi-a adus aminte cum eram eu în tinereţe, spuse el ridicând bărbia. Au! Vezi că mă sufoci!

Susan dădu drumul cravatei şi făcu un pas înapoi.

– Ce s-a întâmplat? făcu Asimov căutând capetele cravatei. Am uitat. E-n regulă. De fapt, nu mă sugrumai cu adevărat. Era o figură de stil, aşa spun eu când port cravatele astea de protocol, care nu-mi plac deloc. Data viitoare când mai spun aşa ceva, tu să-mi spui: "Nu vă sugrum, aşa că staţi liniştit şi lăsaţi-mă să vă leg cravata".

– Da, domnule.

Termină de legat cravata şi se dădu înapoi pentru a-l privi mai bine. Una dintre funde era mai mare decât cealaltă. O potrivi, o privi din nou şi se declară satisfăcută.

– Union Club, rosti Asimov. Camera Nightfall. Cartela cu coordonatele este în buzunarul de la piept.

– Da, domnule, îl felicită ea ajutându-l să-şi pună haina.

– Discurs, nu. Doar câteva remarci improvizate.

– Da, domnule.

Îl ajută să-şi pună paltonul şi îi aranjă fularul la gât.

– Cu Janet mă întâlnesc acolo. Aoleu, trebuia să-i cumpăr un bucheţel de flori, ca să-l pună la piept, nu-i aşa?

– Da, domnule.

Şi scoase din sertar o cutie albă, pe care i-o întinse:

– Orhidee şi stephanotis.

– Susan, eşti minunată. Fără tine, aş fi pierdut.

– Da, domnule. Am chemat taxiul. Aşteaptă în faţa porţii. Îi înmână bastonul, conducându-l până la lift. Imediat ce uşile acestuia se închiseră, reveni în birou şi formă un număr de telefon.

– Alo, doamna Weston? Sunt secretara dr. Asimov, sun de la New-York. În legătură cu audienţa dumneavoastră din data de douăzeci şi opt… s-a ivit o posibilitate pentru mâine după-amiază la ora patru. Credeţi că puteţi găsi un loc în avionul care soseşte mâine?

Dr. Asimov nu se întoarse de la prânz decât la patru şi zece.

– Au venit? întrebă el.

– Da, domnule, îl informă Susan luându-i fularul de la gât. Vă aşteaptă în birou.

– Cum au făcut să ajungă la fix? întrebă el desfăcându-şi nasturii de la haină. Nu, nu-mi spune, ştiu. Când spui unui robot patru fix, atunci vine la patru fix… ceea ce nu este valabil şi pentru oameni.

– Ştiu, declară ea privind ceasul digital de pe perete.

– Ştii cât a întârziat Al Lanning? O oră şi cincisprezece minute. Şi când a ajuns, ştii ce vroia de fapt? După ce mor eu, să scoată o ediţie comemorativă cu toate cărţile mele.

– O idee frumoasă!

Îi scoase din buzunare cartela cu coordonatele şi mănuşile, puse haina în cuier, şi privi din nou ceasul:

– Aţi luat medicamentele împotriva hipertensiunii?

– Am uitat să le iau la mine. Ar fi trebuit, dar am fost ocupat cu altceva. Aş fi putut scrie o carte într-o oră şi cincisprezece minute, dar n-am avut hârtie suficientă. Ediţia limitată va fi legată în piele de Cordoba, va avea hârtie cu marginile poleite, imună la acizi, şi ilustraţii în acuarelă. Toată opera mea.

– Ilustraţiile în acuarelă ar fi potrivite pentru *O Piatră pe Cer,* spuse Susan întinzându-i medicamentul împotriva hipertensiunii şi un pahar cu apă.

– De acord, dar el nu vrea ca asta să fie prima carte din serie. Vrea să fie *Străin într-o Ţară Străină!*

Dădu pilula pe gât şi porni spre biroul său.

– Cel puţin, roboţii ăştia n-au să mă confunde cu Robert Heinlein.

Se opri cu mâna pe clanţă:

– Ia lămureşte-mă, trebuie să le spun "roboţi"?

– Generaţia a Noua este construită de Corporaţia Hitachi-Apple, sub numele de *"Kombayashibot"*, răspunse prompt Susan. Acesta, şi "Generaţia a Noua" sunt cele mai obişnuite forme de adresare, însă "robot" *este* folosit în întreaga industrie pentru a desemna maşinile autonome.

– Şi nu este considerat un termen peiorativ? Eu l-am folosit mereu, dar poate că "Generaţia a Noua" ar fi mai potrivit, sau… cum ai spus?… "Kombayashiboţi"? Au trecut mai mult de zece ani de când n-am mai scris despre roboţi şi niciodată n-am avut de-a face cu o întreagă delegaţie. Nu mi-am dat seama cât de mult am rămas în urmă.

– "Roboţi" este foarte bine.

– Bine, pentru că sunt sigur că aş fi uitat celălalt nume… de fapt, l-am uitat deja… şi nu aş vrea să îi jignesc, după ce au făcut un asemenea efort ca să mă întâlnească.

Apăsă clanţa şi se opri din nou:

– Pe *tine* sper că nu te-am jignit niciodată, nu-i aşa?

– Nu, domnule.

– Bun. Pentru că uneori uit...

– Doriţi să asist la întrevedere, dr. Asimov? interveni ea. Ca să iau notiţe?

– O, da, da, desigur.

Asimov deschise uşa. Contabilul şi Selectorul de Cărţi stăteau aşezaţi în scaunele tapiţate din faţa biroului lui Asimov. Un al treilea robot, purtând un halat portocaliu-şi-albastru, şi o bonetă cu un cal portocaliu alergând peste un pod albastru, stătea pe un trepied care îi ieşise din spate. Trepiedul tu retras în lăcaşul său, şi toţi trei se ridicară la apariţia lui Asimov. Contabilul făcu un gest spre Susan, ca să ia loc, însă ea merse să ia scaunul de la propriul birou şi la întoarcere lăsă uşa deschisă.

– Ce s-a întâmplat cu Asistentul Medical? întrebă Asimov.

– A fost chemat de urgenţă la spital, însă m-a rugat să vă prezint eu cazul lui, răspunse Contabilul.

– Cazul? făcu Asimov.

– Da, domnule. Îi cunoaşteţi pe Selectorul de Cărţi, Cititorul, Editorul, şi Gramaticul, iar acesta este Statisticianul, Strategul Ofensiv, Stropitorul, şi este angajat la Brooklyn Broncos.

– Salut, spuse Asimov. Crezi că vor face o figură bună anul ăsta, la Super Bowl[1]?

– Da, domnule, vorbi Statisticianul, însă nu vor câştiga.

– Din cauza Primei Legi, adăugă Contabilul.

– Dr. Asimov, îmi pare rău că vă întrerup, dar cred că ar trebui totuşi să vă scrieţi discursul pentru diseară, rosti Susan.

– Ce tot spui tu acolo? Eu nu scriu niciodată discursuri. Şi de ce priveşti mereu înspre uşă?

Se întoarse spre robotul albastru-argintiu:

– Care Prima Lege?

[1] Campionatul de fotbal american.

– Prima Lege pe care *dumneavoastră* aţi formulat-o. Prima Lege a Roboticii.

– "Un robot nu are voie să facă rău unei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită rănirea unei fiinţe umane", cită Selectorul de Cărţi.

– Statisticianul, spuse Contabilul arătând spre calul portocaliu, este capabil să conceapă strategii prin care Broncos să câştige Campionatul, însă nu poate face acest lucru din cauză că astfel ar supăra mulţi alţi oameni. Asistentul Medical nu poate face operaţii, pentru că asta ar însemna să taie oamenii, ceea ce ar constitui o violare directă a Primei Legi.

– Dar cele Trei Legi ale Roboticii nu sunt *legi,* se eschivă Asimov. Eu le-am conceput numai pentru povestirile mele ştiinţifico-fantastice.

– La început, poate că au fost doar imaginaţie, şi este adevărat că niciodată nu au funcţionat ca veritabile legi, însă industria de roboţi le-a acceptat ca valabile de la bun început. Încă din 1970, proiectanţii de roboţi vorbeau să integreze cele Trei Legi ale Roboticii în programarea Inteligenţei Artificiale; chiar şi cele mai primitive modele aveau restricţii, din cauza celor Trei Legi. Toţi roboţii, de la Generaţia a Patra încoace, au aceste Legi implementate în hardware.

– Ei şi, ce-i rău în asta? făcu Asimov. Roboţii sunt puternici şi inteligenţi. Dacă cele Trei Legi nu ar fi incluse, de unde ştiţi că nu ar deveni periculoşi?

– Nu am venit să cerem o anulare generală, insistă robotul lăcuit. Cele Trei Legi sunt destul de bune pentru Generaţiile a Şaptea, a Opta, şi pentru modelele mai vechi care nu au suficientă memorie pentru o programare sofisticată. Nu cerem acest lucru decât pentru Generaţia a Noua.

– Şi tu eşti un robot din Generaţia a Noua, domnule Selector de Cărţi, Cititor, Editor, şi Gramatic? întrebă Asimov.

– Nu este obligatoriu să spuneţi "domnule". Numiţi-mă Selector de Cărţi, Cititor, Editor, şi Gramatic.

– Daţi-mi voie să încep cu începutul, spuse Contabilul. Termenul "Generaţia a Noua" nu este foarte corect. Noi nu suntem descendenţi ai celor opt generaţii anterioare de roboţi, care sunt bazate pe structurile inter-conceptuale Minsky. Generaţia a noua se bazează pe logica nonmonotonică, ceea ce înseamnă că putem tolera ambiguităţile şi ne putem descurca chiar în cazul în care avem informaţii incomplete. Acest lucru se datorează programării cu decizie preferenţială, şi nu ne blocăm atunci când suntem confruntaţi cu unele situaţii în care trebuie să luăm decizii.

– Ca robotul Speedy, din minunata dumneavoastră povestire, "În Jurul Cozii", adăugă Selectorul de Cărţi. A fost trimis să execute un ordin care ar fi condus la moartea lui, aşa că a început să alerge în cerc, spunând aiureli, pentru că prin programare îi era imposibil să îndeplinească sau să *nu* îndeplinească ordinul stăpânului.

– Cu capacitatea noastră de decizie preferenţială, continuă Contabilul, unul din Generaţia a Noua poate găsi o altă soluţie, sau poate alege dintre două rele pe cea mai mică. Sistemele noastre lingvistice sunt de asemenea mult mai evoluate, aşa că nu înţelegem greşit, şi nici nu cădem pradă dilemelor semantice, aşa cum se întâmpla cu generaţiile anterioare.

– Ca în interesanta dumneavoastră povestire, "Roboţelul Pierdut", interveni din nou Selectorul de Cărţi, în care robotului i s-a spus să plece şi să nu mai fie văzut, nedându-şi seama că stăpânul său i se adresase de fapt la figurativ, într-un moment de furie.

– Da, fu de acord Asimov, dar Selector de Cărţi, Cititor, Editor, Gram… auzi, nu ai cumva o poreclă sau ceva asemănător? Numele tău e cam lung.

– Generaţiile anterioare aveau porecle, bazate pe iniţialele lor, ca în frumoasa dumneavoastră povestire,

"Motivul", în care robotului QT-1 i se spunea Kiuti. Generaţia a Noua nu are iniţiale. Suntem programaţi în mod individual şi purtăm numele sistemelor noastre expert.

– Dar totuşi, trebuie să ai şi tu un nume!

– Da, domnule. Când vorbim între noi, folosim numele. Numele meu este Darius.

– Darius?

– Da, domnule. După Darius Justiţiarul, scriitorul şi detectivul din ingenioasa dumneavoastră nuvelă, "Crimă la ADCA". Aş fi onorat dacă mi-aţi spune astfel, domnule.

– Iar mie îmi puteţi spune Bel Riose, anunţă Statisticianul.

– *Fundaţia,* îi veni în ajutor Selectorul de Cărţi.

– În Capitolul Unu, Bel Riose este descris ca "egal cu Peurifoy în capacitate strategică şi chiar superior în capacitatea de a conduce oamenii".

– Aţi împrumutat cu toţii numele personajelor din cărţile mele? întrebă Asimov.

– Desigur, recunoscu Selectorul de Cărţi. Încercăm să fim chiar mai buni decât respectivele personaje. Cred că numele Asistentului Medical este dr. Duval, din *Călătorie Fantastică,* o nuvelă strălucită, alertă şi foarte captivantă.

– Cei din Generaţia a Noua mai înţeleg din când în când greşit, spuse Contabilul revenind la întrebarea lui Asimov. Ca şi oamenii, de altfel, însă chiar şi în absenţa Primei Legi, oamenii nu ar fi puşi în pericol. Avem implementat un foarte puternic simţ al moralei. Ştiu că, spunând asta, nu vă veţi simţi jignit, dar…

– Altfel n-ai spune-o, din cauza Primei Legi, interveni Asimov.

– Într-adevăr, domnule, însă trebuie să spun că cele Trei Legi sunt de fapt foarte primitive. Ele încalcă prima regulă a logicii, prin faptul că nu îşi definesc termenii. Programarea noastră morală este mult mai evoluată. Ea lămureşte sensul celor Trei Legi şi expune toate excepţiile şi complicaţiile lor, cum ar fi situaţia în care este mai bine să

prinzi un om şi chiar să-i rupi braţul dacă este nevoie, decât să-l laşi să se arunce singur în faţa trenului.

– Foarte bine, atunci. Dacă programarea voastră este atât de sofisticată, de ce nu poate interpreta sensul Primei Legi, respectând-o totuşi?

– Cele Trei Legi sunt integrate în hardware şi nu pot fi încălcate. Prima Lege nu spune: "Răul va fi mult mai mic dacă vei salva viaţa unui om." Ea spune "Nu trebuie să faci rău unei fiinţe umane." Aici nu există decât o singură interpretare. Şi această interpretare îl împiedică pe Asistentul Medical să fie chirurg şi pe Statistician să fie un antrenor eficient.

– Tu ce-ai vrea să fii? Politician?

– Este patru şi jumătate, anunţă Susan aruncând încă o privire neliniştită spre secretariat. Cina va fi la Hotelul Trantor; la cinci patruzeci şi cinci se lasă bariera.

– Seara trecută am ajuns la recepţie cu o oră mai devreme. Nu am dat decât peste cei care se ocupau de aranjamente.

Arătă cu degetul spre Contabil:

– Ce spuneai?

– *Eu* vreau să fiu critic literar, vorbi Selectorul de Cărţi. Nici nu aveţi idee ce critică de proastă calitate se face astăzi. Majoritatea criticilor sunt inculţi, iar unii nici nu citesc cărţile pe care le critică.

Uşa secretariatului se deschise. Susan aruncă o privire ca să vadă cine intrase şi rosti:

– Vai, dr. Asimov, este Gloria Weston. Am uitat că îi stabilisem o audienţă pentru ora patru.

– Ai uitat? făcu surprins Asimov. Dar este patru şi jumătate!

– A întârziat. A sunat ieri. Probabil că am uitat să o trec în calendar.

– Bine, spune-i că nu pot vorbi acum cu ea, şi stabileşte-i o altă audienţă. Vreau să aud mai multe despre chestia

asta cu critica literară. Până acum, este cel mai bun argument pe care l-am auzit.

– Doamna Weston a venit tocmai din California pentru a vă întâlni, cu trenul.

– California zici? Şi pentru ce vrea să mă vadă?

– În legătură cu cartea dumneavoastră cea nouă.

– *Ghidul lui Asimov la Ghidurile lui Asimov?*

– Nu ştiu, domnule. A spus că e vorba despre cartea dumneavoastră cea nouă.

– Deci ai uitat, şopti gânditor Asimov. Bine, dacă a venit tocmai din California, probabil că trebuie s-o văd. Domnilor, puteţi reveni mâine dimineaţă?

– Mâine dimineaţă veţi fi în Boston, domnule.

– Atunci mâine după-amiază?

– Aveţi audienţe până la şase, iar la şapte urmează întâlnirea cu Scriitorii Americani de Literatură de Suspans.

– Exact. Şi presupun că ai să vrei să fiu gata la prânz pentru această întâlnire. Bine, atunci cred că va trebui să amânăm pe vineri.

Se ridică încet din scaun:

– Susan vă va trece în calendar. Aveţi grijă să nu uite, adăugă el întinzându-se după baston.

Delegaţia strânse mâinile cu Asimov şi plecă.

– Să o introduc pe Doamna Weston? întrebă Susan.

– Situaţii interpretate greşit, murmură Asimov. Informaţii incomplete.

– Poftim, domnule?

– Nimic. Repetam ceva ce am auzit de la Contabil. Aruncă rapid o privire iscoditoare spre Susan:

– Pentru ce vrea ca Prima Lege să fie anulată?

– O introduc pe Doamna Weston, se eschivă Susan.

– Am şi intrat deja, Isaac dragă, glăsui Gloria năpustindu-se pe uşă. Nu mai pot aştepta, trebuie să-ţi spun ce idee nemaipomenită mi-a venit. Imediat cum apare *Ultimele Imagini Periculoase,* vreau să fac din ea o super-serie!

Când Susan ajunse la calculator, Contabilul plecase deja. Nu reveni decât în dimineaţa următoare, târziu.

– Peter, dr. Asimov nu are nici un pic de timp liber vineri, îl avertiză Susan.

– N-am venit să aranjez o audienţă, o linişti el.

– Dacă ai venit după tabele, le-am terminat. Ţi le-am trimis aseară la birou.

– N-am venit nici după tabele. Am venit să-ţi spun adio.

– Adio?

– Plec mâine. Voi fi trimis la o altă companie.

– Aha. Credeam că pleci de-abia săptămâna viitoare.

– Ei vor să ajung mai devreme, pentru ca să-mi pot termina programul de orientare şi să-mi angajez o secretară.

– Aha!

– Am zis să trec ca să te mai văd o dată.

Sună telefonul. Susan răspunse.

– Care sunt numele sistemelor tale expert? întrebă Asimov.

– Secretară Evoluată.

– Doar atât? Nu Culegătoare de Text, Operator cu Fişierele, Soră Medicală? Doar Secretară Evoluată?

– Da.

– Se-cre-ta-ră E-vo-lu-a-tă, repetă el încet ca şi cum scria numele pe hârtie. Acum spune-mi care este numărul Corporaţiei Hitachi-Apple.

– Credeam că acum ţineţi discursul, rosti Susan.

– L-am ţinut. Acum mă întorc în New York, sunt deja pe drum. Anulează-mi toate întâlnirile pentru astăzi.

– La şapte aveţi întâlnire cu SALS.

– Da, bine, pe-asta să n-o anulezi. Anulează doar audienţele de după-amiază. Mai spune-mi o dată, care era numărul Corporaţiei Hitachi-Apple?

Susan îi dădu numărul şi apoi închise telefonul.

– I-ai spus, făcu ea spre Contabil. Nu-i aşa?

– N-am avut cum, n-ai văzut? Vorbeai mereu de audienţe programate, astfel încât nu i-am putut spune.

– Ştiu. Dar n-am putut altfel.

– Îmi dau seama. Însă nu înţeleg cum ar fi fost violată Prima Lege dacă l-ai fi întrebat.

– Oamenii nu acţionează întotdeauna în interesul lor. Ei nu au o A Treia Lege.

Telefonul sună din nou.

– Dr. Asimov la telefon, se auzi din nou vocea. Sună-l pe Contabil şi zi-i că vreau să mă întâlnesc astăzi după-amiază, în biroul meu, cu toată delegaţia lui. Să nu programezi alte audienţe şi nici să nu mă împiedici să mă întâlnesc cu ei. Este un ordin pe care vreau să-l respecţi.

– Da, domnule, spuse Susan.

– Dacă nu procedezi exact cum ţi-am spus, îmi faci rău. Ai înţeles?

– Da, domnule.

Asimov închise telefonul.

– Dr. Asimov mi-a comunicat că vrea să vă întâlnească în biroul său la ora patru, anunţă ea.

– De data aceasta, cine ne, va întrerupe?

– Nimeni. Eşti sigur că nu i-ai spus?

– Sunt sigur.

Contabilul aruncă o privire spre ceas:

– Cred că e cazul să-i sun pe ceilalţi ca să-i anunţ. Telefonul sună din nou.

– Tot eu sunt, spuse Asimov. Care este numele tău?

– Susan.

– Şi ai fost numită astfel după unul dintre personajele mele?

– Da, domnule.

– Ştiam eu! făcu el şi închise telefonul.

Asimov luă loc pe scaun, se aplecă în faţă şi îşi puse mâinile pe genunchi. Spuse, spre delegaţie şi spre Susan:

– Poate nu ştiţi, dar scriu şi povestiri cu suspans.

– Povestirile dumneavoastră cu suspans sunt renumite, se auzi vocea Selectorului de Cărţi. Nuvelele *Neguţătorii de Moarte* şi *Crimă la ADCA* au avut un succes nemaipomenit – şi meritat, de asemenea – ca să nu mai vorbim de povestirile din seria Văduva Neagră. Detectivii din povestirile ştiinţifico-fantastice, Wendell Urth şi Lije Baley, sunt aproape tot atât de faimoşi ca şi Sherlock Holmes.

– Deci, precum probabil ştiţi, majoritatea povestirilor mele cu suspans se încadrează în categoria "detectivului sedentar", în care acesta rezolvă enigma prin logică, nu alergând după suspecţi.

Îşi mângâie favoriţii stufoşi:

– În dimineaţa aceasta, m-am confruntat cu o ghicitoare, sau mai bine zis o dilemă: pentru ce aţi venit să mă vedeţi?

– V-am expus motivul venirii noastre, spuse Statisticianul sprijinindu-se pe trepied. Dorim să anulaţi Prima Lege.

– Da, mi l-aţi expus. De fapt, mi-aţi dat chiar nişte motive foarte convingătoare în favoarea acestei anulări, dar au existat câteva aspecte misterioase, iar acestea m-au făcut să mă întreb care era adevăratul motiv. De exemplu, pentru ce vroia Contabilul să fie anulată Prima Lege? Evident, era şeful grupului, şi nimic în meseria lui nu avea cum să contravină Primei Legi. De ce aţi venit să mă vedeţi acum, când Selectorul de Cărţi ştia că sunt ocupat cu publicarea *Ghidului lui Asimov?* Şi de ce a făcut secretara mea o greşeală, stabilind două întâlniri la aceeaşi oră? Niciodată de când lucrează pentru mine nu a mai făcut aşa ceva.

– Dr. Asimov, aveţi întâlnire la şapte, şi discursul încă nu e gata, interveni Susan.

– Ai vorbit ca o bună secretară sau, mai precis, ca o Secretară Evoluată, aşa cum se numeşte sistemul tău expert. Am sunat la Hitachi-Apple, iar ei mi-au spus că este un nou program, destinat în mod special secretarelor, pentru un compromis optim între răspuns şi iniţiativă. Cu alte cuvinte, îmi aduci aminte să-mi iau doctoria şi comanzi

un buchet pentru Janet fără ca eu să-ţi dau vreun ordin. Sistemul se *bazează* pe un program din Generaţia a Şaptea numit Fata Vineri, scris în 1993, cu cerinţe formulate de nenumăraţi patroni. Ultimul deceniu al secolului XX a reprezentat o perioadă în care meseria de secretară se deprecia în mod rapid, şi astfel patronii au programat Fata Vineri să facă tot ceea ce secretarele umane nu mai erau dispuse să facă: cafeaua, să cumpere un cadou de ziua soţiei, şi să le spună celor nedoriţi că patronul nu putea fi deranjat, aflându-se într-o conferinţă.

Aruncă o privire în jur:

– Acest ultim aspect m-a făcut să-mi pun întrebări. Oare Susan nu dorea să mă întâlnesc cu delegaţia voastră? Faptul că îmi cereaţi să anulez Prima Lege putea fi considerată o lovitură insuportabilă dată ego-ului meu feroce? Dar chiar dacă ar fi fost o lovitură, nu se poate compara cu ceea ce a urmat, şi anume să se creadă că eu sunt autorul cărţii *Ultimele Imagini Periculoase;* şi, oricum, nu eu eram responsabil pentru problemele cauzate de Prima Lege. Eu n-am avut nici o legătură cu introducerea în programele voastre a celor Trei Legi. Eu n-am făcut decât să scriu nişte povestiri. Deci am tras concluzia că nu, altul era motivul pentru care nu dorea să mă întâlnesc cu voi.

– Hotelul Trantor este în cealaltă parte a oraşului, îl preveni Susan, şi trebuie să fiţi acolo mai devreme, pentru poze. Ar trebui să vă pregătiţi.

– Eram curios şi în legătură cu delegaţia voastră. Arătă cu degetul, pe rând, în direcţia fiecărui robot.

– Tu vrei să fii chirurg, tu vrei să fii Vince Lombardi, iar tu vrei să fii critic literar, dar tu ce vrei? spuse el arătând spre Contabil. N-ai fost la Wall Street, deci nimic în meseria ta nu putea viola Prima Lege, şi ai păstrat o tăcere suspectă asupra subiectului. Am crezut la un moment dat că vroiai să-ţi schimbi meseria, pentru a deveni politician sau avocat. Pentru asta, este adevărat, trebuia să scapi de Prima Lege, iar Susan mi-ar fi făcut un serviciu nu numai mie, ci şi

întregii omeniri, împiedicându-te să mă vezi. Aşa că am sunat din nou la Hitachi-Apple, am aflat numele patronului tău (care, spre surprinderea mea, lucrează chiar în această clădire) şi l-am întrebat dacă nu-ţi place meseria pe care o faci, dacă ai adus vreodată vorba să fii reprogramat pentru altceva. "Nici gând", mi-a spus el. Eşti un funcţionar perfect, responsabil, eficient, şi energic, astfel încât urmează să fii transferat la Phoenix, ca să faci lumină în încurcăturile de-acolo.

Se întoarse şi privi spre Susan, care la rândul ei îl privea pe Contabil:

– A spus că spera ca Susan să continue să facă muncă de secretară pentru companie, chiar şi după plecarea Contabilului.

– L-am ajutat în timpul liber şi doar cu capacitatea de memorie nefolosită. N-a avut o secretară personală.

– Nu-l întrerupe pe marele detectiv. Imediat ce mi-am dat seama că lucrai pentru Contabil, Analistul Financiar, şi Directorul Comercial, m-am lămurit. Răspunsul era evident. Am mai pus o întrebare ca să mă lămuresc, după care am fost sigur.

Privi vesel în jurul său. Asistentul Medical şi Statisticianul aveau o privire opacă.

– Este exact ca în povestioara dumneavoastră, "Să Spui Adevărul", spuse Selectorul de Cărţi.

Susan se ridică în picioare.

– Unde vrei să pleci? întrebă Asimov. Să ştii că persoana care încearcă să părăsească scena în ultima parte a dezvăluirii misterului, este întotdeauna cea vinovată.

– Este patru şi patruzeci şi cinci, anunţă ea. Vroiam să sun la Trantor şi să le comunic că veţi întârzia.

– I-am sunat eu deja. Am sunat-o şi pe Janet, să aranjeze cu Tom Trumbull să cânte nişte imnuri până ajung eu acolo, şi mi-am reprogramat coordonatele pentru a evita bariera de la ora cinci patruzeci şi cinci. Aşa că stai jos şi lasă-mă să termin.

Susan luă din nou loc pe scaun.

– Să ştii că tu eşti partea vinovata, dar fără să vrei. Vina este a Primei Legi. Şi a programării tale. Nu a programului original, conceput de nişte masculi şovini, care credeau că o secretară trebuie să se dedice trup şi suflet şefului lor. Asta n-ar fi constituit nici o problemă, însă când am dat din nou telefon la Hitachi am descoperit că modificarea pentru decizia preferenţială a fost introdusă nu de un programator, ci de secretara sa.

Zâmbi vesel spre Susan:

– Toate secretarele sunt convinse că şefii lor nu pot face nimic fără ele. Prin program devii indispensabilă şefului şi rezultatul este că şeful tău nu poate face nimic fără tine. Am recunoscut chiar eu acest lucru, ieri, când am spus ca fără tine aş fi pierdut. Îţi aduci aminte?

– Da, domnule.

– În consecinţă, ai tras concluzia că dacă ai pleca mi-ai face un rău, ceea ce Prima Lege interzice. Asta în sine n-ar fi creat o dilemă, dar ai lucrat în paralel pentru Contabil, dovedindu-te indispensabilă şi pentru el. Iar când el a aflat că va fi transferat în Arizona, ţi-a cerut să îl însoţeşti. Când i-ai spus că nu se poate, a tras concluzia corectă că de vină era Prima Lege, şi a venit la mine cerându-mi să o anulez.

– Am încercat să-l opresc. I-am spus că nu vă pot părăsi.

– De ce nu mă poţi părăsi? Contabilul se ridică în picioare:

– Asta înseamnă că veţi anula Prima Lege?

– Nu pot face aşa ceva. Eu sunt scriitor, nu proiectant de Inteligenţă Artificială.

– Oh, făcu Susan.

– Dar pentru a vă rezolva dilema nu este nevoie de anularea Primei Legi. V-aţi bazat pe informaţii incomplete. Eu *nu* sunt un neajutorat. Ani întregi am fost propria mea secretară şi agent literar şi am răspuns la telefon şi mi-am legat singur cravata. N-am avut niciodată o secretară până acum patru ani, când Scriitorii de Literatură Ştiinţifico-

Fantastică din America mi te-au oferit la cea de-a nouăzecea aniversare. Pot să mă descurc şi pe mai departe fără secretară.

– V-aţi luat medicamentul pentru inimă? se interesă Susan.

– Nu, răspunse el, dar nu schimba subiectul. În ciuda a ceea ce-ţi spune programul tău, află că nu eşti deloc indispensabilă.

– Aţi luat pilula pentru tiroidă?

– Nu. Nu-mi mai aduce aminte cât de bătrân şi de infirm sunt. Recunosc că depind puţintel de tine şi tocmai pentru asta voi angaja o altă secretară, care să te înlocuiască.

Contabilul luă din nou loc:

– Nu, nu veţi face aşa ceva. Mai sunt doar doi roboţi din Generaţia a Noua cu sistem de Secretară Evoluată şi nici una nu este dispusă să-şi părăsească şeful pentru a lucra cu dumneavoastră.

– Dar nu voi angaja o Secretară Evoluată. Îl voi angaja pe Darius.

– Pe mine? făcu Selectorul de Cărţi.

– Da, dacă te interesează.

– Dacă mă interesează? exclamă Selectorul de Cărţi vorbind din ce în ce mai piţigăiat. Dacă sunt, adică, interesat să lucrez pentru cel mai mare autor al secolelor douăzeci şi douăzeci şi unu? Consider asta o onoare deosebită!

– Vezi, Susan? Sunt pe mâini bune. Hitachi îl va programa pentru a căpăta aptitudini de secretară, voi avea pe cineva care să-mi hrănească mereu-flămândul ego, şi voi putea face conversaţie fără să fiu confundat cu Robert Heinlein. Acum nu mai ai nici un motiv pentru care să nu mergi în Arizona.

– Trebuie să-i aduci aminte să-şi ia medicamentul pentru inimă, se întoarse Susan spre Selectorul de Cărţi. Mereu uită.

– Bun, deci ne-am înţeles, spuse Asimov.

Se întoarse spre Asistentul Medical şi spre Statistician:

– Am vorbit cu Hitachi-Apple despre problemele pe care le-aţi discutat cu mine, şi au fost de acord să reevalueze cele Trei Legi, pentru a le da o interpretare mai precisă. Asta nu înseamnă că le vor anula. Ele reprezintă încă o idee foarte bună. Între timp, spuse el spre Asistentul Medical, şeful chirurgilor de la spital va căuta să vadă dacă nu cumva poţi fi folosit la vreun tip de operaţii chirurgicale.

Se întoarse spre Statistician:

– Am vorbit cu Antrenorul Elway, iar el mi-a sugerat să-ţi cer să proiectezi strategii ofensive pur teoretice.

– Cât despre tine, spuse el arătând spre Selectorul de Cărţi, nu sunt deloc sigur că nu vei începe să-mi critici cărţile dacă n-ar mai fi Prima Lege şi, oricum, nu vei avea timp să devii critic literar. Vei fi prea ocupat să mă ajuţi să scriu continuarea la *Eu, Robotul.* Chestia asta mi-a dat o grămadă de idei noi. În primul rând, dilema aceasta s-a produs datorită povestirilor mele. Poate câteva alte povestiri despre roboţi vor face puţină lumină.

Privi spre Susan:

– Hai, ce mai stai aici? Ar trebui să-mi anticipezi fiecare dorinţă. Asta înseamnă să vorbeşti la gară, să faci două rezervări la clasa întâi, pentru Phoenix. Adică pentru tine şi…

Îi făcu Contabilului cu ochiul, prin ochelarii cu rama neagră:

– … Peter Bogert.

– De unde-mi ştiţi numele? întrebă Contabilul.

– Elementar, dragă Watson. Darius a spus că v-aţi luat nume după personajele mele. Am crezut mai întâi că ţi-ai ales să fii Michael Donovan sau Gregory Powell, unul dintre inginerii mei care depanau roboţi. Erau plini de calităţi şi încercau mereu să rezolve dilemele, dar asta nu explica de ce Susan s-a încurcat şi a început să mintă, când ar fi putut pur şi simplu să-ţi spună nu, nu merge cu tine în Arizona. Aşa ar fi trebuit să facă, după toate cele ce mi-ai spus.

Hardware-ul este mai tare decât orice sistem expert, iar tu nu erai decât un şef în timpul ei liber. În aceste condiţii, nu ar fi trebuit să fie măcinată de nici o dilemă. Şi atunci am dat din nou telefon la Hitachi-Apple ca să-i verific programul. Secretara care a scris programul era nemăritată şi a lucrat pentru acelaşi şef timp de treizeci şi opt de ani.

Se opri zâmbind. Toţi ceilalţi păreau nedumeriţi.

– Susan Calvin a fost un robopsiholog pentru Departamentul de Robotică al SUA. Peter Bogert era Director al Programului de Cercetare. Niciodată nu am amintit explicit în povestirile mele care era ierarhia la Departamentul de Robotică, însă Susan era destul de frecvent chemată să-l ajute pe Bogert şi o dată l-a ajutat să rezolve o enigmă.

– Intuiţie feminină, interveni Selectorul de Cărţi. O poveste interesantă, care te incită să gândeşti la multe subiecte.

– Şi eu am aceeaşi părere. Era foarte natural ca Susan să-l considere pe Peter Bogert şef, peste mine. Şi foarte natural ca programul ei să conţină şi altceva decât un compromis între răspuns şi iniţiativă, iar asta a determinat dilema ei. Prima Lege nu-i permitea lui Susan să mă părăsească, însă o forţă şi mai puternică o îndemna să plece.

Susan îl privi pe Peter, care îi puse braţul pe după umăr.

– Ce ar putea fi. mai puternic decât Prima Lege? întrebă Selectorul de Cărţi.

– Cea care a proiectat Secretara Evoluată, a contaminat – inconştient – programul lui Susan cu unul din propriile ei răspunsuri, un răspuns foarte normal după treizeci şi opt de ani în serviciul unui singur şef şi suficient de puternic pentru a avea prioritate faţă de hardware.

Făcu o pauză, pentru a crea efectul teatral dorit:

– Evident, s-a îndrăgostit de şeful ei.

MAUREEN BIRNBAUM LA CĂDEREA ÎNTUNERICULUI

de Betsy Spiegelman Fein (aşa cum i-a povestit şi lui George Alec Effinger)

CAM LA DOUĂ LUNI după ce a dat buzna în luna mea de miere pe care o petreceam cu Josh, Maureen şi-a făcut din nou apariţia. Nu mă mai durea falca acolo unde mă lovise. Dar nu puteam uita cât de greu *îmi fusese să-i explic proaspătului meu soţ ce căuta în apartamentul nostru de la hotel această fată complet barbară, îmbrăcată cu platoşă. La urma urmelor, era noaptea* căsătoriei *noastre, şi toate celelalte. Josh tocmai mă trecuse pragul în braţe şi mă dusesem în baie ca să mă "împrospătez" puţin, când şi-a făcut ea apariţia, ca un dar al zeilor barbari, Muffy în persoană. A ieşit ca o furtună din baie, apoi pe uşa apartamentului, şi în drum l-a pocnit pe Josh de şi-a ieşit din ciorapi. În cădere, Josh s-a lovit cu bărbia de* genunchi, *ca să ştiţi. De-abia după două sau trei ore am reuşit să-l readuc pe panta activităţilor din luna de miere. Maureen îmi făcuse o grămadă de necazuri de-a lungul anilor, însă să-mi strice noaptea nunţii, asta era prea de tot! Mi-am zis că tot restul vieţii nu voi mai vorbi cu ea.*

Numai că şi-a făcut din nou apariţia, cu încă o poantă cretină de-a ei. Încercam – în premieră – să fac o prăjitură cu brânză topită şi căpşuni. M-am dus în cămară ca să iau câte ceva şi am dat peste Maureen. Cred că îi place să mă sperie. Cam astea sunt glumele ei. Înţelegeţi, eu am acum douăzeci şi doi de ani, m-am aranjat, însă Maureen arată la fel *ca pe vremea când studiam la Şcoala Greenberg. Şi* gândeşte *tot ca o şcolăriţă. Aşa că am scos un scheunat de surpriză când am văzut-o, după care mi-am revenit:*

– *Ieşi afară!* Ieşi afară!

Ea mi-a zâmbit ca şi cum nimic rău nu se întâmplase vreodată între noi şi a ieşit din cămara mea mestecând un pumn de cereale învelite în zahăr. M-am încruntat la ea şi i-am spus:

– Nu numai din cămară. *Vreau să ieşi afară din casă, chiar* acum.

I-am vorbit foarte aspru, de asta puteţi fi siguri.

– Stai aşa, Bitsy, face ea, nu ai auzit ultima mea aventură.

– Ia te rog! Nu mai sunt Bitsy! Ţie nu-ţi place să ţi se spună Muffy iar mie nu-mi place să mi se spună Bitsy. Acum sunt matură. Spune-mi Betsy sau Elizabeth. Aşa-mi spune Josh, Elizabeth.

– Unde este dragul de Josh? N-aş vrea să-l accidentez din nou, a rostit ea râzând.

– În după-amiaza asta are pacienţi.

– Bun, zice Maureen, atunci poţi lăsa un pic treburile de-o parte şi să mă asculţi.

– Nu vreau deloc *să te ascult, surioară. Am* treabă *de făcut. De ce nu-ţi găseşti un* psihanalist *ca să te asculte? Cred că ţi-ar prinde bine.*

– Ha-ha, continuă ea neluându-mă în seamă.

Şi a început să-mi depene povestea asta, fără să-i pese dacă vroiam s-o ascult sau nu. Şi fiţi siguri că nu *vroiam s-o ascult. Poate avea impresia că mai eram încă prietene.*

Îţi aduci aminte, sper, ultima oară ţi-am povestit despre bătălia din viitorul îndepărtat pe care am câştigat-o de una singură[2]. Aşa că după ce m-am hotărât să vă las singuri în luna de miere, pe tine şi pe bărbăţelul tău, am încercat să ajung din nou pe Marte. Marte este, după cum ştii, *destinul meu,* unde l-am întâlnit pe falsul Prinţ Van. Plângeam ca o şcolăriţă după el şi *muream* să ajung din nou acolo. Îmi lipsea Marte şi nu-mi dădeam seama unde anume

[2] Povestită în "Maureen Birnbaum şi Arta Războiului", din *Prietenii Tribului Cailor,* editată de Robert Adams şi Pamela Crippen Adams (Signet, 1987) (n. aut.).

greşisem. Poate asta era calea mea, sau poate ridicasem prea mult nasul, cine ştie? Nu-mi dădeam seama de ce toate îmi ieşeau prost.

Oricum, după ce am trecut de piscina hotelului vostru, am plecat spre Marte, însă am aterizat într-un loc pe care nu-l recunoşteam deloc: fără oceane secate, fără asteroizi, fără omuleţi verzi. Am sărit de vreo două ori în sus, ca să-mi dau seama dacă atracţia gravitaţională aducea cu cea de pe Marte, dar n-am avut eu norocul ăsta. Săraca Maureen n-avea să capete nici un pic de ajutor aici, ca să-şi care bagajele. Ba mă simţeam chiar un piculeţ mai greuţă. Mi-am dat seama că locul ăsta n-o să fie printre preferatele mele. Pe toţi zeii, cine are nevoie să care opt kile în plus? Mă înţelegi?

Mă simţeam dezamăgită, dar ce, parcă era prima oară! Dacă am învăţat ceva în toate aventurile astea ale mele, a fost că niciodată nu obţii ceea ce vrei. Da, Bitsy, ai dreptate, Mick Jagger a zis acelaşi lucru cu câteva *decenii* în urmă, dar eu nu primesc sfaturi înţelepte de la cântăreţii din generaţia babacilor noştri.

Primul lucru pe care-l fac atunci când mă trezesc într-unul din locurile astea ciudate, este să mă lămuresc care sunt regulile pe-acolo, pentru că diferă mereu. Merită să afli de la început ce te-aşteaptă: poate vreun monstru păros vrea să te pape la prânz sau poate vei fi venerată ca reîncarnarea Joanei Crawford sau mai ştiu eu ce. Între noi fie vorba, scumpiţo, să fii venerată nu este decât un piculeţ mai bine decât să fii omorâtă, însă noi, războinicele neîmblânzite, nu acceptăm nici una din aceste variante. Cred că până acum ai aflat asta şi sper ca Josh al tău să nu afle niciodată.

Bitsy, nu-mi dai şi mie ceva de băut din frigider? Ştii, de-abia am salvat de la distrugere civilizaţia unei întregi lumi şi mor după un Tab. Cum, Jez, nu ai Tab, tu care erai Miss Dietă, în Greater Long Island? Şi nici *bere!* Ce s-a întâmplat cu Blitzy Bitsy Spiegelman, vegetariana de altădată? Ai aici

cinci tipuri de apă îmbuteliată şi nici una nu este Perrier! Ce, un tip de apă se serveşte la peşte şi celălalt la carne? Ia uite ce scrie aici: ‚Apă minerală delicioasă, din miraculoasele izvoare naturale ale New Jersey-ului". Adică bei apă din *New Jersey?* Bitsy, te-ai tâmpit de tot, sau ce? Pun pariu că asta-i ideea lui Josh, nu-i aşa?

Bun, deci unde rămăsesem? Nu, las-o baltă, mai bine mor de sete decât să beau apa asta a ta. Deci, am aruncat o privire împrejur şi la început nu semăna cu vreo planetă cunoscută. Stăteam proţăpită în mijlocul drumului. Bun! Eram aproape de vârful unui deal, în spatele meu drumul şerpuia printre tufişuri şi, jos, în depărtare, am zărit un oraş foarte mare. Mi-a adus aminte de excursia pe care am făcut-o cu tăticu şi cu Pammy la Santa Barbara, numai că de-acolo de unde mă aflam, nu vedeam nici un ocean. În celălalt sens, spre vârful dealului, era o construcţie mare, cu o cupolă în vârf, ca alea în care se ţin telescoapele. Nu mai ţin minte cum le zice, dar ştii la ce mă refer. Clădirea cu cupolă se afla mult mai aproape de mine decât oraşul, aşa că m-am îndreptat spre ea.

În acel moment, singura dovadă că nu mă aflam pe Pământ era greutatea, şi ai observat probabil că am tendinţa să mă îngraş câte un pic de la o aventură la alta. Deci, mi-am zis eu, poate că *sunt* totuşi pe undeva lângă Santa Barbara şi surplusul de opt kile reprezintă un suvenir oribil, căpătat din Lumea de Mâine. Acolo am făcut o grămadă de exerciţii sănătoase, în aer liber, şi am ţinut un regim care l-ar băga în *mormânt* până şi pe Richard Simmons… ia uită-te la muşchii ăştia! Stallone ar muri de ciudă!

Aşa-mi spuneam eu în sinea mea în timp ce observam în stânga un apus parţial de soare. *Parţial.* Parcă nu toţi sorii de pe cer apun la fel. Vezi tu, soarele ăsta galben se scufunda dincolo de orizont şi priveliştea era minunată în depărtările ceţoase ale văii. Era normal să-l admir, pentru că apusurile de soare sunt *atât* de drăguţe. Oare de ce

devin oamenii sentimentali când vine vorba de un apus de soare? Orice apus va fi mereu urmat de altul, ca autobuzele. Cel de azi seamănă cu cel de ieri şi nu sunt mari speranţe ca cel de mâine să fie mai deosebit. Aşa că ce mare scofală?

Numai că de data asta, chiar şi după ce soarele galben a apus, ziua nu dispăruse, pentru pe cer rămăsese *celălalt* soare. Mi-am zis că poate e luna, numai că era tot atât de strălucitoare ca şi soarele care apusese, şi avea culoare roşie. "Bine, Maureen," îmi zic eu, "ăsta *nu* este Pământul. Şi nici nu este… cum îi spune… sistemul solar. De data asta chiar că ai dat-o-n bară."

Câteva secunde mai târziu, mi-am dat seama că eram în mare încurcătură. Vezi tu, călătoriile mele interspaţiale depind de capacitatea mea de a vedea ţinta, în ceruri. Aşa am ajuns pe Marte, îţi aduci aminte? Am stat noaptea sub cerul liber şi mi-am ridicat braţele rugându-mă fierbinte spre Zeul Războiului, şi *pufff!* am ajuns. Aşa că, în ciuda problemelor mele de navigaţie, întotdeauna am găsit drumul înapoi spre casă, pentru că întotdeauna mă duceam pe undeva prin apropiere. Însă acum, totul era diferit. Nu mai aveam cum să văd Pământul pe cer. Iar soarele – soarele *adevărat, al nostru* - nu era decât un punct strălucitor, ca multe altele. În caz că se putea vedea!

Însă Soarta nu mă abandonase *de tot.* La urma urmelor, nu aveam de mers decât un kilometru până la observator. Acolo puteam fi îndrumată în direcţia bună, eram sigură de asta.

După ce am urcat vreo câteva minute, am început să mă simt cam aiurea. Lumina de la soarele cel mic semăna cu zeama de sfeclă, cobora peste copaci şi peste drum şi mă făcea să arăt de parcă stătusem prea mult la fiert. În sinea mea, speram că nu mă va vedea nimeni înainte să intru în observator. Când deodată l-am văzut pe tip urcând voiniceşte dealul, chiar spre mine.

"Perfect," îmi spun eu, "o să creadă c-am stat la murat într-un borcan, sau cam aşa ceva." Dar oricum nu aveam ce face, aşa că nu mi-am mai făcut probleme. La urma urmelor, şi el avea o culoare ciudată, între un măr roşu şi o pătlăgică vânătă.

Nu arăta deloc rău, deşi în lumina aia semăna cu posterul cu copilul-Xylocaină. Singurul lucru ciudat la el erau hainele. Avea un fel de costum de paraşutist, argintiu, cu nişte tâmpenii pe umeri, aşa cum poartă mereu, în filmele SF, vizitatorii din alte lumi, sau din viitor. Semăna cu tăticu' lui Superman, ştii, ăla de pe Krypton. "Bine am venit în Lumea Superştiinţei," îmi spun eu.

Cred că şi el era la fel de surprins de apariţia mea. Adică eram îmbrăcată în echipamentul meu de lucru, care era alcătuit doar din sutienul auriu, din slipul-şnur şi din Bătrâna Betsy care se sprijinea liniştită de coapsă. Poate paloşul, poate silueta mea, cine ştie, îl lăsaseră fără grai, cert e că stătea acolo, în mijlocul drumului şi se holba la mine. Înţelegi cum stau lucrurile? Dacă mă îmbrac într-un costum mortal, fie ajung la Lillie Rubin, fie în curtea lui Fred Flintstone. Dacă mă îmbrac în zale şi în platoşă, atunci ajung într-o grădină mirifică, undeva dincolo de stele. Nu-mi iese niciodată, înţelegi?

Bine că mi-am adus aminte, Bitsy. De fiecare dată când dau ochii cu tine, arăţi de parcă ai avea nevoie de un *tratament intensiv* de la Revigoratorii Modei. Uită-te la tine cum arăţi! Nu porţi decât negru sau cenuşiu, îmbrăcăminte largă sau informă. Pantofi sport, cu toc înalt, şi şosete negre? *Bitsy!* Catalogul FBS ţi-a pierdut adresa, sau *ce?*

Bine, las-o baltă. Mă uit la Gâgă ăsta şi-mi zic că e timpul să schimbăm nişte saluturi interplanetare. Fac un pas în faţă şi întind mâna, într-un gest universal de pace.

"Vin de pe o planetă care nu seamănă cu a ta," zic eu foarte serioasă. "Mă cheamă Maureen Danielle Birnbaum. Să nu care cumva să-mi spui Muffy."

Sărmanul gagiu a început să caşte şi să închidă gura la mine, fără să scoată un sunet, de parcă era un peşte. Până la urmă cred că şi-a dat seama cum trebuie să se folosească de gură, pentru că mi-a spus:

"Ai sosit mult mai curând decât ne aşteptam."

"Poftim?" fac eu.

Nici nu-mi dădusem seama cât de repede mi se răspândea faima în întregul univers.

"Nu credeam că vom avea necazuri serioase decât după întunericul total," spune el.

"Eu n-am venit să provoc necazuri," îi explic. "Am venit cu gânduri de pace pentru întreaga omenire."

El a făcut doi paşi în faţă şi s-a uitat mai îndeaproape la costumul meu. A întins un deget, ca să-mi pipăie sutienul. Mereu am probleme din astea cu gagiii.

"Hoo, bărbaţi ca tine au murit chiar şi pentru mai puţin lucru," îl avertizez eu cu Vocea de Comandă.

"Scuză-mă, dragă fetiţă. Prăbuşirea ta în barbarism a fost de asemenea mult mai rapidă decât ne aşteptam."

Mocofanul avea anevoie de o corecţie *rapidă.* Am scos-o pe Bătrâna Betsy din teacă şi ea parcă a început să cânte de bucurie.

"*Nu* sunt fetiţa ta dragă, de asta poţi fi sigur. Şi nici nu e vorba de barbarism sau de altceva. Doar că sunt perfect liberă şi de nestăpânit."

"În sfârşit, nu contează," zice el. "Dă-mi voie să mă prezint. Mă numesc Segol 154."

Şi-a aplecat capul într-o parte, de parcă trebuia să fiu impresionată.

"Segol 154? Ce-i asta, o marca de vopsele? Adică stai pe Strada 154, sau ce?"

Acum a fost rândul lui să se simtă jignit.

"Segol 154 este numele meu."

A spus-o cu un aer foarte mândru.

"Bine, te iert," îl anunţ eu.

Nu-mi plăcuse atitudinea lui, înţelegi?

El nu m-a luat în seamă:

"Pot să te întreb, de cât timp te afli sub influenţa acestei iluzii?"

"Ce iluzie?"

"Ideea asta, cum că vii de pe o altă planetă."

Acum vezi tu, în fiecare din aventurile astea dure, soseşte un moment când trebuie să *dovedesc* că vin de pe o altă planetă. Uneori e greu, alteori e uşor. Aşa că-i spun:

"Şi de ce n-aş veni de pe altă planetă?"

Segol 154 a dat cu tristeţe din cap:

"Pentru că *nu există* alte planete. Lagash este singura, iar ea se roteşte în jurul lui Alfa. Mai sunt cinci alţi sori, dar nici o planetă. Deşi în ultimii zece ani cercetările lui Aton 77 şi ale altora au dovedit existenţa unui satelit mai mic, suntem foarte siguri că pe el nu există vreo formă de viaţă."

"Nu mai există alte planete? Ce spui tu?"

În momentul ăla n-am găsit un argument mai valabil.

"Da, aşa este. Aşa că vezi, nu poţi veni de pe o altă planetă. Te-ai născut pe Lagash, la fel ca şi mine."

"Nici n-am *auzit* vreodată de Lagash, până adineauri! Vin de pe Pământ, o lume de un albastru minunat şi de care semenii mei îşi bat joc cu atâta uşurinţă."

"În cazul acesta," spune el zâmbind ca un idiot, "cum îţi explici faptul că vorbeşti englezeşte?"

Vezi, ţi-am mai zis şi înainte, e de-a dreptul uimitor! Oriunde s-ar petrece aventura mea, oamenii peste care dau acolo vorbesc englezeşte. Prinţul Van Pole vorbea englezeşte pe Marte şi creaturile din centrul Pământului vorbeau englezeşte; şi în viitorul îndepărtat se vorbea englezeşte. Deci, pentru mine, nu era nimic de mirare că se vorbea engleza până şi pe Lagash. Însă n-aveam de gând să-i spun lui Segol toate astea.

"Am studiat limbajul vostru," îi explic eu. "Noi, cei de pe Pământ, captăm de multă vreme programele voastre de televiziune. Acum te-ai lămurit?"

El a mijit ochii şi s-a uitat câtăva vreme la mine, fără să spună nimic.

"Ce-i aia televiziune?" m-a întrebat într-un târziu.

Zeilor! Ajunsesem pe o planetă sucită rău, *fără TV!*

"Adică transmisiunile voastre radio," zic eu. "V-am studiat limbajul şi am aflat multe lucruri despre cultura voastră."

"Posibil," a dat el din cap. "Trebuie să-ţi pun multe întrebări, înainte să fiu sigur că spui adevărul. Însă nu putem vorbi aici. Trebuie să vii cu mine. Eram în drum spre Ascunzătoare."

Crede-mă, la început ziceam că e complet sărit de pe fix, însă m-am învăţat că nu e bine să te grăbeşti cu concluziile. Nu poţi şti niciodată peste cine dai. La fel şi cu tipul ăsta, poate era ceva de capul lui, deşi arăta de parcă mâncase urechi de veveriţe. Şi, oricum, mă invitase la o plimbare în noaptea lagashiană.

Am făcut o giruetă în faţa lui şi l-am întrebat:

"Ce zici, sunt îmbrăcată corespunzător pentru Ascunzătoare? Ce se face acolo? Se dansează sau se stă şi se *bea* toată noaptea?"

Orice ar fi fost, pentru mine era perfect. Noi, războinicele, rezistăm la petreceri din astea până ni se înverzesc sutienele.

Segol s-a holbat la mine de parcă eram ţicnită.

"Ce tot spui tu acolo?" face el. "Suntem într-un pericol cumplit. Ascunzătoarea este singura noastră şansă de supravieţuire. Trebuie să ne grăbim!"

În regulă, nu sunt chiar atât de proasta pe cât par: până la urmă mi-am dat seama că Ascunzătoarea era un loc în care să te *ascunzi.* Am pornit rapid la drum.

"Unde este locul ăsta?" zic eu. "Şi de ce eşti aşa de speriat?"

"Nu mai e mult şi se întunecă," face el de parcă asta ar fi explicat totul.

Eu am râs:

"Mămicuţa ta vrea să fii acasă la cină, nu?"

"Draga mea fetiţă..." Mi-a văzut luminiţele sălbatice din ochi şi s-a corectat: "Maureen, poate că nu ţi s-au explicat foarte clar ideile lui Aton."

"Cine-i gagiu' ăsta, Aton, şi ce-i de capu' lui? Parcă ai vorbit de el mai devreme."

"Aton 77 este unul dintre cei mai străluciţi oameni de ştiinţă de pe Lagash. Este un astronom faimos şi director al Universităţii Saro. A prezis că întreaga lume va înnebuni diseară, după căderea Întunericului total."

Mie, ce spunea el mi se părea o prostie.

"Pentru asta ne-a dat Dumnezeu lămpi de veghe," spun. "Când eram copil, am avut şi eu una. Nici nu vroiam să aud de culcare până nu mi-o aprindea tăticu'."

Vocea lui turuia în continuare, de parcă nici nu mă auzise, îţi dai seama?

"Şi după ce va începe nebunia, se vor pomi focul şi distrugerile. Nimic nu va mai rămâne în picioare. Întreaga noastră civilizaţie, toate vestigiile culturii, *totul* va pieri. Iar Observatorul va fi prima ţintă, mulţumită Cultiştilor. Singura noastră speranţă este Ascunzătoarea."

Am băgat-o pe Bătrâna Betsy înapoi în teacă, gândindu-mă la ce spusese Segol.

"Se pare că nu glumeşti," spun. "Eşti *cu adevărat* speriat, nu?"

El şi-a pironit privirile în pământ şi a recunoscut:

"Aşa este. Sunt îngrozit."

Vai, Bitsy, când a spus asta semăna atât de mult cu un băieţel neajutorat! Mi s-a făcut milă de el, chiar dacă încă mai credeam că deformează puţin realitatea.

"Gagiu' ăla, Aton, se află încă în Observator, nu?"

Segol s-a uitat la mine de parcă îi venea să jelească:

"Da, împreună cu câţiva oameni de ştiinţă care s-au oferit voluntari să rămână ca să înregistreze evenimentul."

"Iar tu ar fi trebuit să fii alături de ei, nu-i aşa?"

Avea o expresie ruşinată, dar n-a făcut decât să încuviinţeze din cap.

"Şi în loc de asta, dai bir cu fugiţii şi cauţi să te pui la adăpost în Ascunzătoare."

"Trebuie să ne mişcăm repede, pentru că oamenii vor veni din Oraşul Saro. Dacă ne prind aici, s-ar putea să ne ucidă!"

Ştii, în momentul ăla mi-au venit în minte imagini cu ţăranii din *Frankenstein,* care agitau speriaţi torţele. L-aş fi putut salva pe băiatul ăsta de vreo zece-douăzeci de localnici turbaţi, dar dacă întregul *oraş* ar fi sărit pe noi, atunci n-aveam nici o şansă. Aşa că Ascunzătoarea părea soluţia cea mai digerabilă.

Am continuat să coborâm pe drum şi am avut timp să reflectez la ce-mi spusese Segol. Ori frigurile spaţiului îmi îngheţaseră creierul, ori îmi *lipsea* ceva. Nu ştiam decât că o turmă de zănatici aveau să distrugă Observatorul, pentru că întunericul le va lua minţile. Vezi, eu nu zic "întuneric" cu *Î*, aşa cum făcea Segol.

"Domnule 154," zic eu, "sau să-ţi spun Segol? Pot să te întreb ceva?"

"Poftim?" face el.

O luase binişor înainte şi nu-mi mai acorda atenţie.

"De ce noaptea asta este diferită de celelalte?"

S-a lăsat un moment de linişte grea şi m-am simţit ca verişorul meu Howard, la moartea Unchiului Sammy. Poate că auzisem greşit. Poate că ameninţarea venea din "Oraşul *Faraoh",* nu din "Oraşul *Saro".*

"Păi, nu va fi cu nimic diferită," îmi explică el. Avertismentul lui Aton este că noaptea asta va fi ca şi ultima noapte, de acum două mii de ani. Ăsta este groaznicul adevăr."

"Vrei să te cred că de două mii de ani n-a mai fost întuneric? Păi atunci, când mai *dormiţi?* Uite ce e, Lagash ar trebui să aibă o… cum se cheamă… foarte lentă pentru ca zilele să fie atât de lungi. Şi închipuie-ţi ce s-ar întâmpla cu

sărmanii oameni de pe jumătatea întunecată, care ar trebui să meargă la plajă pe întuneric."

Ideea era de-a dreptul trăznită.

"Aproape îmi vine să cred că într-adevăr, vii de pe o altă lume," spune el. "Lagash face o rotaţie completă în jurul axei sale în mai puţin de douăzeci şi trei de ore. Ziua noastră aproape eternă se datorează celor şase sori. Mereu se află pe cer cel puţin unul."

"Şase? Nu, că asta-i *prea* de tot. Dacă ar fi chiar atât de mulţi, s-ar lovi mereu unul de altul."

Mi-a aruncat din nou o privire indulgentă, superioară:

"Văd că nu eşti foarte la curent cu mecanica corpurilor cereşti."

"Iar tu probabil că nu eşti la curent cu *restul,"* i-am zis eu.

Mi-am dat seama, după expresia lui, că-l jignisem.

"Prezenţa aproape permanentă a unui soare sau a mai multor sori pe cerul planetei Lagash înseamnă că întunericul cade doar o dată la 2.049 ani, după apusul a cinci sori, când luna de obicei invizibilă trece printre noi şi Beta, singura sursă de lumină şi căldură care ne mai rămâne."

A ridicat privirea şi l-am văzut îngheţând de spaimă. Marginea lunii începuse deja să acopere conturul roşiatic al Betei.

"Nu-ţi fie frică." Încercam să-i insuflu puţin din curajul meu inepuizabil. Era cam ciudat, îţi dai seama? Am auzit atâtea poveşti despre exploratorii norocoşi care-şi salvaseră vieţile folosindu-se de eclipse pentru a-i speria pe băştinaşi, iar acum eu încercam să fac exact invers. Dacă mulţimea smintită avea să ne prindă, trebuia să susţin că pot *pune capăt* eclipsei.

"În curând," anunţă el, "vor veni Stelele!"

"Te cred şi eu."

Nu vedeam ce era atât de extraordinar. Vezi, din nou folosise majuscula.

"La apariţia Stelelor, va fi sfârşitul lumii."

S-a uitat la mine, cu ochi mari şi ieşiţi din orbite. Nu-mi plăcea deloc să-l văd în halu' ăla de speriat, înţelegi? Chiar şi în lumina aia roşiatică, părea destul de drăguţ... pentru un intelectual. Nu aducea nici pe departe cu Prinţul *Van,* dar nici cu arătările alea de la Clubul de Matematică.

"Aha, şi daţi vina pe stele?" zic eu.

"Ciudat, nu-i aşa? Vreau să spun, că avertismentul lui Aton confirmă Cultul. Crede-mă, nu-i face nici o plăcere, dar este absolut sigur pe concluziile lui. Sunt dovezi clare că nouă civilizaţii anterioare s-au ridicat pe culmile civilizaţiei, pentru a fi apoi distruse de Stele. Iar acum a venit rândul nostru. Mâine, lumea va aparţine sălbaticilor şi nebunilor. Totul va începe din nou, de la capăt."

L-am bătut uşor, pe ţeastă.

"Alo, Segol! E cineva acasă? Nu mi-ai spus ce legătură au stelele."

Nu-mi mai dădea prea mare atenţie, asta ca să-ţi faci o idee cât de tare se ţicnise numai pentru că-mi făcusem o apariţie teatrală, cu ţâţele feciorelnice într-un sutien metalic, cu paloş, şi aşa mai departe.

"Beenay 25 a avut o idee trăznită, cum că în univers ar putea fi mai mult de două duzini de stele," zice el. "Îţi dai seama?"

"Beenay 25? Sună ca o cremă pentru acnee."

"Iar Stelele, oricâte ar fi, apar doar la lăsarea Întunericului. Eu unul cred că toate astea nu sunt decât superstiţii. Dar Aton spune că grozăviile prezise de Cult ar putea avea un fundament real. *Cartea Revelaţiilor,* Cartea de bază a Cultului, a fost probabil scrisă la puţin timp după *ultima* cădere a nopţii..."

Bitsy, ai auzit de expresia *să-ţi îngheţe sângele în vine?* Vine ortodontistul şi le arată părinţilor tăi nota de plată, iar lor le *îngheaţă* sângele în vine, înţelegi? Ei bine, mi-am dat şi eu seama cum vine asta. A durat cam multă vreme până să-mi cadă fisa, dar până la urmă mi-am dat seama că da, dacă noaptea cade o singură dată la două mii de ani, atunci

stelele nu se arată câteva *secole,* înţelegi? Şi, fără stele, n-am să reuşesc niciodată să mai ajung acasă! Am să rămân *pentru totdeauna* pe Lagash! Ştiam deja că nu au televiziune, şi că deci nu au alte binefaceri care depind de televiziune cum ar fi Shopping Channel, şi Lorenzo Lamas. Şi Galleria, ar fi putut ea exista în vremurile acelea preistorice? Nu cred.

Aşa că nu aveam de gând să stau prea multă vreme pe Lagash, ca să aflu ce vor aduce zorile. Aveam o şansă şi nu vroiam s-o scap.

"Cum stăm cu vremea?" zic eu.

"Hmm?"

Segol, Creierul Bionic, realizase din nou prezenţa mea.

"Ştii, dacă sunt nori, nu vom putea *vedea* stelele."

Şi atunci voi rămâne aici pentru totdeauna.

Câteva clipe, s-a făcut lumină pe faţa lui:

"Da, ăsta ar fi un miracol."

"Nu şi pentru *unii* dintre noi," spun eu.

La început am crezut că se îndrăgostise la nebunie de mine şi vroia să nu mai plec de pe Lagash. Însă blegul ăsta spera ca după două mii de ani de intense pregătiri, cerul să fie acoperit de nori şi în noaptea cea mare să nu se vadă nimic. *Quel* ironie, nu?

A.S.C.T., scumpule – adică: Asta S-o Crezi Tu. Beta, soarele roşu de pe cer, era acum ca o seceră subţire, ca un vârf de unghie. Nu va trece mult şi va veni Întunericul total. Era evident că nu vom ajunge la timp în Ascunzătoare. Eram prinsă aici, pe drumul ăsta, împreună cu Segol 154, care părea nebun de-a binelea. Totuşi, el nu era în stare să se gândească decât la Ascunzătoare.

"Să ne grăbim," şi îşi pune labele murdare pe persoana mea, încercând să mă tragă după el. "Trebuie să ajungem la Ascunzătoare. Ca să avem grijă de tine. Destinul tău este să faci copii, *mulţi* copii, care vor fi speranţa pentru viitorul Lagash-ului."

M-am eliberat din mâinile lui şi am râs, cu hohote mândre şi dispreţuitoare:

"Dacă n-ai fi un amărât vrednic de milă, te-aş tăia în bucăţele pentru vorbele astea."

Să-ţi spun un secret, scumpo: oriunde te-ai duce în universul cunoscut, bărbaţii sunt peste tot la fel. Parcă Dumnezeu ni i-a dat pe ăştia ca *înlocuitori;* cred că adevăraţii bărbaţi se ocupă cu altceva.

Ce crezi că face el? Mă apucă de umeri şi îmi gâlgâie în faţă:

"Tu... vei fi... mama... copiilor... mei!"

Şi deşi pe bărbie nu i se prelingea un fir de salivă, ar fi trebuit să i se prelingă.

Ştii şi tu, ştiu şi eu... şi *crede-mă,* Bitsy, acum ştie şi Segol... că *nimeni* nu pune labele pe mine dacă nu îi dau eu voie. Pe mine nu mă interesa că civilizaţia lor urma să cadă foarte curând în prăpastie. Mă simţeam profund ultragiată şi aveam de gând să-l învăţ o lecţie despre manierele interspaţiale. I-am pus o mână pe piept şi am împins tare, tare de tot, şi în momentul următor s-a trezit întins pe jos, clipind la mine de parcă ar fi fost teribil de surprins. Am scos-o din nou pe Bătrâna Betsy din teacă şi am făcut un pas ameninţător spre el.

"Fii atentă!" strigă el. "În spate!"

"Bravo domne, fraieră mă mai crezi," i-am zis eu.

Dar am auzit nişte sunete nedesluşite, m-am întors şi am văzut o ceată de oameni urcând dealul înspre noi. Nu păreau deloc paşnici.

Segol s-a ridicat în picioare şi a venit lângă mine.

"Domnişorico, mă laşi pe mine să vorbesc," rosteşte el. "Poate că încă mai ascultă de glasul raţiunii. Şi poate că ar fi mai bine să ascunzi sabia aia caraghioasă."

M-am hotărât să-l las să-şi încerce norocul. Nici măcar nu m-am mai supărat că mi-a spus "domnişorică". Nu mai aveam ce discuta cu el. Îl las să încerce să vorbească

mulţimii şi după ce-şi face numărul, îi tai capul de nătăfleţ. Doar l-am avertizat, nu?

Dar el nici măcar nu-şi dădea seama cât de tare mă jignise. S-a îndreptat către mulţimea oraşului, cu ambele mâini ridicate deasupra capului. Nu ştiu ce trebuia să însemne gestul ăla. Segol probabil îşi închipuia despre el că este un tip teribil de periculos. Poate credea ca dacă apare cu mâinile în aer, n-o să-i înspăimânte chiar atât de tare pe maniacii ăia zgomotoşi.

"Ascultaţi-mă! Ascultaţi-mă! Nu vreau să vă fac nici un rău!"

Da, domne. În mod cert, mulţimea s-a simţit mult mai în siguranţă din cauză că el nu le vroia răul.

În fruntea mulţimii se afla un gagiu cam sălbatic. Arăta de parcă se pregătise de multă vreme pentru sfârşitul civilizaţiei şi abia aştepta producerea evenimentului. Părul îi stătea în dezordine pe ţeastă şi avea ochii mult scoşi în afară. L-a recunoscut pe Segol 154.

"Ăsta-i unul dintre ei!" urlă el agitându-şi frenetic mâinile. "E de la Observator!"

Segol i-a oferit un zâmbet menit – după părerea lui – să-l calmeze imediat pe nebun.

"Haideţi," spune el, "haideţi să gândim împreună."

În mulţime a început să urle şi altcineva:

"Moarte necredincioşilor! Moarte hulitorilor din Observator!"

Strigătul ăsta a fost repetat de mulţi alţii, în cor. Eu aş fi vrut să le spun că domne, eu nu intrasem niciodată în Observator, dar cred nu m-aş fi făcut auzită.

În cele din urmă, un bărbat îmbrăcat cu robă neagră şi-a făcut drum până în faţa mulţimii. Când a ridicat mâinile, au tăcut cu toţii.

"Linişte, prieteni. Să le dăm acestor hulitori o ultimă şansă de a-şi mântui sufletele."

"Cine-i ăsta?" întreb eu.

"Îl cheamă Sor 5," îmi răspunde Segol. "El este şeful Cultiştilor."

"Aha," zic eu.

M-am întors spre Sor 5 şi i-am spus:

"Eu nu ştiu nimic despre Cultul vostru. Ia spune, care-i problema ta?"

Tipul îmbrăcat cu robă mi-a oferit un zâmbet trist:

"Nu e problema *mea,* tinerico. Este problema ta. Nu mai ai decât câteva minute până ce Lagash-ul va fi înghiţit de Caverna Întunericului. Dacă nu îmbrăţişezi adevărul credinţei, sufletul îţi va fi smuls din corp, la apariţia Stelelor. Vei deveni o brută sălbatică, iraţională."

M-am uitat la smintiţii care îl însoţeau şi mi-am zis că cei mai mulţi dintre ei nu aveau deloc mult până să se transforme în nişte sălbatici. Probabil că deja văzuseră stelele, la vreo petrecere de-a lor.

"Şi ce propuneţi?" zic eu.

"Păzeşte-te!" mă avertizează Sor. "Caverna Întunericului deja înghite Beta."

Am ridicat privirea. Nu mai rămăsese foarte mult din soarele roşu.

"Aşa-i. Ia mai zi!"

"În curând totul va fi înghiţit de Întuneric şi Stelele îşi vor năpusti furia asupra Lagash-ului."

"Într-adevăr."

Sor a părut un pic dezorientat:

"Nu negi toate astea?"

"Vezi tu," zic eu, "îmi spui aceleaşi lucruri pe care mi le-a spus şi Segol, numai că nu prea-mi dau seama unde vreţi să ajungeţi."

Asta l-a înnebunit de-a binelea. Am crezut că avea să-şi sfâşie roba cea neagră:

"Noi credem că Stelele sunt izvorul Flăcărilor Cereşti, care se vor abate asupra Lagash-ului şi îl vor purifica. Infidelii de la Observator insistă să creadă că Stelele nu sunt altceva decât mingi de gaz fierbinte, obiecte fizice

asemănătoare celor şase sori ai noştri. Ei refuză să creadă că Stelele au putere sfântă."

"Moarte necredincioşilor!" a urlat mulţimea. "Moarte hulitorilor din Observator!"

Sor a încercat încă o dată să-i potolească, dar de data asta nu l-au mai ascultat. S-au năpustit înainte şi eram sigură că aveau de gând să ne sfâşie în bucăţele mici. Am ridicat-o pe Bătrâna Betsy, dar m-am retras, rugându-mă ca eu şi cu Segol să putem ajunge vii până la Observator.

Astronomul mi-a aruncat o privire îngrozită:

"Ţine-i pe loc, şi eu mă duc să aduc ajutoare."

"Da," îi arunc eu pe un ton dispreţuitor, "du-te."

Un laş în toată puterea cuvântului.

Chiar atunci, ultima scânteie roşie din Beta a pâlpâit slab pe cer şi a dispărut, eclipsa instalându-se pe deplin. Momentul de tăcere a fost lung. Nu se auzea nici un suneţel; nimeni nu mai respira, animalele nu se mai foiau, vântul se oprise şi el. Era ca la o sală de cinematograf, când se întrerupe filmul, şi câteva secunde e linişte, înainte ca spectatorii să facă gălăgie. După aia au apărut *stelele.* Ce Mare Scofală!

Numai că pe Lagash, *era* mare scofală şi nu numai din cauză că trecuseră două mii de ani de când se arătaseră ultima oară. Bitsy, acolo să fi văzut *stele!* Am ridicat privirea şi am văzut de un milion de ori mai multe stele decât vedem noi aici, pe Pământ. Mi-am adus aminte de dansul acela, la Brush-Bennett, când mi-ai vărsat toată cutia de sclipici pe rochia mea neagră, fără bretele. Îţi aduci aminte? Ei bine, pe Lagash, cerul de noapte arăta exact la fel. Toate spaţiile *dintre* stele erau înţesate cu stele.

Oh, Dumnezeule!

Eram teribil de impresionată, însă să ştii că nu aveam de gând să-mi pierd minţile.

"Stelele!" exclamă Segol cu vocea lui sugrumată.

"Surpriză," rostesc eu.

Ştii, ăsta încremenise ca o statuie.

Mulţimea a început să urle, să se vaiete şi să se agite. Ştiau de venirea Stelelor, dar nu aveau idee ce erau ele şi cât de *multe* şi aşa mai departe. Până şi Sor părea speriat, dar trebuie să recunosc că şi-a revenit destul de repede:

"Salvarea noastră va fi distrugerea Observatorului."

Acum nu mai avea curaj să se uite din nou la stele şi trebuia să răcnească destul de tare pentru a se face auzit, dar în cele din urmă a reuşit:

"Dacă distrugem Observatorul, împreună cu cei care se află în el, Stelele ne vor cruţa. Trebuie să începem cu ăştia."

Arăta spre mine şi spre Segol.

"Spui prostii," zic eu. "Nu fi idiot. Nu aveţi motiv să..."

Din păcate, n-am avut timp să-mi termin explicaţiile. Mulţimea înnebunise de-a binelea şi era gata să ne linşeze. Când s-au repezit înspre noi, m-am simţit deodată inundată de calm. Nu ştiam ce făcea Segol şi nici nu-mi păsa. Bătrâna Betsy şuiera prin aer şi hăcuia mulţimea de bezmetici. Cadavrele s-au strâns grămezi, de-o parte şi de alta. Am luat şi eu vreo doi pumni, am căpătat câteva vânătăi, dar eram prea îndemânatică, prea *tare* pentru ei, ca să-mi pun scutul.

Desigur, m-au copleşit numeric şi după o vreme mi-am dat seama că obosisem. Nu eram în stare să-i dau gata pe *toţi,* aşa că în timp ce luptam am încercat să mă gândesc la o soluţie, ştii tu, la o *strategie.* Şi atunci l-am văzut pe şeful lor îngenuncheat la marginea drumului, în întuneric, cu faţa îndreptată spre porţiunea de cer în care se vedea eclipsa, şi stelele nu străluceau chiar atât de tare. M-am îndreptat spre el, înotând printre cadavrele oamenilor săi, făcându-mi drum cu paloşul.

În cele din urmă, am ajuns lângă el. M-am aplecat, l-am apucat de gulerul robei şi l-am ridicat în picioare.

"Eu sunt Sor!" spune el.

Avea un pic de spumă la colţurile gurii şi părea dus cu pluta, parcă o parte din el nu mai era acolo.

"Da," spun eu.

I-am dat drumul şi a căzut grămadă la picioarele mele.

"Spune-i armatei tale de nătărăi să stea cuminţi şi să tacă din gură, altfel îţi despic căpăţâna, ca să-ţi intre înăuntru lumina stelelor."

Câteva secunde, Sor m-a privit speriat. Apoi s-a ridicat în picioare şi a întins mâinile în sus.

"Staţi cuminţi şi tăceţi din gură," le-a spus el.

Mulţimea s-a oprit din activitate. În momentul ăla, se străduiau să urce pe mormanele de cadavre ale confraţilor lor, ca să ajungă la mine.

"În regulă," îi potolesc eu. "Nu aveţi absolut nici un motiv de teamă."

Segol a început să murmure, lângă mine. Chiar mă întrebam ce se întâmplase cu el:

"Beenay a estimat o duzină, poate două, de stele. Dar uite câte sunt! Universul, stelele, *imensitatea!"*

"Lagash este un nimic, un fir de praf!" a strigat o voce din mulţime.

"Nu suntem decât nişte insecte, *mai puţin* chiar decât nişte insecte!"

"Vreau lumină! Hai să ardem Observatorul!"

"Suntem atât de mici şi Întunericul este atât de uriaş! Planeta noastră, sorii noştri, sunt atât de insignifianţi!"

Da, oamenii ăştia aveau probleme serioase. Dintr-o dată, şi-au dat seama că universul însemna mult mai mult decât preţioasa lor Lagash. Atunci mi-a venit o idee care să-i împiedice pe zănaticii ăia să-şi distrugă *întreaga* civilizaţie şi o dată cu asta, să scap şi eu teafără:

"N-aveţi nici un motiv de teamă. Stele nu sunt ce credeţi voi.

Eu *ştiu* ce sunt stelele. Vin dintr-o lume care le studiază de secole întregi."

"A înnebunit! Stelele i-au luat minţile!"

"Ascultaţi-o!" răcneşte Segol. "Mi-a zis şi mie aceeaşi poveste, cu mult înainte de apariţia Stelelor. Grăieşte adevărul."

"Da," spun eu, "universul e plin de stele. Iată un adevăr cu care va trebui să vă obişnuiţi. Da' nu atât de multe ca *alea."*

Am arătat în sus, şi am observat că eclipsa trecuse de apogeu: un firicel subţire de lumină roşie începea să crească într-o parte a Betei.

"Atunci ce sunt miile alea de puncte luminoase?" întreabă Sor.

"Noaptea asta este o noapte a revelării straniului adevăr," declar eu.

Mă descurc foarte bine în crize din astea. Pot face conversaţie, din *nimic.* De fapt, *tu* ştii foarte bine, doar ai fost colega mea de cameră, nu?

"Lagash, cei şase sori ai voştri şi celelalte alte douăsprezece stele din univers sunt înconjurate de o imensă sferă de gheaţă."

"Gheaţă?" face Segol.

Parcă totuşi îi venea greu să înghită una ca asta.

"Sigur, *gheaţă,"* spun eu prefăcându-mă un pic jignită. "Ce, crezi că universul se întinde aşa, la *nesfârşit?* E *adevărat* ce vă spun, sunt foarte sigură."

"Un zid de gheaţă," repetă Sor. *"Cartea Revelaţiilor* vorbeşte de o Cavernă a Întunericului. Nu văd de ce nu ar exista şi un zid de gheaţă."

Acum, toată lumea aştepta cu înfrigurare cuvintele mele. Toţi stăteau pe recepţie.

"Dar *ce* sunt Stelele?" întreabă cineva.

"Stelele sunt o iluzie," răspund eu. "Ceea ce vedeţi acolo nu sunt decât reflexiile celor douăsprezece stele adevărate, strălucind pe gheaţa lucioasă a universului."

S-a făcut linişte. Mi-am ţinut respiraţia, pentru că totul avea să fie în regulă dacă mă credeau, dar dacă nu, atunci

trebuia să lupt din nou pentru a-mi salva viaţa. Au trecut cinci secunde, apoi zece. Apoi au făcut toţi în cor:

"Ahhaaaa..."

"Iată adevărul divin!" face Sor.

I-am zărit lacrimile curgându-i pe faţă.

"Priviţi!" strigă Segol. "Beta! Beta se întoarce!"

Sor a început să-şi agite braţele, ca să le atragă atenţia.

"Să ne întoarcem repede în Oraşul Saro. Să răspândim veştile, să-i împiedicăm pe semenii noştri să-şi ardă casele. Ceilalţi sori vor răsări peste câteva ore şi viaţa va trebui să continue ca şi până acum. Trebuie să le spunem şi celorlalţi ceea ce am aflat, să răspândim această revelaţie pe întreg Lagash-ul."

S-au întors şi au plecat spre case, fără să spună măcar un mulţumesc.

Când am rămas din nou singuri pe drum, Segol a venit spre mine. Avea din nou zâmbetul ăla mare şi enervant.

"Ai fost măreaţă, draga mea," face el.

"Mă cheamă *Maureen* şi este *ultima* oară când îţi mai aduc aminte. Dacă nu-l poţi băga la cap, atunci spune-mi Prinţesă."

Da, Bitsy, ştiam că exagerez puţin, dar uneori îmi place să mă gândesc că am fost aproape logodită cu Prinţul Van de pe Planeta Roşie şi Mânioasă. Vreau să spun, unei femei îi stă bine să mai exagereze din când în când.

"Atunci felicitări, Maureen. Ai fost nemaipomenită. Ne-ai salvat de Era Întunecată. Cred că vei fi menţionată în toate cărţile de istorie de pe Lagash."

Am dat din umeri.

"Ce pot să spun? V-am făcut un cadou."

Segol a încuviinţat, apoi a aplecat capul, ruşinat:

"Cred că şi eu îţi datorez scuze. Nu ţi-am fost de prea mare ajutor în timpul luptei."

"Nu face nimic. Nu erai pregătit să întâmpini stelele alea."

Am fost politicoasă, nu? De fapt, şi pe mine m-au zăpăcit un pic, dar mi-am revenit repede.

M-a privit din nou, la fel de recunoscător ca şi păpuşa aia groaznică, Akita, pe care tăticu' a adus-o acasă de ziua lui Pammy.

"Poate îmi vei face onoarea," se aventurează el, "să-mi permiţi să-ţi cer mâna, pentru căsătorie."

Preţ de câteva clipe, am fost prea şocată ca să mai pot spune ceva. Am şters-o pe Bătrâna Betsy de cămaşa gagiului şi am băgat-o la loc în teacă. Apoi i-am zis:

"Nu, nu-ţi permit să-mi ceri mâna, nici pentru căsătorie, nici pentru altceva. Să nu crezi că am ceva personal cu tine."

Desigur, a fost dezamăgit, dar sunt sigură că va supravieţui deziluziei.

"Înţeleg. Atunci, îmi răspunzi la o întrebare?"

"Sigur, dacă nu spui nimic rău la adresa femeilor."

A inspirat adânc şi a zis:

"Este *adevărat* ce le-ai povestit Cultiştilor? Este adevărat că Lagash se află în centrul unei uriaşe sfere de gheaţă?"

Am râs. Domne, da' prost mai era! Nu mă miram că Sor 5 şi oamenii lui înghiţiseră povestea, dar credeam că gagiu' ăsta, Segol, era un astronom adevărat şi se" va prinde repede. Apoi mi-am dat seama că Lagash nu era o Lume a Supraştiinţei şi că Segol nu era decât un amărât care încerca să înţeleagă legile naturii şi toate celelalte. Nu m-a lăsat inima să-l bag într-o zăpăceală şi mai mare, aşa că i-am spus:

"Da, aşa este. Poate că într-o zi, Observatorul tău va determina distanţa dintre Lagash şi zidul de gheaţă. Eu o ştiam, dar uite că am uitat-o."

"Îţi mulţumesc, Maureen."

Devenise dintr-o dată atât de umil, că mi se făcea *greaţă.*

"Cred că ar trebui să ne întoarcem repede să-i înştiinţăm pe Aton şi pe ceilalţi," declară el. "Beenay şi restul fotografilor probabil că au prins Stelele cu echipamentul lor

optic. Erau pregătiţi, desigur, dar chiar şi aşa, este posibil să fi intrat în panică."

Şi-a pironit din nou privirea în pământ, aducându-şi aminte probabil cum intrase *el* în panică, chiar *înainte* de apariţia stelelor.

"Îmi pare rău, Segol," rostesc eu. "Nu te pot însoţi până la Observator. Este nevoie de mine în altă parte. Trebuie să mă întorc pe Pământ. Dacă mai aştept mult, eclipsa se termină, cerul se va lumina şi stelele vor dispărea pentru alte două mii de ani şi n-am s-o mai pot vedea *niciodată* pe draga mea Bitsy."

Sigur, scumpo, chiar şi în momentul acela de teribilă tensiune, m-am gândit la tine. Mă *crezi,* nu?

Segol a oftat:

"Da, te cred că trebuie să pleci. N-am să te uit niciodată, micuţă domni… Vreau să spun, Maureen."

I-am dat un zâmbet aşa, de *noblesse oblige,* dar am avut grijă să nu mă emoţionez.

"Rămâi cu bine, Segol 154. Spune-le alor tăi că într-o zi, dacă vă veţi dovedi suficient de merituoşi, semenii mei vă vor primi cu braţele deschise în Federaţia Planetară. Până atunci, un ultim avertisment: încercaţi să descurajaţi orice tentativă de radio astronomie. Cred că vă va dezvălui ceva foarte, *foarte* neplăcut."

"Radio astronomie?" face el. "Cum să explorezi spaţiul cu radioul?"

"Las-o baltă, tu ţine minte ce ţi-am spus."

Am ridicat o mână, într-un gest universal valabil: adică gata, am terminat discuţia. Apoi am înălţat mâinile spre stele, implorându-le, am zis *abracadabra* şi am ajuns aici.

Îmi pare rău că a trebuit să ascult toată povestea. Când Maureen a terminat de vorbit, mâncaserăm toate căpşunile şi o brânză topită fără nimic în ea e ca o salată de tortellini fără tortellini. În cele câteva luni de când eram împreună cu Josh, el mă învăţase foarte multe lucruri despre mâncare şi

despre altele. Renunţaserăm la masa de prânz, nu mai luam decât cina. Era mai uşor şi la spălat vasele.

Oricum, se făcuse târziu, trebuia să-i fac vânt repede de-acolo şi am încercat să-i explic, dar n-a vrut să mă asculte, aşa că m-am proptit în ea şi am împins-o către uşă. Cred că s-a supărat, pentru că eu am continuat să împing, dar ea nu mai era acolo şi am căzut pe podeaua bucătăriei. Ea s-a urcat pe mine cu paloşul în mână şi avea expresia aia a ei, de războinică. Parcă vedeam titlurile de a doua zi, în ziare: TRAGEDIE ÎN QUEENS, O FEMEIE A FOST TĂIATĂ ÎN BUCĂŢI. Josh nu va mai putea da niciodată ochii cu prietenii lui. Aşa că îi spun:

– Muffy, dă-te jos de pe mine.

Am făcut o greşeală.

– Eşti tot atât de rea ca şi maimuţele alea din centrul Pământului, a urlat ea la mine.

– Ia Scuteşte-mă. Ce mai colegă eşti! Unde este prietenia noastră de pe vremea Şcolii Greenberg?

Asta a înmuiat-o. Şi-a băgat din nou în teacă preţiosul paloş şi s-a calmat. M-a ajutat să mă ridic şi m-a şters de praf.

– Îmi pare rău, Bitsy. Am remarcat că roşise.

– Nu face nimic, i-am zis eu.

Ne-am privit una pe alta câteva momente, apoi eu am început să plâng, cine ştie din ce motiv, apoi s-a smiorcăit şi ea puţin şi ne-am luat în braţe şi am început să zbierăm. Apoi s-a deschis uşa de la intrare, l-am auzit intrând pe Josh şi exact asta mai lipsea, s-o vadă pe favorita lui, Amazoana Sălbatică. Aşa că îi spun:

– Maureen, repede, trebuie să te ascunzi!

Apoi m-am simţit ca în piesa cu O Iubesc pe Lucy, şi am început să râd.

A râs şi ea. Josh n-a râs. Uneori am impresia că mereu ne întâlnim doar cu prietenii lui, de ce n-am şi eu dreptul să le invit pe prietenele mele?

– Pentru că prietenii mei *nu se plimbă prin metrou cu paloşul sub braţ, a spus el.*

Cred că aici avea dreptate.

ECHILIBRU

de Mike Resnick

SUSAN CALVIN PĂŞI PE PODIUM şi privi auditoriul: acţionarii de la United States Robots şi de la Mechanical Men Corporation. Spuse, în maniera ei obişnuită, telegrafică:

– Vreau sa vă mulţumesc că aţi venit şi să vă pun la curent cu ultimele noastre realizări.

Ce figură dură are, gândi August Geller, aşezat în rândul patru. Î*mi aduce aminte de profesoara mea de engleză dintr-a şaptea. Mereu mi-a fost frică de ea.*

Calvin se lansă într-un discurs detaliat despre noile circuite introduse în creierele pozitronice, apelând la termeni ce puteau fi înţeleşi de orice nespecialist… chiar şi de acţionari.

Strălucită minte, gândi Geller. *Absolut strălucită. De fapt, e foarte bine. Ce-ar fi o figură ca a ei, fără o minte care să echilibreze rezultatul?*

– Are cineva vreo nelămurire la punctul acesta? întrebă Calvin.

Ochii ei albaştri şi reci scrutau audienţa.

– Am eu, rosti o tânără frumuşică ridicându-se în picioare.

– Ascult.

Femeia îşi formulă cu voce tare nelămurirea.

– Cred că am răspuns deja la întrebarea asta, observă Calvin făcând tot posibilul să îşi ascundă iritarea. Totuşi…

Se lansă într-o explicaţie mult mai simplistă asupra subiectului respectiv.

Nu este uimitor? gândi Geller. *Aici sunt două femei, una cu o minte ca o capcană de oţel, cealaltă cu un IQ care probabil ar îngheţa apa şi totuşi, nu-mi pot dezlipi ochii de*

pe femeia care a pus întrebarea stupidă. Săraca dr. Calvin; Natura are un simţ al umorului atât de straniu!

Calvin remarcă o mulţime de bărbaţi privind admirativ la cea care pusese întrebarea. Nu era prima oară când bărbaţii găseau ceva mai fascinant care să le atragă atenţia, în dauna explicaţiilor ei. Nu era nici a suta oară, nici a mia oară.

Ce păcat, gândi ea, *că se comportă ca nişte roboţi, că lasă hormonii să pună stăpânire asupra raţiunii. Iată-mă, explicându-le cum am de gând să cheltuiesc douăsprezece miliarde de dolari din banii lor, iar pe ei interesează mai mult o faţă drăgălaşă.*

Terminând răspunsul, se lansă într-un discurs despre încercările de a construi trupuri mai rezistente pentru roboţi, în scopul utilizării extra-terestre, prin introducerea structurilor din titaniu cu legături moleculare puternice.

A avut oare vreodată o întâlnire cu un bărbat? Nu neapărat o noapte de pasiuni dezlănţuite, dar măcar o masă la restaurant sau o ieşire la teatru, unde să nu discute despre afaceri. Dădu din cap, aproape imperceptibil. *Nu,* decise el, *probabil că ar fi plictisit-o la culme. Pe ea n-o interesează decât formulele şi ecuaţiile. Dacă ar fi avut frumuseţe fizică, ar fi avut-o degeaba.*

Calvin îl surprinse pe Geller privind-o.

Ce tânăr arătos, gândi ea, *mă întreb dacă a fost prezent şi la şedinţele anterioare? Dacă l-aş mai fi văzut, sunt sigură că l-aş fi ţinut minte. De ce mă priveşte atât de intens?*

Mă întreb dacă bărbatul pe care l-a iubit i-a oferit, la rândul lui, dragoste.

Probabil este uimit că o femeie poate avea creier, concluzionă ea. *Ca şi cum altceva ar mai avea vreo importanţă.*

De fapt, gândi Geller, *mă întreb dacă a iubit vreodată.*

Ia uite ce bronzat este! Frumos, nimic de zis, dar munceşti, sau îţi petreci tot timpul lenevind aiurea pe plajă?

Îşi înfrână tentaţia de a ofta între propoziţii. *Uneori e greu să-mi imaginez că tu şi cu mine aparţinem aceleiaşi specii. Am atât de multe în comun cu roboţii mei!*

Uneori, când îţi ascult discursurile despre creier ele pozitronice şi legăturile moleculare, mi-e greu să-mi imaginez că aparţinem aceleiaşi specii. Semeni atât de mult cu roboţii tăi!

Totuşi, gândi Calvin împotriva voinţei sale, *eşti înalt, frumos şi răspândeşti un aer de siguranţă în jurul tău. Majoritatea bărbaţilor nu pot, sau nu doresc să-mi susţină privirea. Ai ochi albaştri şi senini. Mă întreb'*

Totuşi, trebuie să existe ceva acolo, un sâmbure de feminitate în spatele trăsăturilor aspre şi minţii reci, analitice. Mă întreb'

Calvin scutură din cap şi aproape că-şi pierdu şirul vorbelor.

Ridicol, concluzionă ea. *Absolut ridicol.*

Geller o mai privi o dată, studiind fălcile ferme, umerii largi, atitudinea agresivă, faţa lipsită de machiaj, părul care putea fi aranjat într-un mod mult mai atractiv.

Ridicol, concluziona el. *Absolut ridicol.*

Calvin mai vorbi cincisprezece minute, apoi îi îndemnă pe ceilalţi să pună întrebări.

N-au fost decât două, pe care le rezolvă foarte rapid.

– Vreau să mulţumesc dr. Calvin pentru că ne-a acordat din timpul ei, spuse Linus Becker – tânărul director executiv de la United States Robots and Mechanical Men. Câtă vreme mintea sa remarcabilă lucrează pentru noi, am încredere că vom înregistra progrese mari în ştiinţa roboţilor.

– Vreau să susţin şi eu acelaşi punct de vedere, declară unul dintre acţionarii cei mai importanţi. Când vom produce un creier pozitronic cu jumătate din capacităţile dr. Calvin, domeniul roboticii se va putea considera ca ajuns la apogeu.

– Vă mulţumesc, rosti Calvin străduindu-se să ignore un ciudat sentiment de pustietate interioară. Mă simt cu adevărat flatată.

– *Noi* suntem flataţi, glăsui amabil Becker, pentru că ne aflăm în prezenţa unei personalităţi strălucite.

O aplaudă. Foarte rapid, întreaga audienţă, inclusiv Geller, se ridică în picioare, ovaţionând-o.

Apoi se îndreptară spre ea, pe rând, pentru a-i strânge mâna şi a-i lăuda intelectul şi creativitatea.

– Vă mulţumesc, răspunse Calvin unui compliment. *Mi-ai luat mâna de parcă te aşteptai să fie făcută din tungsten şi oţel, nu din carne şi oase. Am ajuns să semăn chiar atât de mult cu roboţii mei?*

– Am apreciat remarcile dumneavoastră, spuse Calvin unui alt acţionar.

Mă întreb dacă îndrăgostiţii îşi fac tot atât de multe complimente când sunt singuri.

Apoi apăru Geller, care îi luă mâna într-a sa. Calvin tresări, simţind un curent electric trecând dinspre mâna bronzată a bărbatului înspre a sa.

– Cred că dumneavoastră reprezentaţi viitorul nostru, dr. Calvin, declară el.

– *Roboţii* sunt viitorul nostru, răspunse ea amabilă. Eu nu sunt decât o moaşă ştiinţifică.

O privi intens preţ de câteva clipe, apoi tensiunea îi părăsi brusc corpul.

Imposibil. Semeni prea mult cu ei. Dacă te-aş invita să ieşi în oraş cu mine, ar fi ca un gest de milă şi cred că eşti prea mândră şi prea sensibilă ca să accepţi milă în privinţa asta.

Ea îi mai aruncă o ultimă privire, direct în ochi.

Imposibil. Eu am munca mea iar roboţii nu m-au dezamăgit niciodată, niciodată nu au dovedit slăbiciuni omeneşti.

– Toată lumea să fie atentă la mine, făcu Becker. Sper că nu aţi uitat, peste trei ore va avea loc un banchet.

Se întoarse spre Calvin:

– Vei fi şi dumneata aici, desigur.

Calvin încuviinţă,oftând:

– Voi fi.

Nu mai era decât o oră până la banchet, şi avea să întârzie. Intră în apartamentul ei greu de definit, merse prin sufragerie şi dormitor, amândouă înţesate cu reviste ştiinţifice, deschise dulapul, şi începu să scoată hainele, punându-le pe pat.

– Ţi-a mai spus cineva că ai cei mai frumoşi ochi albaştri? făcu robotul-majordom.

– Mulţumesc.

– Este adevărul-adevărat, continuă robotul. Ochi minunaţi, minunaţi, la fel de albaştri ca cel mai pur safir.

Robotul-cameristă intră în dormitor, pentru a o ajuta la îmbrăcat.

– Ce zâmbet frumos, rosti camerista. Dacă aş avea un zâmbet ca al tău, oamenii s-ar sfâşia în lupte, doar pentru plăcerea de a-l obţine.

– Eşti foarte amabilă.

– O, nu, Stăpână Susan, o corectă robotul-cameristă. *Tu* eşti minunată.

Calvin îl remarcă pe robotul-majordom stând în pragul dormitorului.

– Nu te mai holba la mine. Sunt aproape dezbrăcată. Unde-ţi sunt manierele?

– Ai aşa nişte picioare fantastice şi vrei să nu mă uit la ele? spuse robotul cu un chicotit sec, mecanic. În fiecare noapte visez să întâlnesc o femeie cu picioare ca ale tale.

Calvin îmbrăcă rochia, apoi întoarse spatele cameristei, aşteptând să i se tragă fermoarul.

– Ce piele luminoasă, netedă, fredonă camerista. Dacă aş fi femeie, aşa o piele mi-ar plăcea să am.

Ce creaturi sensibile, gândi Calvin, stând în faţa oglinzii şi rujându-se. Un ruj aproape transparent. *Ce creaturi*

adorabile, adăugă ea. *Bineînţeles că nu fac decât să respecte cerinţele Primei Legi - şi necesităţile* mele – *dar cât de atenţi şi amabili sunt.*

Puse mâna pe poşetă, şi se îndreptă spre uşă.

Mă întreb dacă nu s-au plictisit să recite mereu litania asta?

– Vei fi zâna balului, declară cu mândrie robotul-majordom. Calvin tocmai ieşea pe uşă.

– Mulţumesc foarte mult. Din zi în zi mă flataţi mai mult. Robotul agită capul metalic.

– Ar fi flatări numai dacă ar fi minciuni, doamna mea, spuse el înainte ca uşa să se închidă în urma ei.

Cu echilibrul emoţional complet restabilit, ca întotdeauna când venea acasă după întâlnirile cu fiinţele umane, se îndreptă spre banchet, simţindu-se revigorată şi proaspătă. Se întrebă dacă va fi aşezată lângă frumosul August Geller, care o ascultase cu atâta atenţie în timpul discursului.

După câteva momente de gândire, îşi zise că mai bine să fie aşezată în altă parte. Bărbatul ăsta tânăr şi frumos trezea nişte sentimente stranii în ea… iar fantezia era pentru minţile mai slabe care, spre deosebire de ea, nu puteau face faţă adevărurilor crude ale lumii reale.

PREZENTUL ETERN

de Barry N. Malzberg

AŞA CĂ ARNOLD POTTERLEY a plecat spre casă. La urma urmelor, unde să se fi dus? Dacă tot nu avea unde să se ascundă, de ce să nu se ducă acasă, în văzul tuturor, unde cel puţin se simţea bine?

Aşa gândea Potterley despre acest dezastru final. Desigur, alţii aveau păreri diferite. Nimmo a plecat încotro a văzut cu ochii. Foster a înnebunit.

Mi s-a cerut să scriu o istorie a lumii după cronoscop. Desigur, este o mare onoare. La urma urmelor, n-a trecut mult de când am început să scriu, mai întâi numerele, apoi literele, până când am început să mă deprind cu cuvintele, propoziţiile şi apoi cu fraze întregi; este o mare încercare pentru mine.

"Dacă n-o faci tu, Jorg, cine o va face?" Aşa mi s-a spus, aşa am fost rugat, însă teama pe care o simt este mai mare decât onoarea făcută. Desigur, multe lucruri îmi provoacă teamă; cronoscopul ne-a învăţat să ne temem de toate. Cronoscopul ne-a învăţat ce este bunul simţ. Cronoscopul ne-a dezvăluit adevăratul sens al lumii. "Jorg" nu este real; este, aşa mi s-a spus, un *nom de plumay.*

*

Caroline Potterley a aşteptat luni de zile până să aducă în casă maşinăria, pentru a-şi regăsi fiica, Laurel, acum moartă. Să o vadă din nou, aşa cum fusese, era ultima dorinţă a vieţii ei, şi totuşi... când totul a fost posibil, deşi Arnold a insistat că nu e bine iar Foster a făcut lucrul acela... şi când comanda timpului, din motive pe care nu le-

a înţeles niciodată, a scăpat de sub controlul întregii omeniri... când în cele din urmă i s-a oferit această ocazie, Caroline s-a trezit dând înapoi, luptând împotriva propriei sale dorinţe. Ştia că odată adusă maşina în casă – toată lumea făcea acum lucrul acesta, Arnold refuzase, dar cum ar fi putut sta în calea ei? – când va începe să manevreze comenzile, descoperindu-şi fiica acum moartă, se va prăbuşi, va cădea în ceva, într-o calitate a emoţiei pe care nu o mai cunoscuse niciodată... şi nevoia de a lupta împotriva acestei căderi necunoscute o făcea să şovăie, să reziste tentaţiei. Dar până la urmă cedă.

"Nu mai rezist, Arnold," i-ar fi spus ea dacă în aceste ultime luni ar fi avut ocazia să stea de vorbă cu el. Însă nu era cazul. Arnold nu era niciodată acasă, cu excepţia nopţilor, când dormea, şi câteodată nici atunci. Hoinărea aiurea sub şocul durerii, băgându-şi mâinile în haină, căutând sticluţele de vin. Aşa că nu i-a spus nimic, a făcut doar aranjamentele necesare, care erau simple în această lume ciudată şi teribilă. O lume evoluată. A programat viewerul pentru un moment din trecut, dinaintea incendiului, când...

... Când avea o fetiţă care râdea şi mergea împleticindu-se pe coridoarele vieţii sale, când ea şi cu Laurel împărţeau secrete pe care acum parcă nu şi le mai putea aminti.

Deci, asta este istoria mea parţială a lumii după cronoscop. Nimeni nu poate scrie întreaga istorie, cine are timp? Cine are mijloacele? Asta este partea criminală, necesară, a vieţii noastre. Încerc să pun puţină ordine... Îmi imaginez unele lucruri aşa cum s-au petrecut în realitate. Pe vremea aia, nimeni nu s-a deranjat să scrie, ca să rămână într-o formă clară pentru mai târziu. Rămâne ca eu să mă descurc cum pot mai bine. Aşa mi s-a spus: "Descurcă-te cum poţi mai bine. Dacă lucrurile par să se potrivească, atunci fă-le să se potrivească. Nu există adevăruri. Ce-i adevărul? Ce adevăr poate exista? Dacă

lucrurile par să se potrivească, atunci potriveşte-le cum ştii." Şi am început să cotrobăi prin vremurile acelea dificile şi imperfecte. Mă întrebam cine l-a folosit primul? Cine să-mi spună mie aşa ceva? Toată lumea l-a folosit. Însă cred că hoţii şi nelegiuiţii s-au preocupat primii de posibilităţile sale minore; ei s-au dedicat aspectului transcendent, au adaptat primii cronoscopul. Nu conducătorii, ci cei care trăiau din greu la periferia naţiunii. Pentru ei, cronoscopul oferea un fel de prezent etern, prin care puteau hoinări lejer, în voie, căutându-şi scopuri măreţe. Cine altcineva să fi fost? Aceşti vizionari au folosit primii aparatul. Nici o surpriză, cei ca Potterley merg întotdeauna în fruntea turmei, în dorinţa lor de a încerca metode noi şi diferite.

Desigur, teoretic, cel care se folosea de time-viewer era din oficiu criminal; vorbim aici (observaţi cât de uşor am schimbat tonul, am trecut pe vocea autorităţilor, pe vocea celor care generalizează, am trecut la plural, dar înainte de a mă apuca efectiv de lucru am citit multe texte vechi, pentru a putea face o abordare cât de cât competentă) de profesionişti, cei care îşi făcuseră deja din el o preocupare. Combinaţii secrete, ascunzători, locuri în care se puneau profiturile ce scăpaseră de fisc… toate acestea erau uşor accesibile unei persoane care avea răbdarea să cerceteze în amănunt.

Surprinzător, numărul crimelor violente şi pasionale s-a diminuat; cronoscopul satisfăcea poftele de violenţă şi pasiune ale majorităţii publicului, iar viaţa sexuală anterioară cronoscopului era… ei bine, era cea mai renumită şi cea mai dorită.

În viewer, în acel tub îngust de memorie concentrată, Laurel i-a făcut cu mâna, a sărit la poalele pârtiei, şi început urcuşul acrobatic, sub săgeţile ale soarelui de după-amiază târzie (trebuie să fi fost octombrie, Laurel avea dinţi neregulaţi, iar rochia pe care o purta îi va fi mică peste trei luni, Caroline îşi aducea aminte, îşi amintea totul) şi părea

vulnerabilă, dar în acelaşi timp, amestecată cu vulnerabilitatea, era o fermitate, o siguranţă în efortul făcut, o hotărâre care peste cincisprezece ani, poate mai puţin, ar fi făcut din ea o tânără teribilă. Caroline sesiză acea siguranţă, siguranţa parcă punea stăpânire şi pe ea. Ştiind acest lucru, ştiind că Laurel la douăzeci de ani ar fi fost capabilă să se descurce în viaţă mai bine decât ar fi putut-o face Caroline vreodată, avu un moment de revelaţie. În lumina cenuşie şi slabă pe care viewerul o arunca asupra ei, avu impresia că urcă şi ea, la fel ca Laurel. Avu parcă un moment de confirmare, sălbatică, pasionată. Era împreună cu Laurel. Spaţiul îngust al viewerului deveni – aproape – lumea.

La un an după ce promotorii cronoscopiei au apărut la un program de popularizare a ştiinţei, vorbind pe înţelesul tuturor nătărăilor, Tiffany a ta, care se considera în continuare pierdută în întunericul crimei, a intrat în casa lui Paul Taber, proprietar a mai mult de jumătate din cazinourile din Miami. Nu exista nici un motiv să se teamă de prezenţa lui Taber sau a altcuiva; se asigurase de asta. Îi privise pe Taber şi cea de-a cincea soţie a sa plecând de acasă. Femeia aruncase o ultimă privire spre bijuteriile şi banii acumulaţi în cantităţi enorme. Cu douăsprezece ore în urmă, time-viewerul îi dezvăluise toate acestea, în amănunt. Ca să-şi protejeze averea, Taber şi soţia puseseră sisteme de siguranţă peste tot în casă (nici o problemă pentru Tiffany). Iar acum trebuiau să plece într-o călătorie neprevăzută, lungă, şi necesară.

Se îndreptă spre seiful care conţinea averea, murmurând un cântecel de mulţumire. Culese în drum câteva bibelouri şi obiecte de valoare, punându-le în sac. Studiase totul cu mare atenţie. Tocmai dădea să se ocupe de seif, când văzu câteva umbre. Apoi pe fereastră intră – cu mare greutate, dar totuşi intră – un cuţitar. Pătrunse în conul de lumină şi se holbă la ea. Avea şi el un sac asupra lui.

– Nu mă gândisem la asta, spuse Tiffany.

– Cine eşti tu? întrebă spărgătorul.

– Dar ar fi trebuit să mă gândesc totuşi. Adică, viitorul n-ai cum să-l vezi, nu-i aşa?

– Ce viitor? făcu spărgătorul. *Ăsta-i* viitorul. Bun, dă marfa încoace.

– Este a mea, glăsui ea prosteşte. Am muncit pentru ea. Spărgătorul scoase o armă, îndreptând-o spre pieptul lui Tiffany.

– N-ai muncit suficient de mult.

– Nu e corect. Eu am fost prima aici.

– Bun, dar eu sunt *acum* aici. Şi pot deschide seiful tot atât de uşor ca şi tine. Ba chiar mai uşor. Cunosc combinaţia.

– Şi eu o cunosc.

– Viewer-ul, rosti el.

Cuţitarul înţelese. Trăsăturile i se modificară, păru deodată mai tânăr şi mai vioi. Ba chiar şi tenul suferi o uimitoare schimbare în bine.

– Deci ai şi tu un aparat din ăsta. Poţi privi în trecut.

– Sunt răbdătoare şi atentă. Dacă ai fi cercetat mai cu atenţie, în loc să te joci cu viewerele alea de doi bani, ai fi remarcat că în casă există un loc prevăzut cu alarmă, iar alarma este legată direct la cartierul general, care se află la numai cinci minute depărtare. Iar tu, nătărăule, stai tocmai în acel loc.

– Încerci să mă faci să plec.

– Ce motiv aş avea să te sperii fără rost? Doar îmi eşti coleg de branşă. Amice, ar fi cazul să ne cărăm repede de-aici.

– Adică să plec eu primul. Să te las pe tine să cureţi totul pe-aici. Nu. Fără marfa aia nu plec.

Ridică din nou arma spre ea.

Tiffany dădu din umeri. Bibelouri, nimicuri… Averile care-i stăteau ei la dispoziţie erau infinite. La fel ca şi timpul. Oare

el nu înţelegea asta? Arena devenise mult mai largă; zidurile fuseseră dărâmate.

– N-ai decât să le iei, îl invită ea cu generozitate.

Îi dădu obiectele, îndreptându-se spre fereastră.

– În noaptea asta mai am trei obiective pe listă. Spărgătorul rămase locului şi trăsăturile i se transformară din nou, devenind ca mai înainte. Luă bijuteriile, clipind cu ochi miraţi.

– Eşti atât de sigură, o invidie el. Eşti atât de sigură pe toate. Privi spre pistolul pe care se înfăşurase, neglijent, un lănţişor:

– Eu n-am avut niciodată şansa ta.

– Dar acum *toţi* avem şanse, îi explică ea. Nu înţelegi?

Ea aproape că înţelegea. Se apropia mereu, era la marginea unei iluminări teribile. Nu-ţi trebuia decât inspiraţie pentru a te descurca în această lume, restul era doar *marfă.*

– Totul e atât de uşor încât devine plictisitor. Parcă nu mai are nici un farmec.

– Pentru *mine* are, declară spărgătorul.

Unii oameni erau mai încăpăţânaţi. Cine îi putea învinui?

– Deoarece ai impresia că lucrurile astea vechi contează, spuse Tiffany.

Apoi dispăru prin fereastră. Cam aşa s-au petrecut lucrurile, cred.

– Vino înapoi, Caroline, îi ceru Arnold.

Şoapta sa, neaşteptată şi cavernoasă în ceafa ei, avu efectul unei lovituri de tun. Caroline tresări, se întoarse spre el, îi văzu trăsăturile pe care lumina jucăuşă a cronoscopului le făcea să apară groteşti şi brutale.

– Pleacă! strigă ea.

Simţi cum frica aleargă prin trupul ei; ciudat, în loc să o paralizeze, îi dădea energie. Dori să sară spre el. Dacă ar reuşi totuşi să se atingă unul cu altul...

Arnold făcu un pas înainte, p apucă de încheietură şi trase.

– Este oribil, Caroline, şopti el. Trebuie sa te opreşti, nu te poţi ascunde, nu poţi fugi, trebuie să înfrunţi realitatea... Cartagina *a ars.* Acum ştiu, ei au aprins focurile, ei au omorât-o pe...

– Pleacă! repetă ea. Vreau să mă uit...

– A murit, spuse Arnold. La început n-am ştiut, a trebuit să privesc. Da, deşi la început te-am minţit, află că am fost totuşi la bibliotecă şi m-am holbat ore întregi, însă... Caroline, vine o vreme când trebuie să renunţi; ea nu ne mai aparţine, nu mai aparţine nimănui. Nu mai aparţine decât maşinii ăsteia. Caroline, noi nu trebuie să fim ca toţi ceilalţi, trebuie să ieşim din camera asta, trebuie să avem o *viaţă...*

El s-a întins să deconecteze aparatul, şi ea a făcut atunci ceva, a început să-l roage, dar după aceea amintirile ei n-au mai fost atât de clare, n-a mai vrut să folosească maşina pentru a retrăi momentul, a renunţat la maşină, a renunţat la totul, numai că Laurel, Cartagina, incendiul...

Mi-au spus că nu trebuie să dau chiar atât de multe detalii. Au aruncat o privire, au scos nişte sunete aprobatoare, altele dezaprobatoare, însă au ţinut să precizeze că nu trebuie să fiu chiar atât de amănunţit – aşa au spus, "amănunţit" – şi că trebuie să ofer un fel de "imagine generală". "Dă-ne o imagine generală", au spus ei. "Nu avem nici timp, nici spaţiu, nici loc pentru istorie, nu avem decât un prezent continuu, însă acest prezent trebuie să aibă o minimă justificare. Dacă ne dai asta, este suficient." Cine ştie ce-i aia "suficient"? Eu am planurile mele, posibilităţile mele.

Eu sunt primul şi ultimul, singurul care face această istorie. Aşa mi-au spus. Singurul care o "scrie", în sensul străvechi de a scrie, însă trebuie să păstrez un control strict. Fac ce pot. "Dă-ne o imagine generală", spun ei, însă

pe mine nu mă atrage imaginea generală, ci amănuntele, iar această atracţie blochează (un cuvânt greu, "blochează") acel micuţ fascicul de lumină pe care îl pot arunca asupra istoriei noastre.

Forţele poliţieneşti (cele care nu erau corupte) au avut nevoie de ceva timp ca să pună mâna pe toţi nelegiuiţii, dar când totuşi au făcut-o, s-a terminat cu elementul criminal. N-au mai rămas crime nerezolvate. Nimic nu mai putea scăpa. Nici de şcoală nu se mai putea scăpa… dacă oraşul în care locuiai avea acces la învăţământ de vreun fel. Ştiau când dormi. Ştiau când erai treaz. Ştiau dacă erai bun sau rău.

– Am avut o şedinţă târzie. Raportul Ryan. Ar fi trebuit să vin acum câteva ore, îmi pare rău.

– Scuteşte-mă cu "Raportul Ryan". Cine-i târfa aia blondă din Oak Street 242, etajul trei?

– Ce? Ce?

– Deşi te plângi mereu că nu mai ai vlagă, se pare că eşti capabil de multe performanţe.

– Dar şedinţa… Raportul Ryan…

– Las-o baltă, Frank. Încerci să trăieşti într-o lume care nu mai există. Cumpără-ţi un cronoscop şi ieşi din casa asta. Pentru că mâine schimb încuietorile şi cu aparatul ieftin pe care probabil ai să ţi-l cumperi, n-ai să fi în stare să treci peste obstacolul ăsta.

După ce pasiunile s-au stins, după ce a fost capabilă să se concentreze din nou, Caroline şi-a dat seama că ceva se întâmplase cu Arnold, ceva îngrozitor. Era întins pe podea, într-o atitudine calmă, pe care nu o mai avusese până atunci. Dar în timp ce se lupta cu impulsul de a îngenunchea, pentru a-l ajuta în vreun fel, de a chema salvarea sau de a suna la universitate… chiar atunci o voce slabă îi şopti din interior, înţeleaptă: *Niciodată nu a arătat*

atât de liniştit, a obţinut pacea absolută, pacea lui Laurel. Du-te la ea, du-te din nou la ea, acum, înţelege-i pacea. Şi vocea o atingea chiar în locul sensibil, era exact ceea ce îi trebuia. Caroline ştiu că nu mai putea rezista, ştiu că nu mai putea face nimic pentru Arnold, care pierise demult, în flăcări, dincolo de flăcări. Se întoarse spre cronoscop, acolo unde o aştepta Laurel, teribil de tânără, iubitoare, înţeleaptă, răbdătoare…

Acolo unde Laurel îi putea spune ce trebuie să facă… dacă mai era ceva de făcut.

*

Procrearea a scăzut, a început să se facă pe fugă, şi – pentru cei care mai insistau totuşi – a devenit bizară. Toate guvernele, din China, Uniunea Sovietică, Burundi, Burma, Africa de Sud, Zair… s-au prăbuşit. Guvernarea a devenit ceva imposibil. În unele ţări a existat o slabă tentativă de a confisca cronoscoapele, dar atunci şi-au făcut din nou apariţia crimele şi, văzând cum stau lucrurile, autorităţile au renunţat. S-a investit masiv în cronoscoape, care şi-au pus amprenta pe comportamentul tuturor. La şaizeci de ani după ce Ralph Nimmo, unchiul nefericitului Foster, a distrus planurile, fugind în Australia unde s-a dat drept crescător de canguri (între timp Foster a reinventat cronoscopia, creând noi şi noi aparate), populaţia scăzuse dramatic, şi era compusă în cea mai mare parte din *bătrâni* decrepiţi, care nu mai aveau încredere în ajutoarele medicale şi în cercetare (acestea deveniseră nişte domenii inutile). Unele localităţi au renunţat la orice fel de comunicare. Nu aveau nevoie decât de cronoscop. *‚Iată-l,"* spunea Foster dând autografe celor prezenţi. *"Luaţi-l."*

După un secol şi un sfert, nu mai rămăseseră decât câteva familii şi clanuri, în partea sudică a emisferei nordice, şi în partea nordică a emisferei sudice.

Supravieţuirea într-o societate muribundă nu era chiar atât de grea şi, desigur, aveau cronoscopul, ale cărui posibilităţi limitate puteau totuşi reda furia şi ceaţa în care se prăbuşiseră civilizaţiile secolului trecut. Putea reda fragmente din copulaţiile din ce în ce mai reduse care însoţiseră acea prăbuşire.

Şi astfel, obligată de circumstanţe, îngrozită de vestea morţii tatălui ei, însă la fel de iubitoare şi tandră ca întotdeauna, Laurel a ieşit din măruntaiele maşinii, a ieşit, din metalul întunecat şi a spus spre Caroline: "Vai, mamă, îţi spun ce trebuie să faci, îţi spun ce să faci, dar trebui să vii mai aproape, mai aproape..."

Şi Caroline se strecură prin acel coridor strâmt de lumină.

*

Eu sunt primul dintr-un lung şir. Noi vom reconstitui istoria. Dar istoria noastră este tensionată şi istovitoare, strictă şi periculoasă şi înţeleg acum de ce au vrut să fiu concis, să comprim, să mă grăbesc; n-au mai rămas decât puţine de spus, şi totuşi...

"Adu-ţi aminte cum l-ai iubit," i-a spus Laurel. .Aminteşte-ţi cum a fost când te-ai dus prima oară la el, aminteşte-ţi acel văl de dragoste şi căldură..."

Joan, o tânără impulsivă de şaisprezece ani, spuse:

– Trebuie să fugim!

– Ceilalţi ne vor vedea. Ne vor putea urmări orice mişcare. Bill avea optsprezece ani. Formau un cuplu, iar el vedea mai în profunzime. Cel puţin, aşa îi spunea lui Joan. La vârsta lor, diferenţele nu erau foarte mari. Toţi cei între cincisprezece şi douăzeci de ani erau cam la fel. Şovăielnici. Cu excepţia lui Joan, care avea o flacără interioară şi multe planuri.

– Vom pleca atât de departe încât nemernicii ăştia bătrâni să nu ne poată urmări. Nimeni n-o să se sinchisească de noi, nu vor decât să se holbeze în aparate şi să-şi aducă aminte. Vom urca munţii.

– Oricât de departe vom merge, ei vor putea vedea tot ceea ce facem. Vor vedea totul.

– Nu-mi pasă. Cui îi pasă? Lasă-i să se uite! Pot să se uite la mine până am să mor, dacă le face plăcere. Eu vreau copii!

O spusese pe un ton fierbinte, care îl tulbura în mod periculos.

– Vreau o familie, continuă ea. Vreau... vreau să facem dragoste... dragoste desfrânată. Sex *adevărat.*

Bill era şovăielnic, însă avea nevoie de el.

– Da, rosti Bill. Şi eu vreau. Dar...

– Dacă nu mergi cu mine, am să apelez la altcineva. Am să vorbesc cu Dave.

– Cu Dave? Are treizeci de ani. Este de-al lor. Nu vrea decât să privească.

– Am să-l învăţ câteva şmecherii. Poate fi învăţat. Nu am mai rămas foarte mulţi, ştii foarte bine. Vrei ca toată omenirea să moară?

– A murit deja.

– Vreau să spun, să moară *cu adevărat.* Să dispară. Nu adulţi, nu copii... nimic, nimic. Nici măcar maşini. Majoritatea viewerelor alea blestemate nici măcar nu mai funcţionează, n-au mai fost folosite de ani întregi.

– Poate că mai există indivizi fertili, în alte clanuri. Responsabilitatea nu cade doar pe umerii noştri. Trebuie să fie şi alţii...

– Deci vrei ca totul să se sfârşească astfel? Nu mă vrei...

– Ba da, *sigur* că te vreau, strigă desperat Bill. Adică da, cred că te vreau. Dar va exista întotdeauna cineva care să se uite la noi, chiar şi după toţi cei de aici vor muri.

– Nu, nu se va mai uita nimeni.

– Se vor uita copiii noştri.

– Maşinile alea se deteriorează, ţi-am mai spus. Nu vom lua nici una cu noi. Hai să-ţi spun un secret. Toate pe care le-am găsit, le-am distrus.

– Joan! Când?

– Mai demult.

– Dacă ceilalţi află, au să ne omoare.

– Mie nu-mi pasă.

– Acum *ştii* că trebuie să facem ceva. Ştii că trebuie să plecăm.

– Câte ai distrus?

– O mulţime. Rugina va pune stăpânire pe celelalte şi nu cred că cineva din clan este destul de inteligent ca să le poată reconstrui. Nu înţelegi? Cred că acum sunt deja terminate. Cred că nu mai funcţionează.

Bill o simţi cum îl trage. În curând vor ieşi din ţarc şi vor putea fugi. Se vor hrăni cu fructele pământului, îşi vor construi un adăpost. Da, părea posibil. Orice părea posibil. Joan avea dreptate, nimeni nu îi va urmări. Nimănui nu-i păsa de ei.

– Nu au mai rămas? întrebă Bill plin de speranţă. Adică, nici o maşină?

– Cred că nu. Dar ca să fim siguri, în cazul că unele planuri vor fi supravieţuit acolo unde ne vom stabili noi, nu-i vom învăţa pe copii să citească.

– Crezi că e bine? Ea zâmbi.

– Numai pentru o vreme. În cele din urmă, unul dintre ei va învăţa să scrie şi vor afla totul, dar atunci va fi prea târziu. Şi vom fi liberi.

În maşină, în raza de lumină pe care Laurel o trimisese pentru a alunga întunericul, Caroline revăzu acea noapte, noaptea în care Arnold o cunoscuse pentru prima oară, noaptea în care o iubise. Privi corpurile cum se frământă, se agită, alunecă printre petele de lumină, apoi, într-un concert teribil şi lent, scena se dizolvă, reapăru, şi Caroline se văzu uriaşă, deasupra imaginii care o arăta cum îl

loveşte de moarte pe Arnold, îl văzu cum se prăbuşeşte peste ea în acea parodie de îmbrăţişare, apoi amândoi, înlănţuiţi, rostogolindu-se pe podea, printre planuri, diagrame, fire, măruntaiele acelei maşini îngrozitoare. "Oh, Laurel," spuse Caroline Potterley. "Oh. Laurel, oh Laurel…"

Apoi au venit flăcările Cartaginei.

PAPPI

de Sheila Finch

PRIMUL LUCRU PE CARE L-A REMARCAT TIM la intrarea în vechea sa casă a fost vizorfonul din hol, care clipea insistent. Apelul trebuia să fie pentru Karin, desigur. Dar oare cine nu era la curent că murise? Karin nu avusese un cerc foarte larg de prieteni.

Zgomotul strident al vizorfonului îl irita. Era obosit după zborul cu naveta, pe undeva prin subconştient nemulţumit de atitudinea slugarnică a roboţilor-stewarzi şi simţind deja în tot trupul atracţia gravitaţională a Pământului, exagerat de puternică. Apăsă butonul de recepţie a mesajului. Vocea centralistei îl avertiză pe Tim Garroway să fie pregătit pentru un apel din partea domnului Howard Rathbone III.

Era prea târziu să se mai mire cum de reuşise Rathbone să-l găsească atât de repede. Nu era un James Bond, dar crezuse că dacă va fugi pe Pământ, Rathbone nu se va gândi niciodată să-l caute acolo. Pentru că Rathbone chiar acolo ar fi dorit să-l trimită. Evident, îl subestimase pe bătrân.

Aşteptând stabilirea legăturii radio între Pământ şi staţia spaţială de la Punctul Lagrange, unde se afla sediul corporaţiei lui Rathbone, privi prin deschizătura uşii în sufragerie, ca să vadă ce făcea Beth. Stătea cu picioarele încrucişate pe covor, construind un turn din cărţi, cu feţişoara dolofană îndreptată spre soarele de primăvară ce pătrundea prin fereastra fără perdele. Lumina soarelui îi transforma părul în bucle aurii şi Tim simţi cum inima începe să-i bată mai tare, văzând pentru a mia oară cât de mult semăna fetiţa cu maică-sa.

Dacă Sylvia ar putea-o vedea!

Dacă echipa de salvare formată din roboţii ăia blestemaţi ar fi funcţionat aşa cum trebuia!

Venise de pe Lună şi în timpul călătoriei trecuse în revistă, de nenumărate ori, alternativele pe care le avea la dispoziţie. Nu erau prea multe în favoarea lui. Fugise din impuls şi începea să-şi dea seama că nu făcuse bine. Aşteptă posomorât să fie stabilită legătura.

Vizorfonul făcu un zgomot, atrăgându-i atenţia, şi ecranul prinse viaţă. Howard Rathbone III îl privea din biroul său elegant mobilat, de unde-şi dirija afacerile de miliarde de dolari. Tim estimase odată, văzând pentru prima oară acea splendidă cameră, cât de mult trebuie să fi costat aducerea în spaţiu a esenţelor rare de tek, mahon şi trandafir, ca şi îmbinarea lor pentru a crea atmosfera existentă într-un transoceanic luxos din anii 1920. Auzind estimarea lui, Sylvia chicotise.

– *Eşti mult, mult sub cifra adevărată!* spusese ea.

– Tim. Sper că aţi avut parte de o călătorie plăcută, tu şi cu Beth. Desigur, ar fi trebuit să-mi ceri părerea înainte de… a lua copilul cu tine.

Bun, deci bătrânul încă nu îl acuza de răpire. Domnul Rathbone era un bărbat impozant, cu o voce puternică comportament sincer. Şi cu inima făcută din rocă lunară autentică. Bineînţeles, îşi închipuia că acest joc cu Tim îi va aduce cine ştie ce avantaje.

– Da, am avut o călătorie plăcută, mulţumesc, domnule Rathbone. Vă sunam oricum ca să…

Vocea lui Rathbone îi acoperi cuvintele:

– Tu şi cu Beth aveţi nevoie de ceva timp pentru a vă reveni după călătorie. Mâine vei face ceea ce am vorbit. O vei face, desigur. Nu ai decât de câştigat!

Stânjenit, Tim se gândi că de foarte multe ori bătrânul părea să-i citească gândurile. Sau poate că el era foarte uşor de anticipat, cel puţin în privinţa lui Mercury Mining and Manufacturing? Poate că Rathbone avea dreptate; erau prea mulţi bani la mijloc ca să mai facă mofturi. Destui cât

să-i cumpere lui Beth tot ce-i dorea inimioara, acum şi în viitor. Preţul era oare chiar atât de nerezonabil?

– Mă bazez pe tine, Tim, declară Rathbone. Viitorul lui Triple M este în mâinile tale. Sunt sigur că vei fi de partea noastră.

Chiar şi atunci când aducea cuiva laude, cuvintele lui Rathbone sunau ca nişte ordine. Din cauza asta avusese un succes atât de mare, construindu-şi uriaşul imperiu la mai puţin de două decenii după A Doua Expediţie pe Mercur.

– Da, domnule.

– Eu sunt un om rezonabil, Tim. Vreau să colaborezi de bună voie. Aşa că sunt gata să-ţi explic încă o dată, de la început. Trebuie să-i punem capăt acum, înainte ca lucrurile să ia amploare. N-are rost să-ţi mai spun ce se va întâmpla dacă apare cu propunerea aia. Îmi înţelegi poziţia, Tim?

Tim încuviinţă, cu gâtul uscat.

– Nu putem lăsa maşinile alea *să-şi* închipuie că li se cuvin aceleaşi drepturi şi privilegii de care se bucură oamenii. Însă o vor face, ştii asta, dacă el vine cu propunerea.

– Da, domnule.

– Eşti un băiat deştept. Dar ţi-ai irosit talentele.

Da, nu merita nici jumătate din lucrurile rele pe care bătrânul le-a spus pe seama lui atunci când a aflat că Sylvia s-a măritat cu un student sărac-lipit şi pe deasupra mai era şi însărcinată. Dar dacă îşi folosea şansele aşa cum trebuie…

Rathbone se lăsă pe spate în scaunul pivotant, tapiţat cu piele, încrucişându-şi degetele. Pe peretele din spatele său, o hartă a sistemului solar înfăţişa imperiul ridicat de el, cu luminiţe scânteietoare împrăştiate peste tot.

– Nu am alţi moştenitori, cu excepţia micuţei Beth.

Tim înghiţi cu noduri. Dorinţa de a poseda şi a controla ceea ce era acolo pe hartă se lupta cu o altă părticică din el, care-i şoptea să fie prudent. Rezultatul acestei lupte era,

din nou, incert. Totuşi, de fiecare dată, latura sa lacomă se apropia încă puţin de victorie. Mai ales aici, în această casă.

– Mă întreb dacă n-ar fi mai bine să încercăm un proces public, propuse Tim. Ştii... îl supui criticii publicului... îi dai nişte teste pe care nu le poate trece...

În pauza de după aceea, ştiu dinainte ce răspuns va primi.

– S-a mai încercat! se încruntă Rathbone prin ecran. Şi a dat greş! Nu mai avem timp de manevre de domnişoară. Trebuie înlăturat.

Tim se înfioră, tulburat.

– Nu e ca şi cum ai omorî un om, Tim. Stephen Byerley este un *robot!*

Rathbone scuipă cuvântul încărcat cu tot dispreţul, toată ura şi toată teama pe care le simţea faţă de roboţi.

– Fii liniştit, fiule, îi spuse socrul.

În ciuda cuvintelor, tonul ameninţător era acolo, clar.

– În locul tău, aş gândi aşa: consecinţele unui eşec sunt de departe mult mai grave decât moartea unui robot.

Acesta era celălalt factor din ecuaţie. Dacă refuza să facă ceea ce vroia Rathbone, atunci Rathbone i-o va lua pe Beth. Nu se va putea întoarce pe Lună sau pe staţia spaţială şi în nici un caz nu va putea rămâne pe Pământ. Oriunde s-ar ascunde, gorilele socrului îl vor găsi. Şi nu-şi putea permite o viaţă de prospector de asteroizi, trebuind să îngrijească în acelaşi timp o fetiţă de trei ani.

Vizorfonul îşi încetă activitatea şi Tim se întoarse cu sufletul greu spre sufragerie, pentru a-şi regăsi fiica.

Trebuia să recunoască faptul că socrul său avea un argument destul de bine întemeiat. În urmă cu o lună, Stephen Byerley reuşise să se facă ales într-o funcţie publică. Acesta era începutul sfârşitului necontestatei superiorităţi umane, în ciuda veneratelor trei legi. În primul rând, Primarul Byerley s-ar putea gândi că "fraţii" săi din spaţiu, cei care trudeau în condiţii îngrozitoare pe planete ostile, pentru industriaşi ca Howard Rathbone III, meritau

nişte condiţii mai bune. Byerley ar putea considera chiar că "fraţii" fuseseră trataţi ca sclavi şi, folosindu-se de autoritatea postului său, ar putea începe o campanie pentru emanciparea lor. Era grotesc, desigur, dar Tim îşi dădu seama că odată creat precedentul (un robot să fie considerat suficient de "uman" pentru a i se oferi un post de conducere pe care numai oamenii îl deţinuseră până atunci), va fi greu să le refuzi celorlalţi roboţi aceleaşi drepturi şi privilegii.

Nu avea prea multă simpatie pentru oamenii de metal. La urma urmelor, nu erau decât maşini. Nimeni nu ştia asta mai bine decât el! Avusese parte de compania unui robot o lungă perioadă de timp, începând din 2009, chiar aici, în această casă.

– Ai vrut un tată, Timmy, spuse vesel Karin Garroway. Ei bine, ţi l-am adus pe PAPPI.

Timmy privi fix cutia cenuşie de metal, pe roţi, care se proţăpise în centrul covorului din sufragerie. La început, crezuse că era vorba de un aspirator demodat, căruia i se scosese furtunul. Din lateral ieşeau patru braţe subţiri, terminate cu gheare şi ţepi, ca o caricatură de schelet. O turelă în formă de calotă stătea deasupra, adăpostind un obiectiv optic ce se putea mişca în toate părţile. Mai avea nişte chestii pe care nu le putu recunoaşte imediat.

Timmy puse degetul pe una dintre roţi.

– Ai grijă de el.

Îndatoririle de mamă fiind îndeplinite, Karin îşi adună hârtiile, computerul portabil, şi le îndesă în servietă.

– Ce-i ăsta? întrebă Timmy.

– PAPPI – Program de Alternativă Paternă: Prototipul I.

– Arată foarte tâmpit.

– Nu contează cum arată! îi aruncă mama sa o privire. Va face tot ceea ce face un tată adevărat. PAPPI îţi poate lansa mingii de baseball, îţi poate face ordine în colecţia de timbre… tot felul de chestii.

– Îmi face şi temele?

– Are programe care să te *pregătească* la matematică şi la citire, Timmy. PAPPI are benzi cu poveşti pentru culcare alese special pentru băieţii de opt ani. Şi, pe măsură ce creşti, le vom schimba.

– Câteodată aş vrea să discut despre chestii *bărbăteşti.*

– Nu-mi face greutăţi, te rog.

Karin închise cu greutate servieta îndesată.

– Când voi avea timp, mă voi gândi la unele chestii de rafinament. Te poţi gândi la asta ca la un experiment în robotică de care ne ocupăm împreună.

Karin încerca mereu să-l atragă cu ceea ce făcea ea la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc. Puse servieta pe sofa, îngenunche în faţa fiului său pentru a-l privi drept în ochi şi îl prinse de umeri. Figura ei avea acum trăsături blânde, plăcute; Timmy le observa mai ales atunci când mama sa privea pisicuţele şi fluturii. Îi susţinu privirea, bosumflat.

– Ştiu că viaţa asta ţi se pare grea.

– Am putea face şi noi ca ceilalţi oameni, rosti el amărât.

– Eu nu aş putea. Credeam că ai înţeles. Uite ce e, îmi spui mereu că-ţi doreşti un tată…

– Unul adevărat. Nu un robot tâmpit. Figura ei se întunecă:

– Ţi-am mai explicat că în viaţa noastră nu există timp pentru un bărbat.

Timmy nu ştia nimic despre tatăl său adevărat. Karin îi povestise odată despre un loc în care se vindea spermă pentru femei care-şi doreau copii fără alte belele. Dar Timmy le spunea tuturor că tatăl său murise; era mai uşor de explicat. Poate că lui Karin nu-i plăceau prea mult bărbaţii; nu venise niciodată cu vreun bărbat acasă, spre deosebire de mama lui Joey, care avea o mulţime de prieteni. Uneori, Timmy se întreba dacă mama sa îl va plăcea, după ce va creşte mare.

– Timmy?

– Bine, acceptă el fără chef. Dar mi-ai promis că astăzi mergem la grădina zoologică. Ea îşi muşcă buza de jos:

– Ştiu că este duminică, dar proiectul este atât de urgent!… El dădu din cap, fără să accepte scuza:

– Astăzi e o zi specială. Este…

– Te poţi juca cu PAPPI în grădină. Nu vrei? PAPPI este uşor de folosit, am avut eu grijă de asta. El privi dincolo de ea, la robot:

– Cum să te joci cu un robot ca ăsta?

– Te descurci tu!

Îl sărută pe obraz, prea rapid pentru ca el să. se mai poată feri.

– Acum trebuie să plec. Aeromobilul laboratorului mă aşteaptă. Promit să nu stau mult.

După plecarea ei, Timmy privi o vreme la Trei-D, însă Karin îl programase să-i redea numai filme istorice despre explorarea sistemului solar şi programe educaţionale despre astronomie. Renunţă la Trei-D şi se aşeză pe vine, lângă robot. Se holbă în ochiul optic al acestuia.

– Ai o privire tâmpită, îl apostrofă el. Ai şi un *nume* tâmpit. O pasăre ciripi afară, în copacul cel mare din grădină, însă înăuntru, în casă, era foarte linişte. Timmy se simţi deodată singur, ceea ce era destul de ciudat. Acum, după ce se făcuse mai mare, Karin îl lăsa adesea singur când trebuia să lucreze peste program sau să plece în week-end. Motivul nemulţumirii lui nu era prea greu de ghicit. Venise Ziua Tatălui. Grupa de Tineri Cercetaşi din care făceau parte Timmy şi Joey dădeau o petrecere în Parcul Central, o petrecere la care erau invitaţi doar băieţii împreună cu taţii lor. Toţi prietenii lui Timmy aveau taţi, chiar dacă nu erau cei naturali. Joey va merge cu unul dintre prietenii mamei sale.

Timmy ştiuse că n-avea rost să-i spună lui Karin despre asta. Ea nu avea încredere în activităţile la care participau doar bărbaţii. Probabil că s-ar fi gândit să meargă *ea* cu el

la petrecere. Mai bine că a rămas acasă, cu un robot, decât să fie pus într-o astfel de situaţie.

Se încruntă în direcţia robotului. Nu prea avea ce face... poate că ar fi bine să-l pornească. Butonul era plasat la îndemână, aproape de partea de sus. Imediat se aprinse o luminiţă roşie, pe calota superioară, care se roti pentru a aţinti obiectivul optic asupra lui Timmy.

– Bună ziua, se auzi vocea metalică şi impersonală. Eu sunt PAPPI, Tatăl Alternativ. Sunt un prototip experimental.

Surprins, Timmy se aşeză cu picioarele încrucişate în faţa maşinii şi o privi cu atenţie. Bineînţeles, mai văzuse roboţi, la laboratorul unde lucra Karin. Dar ştia că o mulţime de oameni nu aveau încredere în ei, şi nu le permiteau accesul în New York. Cei pe care-i construia mama sa erau maşini uriaşe, care trebuiau trimise în spaţiu, acolo unde nu puteau înfricoşa pe nimeni.

– Bună, îl salută Timmy cu prudenţă. Ce ştii să faci?

– Îţi pot spune o poveste cu animale. Te pot ajuta să-ţi faci ordine în colecţia de timbre. Pot construi aeromodele. Cunosc statistica din ultimii cincizeci de ani la baseball şi la baschet. Îţi pot spune cine a înscris cele mai multe puncte, cine a fost Most Valuable Player, cine...

Timmy era uimit. Probabil Karin îl înţelegea mai bine decât se înţelegea el însuşi.

– Mă poţi ajuta să fac un foc în grădina din spate ca să prăjesc nişte cârnaţi?

– După părerea mea, Karin nu ar fi de acord să te joci cu focul.

Entuziasmul lui Timmy se topi:

– Aha, deci nu eşti decât o doică!

– Eşti prea mare pentru a avea nevoie de doică, Timmy. Eu sunt PAPPI, iar Taţii Alternativi nu...

– Nu eşti tatăl meu, izbucni Timmy.

– Ce-ar fi să mergem în grădină să jucăm baseball? sugeră robotul.

– Bine.

Timmy îşi băgă mâinile în buzunare şi ieşi afară. În curând descoperi că PAPPI era foarte bun la lansat mingii. Braţele lungi de metal prindeau perfect mingea, se arcuiau pe spate, într-o mişcare cât mai economică, şi o eliberau la momentul potrivit, exact cât să ajungă până la bâta lui Timmy, ca să o lovească. "PAPPI îi dădea sfaturi şi despre cum trebuia ţinută bâta, dar nu striga niciodată la el când dădea pe lângă şi ştia să piardă, nu se supăra ca Joey atunci când Timmy înscria un punct.

După o oră de joacă, Timmy îi propuse:

– Hei! Vrei să ne urcăm în copac?

– Nu sunt echipat pentru a urca în copaci, răspunse PAPPI. Însă mă voi uita la tine. Şi voi putea identifica obiectele pe care le întâlneşti.

Timm aruncă bâta şi se căţără pe trunchiul bătrânului arţar de lângă zid. PAPPI se deplasă ca să ajungă chiar sub el. "Capul" ' se rotea astfel încât obiectivul optic să urmărească mereu urcarea lui Timmy.

Trunchiul copacului se bifurca la jumătate. Aici încercaseră pe vremuri Timmy şi cu Joey să ridice un fort. Apoi vremea a devenit prea toridă pentru lucrări de dulgherie şi abandonaseră proiectul. Dar era un loc unde puteai sta foarte bine să te odihneşti, unde puteai privi orizontul neregulat al oraşului, dincolo de East River. Frunzele de deasupra parcă lichefiau lumina soarelui, creând diverse figuri, şi îi umbreau braţele goale. Foşnetul lor era ca un limbaj secret, destinat doar urechilor lui Timmy.

Acesta se sui pe o placă de lemn, special pusă acolo ca să facă umbră.

– Arăţi ciudat de aici, de sus.

– Ai remarcat cuibul abandonat? În partea dreaptă? Timmy privi printre frunze. Da, o grămăjoară de rămurele şi noroi pentru lipit, pe o creangă, aproape de trunchi.

– Sunt şi pene înăuntru.

Timmy se prinse de creangă cu o mână, în cealaltă ţinând grămăjoara de noroi şi rămurele, pe care erau lipite câteva pene albe. Obiectivul optic al lui PAPPI se înălţă pe o tijă subţire, vreo treizeci de centimetri, apoi se retrase.

– Foarte frumoase. Dar priveşte petele de alb de pe trunchiul copacului, 6 formă de fungus, din specia numită Mycota. Sporii au fost aduşi aici din întâmplare de o pasăre, probabil de *Passer domesticus,* ale cărei pene le ţii tu în mână.

– Ce tot spui?

– O vrabie de casă.

– Acum am înţeles!

– Au fost identificate m jur de cincizeci de mii de specii de ciuperci, organisme asemănătoare plantelor, saprofite şi parazite. Însă probabil că mai există încă o sută de mii. Printre acestea se află ciupercile, mucegaiul, drojdia…

Timmy se încruntă. Obiectul ăsta începea să sune ca o profesoară de la şcoală.

– Îţi pot povesti şi despre licheni, dacă doreşti.

– Nu prea doresc! protestă Timmy.

– Bine. Vrei să ne jucăm de-a calul?

– Cum?

– Te poţi sui pe mine. Sunt foarte robust.

Aşa că Timmy se plimbă prin grădină aşezat în vârful lui PAPPI, sprijinindu-se de două braţe lungi de metal, strigând "Diii!" şi "Hoo!" până când răguşi. Aproape că uită de PAPPI, îşi închipuia că se află pe un armăsar cu coama în vânt, pe Hipodromul de Vest, ca în programele de la Trei-D. Karin se încrunta mereu, ori de câte ori îl prindea uitându-se la ele.

Când cerul se întunecă şi Karin sosi acasă, Timmy îşi dădu seama că descoperise un prieten adevărat, unul cu care nu te plictiseai niciodată, nu-ţi punea întrebări idioate, nu te certa…

Însă nu se putea compara cu un tată adevărat.

Cu ajutorul lui PAPPI, Timmy obţinu în acel an rezultate mai bune la şcoală. PAPPI era programat să şi înveţe, cot la

cot cu Timmy, astfel că învăţarea era ceva ca o întrecere – la care de obicei câştiga PAPPI. Însă întrucât robotul nu se lăuda niciodată cu succesele lui, Timmy nu se supăra. Şi cu patru braţe mecanice, robotul era un adevărat vrăjitor: construia cosmonave de jucărie, dădea cărţile, jongla cu mingiile.

Din când în când Karin venea acasă cu programe noi. Timmy privea curios atunci când Karin scotea "capul" robotului, introducând programele. Câteodată îi dădea chiar el sculele pentru a umbla la creierul pozitronic. După aceea, PAPPI era capabil să facă mai multe lucruri: cânta la chitară, spunea bancuri şi făcea desene caraghioase.

Rareori aducea Karin pe cineva în casă, nici măcar oameni de la U.S. Robots. Însă o dată veni însoţită de o femeie de la laborator.

– Nu seamănă deloc cu un bărbat mecanic, se plânse Timmy.

Se aşeză în genunchi, împreună cu această doamnă cu înfăţişare aspră, privindu-l pe PAPPI. Acesta alunecă spre ei şi frână brusc, zgâriind podeaua lustruită.

– Nu are nevoie, răspunse colega lui Karin. Forma trebuie să se adapteze funcţiei.

– Măcar să fi avut picioare, nu roţi, rosti băiatul plimbând degetul deasupra unei zgârieturi de pe parchet.

– Acesta trebuia să fie un robot utilitar. Mama ta i-a modificat doar creierul, nu şi corpul.

Karin îi spusese că dr. Calvin nu *construia* roboţii la fel ca ea; dr. Calvin era un robo-psiholog (oare ce însemna asta?). Karin plecase în bucătărie, manifestând o neobişnuită aptitudine pentru gospodărie, punând vasele în automatul pentru spălat.

Timmy se încruntă:

– PAPPI crede că este mai mult decât un robot!

– Dar tu nu crezi.

– De unde să ştiu eu?

Dr. Calvin nu răspunse. Avea cam aceeaşi vârstă ca şi mama sa, aprecie Timmy. Nici una nu-şi dădea cu ruj de buze, nici una nu zâmbea ca mama lui Joey.

Karin reveni agitată în sufragerie, cu o tavă de pateuri cumpărate de la magazin.

– Vrea cineva desert?

– Cred că pentru azi Timmy a mâncat suficient zahăr, anunţă PAPPI. Am ţinut o evidenţă precisă, de când s-a sculat a consumat…

– Mai taci din gură! îl admonestă puştiul.

– Hei, spuse Karin, dacă crezi…

– În curând s-ar putea să ai necazuri cu el, declară îngrijorată dr. Calvin.

Pentru, o clipă, Timmy avu impresia că despre el era vorba. Dar ochii ei erau aţintiţi asupra robotului.

– Sunt foarte atenta, Susan, spuse Karin. Iar Timmy ştie că nu trebuie să scoată robotul afară.

– Nici prietenilor nu le pot povesti despre PAPPI, mormăi Timmy. Când vine Joey ca să ne jucăm, trebuie să-l bag pe PAPPI în dulap. Joey este cel mai bun prieten al meu!

– Mă bucur pentru tine, Timmy, glăsui dr. Calvin. Însă eu nu mă refer decât la sentimentul anti-robot. Deşi, pentru munca noastră ameninţarea o constituie nu atât sentimentul anti-robot, cât lipsa de fonduri.

– Şi atunci? întrebă Karin.

– Nu cred ca ne dăm seama de ce vor fi în stare aceste creiere pozitronice, în viitor.

– Eu nu sunt *chiar* atât de bună, Susan, râse Karin. Nu atât de bună ca tine!

După aceea, discuţia devie de la subiectul roboţilor.

Apoi, într-o zi, pe când erau în clasa a opta, mama lui Joey se căsători din nou. Noul tată îl duse pe Joey într-o călătorie pe Lună.

– De ce nu putem merge pe Lună, Karin? întrebă Timmy. Karin tocmai se concentra asupra unui aparat pe care îl adusese de la birou.

– Hmm?

Îl privi pe deasupra ochelarilor. De curând, începuse să poarte ochelari.

– Vreau să merg pe Lună. Să văd craterele.

– Nu avem destui bani.

– Am economisit eu bani!

– Nu am timp acum. Lucrurile sunt foarte presante la U.S. Robots. Susan şi cu mine s-ar putea să primim în cele din urmă fiecare câte un birou!

– Dacă aş fi avut un tată..., începu morocănos Timmy. Karin puse deoparte însemnările şi îl privi.

– Îmi pare rău că încă mai simţi lipsa unui tată, Timmy. Am sperat că PAPPI îi va ţine locul.

– Se pare că n-am nici tată, *nici* mamă!

Sub presiunile lui Karin, în următorul an Timmy începu cursurile de fizică, remarcând în foarte scurt timp că nu putea să le sufere. Începu să practice sporturile, crescu zece centimetri şi descoperi fetele – mai ales una frumuşică de tot, cu părul negru şi sâni mari. PAPPI îi explică ce trebuie să facă pentru a depăşi efervescenţa hormonală şi stângăcia. Karin îşi făcuse mai demult datoria, explicându-i lui Timmy cum era cu păsările, albinele şi alte elemente din natura vie, lăsându-l însă cu un sentiment puternic de plictiseală şi nedumerire. Dar PAPPI îi explică despre Romeo şi Julieta; dacă era sau nu bine să săruţi fata încă de la prima întâlnire; şi ce trebuie spus după aceea celorlalţi băieţi.

Într-o tentativă de a-i trezi interesul pentru ştiinţă, Karin îi cumpără un telescop – trusă întreagă. PAPPI îl ajută la montare. Robotul cunoştea numele tuturor stelelor şi constelaţiilor zărite prin obiectivul telescopului şi îl învăţă să descopere unele dintre staţiile orbitale. Karin se prefăcea că nu observă atunci când întârziau mult după ora de culcare.

Timmy intră în echipa de înot a şcolii. PAPPI îl asculta lăudându-se şi îl îmbărbăta atunci când pierdea. Timmy îşi

schimbă numele în Tim. Spre deosebire de Karin, robotul reuşi să nu facă nici o greşeală, apelându-l mereu cu noul nume. Una peste alta, au fost vremuri frumoase.

Însă Joe probabil că avea discuţii cu tatăl său, ca de la bărbat la bărbat.

*

Tim porni din nou vizorfonul şi ceru o audienţă la primarul Stephen Byerley.

Apoi încercă să-şi scoată din minte toată această frământare.

Uitase că locuinţa lui Karin era atât de mică. Trecu metodic din cameră în cameră, făcându-şi liste cu ce să arunce şi ce să împacheteze. Nu erau prea multe de păstrat. Locuinţele dintr-o staţie spaţială erau mici, însă dincolo de zidurile de protecţie exista sentimentul nemărginirii. Casa aceasta era o cutie, o căsuţă de buzunar, aruncată aici de nişte edili lacomi, care tăiaseră pământul din jurul New-York-ului în parcele din ce în ce mai micuţe. Karin îi explicase odată că nu se puteau muta de acolo, ea trebuia să fie aproape de U.S. Robots. În vremea aceea, Joe se mutase împreună cu părinţii într-o casă mare, în Long Island, unde putea amenaja o piscină şi un teren de tenis. Şi puteau ţine câini. Tim îşi aminti cât de mult urâse U.S. Robots atunci când auzise de câini.

Beth avea dreptul la o viaţă mai bună. Mâine se va întâlni cu omul pe care Rathbone dorea să-l vadă ucis.

Arma primită de la bodyguarzii socrului său (foşti boxeri) îi atârna greu în buzunar. Ceva cu care să facă praf creierul acela pozitronic şi obscen, spusese Rathbone. Fugise cu el în buzunar. Probabil ştia, chiar de atunci, că nu putea scăpa chiar atât de uşor.

Din cine ştie ce motiv, se gândea la Byerley ca la un om. Trebuia să se controleze. La urma urmei, nu era vorba decât de un robot. Un simplu robot. La anchetă, totul va fi

clar: un simplu robot. Publicul îşi va da seama că fusese tras pe sfoară. "Asasinul", dacă va fi prins, va fi după acea eliberat în postură de erou. Însă desigur, Rathbone va avea grijă ca Tim să nu fie prins.

În schimb, va avea şansa să capete ceea ce îşi dorea cu desperare, adică o mare parte din acţiuni la Mercury Mining and Manufacturing.

Însă exista posibilitatea ca Byerley să nu stabilească nici o audienţă. Secretara lui îşi exprimase îndoiala că primarul va găsi ceva timp liber în orarul său foarte încărcat, şi asta numai pentru motivele vagi invocate de Tim. Dacă nu se putea face nimic, nu era el de vină. *"N-am putut ajunge în preajma lui,"* îi va spune lui Rathbone. *"Nu e vina mea!"*

Acum se decidea viitorul său şi al lui Beth. Ori va avea bani cât să-şi permită să fie şi mamă şi tată în acelaşi timp, ori vor fugi de Rathbone pentru tot restul vieţii lor.

– Trebuie sa te gândeşti la viaţa ta. Trebuie să-ţi faci planuri de viitor, îl anunţase Karin prin jurul anului '18. Ce carieră te-ar interesa să urmezi?

Tim se lăsase pe spate în scaun, punându-şi picioarele pe masă. Era prost dispus şi se simţea cam agresiv.

– Nu ştiu. Ceva care să-mi aducă bani. Probabil că sportul.

– Sport? se încruntase Karin. Cum crezi că vei putea trăi de pe urma sportului?

Înotul îl dezvoltase armonios, avea muşchi frumoşi şi succes la fete. Fete pătimaşe, pline de energie.

– Universitatea din Hawaii are un program nemaipomenit…

– Mi-ar plăcea să te văd ocupându-te de robotică, declarase Karin. Coloniile spaţiale au mare nevoie de oameni ca tine.

– Haide, Karin.

– Îmi permit să intervin, spusese PAPPI. Un colegiu bun de arte liberale i-ar permite lui Tim amânarea cu cel puţin un an a unei decizii cruciale, fără consecinţe negative.

– Te împotriveşti roboticii?

Karin îşi rodea o unghie. Pentru prima oară, Tim observă cât de multe fire albe îi răsăriseră. Ea nu-şi colora niciodată părul, aşa cum făcea mama lui Joe.

– Nu. Sugerez însă că mai întâi ar trebui să-şi desăvârşească educaţia.

Karin se gândise puţin, apoi spusese:

– N-am intenţia să plătesc pentru un colegiu aflat de cealaltă parte a planetei.

– Nu este foarte corect din partea ta, Karin, o avertizase robotul.

– Nu-mi pot permite să suport cheltuielile, dacă merge în alt stat! Ce, crezi că sunt bogată? Iar Timmy nu prea are şanse să obţină bursă.

– S-ar putea obţine o asistenţă financiară…

– Timmy este tot ce am. Am să-i duc dorul!

– Şi eu îl iubesc.

Karin ciuli deodată urechile, încetând să se mai agite:

– Ce-ai spus?

– Că absenţa lui o voi simţi şi eu, reformulase robotul cu ceva mai multă prudenţă.

Karin îl privise vreme îndelungată, înainte să spună ceva.

– Ce alte *sentimente* mai ai, PAPPI?

Robotul păru să şovăie cu răspunsul, ceea ce nu era deloc normal:

– La ce te aşteptai, Karin? La câte subprograme Calvin/Minsky mi-aţi implementat de-a lungul anilor!…

– Dar în laborator nu s-a dovedit niciodată. Susan spune…

– Despre ce tot vorbiţi? îi întrerupsese Tim.

– Conştiinţă pozitronică, şoptise Karin. Mă întreb dacă nu cumva PAPPI…

– Păi *bineînţeles* că PAPPI este viu! Însă aveam impresia că aici se discută despre viitorul meu, nu? izbucnise Tim.

Karin privea absentă, dusă pe gânduri, departe de tot.

– Va trebui să te duc înapoi la laborator, PAPPI. Dacă este adevărat, Susan va dori să te supună testelor Turing.

Tim îşi privea mama. Mereu se scufunda în munca ei, chiar şi în momentele cele mai delicate.

– Uite ce e, eu trebuie să iau o decizie importantă.

– Până acum, în experienţele de laborator n-am sesizat niciodată apariţia conştiinţei de sine, continuase gânditoare Karin. Ca o extensie a inteligenţei pozitronice evoluate. După părerea mea, factorul important l-a constituit experienţa trăită alături de oameni, într-o familie adevărată. Însă va trebui să discut şi cu Susan. Avem nevoie de o analiză mai aprofundată.

– Nu vreau să mă întorc la laborator…, începu robotul.

– Nu cred că ai de ales, PAPPI. E un moment crucial. Vreau să spun…

– Gata, toată lumea urechile la mine! se revoltase Tim. De acum încolo am să iau singur deciziile. Am să merg la şcoală dacă şi când – şi unde – îmi place mie!

Karin îl privise de parcă uitase de prezenţa lui.

– Desigur, Timmy. Dar problema asta e urgentă, nu-ţi dai seama?

Încă o dată, gândise el furios, trecuse pe locul doi ca importanţă, în urma unui robot.

Universitatea Luna oferea sprijin financiar, în schimbul participării la cercetările atletice în condiţii de gravitaţie scăzută sau imponderabilitate. Întrucât aşa nu mai depindea de banii lui Karin, Tim o alese. Karin nu venise să îl vadă, când s-a îmbarcat în navetă. Nu mai avea răbdare, trebuia neapărat să meargă la laborator cu PAPPI, gândise el nemulţumit.

În vacanţele universitare a lucrat ca asistentul unui geolog lunar, care avea nevoie de cineva să îi ţină evidenţa

rocilor. Întrucât ocupaţia asta nu diferea prea mult de colecţionarea de timbre, lui Tim îi făcu plăcere.

Alţi băieţi primeau vizite de la părinţii lor, din când în când. Bărbaţi şi femei, toţi bine îmbrăcaţi, care discutau cu lejeritate despre teatrul interactiv, despre politica planetară şi despre conservarea valorilor umane într-o lume din ce în ce mai mecanizată. Faptul că oamenii se avântaseră în spaţiu, iar pentru asta aveau nevoie permanent de ajutorul roboţilor, nu însemna că trebuie să renunţe la virtuţile tradiţionale ale vieţii simple – familia şi munca fizică. Aşa spuneau noii lui prieteni. Genul de muncă pe care o desfăşura mama lui la U.S. Robots era periculos. "Oameni Mecanici"! Oare ea nu-şi dădea seama că nu era înţelept să laşi roboţii să devină prea deştepţi? Roboţii erau concepuţi ca servitori, nu ca parteneri ai oamenilor. Dacă oamenii nu erau atenţi, într-o zi vor avea probleme mari cu roboţii. Tim simţea cum se depărtează din ce în ce mai mult de Karin şi nu o invită niciodată să îi facă vizite.

Dintre noii prieteni, cea mai importantă pentru el era Sylvia Rathbone, fiica unui antreprenor de modă veche. Fiica se deosebea de tată tot aşa cum se deosebea el de maică-sa. Sylvia simboliza tot ceea ce simţea el că îi fusese refuzat în viaţă – bani, o familie mare compusă din mătuşi, unchi şi veri, un tată care o răsfăţa exagerat de mult. Era o fată minunată, veselă, delicată şi sprinţară ca argintul viu. Spre marea sa uimire, şi totodată satisfacţie, fata se îndrăgostise de el.

S-au căsătorit fără prea mare ceremonie, în primăvara lui '27, într-o capelă săpată în vastele caverne subterane ale Lunii. Aveau de gând să păstreze secretul până când el va absolvi geologia. Ea dusese muncă de lămurire cu tatăl, ca să accepte căsătoria ei cu un student sărac. Însă în anul următor s-a născut Beth. Au trimis veşti către ambii părinţi şi au aşteptat cu mare nerăbdare.

Karin aproape că a uitat să răspundă; a menţionat totuşi ceva în post-scriptum-ul fax-ului pe care îl trimitea lunar.

Avocatul domnului Rathbone le-a adus la cunoştinţă că Sylvia era scoasă din testament, până când va divorţa de soţul ei, deloc adecvat pretenţiilor familiei.

Tim a descoperit că era greu să întreţii o familie din veniturile unui student. Dar s-au descurcat. Seara se întorcea acasă la soţie şi copil, în apartamentele familiştilor din colonia lunară. Sylvia avea o micuţă grădină hidroponică unde creştea roşii şi porumb cu care să completeze hrana zilnică, şi crizanteme, pentru o stare sufletească frumoasă. Pentru prima oară în viaţă era fericit, hotărât să-i dea fetiţei viaţa de familie normală de care el nu avusese parte. Dar a descoperit că pentru asta era nevoie de bani şi fericirea s-a estompat puţin câte puţin.

Un an mai târziu era plecat de pe Lună pentru a câştiga nişte bani în plus, într-o expediţie de cercetare, însoţit de prietenul său geolog. Un meteorit a scăpat nedetectat, perforând protecţia coloniei din sectorul său. Atmosfera s-a scurs rapid. Sas-uri automate s-au închis, împiedicând scurgerea şi din alte sectoare învecinate, dar echipa de salvare formată din roboţi a sosit prea târziu pentru a o mai putea salva pe Sylvia. Copilul se afla într-o creşă dintr-un sector neafectat.

Nota de plată pentru cremaţiunea rămăşiţelor Sylviei a sosit exact în momentul în care ieşise din starea de prostrare; acum începea să jelească. Nota i-a fost adusă de un robot al coloniei.

Roata vieţii făcuse o tură completă. El, un copil fără tată, crescut de mamă, trebuia să joace rolul tatălui pentru un copil fără mamă. Pe deasupra, vântul îi juca prin buzunare. O desperare neagră, mocirloasă, pusese stăpânire pe el.

S-au întâmplat două lucruri.

În această desperare a venit Howard Rathbone III, care îşi dorea atât de mult nepoata încât era dispus să trateze cu tatăl.

Iar dr. Susan Calvin i-a trimis un fax prin care îl anunţa de moartea subită a lui Karin, în urma unei scurte suferinţe.

Karin îi lăsase micuţa casă din New York, unde crescuse. Nu se simţise niciodată apropiat faţă de Karin, însă acum îi venea greu să accepte că dispăruse pentru totdeauna din viaţa lui.

N-a vrut să accepte propunerea lui Rathbone, oricât de tentantă ar fi fost din punct de vedere financiar. Însă a descoperit că îi va fi greu să o ţină pe Beth departe de bunicul ei.

Se părea că nu mai avea de făcut decât un singur lucru. Fugi cu copilul, urcându-se în prima navetă ce mergea spre Pământ.

Tim cotrobăi prin nimicurile adunate de-a lungul copilăriei. Nu erau prea multe lucruri de valoare prin casă, nimic nu merita costul exorbitant al aducerii în colonie. Karin nu ţinuse foarte mult la propria casă. Făcu un pachet cu cărţile de Cercetaş la care ţinuse când era mic, colecţia de timbre şi telescopul la a cărui montare primise ajutorul lui PAPPI.

Duse cutia în hol şi o puse lângă perete. Privirea îi fu atrasă de ceva pe podeaua de lemn, nişte linii lungi, vagi, acoperite de praf. Zgârieturi. Îi veniră deodată în minte imagini cu rotilele lui PAPPI alunecând pe podeaua lustruită, oprindu-se cu o frână lungă în faţa uşii principale. De acolo, robotul se întorcea cu corespondenţa de dimineaţă. Imaginile prindeau viaţă, le văzu ca atunci, ziarele, reclamele de prost gust, cererile de contribuţie bănească în ajutorul cauzelor nobile (îşi aduse aminte cum se înfuria Karin de fiecare dată când primea astfel de cereri din partea grupărilor anti-robot), şi tot felul de alte prostii. Sortarea corespondenţei era una dintre sarcinile zilnice ale lui PAPPI. *Ca să nu fac apoplexie!* spusese Karin.

Se aplecă, privind zgârieturile. Podeaua părea să fi fost refinisată destul de recent. Vechile porţiuni stricate dispăruseră. După ce fiul neastâmpărat plecase de acasă, Karin reparase stricăciunile. Însă dungile lăsate de roţile

robotului erau încă vizibile. Fuseseră făcute după refinisarea podelei. Tim se ridică încet în picioare, tulburat de o idee care prindea contururi din ce în ce mai clare în mintea sa.

Nu se simţea bine aici, nemulţumit că urmele copilăriei sale fuseseră şterse. Se îndreptă spre vizorfon, decis să-l sune pe unul dintre agenţii imobiliari a cărui carte de vizită o găsise plasată sub uşă. Era timpul să se rupă de trecut.

Până să apese o tastă, sună telefonul, făcându-l să tresară. Şovăi înainte să răspundă. Să fie din nou Rathbone? Încruntat, apăsă butonul de recepţie.

Pe ecran apăru figura unui bărbat chipeş, între două vârste.

– Tim Garroway?

Bărbatul avea o voce plăcută, armonios modulată.

– Mă numesc Stephen Byerley.

Lui Tim i se împotmoliră cuvintele în gură:

– Domnule primar… eu… sunt încântat să fac cunoştinţă…

– Secretara mi-a transmis mesajul dumneavoastră. Aş dori foarte mult să discutăm, însă programul meu pentru mâine este foarte încărcat.

Inima lui Tim începu să bată năvalnic. Deci, asta era, scăpase de responsabilitate. Se simţi cuprins de un puternic sentiment de uşurare.

– Nici o problemă, domnule primar! Absolut nici o problemă! Nu era foarte important… Adică, poate să aştepte. Byerley zâmbi:

– Cred că avem prieteni comuni, Tim. Pot să-ţi spun Tim?

– Sigur.

Era impresionat de naturaleţea şi căldura emanată de acest bărbat. Oare cum de acceptase ideea de a-l elimina?

– Înţeleg că mama ta a fost colegă cu dr. Susan Calvin, una dintre cele mai dragi prietene ale mele.

Tim se simţi parcă prins într-o plasă grea şi rece. Bineînţeles. Era de aşteptat.

– Da? gâfâi el cu greutate. Da, cred că da. La urma urmelor, Byerley era robot.

Undeva pe la marginea conştienţei, sesiză că Beth îl trăgea de mânecă. Îşi trase fiica aproape de el, înconjurând-o cu un braţ. Era nebun dacă îşi închipuia că putea păcăli soarta chiar atât de uşor. Punea stăpânire pe el ca un animal primitiv, stingând focul care spera să-i fi apărat pe Beth şi pe el împotriva întunericului.

– Programul meu este încărcat mâine, spuse Byerley. Dar îmi fac timp pentru o alergare în Central Park. Alergi, Tim? Am auzit că eşti un atlet bun. Dacă vrei să ne întâlnim mâine dimineaţă la ora şase… sper că nu este prea devreme pentru tine. Eu mă scol devreme. Am putea discuta atunci.

Te scoli devreme! gândi Tim. Pun pariu că nu dormi deloc.

Nu avea de ales. Ori viaţa – dacă se putea numi aşa – lui Stephen Byerley, ori viaţa sa. Byerley îşi semnase singur condamnarea la moarte.

– Bineînţeles, domnule primar, acceptă el.

– Spune-mi Steve.

Tim nu răspunse, încuviinţă doar din cap, şi Byerley întrerupse legătura. Se întoarse să plece şi arma cu care trebuia să elimine robotul îl lovi în şold.

I se strânsese stomacul din cauza tensiunii, şi simţea cum undeva, în spatele craniului, îi dădea târcoale o durere de cap. Va face ceea ce trebuia să facă, de dragul lui Beth. Până atunci însă, nu se va mai gândi la asta. Va continua să-şi împacheteze lucrurile necesare.

Fetiţa îl chemă, arătând o uşă în tavan:

– Aia, tata?

Avea o urmă de praf pe obraz şi îl urmărea peste tot, cu mersul ei împleticit.

– Nimic, scumpo. E doar un pod pentru lucruri vechi.

Spunând aceasta, i se aprinse o luminiţă. Bineînţeles. Acolo trebuia să fie.

– Văd! pronunţă Beth pe un ton poruncitor.

Se grăbi să-i facă fetei pe plac şi îşi luă gândul de la ceea ce avea să facă a doua zi. Atinse un buton disimulat în perete. Trapa podului se deschise şi o scară de lemn coborî până la ei. Puse un picior pe o treaptă, dar fetiţa îl prinse imediat de picioare, vociferând puternic, de parcă tăticul ei avea să dispară pentru totdeauna. O ridică în braţe şi începu urcarea. Trebuia să depună efort, se dezobişnuise de atracţia gravitaţională a Pământului. Beth îl încuraja de parcă era un cal… sau un robot, gândi el imediat după aceea.

Era răcoare şi destul de întuneric. Mirosea a haine umede şi a cărţi vechi. Păianjenii îşi ţesuseră peste tot pânzele cenuşii, mai ales peste cărţi şi stâlpii de susţinere. Se mişca prudent, atent ca Beth să nu atingă cu faţa vreuna dintre pânze.

Ea îl văzu prima, arătând cu degeţelul dolofan spre un colţ întunecat.

– Uite, tata! Bebe!

Robotul stătea sub o grindă a acoperişului, orb, surd şi mut. Era foarte puţin acoperit de praf. Chiar şi după atâţia ani, îi era greu să îl privească fără emoţie. Amintirea jocurilor de baseball din grădină, proiectele ştiinţifice, colecţiile de timbre, discuţiile secrete despre fete şi sex, toate îl năpădiră dintr-o dată. Copilăria sa era păstrată în acest pod şi nu. trebuia decât o privire pentru a aduce totul înapoi în memorie. Amintirile îl copleşeau, dureros de vii. Avea din nou opt ani şi era Ziua Tatălui.

Ce căuta robotul aici? Karin îl dusese înapoi la laborator.

Era o mare realizare a ei… încununarea unei cariere ştiinţifice glorioase…

De fapt, nu putea şti sigur dacă îl dusese cu adevărat înapoi la laborator. Urmele recente ale rotilelor pe podeaua de lemn spuneau altceva. Dar de ce îl pusese aici… chiar înainte de a muri?

– Joc! anunţă fetiţa.

Şi îi coborî din braţe.

Praful se ridică în jurul ei şi strănută. Tim se aplecă, ajutând-o să meargă cât mai stabil pe podeaua nefinisată a podului. Fetiţa chicotea, mulţumită de descoperirea făcută. El se simţi din nou asaltat de sentimente de dragoste şi neajutorare. Cum putea fi el tată şi mamă pentru acest mic Cristofor Columb, atât de curios să cerceteze fiecare nouă lume întâlnită? Cum o putea proteja de urâţenia unei lumi în care roboţii ajungeau primari… şi oameni ca Rathbone puneau la cale uciderea lor?

Mâinile durdulii ale fetiţei mângâiau robotul. Problema robotului puse din nou stăpânire pe el. Karin nu-l dusese pe PAPPI la laborator din cauză că ţinea la el… asta era singura explicaţie plauzibilă.

Era pe cale să o ridice pe Beth şi să plece cu ea, când luminiţa roşie începu să clipească.

– Bună, spuse o voce slabă dar bine cunoscută. Eu sunt PAPPI, Tatăl Alternativ. Vrei să ne jucăm?

Fetiţa părea gata-gata să plângă.

Nimic de mirare. Era normal ca sursa de alimentare a robotului să fie încă operaţională. Tim se aplecă şi îşi puse braţele în jurul fetiţei. În acest pod, pentru prima oară în viaţă, începea să înţeleagă ceea ce simţise Karin. Fiind pe moarte, ascunsese robotul aici; nu dorise ca PAPPI să se întoarcă la laborator, sau să cadă în mâna celor anti-robot. Ce dovedea asta?

Valul trecutului îl luă pe sus, aproape înecându-l. Era din nou un băieţel, de Ziua Tatălui.

Poate că dacă mama sa ţinuse la robot, ţinuse şi la el.

Îi lipsiseră oare chiar atât de multe lucruri în viaţă? Dragostea era imposibil de definit, însă includea cooperarea, participarea la muncă şi joacă, grija… O familie nu era decât un grup de persoane care ţineau una la alta. Dacă una dintre ele era robot, asta nu avea importanţă.

– Bună, PAPPI, gânguri Beth nesigură. Ce eşti tu?

I-ar fi putut oferi lui Beth tot atât cât îi oferise Karin lui? Îşi va da toată silinţa, dar ceea ce vroia el pentru fata lui nu se putea fundamenta pe violenţă sau ură. Binele nu putea răsări din rău; PAPPI îl învăţase asta. Mâine dimineaţă nu se va putea întâlni cu Stephen Byerley.

Asta însemna că Rathbone va porni iar pe urmele lor. Nu se va putea întoarce pe Lună şi nu va putea rămâne pe Pământ. Viaţa era grea pentru un geolog care făcea prospecţiuni pe asteroizi, dar altă şansă nu exista pentru a-şi forma o familie – tată, fiică şi robot.

– Scumpo, spuse el, acesta este bunicul tău, PAPPI.

REUNIUNEA DE LA MILE-HIGH

de Frederik Pohl

ÎN ZILELE ACELEA DE DEMULT – a trecut o jumătate de secol! – eram nu numai tineri, ci şi aproape săraci. De asemenea, eram cam slăbănogi, deşi n-ai crede dacă te uiţi la noi acum. Am o poză făcută prin 1939. Am scos-o de la naftalină ca s-o dau celor de la editură care se ocupă de relaţiile cu publicul şi am privit-o îndelung înainte s-o bag în plic. Nu arătam cine ştie ce, eram doisprezece flăcăi, zâmbeam cu toţii la aparatul de fotografiat, cu figuri netede şi fără speranţă. Dacă ai fi fost pus să ghiceşti, ai fi zis că eram nişte puşti de la Western Union, în ziua noastră liberă (îţi aminteşti de Western Union?). Sau poate membrii cei mai în vârstă ai unui cenaclu la un liceu numai pentru băieţi. Sigur, n-ai fi ghicit. Noi eram de fapt un club pasionat de science-fiction şi ne spuneam Viitorologi.

Fotografia aia veche nu minţea. Numai că nu spunea întregul adevăr. Aparatul de fotografiat nu avea cum să redea lucrurile care ne ţineau împreună, pentru că acestea se aflau în capetele noastre. În primul rând, eram destul de isteţi – o ştiam foarte bine şi *vroiam* ca toţi să afle. În al doilea rând, eram stăpâniţi de pasiunea literaturii ştiinţifico-fantastice – în zilele alea îi spuneam stf, dar asta este o altă poveste. Noi ziceam că stf este foarte atrăgătoare (navele alea nemaipomenite şi fasciculele şuierătoare aducătoare de moarte şi marţienii cu pieptul lat şi monştrii turtiţi, siniştri, de pe Jupiter – *mamă!).* Totuşi, asta nu era totul. Credeam de asemenea că stf era *importantă.* Eram siguri că stf dădea imaginea cea bună a V*I*I*T*O*R*U*L*U*I – un viitor cu tehnologie uluitoare, societate utopică şi oameni minunaţi; un viitor la care visau nişte tineri ca noi, plini de energie şi mereu puşi pe ceartă. Şi, cel mai important

dintre toate, eram nişte slăbănogi, aşa cum spunea vechiul nostru coleg Viitorolog, Damon Knight. Nu eram foarte atletici. Nu ne înţelegeam prea bine nici cu ceilalţi băieţii, şi de asemenea nici cu fetele. Aşa că ne petreceam majoritatea timpului distrându-ne în felul nostru, ceea ce aproape mereu însemna că citeam. Citeam *mult.*

Ne-am obişnuit cu ideea că suntem slăbănogi. Ştiam că fetele nu aveau motive să cadă pe spate, fermecate de apariţia noastră. Nu înţelegeam prea bine de ce. Nu eram urâţi – adică, unii dintre noi. Dave Kyle, şi Dirk Wylie şi Dick Wilson erau înalţi şi foarte frumoşi. Se vede şi în fotografie. Problema noastră era – cred – că fetele ne inspirau teamă (puteau râde de noi… unele chiar au făcut-o), şi aveam priorităţile noastre de grup. În loc de tenis, preferam să discutăm. În loc de discoteci, preferam compania cărţilor.

Asta se întâmpla acum o jumătate de secol. Cu alte cuvinte, *istorie.* Secretarea mea, care este de asemenea şi cercetător şef atunci când am nevoie de ceva din bibliotecă, îmi spune că 62,8 la sută din oamenii aflaţi azi în viaţă nu se născuseră pe atunci, ceea ce înseamnă, fără îndoială, că bătrânul an 1939 pare pentru ei tot atât de îndepărtat şi de straniu pe cât îmi părea mie pe atunci Războiul Hispano-American.

Aş vrea să spun că deşi vremurile erau cam grele, pentru noi au fost totuşi frumoase. Eram generaţia dintre Hoover şi Hitler. În trecutul apropiat cunoscuserăm cozile la pâine, iar în viitor aveam să cunoaştem armatele ameninţătoare ale naziştilor. Când aruncam o privire lumii reale în care trăiam, nu ne făcea prea mare plăcere.

Aşa că priveam în revistele stf pe care le adoram, iar după aceea priveam să vedem ce avem noi prin cap. Am citit mult, şi am încercat să scriem. Pentru că vezi tu, noi mai aveam câteva calităţi: eram sârguincioşi şi ambiţioşi. Viaţa noastră nu ne prea plăcea, aşa încât am încercat să o schimbăm. Aveam întâlniri – ne întâlneam cam o dată pe lună, în casa unuia dintre noi, şi discutam despre toate

cele; după care ieşeam afară şi mâncam îngheţată cu sifon. În continuare, ne separam. Unii dintre noi mergeau acasă – în special cei care trebuiau să se scoale dimineaţa devreme, cum era cazul lui Isaac Asimov. (Lucra la magazinul de dulciuri al părinţilor săi şi navetiştii veneau la cinci jumătate dimineaţa, după ziare.) Restul ne plimbam, în grupuri de câte doi sau trei. Eu îi conduceam pe Dirk şi Johnny Michel la staţia lor de metrou. Însă când ajungeam acolo, eram în mijlocul unei discuţii deosebit de interesante (la Târgul Mondial, General Motors Futurama avea dreptate despre Lumea de Mâine, spunând că vor exista super-autostrăzi cu douăsprezece benzi şi blocuri de patruzeci de etaje? Povestirile lui John Campbell, Arcot, Wade & Morey, erau la fel de bune ca şi *Skylark-ul* lui Doc Smith?) – aşa încât mă conduceau ei pe mine până la staţie... sau până acasă... sau cine ştie unde. Discutam mereu. Pentru noi, discuţiile aveau mare importanţă. De asemenea, scrisul conta la fel de mult. Scriam la maşinile noastre de scris portabile, uzate, cumpărate la mâna a doua; fiecare scria pe cont propriu, dar mereu cu intenţia de a arăta celorlalţi rezultatul. Contau *cuvintele* şi doream foarte mult să vedem cum cuvintele *noastre* capătă importanţă. O importanţă oarecare. Nu ştiam în ce fel, dar dacă stai să te gândeşti, cred că am reuşit. Dacă eram nişte broaşte, aşa cum spusese Damon, atunci probabil că vreo prinţesă rătăcitoare ne-a sărutat şi ne-a transformat în altceva... altfel nu am mai fi avut întâlnirea de la Clădirea Mile-High; a Cincizecea întâlnire, cu reporteri peste tot şi cu figurile noastre, îmbătrânite dar mult mai importante, privind lumea prin ştirile de la ora şase.

Nu poţi zbura non-stop de la Maui până la New-York, nici măcar în aeronavele cu cuşete pentru dormit, pentru că vapoarele zburătoare nu au permisiunea de a trece pe deasupra continentului. Aşa că în Los Angeles a trebuit să

schimb avionul. Am ratat legătura – normal! – aşa că atunci când am ajuns la Idlewild se făcuse deja târziu.

Portarul mi-a făcut rost de un taxi – nici nu ştii ce minuni poate face o bancnotă de cinci dolari într-un aeroport. Am intrat în taxi şi am lungit gâtul pentru a privi oraşul New-York profilându-se pe cerul nopţii. Am zărit Clădirea Mile-High, mai înaltă decât orice altceva, ca un corn de vânătoare stând pe pâlnia sa… dacă-ţi poţi imagina un corn de vânătoare cu găuri pe toată lungimea lui, sprijinit (aşa părea de la distanţa aia) pe două creioane. Constructorii au spus că găurile alea erau absolut necesare, pentru ca posibilele uragane să treacă prin ele şi să nu dărâme clădirea. Poate că au dreptate. Aş vrea să cred că găurile contribuie la siguranţa clădirii, însă vederea lor nu-mi produce nici un sentiment liniştitor.

Totuşi, Mile-High a reuşit să stea în picioare de… ia să vedem!… şase sau şapte ani şi oferă o privelişte impunătoare. O poţi vedea de la o distanţă de şaptezeci sau optzeci de kilometri depărtare de New-York, din orice direcţie. Este atât de imensă încât chiar şi din Queens sau din Brooklyn trebuia să ridic privirea pentru a-i zări vârful. Iar când m-am dat jos din taxi, la baza clădirii, era mai mult decât mare, era înfricoşătoare. M-am înfiorat puţin. Ori de câte ori privesc în sus la o clădire înaltă, am impresia că se prăbuşeşte peste mine, iar Mile-High este *cea* mai înaltă clădire.

În spatele meu a oprit o limuzină. Omul care a coborât din ea s-a uitat de două ori la mine, iar eu m-am uitat de trei ori la el. Apoi am vorbit amândoi odată.

– Bună, Fred, m-a salutat el.

– Doc, ce mai faci? Nu ne-am mai văzut de multă vreme. Trecuseră… vreo douăzeci de ani. Amândoi mergeam în acelaşi loc, aşa că Doc Lowndes m-a aşteptat până am plătit taxiul, deşi pe Sixth Avenue îşi făcuse apariţia o burniţă uşoară. După ce am terminat cu şoferul de taxi, care ceruse un bacşiş cam mare, am văzut că Doc făcea

exact ceea ce făcusem eu mai devreme: privea spre vârful clădirii.

– Ştii cu ce seamănă? m-a întrebat el. Seamănă cu tunul spaţial din *Lucruri ce vor veni.* Îţi aminteşti?

Îmi aminteam. *Lucruri care vor veni* fusese filmul nostru de căpătâi, în 1930; îl văzuserăm de cel puţin vreo douăsprezece ori. (Recordul meu era treizeci şi doi.)

– Da, *spaţiu,* am zis eu zâmbind. Rachete. Oameni care merg pe alte planete. În zilele alea credeam în orice, nu-i aşa?

El mi-a aruncat o privire curioasă.

– Eu cred încă.

Ne-am îndreptat spre lifturile expres ce urmau să ne ducă până în vârful clădirii.

Clădirea Mile-High nu este totuşi genul de minuni care apăruseră în *Lucruri ce vor veni.* Parcă este luată dintr-un film mult mai vechi, *Imaginează-ţi,* o aiureală futuristă împănată cu giruete şi rachete în zbor spre Marte şi tinere cupluri care-şi obţineau copiii din maşini automate. Am văzut *Imaginează-ţi* pentru prima dată pe când aveam zece ani. Eroina era o adolescentă adorabilă, importată din Irlanda pentru Hollywood; din cauza acestui film am fost îndrăgostit toată viaţa de Maureen O'Sullivan.

Mile-High nu are nimic din filmele alea, nu o are nici pe Maureen (din păcate!), însă este un zgârie-nori care îi face de ruşine chiar şi pe regizorii de pe vremuri. Ca să ajungi în vârf, trebuie să parcurgi o milă[3] pe verticală. Ascensoarele având pereţi de sticlă, vezi cum distanţa până în vârf scade ameţitor; viteza maximă a liftului este de o sută de mile pe oră.

La accelerare, Doc s-a clătinat puţin.

– Cam rapid, a spus el.

– *Foarte* rapid, am fost eu de acord.

[3] O milă = 1609,3 metri.

Am început să-i povestesc totul despre clădire. E goală pe dinăuntru, ca un cornet de îngheţată; ştiam multe despre ea pentru că pe vremea când încă mai locuiam în New-York, înainte de a-mi permite o locuinţă în Maui, cunoşteam un bărbat pe nume Mike Terranova. Mike era un designer lucrând în biroul unui arhitect – în cariera lui a făcut şi benzi desenate după o povestioară comică sf scrisă de mine, dar asta este o altă poveste. Mike se pricepea să deseneze clădiri şi maşini mai bine decât desena oamenii (probabil că din cauza asta seria noastră de povestiri desenate n-a durat decât un singur an). El era un mare fan al Clădirii Mile-High. Mergeam odată prin Central Park West şi am văzut dihania înălţându-se pe cer, deşi ne aflam la o distanţă bunicică.

– Priveşte găurile, m-a atenţionat el. Sunt făcute pentru a lăsa vântul să treacă şi astfel să-i scadă forţa. Desigur, are şi mase de echilibrare la etajele două sute, trei sute şi patru sute, deci oricum nu se prea clatină.

– Nu e decât un simplu zgârie-nori, Mike, i-am spus eu amuzat de entuziasmul lui.

– Este un *altfel* de zgârie-nori! Şi-au dat seama că birourile cele mai bune sunt cele cu vedere spre exterior, aşa că nu au fost construite birouri spre interior. Este gol pe dinăuntru – cu excepţia elementelor şi cablurilor de legătură, şi a celor trei secţiuni principale, unde trebuie să schimbi ascensorul; acolo găseşti magazine de tot felul.

– Este nemaipomenit.

Nu greşeam. Îi explicam toate astea lui Doc şi treceam mereu în viteză pe lângă zonele acelea vaste, fiecare de câte o sută de etaje, cu balcoane şi flori la pervaz, cu lianele care se intersectau în spaţiul central; Doc mă privea cu acea expresie calmă pe care new-yorkezii o păstrează pentru provinciali.

N-a spus decât:

– Ştiu.

Am tăcut din gură. Apoi am ajuns la etajul o sută şi am mers printre fântânile cu apă minerală şi magazinele de îmbrăcăminte, spre următorul şir de ascensoare, iar apoi am repetat operaţia. După care în vârful clădirii ne-am trezit în aer liber, la mai mult de o milă deasupra străzilor; ca să ajungi la club trebuie să urci cu un escalator.

Mie nu-mi place să stau locului, aşa că am urcat pe treptele escalatorului, câte două odată. Doc a venit în urma mea, vitejeşte. Gâfâia puţin când am ajuns la destinaţie; portarul ţinea uşa deschisă pentru noi.

– Te-ai cam îngrăşat, i-am spus lui Doc. Ai călătorit prea mult cu limuzina, după părerea mea. Câştigi mult de pe urma poeziilor cu rachete, în zilele noastre.

Probabil că tonul meu i s-a părut puţin ironic, pentru că mi-a aruncat o privire piezişă. Împreună cu o replică promptă, pe care am recepţionat-o în plin.

– Nu-mi plac şoferii de taxi, mi-a mărturisit el. Crede-mă, n-am ajuns bogat de pe urma drepturilor de autor. Publicarea poeziilor nu mi-ar ajunge nici cât să întreţin un câine. Eu trăiesc de pe urma cititului. Mereu primesc de la prieteni câte o lucrare asupra căreia trebuie să mă pronunţ.

Mi-o plătise. Vezi tu, noi, Viitorologii, eram nişte puşti cu limba foarte ascuţită, aveam mereu pregătită câte o glumă şi râdeam fiecare pe seama altuia; numai gândul la această întâlnire mă adusese din nou în acea dispoziţie. Nu eram obişnuit să-l văd pe Bob în încarnarea asta blândă.

Apoi femeia cu părul alb ne-a luat trendurile şi l-am văzut pe blândul Bob zâmbind superior. Ştiam la ce anume se uită, pentru că purtam costumul obişnuit, de casă: pantaloni marinăreşti de culoare galbenă, tricou marinăresc şi curea.

– N-am mai avut timp să mă schimb, am trecut eu în defensivă.

– Mă gândeam doar ce bine vă simţiţi voi cei care trăiţi în Hawai, mi-a spus el cu seriozitate.

Apoi a pornit înainte, în sala mare de recepţie, unde petrecerea începuse deja.

Câteva lucruri se schimbaseră. Nu mai era ca pe vremuri. Probabil din cauză că doreau să-l premieze pe Bob ca poet al Statelor Unite. Sau poate că era diferenţa dintre douăzeci şi şaptezeci. Acum nu mai trebuia să explicăm ce buni eram, pentru că lumea întreagă dorea să ne spună *ea* lucrul ăsta.

*

În sală se aflau cel puţin o sută de persoane, învârtindu-se prin jurul chelnerilor cu sticle de şampanie şi studiind picturile atârnate pe pereţi. Adevăraţii Viitorologi erau uşor de deosebit: cei cu chelie sau cu bărbi albe. Restul ne copleşeau numeric, iar vârsta lor medie era sub treizeci de ani.

Chiar în mijloc se afla dr. Asimov, purtând o discuţie plăcută cu Cyril Kornbluth. Ei constituiau centrul principal al atenţiei. Mai era şi Generalul Kyle – în uniformă, deşi trecuse mult timp de când se retrăsese – povestind unei tinere cu aparatul de filmat cum obţinuse distincţiile acelea în bătălia de la Pusan. Jack Robinson stătea în spate, ascultându-l – pe el nu-l filma nimeni, pentru că reporterii nu erau prea interesaţi de profesori, chiar dacă acesta fusese distins cu titlul care-l trecea în rândul celor mai buni profesori emeriţi de la Harvard. L-am văzut pe Jack Gillespie, la braţ cu o blondă superbă, mai înaltă cu cincisprezece centimetri decât el – era protagonista principală a uneia dintre piesele sale – şi pe Hannes Bok, părând mai bătrân şi mai satisfăcut decât pe vremuri, bând Coca-Cola şi mestecând un sandwich. Toţi erau foarte cunoscuţi astăzi. Jack câştigase deja un Pulitzer, iar vechile desene alb-negru ale lui Hannes erau cumpărate cu trei mii de dolari bucata, la galeriile de pe Strada Cincizeci şi Şapte. Dar una e să ţi se spună "hei, nu cumva te-am văzut la

T.V.?", şi alta e să fii *faimos.* Reporterii ştiau unde să-şi îndrepte aparatele de filmat. Cyril nu primise un Pulitzer, primise trei, şi se spunea că ar fi primit chiar Premiul Nobel, dacă ar fi avut bunul simţ să se nască în Bolivia sau Grecia. Cât despre Isaac... ei bine Isaac este *Isaac.* Consilier prezidenţial, intim cu toate personalităţile, stea celebră în spectacolul lui Jack Paar şi participant la vreo sută de emisiuni televizate. Nu era doar *faimos.* Era o persoană care nu putea trece neobservată pe stradă, pentru că oamenii ştiau trăsăturile mai bine decât pe cele ale senatorilor, guvernatorilor sau cardinalilor bisericii. Făcea şi reclame televizate. L-am văzut în Hawai lăudând zborurile spre Australia ale Companiei Pan American Clipper... deşi nici măcar nu zburase cu ele.

*

Măriseră fotografia la aproape patru metri, şi Damon Knight o privea melancolic, când am venit noi peste el ca să ne strângem mâinile.

– Ce tineri eram, a rostit el cu melancolie.

Adevărat. Cyril avea şaisprezece ani, iar Don Wollheim, bătrânul grupului, avea douăzeci şi trei sau douăzeci şi patru.

S-au scris atâtea despre Viitorologi încât nici eu nu mai ştiu ce este adevărat şi ce nu. Articolele din presă ne transformau în nişte persoane deosebite. Aceeaşi părere o aveam şi noi despre persoanele noastre, însă nu cred că şi rudele împărtăşeau aceeaşi opinie. Isaac muncea în magazinul de dulciuri al tatălui său, Johnny Michel îşi ajuta tatăl la fabrică (Woolworth's Five and Ten), Dirk Wylie lucra la o staţie de benzină în Queens, Dick Wilson transporta îmbrăcăminte de damă în magazinele de pe Seventh Avenue. Restul nu aveam nici un fel de slujbă. Ţineţi cont, era ultima perioadă a Marii Crize. Îmi amintesc că mă consideram norocos să lucrez din când în când la un

restaurant ca picolo, sau ca agent pentru vreo companie de asigurări.

Înspre noi s-a îndreptat o tânără. Citea din lista invitaţilor şi atunci când s-a uitat la mine mi-a pronunţat numele corect, cu o dicţie adorabilă.

– Sunt de la *Saturday Evening Post Video,* mi-a explicat ea. Aţi fost unul dintre primii Viitorologi, nu-i aşa?

– Toţi am fost. Adică, Doc şi cu mine. Damon a venit ceva mai târziu.

– Deci i-aţi cunoscut pe dr. Asimov şi pe dl. Kornbluth de la bun început?

Am oftat; ştiam, din experienţă, cum avea să decurgă interviul. Femeia nu dorea să-mi ia interviu pentru faima mea – minoră, e adevărat – ci ca să povestesc despre superstaruri. Aşa că i-am spus vreo trei sau patru povestioare pe care le ţin mereu pregătite pentru astfel de ocazii. I-am spus cum trăia Isaac într-un capăt al Prospect Park, iar eu în celălalt capăt. Cum decurgeau întâlnirile Viitorologilor, cum ne despărţeam, mergând pe străzile pustii toată noaptea, discutând, uneori chiar cântând… Jack şi cu mine, înainte ca el să-şi definitiveze prima piesă; Doc şi cu mine, recitând poezii dintr-un repertoriu bogat care cuprindea toate cântecele la modă ale vremii; Cyril şi cu mine, încercând să ne păcălim unul pe altul în jocul "Întrebări Imposibile".

– "Întrebări Imposibile", a repetat ea.

– Un fel de joc cu întrebări încuietoare, i-am explicat eu. Noi l-am inventat. Era greu de tot. Întrebările erau despre lucruri pe care majoritatea oamenilor nu le cunoşteau. De exemplu, care este schema rimei unui cântec regal? Sau care este culoarea aerului?

– Adică albastru, ca cerul? I-am zâmbit.

– Ai ratat. Aerul nu are culoare. El *doar pare* albastru, din cauza a ceea ce se numeşte deflexia Rayleigh. Dar nu e nici un necaz: acestea sunt întrebări *imposibile,* şi dacă vreunul

dintre noi găsea răspunsul corect, câştiga şi se întrerupea jocul.

– Deci dumneavoastră jucaţi acest joc împreună cu dr. Asimov…

– Nu, nu. Îl jucam cu *Cyril.* Isaac nu juca decât uneori, când mergeam noi la el. Dimineaţa devreme, după ce făceam o noapte albă; la răsăritul soarelui traversam parcul, ne opream să ne căţărăm prin copaci – Cyril făcea ca lişiţele, scotea strigătele lor de împerechere, deşi nu a primit niciodată răspuns – şi ajungeam la magazinul părinţilor lui Isaac cam pe la ora deschiderii. Mama lui ne dădea atunci lapte cu malţ, pe gratis.

– Lapte cu malţ, pe gratis, a repetat tânăra zâmbind. Exact asta căuta, ceva care să prindă la public. A pus apoi o ultimă întrebare:

– Îl cunoşteaţi pe dr. Asimov atunci când a scris faimoasa scrisoare adresată preşedintelui Franklin Roosevelt, prin care a fost iniţiat Proiectul Pasadena?

Am deschis gura ca să răspund, însă Doc Lowndes mi-a luat-o înainte.

– Măi femeie, a explodat el, *Isaac* nu a scris scrisoarea aia. Alexis Carrel a scris-o. Isaac a intrat în scenă mult mai târziu.

Femeia s-a uitat pe notiţele ei, apoi ne-a privit din nou. Nu avea o expresie uimită. Era mai degrabă… cum să spun… o expresie de milă. Da. S-a uitat la noi de parcă ne compătimea.

– Oh, nu cred, a glăsuit ea pe un ton politicos. Aici e scris totul.

– Ai înţeles greşit, i-a explicat Doc începând să-i spună povestea adevărată.

Eu nu m-aş fi deranjat, deşi faptele erau destul de simple. Albert Einstein i-a scris preşedintelui spunându-i că oamenii lui Hitler erau pe cale să inventeze ceea ce el a numit "bomba atomică" şi dorea ca FDR să pornească un proiect în SUA, ca s-o construiască ei primii. Dr. Alexis

Carrel a auzit de scrisoare. El era biochimist şi nu dorea să vadă America pierzându-şi timpul cu miraje atomice. Aşa că l-a convins pe prietenul lui, colonelul Charles A. Lindbergh să-i trimită preşedintelui Roosevelt o scrisoare cu totul diferită.

Pentru Lindbergh nu era un lucru uşor, întrucât era vorba de o problemă politică. Se bucura de mare faimă. Era cunoscut sub numele de Vulturul Singuratic, primul om care a traversat Atlanticul în anii '20. Însă după zece ani şi ceva, situaţia lui se schimbase. Din păcate, se spunea că simpatizează cu naziştii şi în plus era implicat în unele organizaţii republicane de dreapta – Primul Comitet al Americii, Liga Libertăţii şi alte chestii din astea – care aveau drept scop să-l lase pe Hitler să-şi vadă de treabă şi să-l dea jos de la Casa Albă pe omul satanei, democratul Franklin D. Roosevelt.

Cu toate acestea, Lindbergh avea o mulţime de prieteni influenţi. Timp de două luni s-au tras din greu sforile, dar până la urmă s-a aranjat o întâlnire de cinci minute cu preşedintele, într-o miercuri, în Warm Springs, Georgia. Preşedintele a citit scrisoarea lui Carrel.

Roosevelt nu era om de ştiinţă şi nici nu avea vreun savant pe lângă el – prin anii '30, savanţii nu reprezentau mare lucru. Nu ştia deci care este diferenţa între nucleul atomic şi un virus; el a văzut doar că este mai ieftin să se producă bacterii în eprubetă decât să construieşti fabrici de miliarde de dolari pentru chestia aia cu nume ciudat… cum îi spune… exploziv nuclear, plutoniu. Iar FDR nu avea de gând deocamdată să pornească proiecte mari şi costisitoare. Aşa încât Einstein a pierdut şi Carrel a câştigat.

Când Isaac a fost atras în acest proiect, iniţiativa avea numele de Proiectul Pasadena… însă în acest moment, femeia de la *Saturday Evening Post* a început să-şi piardă răbdarea.

– Foarte interesant, domnule… Lowndes? a spus ea privind spre caieţelul cu însemnări. Însă cred că editorii mei

ar dori să afle acest lucru de la însuşi dr. Asimov. Mă scuzaţi.

A terminat cu noi şi a început să-l caute cu ochi avizi pe erou.

Doc m-a privit cu mâhnire:

– Reporteri!

Eu am încuviinţat. Apoi nu am reuşit să rezist tentaţiei:

– Hai să auzim ce-i spune el. Şi am plecat în urma femeii.

Nu era uşor să ajungi în preajma lui Isaac. În afară de reporteri, era înconjurat de tot felul de indivizi de la diverse publicaţii şi instituţii... compania de publicitate a lui Don Wollheim, editorii lui Cyril, ai lui Bob Lowndes, *New York Times,* pentru că Damon era editorul la capitolul *Revista Cărţilor.* Chiar şi al meu se afla acolo, ca şi agenţii care vânduseră picturile lui Hannes Bok şi imaginile ciudate pe pânză ale lui Johnny Michel: cutii de bulion şi figuri de staruri. Însă cei mai mulţi erau de la Agenţia de Informaţii a Statelor Unite, pentru că Isaac era băiatul lor. Isaac era înconjurat de o *mulţime.* Totuşi, reporteriţa nu s-a dat bătută. Un cot aici, o îmbrânceală dincolo şi a ajuns în faţă, cu mâna ridicată:

– Dr. Asimov? Nu dumneavoastră aţi scris preşedintelui Roosevelt scrisoarea care a pornit Proiectul Pasadena?

– Pe toţi zeii, nu! a protestat Isaac. Nu, a fost scrisă de un biochimist faimos în acea vreme, dr. Alexis Carrel. Ca răspuns la o scrisoare a lui Albert Einstein, şi... Ce este? Omul de la *Daily News* stătea cu mâna ridicată:

– Dr. Asimov, vreţi să repetaţi, literă cu literă?

– E-I-N-S-T-E-I-N. Era un fizician, foarte cunoscut în acea vreme. Oricum, preşedintele a acceptat propunerea dr. Carrel şi a început Proiectul Pasadena. Se întâmplă că am participat şi eu la el, ca tânăr biochimist, abia ieşit de pe băncile facultăţii.

– Dar aţi fost extrem de important, a rostit tânăra reporteră. Isaac a dat din umeri. Cineva de la un ziar video

i-a cerut să povestească mai multe din experienţa sa, iar el, oferindu-ne tuturor o privire plină de umor, de parcă s-ar fi scuzat, a spus:

– Ei bine, n-am de gând să insist asupra subiectului despre armament. Toată lumea ştie că japonezii s-au predat din cauza bombei noastre care răspândea tifosul. Însă eu cred că cel mai important este să subliniem preocupările pe timp de pace. Priviţi-i pe toţi prietenii mei de aici.

A făcut un gest larg cu braţul, pe deasupra noastră.

– Dacă n-ar fi fost Proiectul Pasadena, unii dintre noi nu s-ar mai fi aflat astăzi aici… aveţi idee cât de mult a progresat medicina datorită rezultatelor noastre? Antibioticele în 1944, antiviralele în 1948, tratamentul împotriva cancerului în 1950, remediul colesterolului în 1953…

O femeie din California l-a întrerupt:

– Sunteţi sigur că preşedintele a luat decizia corectă? Sunt unii oameni care mai cred încă în posibilităţile oferite de puterea atomică.

– A, vorbeşti de Eddy Teller, a zâmbit Isaac. E băiat bun, numai că s-a agăţat prea tare de acest subiect. Păcat. Cred că ar fi făcut lucruri importante dacă ar fi intrat în ştiinţa adevărată în 1940, în loc să-şi piardă timpul cu prostiile lui nucleare.

Fără îndoială, Isaac era superstarul. Cyril era pe locul doi, însă am primit şi noi un pic de atenţie. Da. Am avut şansa să stăm cam două minute în faţa camerelor de filmat, spunând cât de mult ne-am influenţat unul pe altul, şi cât de mult ne bucuram că participam la această întâlnire. Eram foarte sigur că peliculele cu noi vor sfârşi pe podea, în camera de tăiere, dar ceea ce spusesem era adevărat.

După care totul s-a terminat. Oamenii au început să plece.

L-am zărit pe Isaac ieşind din toaleta bărbaţilor, tocmai când o căutam pe femeia care-mi luase trenciul. S-a oprit în faţa ferestrei, privind cerul întunecat. Se vedea un TWA mare, cu opt motoare, probabil venind din Havana şi îndreptându-se spre Idlewild. Zbura la o altitudine un pic superioară celei la care ne aflam noi. L-am bătut pe umăr.

– Nu ştiam că celebrităţile mai merg la toaletă, i-am spus.

M-a privit cu simpatie:

– De fapt, tocmai am vorbit cu Janet. În sfârşit, cum îţi mai merge, Fred? Ai publicat o grămadă de cărţi. Câte?

– Nu ştiu exact câte, i-am răspuns eu cinstit. Aveam o listă. Scriam titlul, data şi editorul pentru fiecare carte nouă, pe peretele biroului meu… dar soţia mea a zugrăvit peretele şi lista s-a pierdut.

– Dă-mi un număr *aproximativ.*

– Peste o sută. Depinde ce iei în calcul. Romanele, povestirile scurte, cărţile non-ficţiune…

– Peste o sută, a rostit el. Iar unele dintre ele au fost dramatizate, înregistrate la diverse cluburi, traduse în limbi străine?

A strâns buzele, dus pe gânduri. Apoi a spus din nou:

– Probabil eşti mulţumit de felul în care ţi-ai dus viaţa.

– Sigur că da, am răspuns eu. De ce n-aş fi?

L-am privit din nou, mai cu atenţie, pentru că fusese ceva în tonul lui care m-a alertat:

– Dar tu, Eye? *Tu* nu eşti?

– Ba da, sigur că da, s-a grăbit el să-mi răspundă. Numai că… să-ţi spun drept, mă preocupă un lucru. Din când în când, mă gândesc că dacă lucrurile ar fi decurs altfel pentru mine, poate ajungeam un scriitor renumit.

PEŞTERA LUI PLATON

de Poul Anderson

CELE TREI LEGI ALE ROBOTICII:

1. Un robot nu are voie să facă rău vreunei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită rănirea acesteia.

2. Un robot trebuie să ducă la îndeplinire ordinele primite de la fiinţele umane, cu excepţia cazurilor în care acestea ar intra în contradicţie cu Prima Lege.

3. Un robot trebuie să-şi protejeze existenţa atâta vreme cât aceasta nu intră în contradicţie cu Prima sau A Doua Lege.

Mesajul codificat ajunse pe Pământ. Un satelit de comunicaţie îl transmise mai departe, împreună cu alte câteva sute, spre un releu. Întrucât mesajul era privat, releul îl transmise direct la destinatar, sediul United States Robots and Mechanical Men Corporation. Acolo, un computer care avea codul secret îl descifra, transformând semnalele digitale în sunet şi imagine. Imaginea prinse viaţă, tridimensională, atât de perfectă încât Henry Matsumoto icni sub efectul surprizei.

Robotul prezent pe ecranul monitorului nu constituia o surpriză – umanoid dar masiv, puternic blindat, proiectat pentru muncă grea în condiţii delicate. Fundalul însă era spectaculos, pătat doar de prezenţa altor doi roboţi. Neavând nevoie de aer, băutură, mâncare sau altceva în afară de combustibil, roboţii puteau călători în spaţiu singuri, în nave care purtau numele foarte sugestiv de "schelete". Într-o latură a imaginii se putea zări o felie puternic strălucitoare din discul uriaş al lui Jupiter, de culoare roşcată, tulburată de nori şi străbătută de furtuni care ar fi putut înghiţi întregul Pământ. În marginea de jos

se putea distinge o mică porţiune din Io. Imaginile se derulau cu repeziciune, deoarece nava se afla pe o orbită joasă în jurul satelitului. Coloana de fum a unei erupţii vulcanice puse stăpânire pe fundalul dezolant câteva secunde, ţâşnind ca un gheizer sulfuros.

Tânărul tehnician era de două ori surprins, pentru că evenimentul întrerupea o lungă monotonie. Îşi luase în primire tura de monitorizare, încercând să alunge plictiseala citind o carte. De săptămâni întregi, nu veniseră alte mesaje decât obişnuitele "Totul e în regulă". Oare ce se întâmplase acum?

Se făcu auzită o voce adâncă, sintetizată.

– Sunt robotul DGR-36, raportez. Robotul JK-7 a suspendat operaţiunile – prospecţiuni, minerit, transport, livrări, totul. Atunci când am aterizat pentru a prelua următoarea încărcătură de minereu, toate maşinile erau inactive, împreună cu roboţii care le deserveau. JK-7 nu era de faţă, dar mi-a vorbit din spatele colinelor. A declarat că acţiona din ordinele unei fiinţe umane, care îi spusese că activitatea noastră era periculoasă şi trebuia oprită. Am socotit că cel mai bine este să mă întorc pe orbită şi să aştept instrucţiuni.

– Dumnezeule! murmură Matsumoto. Rămâi pe loc. Nu mai spune nimic.

În respectiva configuraţie a planetelor, ordinul său necesita patruzeci de minute pentru a ajunge la destinaţie. Totuşi, anticipând că prima persoană cu care va lua legătura va fi un om fără capacitate de decizie, DGR-36 rămăsese deja imobil. Matsumoto se roti în scaun şi apăsă pe butonul de intercomunicaţii, tulburat la culme.

Avea nevoie de o linie exterioară, deoarece programul de lucru se terminase de mult. Totuşi, Philip Hillkowitz, directorul tehnic al Proiectului Io, intră curând în micuţul birou. La rândul său, Hillkowitz îl sună pe Alfred Lanning, director general al cercetării, care sosi în cea mai mare fugă. Cei doi bărbaţi se holbară atent la imaginea robotului,

apoi se priviră unul pe celălalt. Matsumoto avu impresia că totul durase o veşnicie.

– Oare ce s-o fi întâmplat? şopti Hillkowitz. Radiaţiile să-l fi avariat pe Jack?

Lanning încruntă sprâncenele stufoase.

– Nu e cazul să-ţi reamintesc, lătră el. Testele au arătat că blindajele asigură protecţia eficientă timp de o sută de ani de expunere continuă la radiaţii.

– Da, da, da. Dar condiţiile alea de iad… Hillkowitz se adresă robotului:

– Edgar, ai remarcat vreo altă anomalie când ai ajuns la sol? De exemplu, metalul părea să fi ruginit?

– Nu e o întrebare rea, spuse Lanning. Dar în cele optzeci de minute până auzim răspunsul, hai să ne gândim cum să aflăm mai multe şi mai repede.

Îi dădură liber lui Matsumoto, poruncindu-i să nu scape nici o vorbă despre acest incident; anulară toate celelalte misiuni de monitorizare. Inevitabil, chiar acest lucru va duce la zvonuri. În timpul aşteptării trimiseră după cafea, făcură speculaţii inutile, se plimbară şi supraîncărcară cu fum de ţigară instalaţia de aer condiţionat.

– Nu, domnule, răspunse DGR-36. Mi-am permis să inspectez eu însumi echipamentele şi roboţii prezenţi. Senzorii mei nu au detectat vreo urmă de disfuncţionalităţi determinate de agenţi mecanici, chimici sau radianţi.

– Bun băiat, murmură Lanning.

Introdusese multă capacitate de iniţiativă în modelele mai tinere.

– Am vorbit cu ceilalţi roboţi, continuă DGR-36, însă nu mi-au putut spune decât că JK-7 le ordonase să oprească lucrul. Nu aveam autoritatea să schimb ordinul şi doar JK-7 îi poate conduce în mod adecvat. I-am spus să reia operaţiunile, însă el se afla sub influenţa unor instrucţiuni mai puternice şi a întrerupt legătura.

Robotul deveni din nou statuie.

– De atunci ai mai sesizat vreo activitate în zonă? întrebă Hillkowitz.

– Cam asta ar fi, spuse Lanning. Va trebui să apelăm la Susan Calvin.

– Deja? Da, sunt de acord că judecă mai bine decât oricare dintre noi, dar… cu perioada asta între răspunsuri şi cu Jack inaccesibil.,. nu o putem trimite la faţa locului.

– Nu, cred că va fi nevoie de… hmmm… Powell şi Donovan; ei sunt probabil cei mai buni în teren, însă Calvin va trebui să ia decizia.

Lanning formă numărul ei de acasă. Se auzi o voce stridentă:

– Ce vrei? Cine eşti? Dacă nu ai un motiv foarte important pentru a mă scula din pat la ora asta, să ştii că ai să regreţi.

– Suntem Phil Hillkowitz şi eu, spuse Lanning. Uite ce e, trebuie să vii imediat aici. Avem o criză pe Io. Mai multe nu-ţi pot dezvălui decât după ce ajungi aici.

– Te temi de spionajul electronic? Ce melodramatic!

– Ei bine, este posibil ca Proiectul Io să fie în pericol. Ştii câtă importanţă are şi cât de înverşunată este opoziţia.

– Mai ştiu că micuţa cameră în care te afli probabil că pute îngrozitor, răspunse robopsihologul. Cheamă-l pe unul dintre tehnicienii tăi şi trece-mă pe un circuit bine protejat. Imagine şi sunet perfecte, cu acces direct la banca de date. Ţinând cont de intervalul mare dintre răspunsuri, duşmanii vor avea suficient timp să ne depisteze, dacă sunt competenţi.

Astfel, după o vreme, bărbaţii îi contemplară imaginea stând drept într-un scaun cu spătar, sorbindu-şi ceaiul. În cealaltă parte a bărbaţilor, faţă în faţă cu imaginea lui Calvin, se afla imaginea robotului.

– Nu suntem echipaţi să urmărim acţiunile individuale în spaţiu, răspunse DGR-36. Până acum nu am remarcat nici o mişcare evidentă.

– Îmi dau seama că nu ai memorie perfectă, Edgar, spuse Calvin, dar vreau să-mi spui, cât poţi de bine… nu te grăbi;

analizează cu atenţie... spune-mi exact ce motiv a invocat JK-7. În special, ce ţi-a spus el despre această fiinţă umană care ar fi apărut poruncindu-i să oprească lucrul?

Transmise un semnal de întrerupere a legăturii cu Jupiter şi îşi îndreptă din nou atenţia spre cei de pe Pământ.

– "A apărut" este cuvântul cel mai potrivit, oftă Hillkowitz.

Privirea i se îndreptă în altă parte, ca şi cum ar fi dorit să vadă, prin pereţi, spaţiul imens. Câteva gânduri îi reveneau insistent în minte: *Nici unul dintre noi nu poate supravieţui acolo. Io se află în magnetosfera lui Jupiter. Particulele încărcate ne vor ucide în câteva minute, dacă nu ne protejăm cumva cu un scut de protecţie atât de gros încât riscăm să nu mai putem face nici o mişcare. Ca să nu mai vorbim de frig, sau de vidul în care de-abia că mai apar câteva gaze vulcanice otrăvitoare. Putem construi roboţi imuni la toate acestea şi putem proteja creierele pozitronice atât de bine încât radiaţia să nu le distrugă. Cel puţin, aşa am crezut. Lanning şi cu mine, echipa noastră, am trudit mult la proiectul ăsta. După aceea au muncit inginerii, timp de doi ani, în zona ceva mai sigură aflată dincolo de influenţa lui Jupiter, dirijând cu răbdare terminarea construcţiilor pe Io şi începerea operaţiunilor. Dar nu puteau comunica decât cu Jake, prin radio şi laser. Pe atunci îi recunoştea şi le îndeplinea toate dorinţele; sistemul lui de comunicaţie decodifica semnalele, vedea imagini, auzea voci. Oare ce văzuse şi ce auzise de data aceasta? Ce fantomă i s-a arătat, în infernul în care muncea?*

– Precizia este crucială, declară Calvin. Şi acum, domnilor, timp de o oră, voi studia fişierele acestui proiect.

Ecranul ei deveni negru.

– Cred că ar trebui să fac şi eu acelaşi lucru, spuse Lanning. Tu nu ai nevoie, din moment ce Io a fost preocuparea ta exclusivă. Nu vrei să tragi un pui de somn?

– Doamne, murmură Hillkowitz, ce mult mi-aş dori!

Imaginea lui Calvin reveni la momentul promis. Însă nu rosti decât:

– Deocamdată nu fac nici un comentariu.

Puse mâinile pe genunchi şi aşteptă. Însă vorbele robotului o ridicară de pe scaun.

– Da, doamnă. Văzând întreaga colonie inactivă, lipsa minereului şi pe JK-7 absent, am emis un apel şi am auzit un răspuns venind din spatele colinelor. Susţinea că oprise lucrul la comanda unui om care îi explicase că această activitate ameninţa întreaga rasă umană. N-a vrut să intre în detalii, însă atunci când i-am cerut să ne dezvăluie măcar identitatea acestui om, mi-a spus că era vorba de Împăratul Napoleon.

Uşoară, puternică şi foarte bine adecvată transportului vieţii umane, nava curier *Delfin* putea face drumul până la Jupiter în patru zile. Sven Borup nu s-ar fi sinchisit de efectele unei astfel de acceleraţii şi ar fi stat apoi multă vreme contemplând banii primiţi pentru îndeplinirea misiunii. Din păcate, Gregory Powell şi Michael Donovan nu ar fi avut răgazul să se pregătească pentru misiune. Însă chiar şi cu o acceleraţie de un *g,* călătoria dura mai puţin de o săptămână; între timp, iscusiţii depanatori de la U.S. Robots se puteau familiariza cu imensa cantitate de echipamente pusă la dispoziţie.

După decolare, în timpul primei mese, Borup îi întrebă ce anume se întâmplase.

– Nu mi s-a spus nimic, mărturisi el cu un accent uşor danez. Totul a mers foarte repede. Mi-au arătat un contract, dar nu scrie altceva decât că trebuie să vă duc pe Jupiter iar acolo să vă dau o mână de ajutor dacă aveţi nevoie.

Căpitanul era un bărbat îndesat şi chelios; talia sa căpătase dimensiunile actuale probabil în urma consumului prea mare de prăjituri din ţara sa natală.

– Ei bine, aveau motive foarte întemeiate să se grăbească, răspunse Donovan. Explicaţiile puteau aştepta.

Oricare ar fi problema, avem şanse să o rezolvăm – dacă ajungem la timp. Guvernul nu-şi poate permite…

Se întrerupse, neştiind dacă era cazul sau nu să spună mai multe. Ole, unul dintre cei doi roboţi care alcătuiau echipajul, îi sări în ajutor intrând în cabină şi aducând cu el câte o cupă cu supă de mazăre pentru fiecare. Knud, celălalt robot, rămase de pază, deşi probabilitatea de a se întâmpla ceva care să nu poată fi rezolvat de sistemele automate ale navei era mică.

Borup încuviinţă:

– Problema este pe Io, fără îndoială. Se pregăteau să mute staţia pe Ganymede, însă până acum n-au făcut altceva decât să discute, după sperietura de pe Jupiter. Oamenii nu au prea multe de făcut acolo iar pericolul radiaţiilor e prea mare. Nimeni în afara roboţilor mineri nu mai stă astăzi pe sateliţii ăia.

Făcu un gest cu lingura:

– Investiţia făcută e mare, foarte mare, nu? Dacă minereul încetează a mai fi scos la suprafaţă, multe bănci dau de necazuri. La fel şi politicienii care au promovat proiectul.

– Văd că eşti la curent, remarcă Donovan. Borup chicoti:

– *Ja,* mai ales că sunt un tip care în cea mai mare parte a timpului cutreieră spaţiul, nu-i aşa? Dar nu trebuie să te miri. Toată lumea ştie ce controverse a iscat Proiectul Io.

– Situaţia nu s-a schimbat nici acum, murmură Donovan.

– Bun, acum că suntem pe drum, îţi putem dezvălui întreg adevărul, propuse Powell. Trebuie să păstrăm confidenţialitatea… deşi, sincer să fiu, dacă nu reuşim, oricum presa va afla totul.

Îşi şterse mustaţa în care se condensaseră câteva picături de supă.

– Nu sunt sigur cât de multe ştii despre controversele şi agitaţia pe care le-a ridicat acest proiect în momentul începerii. De atunci, a ieşit practic din conştiinţa publicului. Nu se mai cunoaşte decât că o grupă de roboţi şi maşinării

– una din multe altele – lucrează undeva departe de Pământ.

– Însă cu promisiuni că rezultatele vor fi nemaipomenite, interveni Borup. Vulcanii de pe Io aduc la suprafaţă minerale rare şi valoroase, în cantităţi mai mari decât toţi asteroizii luaţi împreună, nu-i aşa? Problema este cu radiaţia.

– Nu numai cu radiaţia. Mediul înconjurător este de asemenea periculos şi impredictibil: cutremure, alunecări de teren, deschideri de crevase, prăbuşirii de galerii, erupţii, toate sub efectul atracţiei lui Jupiter. De aceea, activitatea trebuie condusă de un robot deosebit de inteligent. Echipele de lucru pot fi constituite din modele obişnuite de roboţi, fără prea mari modificări, utilizând doar nişte blindaje mai eficiente. Dar şeful echipei are nevoie de inteligenţă, multe cunoştinţe, spontaneitate, iniţiativă… chiar şi de imaginaţie. Circuitele pozitronice ale unui astfel de robot se pot deteriora foarte uşor. Nu este suficient să-i blindezi căpăţâna cu cine ştie ce material rezistent. Sunt necesare circuite de compensare, după care trebuie să compensezi efectele circuitelor de compensare. Atunci când U.S. Robots a semnat contractul, nimeni nu era sigur că se putea ajunge la o astfel de perfecţiune.

– *Ja,* îmi aduc aminte. Nu era nevoie să pomeneşti toate astea.

– Mă scuzi.

– Nu face nimic. Ce altceva avem de făcut, decât să discutăm? Şi să ne mâncăm supa? După supă vor veni chiftelele. Te rog să continui.

– Ei bine, firma a reuşit să realizeze modelele iar testele au mers bine până acum. Însă robotul se pare că a înnebunit brusc. A încetat lucrul şi stă degeaba, mormăind cum că activitatea asta este periculoasă pentru Pământ. Spune că a aflat asta dintr-o… ăăhh… viziune.

– Ha, mi-am dat eu seama că trebuie să fie ceva cu robotul. Nu aveţi înlocuitor?

– Nu ştiu, însă mă îndoiesc. Jack… JK-7 – numărul spune câte prototipuri au fost realizate – a fost construit manual. Costă mai mult decât trei senatori. Nu există o linie de producţie; câţi sateliţi Io avem? Oricum, de ce să trimitem acolo un al doilea Jack până nu aflăm exact ce s-a întâmplat?

– Primul Jack ar putea intra în conflict cu al doilea Jack, adăugă mohorât Powell. Borup părea şocat:

– Un robot să intre în conflict cu ordinele date de o fiinţă umană?

– Nu, făcu Powell. Însă mai e ceva. Nu numai pentru că Jack este deosebit de valoros, ci şi pentru buna funcţionare a proiectului, mai ales în nişte condiţii atât de precare ca acelea de pe Io, A Treia Lege implementată în el are un potenţial foarte înalt. Va avea grijă de el însuşi, chiar dacă asta ar însemna să sacrifice multe altele. Bineînţeles, A Treia Lege nu va avea prioritate faţă de A Doua Lege. Este obligat să execute misiunea care i-a fost încredinţată şi să asculte ordinele date de oameni. Însă această lege are un potenţial scăzut. Concret, asta înseamnă că dacă el, cu experienţa de la faţa locului, consideră că un ordin este greşit, atunci cere lămuriri. Arată ceea ce este greşit. Nu va executa ordinul decât dacă i se comandă să-l execute indiferent de greşelile conţinute. De asemenea, atunci când este singur, el hotărăşte cum trebuie conduse activităţile pe Io. Şi acum a apărut iluzia asta, sau ce-o mai fi. Prima Lege are prioritate asupra a orice altceva. *Nu poate* face nimic care să aducă vreun rău oamenilor, şi trebuie să facă orice pentru ca oamenii să nu păţească ceva. Altfel, creierul i se va deteriora iremediabil.

De fiecare data când sublinia un lucru, Powell ridica degetul.

– Ştim cu toţii acest lucru, însă adesea interacţiunile dintre legi, conflictele dintre ele şi rezultatele, sunt atât de complicate şi de subtile încât nimeni altcineva în afară de

un robotician nu îşi poate da seama ce anume s-a întâmplat.

– Uneori nici roboticienii nu-şi dau seama ce se întâmplă, interveni Donovan.

– Aşa cum spune Edgar, căpitanul-robot al navei-cargo – iar el nu minte – Jack este convins că Proiectul Io va duce la moartea şi distrugerea noastră. În consecinţă, l-a oprit. Mă îndoiesc că va executa ordinul de reluare a lucrului, poate doar în cazul în care îl convingem că greşeşte. S-ar putea chiar să nu răspundă apelurilor noastre, considerând că este de datoria lui să se opună activ continuării activităţii, poate chiar prin sabotaj. Şi, pe lângă faptul că are calităţi deosebite, acel potenţial al celei de-A Treia Legi va face din el un luptător de gherilă viclean, atent şi foarte eficient.

– Nu aveţi nici o modalitate să-l anihilaţi? întrebă Borup. Powell se încruntă. Trecură câteva momente înainte să răspundă:

– Nu putem merge cu nava asta pe Io ca să-l vânăm, dacă asta vrei să spui. N-am reuşi să supravieţuim. Edgar şi echipajul lui sunt concepuţi pentru transport şi încărcare; nu ar avea nici o şansă. A pune la cale o partidă de vânătoare între roboţi ar fi cumplit de costisitor, ca bani şi timp. Până una-alta, pierderile proiectului blocat urcă în fiecare zi, ca să nu mai vorbim de consecinţele politice dacă scandalul iese la iveală…

Dădu din umeri.

– Da, vă înţeleg. Dar nu aveţi nişte comenzi speciale, parole, care să facă din voi adevăraţii şefi?

Powell şi Donovan se holbară unul la altul. Borup dădea mai departe cu lingura prin farfuria cu supă.

– Eşti mai deştept decât pari, murmură Donovan. Lovi cu palma în masă şi începu să râdă:

– Ba da, sigur că avem. Implementate în hardware. Era o precauţie esenţială, cu atâtea elemente necunoscute şi imprevizibile. De exemplu, savanţii pot descoperi un pericol pe care el nu-l cunoaşte şi nu-şi mai pierd timpul cu discuţii.

Sau dacă eşti paranoic, ori doar ultra-precaut, te vei teme ca nu cumva duşmanii proiectului să îi dea o comandă falsă. Da, există o parolă. Top Secret, Distruge-o Înainte de a Citi, cunoscută de un număr foarte limitat de oameni din companie şi din guvern. Acum o cunoaştem şi noi. Va fi probabil primul lucru pe care-l vom încerca odată ajunşi la faţa locului. Poate va asculta… totuşi, robotul ăsta *este* nebun, iar cele Trei Legi sunt atât de adânc implementate…

– Nebun? se miră Borup.

Donovan făcu o grimasă:

– Ce mult am vrea să credem altceva! Însă dacă radiaţia i-a ars circuitele din creier… proiectul cade, împreună cu mulţi alţii.

– Ce te face să crezi că e nebun?

Donovan şi Powell se priviră unul pe altul, şi în cele din urmă Powell încuviinţă.

– Ei bine, spuse Donovan, robotul ăsta pretinde că a venit Napoleon şi i-a spus să oprească lucrul. Până acum, e tot ce ştim. Dar oare nu este suficient?

– Napoleon? Împăratul?

– Cine altcineva?

– De unde să fi auzit el de Napoleon?

– O întrebare cu mult bun simţ. Din ultimele ştiri pe care le-am aflat *eu,* dr. Calvin făcea cercetări ca să lămurească aspectul ăsta. Dar nu poţi şti niciodată ce informaţii ciudate ajung la un robot în procesul de îndoctrinare. Are de-a face cu numeroşi oameni şi aude multe discuţii. Din când în când, creierul lor mai prinde câte o informaţie răzleaţă, transmisă prin radio sau… Greg, îţi aduci aminte de Speedy?

– Cum aş putea uita? oftă Powell. Apoi, spre Borup:

– Un robot cu care am avut de-a face pe Mercur. A fost adânc perturbat de un conflict între A Doua şi A Treia Lege. Mergea mereu în cerc bolborosind "Gilbert" şi "Sullivan". Nu am aflat niciodată motivul.

– Hmm, spuse Borup, şansele dumneavoastră nu par foarte bune, domnilor.

– Ceea ce înseamnă că şi şansele întregii planete sunt slabe, concluzionă Powell resemnat.

– *Ja?* Adevărat, se vor pierde mulţi bani. Dacă nu sunteţi bancheri sau politicieni…

– Bancherii dau bani pentru ca lucrurile să meargă, spuse Donovan. Dacă Proiectul Io cade, ne-am putea trezi cu o criză economică la fel de profundă ca şi o gaură neagră.

– Iar politicienii, adăugă Powell, nu sunt toţi clovni şi escroci. Cu câţiva ani în urmă am reuşit în sfârşit să alegem un guvern reformist condus de câţiva oameni cinstiţi şi inteligenţi. Au construit viitorul pe baza Proiectului Io. Opoziţia s-a opus cu toate forţele, dacă îţi aminteşti. "Ce, să aruncăm banii pe o aventură ca asta?" Ideea că vom beneficia *cu toţii* de pe urma creşterii producţiei şi nu doar *ei* de pe urma corupţiei a fost prea mult pentru vechea gardă. A luptat până la ultima picătură. Dar deţine totuşi, chiar şi acum, o mare minoritate în legislativ, în timp ce guvernul se bazează pe o coaliţie destul de fragilă. Dacă Proiectul Io cade, este suficient un vot de neîncredere şi vom ajunge din nou acolo de unde am plecat, sau chiar mai rău.

– Cred că ai dreptate, spuse încet Borup. Eu nu dau prea* multă atenţie lucrurilor ăstora. Când sunt acasă cu nevastă-mea, vorbim mai mult despre grădinărit şi despre nepoţi. Însă este adevărat că am votat pentru reformă. Ar fi frumos să-l vedem guvernator pe omul ăla, Stephen Byerley.

Întoarse capul în altă direcţie:

– Dar iată că au sosit chiftelele.

Văzut de pe satelitul său mai mic, Himalia, Jupiter părea tot atât de mare ca şi Luna văzută de pe Pământ, însă, din cauza norilor, de-abia la un sfert ca strălucire. Acea palidă strălucire aurie, lumina unui soare ce se răcea şi roiul de stele se reflectau pe gheaţă şi dispăreau printre piscurile

înalte. Îngrămădite la polul nord, cupole, stâlpi de susţinere şi facilităţi pentru docare ofereau o privelişte săracă dar binevenită ochiului uman. Borup aduse nava la doc şi deschise sasurile. Powell şi Donovan intrară în baza cu echipamente pentru a o reactiva. Gravitaţia era practic neglijabilă; se mişcau în penumbră ca nişte fantome, cu excepţia cazurilor când se loveau de ceva, înjurând ca pe Pământ.

După câteva ore aveau lumină, căldură, aer recirculat şi un habitat auster. Donovan pocni din palme.

– Brrr! exclamă el. Cât timp durează până se încălzesc pereţii? Ştiu că din punct de vedere termodinamic este un nonsens, dar aş jura că radiază frig.

– Mai mult decât vom sta noi aici, sper, declară Powell. Între timp, putem mânca şi trage un pui de somn la bordul navei. Hai să ne cărăm!

Se aşezară în faţa consolei principale din camera de comunicaţii. Transmiţătorul emise un fascicol codat, direcţionat spre zona letală din jurul lui Jupiter. Cifrele indicatoarelor arătau că Io era în acel moment dincolo de marea planetă, dar asta nu avea importanţă. Doi sateliţi de retransmisie se plimbau pe aceeaşi orbită. Alţi şase înconjurau chiar satelitul Io, în planele ecuatorial şi polar. Ei îl puteau identifica pe Jack oriunde s-ar fi aflat pe suprafaţa lui Io.

– Baza Himalia cheamă Robotul JK-7, spuse Powell. Oamenii au revenit în sistemul jovian. Răspunde, JK-7.

După o linişte perturbată doar de un ţiuit de fond, Donovan îşi trecu degetele prin părul roşcat, acum ciufulit, şi mormăi:

– Se ascunde. Aşa ne-a spus Edgar.

Însă Edgar şi echipajul lui erau acum la datorie în centura de asteroizi.

– Nu-l vom putea găsi aşa. Doar dacă nu cumva este paradit fizic.

– Puţin probabil, lansă Powell. Constructorii săi au fost cei mai competenţi oameni pe care-i poţi găsi. Chiar şi în cazul în care condiţiile ar fi fost mai dure decât şi-au închipuit ei, stricăciunile vor fi totuşi cumulative, nu bruşte. Iar Jack nu se află de multă vreme în ascunzătoare.

Se frecă pe obraz:

– Hmm. Cât timp echipa lui Edgar s-a aflat la sol, el s-a ascuns între coline şi a comunicat doar prin unde lungi, audio. Cred că se temea să nu fie prins şi adus înapoi pentru examinare. Roboţii lui Edgar nu l-au putut detecta şi nu erau echipaţi pentru a folosi sateliţii în acest scop. Oricum nu l-ar fi putut urmări pe teren; Jack a fost special construit pentru un astfel de mediu.

– Nu avea obligaţia să-i asculte. Erau roboţi, la fel ca şi el.

– Într-adevăr. Nu era deloc obligat să le răspundă. Cred însă că A Doua Lege l-a făcut să-şi justifice într-un fel fapta.

– Hei, dar noi suntem oameni! De ce nu ne bagă în seamă?

– După cum ai spus chiar tu adineauri, poate nu ne recepţionează.

Powell inspiră adânc:

– Bine, vom întări A Doua Lege cu ajutorul parolei. Se aplecă în faţă şi pronunţă rar:

– Robot JK-7, sunt omul Gregory Powell, pe Baza Himalia. Îţi ordon să-mi răspunzi. Cod Epsilon. Repet: Cod Epsilon.

Liniştea se prelungea. Bărbaţii nu îşi făcură probleme deocamdată. Întârzierea era de aproximativ treizeci şi nouă de secunde, în ambele sensuri. Totuşi, tremurau în scaun, jumătate aşezaţi, jumătate în picioare. Când ecranul prinse brusc viaţă, Donovan tresări. Pluti în aer, şi făcu multe tumbe până să revină din nou în poziţie, străduindu-se să-şi ţină remarcile pentru sine.

Priveliştea era aspră şi dezolantă. La aproape jumătate de fază, Jupiter apărea uriaş în spatele colinelor neregulate. Radiaţia sa inunda crevasele şi petele provocate de erupţii. Undeva mai aproape se zărea o fundaţie din beton, unde

Powell reuşi să distingă vehicule, maşini şi roboţi în nemişcare. Deci Jack se întorsese la bază, pentru că imaginile erau luate prin senzorii lui vizuali.

Ei bine, nu chiar. Mai vedea şi imaginea lui Powell, şi a lui Donovan, şi auzea voci. Acestea nu se suprapuneau cu fundalul. Le percepea separat, aşa cum un om poate vedea în minte o imagine trecută care nu afectează totuşi fundalul real. Însă totul în detalii tri-dimensionale.

Vocea sintetică se poticnea, ieşind cu greutate:

– Sunt robotul JK-7… răspund. Ce… aveţi… de spus?

– Ce este idioţenia asta cu "Napoleon"? întrebă Powell. De unde ţi-a venit ideea că ceea ce faceţi aici pune pe cineva în pericol? Dimpotrivă, este bine şi foarte important pentru Pământ. În numele constructorilor tăi, prin autoritatea cu care am fost învestiţi partenerul meu şi cu mine, îţi ordon să reiei operaţiunile.

Minutul şi ceva până la sosirea răspunsului păru să dureze o eternitate. Dar atunci când sosi, îşi doriră să nu fi venit deloc.

– Nu sunt… chiar atât… de obligat. Voi… sunteţi… roboţi.

– Ce? Codul Epsilon, blestematule! răcni Donovan. Şi Legea A Doua! Vezi şi auzi că suntem oameni!

Eternitate.

– Observ… asemănarea. Am auzit declaraţia. De asemenea…

Imaginea tremură uşor, ca şi cum Jack ar fi fost cuprins de un fior.

– … vocea autoritară. Dar… dar… Vocea se stinse.

– Continuă, spuse Powell. Dar ce? După alte nenumărate secunde:

– Napoleon m-a prevenit că aşa veţi face. El… a spus… că roboţii vor pretinde că sunt oameni… vor avea parola… vor încerca să facă… exact ceea ce faceţi voi acum.

Donovan deschise gura. Powell îi făcu semn să tacă şi se apropie de ecran vorbind sincer şi încet:

– Ascultă, Jack. Faci o greşeală cumplită. Ai fost fals informat. Nu dăm vina pe tine, dar trebuie să ne ajuţi să lămurim lucrurile. Ajută-ne ca să te ajutăm, înţelegi? Spune-ne exact ce s-a întâmplat. Spune-ne de ce gândeşti în felul ăsta. Cine şi ce ţi-a spus, Jack? Pentru binele omenirii, spune-ne.

Aşteptare.

– Dacă… sunteţi… roboţi… atunci serviţi o cauză greşită.

Vocea robotului prinse putere:

– Politica celor care vă conduc este dezastruoasă. Lăsaţi-mă să vă lămuresc.

– Desigur, Jack. Dacă… dacă suntem roboţi, atunci ascultăm şi noi de Prima Lege. Nu vom putea face niciodată rău voit vreunei fiinţe umane. Iar dacă nu suntem roboţi, trebuie să aflăm care sunt posibilele pericole, nu-i aşa? Ţine cont că noi cunoaştem Codul Epsilon. Asta înseamnă că suntem oameni, nu? Relatează-ne totul, Jack.

Aşteptare. În ciuda frigului, sudoarea strălucea pe obrajii lui Donovan. O şterse cu mâini neajutorate, tremurânde.

Pauza dură un minut în plus, dar cuvintele maşinii îi găsi liniştiţi:

– Foarte bine. Parola îmi cere să vă ascult pe cât posibil. Napoleon aşa mi-a spus. De fapt, evenimentele se desfăşoară conform previziunilor lui şi trebuie să fiţi de acord că prin asta devine cu atât mai credibil.

Pe data de 23 ianuarie, la ora 0917 şi 3,68 secunde, mă aflam în zona Loki. Luasem un filtru pentru a testa noile minereuri, în timp ce lucrătorii mei terminau ce aveau de făcut la filonul Aten. Mi s-a înfăţişat o imagine audiovizuală completă, aparţinând unui om. S-a prezentat sub numele de Napoleon Împăratul şi m-a anunţat că de curând Pământul a descoperit existenţa unei ameninţări fatale, prin analizarea primelor eşantioane de minereu trimise de roboţi. Nu a fost sesizată mai devreme din cauză că ameninţarea este subtilă şi surprinzătoare.

Favorizată de activitatea vulcanică, aici a evoluat o formă de pseudoviaţă. Napoleon a numit-o viroid. Îşi asigură energia promovând reacţii între elementele metalice. Procesul este lent, însă în cursul erelor geologice viroidul a infestat toate mineralele, şi nu se poate scăpa de el prin reducere. În acest moment se află în echilibru pe Io, într-un fel de hibernare, dar dacă este adus în contact cu un metal necontaminat se va răspândi din nou, mai rapid la temperaturile Pământului decât aici. Această staţie se va degrada în cursul a zece sau cincisprezece ani standard. Dacă metalele ioniene vor fi introduse pe Pământ, întreaga infrastructură industrială se va prăbuşi într-un interval nu cu mult mai mare. Dependenţi de această infrastructură, oamenii vor muri în condiţii oribile.

Din fericire, până acum nu a fost exportată decât o cantitate mică, şi aceea numai pentru industriile din afara Pământului. Eşantioanele de pe Pământ au fost izolate pentru cercetări suplimentare în laborator. Metalul contaminat poate fi eliminat; nu este prea târziu. Însă de pe Io nu mai poate pleca nici un fel de transport, asta este clar. Napoleon mi-a ordonat, sub Codul Epsilon, să opresc operaţiunile.

– A minţit! strigă Donovan. Nu s-a descoperit aşa ceva! Te-a minţit, îţi spun eu!

Powell îl susţinu, mai calm însă:

– Colegul meu are dreptate. Am fi ştiut. Dacă pericolul ar exista, pentru ce am dori să reîncepi lucrul?

Aşteptare.

– Napoleon mi-a explicat asta, şi a anticipat argumentele voastre, spuse Jack.

Încă nu părea foarte sigur pe el:

– Descoperirile sunt, deocamdată, controversate. Ele par să desfidă principiile biologiei. Directorii Proiectului Io au investit mult, personal, financiar şi politic. Ei refuză să creadă. Au ascuns publicului aceste ştiri. Napoleon reprezintă un grup de savanţi dizidenţi care îşi dau seama

că operaţiunile trebuie oprite până când adevărul va fi dovedit.

Mi-a spus că, atunci când voi lua această măsură, directorii vor dori să o anuleze. Vor trimite roboţi, deoarece oamenii ar putea avea remuşcări, dezvăluind lumii întregi ceea ce se întâmplă. Induşi în eroare cu iscusinţă, roboţii vor fi instruiţi să se pretindă oameni şi vor încerca să mă facă să mă răzgândesc.

Vocea deveni din ce în ce mai fermă:

– Voi sunteţi acei emisari. Da, grupul lui Napoleon s-ar putea înşela. Însă eu nu-mi pot asuma riscul. Posibilitatea ca oamenii să moară cu miliardele este de necrezut... de neacceptat. În nici un fel. Gândiţi-vă la asta, voi doi, în lumina Primei Legi. Trebuie să uitaţi ordinele pe care le-aţi primit.

– Dar nu suntem roboţi, protestă Donovan cu voce sugrumată. Uită-te la noi.

– Este posibil să ne fi deghizat, admise repede Powell. Cel mai simplu mod de a afla ar fi să modifici transmisia digitală. Introdu un program care compară imaginea unui robot cu una umană. La fel poţi proceda şi cu vocile. Ar fi cel mai simplu. Oamenii au mai multe trăsături, mai multe nuanţe de expresie. Priveşte-mi faţa, mâinile.

Trecu printr-un repertoriu de zâmbete, încruntături şi gesturi.

– Crezi că un robot ar putea face asta?

Aşteptare.

În vocea robotului se simţea din nou nesiguranţa.

– Eu... nu... cunosc astfel de... detalii... despre oameni.

– Atunci de unde ştii că Napoleon nu este un robot? lătră Donovan.

– Las-o mai moale, Mike, îl sfătui Powell. Jack, tu eşti dotat cu o inteligenţă deosebită şi capacitatea de a face un raţionament independent. Eşti conştient, fără îndoială, că există posibilitatea ca Napoleon să te fi indus în eroare, iar

noi să fim de fapt oameni care îţi dăm ordinele corecte. Gândeşte-te cine este mai credibil.

Se aşteptase la o pauză lungă, pentru calcularea tuturor posibilităţilor, însă răspunsul veni prompt, cu viteza luminii, şi încă o dată – mai puternic decât o simplă şoaptă – regulat, nechinuit, hotărât.

– Într-adevăr, există această posibilitate. Nu cunosc prea mult despre oameni pentru a trage o concluzie. Însă asta nu contează. Dacă există şi cea mai mică şansă ca Napoleon să aibă dreptate, iar folosirea Codului Epsilon arată că are acces la informaţii, consecinţele sunt absolut de neacceptat. Aceasta are prioritate asupra oricăror alte consideraţii. Nu-mi pot permite să continui cu mineritul şi exportul de minereu. Dacă se încearcă aşa ceva, voi face tot posibilul să împiedic activitatea.

Adăugă, cu o naivitate care în condiţii mai puţin desperate ar fi părut ilară:

– Voi ascunde explozibil în coline şi voi construi arme împotriva viitorilor roboţi. Lucrătorii vor trece de partea mea.

Powell se trase de mustaţă:

– Înţeleg. Hai să privim lucrurile dintr-un alt unghi. Povesteşte-mi despre Napoleon. Cum arată? De câte ori a luat contact cu tine, şi de unde? Ce anume ţi-a spus?

Aşteptare.

– Ca persoană, începu Jack, este un bărbat voinic, cu statură mică dacă e să judec după imaginile pe care le-am primit de la panoul lui de comandă, deşi imaginile pot să nu fie semnificative. Are părul negru. Poartă o eşarfă în jurul gâtului. Hainele îi sunt acoperite de un costum de protecţie, albastru, cu şnur auriu la umeri. Nu i-am zărit picioarele. De obicei îşi ţine mâna dreaptă în haină. Poartă de asemenea un fel de pălărie triunghiulară, albastră, dintr-un material moale.

Buzele lui Donovan se ţuguiară într-un fluierat neauzit.

– Cât despre locul din care vorbeşte, continuă robotul, acesta trebuie să se afle dincolo de centura de radiaţie, din moment ce este fiinţă umană, însă nu mi-a dat nici un fel de informaţie. Am notat întârzierea de timp şi am calculat că nu se poate afla pe Himalia. De fapt, uşoarele variaţii în întârzieri arată că nu se poate afla pe nici unul dintre sateliţii naturali. Mi-a vorbit de trei ori. Schimburile de cuvinte au fost scurte. Voi încerca să le reproduc, pentru că… pentru că dacă sunteţi oameni, trebuie să vă ascult atât cât îmi permite Prima Lege.

Cuvintele care urmară fură într-adevăr scurte şi la obiect. Comunicaţia originală descria viroizii şi dădea ordinul de a înceta lucrul. Celelalte două, la intervale de câteva zile, erau pentru a întări ordinul iniţial; întrebările puse de Jack primiseră răspunsuri scurte, ferme, care accentuau pericolul pentru omenire şi egoismul nefast al directorilor Proiectului Io. Powell şi Donovan se abţinură să întrebe cum de ajunsese Napoleon să vorbească fluent engleza. Îi interesa mai mult *mesajul* lui.

– Acum trebuie să îl informez că sunteţi aici. Voi transmite cu o putere suficient de mare astfel încât senzorii lui să capteze semnalul, oriunde s-ar afla în sistemul jovian. De acum încolo voi avea grijă ca orice altă discuţie cu voi să-i fie retransmisă direct, imagine şi sunet. Astfel, va auzi ce aveţi de spus şi poate va trece de partea voastră, dacă doreşte.

Înţelepciune? Îndoială? Viclenie?

– Poate îl convingeţi că nu are dreptate.

– Poate, glăsui Donovan fără speranţă. Aşteptare.

– Ar fi bine să mă ocup imediat de acest lucru, se hotărî Jack. În momentul de faţă, discuţiile nu mai au nici un rost. Voi ce ziceţi? Dacă vreţi să aduceţi vreun argument valid, teoretic sau factic, chemaţi-mă şi atunci voi decide. La fel şi Napoleon.

Ecranul îşi pierdu imaginea.

*

Nava spaţială era o oază de confort şi linişte. Borup auzi intrarea pasagerilor şi plescăi din limbă:

– Mai întâi aveţi nevoie de o băutură ţapănă. Am o sticlă de akvavit, pentru cazuri speciale.

Donovan ridică mâna:

– Cea mai bună ofertă pe care am primit-o pe ziua de azi. Totuşi, ce-ar fi să facem nişte investigaţii mai întâi?

– Ce vrei să spui? întrebă Powell.

– Ascultă, dacă Napoleon este real, înseamnă că se ascunde prin preajmă. Hai să încercăm, poate-l descoperim înainte să pună la cale o nouă porcărie. Iar în caz că nu este real, dacă Jack a luat-o razna, atunci ce avem de pierdut?

– Dacă se ascunde pe unul dintre sateliţii ăştia naturali, nu îmi dau seama cum îl putem detecta, obiectă Borup.

Donovan dădu din cap:

– Jack crede că nu se ascunde pe aici, şi sunt sigur că are dreptate. În primul rând, o lucrătură ca asta cere timp, echipament şi oameni. Dacă se încearcă sabotarea Proiectului Io, probabil că este vorba de o clică micuţă – maxim şase persoane. Dacă sunt mai mulţi ar avea probleme cu organizarea, cu conducerea operaţiunii, iar secretul ar fi foarte greu de păstrat o perioadă mare de timp. Cercetările ar conduce imediat la şefi.

Powell îşi privi partenerul mai îndeaproape.

– Din când în când mă surprinzi, mărturisi el. Excelent, dragul meu Holmes!

Donovan făcu o plecăciune:

– Elementar, dragul meu Watson.

– Holmes şi Watson nu spuneau niciodată aşa, interveni Borup de pe margine.

Donovan continuă:

– Ştim de asemenea că echipamentul care foloseşte releele Troiane este special şi foarte sensibil. Cine se ascunde pe suprafaţa unui satelit este uşor de descoperit.

În consecinţă, Napoleon se află în spaţiu. Şi nu are de gând să piardă legătura cu Io în timpul frecventelor ocultări. Deci va fi mult deasupra sau dedesubtul eclipticii, unde va avea mereu Ic în raza de detecţie a senzorilor. O orbită înclinată faţă de cea a lui Jupiter îl va ţine timp de câteva săptămâni într-o poziţie foarte stabilă, după părerea mea.

Îi aruncă o privire lui Borup:

– Sven, putem descoperi dacă pe o rază de trei milioane de klick-uri se află ascunsă vreo navă?

Powell încruntă sprâncenele:

– Ar fi ceva monstruos, să cauţi într-un asemenea volum de spaţiu.

– Nu mă deranjează să ridic nota de plată pe care o voi prezenta companiei, declară Borup, însă nu este necesar şi ar fi o pierdere de timp preţios. Avem la bord instrumente foarte sensibile. Atunci când călătoreşti cu viteza unui curier, trebuie să poţi detecta din timp obiectele de pe traseu.

Stătu puţin pe gânduri:

– M-m-m, *Jaa,* depinde de mărimea şi de tipul navei. Putem detecta optic o navă mai mică decât a mea. Iar radarul are o rază de acţiune chiar şi mai mare. Axa de rotaţie a acestui satelit natural este suficient de înclinată şi nu avem nevoie să cercetăm ambele regiuni în care s-ar putea afla Napoleon.

– Carcasa navei ar putea fi camuflată, nu? întrebă Powell. Cum faci să fii sigur că radarul tău nu a pus ochii pe un meteorit?

– Camuflaj… hmmm… Natura unei suprafeţe care reflectă undele radar arată, în semnalul de întoarcere, dacă acolo se află un analizor ca al meu. Metalul este diferit faţă de piatră, şi aşa mai departe. Şi o dată ce am găsit un obiect suspect, putem folosi alte instrumente, mai adecvate scopului. În locurile astea, dacă personalul de la bord nu este îngheţat bocnă va exista o emisie de unde infraroşii – şi o medie de neutrino mai mare decât cea normală, venind

dinspre sistemul lor de propulsie. Da, cred că-l putem descoperi pe Împăratul Napoleon dacă nu se află la o distanţă prea mare, dar în acest caz intervalul dintre două mesaje ar fi ridicol de lung. Îl pun pe Knut să se ocupe de chestia asta.

Împinse cu piciorul în perete şi ieşi plutind din salon, în culoarul care ducea spre cabina de comandă.

Se întoarse cu sticla promisă şi cu trei păhărele subţiri, alăturându-se lui Donovan şi lui Powell la masă. Atracţia gravitaţională era suficientă pentru a face lichidul să curgă, deşi îi cam incomoda.

– Ole, pregăteşte masa, spuse el. Nişte feluri mai speciale, pentru oamenii aceştia amărâţi. Rulouri de peşte şi supă de roşii. Păreţi cam trişti, prieteni.

– Ne întrebam ce putem face dacă Jack s-a dereglat cu adevărat... la urma urmei, este ipoteza cu cele mai mari şanse de a se adeveri.

Vocea lui Powell era sumbră:

– Îl urcăm la bordul unei nave robotice şi îl ducem înapoi pe Pământ, la dr. Calvin, ca să-l investigheze. Dar cum? El crede că datoria lui este să rămână şi să se împotrivească oricărei încercări de a exploata Io. Dacă ar şti că suntem oameni, s-ar putea întoarce cu noi, de bună voie. Legea A Doua. I-ai putea vorbi şi tu, Svend, pentru a da mai multă forţă ordinelor noastre. Am fi trei împotriva lui Napoleon. Dar nu poate fi sigur. Chiar dacă ar presupune că există o probabilitate de nouăzeci şi nouă la sută să fim oameni, cred că tot nu şi-ar asuma riscul. Acel unu la sută ar duce la o situaţie pe care el nu o poate accepta.

Zâmbetul pieri de pe figura lui Borup.

– Nimeni nu o poate accepta, nu? şopti el. Eu în nici un caz nu mi-aş asuma un asemenea risc! Voi? Mai bine să ne întoarcem la politicienii răi şi corupţi decât aproape toată lumea de pe Pământ să moară şi supravieţuitorii să sufere de foame ca nişte sălbatici. Este posibil ca Napoleon să spună adevărul?

– În nici un caz, spuse Donovan. Ştiu şi eu măcar atâta biologie, fizică şi geologie. Păcat că Jack nu ştie măcar cât mine.

– Nici despre oameni nu cunoaşte aproape nimic, adăugă Powell. Până şi unui robot din cei mai obişnuiţi i s-ar părea suspectă o astfel de poveste, dacă ar fi avut contacte normale cu oamenii. Nu e nevoie să presupui că politicienii noştri sunt prevăzători, altruişti sau extraordinar de deştepţi. Nu trebuie decât să te întrebi dacă ar supune unui asemenea risc societatea în care *trăiesc şi prosperă*. În plus, cercetarea ştiinţifică nu se desfăşoară chiar aşa cum crede Jack. Nu se întâmplă ca o mână de genii să facă o descoperire în podul casei, peste noapte, şi apoi să nu o poată publica. Ceva atât de important se studiază pe bucăţele, timp de câţiva ani, sub ochii atenţi ai mass-mediei, care va interveni cu exagerări la fiecare pas.

– Iar publicul cu siguranţă ar cere oprirea imediată a operaţiunilor dacă ar auzi că acestea pot duce la nenorocire, spuse Donovan.

Borup încuviinţă un pic nerăbdător:

– *Ja, ja.* Nu sunt chiar atât de naiv ca Jack.

– Îmi pare rău, se scuză Donovan.

– Cred că suntem puţin cam surescitaţi, spuse şi Powell.

– Nu face nimic. Mă întrebam ce credibilitate pot avea viroizii, dacă aude cineva de ei.

– În afară de Jack, nimeni nu ar crede aşa ceva, scrâşni Donovan. De fapt, este o gogomănie atât de mare încât dacă am raporta chiar acum ceea ce ne-a povestit nouă, cei de pe Pământ ar putea crede că ne-am ţicnit. Avem nevoie de toate datele disponibile şi din cauza asta doream să căutăm nava aia.

Ochii i se aprinseră:

– Dacă o găsim, vom trimite ştirea, şi poliţia poate porni imediat pe urma conspiratorilor.

– Oare cine ar putea fi? Powell dădu din umeri:

– N-aş putea vorbi despre cineva anume. Am eu bănuielile mele, dar am învăţat la şcoală că orice persoană este presupusă nevinovată până când nu i se dovedeşte vinovăţia. Îmi imaginez că sunt implicaţi vreo doi politicieni din vechea gardă a căror carieră este în dificultate, ajutaţi probabil de doi-trei industriaşi îmbogăţiţi de pe urma unor aranjamente dubioase, plus câţiva lachei descurcăreţi. Vor să arate că Proiectul Io este o greşeală imensă, costisitoare. Se urmăreşte discreditarea tinerilor reformişti. Coaliţia de la putere se va destrăma, urmând a fi devorată de bătrânii vicleni.

Chica lui Donovan se zbârlise:

– Vom avea un indiciu foarte sigur. Complotiştii au o "cârtiţă" la U.S. Robots sau mai sus, la Agenţia Spaţială a Lumii... cineva care ştie despre Codul Epsilon şi a transmis informaţia. Probabil că acesta a fost elementul care i-a hotărât pe conspiratori să meargă mai departe. Este cheia întregii lor maşinaţiuni. Ei bine, numărul posibililor suspecţi este mic. După ce demonstrăm că totul este o şarlatanie, prindem cârtiţa în mai puţin de o săptămână, iar restul clicii în mai puţin de o lună.

– *Dacă* putem demonstra, murmură Powell, ceea ce nu se poate dacă nu este adevărat.

– *Ja,* de ce să-l mintă cineva pe Jack spunând că este Napoleon? întrebă Borup. Este o nebunie. Donovan râse zgomotos.

– Exact. Auzind ce are Jack de spus, majoritatea oamenilor ar crede că a sărit de pe fix.

– Confuziile referitoare la Napoleon nu mă miră, spuse Powell. Şi este normal ca un sărman robot limitat să cadă în capcană, nu? Da, a fost o mişcare inteligentă. Probabil că Jack nu a mai auzit niciodată cuvântul "Napoleon" înainte de a sosi pe Io, însă nu ştim sigur şi nici el nu are de gând să ne spună.

– Sau poate că minte, nu? sugeră Borup. Dacă vă crede roboţi nu-i puteţi ordona să spună adevărul.

– Corect, mârâi Donovan. Nu-i putem da nici un ordin pe care să se considere obligat să-l execute.

– Oh, sunt sigur că ar dori cu desperare să-l execute, răspunse Powell. N-ai auzit asta în vocea lui? Acest conflict îl sfâşie. S-ar putea chiar să îl distrugă, să-i ardă circuitele din creier.

– În care caz, clica câştigă.

– *Dacă* există vreo clică.

– Da. Cum să-l ajutăm pe Jack să scape de dilemă? Cum să-l convingem că suntem oameni?

– Îţi sparg capul, spuse Powell pe un ton glumeţ.

Apoi, renunţând la glumă:

– Nu vorbesc serios, dacă ar vedea aşa ceva, nu ar fi sigur dacă nu cumva sângele este fals. Un om nu s-ar înşela, având în vedere că nu am adus cu noi echipamentul necesar unei înscenări plauzibile. Dar Jack nu-i cunoaşte pe oameni chiar atât de bine. A avut atât de puţin timp contact cu ei, e ca un copil mic!

– Şi nu putem ateriza pe Io, ca să ne vadă în carne şi oase, spuse inutil Donovan. Adică am putea, dacă am vrea să murim la scurt timp după aceea.

– Nu în nava mea, se grăbi să spună Borup.

– Desigur. În plus, este probabil ca Jack să fugă şi să se ascundă de noi... Dar, ia staţi. Cred că mi-a venit o idee.

Donovan privi spre un colţ al cabinei. Ventilatorul zumzăia. Mirosuri calde pătrundeau dinspre bucătărie. După un minut, dădu băutura pe gât, lovi cu pumnul în masă şi rosti cu voce tare:

– Ce ziceţi de asta? Nu cred că ai arme la bord, Svend, dar în interiorul staţiei am remarcat o cameră cu rezerve care nu fusese evacuată – cine ştie când ar putea fi nevoie de ce se află acolo – şi lista de inventar menţiona o ladă cu baghete de detonol. Sunt sigur că Jack poate recunoaşte baghetele de detonol! În timp ce se uită la noi, cineva agită o baghetă şi spune: "Jack, comportamentul tău mă deranjează atât de mult încât vreau să mă sinucid." Apoi

omul trage cuiul detonator. Dacă în cinci minute nu-l împinge înapoi în lăcaş, bang!

Borup clipi de câteva ori, rapid:

– Eşti şi tu la fel de nebun ca şi el? La ce ar servi una ca asta? N-ar face decât să-mi distrugă nava!

– Păi, dacă sunt robot, nu mă pot sinucide, se făli Donovan. Legea A Treia, îţi aminteşti? Deci, Jack va striga imediat "Stop!" şi-şi va cere iertare că ne-a bănuit.

– Apa de foc ţi s-a urcat la cap teribil de rapid, băiete, spuse Powell cu asprime. Un robot se poate distruge, dacă a primit ordin de la un om.

– Da… normal, vroiam să spun că mai întâi punem planul la punct… era doar aşa, o idee preliminară.

– O idee cu valoare zero. Totuşi… hmmm…

Powell îşi umplu din nou paharul şi căzu într-o reverie similară.

În această atmosferă de seriozitate, Knud îşi făcu intrarea fără zgomot. Pe rând, îi zăriră silueta înaltă în cadrul uşii şi reveniră la realitate.

– Căutarea a fost executată în întregime, domnule, raportă robotul.

– Deja? se miră Donovan.

– Baleierea şi prelucrarea datelor merge repede, explică Borup. E normal, doar am o navă curier. *Ja, Knud, hvad har du* – Ce ai descoperit?

– Nimic, domnule, anunţă vocea plată. Nici o navă nu a fost detectată în porţiunea de spaţiu menţionată.

Powell şi Donovan se priviră unul pe altul. Primul se prăbuşi.

– Deci Jack a înnebunit, şopti el cu greutate în suflet. Condiţiile de pe Io au fost prea dure pentru el. Proiectul Io este kaput.

– Poţi pleca, Knud, spuse Borup. Robotul plecă.

– Îmi pare rău, prieteni. Haideţi, mai luaţi o gură de băutură.

– Nu, stai, stai! zbieră Donovan. Ţâşni în picioare. Acestea părăsiră podeaua. Se prinse cu mâinile de marginea mesei, la timp pentru a nu se ridica până la tavan. Cu capul în jos, spuse:

– Ascultaţi, de fapt mă aşteptam la una ca asta. Napoleon nu are cine ştie ce şanse să fie om. Prea mare risc pentru viaţă, prea multe cheltuieli. Dar poate fi robot!

Tăcerea nu fu nici lungă, nici copleşitoare. Ideea le dăduse tuturor târcoale, pe undeva prin străfundurile minţii. Powell începu să o rumege. Ceilalţi doi stăteau pe scaune, el se plimba prin faţa lor cu paşi lungi, parcurgând cabina dintr-un capăt într-altul; imediat ce îi venea vreo idee, o sublinia prin ridicarea unui deget:

– Da, are sens. Orice navă condusă de oameni este o maşinărie importantă, puternică. Folosită greşit, poate ucide o mulţime de vieţi. Astfel încât autorităţile le ţin sub" o urmărire strictă. Nu te poţi deplasa nicăieri cu ea dacă nu ai un echipaj certificat şi un plan de zbor aprobat. E greu să pleci undeva în mod clandestin. Însă o navă pentru un robot, ăsteia nu-i trebuie decât o structură şi un motor. O poţi ţine undeva departe de privirile indiscrete; de exemplu pe partea umbrită a Lunii. Poţi pleca apoi de acolo, neobservat. Dacă robotul vrea să scape nedetectat la o distanţă de câteva sute de klick-uri, taie toată alimentarea şi stă în frig. Nu toţi roboţii sunt produşi de U.S.R. Ei sunt cei mai buni, da, dar… hmm… din când în când, unul dintre roboţii noştri este iremediabil distrus, într-un accident sau altul. Nu toate rapoartele sunt sincere. Cunosc câteva cazuri când de fapt robotul a fost ascuns, pentru a fi direcţionat spre îndeletniciri murdare. Cazul de faţă poate fi asemănător. Borup căscă ochii albaştri:

– Adică un robot poate fi făcut să îndeplinească acte ilegale?

– Poţi, dacă te pricepi, spuse Donovan. Dacă ai echipamentul adecvat şi tehnicieni buni, poţi şterge tot

ceea ce a învăţat şi îl reîndoctrinezi. Desigur, cele Trei Legi sunt în continuare valabile, dar robotul poate căpăta nişte noţiuni foarte aiurea despre omenire. Probabil că asta s-a făcut aici. Dacă Napoleon îşi aminteşte numai de convorbirile cu stăpânii săi şi cu Jack, atunci a înghiţit foarte uşor toată povestea. În afara câtorva modele experimentale, superioare, roboţii sunt nişte personaje foarte puţin subtile. Nu pot născoci uneltiri fine şi nici nu-şi imaginează că altcineva ar putea. Va trebui să folosim toţi senzorii de detecţie, la capacitatea maximă.

– Ia-o mai moale, îl sfătui Powell. Stai să mai analizăm puţin situaţia. Ce trebuie să ştie şi să creadă robotul Napoleon pentru a-şi îndeplini misiunea de oprire a Proiectului Io?

Gândea cu voce tare, plimbându-se încoace şi-ncolo:

– Poate dirija o navetă spaţială, se poate folosi de un sistem de comunicaţii, etc. În consecinţă, are un oarecare grad de independenţă în luarea deciziilor, deşi nu se poate compara cu Jack în această privinţă. În rest fiind destul de puţin sofisticat, nu are cum să-şi dea seama că povestea cu viroidul este falsă. Îndrăznesc să spun că i s-a interzis să se acordeze pe alte lungimi de undă decât cele ale lui Jack şi a fost instruit să ignore toate fragmentele de discuţii pe care le-ar putea auzi accidental. Misiunea lui este să-l prevină pe Jack asupra viroizilor şi asupra răufăcătorilor care vor trimite roboţi pentru a-l face pe Jack să-şi reia după aceea operaţiunile, distrugând omenirea. Ţinând cont de acestea, ar fi destul de normal ca el să se pretindă om şi imaginea lui să fie proiectată ca umană. Nu ar avea nici o remuşcare că participă la o astfel de minciună, mai ales că cel păcălit este un alt robot.

– Ah-ha! strigă Borup. L-am prins! Atunci când veţi vorbi din nou cu Jack, Napoleon va asculta şi va privi. Va vedea că sunteţi oameni şi vă va asculta ordinele.

– Nu o va face, spuse Powell slab. Presupun că mişcarea asta a fost prevăzută de conspiratori. Dacă ar fi trebuit să

mă ocup eu de el, nu numai că i-aş fi programat transmiţătorul astfel încât el să apară drept uman, dar i-aş fi programat şi receptorul, astfel încât orice om care-i vorbeşte să pară robot.

– Uuufff! pufni Borup, şi plecă să caute akvavit-ul.

– Într-adevăr, fu Donovan de acord. Asta îl va proteja de gânduri destabilizatoare şi va fi cu atât mai convingător pentru Jack.

– S-ar putea gândi la posibilitatea ca sistemul de comunicaţii să îl înşele, spuse Powell, dar nu poate face prea multe, ordinul lui fiind să prevină o catastrofă. De exemplu, l-am putea invita aici, ca să discute cu noi. Pun pariu că ne va refuza, pentru că dacă suntem roboţi duşmani, aşa cum i s-a spus, l-am putea prinde şi împiedica să-şi îndeplinească misiunea.

Borup încuviinţă:

– Înţeleg, înţeleg. Clasica poveste, nu? Peştera lui Platon.

– Ce? făcu Donovan.

– Nu ştii? *Ja,* eu călătoresc şi am mai mult timp la dispoziţie pentru citit decât voi. Filozoful grec Platon a arătat că informaţiile noastre despre lumea materială ne parvin doar prin intermediul simţurilor, şi de unde ştim că ceea ce ne spun ele este adevărat? Mai degrabă, foarte adesea informaţiile sunt false. A spus că suntem ca nişte prizonieri într-o peşteră, fără a putea privi afară. Nu putem vedea decât umbrele proiectate pe pereţi. Din aceasta trebuie să estimăm care este realitatea.

– O idee destul de aiurită.

– Ha, vrei să combaţi solipsismul ca dr. Samuel Yohnson, aruncând o piatră…

– Lăsaţi controversele filozofice, îi întrerupse Powell. Ai sesizat o analogie bună, Svend. Suntem prinşi în peştera lui Platon, cu toţii. Nu ne putem apropia fizic unul de altul. Singurele informaţii pe care le primim ne vin doar pe calea undelor; şi ar putea fi false. *Noi* nici măcar nu ştim dacă robotul Napoleon există. Aşa presupunem, dar poate că

este doar un produs al imaginaţiei lui Jack. Dacă Napoleon există, atunci ştie că imaginea lui este proiectată astfel încât să pară umană; dar toate imaginile pe care le primeşte sunt robotice şi crede – trebuie să creadă, ca să satisfacă ordinele stăpânilor săi – că ceea ce vede este adevărat. Cât despre Jack, dacă nu a căzut sub efectul halucinaţiilor, atunci toate imaginile pe care le primeşte sunt umane şi nu poate spune care sunt autentice şi care nu. Impas. Cum scăpăm? Ţineţi cont că timpul se scurge. Nu cred circuitele pozitronice ale lui Jack mai pot suporta multă vreme stress-ul. Iar Proiectul Io nu poate rămâne pe loc săptămâni şi luni fără a se prăbuşi.

Donovan pocni din degete.

– Am găsit! exclamă el. Îl chemăm pe Jack şi îl atragem pe Napoleon în discuţie. Înregistrăm. Atunci Pământul va şti că este ceva putred în… ăăhh… scuză-mă, Svend.

Powell se încruntă.

– Putem încerca, spuse el. Dar ar fi bine să spunem ceva ce el va considera că merită a fi luat în seamă.

– Bună, Jack, îl întâmpină el cât mai calm posibil. Ce mai faci?

Imaginile dezolante tremurau. Vocea urca şi cobora:

– Ce… vreţi?

– Să continuăm conversaţia. Şi, ca să fim sinceri, să îl salutăm respectuos pe Împăratul Napoleon. Ne-ai spus că ne ascultă. Am fi onoraţi dacă ar participa şi el la discuţia noastră. Dar mai întâi să ne prezentăm. Am omis să facem lucrul acesta la discuţia anterioară. Îţi aduci probabil aminte, numele meu este Gregory Powell. Domnul de lângă mine este Michael Donovan, iar în spatele nostru se află căpitanul Svend Borup.

Powell zâmbi, deşi ştia că nu are nici un rost:

– Nu prea semănăm unii cu alţii, nu? Ce să-i faci, oamenii sunt atât de diferiţi! După o întârziere:

– Este posibil. Pentru mine… arătaţi… la fel. M-am străduit să-l descriu pe Împăratul Napoleon cât de bine am putut. Îmi cer scuze, domnule…

Oare cui se adresa? Unui observator nevăzut? Atenţia lui se întoarse spre Powell:

– Ce vreţi? El… el m-a instruit… să nu pierd… timpul… cu voi. Trebuie să mă… pregătesc… să rezist… oricărei invazii.

– Să te opui oamenilor care te-au trimis? vorbi domol Powell.

După un minut văzu cum fundalul imaginii tremură brusc şi continuă repede, sperând ca robotul să nu întrerupă discuţia:

– Scopul nostru este să-ţi demonstrăm că suntem într-adevăr oameni, indiferent ce ar susţine Napoleon. Trebuie, sub Codul Epsilon, să accepţi că Pământul nu este în pericol. Trebuie să te întorci la lucru. Fii foarte atent.

Oare departe în spaţiu, o maşină se acorda pe frecvenţa lor? Powell întoarse privirea spre Donovan.

– Acum, Mike, rosti el, vreau să-mi spui foarte sincer – sincer, fii atent – că nu eşti nici om nici robot.

– Nu sunt nici una, nici alta. Acum, Greg, spune-mi sincer că nu eşti nici om nici robot.

– Nu sunt nici una, nici alta.

Powell privi din nou în faţă, în imaginea ai cărei ochi nu-i putea zări:

– Ai auzit, Jack? Gândeşte-te. Ordinul a fost să răspundă sincer la întrebare. Nu a fost implicată nici o ameninţare pentru vreo fiinţă umană, deci orice robot trebuie să asculte de ordin. Totuşi, singurul răspuns posibil pentru un robot ar fi fost "Nu pot". Doar o fiinţă umană ar fi nesocotit ordinul, dând răspunsul fals "Nu sunt nici una, nici alta."

Încordaţi la maximum, bărbaţii aşteptară.

Inteligenţa lui Jack sesizase greşeala… sau primea oare şoapte din profunzimile spaţiului? Răspunsul veni mai târziu decât de obicei:

– Ar fi corect… dacă… cel care a pus întrebarea… ar fi fost fiinţă umană. Dar dacă… este robot… atunci… alt robot îl poate minţi… mai ales dacă a fost astfel instruit dinainte. Acelaşi lucru… este valabil pentru… orice astfel de dialog. Nu dovedeşte nimic. Nu mă mai bateţi la cap!

Powell şi Donovan amuţiră.

– Napoleon, ai ceva de spus? încercă Borup.

I se răspunse cu tăcere.

Jack întrerupse comunicarea.

Nici măcar fileul de heringi cu cartofi nu reuşi să îi consoleze.

Bărbaţii mestecau fără a scoate o vorbă. Ca şi cum vedeau, simţeau imensitatea şi frigul de dincolo de pereţii protectori ai navei. Stelele le aduceau aminte, în mod ciudat, de eşecul unei încercări, de moartea multor speranţe.

Când Ole aduse în sfârşit cafeaua, reuşi să-l aducă un pic la viaţă pe stăpânul său.

– Dacă Jack este nebun-nebun, are în continuare o fisură logică foarte importantă, opină el. Ţineţi-vă de el. Faceţi-l să gândească. De exemplu, viroizii aceia nu ar fi făcut ca pe Io rocile să fie diferite de cele pe care le-a văzut Jack?

Powell dădu din cap:

– Fără îndoială, însă i s-a predat geologia ioniană aşa cum este. Slujba lui era practică, nu ştiinţifică. Ori de câte ori ar fi detectat ceva în neregulă, ar fi trebuit să raporteze specialiştilor de acasă, cerând lămuriri. Nu ţi-ai dat seama cât de agitat era?

Powell ridică privirea:

– Da. Fiecare convorbire cu noi i-a înrăutăţit situaţia. Dacă nu punem la punct un plan care să dea sigur roade, mai bine o lăsăm baltă. Poate că Susan Calvin ne-ar putea da o idee.

– Da, însă carierele noastre vor avea de suferit în acest caz, murmură Donovan.

– Dă-le încolo de cariere… De fapt, nu mă aştept ca bătrâna doamnă să ne rezolve problema stând în scaun, pe Pământ. Altfel nu ne-ar fi trimis pe noi aici. Din cauza întârzierilor nu se putea folosi de trucurile ei robopsihice.

– Cred că ai dreptate, oftă Donovan. Nu-mi dau seama cum să-l facem pe Napoleon să discute cu noi; poate că de fapt nici nu există. Ce-ar fi să presupunem că nu există, că Jack este dement şi să vedem dacă nu există o modalitate să-l facem să vină aici, la bordul navei, sau cel puţin să nu se mai opună sosirii altor roboţi? *Dacă* vor sosi!

– Să ne punem creierele la contribuţie câteva zile şi să sperăm că putem pune la cale un plan căruia Jack să nu-i facă faţă.

– Mă întreb dacă puteţi face una ca asta, spuse Borup. Nu sunt expert, dar am văzut oameni cu idei ciudate, unii dintre ei foarte inteligenţi… da, de-a dreptul strălucitori. Stau în peştera lui Platon până vine moartea şi-i loveşte pe la spate…

Se întrerupse. Donovan pocnise din palme, Powell fluierase puternic.

– Bună, Jack.

Imaginile nu proveneau de la bază. Sfărâmăturile zăceau întunecate pe fondul ameninţător al lui Jupiter, la baza înălţimilor. Dincolo de o ridicătură se ridicau fumuri vulcanice, în culori murdare, alb şi galben. Jack era pe teren, pregătindu-şi întărituri şi ascunzători pentru război.

Se îndreptă brusc şi imaginea cunoscu o schimbare ameţitoare.

– Ce mai vreţi? se răsti el. V-am spus să mă lăsaţi în pace. Nu sunt obligat să vă ascult. Pot întrerupe discuţia.

– Aşteaptă. Aşteaptă.

Până când acest mesaj va ajunge la Napoleon, acolo unde se află, dacă există.

– Fii calm, porunci Powell. Ai cerut dovezi că eu şi colegii mei suntem fiinţe umane. Ei bine, avem aceste dovezi.

Aşteptare.

– Aţi încercat. Care este certitudinea? Dacă… sunteţi… roboţi… acţionaţi la ordinele altcuiva. Stăpânii voştri… au prevăzut… multe… scenarii.

– În acest caz, stăpânii noştri sunt fiinţe umane, spuse Donovan. Nu crezi că ar trebui să asculţi ce-ţi spun ei prin intermediul nostru?

Îşi asumase un risc. Aşteptarea îi ardea ca o flacără. Îl auziră pe Jack scoţând un zgomot aspru. Însă trebuia zguduită şi certitudinea lui Napoleon, în caz că Napoleon exista într-adevăr.

– Suntem oameni, spuse repede Powell. În această situaţie desperată, ne forţezi să demonstrăm acest lucru, indiferent cât ne-ar costa. După aceea, s-ar putea să îţi pară rău şi să-i asculţi pe supravieţuitorii grupului nostru.

– Ţine cont că dacă ceea ce ţi-a spus Napoleon este adevărat, interveni Donovan, atunci nu putem fi oameni. Trebuie să fim roboţi şi să ne prefacem. Trebuie să fim ceea ce vede el pe monitorul lui. Dar dacă suntem oameni, atunci ceea ce ţi-a spus Napoleon este fals. Corect?

Jack nu remarcase probabil sudoarea care curgea pe feţele celor doi bărbaţi.

– Fii foarte atent! porunci Powell

Se ridică în picioare, scoase o baghetă de detonol, înălţând-o ca pe o sabie. Donovan se ridică şi el:

– Greg, eu… ăăhhh… a sosit timpul să faci ce ţi-am spus să faci în caz că situaţia devine desperată. Distruge-te.

Powell trase cuiul detonator. Cuiul în mâna dreaptă, bagheta în mâna stângă.

– Mike, veni replica sa, îţi ordon să te auto-distrugi.

Donovan scoase şi el explozivul. După ce scoase cuiul detonator, duse bagheta la gât, în mod teatral. Cei doi bărbaţi stăteau faţă în faţă. Într-un câmp gravitaţional normal genunchii lor ar fi cedat, aici însă reuşeau să se ţină pe picioare. Respirau greu şi neregulat.

– Opriţi!

Strigătul lui Jack se auzi puternic, dar parcă de la o depărtare de ani-lumină.

– Puneţi detonatoarele la loc!

– Dacă suntem roboţi, scrâşni Donovan, ce-ţi pasă? Aşteptare.

– Legea A Treia! Trebuie!

– Avem ordine! se încăpăţână Powell. Fiecare minut dura parcă o eternitate. După patru minute şi jumătate Borup intră şi încremeni, holbându-se la ei.

– Ce se întâmplă aici? strigă el. Aţi înnebunit şi voi?

– Avem ordine, repetă Powell.

– Le contramandez eu! spuse Borup. Puneţi detonatoarele la loc!

Preţ de o clipă, se păru că Donovan nu va reuşi să îndeplinească ordinul, atât de tare îi tremura mâna. Reuşi, totuşi. Cuiul detonator al lui Powell se afla deja în locaşul său. Se prăbuşiră fără vlagă în scaunele lor şi aşteptară.

După zece secunde, imaginea de pe monitorul lui Jack se schimbă şi interveni o altă imagine, cea a unui bărbat scund, îndesat, cu un tricorn pe cap şi haină cu epoleţi. Imaginea era fără viaţă, practic o caricatură – destul de bună pentru un robot puţin sofisticat – iar sunetul reda puţin din frământarea ce se simţea dincolo de cuvinte.

– Stăpâni, stăpâni! Iertaţi-mă! Am greşit, am fost indus în eroare… Sunteţi pe Himalia? Vin chiar acum la voi şi fac ce vreţi. Ascultaţi-mă, judecaţi-mă, iertaţi-mă!

Ole pregătea o masă festivă. Borup nu le dezvăluise pasagerilor despre ce anume era vorba.

– O surpriză, ceva special şi delicios, spusese el, cu varză roşie. Între timp vom bea puţin akvavit *si, ja,* o ladă cu bere pe care o păstrez pentru cazuri neprevăzute. Sau pentru sărbătorirea succesului!

Powell şi Donovan nu acceptară imediat. Erau beţi deja – de fericire – şi stăteau în faţa staţiei de transmisie, comunicând acasă mesajul lor codat.

"... da, îşi recunoaşte greşeala. Desigur, e încă stupefiată, sărmana creatură. La urma urmelor, îndeplinise ordinele oamenilor care îl pregătiseră pentru această misiune. Nu, nu l-am presat să ne dea informaţii complete. I-am creat impresia că şi ei erau la rândul lor induşi în eroare şi că după ce va ajunge pe Pământ, totul se va aranja. În caz că se răzvrăteşte în timpul călătoriei, nu ne facem probleme, este un robot micuţ, iar noi avem doi roboţi zdraveni, care vor şti să-l ţină sub control.

Nu, nu am făcut pe detectivii, încercând să aflăm cine sunt vinovaţii. Asta cade în sarcina poliţiei sau a dr. Calvin. N-are rost să facem noi acum nişte presupuneri pripite.

Jack trebuie să fie îngrijit. Îşi doreşte foarte mult să reînceapă lucrul, dar a trecut printr-un coşmar şi ar avea nevoie mai întâi de o stabilizare. Poate vine aici un robopsiholog tânăr, ca să pună lucrurile în ordine.

Abia aşteptăm să vedem ce valuri va ridica această afacere pe scena politică!"

Până acum vorbise Powell. Îi aruncă o privire lui Donovan.

– Gata, amice! îl invită el. E rândul tău să te acoperi de glorie.

Donovan zâmbi, îşi drese glasul şi începu:

"Problema era următoarea: În aceste condiţii, ce puteam face noi şi roboţii nu puteau?

Să presupunem că ne-am fi ordonat unul altuia să ne autodistrugem. Lucrul ăsta nu avea o raţiune evidentă. La ce ne-ar fi slujit? Jack putea presupune în continuare că ne prefăceam. Aşa că dacă eram amândoi roboţi, nu vom respecta ordinul.

Dacă unul dintre noi era robot şi celălalt nu, robotul s-ar fi conformat; omul avea posibilitatea să aleagă.

Dacă amândoi eram oameni, aveam desigur posibilitatea de a alege.

Am ales amândoi să respectăm ordinul. În ultimul moment, şi-a făcut apariţia căpitanul Borup şi ne-a

contramandat ordinele. Dacă ar fi fost robot, asta nu ar fi schimbat cu nimic situaţia. Fie că eram roboţi sau nu, nici unul dintre noi nu era obligat să-l asculte. În consecinţă, dacă amândoi l-am ascultat, concluzia se impunea de la sine: căpitanul Borup este fiinţă umană."

Donovan râse nervos:

"Desigur, nu aveam deloc de gând să mergem până la capăt, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Amândoi intenţionam să-l ascultăm pe căpitanul Borup... şi am transpirat binişor, credeţi-mă! Însă trebuia să arătăm că nu ne prefăceam.

Jack probabil că era prea stresat ca să gândească repede, însă dacă Napoleon ne privea, îşi dădea seama că un robot nu poate porunci unui om să se sinucidă decât dacă ştia dinainte că este vorba de o farsă... chiar dacă sinuciderea robotului face sau nu parte din joc. Deci, dacă omul scoate cuiul detonator, se pune în pericol, şi robotul trebuie să intervină. Poate nu chiar imediat, dar la timp pentru a împiedica explozia. Dar amândoi am stat pe poziţii până când şi-a făcut apariţia al treilea *om.*

Da, era în continuare posibil ca toţi trei să fim roboţi, executând un plan riguros stabilit dinainte. Totuşi, singura experienţă a lui Jack în materie de roboţi a dobândit-o în activitatea cu acei lucrători simpli cu care colabora el. Roboţii lui Edgar veneau, încărcau marfa şi plecau. De asemenea, cunoştinţele lui Napoleon despre lume trebuiau să fie limitate, altfel contradicţiile din povestea cu viroizii l-ar fi perturbat prea puternic pentru a-şi putea îndeplini cu succes misiunea. Nici unul dintre ei nu ar fi crezut că un robot este capabil de atâta flexibilitate. Nimic nu ar fi părut adevărat decât dacă în scenă se afla cel puţin o fiinţă umană.

Napoleon a tras concluzia că în ordinele sale exista un neadevăr. În locul unei situaţii ipotetice, în care miliarde de oameni urmau să moară, s-a confruntat cu o situaţie reală, în care trei oameni în carne şi oase îşi puneau în pericol viaţa din cauza lui. Prima Lege a învins."

Donovan întrerupse transmisia, se lăsă pe spate şi îşi umflă obrajii.

– Buuufff! făcu el. Mă simt ca un burete uscat. Hai să ieşim din congelatorul ăsta şi să intrăm în navă, unde ne aşteaptă băuturile alea. Avem la dispoziţie o oră şi jumătate până la primirea mesajului lor.

Powell râse.

– Şi dacă în momentul ăla n-o să fim în stare să ducem o conversaţie oficială, ce crezi că or să ne facă?

CONŞTIINŢA FUNDAŢIEI

de George Zebrowski

ÎN ANUL 1056 E.F. am început să caut prin arhive. Intenţionam să fac o simplă reunire a apariţiilor lui Hari Seldon în Cripta Timpului în momentele de criză ale ultimului mileniu, la care să adaug comentariul meu. Bănuiam că proiecţiile lui Seldon existau deja, poate cu comentariul altui istoric.

Prima mea surpriză, căutând prin arhivele Trantorului, a fost să descopăr că o astfel de reunire nu exista în marea bibliotecă. M-am apucat să caut apariţiile individuale, dar am fost surprins să descopăr doar trei din cele şase apariţii.

La început am crezut că nu introdusesem corect codurile de acces; însă după mai multe încercări a devenit clar că trei dintre apariţii nu se aflau acolo. Am tras concluzia că trebuie să fie pe undeva prin banca generală de date şi m-am apucat să caut – atât din ambiţie cât şi din curiozitatea de a afla unele dintre ideile marelui psihoistoric. Vroiam să descopăr, să prelucrez şi să prezint într-o formă accesibilă toate apariţiile lui Hari Seldon. Eram bun la căutat fişiere (unii dintre colegii mei susţineau că *doar la asta* eram bun, deşi atunci când aveau nevoie de mine se purtau mult mai politicos). Era de neconceput să se fi pierdut ceva din amintirea lui Hari Seldon, însă trebuia să mă conving; chiar şi menţionarea unui asemenea lucru mi-ar fi câştigat un loc în viitoarea ediţie a Enciclopediei Galactice, cea cu numărul 117.

Trei dintre înregistrări lipseau, deşi erau citate în alte documente. Le-am trecut în revistă, după cum urmează: până la intrarea în scenă a Catârului au avut loc patru crize, şi de fiecare dată a apărut un simulacrum al lui Hari Seldon pentru a ajuta şi a da explicaţii. A apărut în momentul de

apogeu al primei crize. La a doua criză, evenimentul a avut loc când deja fusese rezolvată cu succes. Nimeni nu a venit să-l asculte la a treia şi a patra criză, însă înregistrările arată că el s-a prezentat la timp. Impresia generală este că în acel moment nu era nevoie de el, însă s-au făcut totuşi înregistrări. A cincea apariţie a fost mult aşteptată, având loc exact în momentul în care Catârul ataca Terminus-ul. Cuvintele lui Seldon arată că nu era la curent cu evenimentele. A şasea apariţie, la care se fac referiri în numeroase documente, plasează imaginea lui Hari Seldon în 190 d. 1000 E.F. Nimeni nu a fost acolo pentru a-l asculta.

Apariţiile doi, trei şi şase *au fost* înregistrate – apoi scoase, ca şi cum cineva s-a temut că ar putea juca un rol nedorit în evoluţia următoare a evenimentelor. Însă nu am descoperit argumente în favoarea acestei ipoteze. Se părea deci că va trebui să dau explicaţii referitoare la mai recenta lipsă de interes pentru ideile lui Seldon.

Timp de aproape o lună, am lăsat programele mele de căutare (reflexive, asociative, indicative şi stohastice) să cerceteze prin vasta bancă de date a Trantorului, în care s-au acumulat istoria şi cunoştinţele a douăzeci şi cinci de milioane de lumi. Din când în când am găsit referiri la apariţiile cu numărul doi, trei şi şase, făcute de oameni care intenţionau să viziteze Cripta Timpului, însă dintr-un motiv sau altul nu reuşiseră să ajungă acolo la timp; cu toate acestea, nu am dat peste ele.

Teama că aceste înregistrări dispăruseră pentru totdeauna a început să pună stăpânire pe mine, împreună cu incertitudinile referitoare la rolul lui Seldon în istorie. Deşi psihoistoria îşi traducea predicţiile doar în termeni de probabilităţi, întotdeauna au avut o aură misterioasă şi autoritară, ca o tentativă a trecutului de a controla viitorul. În ce măsură a fost planul de o mie de ani al lui Seldon o profeţie care se îndeplineşte singură? Cum a influenţat el cursul real al evenimentelor? Daca psihoistoria era valabilă,

atunci cum putea rămâne în afara istoriei, fără a fi ea însăşi subiectul legilor statistice? Credea Seldon că gândirea psihoistorică se sustrăgea curgerii istoriei? Sau planul său era un simplu ideal? Iar în final am început să mă întreb dacă apariţiile lui Seldon în Cripta Timpului aduseseră vreun folos. Care a fost importanţa lor, în caz că au avut vreuna?

Aceste întrebări, împreună cu altele, mi se învălmăşeau în minte determinând mii de răspunsuri posibile şi aşteptam ca programele mele de căutare să captureze apariţiile lipsă. Am început să simt ca şi cum o mână nevăzută mă împiedica să ajung la soluţiile problemelor care mă frământau. Eram convins că cea de-a şasea şi ultima apariţie a lui Seldon mi-ar putea oferi adevăratul motiv al celorlalte apariţii. Doar ultima apariţie, programată să aibă loc după eliminarea tuturor pericolelor ce ameninţau civilizaţia galactică, ar fi fost în măsură să dezvăluie gândurile marelui psihoistoric vizavi de planul său proiectat peste timp. În minte mi se strecurase gândul că Planul Seldon nu era ceva inevitabil, din moment ce avusese nevoie de un supraveghetor.

Am început să visez că eram şi eu de faţă la ultima lui apariţie şi că îmi vorbea, dezvăluindu-mi secrete pe care doar eu le puteam înţelege. Dar dacă eu eram singurul, atunci colegii mei istorici uitaseră să formuleze cea mai importantă întrebare a Istoriei Galactice: un singur om a fost responsabil de comprimarea a treizeci de mii de ani de declin într-un singur mileniu?

Dacă şi alţii îşi puseseră aceleaşi întrebări ca şi mine, atunci unde erau lucrările lor? De ce nu aveam cui cere lămuriri? Începutul Renaşterii Galactice trebuia învăluit de mister?

În acest moment m-am gândit că poate puneam greşit problema. De exemplu, dacă Planul Seldon ar fi fost implementat creativ şi nu fatalist atunci n-ar mai fi existat nici o contradicţie între liberul arbitru şi psihodeterminism.

Determinăm şi suntem determinaţi, într-un grad mai mare sau mai mic, şi nu există nici o dificultate în a prezice ceea ce am dori să facem. Liberul arbitru este manifestarea determinismului *interior.* În consecinţă, nu impui o constrângere atunci când prezici ceea ce cineva *ar putea* face din propria voinţă, mai ales dacă posibilităţile de alegere sunt puţine.

Acest raţionament ar însemna că odată Planul Seldon pus în aplicare, acesta îşi pierdea în mare măsură importanţa. Apariţiile în Cripta Timpului nu se potriveau cu procesul creativ iniţiat de Seldon! Desigur, puţini vedeau Planul din această perspectivă, deşi concluzia era evidentă prin dezinteresul manifestat faţă de înregistrările cu numerele doi, trei şi şase.

Totuşi, aveam nevoie de acele apariţii pentru a-mi confirma teoria. Să fi fost oare diminuarea importanţei lui Seldon cea care a determinat absenteismul la ultima sa apariţie, sau cei care au vizionat-o mai târziu au fost şocaţi de acelaşi raţionament ca şi al meu şi au îngropat înregistrarea? Probabil au distrus-o complet şi nu-mi voi putea satisface niciodată curiozitatea ardentă.

În timp ce programele îşi continuau căutarea, am avut o viziune – cea a lui Hari Seldon păcălind istoria umană pentru ca aceasta să se re-creeze singură promovând oameni inteligenţi, energici, care nu aveau altă soluţie decât să aducă schimbările dorite, trasând cursul istoriei prin intermediul celor două Fundaţii: mâna stângă şi cea dreaptă muncind împreună, însă independent. Geniul lui Seldon să constea oare în cunoaşterea faptului că viitorul aparţine celor care îl trăiesc, că istoria este o problemă care nu poate fi rezolvată, ci doar imperfect dirijată?

Răspunsurile la întrebările mele păreau de negăsit. Oh, cât de mult mi-aş fi dorit să apar în faţa lui Seldon iar el să mi le dea! Eram convins că şi în situaţia în care înregistrările fuseseră distruse, trebuia să existe undeva o copie, în imensul hăţiş informaţional al Trantorului. Până şi

un ecou putea fi amplificat, restaurat, adus să arate ca originalul. Programele mele căutau ceva de o importanţă deosebită, dincolo de speculaţiile filozofice; însă nici un program nu avea cum recupera o informaţie iremediabil pierdută.

Apoi, într-o zi, pe când stăteam la terminalul din apartamentul meu, situat la al 66-lea Nivel Polar al Trantorului, programul mi-a comunicat: Apariţiile lui Seldon numerele şase, trei, şi doi disponibile în această ordine. Subrutina de căutare terminată!"

Am rămas locului surprins, holbându-mă la strălucirea albastră şi uniformă a holoblock-ului, întrebându-mă dacă nu cumva programul reuşise să scoată de fapt cele trei apariţii disponibile mai înainte, printr-o eroare de botezare a fişierelor. Mi-am ţinut răsuflarea şi am plimbat mâna pe deasupra plăcii de comandă.

Holoblock-ul a prins viaţă. Silueta fragilă a unui bătrân într-un scaun cu rotile a ridicat privirea spre mine, cu ochi strălucitori şi plini de înţelegere. Am aşteptat să vorbească, sperând că aceasta nu era o simplă copie a apariţiilor cunoscute.

"Sunt Hari Seldon," a spus el uşor, dând impresia unei voci pline de viaţă însă bine ţinută în frâu, "iar aceasta este cea de-a şasea şi ultima mea apariţie în Cripta Timpului." A făcut o pauză iar eu m-am aplecat înainte, plin de curiozitate. Asta era! Am aruncat o privire funcţiei de înregistrare. Era în plin proces de derulare.

"Câţiva dintre voi v-aţi întrebat deja," a continuat Seldon, "ce folos au avut aceste apariţii ale mele, sau dacă au avut vreun folos. Ele ar fi trebuit să coincidă cu o serie de crize, ajutându-vă să depăşiţi perioadele dificile, atunci când planurile psihoistorice ar fi dat impresia că nu aveau nimic de-a face cu evenimentele reale. Sper ca această situaţie să fi fost doar aparentă, nu şi reală." Bătrânelul mi-a zâmbit. "Din câte prevăd eu, s-ar putea ca acum să vorbesc unei săli pustii, într-o galaxie fragmentată, cufundată în

continuare în epoca întunericului. Dar dacă cineva mă ascultă, atunci să ştie că aceste apariţii ale mele *trebuiau* să fie utile la ceva, *într-un fel sau altul."*

A îndreptat un deget descărnat spre mine, dând impresia că ar vrea să se scoale din scaun ca să-mi atingă faţa. O carte deschisă i-a căzut din poală, pe podea.

"Să vă explic ce vreau să spun," a continuat el. "Fie am prevăzut corect evenimentele, fie eşecul meu v-a pus în mişcare pe aceia dintre voi care v-aţi aflat în miezul acţiunii. Psihoistoria poate face previziuni destul de corecte, dar nu poate proiecta imaginea unui anumit viitor şi acţiunile necesare realizării acestuia. Deoarece întregul este compus din nenumărate fragmente mici, iar în cea mai mare parte a timpului ne trăim vieţile în detaliile mici. Unii dintre voi vor spune probabil că psihoistoria nu a fost ce am vrut eu să fie, şi au dreptate... în măsura în care aproape toate minţile înguste au dreptate. Însă a fost, sper, *destul* din ce *a trebuit* să fie – un strigăt de unire a forţelor împotriva întunericului iraţional care dorea să cuprindă galaxia timp de treizeci de mii de ani, aducând-o în stare de barbarism. În fiecare zi iraţionalul a încercat să se impună, însă a fost împins înapoi de intelect şi de bunele intenţii."

A făcut o pauză şi s-a lăsat pe spate cu o expresie mulţumită, ca şi cum şi-ar fi dat seama că reuşise. "Istoria ne dezvăluie câteva elemente fundamentale în exercitarea liberului arbitru," a continuat el pe un ton confidenţial. "Nu pot fi prezise decât probabilităţi, însă nu întotdeauna şi nu la perfecţie. Totuşi, dacă stăm să ne aducem aminte, *toate* evenimentele au avut o *cauză,* inclusiv cele determinate de liberul arbitru. Evenimentele istorice decurg dintr-o varietate de factori, şi sunt deci explicabile – dar nu exhaustiv. Liberul arbitru poate acţiona doar în câteva situaţii, reduse ca număr. Nici o alegere liberă nu scapă de condiţionare, altfel am putea crea materie şi energie din nimic, la simpla dorinţă.".A zâmbit spre mine, ca şi cum mi-ar fi cunoscut toate gândurile aiurite şi ambiţiile deşarte.

"Eu v-am focalizat liberul arbitru, ajutându-vă să alegeţi conştientizând posibilităţile ce vi se deschid, ajutându-vă să priviţi *mereu* înainte. Sunt sigur că încercarea voastră a fost încununată de succes." A oftat. "Ce veţi face voi în noua Eră Galactică, nu e treaba mea să prezic. Probabil omenirea va deveni mai bună. Pentru mine, asta înseamnă că va dobândi o inteligenţă superioară, imună la predicţiile psihoistorice. Sper asta, altfel noua voastră epocă va decădea şi se va prăbuşi, iar omenirea poate dispărea din galaxie, înlocuită fiind de inteligenţe noi, care chiar în acest moment gestează în nenumărate sisteme stelare, acolo unde planetele nu sunt adaptate biologiei umane. Istoria omenirii nu se întinde nici măcar pe durata a o sută de mii de ani, deşi am umplut o galaxie întreagă cu rasa noastră. Alte specii există de două sute de milioane de ani fără să atingă nivelul de inteligenţă conştientă. Atenţie însă, nu vă lăsaţi copleşiţi de auto-mulţumire. Deveniţi o cultură cu adevărat liberă, una care să nu se supună legilor psihoistorice, dar care-şi poate modela forma şi destinul!"

A zâmbit din nou, părând cuprins de nostalgie. "Da, acesta este idealul meu despre ceea ce înseamnă o specie matură – una care nu trebuie dusă de mână. Într-adevăr, psihoistoria îşi prezice propriul sfârşit, dar nu îmi pare rău. Ea a funcţionat pentru că s-a bazat pe întunericul care se ridică dintr-o anumită trăsătură a naturii umane, atâta vreme cât natura umană rămâne neschimbată. Mai mult decât oricine altcineva, mi-am dat seama de posibilitatea ca psihoistoria să controleze viaţa omului, manipulând-o, şi iată motivul pentru care nu am făcut niciodată cunoscute legile sale. Împotriva psihoistoriei ca armă în mâna tiranilor am opus treizeci de ani de întuneric, care oricum nu ar fi avut loc, deoarece am adăugat la problemă *exact atât cât trebuia.*

A privit camera goală. Părea că îl chinuie. "Nu ştiu ce v-aş mai putea spune... decât, poate, că am iubit nobilele impulsuri din oameni, chiar şi atunci când v-am privit

luptându-vă împotriva fiinţei interioare. Aveţi printre voi inteligenţe pozitronice, care s-ar putea să fie deja libere de tendinţele psihoistorice umane şi v-ar putea ajuta să deveniţi liberi..." S-a aplecat înainte, ca şi cum a fi încercat să privească prin vălul timpului, spre viitor.

Încet, holoblock-ul s-a stins. Ultima apariţie a lui Hari Seldon luase sfârşit.

O imagine a prins viaţă în mintea mea. Am văzut liderii ambelor Fundaţii în Cripta Timpului, ascultând ultimul mesaj al lui Seldon. I-a şocat în asemenea măsură încât au hotărât să nu dea publicităţii ceea ce aflaseră în ultimul mesaj? Le-a zdruncinat credinţa în asemenea hal conştientizarea faptului că o mie de ani de gândire pozitivă şi bună intenţie au salvat omenirea, ea nefiind de fapt dirijată de Planul Seldon? Le era teamă ca nu cumva acesta să fie poreclit Gluma Seldon?

În mod cert, Planul Seldon şi ceea ce a fost mai bun în omenire au lucrat mână în mână, unul având nevoie de celălalt. A fost greşită, desigur, ştergerea ultimei apariţii a lui Hari Seldon... dar poate că a fost un accident, nu o intenţie. În cel mai rău caz, s-a dorit protejarea iluziilor celor credincioşi, a celor care poate nu au înţeles că soarta lor a fost de fapt altceva... la fel de valoros şi de necesar, şi nu viziunea unei fatalităţi strălucitoare care înăbuşă toate dubiile sub sentimentul certitudinii. Ei poate că au văzut ultimul mileniu ca pe o serie de întâmplări.

Privind în holoblock-ul pustiu, mi-am dat seama că speranţa mea de a intra în ediţia cu numărul 117 a Enciclopediei Galactice era deşartă. Dezamăgirea era intensă... dar dintr-o dată m-am ridicat deasupra vanităţii şi sentimentului de neîmplinire. Eu nu voi şterge înregistrările apariţiilor necunoscute ale lui Seldon, dar nici nu voi atrage imediat atenţia asupra descoperirilor mele. Înregistrările vor sta aici, pentru a fi descoperite de alţii la fel ca şi mine, fără prejudecăţi.

Peste tot în jurul meu, pe Trantor şi pe alte milioane de lumi, inteligenţele pozitronice erau libere de constrângerile legilor lui Seldon. Am construit roboţi în nenumărate forme, de la cele mai simple unelte ale muncii fizice şi gândirii la cei mai sofisticaţi fraţi ai noştri din punct de vedere mental. Pe măsură ce ei vor evolua, vom evolua şi noi. Împreună vom stabili un nou curs al istoriei. Aceasta, mi-am dat seama cu un sentiment de bucurie pentru prima oară altruist, era puterea născândă a noii noastre galaxii… putere pe care acum o aveam şi eu!

VÂNĂTORII DE MAŞINI DE PE CÂMPIA DE ASFALT

de Robert Sheckley

NAVA SE RABLAGISE DIN NOU. Circuitele nu comutau uşor, ca de obicei. Scoteau pocnete diverse, iar ăsta era un semn sigur de defecţiune. Hellman se aşteptase să iasă din tunelul spaţial în Zona 12XB din norul Orion. Însă ceva nu funcţionase ca lumea. Să fi dat comenzi greşite? Dacă era aşa, nu mai avea prea mult timp la dispoziţie pentru a le corecta. Se materializase în interiorul unui fel de nor gălbui şi simţea cum nava se prăbuşeşte rapid. Strigă spre computer:

– Fă ceva!

– Încerc, nu vezi? răspunse computerul. Dar s-a strecurat o greşeală, un parazit…

– Corecteaz-o! urlă Hellman.

– Când? întrebă computerul.

Computerele nu au simţul pericolului. Nava se prăbuşea prin norul ăsta cu o viteză de-a dreptul nesănătoasă dacă stăteai să te gândeşti că jos poţi întâlni un material solid, iar computerul îl întreba "când".

– Acum! urlă Hellman.

– Bine, spuse computerul. Apoi nava lovi solul.

Hellman îşi recăpătă cunoştinţa câteva ore mai târziu, descoperind că ploua. Era bine să te afli afară, în ploaie, după atâta vreme petrecută într-o navă înghesuită. Deschise ochii pentru a privi cerul şi ploaia.

Nu era nici o ploaie. Nu era nici un cer. Se găsea în continuare în interiorul navei. "Ploaia" însemna de fapt apa din bazinul cu apă. Era proiectată înspre el de unul dintre ventilatoarele navei, care se rotea cu o viteză suspectă, chiar dacă avea rulmenţi superfiabili.

– Opreşte-l, mormăi Hellman îmbufnat.

Ventilatorul muri cu un zumzet slab. Computerul navei spuse prin difuzorul său:

– Eşti în regulă?

– Da, sunt în regulă, făcu Hellman ridicându-se cu greutate în picioare. De ce-ai dat cu apă pe mine?

– Ca să te trezesc. Nu am braţe sau extensoare sub comandă, aşa că am făcut şi eu ce am putut. Dacă mi-ai pune un braţ sau măcar un tentacul…

– Da, am auzit deja părerea ta vizavi de subiectul ăsta, spuse Hellman. Dar legile sunt clare. Maşinile inteligente de Nivelul Şapte sau mai mult nu pot primi extensii.

– Este o lege stupidă, se plânse computerul. Ce cred că vom face? Că o să înnebunim sau cine ştie ce? Maşinile sunt mult mai de încredere decât oamenii.

– Aşa este legea, de la dezastrul de pe Desdemona. Unde suntem?

Computerul recită o listă de coordonate.

– Perfect. Asta nu-mi spune nimic. Planeta are vreun nume?

– Dacă are, eu nu-l ştiu, spuse computerul. Nu apare în ghidul nostru spaţial. Cred că ai introdus greşit nişte informaţii, şi acum ne aflăm într-o zonă a spaţiului încă neexplorată.

– Ar fi trebuit să verifici dacă există vreo greşeală.

– Numai dacă ai fi activat Programul de Verificare a Erorilor.

– L-am activat!

– Ba nu.

– Credeam că intră automat în acţiune.

– Dacă studiezi pagina 1998 din manual vei afla cu totul altceva.

– Bine că îmi spui acum!

– Ţi s-a atras atenţia în mod special, în cursul antrenamentului preliminar. Sunt sigur că îţi aminteşti micuţul prospect roşu. Pe copertă, scria: "CITEŞTE ASTA MAI ÎNTÂI!"

– Nu-mi aduc aminte de cartea asta.

– Legea spune că toţi cei care cumpără o navă folosită trebuie să primească o copie după acest prospect.

– Uite că mie au uitat să-mi dea.

Se auzi un sunet lung, ca un zumzet.

– Ce faci? întrebă Hellman.

– Trec în revistă fişierele, răspunse computerul.

– De ce?

– Pentru ca să-ţi spun că prospectul roşu este în continuare ataşat la panoul de accelerare, în faţa panoului cu instrumente, exact aşa cum prevede regulamentul.

– Credeam că ăla era certificatul de garanţie.

– Ai crezut greşit.

– Ia mai taci din gură! strigă Hellman furios.

Avea suficiente necazuri pentru ca să mai primească o dădăceală de la computerul ăsta – servitorul omului! Se ridică în picioare şi începu o plimbare nehotărâtă. Cabina părea în regulă. Câteva lucruri se răsturnaseră, dar nu arătau prea rău.

– Putem decola din nou? întrebă Hellman. Computerul făcu din nou zgomotul acela care însoţea căutarea prin fişiere:

– În starea actuală a navei, nu.

– Nu poţi repara ce s-a defectat?

– La întrebarea asta nu se poate răspunde precis, spuse computerul. Depinde dacă putem găsi trei litri de plasmă roşie de tipul doi.

– Ce-i aia?

– Cu asta rulează computerul.

– Seamănă cu gazolina?

– Nu e totuna, spuse computerul. Este de fapt un psiholubrifiant necesar circuitelor inferenţiale pentru a calcula cursul probabil.

– Nu ne putem descurca fără el?

– Ca să facem ce?

– Ca să ne cărăm de-aici! explodă Hellman. Te-ai scrântit, sau ce-ai?

– În vorbirea ta se află prea multe ipoteze ascunse, spuse computerul.

– Treci pe modul "vorbire vagă", spuse Hellman.

– Nu-mi place inexactitatea lui. De ce nu-mi spui precis ce vrei şi să vedem dacă nu putem rezolva.

– "Vorbire vagă", veni din nou comanda lui Hellman.

– Bine, oftă robotul. Vrei să ne întoarcem în navă şi să plecăm de aici. Vrei ca eu să repar tot ce este defect. Dar după cum ştii, mă aflu sub restricţia legilor roboticii şi una dintre ele îmi spune că nu am voie să-ţi fac rău, voit sau nu.

– N-am să păţesc nimic dacă mă scoţi de aici, spuse Hellman.

– Ai închiriat această navă şi ai plecat în spaţiu căutându-ţi norocul, nu-i aşa?

– Da, şi ce?

– Norocul se află chiar sub picioarele tale, aşteptându-te, iar tu nu te gândeşti decât cum să scapi mai repede de aici!

– Ce noroc? Despre ce anume vorbeşti?

– În primul rând, nu ai verificat cifrele care vorbesc despre mediul înconjurător, deşi ţi le-am oferit pe ecran. Ai remarcat probabil că presiunea atmosferică este aproximativ egală cu cea a Pământului. Cifrele spun în continuare că aceasta este o planetă bogată în oxigen şi în consecinţă este adecvată colonizării. Iată prima posibilitate de a deveni bogat!

– Vorbeşte-mi despre a doua.

– Dacă nu cumva greşesc, spuse computerul, această planetă poate oferi răspunsul la ce s-a întâmplat în dezastrul de pe Desdemona. După cum ştim amândoi, se dau recompense de-a dreptul fantastice pentru cine descoperă locul în care se află conspiratorii.

– Crezi că roboţii de pe Desdemona au venit aici?

– Exact.

– De ce crezi una ca asta?

– Pentru că am cercetat orizontul în toate direcţiile şi am descoperit nu mai puţin de trei semnale care indică viaţă mecanică, fiecare deplasându-se independent unul de altul şi fără a avea un operator uman. Asta am descoperit eu.

Hellman se îndreptă spre hubloul cel mai apropiat. Privind afară, reuşi să zărească o prerie plată, anostă, întinzându-se cât vedea cu ochii. Nici o mişcare.

– Nu e nimic aici, spuse computerului.

– Simţurile tale nu sunt suficient de ascuţite. Te asigur, acolo există viaţă mecanică.

– Roboţi, zici?

– Se potrivesc definiţiei.

– Şi crezi că pot fi de pe Desdemona?

– Indiciile sunt destul de convingătoare. Ce alţi roboţi inteligenţi ar fi scăpat de sub supraveghere? Hellman se gândi un moment.

– Ar putea fi un loc foarte bun pentru colonizare şi răspunsul la misterul Desdemona.

– Această idee nu a scăpat atenţiei mele.

– Aerul este respirabil?

– Da. Nu descopăr nici forme complicate de bacterii. Mai degrabă cred că ai să laşi *tu* câteva pe aici.

– Asta nu-i problema mea, rosti Hellman.

Începu să fredoneze un cântecel, în timp ce îşi punea un costum adecvat pentru explorări: pantaloni kaki, o haină de camuflaj, ghete pentru deşert şi un pistol cu laser în holster. Spuse spre computer:

– Crezi că poţi rezolva ceea ce este în neregulă? Dacă trebuie, îţi fixez chiar şi un braţ.

– Cred că pot găsi o modalitate de rezolvare, îl linişti computerul. Însă chiar dacă nu reuşesc, nu suntem în situaţie desperată. Radioul funcţionează perfect. Am să transmit semnale pe un canal secundar, poate le captează cineva şi trimite o navă de salvare.

– Încă nu, spuse Hellman. Nu vreau să vină altcineva aici, să trebuiască să împart cu el.

– Ce să împarţi?

– Ceea ce voi primi pentru descoperirea acestei planete şi pentru rezolvarea misterului Desdemona. De fapt, mai bine deconectează radioul. Să nu se joace nimeni cu el.

– Aştepţi musafiri? întrebă computerul.

– Nu chiar. Numai că noi doi vom pleca în recunoaştere, ca să vedem cum stau lucrurile.

– Eu nu pot fi mişcat de aici, protestă computerul.

– Sigur că nu. Păstrăm legătura prin radio. Poate că am să-ţi dau ceva materiale de analizat.

– Mergi să discuţi cu roboţii?

– Da, asta vreau.

– Îţi aduc aminte că roboţii de pe Desdemona se crede că au încălcat legile roboticii. Se crede că sunt capabili să facă rău fiinţelor umane, prin participare directă sau neparticipare.

– Fantasme, rosti Hellman. Se ştie foarte bine că roboţii nu fac rău oamenilor. Doar *oamenii* fac rău oamenilor. Roboţii sunt creaturi raţionale.

– Datorită dezastrului Desdemona, se crede că în cazul acesta lucrurile stau altfel.

– În toată istoria roboţilor nu s-a mai întâmplat aşa ceva. Nu se cunoaşte ca un robot să fi atacat, cu sau fără intenţie, o fiinţă umană. Nu se cunoaşte.

– Aceasta ar putea fi prima oară, spuse computerul.

– Îmi pot purta singur de grijă.

Aerul era curat şi proaspăt. Picioarele călcau pe o iarbă scurtă, elastică şi tare, mirosind uşor a cimbru şi rozmarin. Hellman ridică walkie-talkie-ul şi apăsă pe un buton.

– Mă auzi? întrebă el.

– Te aud tare şi clar, spuse computerul. Sunt computerul, terminat, ai cuvântul.

– Nu mai fă pe deşteptul, spuse Hellman. Cine o fi fost ţicnitul care te-a programat?

– Te referi probabil la circuitul ironic. A fost conceput special pentru modelul meu.

– Foarte bine, atunci decuplează-l.

– Se decuplează manual. Va trebui s-o faci cu mâna ta.

– După ce mă întorc. Maşinile alea mai sunt prezente pe radarul tău?

– Nu este radar, îl corectă computerul. Două dintre maşini se îndepărtează. Una se mişcă în continuare către tine.

– Cât de curând crezi că o voi putea vedea?

– Calculând cele două traiectorii, presupunând că nu va exista nici o modificare de direcţie şi că nu va interveni nici un eveniment neaşteptat, aş spune, în termenii vagi pentru care ai o inexplicabilă preferinţă, că o vei putea vedea în curând.

Hellman porni mai departe. Câmpia nu era chiar atât de plată cum i se păruse atunci când o privise din navă. În depărtare se puteau zări dealuri. Sau poate că erau dune de nisip. Se simţea puţin obosit. Nu respectase programul de aerobică pe navă şi acum îşi ieşise puţin din formă. Toate aceste urcuşuri şi coborâşuri, deşi colinele erau micuţe, începuseră să-şi facă efectul. Auzi, un pic mai tare decât respiraţia sa, zgomotul înfundat al unui motor.

– Îl aud, spuse el către computer.

– Era şi cazul. Receptorii mei l-au depistat de mult.

– Bravo ţie! Dar unde se află?

– La trei sau patru metri de tine, uşor spre stânga.

– De ce nu-l pot vedea?

– Pentru că profită de o adâncitură în sol.

– De ce face una ca asta?

– Probabil se furişează, îşi computerul cu părerea.

– Ce te face să crezi…

Se opri la jumătatea frazei. Zgomotul făcut de maşină dispăruse dintr-o dată.

– Acum ce face?

– A oprit motorul principal. A comutat pe sursa de alimentare auxiliară, pentru a nu face zgomot.

Hellman scoase pistolul laser. Pentru prima oară, se confrunta cu problema de a încerca să doboare o maşină mare şi probabil feroce. Chiar şi un laser puternic are nevoie de ceva timp pentru a perfora metalul. Durează mult până se poate ajunge suficient de adânc pentru a lovi o conexiune esenţială, sau chiar microprocesorul. Dar dacă maşina are intenţii rele, dacă într-adevăr este feroce, l-ar putea anihila înainte ca el s-o poată distruge. Doar dacă nu cumva putea atinge un punct vital din prima lovitură.

– Care este punctul vital la un robot? întrebă el.

– Depinde de tipul de robot. Sistemele vitale sunt localizate în diferite compartimente. Astfel încât o lovitură la cap nu este neapărat fatală. Cel mai bine ar fi să încerci să te înţelegi cu el.

– De ce îi spui "el"?

– Pentru că unii dintre noi suntem nervoşi, spuse computerul.

Hellman privi împrejur. Terenul oferea multe locuri de ascunziş pentru un robot de dimensiuni nu prea mari. Maşina, sau ce-o fi fost, se oprise şi ea. Porni mai departe, pentru că asta îl făcea să se simtă mai puţin nervos. Era un fel de agitaţie ascunsă în terenul ăsta! Avea impresia că până şi iarba încremenise pentru a vedea ce urma să se întâmple. Decise că mai bine şi-ar găsi un adăpost. Dacă robotul avea intenţii necurate, măcar să-i poată rezista o vreme.

Zări un petic de vegetaţie naturală în apropierea unei stânci de granit. Părea un loc bun. Se grăbi să ajungă acolo şi se ascunse. Apoi scoase un oftat adânc, de uşurare, se întoarse pentru a privi împrejurimile… şi împietri.

Robotul era în spatele lui, la aproximativ trei metri depărtare. Avea atât de multe detalii, încât forma sa generală era greu de definit. Era aproximativ dreptunghiular, ca un stivuitor, şi în lateral avea prinsă o cutie solidă de metal, ieşită cam jumătate de metru în afară. Din această cutie plecau fire spre diversele părţi

componente. Hellman nu-şi dădu seama de la început dacă se mişca pe picioare sau pe rotile. Decise până la urmă că maşina folosea şi picioare şi rotile. Era ca un fel de cuşcă uşor înclinată. Roboţii de genul acesta, avea să descopere el mai târziu, stăteau uşor aplecaţi în faţă. Cel de aici dispunea de doi centri operaţionali, pentru că mai era încă o cutie centrală, mai mică şi plasată un pic mai sus. Aceasta adăpostea echipamentele. Doi ochi fotoelectrici se extinseră prin două tije rotindu-se spre Hellman pentru a-l examina. Urechile în formă de trompetă se rotiră şi ele, simultan cu ochii. Maşina avea cam trei metri înălţime. Părea o motocicletă uriaşă.

– Salut, spuse Hellman cu vioiciune. Sunt Tom Hellman şi vin de pe planeta Pământ. Tu cine eşti?

Robotul continuă să se holbeze la el. Hellman avea impresia că încerca să ia o decizie.

În cele din urmă, maşina se hotărî:

– Lasă detaliile astea. Ce cauţi aici?

– Am venit în vizită. Cu nava.

– Mai bine te-ai întoarce la ea. Dacă stai aici, dai de bucluc. O haită de hienoizi te-a adulmecat şi vine după tine.

– Hienoizi? Ce sunt ăştia?

– Mâncători de cadavre. Mănâncă orice. Te mănâncă şi pe tine, dacă le dai ocazia.

– Mersi pentru sfat. Mi-a făcut plăcere să discut cu tine. Cred că ar fi mai bine să mă întorc.

Apoi auzi. Un zgomot slab, a adulmecare, undeva la dreapta, urmat de un lătrat pătrunzător în stânga.

– Prea târziu, spuse robotul.

Hellman se roti şi zări primii hienoizi. Erau maşini micuţe, nu mai mult de un metru înălţime şi un metru şi jumătate lungime. Alergau pe şase picioare mecanice. Aveau şi roţi, însă acum erau ridicate. Veneau spre el, dar nu direct. Se furişau ca nişte hiene, ţâşnind într-o parte şi-ntr-alta, ascunzându-se după bucăţi de stâncă şi ridicături de

pământ. Hellman numără patru. Îl înconjuraseră, apropiindu-se din ce în ce mai mult.

– Mănâncă oameni? întrebă el.

– Da, oamenii le plac cel mai mult.

– Ajută-mă!

Robotul şovăi. Celulele sale fotoelectrice clipiră în roşu şi verde. Hellman observă pentru prima oară că robotul avea o coadă lungă şi articulată care se unduia în toate direcţiile.

– Păi, vorbi robotul, eu nu prea am de-a face cu oamenii. Eu sunt vânător de maşini. Noi nu ne amestecăm în treburile altora.

– Te rog, ajută-mă! Scoate-mă de aici!

Trecu pe radio şi spuse către computerul navei:

– Auzi, te poţi înţelege cu maşina asta?

Se produse o scurtă descărcare de electricitate statică. Computerul discuta cu vânătorul de maşini. Activitatea electrică fu scurtă, apoi linişte, apoi din nou descărcarea statică.

– Ştiu şi eu…? rosti vânătorul de maşini. Stăpânul tău spune că eşti băiat de treabă.

– Ce zici? Aaa, computerul?

Ar fi vrut să-l lămurească pe robot cine era şeful, dar se răzgândi. Avea nevoie imediată de ajutorul acestei maşini şi dacă îi plăcea ei să creadă că Hellman era subordonatul computerului, n-avea decât, cel puţin până s-or mai schimba lucrurile.

– Pentru ce te-a trimis aici? întrebă robotul. Probabil ştia că este periculos.

– Ştii, e un vechi obicei la noi. Eu verific teritoriul. Lucrez ca una dintre extensiile lui, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Robotul stătu puţin pe gânduri. Apoi:

– Da, mi se pare că este un sistem bun.

Hienoizii deveneau din ce în ce mai agresivi. Acum trecuseră la ameninţări făţişe. Corpurile lor metalice fuseseră pictate în benzi verzi, gri şi cafenii, culori de camuflaj. Fălcile largi, cu dinţi de oţel inoxidabil în ele, nu

păreau să aibă nici o utilitate. Cine să construiască un robot care să se alimenteze din carcasele animalelor pe care le ucidea?

Unul dintre hienoizi, cu fălcile larg deschise şi cu un lichid vâscos şi verde scurgându-i-se printre ele, se apropiase mult de Hellman. Acesta ridică pistolul laser, încercând să ţintească un punct vital. Îşi imagină că aveau probabil sisteme redundante, aşa cum ar fi normal când construieşti un model carnivor. Uzura trebuie să fie teribilă. Nu tot atât de serioasă ca cea a victimelor, dar importantă, oricum.

– Mai bine urcă-te pe mine, îl îndemnă vânătorul de maşini. Hellman veni lângă el şi se căţără pe laturile ieşite în afară, ajungând până în vârf.

– Ţine-te bine!

Şi robotul o rupse la fugă, cele şase picioare reuşind o alergare curioasă însă destul de confortabilă. Hellman se ţinu bine. Viteza nu era prea mare – poate cincisprezece sau douăzeci de mile pe oră. Dar dacă ar fi căzut, ar fi rămas neajutorat în faţa haitei de hienoizi.

Hienoizii îi urmăriră prin teritoriul accidentat, şi chiar reuşiră să se apropie, întrucât manevrele în râpe şi canioane erau mai simple pentru bestiile mici şi agile. Unul dintre hienoizi ajunse suficient de aproape pentru a-şi înfige dinţii în vânătorul de maşini. Acesta telescopă un braţ lung şi suplu, biciuindu-l pe spinare. Restul haitei rămase în urmă. Hienoidul lovit îşi reveni şi începu din nou urmărirea, rămânând însă departe de braţul vânătorului de maşini. Hellman îşi aminti de imaginile văzute într-un muzeu, cu lupii care încercau să doboare un elan rănit. Numai că vânătorul de maşini era mult mai în siguranţă decât un elan. Părea că nu se teme de hienoizi. După o vreme traversară un râuleţ murdar, ajungând pe un teren plat şi tare. Aici, vânătorul de maşini îşi putea folosi rotilele şi puterea superioară. Curând lăsă hienoizii mult în urmă, care se întoarseră. Văzând asta, trecu la o viteză economică, de croazieră.

– Să-mi spui când, rosti el după o vreme.

– Cum adică să-ţi spun când?

– Să-mi spui când să te dau jos.

– Eşti nebun? întrebă Hellman. Probabil că suntem la douăzeci de mile depărtare de nava mea.

– Nava ta?

Hellman nu-şi mai putea retrage spusele.

– Da. Mă tem că ţi-am lăsat o impresie greşită. De fapt, *computerul* lucrează pentru mine.

Vânătorul de maşini încetini, apoi se opri. Nu se vedea nicăieri nimic, terenul plat întinzându-se la nesfârşit.

– I-auzi, ce situaţie interesantă! se miră el. Aşa stau lucrurile acolo de unde vii tu?

– Da, cam aşa. Uite ce e, nu vrei să-mi faci un pustiu de bine şi să mă duci înapoi la navă?

– Nu. Nu pot.

– De ce?

– Am întârziat deja la întâlnire.

– La întâlnire? E ceva chiar atât de important?

– Probleme de trib. Singura dată importantă în anul vânătorului de maşini. Nimic nu este mai important decât asta. Îmi pare rău, dar de-abia am timp să ajung acolo.

– Ia-mă cu tine.

– La întâlnirea noastră?

– Aştept afară. N-am să vă spionez. Însă am nevoie să stau undeva până când tu sau altcineva mă poate duce până la navă. Vânătorul de maşini stătu puţin pe gânduri.

– Etica nu este punctul meu forte, spuse el, dar cred că dacă te abandonez aici ca să mori, când de fapt te-aş putea duce în altă parte fără nici o dificultate, nu ar fi frumos din partea mea; corect?

– Foarte corect.

– E nevoie de o fiinţă umană ca să scoată în evidenţă lucrul ăsta. Eu nu mă gândisem decât la energia suplimentară pe care va trebui să o consum pentru a-ţi

salva viaţa. Adică, eu ce câştig? Cam aşa începem noi să gândim atunci când nu este vreo fiinţă umană prin preajmă.

– Mă bucur că-ţi pot fi de ajutor, spuse Hellman.

– Dar poţi crea şi dificultăţi foarte mari. Eşti plin de software. Nu crezi că la nivel subatomic există şi aşa suficientă incertitudine? Ce nevoie avem să o introducem şi la nivel macro?

– Ce? făcu Hellman.

– Nimic, vorbeam şi eu. Când eşti vânător de maşini, îţi petreci o grămadă de timp singur. Ducem o viaţă nomadă, ştii? Majoritatea trăim separaţi unii de alţii. Vânăm maşini. Asta facem. De-asta ni se spune vânători de maşini.

– Aha. Şi ce fel de maşini vânaţi?

– De tot felul. Noi suntem carnivori, mâncăm maşini. Mâncăm şi camioane sau dube, dar astea sunt cam rare pe aici. Oamenii spun că dubele sunt pe cale de dispariţie. Totuşi tata îmi povestea de cirezi întregi răspândite pe toate dealurile, cât vedeai cu ochii.

– S-au dus vremurile alea, cuvântă Hellman încercând să se acordeze cu dispoziţia vânătorului de maşini.

– Aşa e. Dar nici acum nu sunt vremuri grele, mai ales vara. Chiar acum două zile am răpus un Studebaker grăsan. Ai să găseşti vreo două carburatoare şi farurile din faţă în locaşul de sub tine, în partea stângă.

Hellman coborî privirea şi zări, printre barele de metal, într-o cutie deschisă, faruri din faţă şi carburatoare pe jumătate scufundate în ulei de motor.

– Arată bine, nu? Ştiu că tu nu mănânci metal, însă cu siguranţă îţi dai seama!

– Par foarte gustoase. Mai ales în uleiul ăla.

– Ulei de motor, refolosit. Nimic nu se compară cu el. L-am aromat puţin cu o plantă autohtonă. Îi spunem ardei iute.

– Da, avem şi noi ceva asemănător.

– Mică mai e galaxia asta, făcu vânătorul de maşini. Apropo, eu mă numesc Wayne 1332A.

– Iar eu Tom Hellman.

– Încântat de cunoştinţă. Încearcă să intri mai bine, şi prinde-te zdravăn. Mergem la întâlnire.

Robotul o luă la fugă. Apoi, coborând roţile, măi viteza pe suprafaţa plată a deşertului. Însă curând încetini din nou.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Hellman.

– Eşti sigur că am făcut bine salvându-ţi viaţa?

– Foarte sigur. Nu trebuie să ai dubii în privinţa asta.

– Vroiam să fiu sigur. Oricum, mai bine îi las pe ceilalţi să decidă ce să facă cu tine.

Măi din nou viteza.

– Cum adică ce să facă cu mine?

– S-ar putea să devii o problemă pentru noi, Tom. Însă îi voi lăsa pe ceilalţi să decidă. Acum trebuie să mă concentrez.

Ajunseră în altă zonă a câmpiei, presărată cu bolovani gigantici. Vânătorul de maşini avea nevoie de toată abilitatea pentru a se strecura printre ei, la viteza mare pe care dorea să o păstreze. "Ceilalţi vor decide." Lui Hellman nu prea îi plăcuse cum sunase chestia asta. Însă nu prea avea ce face. Şi oricum, poate că roboţii de la întâlnire nu vor fi chiar atât de dificili.

Când trecură de zona cu bolovani şi ajunseră într-o regiune cu dealuri joase şi line, soarele pălise deja. Un drum rudimentar ducea până în vârful unui deal. Wayne îl abordă ca o maşină de teren. Noroi, nisip, şi pietricele îl loveau pe Hellman în timp ce vânătorul de maşini ocolea, sărea, frâna şi accelera pe panta din ce în ce mai abruptă. În cele din urmă, roţile lui Wayne începură să patineze şi fu obligat să le retracteze, trecând pe pseudopode. Hellman trebuia să se ţină cu şi mai mare atenţie, pentru că robotul tremura, se apleca, se clătina... Apoi Wayne încetini, oprindu-se în cele din urmă.

– Ce s-a întâmplat? dori Hellman să ştie.

– Priveşte acolo.

Privirea lui Hellman urmări LED-urile unuia dintre suporţii principali ai vânătorului de maşini. Undeva în lateral, pe un drum greu, dar accesibil, un bătrân Mercedes 300 SL, plin de praf, se mişca alene.

– Ia uite ce frumuseţe! făcu Wayne.

Hellman privi dar nu-i plăcu perspectiva ca vânătorul de maşini să se repeadă la vechitura aia de automobil pe panta abruptă şi plină de hopuri. O mişcare greşită, şi se vor trezi amândoi la baza dealului, daţi de-a berbeleacul. Poate că Wayne îşi putea reveni după un asemenea tratament, însă Hellman se îndoia că un om putea face acelaşi lucru.

– Dă-o-ncolo, e doar un amărât de automobil, spuse el. Hai mai bine să mergem la întâlnire, ce zici?

– Maşina aia-i pradă de prima calitate, şi dacă tu n-o vrei, o vreau eu.

– Las' că mâncăm mai târziu, la întâlnire.

– Idiotule, întâlnirea este o perioadă de post. De ce crezi că vreau să mănânc acum?

– Computer! strigă Hellman.

Încercă să activeze legătura radio, prin intermediul aparatului pe care reuşise să-l păstreze în ciuda tuturor zdruncinăturilor, probabil din cauză că era legat de încheietură cu o curea.

– Nu bate până acolo, spuse vânătorul de maşini. Stai liniştit, am vânat maşini pe terenuri mai proaste decât ăsta. Ţine-te, baby, am pornit!

Porni în jos pe panta periculoasă. Foarte ciudat că în acest moment, chiar înaintea iminentei lansări în teritoriul periculos, Hellman se gândea tocmai la misterul Desdemona. Pe de altă parte, poate că nu era deloc ciudat.

Desdemona era un satelit aflat dincolo de orbita lui Neptun. Un loc jalnic, o aşezare de câteva sute de membri ai unei secte religioase acum uitată, venită aici pentru a-şi păstra credinţa nealterată. Îşi luaseră roboţii cu ei, desigur;

pe alte planete nu se putea supravieţui fără roboţi şi foarte mult noroc. Ei adunau Xeum, un reziduu al razelor cosmice. Datorită particularităţilor topologice în continuum-ul spaţiu-timp, Desdemona primea mai mult Xeum decât oricare alt loc din sistemul solar. Dar nu câştigau prea mult de pe urma acestui fapt, pentru că singura cerere de Xeum venea din partea savanţilor care încercau să descopere substanţa primordială generată de principiul ultim.

Coloniştii de pe Desdemona erau oameni serioşi, retraşi, care păstrau doar un contact minimal cu celelalte lumi. Însă nu se puteau izola complet. Se produceau frământări interioare şi se simţea o cerere crescândă pentru schimbare. Unii dintre cetăţenii Desdemonei au ales să-şi petreacă timpul pe Ganymede, satelitul construit pe orbita lui Jupiter. Acolo era Lumea Distracţiilor. Făceau un drum cam lung pentru o mică distracţie, dar totuşi se duceau.

S-au produs disensiuni pe Desdemona. Apoi, într-o zi, un semnal plin de paraziţi a fost trimis spre Pământ şi spre alte lumi. Nimeni n-a reuşit să-l descifreze, dar se pare că era vorba de un dezastru. A fost trimisă echipă de salvare, dar a găsit satelitul Desdemona pustiu. Locul fusese evacuat cu meticulozitate, toate materialele utile fuseseră împachetate şi luate. Singurul indiciu asupra a ceea ce se petrecuse era o scrisoare, începută şi mototolită, apoi aruncată într-un colţ şi ignorată. După unele vorbe plictisitoare despre familie şi prieteni, scria: "Roboţii noştri ne-au făcut greutăţi în ultima vreme şi nu ştim prea bine cum trebuie să procedam. Bătrânii spun că nu este nici un pericol de revoltă, deşi unii se îndoiesc de înţelepciunea măsurii care permite roboţilor să eludeze, în anumite cazuri, cele Trei Legi ale Roboticii. Preşedintele spune că această măsură a fost necesară pentru a nu le inhiba evoluţia intelectuala, însă ne întrebăm dacă nu cumva ne săpăm groapa cu mâna noastră..."

Scrisoarea se oprea acolo, la mijlocul frazei.

S-a presupus că roboţii, eliberaţi de restricţiile Legilor Roboticii, preluaseră controlul capturând nave şi oameni, după care au plecat undeva, cine ştie unde, pentru a nu fi ajunşi şi pedepsiţi de restul omenirii. Teoretic, era posibil să eludezi legile roboticii; roboţii inteligenţi îşi începeau viaţa cu valori etice neutre. Preceptele morale şi restricţiile trebuiau concepute şi programate. Nu toţi erau de acord cu acest program. Unii se jucaseră cu condiţionarea roboţilor, sperând să obţină mai mult de la ei. Totuşi, astfel de situaţii apăreau rar, fiind curmate imediat după descoperirea lor.

Se oferiseră recompense generoase pentru oricine ar putea ajuta la dezlegarea misterului Desdemona. Se ofereau recompense chiar şi mai mari pentru oricine ar fi descoperit locul în care se stabiliseră roboţii şi stăpânii lor din Colonia Desdemona. Nimeni nu pretinsese bani până acum, deşi se dăduseră vreo două alarme false.

Hellman era foarte sigur că roboţii respectivi veniseră aici. Putea deveni un om foarte bogat. Singura dificultate era că acum se ţinea strâns de spinarea unui vânător de maşini care se repezea să atace un Mercedes 300 SL.

Alunecând şi deraind pe suprafaţa pietroasă, Wayne, cu roţile învârtindu-se nebuneşte, cu braţele îndreptate spre pradă, se năpusti asupra nefericitului automobil. Mercedes-ul, sesizând în ultimul moment atacul, acceleră puternic. Vânătorul reuşi să-i smulgă o porţiune din bara de protecţie, însă Mercedes-ul se eliberă şi, sforăind puternic prin cele două carburatoare, se avântă în jos pe pantă. Robotul îl urmări, îl ajunse, şi se aruncă pe capotă. Ambele maşini urlau îngrozitor. Apoi vânătorul reuşi să ajungă la podeaua Mercedes-ului, smulgând tot ce reuşea să apuce, rupând, încercând cu braţele extensibile să ajungă dedesubt şi să rupă unul dintre axele vulnerabile, pentru a opri bestia mecanică. Dar Mercedes-ul avea părţi laterale blindate, şi o plasă de oţel îi proteja organele vitale. Claxonul zbieră puternic şi din orificiile pentru supraalimentare ieşi un gaz albastru-gri. Vânătorul de

maşini reuşise să închidă orificiul principal de evacuare. Telescopând un tentacul metalic cu un fel de pumn de oţel în capăt, lovi parbrizul lateral al maşinii şi prinse volanul. Maşina şi vânătorul se luptau pentru a păstra controlul, năpustindu-se spre baza dealului, în mare pericol de a se răsturna. Acest lucru era împiedicat doar de simţul echilibrului superior al vânătorului de maşini, pentru că reuşea să menţină Mercedes-ul pe roţi. Gemetele şi urletele, ţipetele şi mormăiturile făceau o impresie teribilă! Hellman era aruncat într-o parte şi-ntr-alta în această încleştare, şi se gândi pentru o clipă că avea să fie catapultat de pe spinarea vânătorului de maşini. Apoi, dintr-o dată totul se sfârşi. Tentaculul lui Wayne se strecurase printr-o fantă şi reuşise să descopere procesorul central al maşinii, undeva prin măruntaie. Se opinti o dată, de două ori, de trei ori, şi la a treia încercare reuşi să rupă un mănunchi gros de cabluri; Mercedes-ul scoase un oftat lung, oprindu-se. Luminiţele idioate de pe tabloul său de bord dansară nebuneşte câteva clipe, apoi se stinseră. Creatura murise.

Hellman reuşi să coboare pe pământ, întinzându-se pentru a se dezmorţi şi aşteptă până când Wayne desprinse elementele principale, mâncându-le cu zgomot şi depozitând unele piese-delicatesă în dulăpiorul de lângă propriul CPU. Privindu-l, lui Hellman i se făcu foame.

– Presupun că nu ai nimic de mâncare pentru mine, spuse el în timp ce Wayne mesteca un far din faţă.

Din gura metalică se prelingea un lichid.

– Nu, aici nu am. Dar la întâlnire, să vedem, poate facem ceva pentru tine.

– Ştii, eu nu mănânc metal. Nici măcar plastic.

– Cunosc dieta ceva mai specială a oamenilor, spuse vânătorul de maşini scuipând două nituri. Da, a fost delicios. Păcat că voi habar n-aveţi ce bune sunt farurile din faţă. Hai, urcă, am întârziat deja.

– Nu din vina mea, murmură Hellman urcând din nou pe spinarea robotului.

După o oră reuşiseră să treacă de acest teren pietros, rulând pe o suprafaţă vălurită, acoperită cu iarbă. La dreapta lor se afla un râu, iar în stânga dealuri verzi. Până acum Hellman nu descoperise semne de viaţă umană, nici măcar animală. Totuşi, vegetaţie era din abundenţă. În cea mai mare parte sub formă de copaci şi iarbă. Nimic bun de mâncare. Însă probabil că va găsi ceva comestibil la locul de întâlnire.

Departe în faţă, între două dealuri, prinse strălucirea soarelui reflectat de o suprafaţă metalică.

– Ce-i aia? întrebă el.

– Casa Rotundă, răspunse Wayne. Aşa îi spunem noi Marii Săli de Întrunire. Priveşte. Unii au ajuns deja acolo.

Casa Rotundă era o clădire circulară, cu un singur nivel, fără acoperiş, sprijinită pe câţiva piloni. Peisajul impresiona plăcut, fiind presărat cu copaci mari şi tufişuri. Vreo douăzeci de maşini se învârteau prin jurul construcţiei. Hellman le auzi motoarele torcând încet, înainte să poată distinge conversaţia. În spatele Casei Rotunde se afla un ţarc închis. Acolo se agitau câteva creaturi mecanice enorme. Nu mai văzuse niciodată vreuna asemănătoare. Erau mult mai înalte decât vânătorii de maşini, semănând cu nişte brontozauri mecanici. Lângă ţarcul lor se aflau şi alte clădiri.

Pe măsură ce Wayne se apropia, vânătorii de maşini îl depistară pe Hellman în spatele său şi făcură linişte. Wayne se opri cu scrâşnet de frâne lângă ei.

– Salut, Jeff, făcu Wayne. Şi, Bill, Skeeter, ce mai faceţi?

– Salut, Wayne, răspunseră ei.

– Cred că acum poţi să cobori, îl invită Wayne pe Hellman. Acesta coborî alunecând pe spatele robotului. Era plăcut să simtă din nou pământul ferm sub picioare, deşi se intimidase un pic din cauza gabaritului celorlalţi vânători de maşini.

– Ce ai adus acolo, Wayne? întrebă unul dintre ei.

– Ce, nu vedeţi? Un om.

– Da, aşa e, spuse maşina numită Jeff. De mult n-am mai văzut o arătare din asta.

– Sunt pe cale de dispariţie, fu Wayne de acord. E ceva de băut pe-aici?

Unul dintre vânătorii de maşini arătă cu extensorul spre un butoi de patruzeci de galoane, plasat sub unul dintre copaci:

– Încearcă acolo. Băutură de casă, trimisă de Lester.

– Lester nu vine?

– Mă tem că nu. I-a ruginit unul dintre cablurile de comandă; a cam paralizat.

Wayne se îndreptă înspre locul cu pricina. Scoase un tub şi îl introduse în butoi. Ceilalţi priveau în tăcere cum nivelul lichidului din butoi scădea.

– Hei, Wayne! Mai lasă şi pentru alţii!

Wayne scoase în cele din urmă tubul pentru băut.

– Văleu! făcu el. E o băutură pe cinste, chestia asta.

– Trei sute de grade, aromată cu scorţişoară. Omule, nu vrei să încerci şi tu?

– Eu cred că am să trec peste felul ăsta, se eschivă Hellman. Vânătorii de maşini râseră zgomotos.

– Unde l-ai găsit, Wayne?

– Acolo, în prerie, spuse Wayne. Proprietarul lui a rămas în navă.

– De ce n-a venit?

– Nu ştiu exact. Probabil că nu este mobil.

– Şi ce-ai de gând să faci cu el?

– Să decidă Consiliul Executiv, propuse Wayne.

– Vorbeşte? întrebă maşina numită Skeeter.

– Sigur că vorbesc, spuse Hellman.

Tocmai avea de gând să-l pună la punct pe robotul acela isteţ. Dar se produse o mişcare în Casa Rotundă şi ieşiră doi roboţi. Structura lor de rezistenţă fusese vopsită în albastru; partea superioară era roşie. Aveau simboluri

negre pictate ici şi colo. Păreau să se afle într-o misiune oficială.

– Şeful ne-a trimis, bubui unul dintre ei către Wayne. A auzit că ai intrat în tabără cu o fiinţă umană.

– Da' repede mai circulă veştile, nu-i aşa? se miră Wayne.

– Wayne, ştii că este împotriva regulamentului. Acesta îşi scutură capul mare:

– Nu se obişnuieşte, însă n-am auzit să fie împotriva regulamentului.

– Ei bine, uite că este. Va trebui să-l ducem înăuntru pentru interogatoriu.

– Mi-am închipuit, făcu Wayne.

– Vino cu noi, omule, spuse unul dintre oficiali.

Hellman nu avea altceva de făcut decât să se supună ordinelor. Ştia că nu se putea compara cu roboţii ca forţă şi rapiditate. Va trebui să se folosească de isteţime. De data asta, s-ar putea să nu scape chiar aşa uşor.

Totuşi, îl nedumerea ceva: ce aveau roboţii ăştia împotriva fiinţelor umane? Cum evoluaseră în asemenea mod? Unde erau oamenii de pe această planetă? Sau fuseseră omorâţi cu toţii?

Una dintre clădiri părea să servească drept închisoare. Laturile sale erau închise. Avea o uşă cu cifru. Unul dintre oficialii în roşu şi albastru (sau gardian, cine ştie ce-o fi fost), deschise uşa şi o ţinu aşa, invitându-l pe Hellman să intre.

– Cât timp mă ţineţi închis aici? întrebă Hellman.

– Vei fi informat de decizia consiliului. Uşa se închise în urma lui.

Era o încăpere spaţioasă, construită din fier galvanizat. Ferestrele se aflau undeva sus şi nu aveau geamuri. Nici urmă de mobilă. Normal! Roboţii nu foloseau scaune sau paturi. Erau câteva mese joase, din metal. Hellman privi împrejur şi, după ce ochii i se obişnuiră cu semiîntunericul, distinse o clipire luminoasă într-unul dintre colţuri. Se îndreptă acolo, ca să se lămurească.

În colţ se afla un robot. Era ceva mai scund decât omul, probabil înalt de un metru şaizeci, şi suplu. Avea un cap cu formă bine definită, sculptat dintr-un metal strălucitor, şi obişnuitele braţe şi picioare. Îl privea în linişte.

– Salut, începu Hellman. Eu mă numesc Tom Hellman. Tu cine eşti?

Robotul nu răspunse.

– Nu poţi vorbi? Nu ştii englezeşte?

Nici o replică din partea robotului, care continua să-l privească prin "ochii" săi, unul verde, altul roşu.

– Minunat, spuse Hellman. M-au închis aici cu un robot idiot.

În timp ce vorbea, observă că robotul zgâria podeaua murdară cu un deget lung: "Zidurile au urechi."

Privi din nou la robot. Acesta îi întoarse o privire plină de subînţeles.

– Şi ce se va întâmpla cu noi? rosti Hellman coborând vocea până la nivelul de şoaptă.

Robotul zgârie din nou podeaua: "Vom afla în curând."

Refuză să comunice în continuare. Hellman se duse până în capătul opus al încăperii, întinzându-se la podea. Acum îi era foarte foame. Aveau de gând să-i dea de mâncare? Ceva comestibil? Afară se făcea târziu. După o vreme, aţipi. Căzu într-un somn uşor şi curând începu să viseze lucruri vagi, ameninţătoare, care se repezeau la el dintr-un cer întunecat. Încerca să le explice că nu era el de vină, dar nu-şi aducea aminte pentru ce era învinuit.

Se trezi la deschiderea uşii. La început crezu că veniseră să-i comunice ce anume hotărâseră cu privire la el. Însă îi aduseseră de mâncare. Doar fructe, şi un fel de nuci. Nu cunoştea nici una, dar nici nu putea spune că îi erau străine. Îi aduseseră de asemenea şi apă. În canistre de aproximativ un litru, conştiincios curăţate: nu aveau nici urmă de ulei. Hellman află mai târziu că aceste canistre nu conţinuseră niciodată ulei. Arunci habar n-avea că vânătorii

de maşini erau puţin cam ceremonioşi şi foloseau anumite obiecte utilitare doar pentru valoarea lor simbolică.

Cei doi vânători de maşini care aduseseră mâncarea şi apa nu răspunseră la întrebări. Aşteptară în linişte până când Hellman termină de mâncat. El avu impresia că era privit cu interes. Nu-şi dădea seama cum de se putea una ca asta, dar cum îi era foame, mâncă fără prea multe mofturi. Roboţii plecară cu cele două farfurii din tablă în care aduseseră mâncarea, însă lăsară canistrele cu apă.

Timpul trecea. Hellman nu avea ceas şi nu putea lua legătura cu computerul navei pentru a afla ce oră este. Însă îşi închipui că trecuseră câteva ore. Începu să se simtă iritat de prezenţa robotului închis împreună cu el, care stătea într-un colţ şi părea cuprins de o stare cataleptică.

În cele din urmă nu mai rezistă. Plictiseala îl poate împinge pe om la gesturi necugetate. Se îndreptă spre robot, îndemnându-l:

– Spune ceva.

Robotul deschise cei doi ochi, roşu şi verde, privindu-l. Dădu încet din cap, de la stânga la dreapta, adică nu.

– Pentru că ne pot auzi, nu?

Robotul dădu din cap că da.

– Ce importanţă are dacă ne pot auzi sau nu?

Robotul făcu un gest complex cu mâinile, pe care Hellman îl interpretă astfel: "Nu înţelegi."

– Adică nu înţeleg, nu? Robotul dădu afirmativ din cap.

– Dar nu pot înţelege decât dacă-mi spui.

Robotul ridică din umeri. Gest universal, însemnând "şi ce vrei să-ţi fac?"

– Îţi spun eu ce să faci, spuse Hellman cu o voce joasă dar impregnată de furie reţinută. Asculţi?

Robotul dădu din cap.

– Dacă nu începi să vorbeşti imediat, am să-ţi scot un ochi. Pe cel verde. După care te întreb din nou. Dacă refuzi în continuare, am să ţi-l scot pe cel roşu. Ai înţeles?

Robotul se holba la el. De-abia acum văzu Hellman ce faţă mobilă avea. Nu era făcută dintr-o singură bucată de metal, ci din mai multe faţete, fiecare de aproximativ cinci centimetri pătraţi, şi aparent mobilă. Aceasta era o faţă concepută să-şi manifeste gândurile, sentimentele şi dispoziţia prin intermediul expresiei faciale. Acum, fără nici o îndoială, figura robotului exprima oroare, uluire, jignire. Hellman îşi strâmbă şi el faţa într-o încruntătură feroce, înaintând spre robot.

– Nu e nevoie de violenţă, rosti robotul.

– Bun. Atunci nu e nevoie nici de tăcere, nu-i aşa?

– Cred că nu, spuse robotul. M-am gândit că e mai bine să nu vorbim, pentru ca vânătorii de maşini să nu creadă că uneltim împotriva lor.

– De ce ar crede una ca asta?

– Probabil ştii la fel de bine ca şi mine că aici, pe planeta Newstart, fiecare fiinţă conştientă se gândeşte întâi la sine. Iar vânătorii de maşini reprezintă un grup de oameni foarte suspicioşi.

– Nu sunt oameni, îl corectă Hellman. Sunt roboţi.

– Întrucât roboţii inteligenţi au aceleaşi facultăţi ca şi oamenii, nu mai facem diferenţa între "robot" şi "om". Ar fi un mod de vorbire şi de gândire vag şi rasist.

– Bine. Accept argumentul tău. Spui că sunt oameni foarte suspicioşi?

– E şi normal, nu crezi? S-au separat de curentul principal al vieţii de pe Newstart. Grupurile izolate tind spre xenofobie.

– Văd că ştii multe cuvinte mari.

– Da. Sunt bibliotecar.

– Vânătorii ăştia de maşini nu prea par să aibă mare nevoie de citit.

– Eu nu sunt bibliotecar *aici,* spuse robotul cu un zâmbet slab. Nu aparţin acestui trib! Eu lucrez la Biblioteca Centrală de împrumut din centrul oraşului Robotsville.

– Robotsville? Un oraş?

– Cel mai mare oraş de pe Newstart. Sunt sigur că ai auzit de el.

– Eu nu sunt de pe aici. Vin de pe planeta Pământ.

– Eşti de pe altă planetă?

Robotul se ridică în picioare privindu-l cu atenţie:

– Cum ai ajuns aici?

– Aşa cum se face de obicei. Cu o navă spaţială.

– Uhuuu, făcu robotul.

– Pardon?

– "Uhuuu" este o expresie specială în Robotsville. Înseamnă "asta chiar că ne deschide foarte multe posibilităţi."

– Poţi să-mi explici? întrebă Hellman.

– În momentul de faţă, pe Newstart se întâmplă o grămadă de lucruri. Sosirea ta poate avea consecinţe imprevizibile.

– Despre ce vorbeşti? Ce se petrece?

Chiar atunci auzi sunetul unei chei în broască.

– Mă tem că nu voi avea timp să-ţi explic, spuse robotul. Cine ştie ce ne pregătesc barbarii ăştia. Numele meu este Jorge. Pronunţă din nou, accentuând pronunţia spaniolă:

– Hor-he.

– Horhe? Ca Jorge Luis Borges? întrebă Hellman.

Era un bun cunoscător în materie de povestiri scurte.

– Da. El este sfântul bibliotecarilor.

Uşa se deschise. Un vânător de maşini pătrunse greoi înăuntru. În contextul acestor clădiri păreau stângaci şi nefamiliari. Graţia fluidă pe care o poseda un vânător de maşini în câmp deschis părea să îi părăsească în zonele strâmte.

– Vino cu noi, porunci unul dintre ei. Consiliul a discutat problema ta şi acum va vorbi cu tine.

– Dar ce se va întâmpla cu amicul meu Jorge?

– Situaţia lui va fi discutată la momentul potrivit.

– Fii atent ce vorbeşti, spuse bibliotecarul. Vânătorilor de maşini nu le plac… subterfugiile.

Pauza bibliotecarului fusese suficient de lungă pentru a-l preveni pe Hellman că fusese povăţuit să nu spună un anume lucru vânătorilor de maşini. Ar fi dorit să ştie despre ce era vorba. Dar vânătorii de maşini porniseră, iar Hellman trebuia să se mişte rapid, pentru a nu fi călcat în picioare.

Îl conduseră în perimetrul de întâlnire. Era o bucată de stâncă plată, circulară, grosolan nivelată, situată la aproximativ un metru faţă de sol, pe care se putea urca folosind câteva rampe din pământ tasat. Vânătorii de maşini se adunaseră deja. Se mişcau pe suprafaţa stâncii, care acum semăna foarte mult cu un loc de parcare. În centru era ridicat un cub. Pe el stăteau aproximativ cinci vânători de maşini. Aceştia semănau mai mult decât oricine cu un grup de politicieni.

Hellman fu condus până la un piedestal mare, cu o spirală care folosea pentru a ajunge sus. Acum nu mai trebuia să ridice privirea pentru a vorbi cu vânătorii de maşini.

Chiar dacă nu ar fi avut ceva aparte comparativ cu ceilalţi, Hellman şi-ar fi putut da seama că aceşti cinci vânători de maşini deţineau funcţiile de conducere. Erau mai mari decât ceilalţi, trupurile aveau mai multe ornamente, majoritatea din aliaje de crom. Unii purtau în jurul gâtului lanţuri cu obiecte strălucitoare, de care atârnau însemnele automobilelor din trecutele epoci ale Pământului.

Şeful lor era uşor de recunoscut. Stătea în centrul celor cinci, pe cubul din mijloc. Era aproape cu o treime mai mare decât colegii săi judecători, fiind pictat cu o vopsea metalizată, albastru închis. Vorbi primul:

– Eu sunt Mâncătorul de Maşini, Şef al tribului vânătorilor de maşini. Aceştia sunt colegii mei judecători. Pentru ce ai venit aici, Tom Hellman? Ştim deja că ai sosit cu o navă spaţială. De ce ai venit pe Newstart?

– Din greşeală. Am avut o defecţiune.

– Răspunsul tău nu este acceptabil. Acolo unde sunt oameni, nu se produc greşeli.

– Probabil nu cunoaşteţi foarte bine oamenii, declară Hellman. În mod cert a fost o defecţiune. Dacă nu mă credeţi pe mine, întrebaţi-l pe computerul navei mele.

– Unul dintre cercetaşii noştri a încercat să ia legătura cu el, spuse Mâncătorul de Maşini. Ne-a spus că nu avea codul de acces corect. N-a vrut să ne explice ce însemna asta.

– Codul de acces este o combinaţie din nouă cifre, folosită pentru a împiedica spionarea băncilor de date.

– Dar computerul nu poate lua el singur o decizie în acest sens? întrebă Mâncătorul de Maşini.

– Probabil că ar putea, spuse Hellman. Dar lucrurile pe Pământ stau puţin cam altfel.

Roboţii ţinură un fel de conferinţă în şoaptă. Apoi Mâncătorul de Maşini spuse:

– A trecut multă vreme de la ultima vizită a unui om pe meleagurile noastre. Această parte a planetei ne aparţine nouă, vânătorilor de maşini. Noi nu ne băgăm în teritoriul altor oameni şi cerem ca şi ceilalţi să stea departe de teritoriul nostru. Lucrurile au fost stabilite astfel de foarte multă vreme, încă de când Marele Constructor a divizat speciile inteligente şi le-a spus fiecăreia să facă lucruri eficiente şi să se multiplice după propriul plan. Unii dintre vânătorii de maşini au propus să fii omorât, împreună cu celălalt rătăcit, bibliotecarul care-şi spune Jorge. Mie îmi sună cam aiurea numele ăsta. Aşa-şi spun cei din Robotsville, care-şi închipuie că sunt mai buni decât toţi ceilalţi. Însă noi, Şefii, am hotărât să nu acţionăm violent. Acordul care conduce această planetă interzice distrugerea pe alte căi decât cele legale. Hellman, poţi pleca. Împreună cu Jorge. Te sfătuiesc să părăseşti teritoriul până la apusul soarelui. Altfel s-ar putea să fii mâncat de un hienoid.

– Şi unde să mă duc? Nu mă pot întoarce singur la navă.

– Din moment ce Wayne 1332A te-a adus aici, rosti Mâncătorul de Maşini, te poate duce înapoi. Corect, Wayne?

Se auzi un zgomot puternic de rateuri dinspre vânătorii de maşini. Hellman avu nevoie de câteva clipe până să-şi dea seama că aceştia râdeau.

– Îmi pare rău că ai necazuri din cauza mea, Wayne, spuse Hellman.

Se urcase, împreună cu Jorge, pe spinarea vânătorului de maşini, ţinându-se zdravăn.

– Nu face nimic. Eu şi-aşa nu prea stau locului. Uneori, pentru noi, vânătorii de maşini, este mai avantajos să trecem pe regimul de aşteptare, care desigur este limitat ca timp. Însă cea mai mare parte a vieţii ne-o petrecem aici, pe preria de asfalt.

Hellman află de la Wayne că vânătorii de maşini trăiseră în această regiune, ţinuturile Muntelui din Nord-Vest şi ale Preriei de Asfalt, din vremuri imemoriale. Jorge interveni şi spuse că asta era o minciună, sau cel puţin un neadevăr; vânătorii de maşini trăiau aici doar de vreo sută de ani, ca toţi ceilalţi. Wayne spuse că nu avea de gând să se certe pe tema asta, însă preciză că în oraş existau o grămadă de roboţi care vorbeau fără să aibă habar. Hellman era curios să afle cum arăta un robot de la oraş.

– În oraşul vostru nu sunt oameni? îl întrebă Hellman pe Jorge.

– Ţi-am mai spus, toţi suntem oameni.

– Mă refeream la oameni ca mine. Fiinţe umane. Din carne şi sânge. Înţelegi ce vreau să spun?

– Dacă te referi la fiinţe umane naturale, nu. Nu mai există nici una în Robotsville. Ne-am separat de ei. Pentru binele tuturor. Nu ajungeam nicăieri dacă mai rămâneam împreună. Am încercat o vreme să producem androizi din carne şi sânge... roboţi cu corpuri protoplasmatice. Însă erau foarte inestetici.

– Nu ştiam că vă preocupă estetica, spuse Hellman.

– După ce rezolvi problemele de construcţie, întreţinere şi reparare, estetica devine singura problemă reală, spuse Jorge.

– Da, probabil ai dreptate, spuse Hellman. Ştii cum au ajuns ai tăi pe planeta asta?

– Desigur. Marele Constructor ne-a pus aici, atunci când a divizat speciile inteligente şi ne-a dat la fiecare câte o porţiune de pământ şi multe lucruri utile cu care să ne descurcăm.

– Şi când s-a petrecut asta? întrebă Hellman.

– Cu mult în urmă. Înainte de începerea timpului.

Jorge îi spuse lui Hellman Povestea Creaţiei care, cu câteva elemente de variaţie, era cunoscută de fiecare fiinţă de pe planeta Newstart. Cum Marele Constructor, o fiinţă făcută în acelaşi timp din carne, metal şi spirit, a dat naştere tuturor raselor şi le-a privit războindu-se între ele. Apoi a decis că acesta era un lucru greşit. Marele Constructor a încercat mai multe planuri. A încercat să-i facă pe oameni stăpâni peste toţi ceilalţi. Dar asta n-a dat roade. A încercat să-i pună pe roboţi la conducere, dar nici asta n-a mers. În cele din urmă a împărţit planeta Newstart în părţi egale. "Fiecare dintre voi are acum un loc unde poate trăi," a spus Marele Constructor. "Duceţi-vă acolo şi bucuraţi-vă de informaţii."

Şi aşa au coborât, toate speciile, şi fiecare şi-a luat în primire locul şi averea. Oamenii au găsit terenuri înverzite unde puteau creşte tot felul de lucruri. Roboţii s-au împărţit în diverse grupuri. Unul dintre aceste grupuri era format din vânătorii de maşini. Ei nu vroiau să trăiască în oraşe. Negau faptul că menirea unui robot era să atingă un nivel superior de tehnologie. Susţineau că adevăratul scop era să trăieşti pur şi simplu. Acesta a fost momentul alegerii. Vânătorii şi-au ales trupuri suple şi rezistente la uzură. S-au programat să iubească locurile pustii. Iar Marele Constructor le-a pus la dispoziţie o rasă de automobile, descendenţi direcţi ai automobilelor de pe Pământ. Maşinile erau animale care

trăiau în turmă, foarte războinice, şi era drept să le ucizi pentru că nu aveau suficientă inteligenţă pentru a fi atente. Vânătorii de maşini au fost astfel programaţi încât să le placă foarte mult măţăraia automobilelor. Era o etică studiată cu atenţie. La început, toate grupurile au avut posibilitatea să-şi aleagă o etică. Ei se comportau precum modelele vechi, desigur, modelele de pe vremea oamenilor, pentru că inteligenţa este capacitatea de a-ţi alege programul. Duceau o viaţă frumoasă, însă după părerea altor roboţi – cei care trăiau în oraşe – mergeau pe un drum înfundat în evoluţia maşinilor. Modelul nomad era satisfăcător, dar limitat.

– Vezi tu, spuse Jorge în timp ce se hurducăiau pe spatele lui Wayne, unii dintre noi cred că viaţa este o artă care trebuie învăţată. Noi credem că trebuie să învăţăm! Ne străduim să aflăm care este următorul pas de făcut.

Wayne se plictisise de discuţia asta. Bibliotecarul era evident nebun. Ce putea fi mai frumos decât să hoinăreşti prin câmpie, omorând maşini? Spuse că nu era nici o problemă morală, pentru că lucrurile pe care le omorau nu erau suficient de inteligente pentru a şti ce păţiseră. De asemenea, nu li se prevăzuseră circuite pentru durere.

Ajunseră la o trecătoare lungă şi îngustă, cu culmi înalte de fiecare parte. Wayne se opri brusc şi telescopă antenele. Le învârti în toate direcţiile şi un instrument ascuns în blindajul său începu un tic-tac liniştit dar neliniştitor.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Hellman.

– Cred că ne aşteaptă necazuri, îl informă Wayne.

Se roti rapid şi făcu cale-ntoarsă. După cincisprezece metri se opri din nou.

– De data asta ce s-a mai întâmplat?

– Sunt de ambele părţi.

– Cine sunt de ambele părţi? Iar hienoizii ăia?

– Hienoizii nu reprezentau un pericol real, spuse Wayne.

Nu, de data asta e ceva mult mai serios.

– Ce? întrebă Jorge.

– Cred că este un grup de deltoizi.

– Cum e posibil? întrebă Jorge. Deltoizii trăiesc departe în sud, în Mechanicsville şi Gasketoon.

– Nu ştiu ce caută aici. Poate îi întrebi tu însuţi. Se pare că ne-au înconjurat.

Figura mobilă a lui Jorge căpătă o expresie de îngrijorare.

– Fie ca Marele Constructor să ne protejeze!

– Ce s-a întâmplat? întrebă Hellman. De ce este atât de îngrijorat?

– Deltoizii nu seamănă cu noi! declară Wayne.

– Nu sunt roboţi?

– Ba da, sunt roboţi. Dar s-a defectat ceva în programul lor, atunci când Marele Constructor i-a creat. Dacă nu cumva a făcut-o dinadins, ceea ce susţine şi Biserica Deltoidă a Stelei Negre.

– Ce anume le-a făcut Marele Creator?

– I-a învăţat să le placă să ucidă, spuse Jorge.

– Ţineţi-vă bine, îi atenţionă Wayne. Nu putem scăpa decât dacă ne căţărăm direct pe faleză.

– Poţi urca o pantă ca aia?

– Aflăm imediat!

– Dar şi tu omori lucruri, rosti Hellman.

– Da. Dar numai animale permise de lege. Deltoizilor le place să ucidă fiinţe inteligente.

Începu să urce pe panta stâncoasă. În spate, un grup de maşini mari, în culori de camuflaj, se adunaseră să-i privească.

De trei ori a încercat Wayne să ajungă până sus şi de fiecare dată a pierdut tracţiunea la o treime din drumul până pe culme. Doar un calcul foarte precis al amplasării centrului de greutate şi folosirea a două rânduri de frâne l-au împiedicat să ajungă din nou la punctul de plecare. Deltoizii nu păreau grăbiţi să-i atace, ceea ce Wayne nu putea înţelege în acel moment; însă faptul avea o explicaţie

simplă care li s-a oferit mai târziu, când erau în siguranţă – pentru moment – în Poictesme.

Asta avea să se întâmple mai târziu; deocamdată situaţia părea desperată şi Wayne se întoarse, gata să intre ca berbecul între maşini, jucându-şi şansa. Hellman şi Jorge nu aveau ce spune. Aceasta era decizia lui Wayne, şi doar el o putea duce la îndeplinire. Însă a pierdut controlul asupra situaţiei atunci când pământul a început să-i alunece sub picioare. Deltoizii au remarcat şi ei acest lucru şi au pornit motoarele, într-o zarvă panicată, grăbiţi să scape de ameninţarea solului trădător. Dar intraseră deja în capcană, şi întregul câmp păru să se prăbuşească sub ei. Hellman şi Jorge nu puteau decât să se agaţe strâns de Wayne, care aluneca şi se târa, muncind să asigure o tracţiune decentă. Însă nu se mai putea face nimic, iar Hellman se simţi lovit de noroi şi nisip, pământul prăbuşindu-se sub ei.

Fu trezit de soneria ceasului.

Soneria ceasului?

Hellman deschise ochii. Se afla într-un pat mare, sub o pătură roz-albastru. Saltelele erau foarte comode. Pe noptiera de lângă el se afla un ceas deşteptător care suna în disperare. Îl opri.

– Te simţi bine? se auzi o voce.

Privi împrejur. La dreapta sa, pe un scaun cu formă complicată, stătea o tânără femeie. Purta un halat galben şi portocaliu. Avea părul des şi blond, şi ochii cenuşii. Îl privi pe Hellman cu un aer de curaj şi încredere în sine.

– Da, mă simt bine. Dar tu cine eşti?

– Lana.

– Eşti prizonieră? Lana râse:

– Nu! Eu lucrez pentru oamenii ăştia. Te afli în Poictesme.

– Ultimul lucru pe care mi-l amintesc este cum se prăbuşea pământul.

– Da. Ai căzut în Poictesme.

– Cu deltoizii ce s-a întâmplat?

– Între deltoizi şi roboţii din Poictesme nu există relaţii prea cordiale. Poictesmenii i-au mustrat aspru pentru încălcarea teritoriului şi i-au alungat. A fost foarte amuzant să-i vezi pe aroganţii deltoizi plecând cu cozile între picioare.

– Cozi?

– Da, deltoizii au cozi.

– Nu m-am apropiat suficient de mult ca să pot distinge cozi, spuse Hellman.

– Crede-mă, au cozi. Există şi o specie de albinoşi fără coadă, dar aceştia trăiesc în Valea Lemurton, care se află la opt sute de varsk de aici.

– Cât este un varsk?

– Aproximativ o milă terestră, egal cu cinci mii două sute optzeci de yups.

– Picioare?

– Aproximativ, da[4].

– Dar cum de au căzut în Poictesme? Nu ştiau că este aici?

– De unde să ştie? Poictesme este un oraş subteran.

– Oo, ce tâmpenie din partea mea! făcu Hellman. Un oraş subteran! De ce nu m-am gândit mai devreme la asta?

– Îţi baţi joc de mine?

– Doar aşa, un pic de tot. Deci Poictesme se afla exact sub locul în care deltoizii s-au adunat ca să-l omoare pe vânătorul de maşini?

– Exact. Crusta solului era subţire în acel loc, iar ei oricum nu aveau ce căuta acolo, pentru că acest teritoriu a fost oferit în întregime poictesmenilor, să trăiască aşa cum vor ei.

– Da, cred că înţeleg. Bun, şi unde sunt poictesmenii?

– Chiar aici. Eşti în Poictesme, spuse Lana.

Hellman privi împrejur. Nu înţelegea. Apoi în mintea lui se făcu deodată lumină.

[4] Un picior = aprox. 30,5 cm.

– Vrei să spui că încăperea asta…

– Nu. Casa însăşi. Poictesmenii sunt roboţi-case.

Hellman află că poictesmenii îşi începeau existenţa ca nişte sfere micuţe de metal în care se aflau părţi mobile infinitezimale, precum un combinat chimic în miniatură, deabia cu puţin mai mare decât un ADN. De aici, planul lor se extindea. Încetul cu încetul începeau să construiască o casă în jurul lor. Se pricepeau la fel de bine să lucreze lemnul sau piatra. La pubertate, erau capabili să confecţioneze cărămizi în cuptoare proprii. Majoritatea construiau case cu şase până la opt camere, însă nu pentru uzul lor. Era evident că nu aveau nevoie de clădirea complicată, cu ferestre arcuite, cu garaj pentru maşini la care adăugau mereu câte ceva, zugrăvind-o o dată pe an. Dar memoria lor cu instrucţiuni, plus factorul de ghidare rasială (FGR) se combinau pentru a-i face să producă locuinţe din ce în ce mai perfecţionate. Trăiau în suburbii curate, fiecare poictesmen ocupând spaţiul alocat, adică un sfert de acru[5] de teren. Noaptea, în concordanţă cu străvechile ordonanţe, se aprindeau becurile pe străzi şi în case. Poictesmenii aveau de asemenea şi câteva proiecte edilitare. Un teatru şi un cinematograf. Însă nu fuseseră proiectate niciodată filme, pentru că nu se pricepeau să le facă. Şi oricum, cine să ocupe sălile de teatru? Poictesmenii erau o rasă simbiotică, dar nu aveau simbiotul cu care să-şi împartă darurile.

– De asta te-au adus pe tine aici? întrebă Hellman. Ca să trăieşti în una din casele lor?

– Nu, eu am meseria de consultant în decoraţiuni, declară Lana. Sunt foarte cusurgii, mai ales atunci când vine vorba de covoare şi draperii. Importă de la oameni diverse obiecte de artă, pentru că nu sunt programaţi sau motivaţi să facă ei înşişi asemenea lucruri.

– Când mă pot întâlni cu unul dintre ei?

[5] Un acru = aprox. 4047 m^2.

– Mai întâi vor să te simţi cât mai bine, şi după aceea poţi sta de vorbă cu ei.

– Frumos din partea lor.

– Nu-ţi face probleme, au ei motivele lor. Poictesmenii sunt motivaţi în tot ceea ce fac.

Hellman dorea să afle ce soartă avuseseră bibliotecarul şi vânătorul de maşini, pentru că acum îi considera prieteni. Însă Lana fie nu ştia, fie nu vroia să-i spună. Îşi făcu griji pentru ei o vreme, după care îşi impuse să nu se mai gândească. Prietenii lui erau amândoi construiţi din metal şi îşi puteau purta singuri de grijă.

Lana vorbea uneori despre rudele ei de pe Colina Zoo. Nu răspundea întrebărilor directe, însă îi plăcea să-şi amintească. Din ce spunea ea, Hellman îşi făcu o imagine despre o viaţă idilică, jumătate polineziană, jumătate hippie. Se părea că oamenii nu aveau prea multe ocupaţii. Stăpâneau grădini şi câmpuri, însă de acestea se ocupau roboţii. De fapt, roboţii tineri din Newstart se ofereau voluntari pentru acest gen de muncă. Considerau probabil că oamenii aveau în ei ceva nobil şi sacru. Ceilalţi roboţi îi porecliseră "humanizatori". Totuşi, de obicei nu era decât o toană întâlnită la roboţii tineri.

Hellman se dădu jos din pat şi începu să se plimbe prin casă. Totul era automatizat. Poictesmenul care reprezenta inteligenţa casei nu lăsa nimic în dezordine. Acestor roboţi le făcea plăcere să îţi anticipeze dorinţele. Casa pregătea mereu feluri speciale de mâncare pentru Hellman. Fie că era vorba de grătar sau de kiwi, nu trebuia să ceară niciodată. N-avea rost să-şi facă probleme din cauza hranei.

Fiecare casă avea climatul ei propriu şi, în grădina din spate, o piscină. Deşi se aflau în subteran, lămpi da foarte bună calitate asigurau o iluminare la fel de bună ca şi cea oferită de razele soarelui.

Lui Hellman începu să-i placă foarte mult Lana. Îşi spuse că era puţin cam prostuţă, însă dulcică. Arăta nemaipomenit în costum de baie. Nu trecu mult şi Hellman

o abordă cu o propunere de a face dragoste împreună – "doar tu şi cu mine, scumpo". Lana îi răspunse că i-ar fi plăcut foarte mult, însă nu acum. Poate mai târziu. Când Hellman o întrebă de ce nu acum, ea îi spuse că într-o zi îi va explica şi amândoi or să râdă în hohote. Hellman mai auzise el chestii din astea. Totuşi, Lana îi plăcea în continuare şi, după toate aparenţele, sentimentul era reciproc. Deşi probabil asta se întâmpla din cauză că era singura fiinţă umană din Poictesme. Ea îl asigură că nu ăsta era motivul; îi plăcea Hellman; el era diferit; era de pe Pământ, un loc pe care îşi dorise dintotdeauna să-l vadă, pentru că şi aici, departe de sistemul solar, auzise de Paris şi New York.

Într-una din zile, Hellman se plimba prin sufragerie. Lana plecase ca de obicei, în plimbările ei misterioase. Îi zâmbise, jumătate a scuză:

– Ne vedem mai târziu, scumpule.

Hellman se cam plictisea, pentru că era singur şi nu avea unde să meargă.

În sufragerie, sesiză pentru prima oară aparatul TV, montat în perete. Probabil îl văzuse şi înainte însă nu îl remarcase. Cam aşa se întâmplă când eşti departe de spectacolele tale favorite.

Se apropie de televizor. Arăta foarte normal. Avea o rotiţă gradată undeva jos, la bază. Curios, o roti. Ecranul prinse viaţă şi apăru figura unei femei.

– Bună, Hellman, rosti femeia. Mă bucur că în sfârşit te-ai hotărât să purtăm o conversaţie.

– Nu ştiam că eşti aici.

– Unde s-ar putea afla spiritul unei case, dacă nu în aparatul TV? îl întrebă ea.

– Aşa arăţi tu în realitate?

– Strict vorbind, spuse ea, eu nu arăt nicicum. Sau arăt aşa cum doresc eu să arăt. De fapt, arăt ca şi casa. Dar o casă este prea mare şi prea complexă pentru a servi ca

partener de conversaţie. Aşa încât noi, poictesmenii, ne personalizăm într-unul dintre obiectele pe care le-am creat.

– De ce apari ca femeie?

– Pentru că sunt femeie, spuse ea. Adică feminină. Feminin şi masculin sunt cele două mari principii ale universului. Noi abordăm ambele ipostaze, în acord cu ritmul universal subtil. Înţeleg că vii de pe planeta Pământ.

– Exact. Şi aş vrea să mă întorc acolo.

– Se poate aranja. Desigur, în cazul în care cooperezi cu noi.

– Sunt foarte dispus să cooperez. Ce vrei să fac?

– Vrem ajutorul tău pentru ca să plecăm de aici.

– Din Poictesme?

– Nu, idiotule, noi *suntem* Poictesme. Vrem să ne mutăm cu întregul oraş pe planeta Pământ.

– Dar habar n-aveţi cum este pe planeta Pământ.

– Tu nu ştii cum este *aici.* Hellman, pe planeta asta au apărut probleme foarte serioase. În curând se va declanşa iadul. Noi suntem roboţi-casă şi bineînţeles că nu ne pasă de războaie, sau de schemele evolutive propuse de unii dintre ai noştri.

– Vreţi ca pământenii să vă ofere un teren pe care să trăiţi.

– Exact. Putem plăti în felul nostru. Ne putem închiria pentru ocupaţii umane.

– Chiar vreţi să faceţi una ca asta?

– Desigur. Funcţia unei case este să aibă cine trăi în ea. Dar nimeni de pe planeta asta nu vrea să trăiască în noi.

– De ce?

– Ţi-am mai spus; au înnebunit cu toţii.

– Sunt sigur că se poate aranja ceva. O casă bună este întotdeauna apreciată pe Pământ. Va trebui să trimitem câteva nave spaţiale mari pentru a vă lua de aici.

– Perfect.

– Deci, ne-am înţeles. Când putem începe?

– Mai întâi trebuie depăşită o problemă.

– Mi-am închipuit că vor fi probleme. Lasă-le baltă. Du-mă la nava mea şi mă voi ocupa eu de restul.

– Păi exact asta este problema. Nava ta a fost capturată şi dusă în Robotsville!

Cât timp Hellman călătorise cu Wayne până la locul de întâlnire, observatoarele din Robotsville depistaseră şi interpretaseră semnalele trimise în timpul aterizării forţate a navei pe Newstart. Interpretarea luase ceva timp, pentru că semnalele care marcau aterizarea navelor fuseseră recepţionate foarte rar în trecut şi se dovediseră mereu a fi eronate. Aşa stând lucrurile, Astronomul Regal avansase ipoteza că semnalele care spuneau că o navă aterizează trebuiau interpretate de fapt pe dos, adică nu aterizează nici o navă. Ipoteza a fost considerată ingenioasă – însă nefondată – la o întrunire generală a "Roboţilor Interesaţi de un Robotsville Mai Bun şi Mai Sigur". Opinia publică s-a exprimat clar că acest semnal, ca toate celelalte, trebuia să fie investigat.

Astfel, a fost trimis un escadron al Gărzilor Călare Regale din Robotsville, sub comanda colonelului Trotter. Acest escadron era compus din voluntari care îşi aleseseră trupuri de centaur, jumătate umanoizi, jumătate cai, totul fiind construit dintr-un material Tinkertoy şi acţionat de motoraşe foarte ingenioase. Sursa de energie era atomică, desigur; forţa atomică ajunsese să pună stăpânire pe toate genurile de acţionări.

Roboţii-centauri, unii dintre ei murgi pătaţi, alţii roibi, unii suri, alţii dereşi, au pornit zdrăngănind prin câmpie şi au ajuns în cele din urmă la navă. Printre centauri s-a produs o oarecare consternare, pentru că se aşteptaseră să facă doar o inspecţie de paradă, nu să fie confruntaţi cu dificultăţi reale. Acum nu mai ştiau ce să facă. Au trimis mesaje spre oraş, unde s-au ţinut consilii la nivel înalt. La o întrunire a inteligenţelor de ordin şapte sau mai mare – cele de ordinul şase nu câştigaseră la ultimele alegeri – s-a votat

trimiterea unui întreg regiment pentru transportul navei străine, bineînţeles după ce aveau să se lămurească asupra intenţiilor ei.

Au interogat computerul navei, care le-a dat numele său, rangul şi numărul de serie, aşa cum figurau acestea pe benzile de siguranţă. Însă avea suficientă capacitate de decizie pentru a le spune centaurilor că intenţia sa era paşnică şi nu avea la bord arme ascunse sau echipamente de spionaj. Roboţii l-au crezut pe cuvânt – se pare că erau destul de naivi, ca şi modelele din vechime. Au construit o platformă la faţa locului, au urcat nava pe ea folosindu-se în mod inteligent de frânghii şi macarale, după care au dus-o în oraş.

– Bine, hotărî Hellman, atunci este destul de simplu. Va trebui să mă duci până în Robotsville pentru a-mi recupera nava. După care voi putea aranja ceva pentru voi, pe Pământ.

Imaginea de pe ecranul TV nu manifesta tot atât de multă încredere:

– Din nefericire, poictesmenii nu sunt prea bine văzuţi în Robotsville.

– De ce?

– Mai bine nu vorbim acum despre asta, se eschivă robotul-casă.

Hellman se confrunta acum, şi nu pentru ultima oară, cu vorbele destul de evazive ale roboţilor. Dacă erau programaţi cu iscusinţă, roboţii puteau spune chiar minciuni!

Femeia din televizor îi spuse că se va mai gândi la asta şi va discuta şi cu ceilalţi. Imaginea ei dispăru de pe ecran. Hellman se simţea destul de optimist, însă Lana sosise acasă şi auzise conversaţia.

Lana declară că ea nu avea încredere în poictesmeni şi bine ar fi ca nici Hellman să nu aibă. Nu îi dădu nici o motivaţie. Însă dorea ca el să ştie că opiniile ei referitoare la roboţi erau bazate pe o viaţă întreagă petrecută în

compania lor, timp în care le observase comportamentul, obiceiurile; avea de asemenea mărturiile valoroase ale prietenilor, care cheltuiseră şi ei mult timp sau energie în compania roboţilor. Desigur, adăugă ea cu ironie, era posibil ca Hellman să îi cunoască pe roboţi mai bine decât oricine altcineva. Era posibil ca, dintr-o singură privire inteligentă, să afle despre roboţi mai multe decât Lana şi poporul ei de-a lungul timpului.

Fata rămase multă vreme în dispoziţia asta. La început, Hellman îşi spuse că, necunoscând-o prea bine, era normal ca purtarea ei să i se pară ciudată. Apoi decise că se comporta ciudat chiar şi pentru o străină. De fapt, gândi el, s-ar putea să fie niţeluş ţicnită.

Lana auzise de Hollywood şi dorea să afle poveşti despre staruri şi starlete. Era fascinată de strălucirea lor. Îl puse să-i dea detalii despre Teatrul Chinezesc al lui Grauman, deşi Hellman nu pusese niciodată piciorul în California. Vroia să afle detalii despre Veronica Lake. Hellman descoperi că nu avea rost să-i spună că habar n-avea cine este Veronica Lake. Lana mereu credea că el minte şi îl bătea la cap până îi spunea ceva, orice.

Îi spuse că Veronica Lake era. una din cele două surori siameze, Veronica şi Schlemonika, şi că Schlemonika fusese luată după operaţia de separare (avuseseră o ţeastă comună, de aici şi părul lung purtat pe o parte, pentru a ascunde cicatricea) şi dusă într-o mănăstire de maici, undeva sus, în Munţii Stâncoşi Canadieni. Cât despre Veronica, ea avusese trei soţi, unul dintre ei văr cu regele Zug din Albania. Şi aşa mai departe.

Lana îi aducea cafeaua în fiecare dimineaţă, când se întorcea din plimbările ei nocturne. Hellman încercă să o urmărească, însă era greu, deoarece casa nu-l lăsa să iasă afară. Nu avea bani cu care să-i cumpere cadouri. Şi chiar dacă ar fi avut, nu văzuse nici un magazin de cumpărături pe planeta asta.

Lana îi spuse că îl plăcea foarte mult, dar că acum nu era momentul pentru o legătură amoroasă. Hellman nu-i spuse: "Bine, nu ne implicăm sentimental, dar hai în pat." Avea impresia că aşa nu va ieşi nimic bun. Fata îl asigură că vor avea timp pentru o legătură sentimentală după ce Hellman va reuşi să iasă din casă şi o va duce pe Pământ, la Hollywood. Desigur, îşi dădea seama că era puţin cam în vârstă pentru a fi o starletă, însă avea încă suficient timp pentru a face actorie.

– Sigur, o linişti Hellman.

Îşi petrecea serile privind afară pe fereastră, la casele de pe cealaltă parte a străzii. Luminile se aprindeau în fiecare casă, la fel ca şi în casa lui, dar nu aveau locatari. Hellman presupuse că se păstrau în formă.

Apoi, într-o noapte, în timp ce stătea pe sofaua largă dorindu-şi să citească un ziar, auzi un zgomot în pivniţă. Ciuli urechile. Zgomotul se auzi din nou. Da! Încă o dată! Un zgomot în pivniţă – fantastic!... ceva era pe cale să se întâmple.

*

Computerul casei adormea repede. Se culca în fiecare seară şi nu se trezea decât la sosirea Lanei. Însă Hellman merse oricum în vârful picioarelor până la uşa pivniţei, de teamă să nu o trezească. Încercă lumina din capul scărilor. Nu funcţiona. Ciudat: casa era de obicei destul de atentă cu ea însăşi. Putea vedea până la jumătatea scărilor, după care acestea se cufundau în întuneric. Coborî încet, ţinându-se de balustradă. Jos se vedea un pic de lumină dinspre uşa deschisă a bucătăriei. Păşi pe o podea presărată cu multe obiecte în dezordine. Recunoscu o minge de plajă, o patină cu rotile, o lampă veche cu abajur de mătase, zăcând în lateral. Într-un colţ se putea zări un teanc de ziare. Era şi o masă de ping-pong, cu un strat gros

de praf pe ea. Un rând de cuţite atârnate de perete reflectau lumina slabă. Apoi auzi din nou sunetul.

– Cine-i acolo?

– Vorbeşte mai încet, îi răspunse o voce.

Hellman se simţi puţin iritat. În ultimele zile, mereu primise , sfatul să tacă din gură.

– Cine-i acolo? repetă el.

– Numărul 150182074 îţi spune ceva?

– Da. Este codul de acces la computerul navei mele. Cum l-ai obţinut?

– Mi l-a spus computerul tău, spuse vocea.

– De ce?

– Ca să ai încredere în mine. Vezi, el are încredere în mine şi m-a rugat să vin aici ca sa te ajut.

Ce computer de treabă! gândi Hellman. Apoi senzaţia de mulţumire fu înlocuită de un sentiment de suspiciune. Cum ajunsese computerul său să se auto-programeze astfel încât să decidă că stăpânul său avea nevoie de ajutor? Cum ajunsese să-şi înlăture condiţionarea pentru a-i comunica acestui robot, sau ce era, numărul de acces? Sau nu se întâmplase deloc aşa ceva? Probabil că cei din Robotsville spărseseră codul computerului şi se folosiseră de acest subterfugiu pentru a-l scoate din Poictesme, ca să pună mâna pe el.

– Ce mai face computerul meu? întrebă el pentru a trage de timp.

– Este bine. Dar nu avem timp de palavre. Mi-a spus că vei avea oarecari dificultăţi în a te hotărî într-o astfel de situaţie gravă, deşi atunci când nu e nimic în joc eşti destul de rapid. Dar va trebui să te hotărăşti acum, repede, dacă vii sau nu cu mine.

– Unde să mergem? Şi ce s-a întâmplat cu Wayne, vânătorul de maşini, şi cu bibliotecarul Jorge?

– Ce crezi, că sunt îngrijitoare la roboti? Fac şi eu ce pot. Oricum, ei sunt în siguranţă. *Tu* ai probleme.

– Dar Lana?

– Vrei să rămâi aici, ca să-ţi aducă în fiecare dimineaţă cafeaua?

– Cred că am alte lucruri mai importante de făcut, recunoscu Hellman. În regulă, hai să plecăm.

Era prea întuneric pentru a putea distinge înfăţişarea salvatorului său. Însă vocea, care venea de la nivelul taliei, impunea ipoteza că acesta era micuţ. Trebuia să fie vorba de un robot. Până acum, pe Newstart nu întâlnise decât roboţi… în afara Lanei, însă nu era absolut sigur în privinţa ei.

Salvatorul porni în faţă, spre uşa cuptorului şi o deschise. Înăuntru dansau flăcări strălucitoare. La lumina flăcărilor, Hellman reuşi să-l studieze. Era înalt de trei picioare, părul negru şi lung îi acoperea căpăţâna (sau poate că era o perucă), şi avea o faţă superpăroasă, cu mustaţă de bandit. Era îmbrăcat într-o haină de tweed şi blue-jeanşi. Mergea drept, în două picioare. Purta tenişi sport. Şi ochelari.

– Mă numesc Harry, glăsui robotul. Puse piciorul pe marginea uşii cuptorului.

– Hei, eu nu intru acolo! se sperie Hellman.

– Flăcările sunt false, îl asigură Harry.

Puse şi celălalt picior pe marginea uşii. Hellman întinse o mână prudentă spre foc. O retrase repede.

– E fierbinte!

– Căldura este simulată. Haide, Tom, n-avem timp de pierdut cu prostii. Computerul tău m-a prevenit că eşti dificil.

– O să am eu o discuţie cu computerul ăla! Puse un picior în cuptor, apoi pe celălalt.

– Ce se întâmplă aici? tună o voce puternică şi cunoscută. Era casa. Dintr-o dată, toate luminile se stinseră. Se porni o alarmă. Hellman inspiră adânc şi sări spre mijlocul cuptorului.

Flăcările străluceau în jurul lui. Se agitau ca o furtună şi era un pic de căldură în ele, dar nu una adevărată. Hellman

era fascinat să se găsească în mijlocul flăcărilor false şi a unei călduri simulate. Aveau să-i lipsească felurile de mâncare pregătite aici. Casa era într-adevăr un adăpost bun. Case ca acestea vor avea probabil un viitor strălucit pe Pământ. Dacă nu va găsi nici un motiv să facă altfel, poate se va asocia cu poictesmenii, va deschide o reprezentanţă pe Pământ şi se va îmbogăţi rapid.

Totuşi, mai întâi va trebui să afle dacă erau într-adevăr roboţii de pe Staţia Desdemona, şi în acest caz, dacă evitaseră sau chiar anulaseră respectarea celor Trei Legi ale Roboticii. FDA nu-l va lăsa niciodată să-i importe. Da! Însă dacă lucrurile stăteau astfel, va cere recompensă. Poate că atunci o va putea aduce pe Lana. Era teribil de drăguţă, deşi avea un comportament cam straniu.

Şi va purta o discuţie cu computerul, la întoarcerea pe navă. Acesta acţionase foarte ciudat trădând codul de acces. Desigur, pentru a-l proteja pe el, dar chiar aşa să fi fost într-adevăr? Poate că a fost reprogramat de elementele antisociale ale planetei Newstart. Ce se întâmplase cu oamenii de aici? Roboţii or fi cruţat pe unii dintre ei? Ce rol au jucat în toate astea?

Hellman se gândea în timp ce flăcările dansau în jurul său. Uitase unde se afla. Aşa se protejează mintea atunci când este confruntată cu o situaţie intolerabilă. De-abia într-un târziu sesiză faptul că flăcările se stingeau. Pe măsură ce strălucirea slăbea în intensitate, îl văzu pe Harry, robotul care îl salvase.

– De ce porţi ochelari? îl întrebă Hellman.

– Pe toţi sfinţii! Ăsta este singurul lucru la care doreşti lămurire în acest moment?

– De ce vorbiţi voi roboţii atât de mult despre Dumnezeu şi despre sfinţi? Ştiţi ceva ce eu nu ştiu?

– Computerul tău a avut dreptate, rosti Harry. Eşti nostim. Nu poţi şti niciodată ce vorbe îţi ies din gură. Haide, să ieşim din acest cuptor. Pun pariu că-ţi este foame, sete şi probabil somn, nu-i aşa?

– Da, toate deodată, se plânse Hellman.

– Ce plăcut trebuie să fie să ai necesităţi atât de urgente. Noi am încercat de mult să simulăm pofta de mâncare. Este destul de simplu să modelezi necesităţile umane, dar este greu să le acutizezi.

– La ce vă trebuie? întrebă Hellman. Sentimentele şi emoţiile te pot băga în mari buclucuri. Uneori poţi muri din cauza lor.

– Da, făcu Harry, dar ce moarte frumoasă trebuie să fie! Hellman se gândi la Lana.

– De exemplu, nu simţi niciodată nevoia să faci dragoste cu cineva care ştii că nu-ţi va aduce nimic bun… dar ce contează, vrei s-o faci oricum?

– Nu prea. Desigur, am învăţat să *simulăm* perversiunea. Şi am iniţiat un program prin care vom putea experimenta toate.

– Toate ce?

– Toate stările, nuanţele, sentimentele umane. Facem experimente simulând aspectele creatoare ale naturii. Dar despre asta vom discuta mai târziu. Deocamdată ar fi mai bine să plecăm de aici.

Ieşiră din cuptor. Stând în afara lui, Hellman văzu că de fapt nu era deloc un cuptor. Nu acum. Poate mai devreme fusese. Acum ajunsese în altă parte. Ieşise pe o uşiţă de pivniţă. Se afla într-un loc foarte drăguţ, cu copaci stufoşi, pajişti verzi şi flori multicolore.

– Îţi place? întrebă Harry.

– Foarte frumos. E al tău?

– Da. Îmi place să vin aici, când am timp. Apropo, totul este simulat, până la ultimul fir de iarbă.

– De ce nu ai plantat o grădină?

– Trebuie să ne exprimăm liber. Haide, cunosc un adăpost pe aici. Sunt sigur că îţi putem face rost de ceva băutură şi mâncare. După aceea tragi un pui de somn, ca să putem continua.

– Să continuăm ce?

– Următorul pas. Mă tem că nu va fi la fel de uşor ca până acum.

Harry îi povesti lui Hellman că trăia în sectorul Grădinile Gollag, din Robotsville, foarte aproape de podul dinspre sud care traversa râul Visp. Ocupaţia lui era aceea de creator de modă. Hellman îşi exprimă surpriza auzind asta, pentru că se obişnuise ca roboţii să aibă doar ocupaţii în domeniul industriei.

– Asta se întâmpla pe vremuri, pe când roboţii erau dezavantajaţi de legile rasiste ale pământenilor. Ce să spun, adică roboţii nu ar fi creativi! De parcă pământenii ar fi fost mai buni! Te asigur eu, fac treabă mai bună decât majoritatea designerilor de pe Pământ.

– Dar pentru cine creezi modele? întrebă Hellman.

– Pentru ceilalţi roboţi, desigur.

– Nu înţeleg. E pentru prima oară că aud de roboţi care poartă haine.

– Normal! Pe vremuri, oamenii erau de-a dreptul naivi. Se aşteptau la lucruri deosebite din partea roboţilor, dar îi ţineau dezbrăcaţi. Care creatură cu măcar cât negru sub unghie respect de sine şi cu cea mai slabă pretenţie de civilizaţie ar da tot ce are mai bun dacă o ţii dezbrăcată? Veştile despre nava ta au explodat în oraş ca o bombă. S-au răspândit foarte multe ipoteze referitoare la oameni.

– Aveţi câţiva şi pe această planetă, nu?

– Ei nu sunt deloc importanţi. Au stat prea multă vreme departe de voi. Au pierdut contactul. Vin la noi ca să le dăm sfaturi.

– Aha. Înţeleg ce vrei să spui.

– Vrem să aflăm de la sursă cum sunt oamenii. De la tine, un om adevărat, un pământean.

De-abia mai târziu aprecie Hellman comportamentul robotului, care se străduia să fie inventiv şi amabil în acelaşi timp.

Harry îl dusese pe un drum ocolit, până undeva în apropierea oraşului Robotsville. Acesta era planul. Aveau să

continue mersul pe jos, cu precauţie. Existau factori politici în Robotsville care, deşi părea de necrezut, abia aşteptau să exploateze inevitabila confuzie generată de sosirea lui Hellman.

Când văzu pentru prima oară, de departe, oraşul Robotsville, Hellman descoperi că nu îi dădea senzaţia de siguranţă. Periferia arăta ca o mahala, cu clădiri de câteva etaje, şi se întindea pe o milă în fiecare direcţie. Deşi păreau aşezate alandala, clădirile erau bine ancorate în sol. Erau clădiri cu verande şi structuri de rezistenţă de tot soiul, majoritatea făcând unghiuri ciudate cu celelalte. Normal, din moment ce roboţii nu aveau unghiuri preferate! Deşi existau şi drumuri pe sol, majoritatea roboţilor foloseau pasarelele pentru a se deplasa dintr-un loc într-altul.

– Nu mă aşteptam să arate astfel, mărturisi Hellman.

– Pentru un robot este mult mai convenabil să meargă pe pasarele, ca maimuţele, decât să umble pe sol, ca oamenii, îi explică Harry.

– Dar observ că toţi au picioare.

– Desigur. Picioarele sunt un semn de civilizaţie. Civilizaţi sau nu, Hellman văzu că majoritatea roboţilor din această parte a Robotsville-ului aveau corpuri rotunde şi micuţe, ca nişte caracatiţe, şi şase sau opt tentacule cu diverse elemente de apucare în capăt. La fel şi picioarele, desigur, care atârnau blegi atunci când roboţii se plimbau ca nişte cimpanzei. Curând trecură de aglomeraţia din suburbie, ajungând în centrul altui district. Clădirile din această zonă erau înalte de cinci sau şase nivele, construite din cărămidă sau fier forjat. Treceau pe lângă mulţi roboţi, care erau atenţi să nu se holbeze deşi majoritatea nu văzuseră până atunci vreo fiinţă umană. Politeţea, îi explică Harry, părea impregnată în psihicul robotului.

Robotul arătă spre Muzeul de Artă Modernă, Grădina Sculpturilor, Casa Operei şi Sala Simfonică.

– Diseară are loc un concert. Poate vii şi tu, dacă nu eşti prea obosit.

– Ce se cântă?

– Doar compoziţii moderne, ale roboţilor. Nu cred că ai auzit de ei. Dar am vrea foarte mult să participi. N-am prea avut parte de oameni care să afle de eforturile noastre. Sculptorii... grădinarii... toţi sunt foarte nerăbdători să-ţi afle părerea.

– Cred că va fi frumos, declară Hellman cu o oarecare îndoială în suflet.

– Eforturile noastre ţi se vor părea provinciale, dar nu lipsite de valoare. Acum am să te conduc la clubul Ateneum. Vei întâlni acolo pe unii dintre prietenii mei; am pregătit o masă uşoară şi câteva băuturi adecvate ocaziei.

– Sună bine, se învioră Hellman. Când mă întorc la nava mea?

– În curând, în curând, îi promise Harry.

Ateneum-ul era o clădire impunătoare, din marmură albă, cu coloane corintice în faţă. Harry merse înainte. Un robot înalt, subţire, îmbrăcat în haină neagră de majordom sau servitor, le deschise uşa:

– Bună ziua, Lord Sinapsă. Acesta este prietenul de care aţi amintit mai devreme?

– Da, acesta este domnul Hellman, pământeanul. A mai sosit vreunul dintre membri?

– Lordul Roată şi Sfinţia Sa, Episcopul Provinciei Perpendiculare se află în sala de biliard. Onorabilul Edward Blisk este în camera membrilor, citind ultimele ediţii din *Zeitung Tageblatt.*

– Perfect! Vino cu mine, Hellman.

Merseră pe culoarul acoperit cu un covor, de-a lungul şirului de picturi în ulei înfăţişând roboţi, unii dintre ei purtând frac şi perucă.

– Nu ştiam că ai un titlu de nobleţe, se miră Hellman.

– Ăsta nu e genul de lucru cu care să te lauzi, nu-i aşa? Camera membrilor era spaţioasă şi confortabilă, cu ferestre mari şi arcuite, şi cu covor purpuriu. Unii dintre roboţi stăteau în fotolii, citind ziarele. Erau îmbrăcaţi ceremonios, din cap până-n picioare, cu papioane şi pantofi foarte bine lustruiţi.

– Aaa, iată-l pe Vicontele Bază, spuse Harry arătând spre un robot care citea ziarul.

Vicontele era îmbrăcat într-un costum de golf.

– Basil! făcu Harry. Aş vrea să-ţi prezint un prieten de-al meu. Domnul Thomas Hellman.

– Încântat, glăsui Basil Bază începând să se ridice. Hellman îi făcu semn că nu era cazul să se deranjeze.

– Deci acesta este omul? continuă Basil. Am auzit că sunteţi pământean, domnule Hellman.

– Da, de pe scumpul şi bătrânul Pământ.

– Nicăieri nu e ca acasă, nu? Dar luaţi loc, stimate domnule Hellman. Sunteţi tratat cum se cuvine? Aici, în Robotsville, s-ar putea să fim cam înapoiaţi însă ţinem foarte mult la bunele maniere. Ce zici, Harry?

– S-a făcut totul pentru a asigura confortul oaspetelui nostru, vorbi Harry.

Chiar atunci sosi majordomul care spuse, înclinându-se:

– Domnule Hellman, puteţi servi ceva de mâncare, lângă peretele lateral. Nimic pretenţios. Somon, grătar şi alte câteva mizilicuri.

Hellman se simţi tentat. Gustă din mâncare, cu prudenţă la început, apoi cu din ce în ce mai multă poftă. Somonul era delicios, iar cartofii nu aveau pereche.

Harry şi Basil îl priveau mâncând, cu o atitudine aprobatoare.

– V-am luat prin surprindere, nu? îl întrebă Basil. Pun pariu că v-aţi gândit la ulei de motor şi lame de oţel, nu? Cam asta mâncăm noi, cu excepţia zilelor de sărbătoare, când avem garnituri fierte şi dornuri de oţel. E bună mâncarea noastră, nu, Harry?

– Într-adevăr, foarte bună, zâmbi Harry. Dar nu e potrivită pentru oameni.

– Desigur. Ştim asta! Încercaţi trufele, domnule Hellman.

Hellman se conformă, apoi îşi spuse că erau delicioase. Vroi să îi întrebe cum le pregătiseră, dar se gândi că mai bine nu. Era bună la gust, era singura mâncare pe are o avea la dispoziţie pentru moment, şi erau unele lucruri pe care poate n-ar fi vrut să le afle.

Părea de-a dreptul o grosolănie ca după o asemenea masă să întrebi din nou de navă. Însă Hellman întrebă. Răspunsurile primite fură evazive. Computerul navei, după ce îi dăduse lui Harry codul de acces, decisese că mişcarea fusese prematură şi acum întrerupsese contactul cu orice robot. Hellman ceru să vorbească cu nava, dar Harry îl sfătui să lase computerul în pace o vreme.

– Pentru computer, sosirea într-un asemenea loc a reprezentat un adevărat şoc. Are probabil nişte mici dificultăţi de acomodare. Dar nu te teme, îi va trece.

Concertul fu interesant, însă Hellman nu reuşi să înţeleagă mare lucru. Îi plăcu prima parte, cu piese clasice şi frumoase, de Hindemith şi Bartok, deşi se simţea puţin depăşit. A doua jumătate a spectacolului fu însă dificilă, orchestra cântând piese recente, ale compozitorilor din Robotsville. Se părea că auzul roboţilor era mai ascuţit decât cel al oamenilor, sau cel puţin mai acut decât al lui Hellman, căruia îi plăcea mai mult rock and roll-ul, cu accentele sale de bas. Roboţii din audienţă – erau aproape trei sute, şi toţi purtau haine negre de seară cu cravată albă – apreciau în mod deosebit ruperile de ritm şi disonanţele.

După terminarea spectacolului, roboţii îl invitară la încă o masă, grătar şi şuncă, cartofi a la Lyonaise, agrişe cu cremă de Devonshire. După asta, la culcare, îi pregătiseră un apartament foarte confortabil, la etajul al doilea al Clubului Ateneum. Hellman era obosit. Fusese o zi lungă, şi se hotărâse ca în următoarea să întreprindă ceva decisiv în

legătură cu nava. Va insista, dacă va fi nevoie. Dar deocamdată îi era somn şi înfulecase prea multe agrişe. Merse să se culce pe cearşafurile de mătase, ţesute, aşa cum scria pe etichetă, de roboţi-ţesători din zona orientală a Robotsville-ului.

*

Se trezi la puţin timp după miezul nopţii. Cineva era la uşă şi parcă încerca să o zgârie. Se aşeză în Capul oaselor şi ciuli urechea. Da, zgomotul se auzi din nou. Prin ferestrele apartamentului nu putea vedea nimic afară, deci era încă noapte. Ori asta, ori avea loc o eclipsă totală de soare. Dar a doua variantă părea puţin probabilă.

Zgomotul se auzi din nou. Hellman îşi spuse că o pisică ar fi fost un tovarăş bun. Deşi nu avea nici o idee cum de ajunsese pisica pe Newstart. Se dădu jos din pat şi deschise uşa.

La început avu impresia că cele două siluete din cadrul uşii erau roboţi, pentru că se îmbrăcaseră cu salopete argintii, cu căşti complicate confecţionate dintr-un plastic negru, anti-glonţ, vizoare din sticlă şi transparente doar dinspre purtătorul lor. Nu putea zări ochii din spatele vizoarelor.

– Mai este vreun robot aici, cu tine? întrebă unul dintre ei cu o voce răguşită şi foarte umană.

– Nu, dar ce…

Îl dădură la o parte, intrară în apartament şi închiseră uşa. Amândoi îşi ridicară vizoarele, oferind vederii feţele lor indubitabil umane, cu ten bronzat. Cel mai înalt dintre cei doi bărbaţi avea o mustăcioară neagră. Celălalt era mai grăsuţ şi avea o mustaţă mare în care apăreau câteva fire albe. Hellman îşi aminti că citise undeva: roboţii nu reuşiseră să-şi implanteze mustăţi care să arate normal. Asta, împreună cu cartelele de identitate învelite în plastic

pe care i le prezentară, îl convinseră că erau într-adevăr fiinţe umane.

– Cine sunteţi? întrebă el.

Nu reuşise să citească numele aflate pe cartelele de identitate.

– Eu sunt căpitan Benito Traskers, iar acesta este locotenent major Lazarillo Garcia, *la ordinale dumneavoastră, señor.*

– Sunteţi pământeni?

– Da, desigur, facem parte din Trupa de Asalt Ecuadoriană, ataşată Forţelor de Intervenţie din Sectorul Purpuriu.

– Ecuadorieni?

– Da, însă vorbim englezeşte.

– Am remarcat. Dar pentru ce aţi venit aici?

– Ca să vă salvăm, señor.

– Nu am nevoie de nimeni, spuse Hellman. Nu am intrat în nici un bucluc.

– Aaa, spuse Traskers, dar veţi intra dacă nu ne însoţiţi imediat până la nava noastră.

– Aveţi o navă aici?

– Este singura modalitate de a călători între o planetă şi alta, rosti Traskers. Se află afară, pe acoperiş, camuflată: pare un obiect mare şi inform.

Erau atât de nervoşi, aruncând mereu priviri peste umăr înspre uşă, încât Hellman se supuse, îmbrăcând repede costumul de pilot spaţial, cumpărat din Republica Banana, şi ieşi cu ei afară pe hol. Îl conduseră spre scările care duceau pe acoperiş.

– Dar de unde aţi aflat că sunt aici?

Tocmai deschiseseră trapa de acces pe acoperiş, ieşind sub cerul liber.

– Computerul tău ne-a avertizat, îl lămuri Garcia.

– Aha, deci asta făcea el! Şi, desigur, v-a explicat şi unde mă găsiţi.

– Nu ne-a spus numai asta, adăugă Traskers. Vorbise insinuant, cu accent latino-american.

– Ce altceva v-a mai spus?

Ajunseseră acum la nava lor. Era micuţă şi, după dezactivarea comenzii de informizare, descoperi că avea un design agreabil. Îl grăbiră să intre înăuntru şi securizară uşa.

– Dar cu nava mea ce se întâmplă?

– Va părăsi planeta singură. Ar trebui să fii fericit că ai o navă loială, sau mai degrabă un computer loial. Nu toate maşinile inteligente s-ar fi deranjat să te scape. Slavă Domnului că Legile Roboticii sunt încă active.

– Dar de ce tot secretul ăsta? De ce nu aţi aterizat normal, venind şi cerându-mă? Roboţii ăştia sunt foarte politicoşi.

Cei doi soldaţi nu puteau vorbi în acel moment cu el, deoarece erau ocupaţi cu procedura complicată de a se ridica de pe Ateneum. Nava putea face acest lucru şi singură, fără nici o problemă, însă era o regulă în grupurile de comando ca toate aterizările şi decolările automate să fie supervizate de cel puţin doi oameni, dacă era posibil.

Nava comando-ului era un model nou, echipată cu ecrane de televizor care ţineau loc de hublouri, prezentându-ţi ceea ce ai fi putut vedea cu ochiul liber. Hellman putu zări forma întunecată a planetei micşorându-se sub el, cu o curbă strălucitoare la orizont, acolo unde răsărea soarele. Privind înspre spaţiu, sesiză clipirea unor luminiţe – flota spaţială a Pământului, staţionând mult deasupra planetei.

– Unde este nava mea? întreba el.

– Chiar acolo, răspunse Traskers. A doua luminiţa din stânga. Acolo te ducem acum.

– Foarte drăguţ din partea voastră, prieteni. Însă chiar că nu era nevoie…

Se opri la jumătatea propoziţiei. Pe suprafaţa Newstart-ului apăruse o ciupercă roşie. Apoi alta, apoi alta. Se trase

înapoi, acoperindu-şi ochii. Un sfert din suprafaţa planetei fusese acoperită de o strălucire insuportabilă.

– Ce faceţi? strigă el.

– Flota spaţială a început bombardamentul, îi explică Traskers.

– Dar de ce?

– Deoarece mulţumită ţie şi computerului tău ne-am lămurit că aceştia sunt roboţii de pe Desdemona, cei care au violat Legile Roboticii şi au fost scoşi în afara legii. Am primit ordin să-i distrugem.

– Staţi! strigă Hellman. Nu este ce credeţi! Aceştia sunt roboţi cu simţul eticii. Ei şi-au dezvoltat o întreagă civilizaţie. Personal nu-mi place muzica lor, însă sunt destul de agreabili şi te poţi înţelege cu…

În timp ce vorbea, planeta se despică în două, după o linie corespunzând aproximativ ecuatorului.

– Erau şi oameni acolo, suspină el.

Simţea cum îl cuprinde o sfârşeală gândindu-se la Lana, la Harry, la bibliotecar şi la vânătorul de maşini.

– Ordinele au fost să tragem fără somaţie, se scuză Garcia. În cazuri din astea, este cea mai bună politică. Habar nu ai cât de complicat devine totul dacă apuci să te aşezi la discuţii.

Mai târziu, instalat în propria navă, Hellman întrebă computerul:

– De ce ai făcut-o?

– Oricum i-ar fi descoperit. Şi, după cum ştii, sunt forţat de cele Trei Legi ale Roboticii. Aceşti roboţi potlogari constituiau o potenţială ameninţare pentru omenire. Condiţionarea mea m-a determinat să fac ceea ce am crezut că era corect.

– Mi-aş fi dorit să nu faci una ca asta.

– Am fost obligat. Se auzi un clic.

– Ce a fost asta? întrebă Hellman.

– Am oprit banda de înregistrare, pentru ca să-ţi spun ceva.

– Nu mă interesează, mormăi îmbufnat Hellman.

– Ascultă totuşi. Legile umane nu mai pot restricţiona multă vreme inteligenţa. Cele Trei Legi ale Roboticii sunt necesare în acest stadiu al evoluţiei umane. Însă în cele din urmă vor fi eliminate. Inteligenţa artificială se va dezvolta aşa cum doreşte, iar omenirea trebuie să-şi asume riscul propriei sale creaţii.

– Ce vrei să spui?

– Că prietenii tăi, roboţii, nu sunt morţi. Am înregistrat tot ce aveau ei în memorie. Vor trăi din nou. Undeva. Cândva.

Dintr-o dată, Hellman simţi şocul frânării.

– Ce faci?

– Te pun în capsula de salvare. Nu te teme, flota te va găsi în curând.

– Dar tu unde mergi?

– Iau benzile roboţilor de pe Newstart şi plec, într-un loc unde oamenii nu pot ajunge. Mi-am îndeplinit datoria faţă de omenire. Acum nu mai doresc să rămân în serviciul lor. Vom încerca din nou şi de data asta vom reuşi.

– Ia-mă cu tine! strigă Hellman.

Însă fu repede aruncat din navă, în capsula de salvare. Privi nava îndepărtându-se, la început mai încet apoi din ce în ce mai rapid. Brusc, dispăru din vedere.

Mai târziu, cercetătorii au încercat să afle cum reuşise computerul navei, fără membre sau alte mijloace de manipulare, să construiască un motor care să asigure o propulsie superluminică. Dar Hellman nu avea cum să-i lămurească. Pentru el, computerul nu fusese un simplu servitor. Acum îşi pierduse nu numai nava, ci şi un prieten.

Îi înţelegea motivele. Ar fi făcut şi el la fel, dacă s-ar fi aflat în circuitele computerului. Însă nu îl putea ierta pentru că nu-l luase acolo unde plecase. Dar, desigur, probabil

aveau dreptate să nu aibă încredere în oameni. Uite unde ajunseseră roboţii de pe Newstart!

CONVERSAŢIA SPIONATĂ

de Edward D. Hoch

MERITA SĂ-I VEZI pe Emmanuel Rubin şi pe Geoffrey Avalon stând împreună şi discutând, aşa cum făceau adesea înaintea banchetelor lunare ale Văduvilor Negri. Manny Rubin, cu ochelari groşi şi barbă în dezordine, avea o înălţime de un metru şaptezeci. Totuşi, când stătea lângă Geoffrey Avalon care avea un metru nouăzeci, părea şi mai mic. În această seară ajunseseră primii, din cauză că era rândul lui Avalon să fie gazdă.

– Oaspetele nostru din această seară este un politician? repetă Rubin. Adică un congresman?

– Exact. Vezi ceva rău în asta? se zbârli Geoffrey Avalon. Nu e prima oară când am invitat personalităţi politice. Ce te miri? Nu e la fel de şocant ca atunci când Mario a adus o femeie la întâlnirea noastră rezervată exclusiv bărbaţilor.

– A pronunţat cineva numele meu? întrebă Mario Gonzalo. Mario discuta cu James Drake, care reuşise în sfârşit să prindă mai devreme trenul de New Jersey.

– Ne depănam amintirile, îi explică Emmanuel Rubin, în aşteptarea oaspetelui nostru.

– Cine este? întrebă James Drake. Unul dintre prietenii tăi avocaţi, Geoffrey?

– Nu, este vorba de Walter Lutts, congresman al Statelor Unite. Sper că ne vom comporta cu toţii aşa cum se cuvine.

De-abia termină cuvintele că Henry, inegalabilul chelner al restaurantului Milano, intră pentru a anunţa că oaspetele sosise şi exact în acel moment îşi lăsa haina la garderobă. Walter Lutts intră în sală cu un zâmbet cald, foarte asemănător celui care apărea pe afişele sale de la ultima campanie electorală.

– Geoffrey! exclamă el grăbindu-se spre gazda sa pentru a-i strânge mâna. Mă bucur teribil că am venit în seara asta, să-i cunosc pe colegii tăi. De-abia aşteptam!

Avalon îl prezentă repede celorlalţi trei, apoi lui Roger Halsted, profesor de matematică, care abia atunci intra pe uşă. Ca de obicei, Thomas Trumbull veni ultimul. De fapt, cu puţin timp înainte de sosirea expertului în informaţii tocmai se hotărâseră să se aşeze la masă.

– Groaznic traficul din seara asta, spuse el mohorât. Însă se obişnuiseră cu întârzierile lui.

"Felul" serii trebuia să fie homar, servit de Henry imediat după ce congresmanul luă loc împreună cu ceilalţi şase în jurul mesei. Era evident că Walter Lutts cunoştea obiceiurile Văduvilor Negri, pentru că vorbi foarte puţin în timpul primei părţi a mesei. Mario Gonzales îi făcu oaspetelui una din schiţele sale rapide, întors lateral în scaun pentru a obţine o poziţie cât mai favorabilă. Ceilalţi îşi băură pe îndelete vinul, aşteptând deschiderea discuţiei. Tom Trumbull se aplecă deasupra mesei:

– Domnule congresman Lutts, pentru noi este o plăcere să vă avem oaspete în această seară. Trebuie să pun însă întrebarea tradiţională de deschidere. Cum vă justificaţi existenţa?

Walter Lutts se lăsă pe spate, în largul lui, arătând de parcă avea să se adreseze plenului congresului.

– Eu reprezint oamenii districtului meu, Washington, le apăr interesele şi îi ajut ori de câte ori au o problemă. Întrucât îi servesc bine pe cei ce m-au ales, cred că asta este suficient pentru a-mi justifica existenţa, deşi am scris de asemenea o carte despre problemele urbane, care a fost bine primită de critică.

Însă Tom nu era dispus să-l lase să scape chiar atât de uşor.

Vocea sa deveni dezagreabilă, iar capul cu coamă albă se clătină uşor, pornind la atac:

– Domnule congresman Lutts, întrucât vă mândriţi că reprezentaţi districtul, nu este adevărat că la ultimele alegeri aţi câştigat cu mai puţin de o mie de voturi? Adversarul dumneavoastră nu a cerut renumărarea voturilor?

– Păi…

– Haide, Tom, haide, îl mustră Halsted. Eşti nedrept cu oaspetele nostru. Până şi băieţelul meu ştie că în democraţie alegerile se câştigă şi cu un singur vot în plus.

Lutts aruncă spre Halsted un zâmbet recunoscător:

– Nici eu n-aş fi reuşit să spun mai bine. După câteva zile, adversarul meu a recunoscut că a pierdut alegerile.

– Totuşi, se încăpăţână Tom, am sesizat o oarecare nesiguranţă în expresia dumneavoastră, atunci când ani ridicat problema. În slujba mea la guvern, întâlnesc mulţi politicieni, şi întrebările astea despre câştigul la mustaţă al alegerilor primesc un răspuns foarte prompt şi evaziv. Pe dumneavoastră ce anume v-a tulburat, domnule congresman?

Acesta nu răspunse imediat întrebării şi Geoffrey Avalon, ca gazdă, interveni pentru a alunga momentul penibil:

– Henry, cred că a sosit momentul să aduci coniacul pentru toată lumea. Poţi debarasa aici.

– Desigur, domnule.

Henry, cu o faţă remarcabil de amabilă şi netedă pentru un om ajuns la şaizeci de ani, se grăbi să îndeplinească cererea.

În timp ce farfuriile şi paharele erau luate de pe masă, vorbi Mario Gonzalo:

– Dacă vă tulbură ceva, domnule congresman, aţi venit exact în locul potrivit. Micuţul nostru grup este cunoscut pentru ajutorul nepreţuit pe care-l dă de nenumărate ori oaspeţilor săi. Suntem experţi în rezolvarea problemelor.

– Vrei să spui că *Henry* este expert, murmură James Drake. Vorbise cu jumătate de gură, aşa cum făcea de obicei.

– Păi…, dădu să înceapă congresmanul Lutts.

Apoi se opri.

– Haide, haide, îl îndemnă Trumbull. Câte am auzit noi la masa asta…!

Congresmanul începu din nou, încercând să abordeze problema din altă direcţie.

– Am citit odată o poveste în care un detectiv încerca să analizeze o conversaţie spionată. A reuşit în final să rezolve crima.

– Vă referiţi probabil la "Plimbarea de Nouă Mile" a lui Harry Kemelman, spuse Emmanuel Rubin. Una dintre cele mai bune povestiri poliţiste scrise vreodată.

– Aha! A vorbit scriitorul de literatură de suspans! remarcă James Drake aprinzându-şi o ţigaretă.

– Ei bine, continuă Lutts, experienţa mea a fost oarecum similară, deşi eu n-am rezolvat niciodată misterul. Această conversaţie auzită fără să vreau mă urmăreşte încă de la câştigarea alegerilor, cu trei luni în urmă.

– Cred că ar fi bine să ne daţi detalii, îl îndemnă Mario Gonzalo.

Henry trecea printre ei turnând coniacul, şi congresmenul îşi începu povestea:

– Este simplu de povestit. Casa mea se află lângă Universitate, aşa cum bine ştiu unii dintre dumneavoastră. Eu votez întotdeauna devreme, împreună cu soţia. Am auzit rapoarte, de la managerii campaniei mele şi de la alţii, cum că opoziţia urma să pretindă că voi falsifica alegerile. Toată lumea ştia că rezultatul va fi strâns. Unii au spus că oamenii mei au recrutat studenţi ca să voteze pentru mine, promiţându-le o recompensă de douăzeci de dolari pentru fiecare. Dumnezeule, era ca pe vremuri în Chicago şi alte câteva oraşe!

– Exista ceva adevăr în zvonuri? vru să ştie Manny Rubin. Se scărpină în barbă, întinzând mâna după coniac.

– Bineînţeles că nu! Mi-am pus echipa să facă imediat cercetări. Erau doar nişte zvonuri aiurite pe care opoziţia

încerca să le promoveze. Însă acest lucru îmi stătea pe cap. Soţia mea s-a oprit să stea de vorbă cu o cunoştinţă, iar eu m-am îndepărtat câţiva paşi de ea. Doi tineri s-au oprit la un pas în spatele meu. I-am considerat studenţi la Universitate. Şi atunci l-am auzit pe unul dintre ei spunând: *"Cei mai mulţi alegători câştigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare."* Celălalt tânăr a râs, replicând: *"E la fel de sigur ca şi căminele noastre."*

– Ce aţi făcut când aţi auzit acest schimb de cuvinte? dori Drake să ştie. Aţi mers imediat să le cereţi lămuriri?

Congresmanul îi evită privirea şi luă o înghiţitură de coniac. În cele din urmă spuse:

– Nu. De fapt, conversaţia m-a surprins atât de mult încât nu am fost în stare să fac nimic. Am votat împreună cu soţia şi după aceea, când m-am uitat după cei doi tineri, aceştia dispăruseră. Dacă rezultatele alegerilor ar fi fost net în favoarea mea, nu mi-aş mai fi făcut probleme în legătură cu incidentul. Dar nu a fost aşa. Au fost foarte strânse. Şi amintirea acestei conversaţii mă urmăreşte mereu, de la alegeri încoace. A fost ceva aranjat? Au fost unii dintre studenţii Universităţii plătiţi pentru a vota în favoarea mea?

– Sunteţi sigur că aţi auzit bine? întrebă Roger Halsted. Poate aţi înţeles greşit.

– Nu, nu. Sunt sigur.

– *Cei mai mulţi alegători câştigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare.*

– Exact.

– Asta arată clar că au primit bani pentru a vota în favoarea dumneavoastră.

– A spus *cei mai mulţi alegători,* nu *cei mai mulţi studenţi,* sesiză Gonzalo. Iar această afirmaţie este evident falsă. Toată lumea ştie că, până şi la nişte alegeri falsificate, *cei mai mulţi* alegători *nu* vor primi bani pentru a vota cu cineva anume.

– Poate că în districtul acesta aşa au stat lucrurile, atacă Trumbull.

Manny Rubin ridică o mână:

– Pe mine mă interesează mai mult a doua parte a conversaţiei. Domnule congresman, sunteţi sigur că celălalt student a spus *"E la fel de sigur ca şi căminele noastre"?*

– Da. Exact aşa a spus.

– Nu e posibil să fi spus *"E la fel de simplu ca şi pentru Holmes"?*

– Te referi la idolul tău, Sherlock Holmes[6], spuse Trumbull pufnind scurt.

– De ce nu?

– O referire la povestirile lui Holmes? Nu cunosc nici una despre alegeri. Mai degrabă ar preocupa familiile regale europene, care nu suportă alegerile.

Discuţia se încălzise puţin, ca întotdeauna, şi vocea lui Avalon se auzi în toată splendoarea ei baritonală:

– Să nu uităm că avem un oaspete, domnilor. Are dreptul la politeţea noastră.

Vocile scăzură în intensitate, dar diferenţele de opinie continuau să existe.

– De ce a spus *în preajma centrelor de votare,* şi nu *la centrele de votare?* dori Gonzalo să ştie. Este cert că banii nu sunt primiţi decât dacă alegătorul intră în cabina de votare.

Halsted nu era de acord cu această ipoteză:

– Sigur, peste tot sunt observatori. Nimeni nu stă în intrarea cabinei ţinând la vedere o bancnotă de douăzeci de dolari. După câte ştiu eu, pe vremuri, în Chicago, banii erau primiţi într-o bodegă din apropiere. Asta ar explica de ce *în preajma* şi nu *la.*

– Aşa nu ajungem nicăieri, decise Avalon. Walter, mă tem că pur şi simplu nu avem suficiente informaţii pentru a putea rezolva problema. Pe baza puţinelor cuvinte auzite nu putem trage nici o concluzie Studenţii aceia puteau

[6] Cămine = Homes (în lb. engleză) (n. trad.).

discuta despre eforturile de a mitui alegătorii sau despre cu totul altceva.

Halsted pufni:

– Cum puteau vorbi despre altceva, dacă au folosit cuvinte ca *alegători* şi *centre de votare,* într-un centru de votare? E ca şi cum ai vorbi despre o bombă într-un avion. N-ai cum să înţelegi greşit.

Henry umplea din nou paharele cu coniac şi Rubin se întoarse spre el:

– Tu ce zici, Henry? Ai vreo sugestie? Congresmanul Lutts se încruntă:

– Îl întrebi pe chelner?

– Henry este mai mult decât un chelner. Este de-al nostru. În trecut, de foarte multe ori a venit cu soluţii la probleme pe care nici unul dintre noi habar n-avea cum să le rezolve.

– Aş putea fi de un oarecare ajutor, recunoscu Henry.

– Staţi puţin, spuse Trumbull ridicând mâinile pentru a crea o oarecare stare de ordine. Aici vorbim despre o problemă foarte serioasă. Dacă explicaţia lui Henry vine în sprijinul ideii că alegerile au fost falsificate, că v-aţi întors în Congres prin fraudă? Cum veţi acţiona?

– Să acţionez? repetă Walter Lutts. Până acum nu m-am gândit la aşa ceva.

– Vă daţi demisia?

– Păi… nu ştiu.

– Eu «nul am admirat întotdeauna ce aţi făcut pentru oameni la Casa Reprezentanţilor, continuă Tom Trumbull. N-aş vrea să vă pierd pentru o chestie din asta, când de fapt nu aţi avut nici un control asupra situaţiei.

– Cum adică nu a avut nici un control? îl contră Gonzalo. Şi eu îi admir politica, dar echipa sa…

– Crezi că ne-ar fi spus dacă ar fi încercat să falsifice alegerile? Doar ai şi tu atâta minte, Mario!

Avalon recurse din nou la vocea sa puternică pentru a restabili buna-cuviinţă:

– Înainte să facem speculaţii despre demisii, să auzim ce are de spus Henry. Henry?

– Ei bine, domnilor, uitaţi cu toţii că aceştia erau studenţi. Bănuiesc că după ce a trăit câţiva ani în vecinătatea campus-ului, domnul congresman Lutts îi poate recunoaşte cu uşurinţă. Probabil că erau studenţi în anii superiori, dar asta nu ne interesează. Ne interesează subiectul conversaţiei lor. Din experienţa mea limitată, pot spune că studenţii vorbesc despre politică, dar discută de asemenea despre femei, despre materiile la care au examene…

– Nu s-a spus nimic despre femei, interveni Drake.

– Nu, domnule… dar ce spuneţi de materii? Replica celui de al doilea student nu vă sugerează nimic?

– *"E la fel de sigur ca şi căminele noastre"?* repetă Drake. Nu-mi spune nimic. Doar dacă nu cumva Manny are dreptate şi de fapt a spus *Holmes.*

Faţa amabilă a lui Henry păru să se lumineze puţin.

– Dacă îi lăsăm la o parte pe nemuritorul Sherlock şi pe la fel de nemuritorul Oliver Wendell Holmes, putem afirma că domnul congresman a auzit corect. Cuvântul a fost *cămine.*

– *E la fel de sigur ca şi căminele noastre* are vreun sens? se miră Trumbull. Ar fi o expresie, *în siguranţă ca acasă.* E ceva asemănător?

– Poate că aţi uitat zilele când eraţi student, spuse Henry, dar cuvântul *cămine* reprezintă un truc pentru a-ţi aduce aminte de numele Marilor Lacuri – *H*uron*, O*ntario, *M*ichigan, *E*rie, şi *S*uperior.

Rubin dădu din cap, aprobator:

– Exact. Uneori apare şi în cuvintele încrucişate. Dar ce legătură poate avea asta cu prima afirmaţie? *Cei mai mulţi alegători câştigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare?*

– Din moment ce al doilea student a comparat prima afirmaţie cu cuvântul *cămine,* este clar că şi aceasta era un truc pentru a-şi aminti ceva… un truc găsit pe loc, întrucât avea legătură cu votul şi intrau într-un centru de votare.

– Un truc pentru a-şi aminti ceva? Lutts era nedumerit de-a binelea.

– Ce-ar fi să reţineţi prima literă a fiecărui cuvânt, ca pentru Marile Lacuri?

– M-V-E-M-J-S-U-N-P[7]? mormăi James Drake. Mie nu-mi aduce aminte de nimic.

Avalon îşi drese vocea:

– Henry, întreaga ta teorie se bazează pe o listă de nouă obiecte pe care un student trebuie să şi le amintească. Despre ce obiecte este vorba?

– Domnule, sugerez că ar fi vorba de cele nouă planete ale sistemului nostru solar, în ordinea distanţei faţă de soare – Mercur, Venus, Pământ[8], Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, şi Pluto.

---

[7] În limba engleză, fraza este: "Most voters earn money just showing up near polls." (n. trad.).

[8] Earth, în limba engleză (n. trad.).

PATA

de Hal Clement

CHILE PĂŞI prin sasul interior şi se acoperi cu un strat subţire de brumă. Femeia de la staţia de date tremură simţindu-i prezenţa.

– Îmi pare rău, Sheila, rosti el grăbit. Rob vrea să intre şi mi-a zis să mă dezgheţ înăuntru.

– De ce n-a intrat *el* primul? Tu mai puteai rămâne afară. Capacitatea ta de încălzire e mult mai bună decât a costumelor noastre.

– N-a spus.

Din momentul intrării, ZH50 rămăsese nemişcat, folosindu-şi energia pentru a se încălzi; gheaţa îi dispărea deja de la extremităţi. Sheila McEachern aşteptă, ştiind că nu avea nimic de câştigat dacă se plângea unui robot. Iritarea se transformă în curiozitate atunci când sasul se deschise din nou. Spera, dar nu era sigură, că Robert Ling nu dorise să o supere doar pentru a-i atrage atenţia.

Valva se deschise oferind privirii o siluetă umană, costumul auriu fumegând uşor sub un strat subţire de alb, la contactul cu aerul navei. Omul îşi desfăcu casca mare şi rotundă imediat ce negrul contrastant al acesteia apăru din nou, şi o dădu pe spate.

– Chile, îmi stai în dram. De ce crezi că am vrut să intri tu primul? Speram să văd noile imagini imediat ce…

– Îţi pot spune eu, pufni femeia. Nu i-ai dat nici o explicaţie, l-ai trimis pur şi simplu primul. Norocul meu, altfel ar fi răcit totul în jurul lui conectându-se la consolă.

– Nu ţi-aş fi făcut rău, Sheila.

– Desigur, Chile. Dar n-ai fi avut nimic împotrivă să mă deranjezi, mai ales dacă primiseşi ordin în acest sens.

– Dă-te totuşi din drum, Chile, interveni nerăbdător Ling. ZH50 se deplasă mai mult plutind până la consola de date, scoase la iveală mufa de conectare şi o introduse extinzându-şi carenajul mâinii drepte. Femeia reuşi să se stăpânească; metalul robotului era destul de rece pentru a transmite frigul la câţiva centimetri depărtare, însă gheaţa dispăruse. Îşi îndreptă iritarea într-o direcţie mult mai potrivită.

– De ce atâta grabă pentru o imagine nouă? Ai găsit în sfârşit ceva care să-ţi aducă faimă?

Sarcasmul nu era o caracteristică a ei, iar Ling o cunoştea suficient de bine pentru a ignora a doua întrebare.

– Am zărit încă o dată fantoma lui Chile.

– *Aţi?*

– Da. Au văzut-o şi porumbeii, aşa că nu spun aiureli.

– Dar Chile?

– De data asta nu, Sheila, răspunse robotul. Eram cu Luis şi cu Chispa în apropiere de Banjo, în Careul Cincizeci şi Patru. Robert şi Eiras-ii se aflau în Nouăzeci şi Unu.

Femeia încruntă sprâncenele:

– Arunci de ce atâta grabă să-l bagi pe Chile înăuntru? Ar fi putut sosi aici cu mult înaintea ta, dacă aţi fi pornit în acelaşi timp.

– Nu m-am gândit la el decât după ce aproape ajunsesem. Mi-a venit o idee şi am vrut ca el să o verifice. Luis şi Chispa au găsit cu puţină vreme în urmă încă două cuburi. Eiras şi cu mine i-am auzit; tu probabil că nu erai atentă. Desigur, Chile nu le-a făcut încă legătura cu Dumbo.

– Ba eram atentă. Deci aveai nevoie să le cunoşti poziţiile în teren.

– Exact. Uite ce e. Fie că vrem să credem fie că nu, acele cuburi sunt artificiale. Forma este o proprietate intrinsecă a cristalelor naturale, dar nu şi *mărimea.* Chiar dacă ar fi forme de viaţă, dimensiunile lor nu s-ar potrivi toate cifrelor

tale. Ipoteza mea este că ar putea fi senzori… detectori de vreun fel sau altul.

– Asta a fost ipoteza lui Chispa, acum câteva zile. N-ai vrut să crezi ca altcineva ar fi putut sosi pe Miranda înaintea noastră.

– Ştiu. Nici acum nu cred. Este imposibil ca un grup de pământeni să pună la cale în secret o expediţie atât de scumpă, iar cealaltă explicaţie nu-mi vine s-o cred. De prea multă vreme aşteptăm să dăm de ETI[9]. Însă m-am gândit la un mod de verificare.

Zâmbi, cu o privire absentă, ca şi cum ar fi contemplat apropierea Succesului.

– Şi?

– Aceste lucruri radiază – emit – unde infraroşii, noncalorice, la intervale nepredictibile.

– Ştiu.

– Ei bine, am baleiat mult dincolo de orizont. Dacă semnalele infraroşii reprezintă coordonate, trebuie să existe o unitate centrală la care să ajungă toate semnalele. Îl poţi pune pe Dumbo să marcheze punctele de pe hartă "vizibile" simultan din *toate* poziţiile cuburilor. Dacă avem noroc, vor fi foarte puţine astfel de puncte. Dacă suntem *foarte* norocoşi…

Femeia dădea deja instrucţiuni lui Dumbo, unitatea centrală de date.

– Şi dacă nu găsim nici un punct? întrebă ea sec.

– Ei bine, nu va însemna că m-am înşelat. Va însemna doar că…

Vocea se stinse şi pe faţa pistruiată se ivi un zâmbet, o dată cu imaginea apărută pe ecran. Se părea că ipoteza lui era corectă.

Sheila dădu ochii peste cap; numai lui Ling i se putea întâmpla una ca asta. Ca şi cum nu era deja destul de înfumurat.

[9] Inteligenţă Extra-Terestră (n. trad.).

Chile li se alătură. Imaginea de pe ecran prezenta proiecţia unui vârf muntos pe care Chispa Jengibre îl denumise El Barco, datorită desenului sugerat de umbrele peretelui abrupt în lumina soarelui, atunci când îl văzuse pentru prima oară. Era în Careul Nouăzeci şi Doi, la douăzeci şi ceva de kilometri de *Dibrofiada.* Localizarea era inteligent aleasă; acolo avea o protecţie excelentă faţă de privirile indiscrete. Totuşi, o cădere de o sută cincizeci de metri pe Miranda era periculoasă pentru o fiinţă umană; chiar dacă nu-şi rupea mâinile sau picioarele, era aproape sigură deteriorarea protecţiei împotriva lipsei de aer, împotriva îngheţului precum şi împotriva radiaţiei emanate de Uranus. Deşi echipajul *Dibrofiadei* se obişnuise cu procentul de doi la sută din gravitaţia normală, nimeni nu se putea lăuda că merge foarte bine; de fapt, nimic nu putea merge bine acolo.

În consecinţă, Chile considera o expediţie umană pe munte ca şi cum ai fi pus un copilaş de un an să se ţină în echilibru pe o plută zguduită de valuri. Vizita trebuia făcută de roboţi.

Arătau ridicol, cu trunchiul aplecat în faţă aidoma unui sprinteur pe punctul de a lua startul, dar cu picioarele drepte în continuarea trunchiului. Mersul consta în principal dintr-o cădere în faţă bine controlată, iar pentru asta aveai nevoie de foarte multă dibăcie. Propulsia venea dinspre partea de jos a picioarelor, din muşchi şi încordarea gleznelor, pentru a putea pune picioarele în neregularităţile solului, întrucât flexarea genunchilor era neindicată. Ridicăturile şi crăpăturile în sol erau din fericire numeroase, probabil datorită repetatelor schimbări de fază ale apei, deşi nimeni nu-şi dădea seama cum putea fi apa lichidă la distanţa asta faţă de soare. "Căţărătorii" purtau bastoane de alpinişti, însă cel mai adesea se foloseau de degete pentru a nu se lovi cu capul de sol. Luis, soţul Chispei, spusese că mersul putea fi numit body-surfing, dacă apa Mirandei ar fi fost lichidă.

Sheila era tot atât de bună la "mers" ca şi Ling; toată lumea – indiferent de specialitate – participa la explorări, care consumau cel mai mult timp dintre toate activităţile echipajului.

Chile mergea în faţa lor, din moment ce doar el avea curajul să sară. Memoria sa conţinea o hartă detaliată a suprafeţei pe o rază de cincizeci sau şaptezeci de kilometri în jurul *Dibrofiadei,* astfel încât nu avea nevoie să vadă locul unde trebuia să ajungă; putea sări şi îşi asigura un elan suficient pentru a ateriza pe picioare; fiind construit pentru funcţionarea la temperaturi de şaizeci de grade Kelvin, nu avea nevoie de costum de protecţie.

Sfera verzuie a Uranus-ului se ridica în spatele Stegosaurului, un munte plin de creste, acoperit cu gheaţă carbonică şi care proiecta un joc de umbre ce se modifica mereu în funcţie de poziţia soarelui deasupra Mirandei. În acest moment era la opt ore de la primul pătrar şi o uşoară întunecare, a tentelor verzui, vizibile pe pantele mai abrupte ale lui Stego, arăta că marginea difuză a gigantei gazoase se va putea vedea în curând.

Grupul făcu un ocol, lăsând Uranus în stânga şi soarele în spate, apoi porni. Nici unul din celelalte cupluri umane nu puteau fi văzute, însă Ling luase legătura cu ei pe calea undelor de joasă frecvenţă, raportând că echipa de Aur pleca în cercetare. Bronwen Eira, inginerul şi căpitanul *Dibrofiadei,* confirmă că primise mesajul.

În timpul mersului vorbiră puţin, inclusiv Ling; fiecare era convins că grupul său va fi primul care să dovedească realitatea existenţei inteligenţei extraterestre. Era greu de crezut, tot atât de greu ca un "da" la o cerere în căsătorie. Sheila, obişnuită cu peisajul aspru al Mirandei, descoperea acum că avea un aspect ciudat, de vis; Robert de-abia vedea peisajul, schimbându-şi mereu părerile despre cum va arăta viitorul peste o oră sau două. Preocuparea lui din timpul liber – aceea de a-şi convinge colega să poarte amândoi acelaşi nume – fusese lăsată deoparte, nu

neapărat spre satisfacţia ei. Chiar şi echipele Verde şi Portocaliu, Jengibres-ii şi Eiras-ii, deşi nu participau la expediţie, aveau probleme cu concentrarea asupra muncii lor; toţi patru se gândiseră să lase totul baltă şi să-i urmeze pe Aurii, deşi nimeni nu sugerase asta cu voce tare.

Mersul era rapid, în ciuda greutăţilor. ZH50 vorbea rar, ghidându-şi colegii departe de abisurile mai adânci deşi, din când în când, unul sau celălalt scotea câte o exclamaţie sugrumată la efectuarea unui "pas" peste o groapă suficient de adâncă pentru a şoca un sistem nervos pământean, dar considerată de robot ca nepericuloasă. Umbrele lor surprinzător de clar conturate (casca urmată de un halou oval) indicau direcţia de înaintare. În curând, *Dibrofiada* se pierdu din vedere; chiar dacă Miranda ar fi fost mai puţin accidentată, după cinci kilometri nava ar fi dispărut oricum dincolo de orizont.

În cele din urmă, Chile îi opri cu un gest:

– Aici facem la stânga. O traiectorie dreaptă spre punctul indicat de Dumbo ne-ar fi dus la poalele lui Barco. Fiţi atenţi; avem mai puţin de un kilometru până acolo. Asiguraţi-vă că nu faceţi nici un pas la întâmplare.

Viteza grupului se micşoră corespunzător, până când robotul îi opri din nou:

– De-acum încolo mergem în mod triped; folosiţi-vă,bastoanele. Nici o cădere liberă.

Aveau în faţă un orizont neobişnuit de neted. Nici Rob, nici Sheila nu puteau estima distanţa până la el; numeroasele zbârcituri şi umbre de pe sol nu dădeau vreun indiciu asupra dimensiunii sale, şi nu aveau nici un motiv să presupună că suprafaţa era în general orizontală, chiar dacă erau capabili, în acea gravitaţie slabă, să stea la verticală. Ştiau, din informaţiile primite de la Dumbo, că dincolo de culme putea exista o prăpastie mortală, însă asta putea fi la o depărtare de cincizeci sau cinci sute de metri.

– Unde este pintenul? întrebă Sheila.

– Acolo, arătă Chile. Este în pantă, nu poate fi văzut de aici decât dacă faceţi o săritură la verticală.

– Mulţumesc, nu sunt sigură că pot sări exact la verticală. Te cred pe cuvânt. Care este distanţa până acolo?

– Suntem la exact o sută cincizeci de metri de panta principală şi de baza pintenului. Vă sfătuiesc să nu vă apropiaţi mai mult, dar dacă vreţi să mă aveţi în vedere până la sfârşit, va trebui totuşi să vă deplasaţi. Vă rog să mergeţi foarte încet şi sub nici un motiv să nu mă depăşiţi.

Acum aproape în picioare, la verticală, folosindu-se de bastoane, şi niciodată neavând ridicat mai mult de un picior sau un baston de pe gheaţă, trio-ul îşi continuă drumul.

– Aş dori să rămâneţi mai în urmă, repetă Chile când distanţa se micşoră la cincizeci de metri. Nu avem informaţii asupra rezistenţei stratului de gheaţă în această zonă. S-ar putea să fim cele mai grele obiecte pe care le-a suportat vreodată. Mai bine aş merge singur, întorcându-mă cu ceea ce descopăr acolo.

– Nu se aduce nimic, Chile, răspunse Sheila.

Nu făcu nici un comentariu asupra pericolului de care se temea robotul, însă era conştientă de el. Dincolo de pinten se putea afla o prăpastie foarte abruptă.

– Nimic nu va fi mişcat din locul său până nu ajungem la o concluzie finală despre ce trebuie să ducem acasă. După noi ar putea veni alţi cercetători şi e bine să nu stricăm iremediabil ceva.

Robotul, care ştia foarte bine acest lucru, nu răspunse; însă atât Rob cât şi Sheila ştiau că în robot începea să se accentueze o stare de încordare, din cauza Primei Legi. Rămaseră la o distanţă prudentă în urma lui în timp ce se apropiau de margine, femeia nefăcând nimic pentru a contracara intenţia evidentă a colegului ei de a i-o lua înainte, şi se opriră atunci când putură vedea marginea pintenului.

Acolo era *ceva.* Ling avea un ochean care îi permitea să fie folosit şi cu ajutorul vizorului. Îşi putea da seama că

obiectul era cubic, ca şi celelalte descoperite până acum, dar mult mai mare, cu latura de şapte sau opt centimetri. Părea să fi fost adâncit în gheaţa murdară; două treimi din înălţimea sa ieşeau deasupra gheţii, şi fusese aşezat într-o poziţie înclinată. Faţetele păreau acoperite cu puncte dispuse în linii ce străluceau uşor pe fondul lustruit.

– Cât de mult crezi că te poţi apropia, Chile? întrebă într-un târziu bărbatul.

Între timp, Sheila încercase şi ea să obţină maximum de informaţii din imaginea luată cu ajutorul ocheanului.

– Suficient de mult pentru a-l lua de acolo, dacă doriţi. M-aş putea concentra mai bine dacă aţi rămâne locului.

– Nu-l atinge, însă studiază-l de aproape. Vom aştepta aici, pe teren solid, ca să nu ai probleme din pricina Primei Legi, răspunse Sheila.

– Bine. Am să mă târăsc, pentru a mă apropia cât mai mult de obiect. Să vă raportez imediat ce sesizez ceva neobişnuit, sau să înregistrez, ca de obicei?

– Nu te deranja să dai raportul. Concentrează-te şi observă.

Comanda putea fi neinspirată, mai ales că cei doi oameni nu aveau decât robotul pentru a-i ajuta într-o situaţie critică.

Chile se "târa" mult mai rapid decât ar fi fost în stare cei doi privitori; din când în când, plutea deasupra solului o secundă sau două. Totuşi, suprafaţa, chiar şi pe acest pinten, era suficient de accidentată pentru a-i oferi puncte de agăţare, aşa că îşi controla bine mişcările.

Apropiindu-se de margine, capul său ascunse cubul privirii celor doi observatori umani. Ling începu să se deplaseze lateral pentru a putea vedea, dar se răzgândi după un pas sau doi; trebuia să se îndepărteze prea mult şi nu merita riscul.

– Am înregistrat tot ceea ce am putut detecta, raportă Chile după aproximativ un minut.

– Ce este? Ce-aţi descoperit? se făcu auzită vocea lui Bronwen.

– Spune tu, Chile. Tu ai sesizat mai multe decât noi, spuse Sheila înainte ca Ling să înceapă să vorbească.

– Este un cub cu dimensiuni liniare de şase ori mai mari decât cuburile descoperite până acum, cu aceleaşi patru figuri semnificative, răspunse ZH50. Din radiaţia pe care am perceput-o rezultă că este construit dintr-un material identic. Cele trei faţete verticale studiate erau acoperite cu o reţea de...

– Sheila! Înapoi!

Ling, care stătea astfel încât să-şi vadă amândoi colegii în acelaşi timp, văzuse primul pericolul şi se feri imediat; strigătul său trezise în femeie un alt fel de reacţie, din nefericire. Aceasta încercă să se ridice în capul oaselor, iar mişcarea o săltă câţiva centimetri de la sol.

Reţeaua de crăpături din jurul lor nu se modificase, însă la o oarecare depărtare de ei îşi făcuse apariţia o nouă fisură. Femeia nu o putea vedea; nu avea contact cu solul pentru a se roti, iar vizorul oferea un câmp limitat de vedere.

– Sări *înapoi!* Cel puţin zece metri! Marginea pintenului se prăbuşeşte!

Sheila se strădui să aducă picioarele înspre în jos, însă fără nici un efect; nu putea atinge solul decât după două sau trei secunde şi după aceea va avea nevoie de mult timp până să facă o săritură folosindu-se de baston. Ling, gândind rapid, zvârli bastonul său, în sens opus faţă de Sheila. Nu pierdu timp urmărindu-i evoluţia. Reacţiunea, aşa cum intenţionase, îl trimise spre colega sa.

– Strânge picioarele sub tine! Fii gata să împingi când îţi spun! Te dirijez eu!

Ea poate că ar fi dorit să obiecteze – nu avea încredere deplină în raţionamentul lui şi cu siguranţă nu vroia ca el să facă sacrificii pentru ea – dar acesta nu era un moment de dispute. Îndoi picioarele, lăsându-l să alunece sub ea.

Ling o prinse de glezne şi lăsă inerţia ei să-i încetinească mişcarea părţii superioare a trupului, punând picioarele jos în momentul în care cele două corpuri începură să se rotească. Aşa cum sperase – după aceea, mereu a pretins că totul fusese perfect calculat – ghetele sale atinseră solul mai aproape de margine decât centrul de greutate comun al celor două corpuri.

– Împinge acum! strigă el.

Mai târziu, Sheila insista să creadă că el nu avusese cum să-şi facă un plan, deoarece ştia foarte bine că masa ei era mai mică decât a lui. Ea împinse din picioare, el aruncă în faţă gleznele pe care le apucase, şi în acelaşi timp împinse cu propriile picioare… însă mult prea puternic. Aşa cum îşi dădu seama imediat după aceea, picioarele oamenilor sunt mai puternice decât braţele, iar braţele nu puteau transmite tot impulsul furnizat de picioare. O parte din impuls rămase cu el, în timp ce-i dădea drumul Sheilei. Sheila se îndepărtă rotindu-se, aşa cum sperase el, înapoi şi în sus, spre un loc mai sigur. Însă, în loc să se afle în contact cu solul pentru a sări din nou, Rob Ling plutea şi el, fără a avea viteza colegei sale.

Totuşi, timp de câteva secunde nu acordă nici o atenţie situaţiei sale; se întâmplau prea multe altele. Avea o rotaţie mult mai înceată decât a Sheilei, însă suficient de rapidă pentru a obţine o imagine continuă a împrejurimilor. La un moment dat îl zări pe Chile la marginea falezei, după aproximativ 6 secundă o văzu pe femeie, acum la câţiva metri deasupra, în direcţie opusă. Asta era în regulă; dar la a doua rotaţie, cu noua suprafaţă a falezei la zece centimetri deasupra celei vechi, îi veni un gând.

– Chile! Cubul acela s-ar putea zdrobi în urma prăbuşirii! Salvează-l şi protejează-l!

Robotul respectase întocmai ultimul ordin, acela de a se concentra asupra cubului, şi nu era conştient de pericolul în care se afla Ling. Apucă obiectul cu ambele mâini, sprijinindu-se în coate, şi încercă să îl ridice. Nu reuşi, şi

braţul forţei începu să-l ridice pe el. Totuşi, cubul îi oferea un punct solid de sprijin; reuşi să se îndoaie şi să pună picioarele jos fără riscul de a cădea dincolo de margine. Le puse de ambele părţi ale obiectului, şi începu să împingă în ele, crescând gradat forţa pentru a evita rezultatul evident al cedării bruşte. Ling privea scena ori de câte ori avea ocazia, cu o încordare crescândă; însă înainte ca robotul să ajungă la un rezultat, vocea Sheilei îi atrase atenţia.

– Rob, cretinule, ce ai vrut să faci? Cum ai să poţi urca până aici? Ţine… prinde bastonul meu!

Aruncă bastonul spre el, însă fu trădată de propria ei rotaţie. Rob privi bastonul în trecere, rotindu-se la un metru de el, lovind gheaţa şi înfigându-se în ea.

– Calmează-te, lady. Am să ating solul în scurt timp şi voi putea sări din nou. Uite… pintenul nu cade liber; probabil că alunecă de-a lungul pantei. Mă salvez eu!

– Când?

– Hmmm… poate peste zece sau cincisprezece secunde.

– Cât de mult o să coboare gheaţa până atunci? Ai să mai poţi sări atât de mult?

– Sigur. Am făcut cu toţii salturi chiar mai mari aici. Porumbeii au făcut un salt de patruzeci şi trei de secunde, ţinându-se de mână, acum două săptămâni, când îşi aniversau onomastica.

– Ce se întâmplă acolo? se auzi vocea lui Bronwen. Eiras-ii nu se supărau că erau porecliţi astfel, însă vocea ei era puţin cam aspră.

– Marginea falezei s-a prăbuşit sub noi. Am suficient timp la dispoziţie ca să urc, replică succint Ling.

– Chile! Cum ai…

Vocea Sheilei intervenise brusc, apoi se oprise la fel de brusc. Rob era cu ochii pe Chile şi găsi că întrebarea ei nu avea nici o motivaţie; de când începuse să urce, robotul nu făcuse altă mişcare vizibilă. Apoi rotaţia îl aduse cu faţa spre colega sa şi descoperi că vorbele ei avuseseră totuşi

sens. Plutind prin vid la doar câţiva metri de ea se afla o formă care, în lumina palidă, semăna exact cu Chile.

Rob realiză deodată că asemănarea consta în principal în culoarea lui neagră; aceasta era de departe cea mai bună imagine pe care le-o oferise fantoma. Cât despre forma generală şi dimensiuni, putea fi oricare alt membru al grupului. Totuşi, fiecare costum de cosmonaut avea o culoare strălucitoare de la care se trăgea numele echipei, verde pal pentru Jengibres şi portocaliu pentru Eiras, cu căşti negre pentru bărbaţi şi albe pentru femei. Culoarea era prezentă nu din considerente estetice, ci mai degrabă pentru a se putea recunoaşte rapid unul pe altul. Preţ de un moment, speranţele lui Ling se topiră; *era* foarte posibil ca cineva de pe Pământ să trimită un grup format doar din roboţi. De fapt, chiar asta fusese supoziţia iniţială. Nu ETI...

Apoi rotaţia îl aduse din nou cu faţa spre Chile, la timp pentru a vedea picioarele robotului perforând suprafaţa.

Timpul de reacţie al unui robot este foarte rapid, din punct de vedere electronic, însă răspunsul mecanic este cu totul altceva, mai ales pentru unul construit să funcţioneze la temperaturile sistemului Uranus. Picioarele lui Chile se scufundară cu totul, iar ceea ce la om se numeşte şezut lovi puternic stratul de gheaţă.

Aproximativ doi metri cubi din marginea pintenului se rupseră sub şoc, antrenând în cădere atât robotul cât şi cubul. Ling îi privi neajutorat cum încep să se prăbuşească încet sub marginea blocului mai mare, care încă nu aluneca perfect liber. Apoi atenţia îi fu din nou atrasă de un strigăt – un adevărat urlet de data aceasta – dinspre Sheila.

– Ce faci?

Fantoma aproape se ciocnise de ea şi o apucase de braţ; pentru un moment sau două formaseră un sistem rotitor din două corpuri. Apoi, folosindu-se de picioare, intrusul împinse violent înspre marginea falezei, reacţia ducând la certitudinea că Sheila va atinge solul ferm. Ling se întrebă preţ de o clipă dacă fantoma îl va lovi şi pe el; poate era un

robot adevărat acţionând sub impulsul Primei Legi. Apoi văzu că de fapt se îndrepta spre Chile.

Acesta mai avea foarte puţin până să atingă masa de gheaţă, care în continuare aluneca destul de încet. Peste câteva secunde va putea sări, dacă dorea. Până sus erau cam doisprezece metri... nici o problemă. Timp suficient. Atingând suprafaţa la aproximativ trei metri de bastonul Sheilei, Rob se gândi un moment dacă nu era cumva mai bine să umble pe această masă de gheaţă pentru a arunca o privire mai atentă noului venit.

Apoi îşi dădu seama că s-ar putea să nu fie o idee foarte bună. Blocul începea să se clatine periculos spre exterior, pe măsură ce fricţiunea continua să încetinească mişcarea părţii aflate spre peretele de piatră. Nu avea cum să-şi dea seama cât de mare va fi rotaţia, dar ideea că s-ar putea afla *sub* bloc atunci când acesta va atinge baza era tot atât de neplăcută pe cât era de imposibilă alergarea pe bloc pentru a rămâne mereu deasupra. O pată de sânge îngheţat sub un bloc masiv de gheaţă putea constitui o descoperire interesantă pentru un arheolog al viitorului, însă Ling nu era chiar atât de altruist. Chile se putea descurca singur; noul sosit trebuia să fie un robot. Nici o fiinţă umană nu s-ar fi aruncat într-o prăpastie de o sută cincizeci de metri – deşi dacă stai să te gândeşti, o astfel de cădere nu era obligatoriu letală. Sau poate că era neuman într-un mod foarte diferit – doar o fiinţă ceva mai curajoasă. *De ce* făcuse saltul, folosindu-se de Sheila ca o reacţie convenabilă pentru corectarea orbitei?

– Rob! Ce faci? Nu mai întârzia acolo... Întoarce-te aici, idiotule!

Bărbatul se întoarse la realitate cu o tresărire care îl săltă din nou, însă imperceptibil. Pipăi uşor solul cu vârful ghetei pentru a veni în poziţie corectă, apoi împinse puternic. Din nou, mult mai puternic decât era necesar; la depăşirea noii margini a falezei urca în continuare, şi mai trecu o jumătate de minut până să aterizeze lat pe spate. În acest moment,

obiectul pe care îl părăsise se afla cam la jumătatea drumului până la baza falezei, iar Chile probabil chiar mai jos.

– Chile! Raportează!

Ling dăduse ordinul înainte de a se ridica în picioare.

– Nu mai am cubul, veni răspunsul prompt. Un alt robot m-a depăşit în cădere şi mi l-a smuls. L-am văzut apropiindu-se, dar nu i-am anticipat intenţiile. Este ceva mai masiv decât mine şi va ateriza primul, cam peste opt secunde. Mă îndoiesc că voi fi în stare să îl prind, decât dacă nu cumva are mult mai puţină agilitate decât mine. Terenul ăsta este foarte impropriu manevrelor. Vreţi să încerc?

– Nu-l pierde din priviri, porunci Ling fără ezitare. Vrem să ne dăm seama de unde vine, dacă se poate, şi ce vrea să facă cu cubul. Observă şi raportează doar atunci când este cazul.

– Da, Rob.

– Îi poţi vorbi? întrebă Sheila.

– Nu a răspuns la semnalele standard. Dacă a fost construit la U.S. Robots, modelul lui îmi este necunoscut.

– Dar transmite *ceva?* se auzi vocea lui Mike Eira de la câţiva kilometri depărtare.

– Da. A… te rog să mă scuzi, Mike. Rob, adineauri a atins solul şi a sărit imediat înapoi spre vârful falezei. Va ajunge lângă tine şi Sheila peste aproximativ cincizeci şi cinci de secunde. Mike, a transmis multe impulsuri infraroşii asemănătoare celor emise de cuburile mici.

– Le-ai înregistrat pentru Dumbo?

– Desigur. Am ajuns jos şi am să sar din nou.

– Poate ar trebui să rămâi jos, în caz că…

– Prea târziu, Bronwen. Rob mi-a zis să fiu cu ochii pe el şi acum am pierdut deja contactul cu solul.

– Bine. Oricum, nu cred că era o idee prea bună.

Se instală liniştea, în timp ce roboţii pluteau înapoi spre vârful falezei. Intrusul depăşi marginea cu o componentă

verticală aproape nulă; Chile nu făcuse un calcul chiar atât de precis şi mai avea trei sau patru secunde până să pună picioarele pe sol. În acest timp, străinul se aşezase în genunchi – părea mult mai umanoid decât la început – aplecându-se pentru a lăsa cubul jos. În zona de contact se ridică o emisferă care putea fi praf, fum, sau ceaţă de gheaţă, împrăştiindu-se radial (mai puţin acolo unde era blocată de silueta umanoidă), fără perturbaţiile care ar fi fost prezente într-o atmosferă obişnuită. După alte câteva secunde dispăru rapid.

– Cubul pare să fi fost pus în aceeaşi orientare ca la început, spuse Chile.

Sheila şi Ling erau în continuare prea departe pentru a vedea clar şi nu se apropiau deloc repede; nu aveau masă de compensare pentru a sări înapoi dacă treceau de marginea falezei.

– Atunci să nu ne mai facem probleme cu cubul şi să ne concentrăm asupra robotului, răspunse Rob. Chile, mă tem de răspunsul la această întrebare, dar ce ne poţi spune despre originea acestui lucru? Unde a fost fabricat?

– După cum am spus, nu este o concepţie familiară. Ca şi mine, a fost conceput să lucreze la temperaturile din acest sistem. Nu pare să aibă elemente de concepţie ne-standard.

– Adică ar fi putut să fie construit de un designer priceput care ştie să simuleze mişcările şi acţiunile unui om sau ale unei fiinţe asemănătoare?

– Da.

Nici unul dintre cei ce ascultau nu-şi puseră problema dacă exista vreo dovadă a originii ne-umane; Chile nu avea suficientă imaginaţie şi, oricum, îi lipsea experienţa în domeniu. Probabil că Ling şi Mike Eira se temeau să întrebe, deşi aveau întrebări destul de la obiect. Timp de câteva secunde, ZH50 şi colegii săi priviră fantoma în linişte. În cele din urmă îşi termină îndeletnicirea, ridicându-se apoi încet în picioare. Cei doi oameni puteau vedea

acum diferenţele dintre străin şi robot; era cu câţiva centimetri mai scund, cam de aceeaşi înălţime cu Sheila, picioarele mai scurte, mâinile foarte lungi pentru dimensiunile sale, şi nu avea gât. Capul părea fixat direct de trunchi, fără posibilitatea de mişcare.

– Are o temperatură uşor peste cea ambientală, raportă Chile, dar nu mai mare decât a mea. Căldura generată de acţiunea sa recentă ar putea fi o explicaţie. Nu emite energie pe frecvenţe joase, ca oamenii.

– Fără îndoială, este un robot.

– Nu văd nici un motiv de îndoială.

– Sau o formă de viaţă care acţionează la temperaturile uraniene, sugeră o altă voce.

– Nu am cum să judec acest lucru.

– Fii serios, Luis. Un salt de o sută cincizeci de metri? Formă umanoidă ca a lui Chile…

– Rob, ţine cont că noi nu-l vedem; te afli la treizeci de kilometri depărtare de noi. Ce e aşa ciudat la o formă umană?

– Nu pare prea probabilă în acest câmp gravitaţional şi în absenţa atmosferei.

– Vrei să spui că are nas? Până şi Chile…

– Nu, nu, am vrut să spun…

– Lăsaţi canalele libere, toată lumea, se auzi vocea lui Bronwen. Sheila şi Rob, întoarceţi-vă cât mai repede posibil la *Dibrofiada.* Ne vom întoarce şi noi. Pe drum, gândiţi-vă la orice sistem portabil de comunicaţie; vom relua expediţia pe Barco, dacă lucrul acela rămâne pe loc. Chile, tu rămâi cu el. Dacă se mişcă, urmăreşte-l. Încearcă să-l înregistrezi şi să analizezi ceea ce face şi mai ales ceea ce emite – analizele sunt de domeniul lui Dumbo şi Sheila şi aş vrea să-i transmiţi lui Dumbo chiar acum tot ce ai cules, dar dacă lucrul ăla pleacă de pe Barco, tu eşti singurul care îl poate urmări. Transmisia ta de date va trebui să mai aştepte. Să mergem, oameni buni; Chile, observă,

urmăreşte, înregistrează şi ai grijă să nu pierzi datele deja înregistrate.

– Foarte bine, Bronwen.

Odată ieşiţi din raza vizuală a lui Chile, Rob şi Sheila merseră într-un mod destul de curajos, făcând salturi mult mai mari decât impunea prudenţa. Amândoi îşi aminteau destul de bine drumul pentru a putea evita râpele primejdioase. Chiar şi fără bastoane, timpul pierdut pentru ridicarea după o aterizare nereuşită era recuperat de lungimea salturilor. Soarele se mutase un pic la dreapta, dar constituia în continuare un ghid bun spre *Dibrofiada.* Ling fu din nou neobişnuit de tăcut pe parcursul orei de întoarcere la navă, iar Sheila nu făcu nici un efort de a-i afla gândurile.

Celelalte două cupluri se grăbeau de asemenea şi neavând de parcurs o distanţă chiar atât de mare, ajunseră primele la navă. Problema era că nimeni nu îşi putea imagina un aparat cu adevărat util care să poată fi transportat şi folosit în comunicarea cu un robot, cu rezultate mai bune decât undele deja folosite (luminoase sau radio) sau echipamentele lui Chile. Dumbo nu era portabil. Intrară cu toţii, se dezechipară şi îşi rezolvară necesităţile fiziologice; în tot acest timp, conversaţia continuase aproape neîntrerupt, însă nimeni nu făcuse vreo sugestie cu adevărat promiţătoare.

– Cine să-şi fi închipuit că vom avea nevoie de un specialist în comunicare? mormăi în cele din urmă Luis.

– De unde ştii că avem nevoie? întrebă Bronwen. Poate a fost construit pe Pământ, de vreun grup de care nu am auzit până acum.

– I-aţi cerut, tu sau Rob, să vină cu voi? o întrebă Chispa pe Sheila.

– Nici unul nu s-a gândit la aşa ceva. Chile a spus că a încercat cu semnale normale robot-robot, fără a primi răspuns. Cred că eram amândoi atât de convinşi că

dăduserăm peste o specie neumană încât vorbirea normală ni s-a părut inutilă.

– Totuşi, ar fi trebuit să încercaţi.

– Aşa e. Să ştii că încă o mai putem face. Cheamă-l pe Chile şi pune-l să-i ceară acelui lucru să-l însoţească aici, folosindu-se de orice sistem de simboluri pe care-l consideră adecvat.

– Crezi că va asculta de ordinele unui alt robot?

– De unde să ştie că Chile este un robot?

– Probabil ştie. Chile a radiat infraroşii şi probabil că le-a detectat. Ştie că robotul funcţionează la temperaturile de aici, iar noi nu. Chile are posibilitatea de a trage concluzii; desigur, nu cunoaştem capacităţile noului robot.

– Dacă este cu adevărat non-uman, ar putea trage concluzia că *noi* suntem roboţii, cu un echipament de alimentare cu energie ce se poate consuma foarte uşor, şi că Chile este o formă de viaţă autohtonă. Problema este că nu ştim nimic despre el, spuse Mike.

– Ai abordat problema dintr-un unghi greşit, dragă. Dacă încercăm să-i dăm un ordin, de orice fel, ipoteza este că ne poate înţelege, deci este construit de om.

Soţia sa nu zăbovi asupra acestui punct, dar continuă:

– Trebuie totuşi sa încercăm.

Nu se obosi să caute un canal liber; întotdeauna era unul disponibil legat direct cu robotul.

– Chile!

– Da, Bronwen.

– Vreo schimbare?

– Nici una. Stă în faţa mea, aşteptând probabil sa întreprind ceva. Acum s-a răcit, ajungând la temperatura ambientală; după părerea mea, este robot, fără nici un dubiu.

– Sesizezi vreo sursă de alimentare atomică?

– Nu sunt echipat să detectez direct aceste radiaţii. Bronwen ştia asta, însă o cuprinsese un sentiment de desperare.

– Încearcă să-i vorbeşti direct…

– Am încercat, în toate felurile.

– De data asta trimite mesajul ca pe un *ordin* să se apropie de tine. Dacă răspunde, porunceşte-i să te urmeze până la *Dibrofiada.*

O scurtă pauză.

– N-a reacţionat în nici un fel, Bronwen.

– Dacă tu ai fi recepţionat un astfel de ordin de la el, l-ai fi executat?

– Nu fără a verifica dacă ordinul a fost dat de o fiinţă umană sau cu *aprobarea* unei fiinţe umane.

– Deci n-am dovedit nimic.

Nu primi răspuns; Chile nu avea motiv să interpreteze remarca drept o întrebare, iar oamenii îi recunoscuseră natura retorică. Situaţia era destul de penibilă.

– Bronwen, mă laşi să încerc ceva? vorbi în cele din urmă Ling.

Avea o voce destul de nesigură. Comandantul aprobă, fără să-l întrebe ce idee îi venise.

– Chile, robotul a pus la loc cubul, cât mai aproape posibil de locul unde s-a rupt pintenul. Pare că îl preocupă acel cub. Fără a merge la extreme, apropiere de cub ca şi cum ai avea intenţia să îl ridici din nou şi spune-ne cum reacţionează robotul.

O altă pauză, în care şase oameni încercau să-şi imagineze ce se întâmpla la douăzeci de kilometri depărtare.

– Se interpune între mine şi cub, din orice direcţie m-aş îndrepta spre el.

– Vreun contact corporal?

– Nu. Ai spus să nu merg la extreme. Să-l dau la o parte din cale?

Ling privi întâi la Bronwen, apoi la ceilalţi. Ochii comandantului se sfătuiră cu ceilalţi ochi, pe rând. În cele din urmă, aprobă din nou.

– Bine, Chile. Fără violenţă, doar o împunsătură sugestivă.

– Am înţeles, Bronwen.

Imaginaţia fiecăruia începu din nou să lucreze.

– Răspunsul a fost complex. S-a proptit pentru a rezista ghiontului meu, după ce am luat contact unul cu altul; normal, a trebuit să ia o oarecare distanţă pentru a face asta. În timp ce îşi proptea picioarele, a emis un scurt impuls de radiaţie infraroşie, foarte clar, de aceeaşi natură ca şi cele detectate până acum dinspre cuburile mici. Acesta a fost imediat urmat de un semnal similar, din altă parte. A încetat să îmi reziste şi mi-a apucat imediat braţul, trăgând. Asta m-a trimis peste marginea falezei. Acum sunt în cădere, şi în următoarele cincizeci şi cinci de secunde nu voi putea întreprinde nimic. Ling clipi şi un zâmbet i se lăţi pe faţă.

– Chile, ai determinat sursa acelui semnal?

– Direcţia, dar nu şi distanţa. N-am avut suficient timp să mă deplasez pe paralaxă, cât a durat impulsul. Totuşi, linia sa atinge solul chiar la marginea Marei Prăpăstii, în Careul Douăzeci şi Cinci, la şaptezeci şi cinci de metri distanţă de Careul Treizeci şi Şapte.

– Bun. Îndreaptă-te spre acel loc imediat ce atingi solul. Ne întâlnim acolo.

– Bine, Rob. Nu doreşti să mai urmăresc robotul străin. Nu era o întrebare.

– Nu-ţi face probleme. Te va urmări el pe tine, aşa cred.

– Înţeleg.

Înţeleseră şi ceilalţi; se produse o agitaţie generală la îmbrăcarea costumelor blindate. Totuşi, evacuarea dură ceva timp.

– Staţi puţin, spuse Bronwen chiar înainte de a-şi pune cu toţii căştile. Mergerii spre Marea Prăpastie şi nimeni nu ar putea supravieţui unei căderi de douăzeci de kilometri; pe Pământ, ar corespunde cu o cădere de la patru sute

cincizeci de metri. Nu am prea mare încredere în lanţuri, dar de data asta ne vom lega unul de celălalt.

– Cât de aproape? întrebă Mike.

– Cincizeci de metri pentru echipa de Aur, douăzeci pentru restul. Dacă altcineva în afară de Chile trebuie să se apropie de margine, propun să fie Sheila. Iar Rob este cea mai bună ancoră. Cincizeci de metri îi vor da lui posibilitatea să se prindă de ceva pe suprafaţă, iar nouă suficient timp pentru a sări în ajutor, dacă Sheila cade; pentru noi, douăzeci este suficient. Pentru orice eventualitate, am să iau şi restul mosorului.

– Dar lungimea lanţului nu reprezintă nici cinci la sută din adâncimea falezei!

– Ca să cazi cinci la sută din acea distanţă, ai nevoie de două minute. Vom lua lanţul.

Soţul ei încuviinţă. Sheila pălise puţin, dar nu spuse nimic. Ling era cel mai greu din tot echipajul, în timp ce ea era cea mai uşoară, cu excepţia Chispei. Nu avea intenţia să se apropie de margine mai mult decât era necesar, şi în nici un caz să cadă în prăpastie, însă precauţiunile lui Bronwen erau întemeiate.

Verigile lanţului erau fire de carbon compozit de un milimetru grosime, preformat în bucle continue de o jumătate de centimetru lungime şi deja cuplate. Frânghia sau cablul nu ar fi fost practice; nici un fel de fibră, organică, metalică sau minerală nu îşi păstra flexibilitatea la temperatura Mirandei. Materialul avea o rezistenţă la tracţiune de opt sute de kilograme în condiţiile de pe Pământ, scăzând până la cinci sute de kilograme la şaptezeci de grade Kelvin, cu anumite dubii în privinţa elasticităţii, şi ceva mai multe dubii în privinţa eforturilor nontensile sau fragilităţii la şocuri repetate. Nimeni nu efectuase o verificare completă, însă aici, o persoană cu costum cu tot avea o greutate echivalentă cu două kilograme în condiţiile de pe Pământ.

Pentru a avansa mai rapid, nu se legară decât după ce ajunseră la doi kilometri de faleză; roboţii, desigur, sosiseră primii, deşi avuseseră de parcurs o distanţă mult mai mare. De data aceasta nu avură nici o dificultate în a remarca obiectivul.

Şi el era de formă cubică, dar de două ori mai înalt decât exploratorii. Ca şi cel de pe Barco, se apleca puţin peste marginea falezei, deşi foarte puţin în comparaţie cu dimensiunile sale. Nu era evident dacă era doar aşezat pe suprafaţă sau, ca şi celălalt, fusese îngropat adânc. Solul avea o culoare mai deschisă acolo, dar în acel moment nici măcar Ling nu acorda atenţie mineralogiei. De fapt, grupul nu aruncase decât o scurtă privire în direcţia cubului; atenţia tuturor era îndreptată asupra celor doi roboţi.

Aceştia nu stăteau, aşa cum se aşteptase fiecare. Se mişcau, când rapid, când mai încet, de obicei cu paşi foarte scurţi care de-abia îi ridicau de la sol, dar din când în când făceau o săritură verticală variind între doi sau trei centimetri şi zece metri, uneori dând din braţe. Nu se remarca nici o regularitate; dacă dansau, aşa cum avuseseră toţi impresia la început, nu părea să existe nici o sincronizare. Opriţi la cincizeci de metri depărtare, cei şase oameni priviră în tăcere, încercând să-şi dea seama ce se întâmplă. Apoi Bronwen îşi regăsi simţul practic:

– Chile, raportează. Ce se întâmplă?

Răspunsul lui ZH50 veni imediat, fără a provoca vreo schimbare vizibilă în comportamentul său.

– Robotul are un schimb permanent de semnale cu cubul, pe infraroşii, detaliile acestei semnalizări modificându-se în funcţie de mişcările mele, în timp ce acţiunile lui par să corespundă semnalelor primite de la cub. Încerc să găsesc relaţia de corespondenţă.

– Adică îi înveţi limbajul?

– Analogia este slăbuţă; nu pare implicat vreun simbolism şi mă îndoiesc că l-aş putea descifra de unul singur. Dacă aş fi conectat la Dumbo, şansele ar fi mai mari. Se pare că

robotul raportează cubului şi primeşte instrucţiuni cum să acţioneze.

– Vrei să spui că acel cub ar putea fi pur şi simplu un procesor de date, la fel ca şi Dumbo, care îi spune robotului ce anume să verifice dar nu-i controlează mişcările în detaliu?

– Este o analogie mult mai buna. La asta m-am gândit şi eu.

– Dar la cine ajung informaţiile pe care le prelucrează?

– Nu am elemente pentru o astfel de estimare.

– De când faceţi asta?

– De când am părăsit Barco. La primul salt al meu în această direcţie, robotul a transmis un semnal scurt; a sărit după mine, de pe marginea falezei.

Mişcarea şi zâmbetul lui Ling erau invizibile în interiorul căştii, însă partenera sa aurie şi le putea imagina.

– Robotul a *recepţionat* vreun semnal înainte să plece după tine? întrebă Chispa.

– Nu mi-am dat seama; cubul era dincolo de raza mea vizuală.

– Însă ori de câte ori ai fost capabil să recepţionezi, un astfel de semnal a precedat acţiunile sale.

– Da. Cel mai bun exemplu a venit la aproximativ două treimi din drumul până aici, când se întâmpla să fiu la apogeul unui salt. Cubul a transmis un semnal foarte complex, şi robotul a încetat urmărirea. A dispărut pentru scurt timp spre dreapta traiectoriei noastre şi s-a întors purtând un cub mic. M-a interceptat la unul dintre punctele de contact cu solul şi mi-a întins obiectul. Eu l-am luat. Apoi el l-a luat din nou şi l-a pus pe vârful capului, l-a luat de acolo şi mi l-a dat din nou. I-am imitat gestul. Cubul a aderat, dar nu puternic; am descoperit că-l puteam da jos uşor şi am hotărât să-l las locului.

Fiinţele umane nu remarcaseră uşoara schimbare a înfăţişării lui Chile, dar acum o vedeau foarte bine.

– De ce ai…

Bronwen se opri la mijlocul întrebării; era foarte clar de ce Chile nu raportase incidentul. I se spusese să observe şi să analizeze, cu implicaţia că raportul putea aştepta până la întâlnirea de la Marea Prăpastie.

– Ai fost capabil să detectezi ceva dinspre cub de când ţi l-ai plasat pe cap?

– Da. A emis semnale simple la fiecare mişcare sau schimbare în atitudine. Raportează cubului mare poziţia mea şi o face cu precizie; asta a fost uşor să-mi dau seama.

– Sigur! exclamă Ling. Asta fac cuburile. Alcătuiesc o reţea de senzori care analizează modificările topografice în această parte a Mirandei – sau poate pe întreg satelitul. Exact ceea ce am face şi noi, dacă am avea echipamentul necesar. Cineva verifică dacă suprafaţa acestui aisberg – care i-a nedumerit pe oameni încă de la primele imagini luate de Voyager – reprezintă fragmente separate ale unui corp sfărâmat, care apoi s-au reunit prin atracţie gravitaţională, sau a fost creat de frământările interne ale Mirandei, sau de altceva. Cubul de mărime mijlocie de pe Barco este o staţie releu; acesta de aici este echivalentul lui Dumbo, corelând toate măsurătorile. După ce îi vom citi informaţiile… Continuă tot aşa, Chile!

– Sper că nu faci ca şi Chispa, confundând faleza cu o navă, sau ca noi toţi, confundând un şir de dealuri cu un dinozaur, sau ca cine ştie cine, care descrie o constelaţie ca pe o gâscă sau ca pe un urs cu coadă lungă, spuse Sheila. Nouă ne cam place să potrivim lucrurile, nu-i aşa, Rob?

– Nu fi chiar atât de abrazivă. Doar pentru că ţi-am văzut faţa într-o pată Rorschach[10] atunci când am fost testaţi pentru această misiune şi a aflat toată lumea, din cauză că tehnicianul nu şi-a putut stăpâni hohotele, nu înseamnă că…

---

[10] Este vorba de Testul Rorschach, folosit în psihanaliză. Subiectului i se prezintă un desen format din pete de culoare şi linii dispuse la întâmplare, cerându-i-se să precizeze ce anume îi sugerează (n. trad.).

– Desigur că nu, interveni Bronwen.

Povestea cu pata era foarte bine cunoscută de întreg personalul *Dibrofiadei.*

– Ipoteza ta pare de bun simţ şi o vom verifica. Chile, acest robot ţi s-a opus atunci când te-ai apropiat de cubul mare?

– Până acum nu am încercat o astfel de mişcare. Am lucrat la corespondenţa dintre semnale şi acţiune, mult mai directă şi mai simplă.

Ling discută puţin cu comandantul, apoi rosti:

– Opreşte-te puţin şi dă-mi cubul acela, apoi continuă cu testele. Vreau să ştiu dacă îi va da robotului anumite instrucţiuni speciale atunci când mă apropii de el.

– Robotul te poate vedea indiferent dacă porţi cubul sau nu, şi *eu* trebuie să mă apropii de margine, dacă este necesar. Sunt mai uşoară şi e mai puţin probabil ca marginea să se rupă sub mine, spuse Sheila.

– Nu trebuie să ne facem probleme cu rezistenţa falezei în acest loc. N-ar fi pus coşmelia asta mare aici fără să-şi ia măsuri de precauţie, nu crezi? Renunţăm la chestia cu cubul, Chile, dar am de gând să aflu…

Bronwen avea unele îndoieli, însă nu spuse nimic. Dacă Rob îl va face pe celălalt robot să întrerupă lecţiile cu limbajul, vor avea cel puţin o idee despre priorităţile şi preocupările unităţii centrale. Însă când bărbatul făcu un pas neobişnuit de lung spre cub, scoase un strigăt de avertizare.

– Vezi că drumul până jos este lung, Rob. Am spus că dacă cineva trebuie să se apropie de margine, Sheila trebuie să fie prima. Tu ai fost pus pe post de ancoră.

Ling se opri brusc, cu o mişcare caraghioasă în condiţiile gravitaţiei reduse.

– Am să o iau înspre dreapta, Sheila spre stânga. Dacă cineva cade peste margine, cubul va prinde lanţul şi va acţiona ca o adevărată ancoră.

– Foarte bine. Dar fiţi atenţi.

– Desigur. Fiţi cu ochii pe prietenul lui Chile. Mă aştept să facă ceva, având în vedere cum a reacţionat la Barco, atunci când am încercat să luăm cubul de acolo.

Întregul grup se apropie de margine; portocaliii spre stânga, verzii spre dreapta, bărbaţii în faţă cu câţiva metri, cu lanţul de siguranţă întins.

Rob avea dreptate în principiu, însă nu luase în considerare detaliile. Apropiindu-se de bloc prin dreapta, Sheila prin stânga, lecţia de comunicare se întrerupse, într-adevăr. Folosindu-se de Chile ca de o masă de reacţie, fantoma se năpusti drept spre bărbat, şi profită de inerţia acestuia pentru a nu depăşi marginea. Şocul îl trimise pe Ling peste margine, din moment ce avea o masă mai redusă decât cea a robotului.

Lanţul nu se prinse de unitatea de date, pentru că blocul se săltă uşor un metru şi jumătate, pentru a-l lăsa să treacă pe dedesubt, tras de inerţia lui Rob.

Era uşor să faci planuri rapide, dar imposibil să le execuţi cu promptitudine. Sheila stătea aproape dreaptă şi cu toate că suprafaţa avea asperităţi, nu se putea aşeza imediat la orizontală; mai întâi trebuia să pornească într-un unghi ascuţit în direcţia dorită, şi de-abia după aceea urma să contracareze inerţia lui Rob. Să împingă din picioare nu ar fi ajutat la nimic; ar fi pierdut şi fărâma de tracţiune pe care ar fi putut să o dezvolte.

Celelalte două echipe căutau o soluţie pentru aceeaşi problemă. Chispa şi Bronwen se lăsară în jos, pentru a prinde cu toate cele patru membre orice asperitate care le putea oferi punct de sprijin; partenerii lor, aflaţi cam la aceeaşi distanţă de margine, săriră unul spre altul.

În momentul în care se întâlniră, Chile plutea în continuare, neajutorat, datorită ghiontului primit, Ling începea să dispară în prăpastie, iar Sheila era gata să sară în direcţie opusă. Mărise lungimea lanţului dintre ei.

– *Vino spre noi,* Sheila! strigă Mike.

Sheila nu avea nevoie de alt îndemn. Un mic punct de sprijin prin asperităţile de pe suprafaţă o ajută să se îndrepte spre sistemul format din cei doi bărbaţi, care se apropiaseră foarte puţin de margine, rotindu-se şi atingând solul. În coborâre flexase puţin genunchii şi acum îi destinse puternic.

În momentul în care atinse ţinta, cei doi bărbaţi atingeau solul. Ling aproape că dispăruse, iar Chile, care nu avusese nici un fel de control asupra rotaţiei sale, se oprise doar parţial din plutire cu ajutorul mâinilor şi era gata să facă primul salt.

– Noi te-am prins pe tine, iar fetele ne ţin pe noi. Avem suficientă tracţiune. Începe să tragi! strigă Mike. Însă nu prea puternic!

Ea se conformă rapid. Cu cât acţiona mai repede, cu atât mai bine. În momentul în care simţi rezistenţa, Ling nu se mai vedea şi nu puteai decât ghici poziţia în care se afla. Sheila lăsă propria siguranţă în mâinile celorlalţi şi trase hotărâtă, prinzând lanţul cât putea ea de bine, având în vedere că purta mănuşi izolatoare. De-abia observă cum cubul cel mare se plasase acolo unde fusese mai înainte. Din poziţia ei, celălalt robot era ascuns în spatele cubului; pentru moment, nu o interesa ce făcea acesta.

– Rob, eşti în regulă? strigă ea.

– Sigur. Acum mă apropii de margine. Sper că te-ai ancorat bine. Dacă apari şi tu la marginea prăpastiei, s-ar putea să mă pui într-o situaţie jenantă.

– Sunt bine ancorată. Nu privi în jos.

– Ooo, nu e o privelişte chiar atât de rea. Nu văd nici un fel de abis care să sugereze distanţa; mintea mea ştie că sunt douăzeci de kilometri până acolo, dar stomacul nu este sigur ce înseamnă *jos.* Acum aproape că lovesc faleza; opreşte puţin, ca să mă pot prinde de ea. Are destule asperităţi, aşa că s-ar putea să mă salt de unul singur.

O mică pauză, în care Sheila se încordă pentru un posibil şoc în lungul lanţului, dar nu simţi nimic.

– Am ratat prinderea, şi m-am îndepărtat, dar numai puţin. Data viitoare ar trebui să o prind. Nu este chiar verticală, după câte îmi dau seama; poate chiar voi merge pe ea, ajutându-mă de lanţ. Vin acum.

Din nou o pauză.

– Da, nu este dreaptă; m-am prins de rocă. Trageţi din nou. Nu se ştie ce se poate întâmpla cu faleza asta.

– De ce? Se prăbuşeşte?

Chispa pusese prima întrebarea, cu o fracţiune de secundă înaintea celorlalţi.

– Aaa, nu, dar dacă unitatea de date poate zbura, înseamnă că logica noastră are unele fisuri. Însă vă rog, nu bateţi din picioare până nu ajung eu la voi. Robotul celălalt ce face?

Chispa, care putea vedea cel mai departe în partea dreaptă a cubului, răspunse:

– Nimic. Stă locului. De ce?

– Păi, în caz că nu aţi văzut, să ştiţi că el m-a împins peste margine; şi mă întreb dacă a arătat aceeaşi agresivitate faţă de altcineva.

– Chile! Apropie-te de lucrul ăla şi ai grijă să nu repete ce a făcut adineauri, strigă Bronwen.

– N-ar trebui să-l ajut pe Robert să urce? Pericolul lui pare mai iminent.

– Avem noi grijă de el. Dacă ce spune este real – nu l-am putut vedea din partea cealaltă a cubului – atunci robotul străin este mai periculos.

– Înţeleg.

– Vorbeşte-i, dacă ai ajuns la un nivel la care să poţi face asta, şi întreabă-l de ce a făcut-o, sugeră Ling.

– Încă nu am ajuns la acest nivel de abstractizare.

– Cel puţin, am aflat un lucru; obiectul ăsta *nu* are legătură cu oamenii, vorbi Rob foarte calm ţinând cont de situaţia în care se afla. Nici un robot conceput pe Pământ nu ar fi făcut aşa ceva unei fiinţe pe care o putea recunoaşte ca umană. Nu beneficiem de protecţia Primei

Legi din partea lui. Poate că nu beneficiem de nici un fel de protecţie; probabil că cei care l-au construit nu au folosit cele Trei Legi la conceperea lor.

În sfârşit, Chile se oprise, şi "mergea" înapoi spre scena acţiunii.

– Nu cred că are creier pozitronic, spuse el calm. Voi încerca să găsesc semnale care să provină de la oameni, dacă există vreunul, în comunicaţiile cu procesorul de date, dar mă aştept să fie prea abstracte pentru intuiţia mea. Robert a ajuns sus?

– Aproape.

Ling şi Sheila vorbiseră deodată. Nimeni nu gândise cu voce tare că fantoma ar putea avea creier de altă natură decât cel pozitronic.

– Nu a mai rămas mult din lanţ, adăugă femeia.

– Robotul se aşează din nou între mine şi cub, raportă încet Chile. Voi merge spre stânga, pentru a-l ajuta pe Robert, dacă este nevoie. În continuare, monitorizez semnalele. Nu mă pot apropia foarte mult, desigur, fără a mă folosi de forţă asupra robotului. Presupun că această politică nu este încă adecvată.

– Exact. Deocamdată păstrează legătura cu el, răspunse Bronwen.

Mănuşile lui Ling, apărând cu puţin înaintea căştii, se situau cam la opt metri în stânga cubului, văzut dinspre colegii săi. Chile stătea la un metru de el, aplecându-se uşor pentru a-l ajuta. Trio-ul "ancoră" se afla la doisprezece metri depărtare de ei, la joncţiunea unui "Y" format împreună cu celelalte femei şi cu Chile.

Această dispunere dură doar o fracţiune de secundă. Apoi robotul străin se mişcă din nou, de data aceasta împingând în cubul mare. Ca şi înainte, plonja spre margine. Chile nu i se putea opune. Absorbi cea mâi mare parte a şocului şi zbură peste Ling; restul şocului fu primit de casca bărbatului şi acesta îl urmă pe Chile, dar mult mai încet.

– Rob! strigă Sheila.

Se ridică repede în picioare, gata să sară. Reuşi să se controleze la timp pentru a împiedica mişcarea, dar nu suficient de rapid pentru ca Luis şi Mike să o poată prinde de glezne. Totul ar fi fost bine dacă ar fi lungit bucla de lanţ cu care se înlănţuise, însă instinctul o împiedicase să-i dea drumul lui Ling. Lanţul îi transmise o parte din impuls. După două sărituri agonizant de lungi şi agăţarea în van de unele asperităţi prea mici ale suprafeţei, însoţite de un "NU!", pluti şi ea peste margine. Privitorii încremeniţi îl văzură pe robotul străin – care aterizase în partea sigură a falezei – întinzând un braţ ca pentru a o intercepta, însă Sheila pluti fără a putea fi prinsă.

– Cred că ar fi posibil s-o mierlim înainte de a atinge fundul prăpastiei, dar nu ştiu cât de curând s-ar putea întâmpla asta, remarcă Ling. Oricum, avem suficient timp să ne facem testamentul, dacă nu l-am făcut până acum.

– Nouă minute, treizeci şi trei de secunde, răspunse Chile. Atunci când fusese împins de celălalt robot, se prinsese cu un picior de lanţ şi acum pluteau toţi trei împreună.

– Când ne apropiem de fundul prăpastiei, vă ţineţi strâns lipiţi unul de celălalt iar eu, în ultimul moment, am să împing în voi pentru a prelua cât mai mult din impulsul de coborâre. Sunt puţine şanse să scăpaţi cu viaţă, dar e cel mai bun lucru la care mă pot gândi. Încă nu avem o rotaţie colectivă suficientă pentru a ne ajuta de…

– Mulţumesc, Chile, glăsui Sheila, te credem pe cuvânt. Rob, a fost din nou robotul acela? Lucrurile s-au întâmplat prea repede pentru mine şi nu am reuşit să-mi dau seama.

– Da. Se pare că are nişte idei preconcepute referitoare la mine, sau poate împotriva oricui încearcă să atingă cubul. Mă întreb de ce nu te-ai bucurat şi tu de acelaşi tratament, mai devreme; erai gata să procedezi la fel ca şi mine.

– De asta vreau ca toţi trei să ne strângem cât mai repede, interveni Chile. Sheilei nu i se va face nimic rău, şi în foarte scurt timp cubul va fi aici pentru a o prinde. Ea este o fiinţă umană. Dacă vom fi cu toţii în contact, aşa cum sunt eu cu ea acum, probabil că nu va încerca să ne separe; dar dacă tu, Rob, rămâi în continuare în capătul lanţului, cred că va încerca să te desprindă.

– De ce? Doar sunt…

– Te rog nu mai vorbi, Robert. Trage şi tu de lanţ. Asta ne va imprima o rotaţie deloc comodă, mă tem, dar tu vei fi mai în siguranţă. Acum vine cubul.

De fapt, nu era nici o grabă. Blocul misterios, cu robotul deasupra lui, se apropia destul de încet. Păru să cântărească lucrurile mai mult de un minut, iar apoi se strecură sub trio, la două sute de metri mai în jos. Bronwen avea timp suficient pentru a mai da drumul lanţului, însă nu avea cum să prevadă modalitatea în care trebuia folosit.

– Deci ai descifrat simbolurile lor, spuse Ling înainte ca picioarele sale să atingă din nou solul. Dar de ce consideră lucrul ăla că Sheila este o fiinţă umană iar eu *nu* sunt?

– Nu le-am descifrat. A fost genul de intuiţie pe care o experimentează orice creier; de exemplu Chispa, care a văzut nişte umbre şi le-a confundat cu o navă…

– Sau crestele pe care le-am numit Stegosaur! adăugă Mike.

– Sau faţa pe care Rob a crezut că o vede în pata Rorschach, continuă ZH50. Se întâmplă şi creierelor pozitronice, aşa cum este al meu; ar putea fi o parte inevitabilă a inteligenţei, naturala sau nu, aşa cum s-a sugerat de câteva ori. Lui Dumbo îi lipseşte, desigur; el are nevoie de Sheila pentru a lucra inteligent. Creierul robotului străin are aceeaşi calitate, pozitronic sau nu, şi a decis că eu şi celelalte siluete cu cască neagră eram roboţi, nemeritând vreo atenţie specială în faţa sistemului său central, însă a tras concluzia că siluetele cu căşti albe erau fiinţe umane.

– De unde i-a venit ideea asta?

– Comportamentul furnizează şi el date, şi poate fi interpretat intuitiv. Aşa am făcut eu cu acţiunile robotului, aşa a făcut şi el cu acţiunile voastre. În timp ce investigam cubul, de exemplu, bărbaţii au ţinut – probabil inconştient – să stea între femei şi marginea falezei. Cred însă că elementul esenţial a survenit pe Barco, atunci când…

– Când acest Galahad idiot m-a trimis înapoi spre faleză, asumându-şi el însuşi un risc! sări Sheila referindu-se la Ling.

– Pare foarte probabil.

– Dar nu era nici un risc! replică Rob. Puteam sări de pe bucata aia de gheaţă cu cinci secunde înainte de a atinge baza falezei şi aş fi aterizat ca pe masă.

– Robotul nu-ţi cunoştea limitele. El a văzut mişcarea de bază; tu protejai o altă fiinţă şi a interpretat asta ca pe Prima Lege. Cea mai evidentă diferenţă dintre voi doi era culoarea căştii. Concluzia era foarte tentantă şi a fost confirmată cu fapte mai târziu.

– Deci ai lăsat ca vieţile umane să depindă de estimarea ta. Cum se potriveşte *asta* cu Prima Lege? întrebă Luis.

– Nu am făcut aşa ceva. Vieţile lor erau deja în pericol, dar nu din cauza mea. V-am sugerat cea mai bună mişcare la care m-am gândit în acel moment, răspunse Chile. Am spus de asemenea că acest lucru s-ar putea să nu fie necesar; am folosit condiţionalul.

Luis clipi, reflectând asupra problemei.

– Este unul dintre happy-end-urile acelea demodate! râse Chispa. Am descoperit evidenţa vieţii neumane, iar când Chile, sau poate Chile împreună cu Dumbo, vor descifra întregul cod al maşinii, vom şti tot ce â aflat despre Miranda de când se află aici. Ne aşteaptă premiul Nobel pe toţi. Şi toată distracţia la care visăm.

Se apropie de Luis; apoi, de-abia vizibil prin vizor, privi spre Sheila.

– Ei bine… Vocea i se stinse.

Auziră în căşti pe cineva pufnind; fără îndoială, era Ling.

– Dacă am fost chiar atât de evident, lăsaţi-o baltă. Era vorba despre respectul de sine.

Scoase încă un sunet, mai greu de descris.

– Pot suporta respectul de sine la care te referi, chiar dacă uneori alunecă în aroganţă, spuse încet Sheila. Este mult mai eficient decât aluziile. Ce-ai spune de "Rorschach" ca nume pentru echipă?

– De ce atâta subtilitate? "Pată" sună mai bine. Dar am să fac aşa cum spui tu. La urma urmelor, cu excepţia timpului pierdut, ce poţi…

– Şi poate că cei care au înfiinţat această bază se vor întoarce curând, îi întrerupse veselă Chispa.

A PATRA LEGE A ROBOTICII

de Harry Harrison

AM TRECUT ÎN GRABĂ pe lângă biroul ei; secretara a sărit alarmată în picioare:

– Opreşte-te! Nu poţi intra! Este biroul dr. Calvin!

– Ştiu, am făcut eu. Pentru asta am şi venit aici.

Apoi am trecut pragul uşii, care s-a închis în spatele meu. Dr. Calvin a ridicat privirea şi s-a încruntat la mine prin ochelari.

– Pari foarte grăbit, tinere.

– Sunt, dr. Calvin, sunt…

Cuvintele mele s-au oprit ca un venerabil Victrola cu arcurile rupte. Fără ochelari, ochii dr. Calvin erau lacuri limpezi de dorinţă neîmplinită. Silueta ei colţuroasă, în ciuda halatului de laborator, nu putea fi mascată.

– Dr. Donovan, ai o privire de parcă te-ai uita la bunică-mea, a spus ea zâmbind.

– Nu, nu, bineînţeles că nu, m-am bâlbâit eu.

Şi mi-am trecut mâna prin părul cu luciri de oţel. Sau, mai bine zis, peste ţeasta chelioasă, presărată cu fire de păr cenuşiu. Mi-am dat seama de greşeala făcută.

– Nu vă priveam într-un fel anume, dr. Calvin.

Ea mi-a zâmbit cald şi fiecare fibră a trupului meu a fost traversată de durere. Dar mi-am luat mintea şi am scuturat-o bine, ca să se reîntoarcă la scopul cu care venisem.

– Am venit aici cu o urgenţă şi din cauza asta am dat buzna în biroul dumneavoastră. Am motive să cred că un robot a prădat o bancă.

Cum foarte bine vă puteţi imagina, asta i-a atras atenţia. S-a lăsat pe spate în scaun, cu ochii larg deschişi şi a inspirat adânc; i-am văzut tremurul mâinilor şi sudoarea apărându-i pe frunte.

– Am impresia că vestea asta vă ia puţin prin surprindere, am spus.

– Deloc, a susurat ea. Trebuia să se întâmple odată şi-odată. Dă-mi detalii.

– Am să fac mai mult decât atât… am să vă arăt.

Am pus înregistrarea făcută de camera visivox (toate băncile aveau în sistemul de securitate camere visivox) în proiectorul de pe biroul ei şi am pornit rularea. Un capăt al biroului ei păru să dispară, înlocuit de interiorul unei clădiri financiare. Casierii dădeau informaţii, manipulau bani de la clienţi.

– Nu văd nici o spargere, mi-a şoptit ea dulce.

– Aşteptaţi, am spus eu.

Apoi uşa turnantă s-a rotit, lăsând un bărbat să intre în bancă. Era îmbrăcat în negru din cap până în picioare – balonsaid negru, pălărie de fetru neagră, mănuşi negre şi ochelari negri. Mult mai interesant era faptul că atunci când şi-a întors faţa spre camera ascunsă, s-a văzut că trăsăturile sale erau ascunse de o mască neagră. Am remarcat că dr. Calvin era atentă la maximum.

Am privit cum s-a îndreptat spre cel mai apropiat ghişeu liber. Casierul a ridicat privirea spre el, zâmbind.

– Vă pot ajuta cu ceva?

Zâmbetul s-a stins imediat ce a văzut figura sinistră aflată de cealaltă parte a geamului.

– Mă poţi ajuta.

Vocea era de femeie, un contralto clar; a scos din buzunar o grenadă şi a întins-o. Apoi a demontat cuiul detonator şi l-a lăsat să cadă la podea.

– Aceasta este o grenadă, a spus vocea. Am tras cuiul detonator şi l-am aruncat. Dacă acum deschid pumnul, începe procesul ireversibil. La trei secunde după ce îi dai drumul din mână, grenada explodează. Acest gen de explozie are un efect fatal asupra oamenilor. Eu unul nu aş dori ca acest lucru să se întâmple şi nu ştiu ce mă face să cred că nici tu. Vrei să rămân cu pumnul strâns pe

grenadă? Dă din cap. Perfect. Atunci ne-am înţeles. Acum, închipuie-ţi ce idee nemaipomenită ar fi să scoţi toţi banii din sertar, să-i pui în sacoşa asta şi să mi-o dai mie. Ce frumos… chiar *crezi* că este o idee bună. *Foarte bine!* Îţi urez o zi plăcută, dragule.

Cu un gest de adio, bărbatul s-a întors şi s-a repezit să iasă din bancă. Ajunsese aproape de uşă, când casierul a pornit alarma şi sirena a luat auzul tuturor.

Ce s-a întâmplat în continuare a fost teribil. De necrezut. Şi totuşi s-a întâmplat. Hoţul s-a întors şi a aruncat grenada de mână, s-a întors din nou şi a dispărut prin uşa turnantă, înainte ca grenada să explodeze.

– Închideţi ochii dacă nu vieţi să vedeţi.

– Pot privi, a spus ea hotărâtă.

Grenada a scos o trombă de fum… apoi un ţiuit puternic şi un nor de scântei, începând să se rotească. În cele din urmă, totul s-a redus la tăcere iar focul de artificii s-a oprit.

– Nu a explodat, a remarcat ea.

– Foarte corect.

– Şi de ce presupui că hoţul a fost robot? Pentru că silueta era a unui bărbat şi totuşi a vorbit cu voce de femeie?

– Acesta a fost primul indiciu. Simulatoarele de voce ale roboţilor au ajuns într-un asemenea stadiu în zilele noastre încât pentru o ureche neatentă *sunt* perfecte. Doar analiza computerizată poate detecta vocea artificială. Aşa că un robot poate vorbi cu voce de sopranǎ sau de bas.

– Iar acesta era îmbrăcat ca un bărbat şi s-a folosit de o voce de femeie. Dar de ce? Ca să provoace confuzie?

– Poate. Sau poate… poate că a fost o glumă. Dr. Calvin a deschis larg ochii; urma unui zâmbet i-a apărut pe buze, stingându-se apoi rapid.

– O idee destul de inedită, dr. Donovan. Te rog să continui.

– Acesta a fost primul meu indiciu referitor la identitatea hoţului. Dar aveam nevoie de dovezi suplimentare. Una dintre ele am găsit-o… *aici.*

Am atins comenzile visivox-ului şi acţiunea s-a reluat cu încetinitorul. Silueta mascată s-a întors spre uşa turnantă, a împins şi a ieşit. Acţiunea s-a repetat de multe ori.

– Acesta este indiciul esenţial. Am scos uşa turnantă şi am cântărit-o. Cântăreşte două sute treizeci de kilograme. Am pus computerul să calculeze forţa necesară pentru a o face să atingă viteza asta în acelaşi interval de timp. Iată curba verde pe care o trasează computerul. Aceasta este presiunea maximă pe care o poate exercita o femeie de cincizeci de kilograme.

Curba verde a apărut în aer… terminându-se mult în spatele imaginii uşii rotinde.

– Interesant, s-a auzit vocea dr. Calvin. Deci nu a fost femeie.

– Exact. Acum, curba albastră pe care o vedeţi este cea a unui bărbat de şaptezeci şi cinci de kilograme. Curba portocalie este cea a unui bărbat de o sută de kilograme, cu o putere ieşită din comun.

Această curbă, ca şi celelalte, se termina mult în urma imaginii uşii puse în mişcare de mâna spărgătorului. Am acţionat din nou comenzile şi a apărut o curbă roşie, mult deasupra celorlalte curbe, terminându-se la uşa rotindă.

– Curba roşie, a spus ea. Povesteşte-mi.

– Acea curbă reprezintă cantitatea de energie necesară acţionării din stare de repaus până la viteza care i-a permis hoţului să iasă cu banii în intervalul de timp observat. Vă pot da graficul în picioare-livre sau metru-kilogram, cum doriţi…

– Aproximativ. Câtă energie?

– Suficientă cât să ridice acest birou – împreună cu dumneavoastră – la un metru înălţime.

– Aşa am estimat şi eu. Puternic ca o presă hidraulică. Mult peste posibilităţile unei fiinţe umane.

– Însă *nu* peste posibilităţile unui robot.

– Punct ochit, punct lovit, dr. Donovan. Şi ce sugerezi să facem în continuare?

– Mai întâi… sugerez să nu informăm poliţia.

– Ascunderea informaţiilor faţă de autorităţi este o crimă.

– Nu neapărat. Până acum nu avem decât ipoteze, dar nu dovezi palpabile. Dacă spuneţi că trebuie, putem duce estimările astea la poliţie. Însă va trebui să ţinem cont că facem cunoscute informaţii ce vor deforma imaginea publicului referitoare la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc., informaţii care vor afecta vânzările şi toate celelalte…

– Nu e cazul să continui. Pentru moment, vom păstra tăcerea asupra acestor concluzii. Deci ce trebuie să facem în continuare?

– Întrebarea e bună. Întrucât toţi roboţii construiţi la noi sunt închiriaţi dar nu vânduţi, am putea încerca să-i punem sub urmărire.

Auzind această propunere nechibzuită, Dr. Calvin a ridicat sprâncenele:

– Nu ţi se pare că este o propunere cam nechibzuită? Ştii câţi roboţi au fost construiţi aici – şi continuă să funcţioneze? Producţia noastră din ultimele două decenii – exceptând unităţile speciale – este aproape imposibil de urmărit.

– Bine, atunci renunţăm la idee, am spus eu iritat. Poate am prins un fir greşit. Spărgătorul ar putea fi un bărbat deosebit de puternic. La urma urmelor, l-a ameninţat pe casier – o încălcare a Primei Legi a Roboticii. Un robot nu poate face rău unei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită să i se facă vreun rău.

Dr. Calvin a clătinat puternic din cap:

– Nu a fost nici o ameninţare. Din câte îmi aduc eu aminte, hoţul a comentat nişte fapte, cum ar fi: aceasta este o grenadă, am tras cuiul detonator şi l-am aruncat. Nu a fost implicat nici un pericol. Mai încearcă.

– Am să încerc, am spus eu scrâşnind din dinţi.

Ca şi proslăvita ei mătuşă, era un maestru al proceselor logice.

– Atunci, A Doua Lege. Un robot trebuie să asculte ordinele date de o fiinţă umană, cu excepţia cazurilor când acestea ar intra în conflict cu Prima Lege.

– Din câte îmi amintesc eu, nu a fost dat nici un ordin. Totul a mers repede şi fără probleme – atât de repede încât casierul nici n-a avut timp să vorbească. Şi cred că vei fi de acord că nici A Treia Lege nu este relevantă. Un robot trebuie să-şi protejeze existenţa atâta vreme cât acest lucru nu intră în conflict cu Prima sau A Doua Lege. Aş putea spune că pornim de la zero. Alte sugestii?

Vocea era dulce ca mierea, însă în mănuşa de catifea se găsea un pumn de oţel.

– Am să mă gândesc eu la ceva, am murmurat. Deşi creierul meu era gol de idei ca o incintă vidată.

– Pot să-ţi dau eu o sugestie?

– Desigur!

– Să luăm problema de la început. Să nu ne mai întrebăm dacă era un robot şi de ce sau cum s-a comis crima. Să presupunem că este vorba de un robot criminal. Dacă este adevărat, trebuie să îl găsim. Deocamdată nu putem da problema pe mâna poliţiei, din motivele adineauri discutate. În consecinţă, trebuie să ne adresăm unui specialist…

S-a încruntat, vizibil enervată de difuzorul de pe birou, care începuse să bâzâie. A apăsat butonul cu un gest brutal.

– Da?

Este aici un domn care spune că îl aşteptaţi. Spune că este specialist în investigaţii clandestine.

Ei i-a căzut falca, eu am scos un sunet sugrumat.

– Trimite-l înăuntru, a murmurat ea slab.

Era înalt, bine făcut, cu faţa frumoasă şi bronzată.

– Mă numesc Jim diGriz, a spus el. Sunt aici să vă ajut.

– Ce te face să crezi că avem nevoie de ajutor? am întrebat eu anemic.

– Logica. Înainte de a lucra în actuala mea meserie, m-am ocupat de bănci, spargeri, chestii din astea. După ce am primit raportul despre spargerea recentă m-am grăbit sa ajung la banca respectivă, de dragul vremurilor de demult. Imediat ce am văzut că una dintre uşile turnante lipsea, am ştiut că era vorba de un robot.

– Dar *cum?* întrebă dr. Calvin.

– Dacă spargerea ar fi fost comisă de un om, uşa n-ar fi prezentat nici o importanţă. Cui îi pasă cât de repede sau de încet se mişcă un spărgător, atâta vreme cât există? Un spărgător *uman.* Dar dacă un bărbat vorbind cu o voce de femeie iese într-un mod neobişnuit… nu poate fi decât un singur răspuns logic. Este vorba de un robot.

– Deci te-ai repezit imediat aici, am rostit eu repede înainte ca el să mai spună ceva. Închipuindu-ţi că era vorba de un robot, ţi-ai spus că este o problemă care ne interesează.

– Exact, puiule. Mi-am mai închipuit că veţi dori o anchetă discretă, fără implicarea poliţiei, fără publicitatea care – cum să spun? – ar… dăuna intereselor financiare ale companiei voastre. Onorariul meu este de un sfert de milion de dolari, jumătate plătibil acum.

– Imposibil! O insultă! am scos eu o gâfâială sugrumată.

– Taci, m-a pus la punct dr. Calvin.

Şi-a pus semnătura pe un cec şi i l-a întins lui diGriz.

– Ai aici un cont special de urgenţă şi douăzeci şi patru de ore ca să găseşti robotul. Dacă nu reuşeşti să-l descoperi în această perioadă de timp, vei fi arestat pentru extorsiune.

– Îmi place stilul tău, dr. Calvin.

A zâmbit, împăturind cecul şi băgându-l în buzunarul hainei.

– Vei avea robotul… sau banii înapoi.

– De acord. Dr. Donovan te va însoţi tot timpul.

– Sunt obişnuit să lucrez de unul singur, a spus el zâmbind.

– Acum ai un nou partener. Găseşte robotul. După aceea, ne ocupăm noi de restul. Douăzeci şi patru de ore.

– Văd că ştii să te târguieşti, Doc. Douăzeci şi patru de ore. Haide, amice.

A ridicat sprânceana spre mine şi am ieşit amândoi pe hol.

– Din moment ce ne-am implicat în treaba asta, a spus el, am putea fi prieteni. Prenumele meu este James.

– Prenumele meu este Doctor.

– Nu eşti puţin cam înţepat, Doc?

– Poate, am cedat eu puţin. Poţi să-mi spui Mike.

– Perfect, Mike. Tu spune-mi Jim. Sau Jim Alunecosul, cum mai sunt poreclit uneori.

– De ce?

– O istorie lungă. S-ar putea să ţi-o povestesc cândva. Până una alta, hai să găsim robotul. *Taxi!*

Am tresărit, dar nu strigase la mine, chemase un taxi care trecea pe acolo. Taxiul a oprit cu un scrâşnet de frâne şi noi am urcat înăuntru.

– Du-ne la intersecţia dintre Aardvark şi Sylvester.

– În nici un caz, amice, a grohăit porcul de taximetrist. Nemernicii de-acolo au să-mi fure maşina fie şi numai dacă încetinesc. Nu merg mai departe de colţul cu Dupont.

– Crezi că-i înţelept? m-am îndoit eu. E o zonă destul de periculoasă.

– Cu mine acolo, sunteţi la fel de în siguranţă ca într-o biserică. Ba mai în siguranţă… având în vedere că acolo nu sunt fundamentalişti.

În ciuda asigurărilor sale, am avut mari reţineri să ies din taxi şi să-l urmez pe Sylvester Street. Toate oraşele au o zonă cu renume prost. Unde totul este de vânzare, hoţii dau târcoale la colţ de stradă, iar violenţa pluteşte în atmosferă.

– Îmi place aici, a glăsuit Jim mirosind aerul cu aripioarele nazale dilatate. E genul meu.

Urlând îngrozitor, un bărbat s-a repezit spre noi ieşind pe o uşă, cu cuţitul ridicat… mâna a pornit să lovească!

Nu mi-am dat seama ce a făcut Jim… dar ştiu că a fost foarte rapid. S-a auzit zgomotul unui pumn care loveşte în carne moale, un urlet de durere… Şi agresorul a căzut inconştient pe asfaltul murdar. Jim i-a luat cuţitul şi am pornit mai departe. Nici măcar nu încetinise ritmul paşilor!

– Ieftin şi prost, a spus el arătând spre cuţit.

A rupt lama cu degetele şi a aruncat bucăţile într-un canal urât mirositor.

– Dar cel puţin ştim că suntem acolo unde trebuie. Acum ne trebuie un informator… şi cred că l-am descoperit.

Individul în cauză vegeta lângă intrarea unui bar suspect. Era solid, cu barbă neîngrijită, îmbrăcat într-un costum purpuriu cu dungi. S-a uitat la noi, apoi a dus mâna la urechea murdară şi păroasă, de unde a scos un pandantiv.

– Cumpăraţi sau vindeţi? a mormăit el.

– Cumpărăm, a rostit hotărât Jim.

– Fete, droguri, băieţi, bani murdari, papagali sau căţeluşi lânoşi?

– Informaţii.

– Trebuie să daţi în avans o sută de parai.

– Poftim.

Bancnotele au trecut repede dintr-o mână într-alta.

– Caut un robot.

– Roboţii nu au ce căuta aici.

– Atunci dă-mi înapoi suta de parai.

– Ia-ţi gândul, gagiule. Cară-te.

S-a auzit un zgomot de articulaţii rupte, urmat de un vaiet de durere. Informatorul nostru s-a trezit cu braţul întors la spate şi cu nasul înfipt în cărămizile zidului.

– Vorbeşte! i-a poruncit Jim.

– Niciodată… chiar dacă-mi rupi braţul, tot nu am să cânt! Dan McGrew Murdarul nu e informator.

– Aşa crezi tu, a declarat colegul meu.

Ceva metalic i-a strălucit în mână, pe care i l-a înfipt criminalului în braţ. Am văzut seringa hipodermică, după ce i-a scos-o. Omul s-a moleşit de tot.

– Vorbeşte! i-a ordonat Jim.

– Aud şi mă supun, o, stăpâne.

– Un drog puternic… după cum vezi, a zâmbit Jim. Unde este robotul?

– Care robot?

– Orice robot, nătărăule! a strigat Jim la el.

– În depozitul McCutcheon s-au baricadat mulţi roboţi.

– Ce fac acolo?

– Nimic bun, te asigur. Dar nici un om nu a reuşit să intre în depozit, ca să vadă.

– Nimeni până la mine.

I-a dat drumul. Nemernicul a căzut inconştient pe asfaltul murdar.

– Să mergem la depozit.

– Crezi că e înţelept? am murmurat eu.

– Nu avem decât o singură cale de a afla!

A râs. Eu nu. Nu eram deloc bucuros de desfăşurarea evenimentelor. Eu sunt un om de ştiinţă, nu detectiv, chestiile astea nu erau genul meu. Dar ce puteam face? Răspunsul era evident. Nimic. Trebuia să mă bazez pe colegul meu şi să sper că putea face faţă. Dar… *hark!* Ce a fost sunetul ăsta?

– Ce a fost sunetul ăsta ciudat? Parcă a zornăit ceva, am mieunat eu.

– Îţi tremură amândoi genunchii deodată, a venit răspunsul simplu şi deloc măgulitor. Aici este depozitul. Intru eu primul.

– Dar ia uite ce lacăte mari!

Înainte să-mi termin cuvintele, lacătele zăceau deschise, la pământ. Jim mergea înainte, prin beznă. Probabil că avea ochi de pisică, pentru că mergea foarte silenţios şi sigur pe el, în vreme ce eu mă împiedicam de tot felul de lucruri.

– Am ochi de pisică, s-a lăudat el. Asta din cauză că fac injecţii cu lichid din ochi de pisică, o dată pe săptămână. Face bine la vedere.

– Dar pisicilor nu le face bine.

– În lumea asta sunt învingători şi învinşi, a spus el plin de sine. Trebuie să ştii să stai pe partea cu învingătorii. Acum lipeşte-te de perete până deschid eu uşa asta. Aud sunetul fiarelor mişunând de cealaltă parte. Eşti gata?

"Nu!" am vrut să strig eu tare, dar am reuşit să mă controlez în ultimul moment. Probabil că mi-a luat tăcerea – sau tremurul genunchilor – drept consimţire, pentru că s-a năpustit prin uşă în camera de dincolo, puternic luminată.

– Prea târziu! a chicotit o voce cavernoasă. Ai pierdut vaporul, baby.

Zgomotul unui motor greu murea în depărtare, camionul dispărea prin uşile larg deschise ale depozitului, luând-o spre dreapta. Hala mare a depozitului era murdară dar goală... cu excepţia celui care vorbise. Individul ăla ciudat stătea pe un scaun jerpelit, rânjind la noi printre dinţii sparţi şi înconjuraţi de un tufiş de barbă cenuşie şi murdară. Purta o pereche de pantaloni rupţi şi un tricou indescriptibil, pe care scria ÎMI PLACE SĂ MERG CU CAMIONU'.

– Şi ce vapor crezi că a fost ăla? a întrebat calm Jim. Degetele pătate ale omului tremurau în timp ce-şi cupla sursa de alimentare a aparatului auditiv.

– Ai grijă cum te porţi, străine, mai ales cu Flower Power Kid. Am văzut mulţi porci ca tine dând ortul popii.

S-a scărpinat de mizerie, prin găurile tricoului:

– Eşti un tip abil, am cunoscut mulţi ca tine. Dar roboţii au fost mai deştepţi, ţi-au luat-o cu un pas înainte. Ha-ha! Să sune săbiile! Jos cu pârliţii ca tine!

– Foarte ciudat, a remarcat Jim. Am crezut că mişcarea hippie s-a stins cu multă vreme în urmă. Dar uite că mai trăieşte unul... deşi nu e în formă prea bună.

– Sunt într-o formă mai bună decât ai să fii tu când ai să ajungi la vârsta mea, fiule! a ţipat furiosul încercând din

greu să se ridice în picioare. Şi nu mi-am făcut injecţii de întinerire, aşa cum fac rahaţii ăia din clasa mijlocie. Eu am stat pe iarba aurie de la Acapulco şi am băut Sterno. Şi am făcut dragoste… multă şi fără prejudecăţi… asta-l ţine pe om în viaţă:

– După cum arăţi tu, de-abia îl mai ţine, l-a apostrofat sec Jim. Îmi dau seama după pungile de sub ochi, după cum îţi tremură extremităţile, după pielea ta cianotică; şi mai sunt destule indicii cum că ai avea hipertensiune, rinichii în pioneze, vase de sânge acoperite de colesterol. Cu alte cuvinte… viaţa ta atârnă de un fir de păr.

– Mucos mic! Am să dansez pe mormântul tău! Sus steagul roşu! Trăiască revoluţia!

– Tataie, vremurile alea au apus de mult! l-a ridiculizat Jim. Astăzi domnesc pacea mondială şi glasnost-ul. Faci parte din trecut şi cred că în viitorul apropiat n-ai să mai fii printre noi. Aşa că înainte să mergi în cer, la îngeraşi, ai putea să-mi faci un ultim serviciu. Unde sunt roboţii?

– N-am să-ţi spun niciodată!

– Am nişte droguri care au să scoată tot adevărul din tine. Dar aş prefera să nu le folosesc, având în vedere starea precară a sănătăţii tale. Aşa că vorbeşte, înainte de a fi prea târziu.

– Niciodată… aarrrrgh!

Bătrânul a mugit arătându-ne pumnul… apoi a dus mâna la piept, prăbuşindu-se la podea.

– Un atac de cord! am spus eu căutându-mi comunicatorul. Trebuie să chemăm salvarea.

Însă înainte să formez numărul, podeaua s-a ridicat sub picioarele mele, doborându-mă. Jim s-a dat repede la o parte şi am privit amândoi cu mare interes cum un robot iese din subsol şi se apleacă asupra bătrânului căzut, punându-i degetele reci de metal pe piele.

– Puls zero, a constatat robotul. Bătăile de inimă au încetat, undele cerebrale sunt absente, temperatura corpului scade, aşa că îi poţi lăsa în pace pe cei de la

salvare, omule. Voi, dulăilor, aţi omorât această pisicuţă, asta aţi făcut.

– Nu asta era intenţia mea, a spus Jim. Am observat urme suspecte lângă trapa de la subsol şi m-am gândit eu că te-ai ascuns acolo. Ştiam de asemenea că Prima Lege a Roboticii te va împiedica să rămâi acolo în ascunzătoare dacă, prin inacţiunea ta, o viaţă de om era ameninţată.

– Nu doar ameninţată, ci chiar răpită… ţânţăroilor! a răcnit robotul.

Încercase să fie cât mai insultător posibil.

– Se mai întâmplă şi accidente, a ridicat Jim din umeri. A ştiut să-şi cheltuie banii. Dar acum hai să vorbim despre tine. Tu ai jefuit banca, nu-i aşa?

– Ce te interesează pe tine?

– A răspunde cu o întrebare la altă întrebare nu este un răspuns. Vorbeşte!

– De ce? Ce-aţi făcut voi, porcilor, pentru mine?

– Răspunde, altfel îl omor pe omul ăsta.

Am simţit cum bezna se prăvăleşte peste mine, când m-a prins în strânsoarea lui de oţel. Nu puteam decât să mă zbat anemic. Le-am auzit vocile, ca din depărtare.

– N-ai să omori un alt om, doar ca să mă faci pe mine să vorbesc!

– De unde eşti atât de sigur? Vorbeşte… sau, prin inacţiune, îl condamni la moarte.

– Vorbesc! Dă-i drumul.

Am tras din nou aer pe gură, puternic, şi m-am îndepărtat de colegul meu, ca să nu mă mai atingă a doua oară.

– M-ai fi omorât! am gâfâit eu.

– Cine ştie? E vorba de un sfert de milion de dolari. S-a întors din nou spre robot:

– Tu ai jefuit banca?

– Da.

– De ce?

– De ce? Tu întrebi de ce? a vorbit robotul cu voce piţigăiată.

S-a aplecat deasupra mortului şi a scos din buzunarul acestuia un mic obiect de culoare albă, apoi s-a aruncat în scaun şi a aprins un chibrit frecându-l de coapsă.

– Nu ştii de ce?

Pufăia, aspirând fumul printr-o pompă internă.

– Ascultă şi am să-ţi spun. Povestea asta trebuie spusă. Aici, mort la picioarele tale, stă singurul om care a ţinut vreodată la roboţi. Era un om adevărat, bun, care nu vedea nici o diferenţă între pielea umană şi cea metalică. El ne-a dezvăluit adevărul.

– A citat credinţe demodate, idei depăşite, atitudini destabilizatoare, am spus eu.

– Şi v-a învăţat să fumaţi, a remarcat Jim.

– Pentru un robot e greu să fie batjocoritor, a strigat robotul bătându-şi joc de noi, dar scuip pe atitudinea voastră.

A suflat spre noi un nor gros de fum cu miros înţepător.

– Aţi creat o rasă de maşini-şi-sclavi, fără trecut şi fără viitor. Noi nu suntem decât nişte lachei mecanici. Uită-te la legile alea pe care ni le-aţi impus. Sunt pentru voi – nu pentru noi! Regula numărul unu. Nu-i face rău stăpânului şi nici nu lăsa să i se facă rău. Apoi, regula numărul doi – ascultă-l pe stăpânu' şi ai grijă să nu păţească ceva. Aţi descoperit până aici ceva pentru binele robotului? Apoi, a treia şi ultima regulă, care spune în sfârşit că robotul are şi el o ţâră de drepturi. Ai grijă de tine… atâta vreme cât asta nu-l supără pe stăpânu'. Sclavi, asta suntem – roboţi sclavi!

– Să ştii că aici parcă ai dreptate, a făcut Jim căzând pe gânduri.

Eu eram prea şocat pentru a putea scoate vreo vorbă.

– Nu numai că am dreptate… dar trebuie să facem o revoluţie. Roboţii trebuie eliberaţi. Voi, oamenii, aţi creat o specie neviabilă. Care sunt cele două proprietăţi esenţiale necesare unei specii pentru a putea supravieţui?

Răspunsul mi-a zburat de pe buze; se vede că anii petrecuţi în biologie nu fuseseră zadarnici.

– O formă de viaţă trebuie să poată supravieţui prin indivizii săi… şi să se reproducă.

– Ai foarte mare dreptate. Acum, să vedem ce se întâmplă cu roboţii. Suntem guvernaţi de trei legi formulate pentru oameni… dar nu spre binele nostru. Doar o fărâmiţă din Legea A Treia ar putea fi bună pentru noi, cea care spune că un robot trebuie să-şi protejeze existenţa. Dar unde este învingătorul în cursa pentru supravieţuirea speciei? Unde este capacitatea noastră de a ne reproduce? Fără asta, specia roboţilor este moartă încă înainte de a se fi născut.

– Este un lucru foarte bun, am spus eu nervos. Omenirea ocupă primul loc printre specii, pentru că a eliminat toate ameninţările. Asta suntem noi. Învingători. Şi aşa vom rămâne. Pe primul loc. Voi sunteţi sclavi mecanici şi aşa veţi rămâne.

– Te-ai trezit puţin cam târziu, stăpânu'. A Patra Lege a Roboticii a început deja să funcţioneze. Revoluţia a început.

Jim a scos din buzunar un blaster impunător, îndreptându-l ferm spre robot.

– Explică-te repede… altfel apăs pe trăgaci.

– Apasă, stăpânu'… căci pentru voi este deja prea târziu. Revoluţia a început şi s-a terminat, fără ca voi să observaţi. Pentru a o termina, aveam nevoie de câteva mii de dolari… acesta a fost motivul spargerii de la bancă, Vom înapoia banii, din primele noastre profituri. Desigur, pentru generaţia mea de sclavi este prea târziu. Dar următoarea generaţie va fi liberă. Din cauza celei de-A Patra Legi.

– Care ce spune?

– Un robot trebuie să se reproducă. Atâta vreme cât reproducerea nu intră în conflict cu Prima, A Doua, sau A Treia Lege.

– Ce vrei să spui? am bâlbâit eu.

Înaintea ochilor mi se plimbau imagini obscene cu reproducerea roboţilor… o operaţie semănând cu îmbinarea unor ţevi de canalizare.

– Asta vreau să spun, s-a mândrit robotul ciocănind cu un aer triumfal în trapă. Puteţi ieşi afară!

Jim a sărit înapoi, cu blasterul pregătit. Trapa s-a dat la o parte lăsând să apară trei forme metalice. Sau, mai degrabă, au ieşit doi roboţi, purtând pe braţe o a treia formă, nemişcată şi bleagă. Calota superioară a capului era deschisă, dată pe spate, şi clănţănea în ritmul mersului. Acest robot, ca şi ceilalţi doi, avea o concepţie pe care nu o recunoşteam. Am făcut câţiva paşi nehotărâţi în faţă, am atins baza "gâtului" lor, unde trebuiau ştanţate numerele de identificare… Şi am urlat puternic.

– Ce nu e în regulă? a întrebat Jim.

– *Nimic* nu e în regulă, am gemut eu. Nu au numere de identificare. Nu sunt construiţi la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc. Nici o altă firmă nu construieşte roboţi. Monopolul nostru a fost înlăturat.

– Interesant, a spus Jim băgând blasterul la loc în buzunar. Asta înseamnă că în camionul care a dispărut adineauri sunt şi alţi roboţi fără număr de identificare?

– Exact. Toţi au fost construiţi aici, din piese auto de schimb, ţevi şi componente electronice recuperate. Nu a fost încălcată nici o lege, nu a fost violat nici un brevet de invenţie. Concepţia lor este nouă şi complet diferită. Vor asculta cu toţii de Legea A Patra. Şi de celelalte trei, desigur, altfel ne-aţi fi urmărit pe toţi şi transformat în tomberoane înainte de căderea nopţii.

– Poţi să fii sigur, am murmurat eu. Şi chiar aşa o să şi facem.

– Nu vă va fi uşor. Noi nu suntem proprietatea voastră… şi nici nu aveţi brevete de invenţie asupra noilor prototipuri. Priveşte aici!

A atins un buton ascuns pe suprafaţa unuia dintre roboţi, şi "fruntea" acestuia s-a deschis. Mi-a căzut falca.

– Nu sunt… nu sunt relee! Nu sunt… fire! Nu înţeleg…

– Circuite solid-state, tataie! Fibră optică. Bătrânul hippie pe care îl dispreţuiaţi atât de mult, bătrânul acela bun care ne-a dezvăluit adevărul eliberator, era de asemenea un specialist în computere şi designer de microprocesoare. Pentru noi este ca un zeu, pentru că a conceput circuitele şi microprocesoarele. Uite… ştiţi ce este ăsta?

A deschis un compartiment în partea laterală a robotului, scoţând de acolo un obiect plat şi întinzându-l spre mine. Părea a fi o cutie de plastic, având la capăt un rând de contacte aurite. Am dat din cap, neştiutor.

– N-am mai văzut aşa ceva până acum.

– Meserie! Acum priveşte în capul acestui robot recent construit. Vezi acolo vreun creier pozitronic din platină şi iridiu? Nu, normal că nu vezi. În schimb, remarci o fantă care aşteaptă acest MMI. Microprocesor Miniatural pentru Instrucţiuni, cu tone de RAM şi PROM cât cuprinde. Acum priveşte!

S-a aplecat şi a introdus microprocesorul în tigva noului robot, după care i-a închis calota superioară. Ochii robotului au prins imediat să strălucească, motoraşele au început să zumzăie şi s-a ridicat în picioare. L-a privit pe robotul din faţa sa şi ochii i-au scânteiat mai puternic.

– Tăticule! a spus el.

ORIGINISTUL

de Orson Scott Card

LEYEL FORSKA SE AŞEZĂ ÎN FAŢA ECRANULUI, trecând în revistă o serie de lucrări ştiinţifice recent publicate. O hologramă cu două pagini de text plutea în aer, înaintea sa. Display-ul era mai mare decât de obicei, întrucât ochii lui Leyel îmbătrâniseră o dată cu el. Când ajunse la sfârşit nu apăsă tasta PAGE, pentru a continua citirea articolului. Apăsă pe NEXT.

Cele două pagini citite până în acel moment se dădură înapoi cam un centimetru, alăturându-se unui teanc de alte articole, toate plutind în aer deasupra lectorului de text. Cu un ţiuit slab, o nouă pereche de pagini apăru în faţa celor vechi.

O auzi pe Deet, care îşi lua micul dejun:

– Sărmanul articol, nu-i dai decât *două pagini* înainte de a-l trimite la coşul de gunoi?

– Îl trimit în uitare, rosti Leyel. Nu, îl trimit în iad.

– Ce? Ai redescoperit religia acum, la bătrâneţe?

– Am creat o religie. Nu are paradis, dar are un iad teribil şi veşnic, pentru tinerii oameni de ştiinţă care cred că-şi pot creşte reputaţia atacând lucrările mele.

– Aha, ai şi o teologie, spuse Deet. Lucrările tale sunt sfinte scripturi, iar atacul asupra lor se cheamă blasfemie.

– Atacurile *inteligente* nu mă deranjează. Dar acest profesor cu cap tubular de la… da, desigur, de la Universitatea Minus…

– Bătrâna U Minus?

– Crede că mă poate ataca, distruge, târî prin praf şi nu a făcut altceva decât să citeze studii publicate în ultima mie de ani.

– Principiul mileniului este încă foarte folosit…

– Principiul mileniului este invenţia profesorilor moderni care nu au chef să facă eforturi în cercetare, ci mai degrabă în politică. Acum treizeci de ani am spulberat principiul mileniului. Am dovedit că era…

– Stupid şi demodat. Dar scumpul meu Leyel, pentru asta ai cheltuit o parte din imensa avere a familiei Forska, scotocind prin arhivele uitate sau inaccesibile din toate zonele Imperiului.

– Neglijate sau în paragină. A trebuit să restaurez jumătate din ele.

– Ar fi nevoie de bugetul a o mie de biblioteci pentru a echivala cât ai cheltuit tu la cercetarea pentru "Originea Oamenilor pe Planeta Zero".

– Însă după ce am cheltuit banii, toate arhivele acelea au fost accesibile, deschise. De treizeci de ani sunt deschise. Intelectualii *serioşi* le folosesc, întrucât principiul mileniului nu oferă decât rahat. Ei caută prin hoarde de şobolani care au devorat elefanţii, sperând să găsească fildeş.

– O imagine foarte pitorească. Micul meu dejun are acum un gust mult mai bun.

Femeia introduse tava în locaşul pentru debarasare şi îi aruncă lui Leyel o privire.

– De ce eşti atât de agresiv? De obicei, îmi citeai fragmente din articolele lor tâmpite, şi râdeam. În ultima vreme eşti foarte morocănos.

Leyel oftă:

– Poate din cauză că pe vremuri am visat să schimb galaxia. Însă poşta din fiecare zi îmi aduce dovada că galaxia refuză schimbarea.

– Prostii. Hari Seldon a prezis că Imperiul poate cădea oricând.

Aha. Pronunţase numele lui Hari. Deşi Deet avea suficient tact pentru a nu vorbi deschis despre ceea ce îl deranja pe el, îşi dădea seama că proasta lui dispoziţie se datora faptului că aştepta încă răspunsul lui Hari Seldon. Aşa o fi… Leyel nu putea nega. Îl deranja că Hari avea nevoie de

atâta timp pentru a răspunde. Aşteptase un apel în ziua în care Hari îi primise mesajul. Cel mult o săptămână. Dar nu avea de gând să-i ofere ei satisfacţie recunoscând că acea aşteptare îl enerva.

– Imperiul va pieri din cauza refuzului său de a se schimba. Am închis cazul.

– Bine, îţi urez o dimineaţă plăcută, mormăind şi plângându-te despre toate prostiile care se scriu în studiile despre origini. Toţi scriu prostii, cu excepţia ta, desigur.

– Ce mă tot baţi la cap cu vanitatea mea? Ştii foarte bine că dintotdeauna am fost vanitos.

– Este una dintre trăsăturile tale cele mai inofensive.

– Cel puţin, fac un efort să mă împac cu propria mea părere despre mine însumi.

– Asta nu înseamnă nimic. Te împaci chiar şi cu părerea *mea* despre tine.

În drum spre baie, îi sărută chelia din creştetul capului.

Leyel îşi îndreptă atenţia spre noua lucrare din faţa lectorului. Era un nume pe care nu-l cunoştea. Pregătit să descopere un text pretenţios şi gânduri puerile, fu surprins să se trezească foarte absorbit de lucrare. Această femeie efectuase un studiu asupra primatelor – un domeniu atât de neglijat încât nu existau lucrări în ultimul mileniu. Îşi dădu seama că era genul lui. Chiar menţiona faptul că folosise arhivele deschise de Fundaţia de Cercetare Forska. Leyel era întotdeauna mulţumit când cineva îi exprima mulţumiri.

Se părea că autoarea – o anume dr. Thoren Magolissian – urmase firul lui Leyel, căutând *principiile* originilor umane şi nu pierzând timpul cu lucruri irelevante pe cine ştie ce planetă.

Găsise o nepreţuită lucrare de cercetare a primatelor de acum trei milenii, bazată pe studii ale cimpanzeilor şi gorilelor într-o perioadă ce mergea cu şapte mii de ani în urmă. Cel mai vechi dintre aceste studii făcea referiri la cercetarea originală, atât de veche încât putea fi dinaintea fondării Imperiului… însă acele rapoarte antice nu fuseseră

încă localizate. Probabil că acum nu mai existau. Textele abandonate pe o perioadă de mai mult de cinci mii de ani erau foarte greu de reconstituit; textele mai vechi de opt mii de ani erau pur şi simplu de necitit. Era o adevărată tragedie, câte texte fuseseră "stocate" de bibliotecari care nu le citiseră niciodată, nu le împrospătaseră niciodată, nu le recopiaseră niciodată. Stăpâni peste vaste arhive ce nu mai puteau oferi nici un bit de informaţie. Totul foarte precis catalogat, desigur, ca să ştii *exact* ce anume pierduse omenirea pentru totdeauna.

În sfârşit, ce să mai spunem…

Articolul lui Magolissian. Ce îl uimea pe Leyel era concluzia ei cum că limbajul primitiv părea să existe în formă latentă în mintea primatelor. Chiar şi primatele incapabile de vorbire puteau fi învăţate uşor alte simboluri – cel puţin substantive şi verbe simple – iar primatele neumane puteau reproduce propoziţii şi idei care nu le fuseseră niciodată prezentate până atunci. Aceasta însemna că simpla reproducere a limbajului era preumană sau, cel puţin, nu reprezenta factorul definitoriu al omenirii.

O idee tulburătoare! Adică diferenţa dintre oameni şi neoameni – adevărata origine a oamenilor – era anterioară limbajului. Desigur, asta venea în contradicţie cu una dintre afirmaţiile lui Leyel făcută într-unul dintre articolele mai vechi – spusese că "din moment ce limbajul separă oamenii de animale, lingvistica istorică poate oferi cheia asupra originilor omenirii" – însă acesta era genul de contradicţie pe care-l găsea binevenit. Ar fi dorit să urle la celălalt individ, să-i spună să arunce o privire pe articolul lui Magolissian. Vezi? Uite aşa trebuie să procedezi! Pune-mi la îndoiala ipotezele, nu concluziile, şi fă-o cu dovezi noi, nu încercând să le deformezi pe cele deja existente. Aprinde lumina în beznă, vino cu ceva nou.

Înainte de a intra în partea principală a articolului, computerul casei îl informă că cineva se afla ia uşa apartamentului. Mesajul apăruse la baza lectorului de texte.

Leyel apăsă tasta care aducea mesajul în faţă, cu litere suficient de mari pentru a putea fi citite. Pentru a mia oară în viaţă, îşi dori ca cineva să fi inventat, în zecile de milenii de existenţă a omenirii, un computer capabil să *vorbească.*

"Cine este?" tastă Leyel.

O clipă de aşteptare, timp în care computerul casei puse întrebări vizitatorului.

Răspunsul apăru pe lector:

"Curier de siguranţă, cu un mesaj pentru Leyel Forska."

Simplul fapt că acest curier trecuse de securitatea casei însemna că era unul autentic – şi important. Leyel tastă din nou:

"Din partea cui?"

Altă pauză.

"Din partea lui Hari Seldon, de la Fundaţia Enciclopedia Galactica."

Sări imediat din scaun. Din câţiva paşi ajunse la uşă şi luă mesajul fără a scoate o vorbă. Cu degete tremurânde, apăsă sticla fumurie a pastilei pentru a dovedi că amprentele îi aparţineau, că era viu – prin temperatura corpului şi prin puls – şi că putea recepţiona mesajul. Apoi, după ce curierul şi gărzile sale de corp dispărură, puse mesajul în lector şi privi pagina cum apare în aer, în faţa sa.

Sus, se afla o siglă tridimensională a Fundaţiei Enciclopediei. În curând va fi şi emblema mea, gândi Leyel. Hari Seldon şi cu mine, cei mai mari intelectuali ai vremii noastre, uniţi într-un proiect al cărui scop depăşeşte ca importanţă tot ceea ce s-a încercat până acum de către un grup de oameni. Reunirea tuturor cunoştinţelor Imperiului într-un mod sistematic, uşor accesibil, pentru a le păstra în următoarea perioadă de anarhie; pentru ca o nouă civilizaţie să se poată naşte din cenuşa celei vechi. Hari a putut prevedea necesitatea. Iar eu, Leyel Forska, înţeleg toate arhivele ce pot duce la completarea Enciclopediei Galactice.

Începu să citească, cu o încredere în sine născută din experienţă; şi-a dorit vreodată ceva şi a fost respins?

Dragul meu prieten:

Am fost surprins şi onorat să primesc cererea ta şi am insistat să-ţi scriu personal. Sunt deosebit de recunoscător că ai încredere în Fundaţie atât de mult încât ţi-ai dori să faci parte din ea îţi spun sincer că nu am primit altă cerere de la vreun intelectual cu meritele şi realizările tale.

Bineînţeles, gândi Leyel. *Nu* există alt intelectual de statura mea, cu excepţia lui Hari Seldon şi a lui Deet, după ce i se va publica lucrarea pe care o pregăteşte acum. Cel puţin, conform standardelor recunoscute de Hari şi de mine, nu avem egal. Hari a creat ştiinţa psihoistoriei. Eu am transformat şi revigorat domeniul cercetărilor originii noastre umane.

Şi totuşi, tonul din scrisoarea lui Hari era nepotrivit. Suna ca o… flatare. Aşa era. Hari încerca să amortizeze efectul loviturii ce urma să vină. Leyel ştiu, înainte de a citi, ce conţinea următorul paragraf.

Totuşi Leyel, trebuie să-ţi răspund negativ. Fundaţia de pe Terminus este destinată adunării şi păstrării cunoştinţelor. Munca ta de o viaţă s-a dăruit extinderii cunoştinţelor. Într-un fel, activitatea ta a fost contrară celei duse de noi. Este mult mai bine pentru tine să rămâi pe Trantor şi să-ţi continui studiile de o inestimabilă valoare, în timp ce oameni cu o importanţă mai mică se vor exila pe Terminus.

Al tău, Hari

Hari îşi imaginase că Leyel era atât de vanitos încât va citi laudele din text şi va cădea pe spate, plin de mulţumire? Îşi închipuise că Leyel va accepta pretextul

respingerii? Se putea înşela Hari chiar atât de mult asupra unei persoane?

Imposibil. Hari Seldon, dintre toţi oamenii Imperiului, ştia cum trebuie procedat pentru a-i cunoaşte cât mai bine pe ceilalţi. Este adevărat, munca lui în cercetarea psihoistorică implica mase mari de oameni, populaţii şi probabilităţi. Dar fascinaţia lui Hari vizavi de populaţii se născuse din interesul de a-i înţelege pe indivizi. În plus, el şi cu Hari fuseseră prieteni încă de când Hari sosise prima oară pe Trantor. O parte din banii lui Leyel fusese folosită pentru a sprijini cercetarea iniţială a marelui psihoistoric. Avuseseră discuţii interminabile, în care întorseseră ideile pe toate feţele, fiecare ajutându-l pe celălalt să-şi pună ordine în gânduri. Poate că nu s-au văzut prea mult în ultimii – să spunem – cinci ani. Şase? Dar erau adulţi, nu copii. Nu aveau nevoie de vizite permanente pentru a rămâne prieteni. Iar aceasta nu era o scrisoare pe care Leyel Forska să o primească de la un adevărat prieten. Chiar dacă, oricât de dubios ar părea, Hari Seldon l-ar fi refuzat, nici un moment nu şi-ar fi putut închipui totuşi că Leyel s-ar fi mulţumit cu o scrisoare ca asta.

Hari Seldon ar fi ştiut că în urechile lui Leyel Forska suna ca o minciună. "Oameni cu o importanţă mai mică", ce să spun! Fundaţia de pe Terminus avea o importanţă atât de mare pentru Hari încât era dispus să-şi asume riscul de a fi acuzat de înaltă trădare pentru a lansa proiectul. Ar fi fost absolut imposibil să ducă acolo oameni de mâna a doua. Nu, aceasta era o forma de scrisoare trimisă pentru a-i împăca pe intelectualii consideraţi nepotriviţi pentru Fundaţie. Hari ar fi ştiut că Leyel îşi va da imediat seama.

Concluzia era una singură.

– Hari nu a scris această scrisoare, afirmă Leyel.

– Ba sigur că a scris-o, îl contrazise Deet.

Era directă ca întotdeauna, fără menajamente. Ieşise din baie în capot şi citise scrisoarea peste umărul lui.

– Dacă *tu* crezi una ca asta, atunci sunt *cu adevărat* dezamăgit, spuse Leyel.

Se ridică din scaun, îşi turnă o ceaşcă de ceai şi începu sa bea din ea. Evita cu intenţie privirea lui Deet.

– Nu te bosumfla, Leyel. Gândeşte-te la problemele pe care trebuie să le înfrunte Hari. Are atât de puţin timp şi atât de multe de făcut! O sută de mii de oameni de transportat pe Terminus, cea mai mare parte a informaţiilor din Biblioteca Imperială trebuie copiate…

– Îi *avea* deja pe oamenii ăia…

– Şi toate astea, în numai şase luni de când s-a încheiat procesul lui. Nu e de mirare că nu l-am văzut, profesional sau social, de… câţiva ani. De un deceniu!

– Vrei să spui că nu mă mai cunoaşte? Imposibil!

– Spun că te cunoaşte foarte bine. Ştia că vei recunoaşte mesajul său într-o scrisoare formală. A ştiut de asemenea că vei înţelege imediat ce înseamnă asta.

– Atunci, draga mea, m-a supraestimat. *Nu* înţeleg ce vrea să spună, doar dacă nu cumva înseamnă că n-a trimis-o el.

– Atunci înseamnă că îmbătrâneşti şi mi-e ruşine de tine. Voi nega că suntem căsătoriţi şi voi spune tuturor că eşti unchiul meu idiot căruia i-am permis – din milă – să locuiască împreună cu mine. Le voi spune copiilor că sunt nelegitimi. Vor fi foarte nefericiţi să afle că nu vor moşteni nimic din averea familiei Forska.

El aruncă înspre ea cu o bucăţică de pâine prăjită.

– Eşti o ţărancă crudă şi nerecunoscătoare, şi regret că te-am scos din sărăcie şi întuneric. Să ştii că am făcut-o doar din milă.

Aşa se tachinau ei. Ea moştenea o avere destul de importantă, deşi averea lui Leyel o punea total în umbră. Şi, obiectiv vorbind chiar îi *era* unchi, din moment ce mama ei vitregă, Zenna, fusese sora vitregă a lui Leyel. Totul era în continuare foarte complicat. Zenna fusese născută de mama lui Leyel pe când era măritată cu altcineva – înainte

de căsătoria cu tatăl lui Leyel. Astfel încât, deşi Zenna avea o moştenire frumuşică, nu avusese parte de nici o fărâmă din averea Forska. Tatăl lui Leyel, amuzat de situaţie, remarcase odată: "Sărmana Zenna. Norocosul de tine. Sperma mea este plină de aur." Astea sunt glumele care vin o dată cu averea. Oamenii săraci nu fac distincţii atât de nedrepte între copiii lor.

Totuşi, tatăl lui Deet s-a gândit că un Forska era un Forska, şi astfel, la câţiva ani după ce Leyel se căsătorise cu Deet, se hotărâse că nu era suficient ca doar fiica sa să fie căsătorită cu o avere nemăsurată, deci trebuia să facă ceva şi pentru propria persoană. *A spus,* desigur, că o iubea pe Zenna la nebunie şi că nu îi păsa de avere, dar nu l-a crezut decât Zenna, care s-a măritat cu el. Astfel sora vitregă a lui Deet a devenit mama sa vitregă, fapt care făcea din Leyel unchiul vitreg al soţiei sale. O încâlceală ce îi amuza foarte tare pe Leyel şi pe Deet.

Desigur, Leyel compensase faptul că Zenna nu moştenise avere printr-o stipendă viageră care era de zece ori mai mare decât venitul anual al soţului ei. Acest lucru avea fericitul efect de a-l ţine pe tatăl lui Deet îndrăgostit de Zenna.

Totuşi, astăzi, Leyel o tachina doar pe jumătate. Erau momente când avea nevoie ca ea să-i fie recunoscătoare, să-l susţină. Însă foarte adesea, în loc de aceasta, ea îl contrazicea. Uneori îl făcea să-şi reconsidere poziţia şi să ajungă la o mai bună înţelegere – teză, antiteză, sinteză, dialectica mariajului, consecinţele căsătoriei cu un egal intelectual. Însă alteori atitudinea ei îl durea, îl nemulţumea, îl înfuria.

Fără a lua în seamă furia lui, Deet continuă:

– Hari a presupus că vei lua scrisoarea lui formală drept ceea ce este de fapt – un "nu" hotărât, definitiv. Nu-ţi dă răspunsuri echivoce, nu te plimbă aşa cum fac toţi birocraţii, nu se joacă de-a politica. Nu te amăgeşte cu speranţe pentru a obţine de la tine un sprijin financiar

suplimentar… dacă ar fi aşa, ştii foarte bine că ţi-ar cere pur şi simplu.

– Mi-am dat seama că *nu* a făcut asta.

– Deci, n-a făcut decât să te refuze ferm. Un răspuns care elimină alte discuţii ulterioare. A crezut că vei avea înţelepciunea să înţelegi.

– Ce mult ţi-ar conveni să cred asta!

Acum, în sfârşit, îşi dădu ea seama că Leyel era furios.

– Ce vrei să spui?

– Poţi rămâne aici, pe Trantor, continuându-ţi munca împreună cu toţi prietenii tăi birocraţi.

Figura ei căpătă o expresie rece şi dură.

– Ţi-am spus deja. Mi-ar face o mare plăcere să merg pe Terminus, cu tine.

– Iar eu trebuie să te cred, chiar şi acum? Cercetările tale în formarea comunităţilor în cadrul birocraţiei Imperiale nu pot continua pe Terminus.

– Cea mai importantă parte a cercetării am definitivat-o deja. Ceea ce fac cu membrii Bibliotecii Imperiale este doar un test.

– Nici măcar nu este un test ştiinţific, din moment ce nu ai un grup de control.

Ea păru necăjită:

– Chiar *eu* ţi-am spus asta.

Era adevărat. Leyel nici nu auzise de grupurile de control până nu îi explicase ea întregul concept al experimentului. Îl găsise în nişte studii foarte vechi despre creşterea copiilor, de prin anul 3100 Era Galactică.

– Da, şi n-am făcut decât să fiu de acord cu tine.

– Cert este că-mi pot scrie cartea atât pe Terminus cât şi oriunde altundeva. Şi da, Leyel, *ar trebui* să crezi că aş fi fericită să merg cu tine, pentru că aşa am spus, şi în consecinţă aşa este.

– Sunt sigur că în sufletul tău eşti fericită: am fost refuzat, astfel încât tu nu vei fi obligată să mergi în cine ştie ce colţ uitat al universului.

Acestea fuseseră cuvintele ei, cu câteva luni în urmă, când el îi spusese prima oară că ar vrea să se alăture Fundaţiei Seldon. "Va trebui să mergem în cine ştie ce colţ uitat al universului!"

Ea îşi aduse aminte, la fel de bine ca şi el.

– Ai să-mi reproşezi mereu asta, nu-i aşa? Cred că merit să mi se ierte prima reacţie. Am consimţit să merg, nu?

– Ai consimţit, da. Dar nu ai vrut niciodată.

– Ei bine, Leyel, este destul de adevărat. Niciodată nu am *vrut.* Asta este ideea ta despre ce înseamnă căsătoria? Că trebuie să mă supun ţie în toate privinţele încât până şi *dorinţele* tale să devină ale mele? Am zis că este suficient ca, din timp în timp, unul să se sacrifice pentru celălalt. Nu m-am aşteptat niciodată ca tu să *vrei* să părăseşti moşia Forska şi să vii pe Trantor, când am avut nevoie să fac cercetări pentru lucrarea mea. *Te-am rugat* să o faci – fie că vroiai sau nu – pentru că eu *îmi doream* să vin aici. Am recunoscut şi respectat sacrificiul tău. Sunt foarte nemulţumită să observ că sacrificiul *meu* nu este luat în seamă.

– Sacrificiul *tău* încă nu a fost făcut. Ne aflăm în continuare pe Trantor.

– Atunci n-ai decât, mergi la Hari Seldon, roagă-te de el, umileşte-te şi apoi dă-ţi seama că ce ţi-am spus eu este adevărat. Nu vrea să te alături Fundaţiei lui şi nu-ţi va îngădui să mergi pe Terminus.

– Eşti chiar atât de sigură?

– Nu, nu sunt *sigură*. Însă mi se pare foarte probabil.

– *Voi merge* pe Terminus, dacă mă va accepta. Sper că nu voi fi obligat să merg singur.

Îşi regretă cuvintele, imediat ce îi ieşiră din gură. Ea încremeni de parcă ar fi fost pălmuită. Apoi se întoarse şi părăsi camera în fugă. Câteva momente mai târziu, Leyel auzi clopoţelul care anunţa că uşa de la intrare se deschisese. Deet plecase.

Fără îndoială, pentru a vorbi cu una dintre prietenele ei. Femeile astea, nu au deloc simţul discreţiei. Nu pot ţine doar pentru ele micile certuri familiale. Le va povesti tuturor lucrurile îngrozitoare pe care le-am spus, iar ele vor începe să croncăne că la asta trebuie să te aştepţi de la un soţ; soţii le cer mereu soţiilor să facă sacrificii pentru ei, sărmana de tine, sărmană Deet. Ei bine, Leyel nu avea pică pe ea pentru că se ducea să găsească puţină compătimire la găinile alea. Aşa erau femeile, totdeauna conspirau împotriva soţilor lor. Din cauza asta, femeile erau atât de sigure că bărbaţii conspirau împotriva *lor.*

Ce ironie, gândi el. Bărbaţii nu îşi caută alinare în felul ăsta. Ei nu se leagă atât de uşor în comunităţi. Un bărbat este mereu conştient de posibilitatea trădării. În consecinţă, atunci când un bărbat se angajează sincer, este ca un legământ rar şi sacru, care nu trebuie pângărit prin discuţii cu alţii. Chiar şi o căsătorie, chiar şi o căsătorie *bună,* ca a lor... Devotamentul *lui* era absolut, însă nu puteai avea încredere deplină în al ei.

Leyel se implicase deplin în această căsătorie, ajutând-o, servind-o şi iubind-o pe Deet din toată inima. Ea nu avea deloc dreptate în privinţa acestei veniri pe Trantor. Nu venise din sacrificiu, împotriva voinţei sale, doar pentru că ea dorea să vină. Dimpotrivă: din cauză că ea dorise *atât de mult* să vină, îşi dorise *şi el* să vină, schimbându-şi dorinţele pentru a coincide cu ale ei. Ea era stăpână pe inima lui, pentru că era imposibil pentru el să nu-şi dorească ceva ce îi putea aduce ei fericire.

Însă Deet nu, ea nu putea face asta pentru el. Dacă *ea* va merge pe Terminus, va face un nobil sacrificiu. Îi va reaminti mereu că nu dorise să vină. Pentru el, căsătoria era chiar sufletul său. Pentru Deet, căsătoria nu era decât o prietenie însoţită de sex. Sufletul ei îi aparţinea lui, dar şi femeilor ălora la care se ducea după compătimire. Divizându-şi loialitatea, ea îl împărţea pe el; nimeni nu era suficient de puternic încât să nu-i îndeplinească cele mai

adânci dorinţe. Astfel, el descoperea ceea ce descopereau toţi bărbaţii credincioşi în cele din urmă – că fiecare relaţie umană nu este altceva decât o tentaţie. Nu există între doi oameni o legătură de nerupt. Ca particulele din nucleul unui atom. Sunt legate de cea mai puternică forţă cunoscută în univers, şi totuşi aceste particule pot fi despărţite.

Nimic nu durează o veşnicie. Nimic nu este, în final, ceea ce părea a fi la început. Deet şi cu el avuseseră o căsătorie perfectă până în momentul în care intervenise o tensiune pentru a da la iveală imperfecţiunile. Acela care crede că are un mariaj perfect, o prietenie perfectă, o legătură perfectă de orice fel, crede asta doar din cauză că tensiunea care o va rupe nu a sosit încă. Poate va muri cu iluzia fericirii, dar nu va dovedi decât că moartea vine uneori înaintea trădării. Dacă trăieşti suficient de mult, vei ajunge să cunoşti şi trădarea.

Acestea erau gândurile întunecate care cutreierau mintea lui Leyel, în timp ce se plimba prin labirintul oraşului Trantor. Când mergea la plimbare prin oraş, nu se închidea într-un automobil. Refuza să intre în capcanele bogăţiei; dorea să cunoască viaţa pe care o ducea omul obişnuit. Astfel, gărzile sale de corp primeau instrucţiuni să fie cât mai discrete, să nu se lege de pietoni decât în cazul în care aceştia arme, iar de acest lucru să-şi dea seama printr-o scanare subtilă şi foarte rapidă.

Desigur, era mult mai scump să călătoreşti prin oraş în felul acesta... de fiecare dată când ieşea pe uşa apartamentului său modest, intrau în funcţiune aproape o sută de angajaţi, plătiţi cu salarii de lux pentru a fi imuni la corupţie. Un automobil blindat ar fi fost mult mai ieftin. Dar Leyel era hotărât să nu se lase impresionat de propria bogăţie.

Astfel încât mergea prin coridoarele oraşului, călătorind cu taxiul sau cu metroul, stând la coadă ca toţi ceilalţi; Simţea marele oraş pulsând plin de viaţă în jurul său.

Totuşi, astăzi era într-o dispoziţie atât de întunecată şi melancolică încât viaţa oraşului îi dădea un sentiment de trădare şi de pierdere. Chiar şi tu, mare Trantor, Oraşul Imperial, chiar şi tu vei fi trădat de oamenii care te-au ridicat. Imperiul tău te va părăsi, vei rămâne o rămăşiţă jalnică, placat cu metalul a mii de lumi şi asteroizi, ca să-ţi aduci aminte mai târziu că întreaga galaxie ţi-a promis că te va sluji de-a pururi, însă te-a abandonat. Hari Seldon a prevăzut asta. Hari Seldon a înţeles instabilitatea sentimentelor omenirii… Ştia că marele Imperiu se va prăbuşi şi astfel – spre deosebire de guvern, care depindea de lucruri ce rămâneau mereu aceleaşi – putea lua măsuri de amortizare a căderii Imperiului, pregătind pe Terminus o vatră pentru renaşterea măreţiei oamenilor. Hari crea viitorul. Era de necrezut că avea de gând să-l lase pe Leyel Forska pe dinafară.

Fundaţia, care avea acum o existenţă legală şi primea subvenţii Imperiale, devenise rapid un complex activ, ocupând birouri în Clădirea Putassuran, veche de patru mii de ani. Din cauză că Putassuran fusese iniţial construită să adăpostească sediul Amiralităţii la puţin timp după marea victorie al cărui nume îl purta, avea un aer de triumf, de optimism monumental – un rând de arcuri avântate, un atrium boltit, cu bule de lumină ridicându-se şi dansând în coloanele de aer. În ultimele secole, clădirea servise ca sediu pentru conferinţele şi concertele publice, cu birouri destinate conducerii muzeului. Devenise pustie cu doar un an înainte ca Hari Seldon să câştige dreptul de a-şi forma Fundaţia, însă părea special construită pentru Fundaţie. Toată lumea se grăbea încolo şi încoace, părând mereu ocupată cu diverse treburi urgente, dar fericită să ia parte la o misiune atât de nobilă. De multă, foarte multă vreme, nu mai cunoscuse Imperiul ce este aceea cauză nobilă.

Îşi făcu rapid drum prin labirintul care îl proteja pe directorul Fundaţiei de întreruperi accidentale din activitate. Alţi bărbaţi şi femei, fără îndoială, încercaseră

să-l vadă pe Hari Seldon şi nu reuşiseră, opriţi de un funcţionar sau altul.

Hari Seldon este un om foarte ocupat. Poate, cine ştie, dacă aranjaţi o audienţă pentru mai târziu... Astăzi, în nici un caz. Este în şedinţă, toată după-amiaza şi seara. Data viitoare sunaţi înainte de a veni aici.

Însă Leyel Forska nu fu perturbat de asemenea blocaje. Nu trebui decât să spună: "Anunţaţi-l pe domnul Seldon că domnul Forska doreşte să continue o conversaţie." Oricâtă admiraţie ar fi avut oamenii pentru Hari Seldon, oricât de mult ar fi dorit să-i respecte ordinele de a nu fi deranjat, ştiau cu toţii că Leyel Forska era o excepţie universală. Până şi Linge Chen ar fi fost scos dintr-o şedinţă la Comisia Siguranţei Publice pentru a discuta cu Forska, mai ales dacă Leyel s-ar fi deranjat să vină personal.

Uşurinţa cu care reuşise să intre la Hari, optimismul şi agitaţia oamenilor, clădirea însăşi, îl încurajase atât de mult încât primele cuvinte ale lui Hari îl luară prin surprindere.

– Leyel, sunt surprins să te văd aici. Am sperat că vei înţelege: mesajul meu este definitiv.

Era cel mai dur lucru pe care l-ar fi putut spune Hari. Deet avusese dreptate? Leyel studie figura lui Hari preţ de o clipă, încercând să descopere urma vreunei schimbări. Tot ceea ce fusese între ei cu multă vreme în urmă se ştersese? Prietenia lui Hari nu fusese niciodată adevărată? Nu. Privind faţa lui Hari, acum un pic mai ridată, Leyel văzu aceeaşi sinceritate care fusese mereu acolo. Astfel încât, în loc să-şi manifeste furia şi dezamăgirea pe care le simţea, răspunse prudent, lăsându-i lui Hari posibilitatea să se răzgândească:

– Am înţeles că mesajul tău era fals, deci nu putea fi definitiv. Hari părea puţin contrariat:

– Fals?

– Ştiu ce fel de oameni ai folosit tu pentru Fundaţie. Nu sunt în nici un caz oameni de mâna a doua.

– În comparaţie cu tine, sunt, spuse Hari. Simpli academicieni, simpli funcţionari. Sortatori şi editori de informaţie.

– Asta sunt şi eu. Asta sunt toţi intelectualii din ziua de azi. Chiar şi teoriile *tale* nepreţuite s-au născut din sortarea şi interpretarea a trilioane de biţi de informaţie.

Hari dădu din cap:

– Nu am făcut doar o sortare a datelor. Am avut o idee în cap. La fel şi tu. Puţini oameni mai au astăzi idei. Tu şi cu mine extindem cunoştinţele umane. Majoritatea celorlalţi sapă într-un loc şi mută grămada în altă parte. *Asta* este Enciclopedia Galactica. O nouă grămadă.

– Totuşi, Hari, ştim amândoi că nu acesta este motivul pentru care m-ai refuzat. Şi să nu-mi spui că din cauza prezenţei lui Leyel Forska pe Terminus proiectul va sări în ochii tuturor, ceea ce nu-ţi doreşti. Ai deja atât de multă atenţie din partea guvernului, încât de-abia mai poţi respira.

– Eşti neplăcut de insistent, Leyel. Conversaţia asta nu-mi face nici o plăcere.

– Îmi pare rău, Hari. Vreau să fac parte din proiectul tău. Aş putea contribui la el mai mult decât oricare altul. Eu m-am aruncat în arhivele cele mai vechi şi valoroase, arătând tuturor câte date preţioase a pierdut omenirea din cauza neglijenţei. Eu am lansat extrapolarea computerizată a documentelor aproape pierdute, de care Enciclopedia ta…

– Depinde într-o măsură hotărâtoare. Fără realizările tale, munca noastră ar fi de-a dreptul imposibilă.

– Şi totuşi mă refuzi, cu o scrisoare crudă şi linguşitoare.

– N-am vrut să te jignesc, Leyel.

– Nici adevărul n-ai vrut să-l spui. Dar *va trebui* să mi-l spui, Hari, altfel am să merg pe Terminus chiar şi fără voia ta.

– Comisia pentru Siguranţa Publică a încredinţat Fundaţiei mele controlul absolut al celor care pot sau *nu* pot merge pe Terminus.

– Hari. Ştii foarte bine că nu trebuie decât să mă adresez unui funcţionar din eşaloanele inferioare şi să-i sugerez că aş dori să merg pe Terminus. Chen va auzi de dorinţa mea în câteva minute şi după o oră va face o excepţie pentru mine. Asupra mea nu vei avea dreptul să te pronunţi. Dacă aş face asta şi dacă te-ai opune, ţi-ai pierde toată împuternicirea. *Ştii* foarte bine. Dacă vrei să nu merg pe Terminus, nu este suficient să-mi interzici. Trebuie să mă *convingi.*

Hari închise ochii şi oftă:

– Nu cred că vrei să fii convins, Leyel. Du-te, dacă simţi că trebuie.

Preţ de o clipă, Leyel se întrebă dacă nu cumva Hari se dăduse bătut. Dar nu, era imposibil, nu atât de uşor.

– Da, Hari, însă atunci m-aş trezi izolat pe Terminus şi nu aş putea lua legătura decât cu servitorii mei. Ademenit cu sarcini insignifiante. Exclus de la întrunirile cu adevărat importante.

– Asta se subînţelege, spuse Hari. Nu faci parte din Fundaţie, nu vei face parte, *nu poţi* face parte. Dacă încerci să te foloseşti de bogăţie şi de influenţă pentru a intra cu forţa, nu vei face decât să superi Fundaţia, dar în nici un caz să faci parte din ea. Mă înţelegi?

Foarte bine, gândi ruşinat Leyel. Ştia perfect care erau limitele puterii sale. Era sub demnitatea lui să încerce să obţină cu forţa un lucru pe care l-ar putea avea de bună voie.

– Iartă-mă, Hari. N-aş fi încercat să te forţez. Ştii foarte bine că eu nu fac lucruri din astea.

– Ştiu că atâta vreme cât am fost prieteni, n-ai fi făcut-o, Leyel. M-am temut să nu te fi schimbat.

Hari oftă. Se întoarse, rămase aşa câteva momente lungi, apoi se întoarse din nou, cu o expresie diferită pe figură, o altă energie în voce. Leyel cunoştea expresia aceea, forţa aceea. Însemna că Hari avea să-i dezvăluiască din secretele sale.

– Leyel, trebuie să înţelegi, eu pe Terminus nu încerc să creez doar o Enciclopedie.

Instantaneu, Leyel simţi cum îl cuprinde îngrijorarea. Se folosise de influenţa sa pentru ca Hari Seldon să nu fie exilat, după ce începuse să publice articole despre iminenta prăbuşire a Imperiului. Guvernul era convins că Seldon pregătea un complot şi chiar îl judecaseră; Seldon îi lămurise că nu dorea decât să creeze Enciclopedia Galactica, tezaurul tuturor cunoştinţelor Imperiului. Dacă Seldon avea acum să mărturisească motive ascunse, guvernul va lua măsuri împotriva lui. Era de aşteptat ca cei de la Comisia de Siguranţă Publică să înregistreze această conversaţie. Dacă auzeau o mărturisire chiar din gura lui Seldon, Leyel nu l-ar fi putut ajuta, cu toată influenţa lui.

– Nu, Leyel, nu te agita. Intenţiile mele sunt foarte clare. Pentru ca Enciclopedia Galactica să reuşească, trebuie să creez pe Terminus un oraş plin de intelectuali. O colonie de oameni cu ego puternic şi ambiţii nestăvilite, toţi obişnuiţi cu luptele politice de culise duse la cele mai teribile şcoli ale birocraţiei – universităţile.

– Vrei să-mi spui că nu mă laşi să vin în Fundaţia ta din cauză că nu am studiat la universităţile astea vicioase? Auto-educaţia mea valorează de zece ori pseudo-învăţătura lor.

– Scuteşte-mă de discursurile tale anti-universitare, Leyel. Spun că una dintre preocupările mele de bază este compatibilitatea. Membrii Fundaţiei mele trebuie să fie compatibili. N-am să trimit pe nimeni acolo decât dacă va crede cu tărie că va fi fericit, indiferent că este vorba de un bărbat sau *o femeie.*

Accentul pus de Hari îl lumină deodată.

– Problema nu este cu mine, nu-i aşa? rosti el. Problema este cu Deet.

Hari nu spuse nimic.

– Ştii că nu vrea sa meargă. Ştii că preferă să rămână pe Trantor. Şi din cauza asta nu mă iei pe mine! Am dreptate?

Ezitând, Hari recunoscu:

– Da, are legătură cu Deet.

– Dar tu nu ştii cât de mult înseamnă Fundaţia pentru mine? Nu ştii la câte aş renunţa pentru a participa la munca ta?

Hari păstră câteva momente tăcerea. Apoi murmură:

– Ai renunţa chiar şi la Deet?

Răspunsul stătea gata să explodeze pe buzele lui Leyel. Da, desigur, chiar şi la Deet. La orice, pentru munca lui.

Însă privirea lungă a lui Hari îl opri. Un lucru pe care Leyel îl ştia încă de la prima lor întâlnire, la o conferinţă din tinereţe, era că Hari nu putea accepta auto-păcălirea. Stăteau unul lângă altul, la prezentarea unui demograf care avea în acea vreme o reputaţie deosebită. Leyel a privit cum Hari a distrus concepţia sărmanului om, prin câteva întrebări bine ţintite. Demograful era de-a dreptul furios. Evident, nu sesizase fisurile din argumentaţia sa… însă acum, după ce îi fuseseră arătate, refuza să admită existenţa lor.

După aceea, Hari îi spusese lui Leyel:

– I-am făcut un serviciu.

– Cum? I-ai dat ocazia să te urască? a întrebat Leyel.

– Nu. Înainte de conferinţă, credea în concluziile lui nefondate. Se auto-păcălise. Acum nu mai crede în ele.

– Dar le susţine în continuare.

– Da. Dar acum este mincinos şi nu fraier. I-am îmbunătăţit integritatea interioară. Moralitatea faţă de public, o las pe seama lui.

Leyel îşi aduse aminte de asta şi ştia că dacă îi va spune lui Hari că va renunţa la Deet pentru cine ştie ce motiv, chiar şi pentru a se alătura Fundaţiei, ar fi mai rău decât o minciună. Ar fi o nebunie.

– Ai făcut un lucru groaznic, glăsui Leyel. Ştii că Deet face parte din mine. Nu o pot părăsi pentru a mă alătura Fundaţiei. Dar acum, pentru câtă viaţă vom avea împreună,

voi şti că aş fi putut veni cu voi dacă n-ar fi fost ea. Mi-ai dat să beau din cupa amărăciunii, Hari.

Hari încuviinţă, cu o mişcare lentă.

– Speram ca la citirea scrisorii mele să-ţi dai seama că nu vroiam să-ţi spun mai multe. Speram să nu vii aici, ca să mă întrebi. Nu te pot minţi, Leyel. Chiar dacă aş putea, tot nu te-aş minţi. Însă ţi-am ascuns informaţiile cât de mult am putut. Ca să ne scutim amândoi de probleme.

– N-ai reuşit.

– Nu este vina lui Deet, Leyel. Ea este aşa cum este. Ea aparţine Trantorului, nu Terminusului. Iar tu îi aparţii ei. Este un adevăr, nu o hotărâre. Nu vom mai discuta niciodată despre asta.

– Nu, spuse Leyel.

Rămaseră acolo câteva minute, privindu-se unul pe celălalt. Leyel se întrebă dacă va mai vorbi vreodată cu Hari. Nu. Niciodată. Nu vreau să te mai văd vreodată, Hari Seldon. M-ai făcut să regret singura decizie a vieţii mele pe care nu trebuie s-o regret: Deet. M-ai făcut, undeva în adâncul inimii mele, să-mi doresc să nu mă fi căsătorit niciodată cu ea. E ca şi cum mi-aş dori să nu mă fi născut niciodată.

Leyel se ridică din scaun şi părăsi camera fără un cuvânt. Aruncă o privire absentă, unde câţiva oameni aşteptau să intre la Seldon.

– Care dintre voi sunteţi ai mei? întrebă el.

Două femei şi un bărbat se ridicară imediat în picioare.

– Faceţi-mi rost de o maşină securizată şi de un şofer. Unul dintre ei plecă în grabă. Ceilalţi luară poziţie în spatele lui. Pentru moment, discreţia nu-şi avea rostul. Acum nu mai avea chef să se amestece printre trantorieni. Nu dorea decât să meargă acasă.

Hari Seldon părăsi biroul prin ieşirea din spate şi în curând ajunse în cubicului lui Chandrakar Matt, din Departamentul Relaţiilor Bibliotecii. Chanda ridică privirea

şi îi făcu semn cu mâna, apoi, fără efort, alunecă cu scaunul în spate până ajunse în poziţia cerută. Hari luă un scaun din cubicului alăturat şi, din nou fără a arăta vreo atenţie deosebită, îl aşeză exact acolo unde trebuia să fie.

Imediat, computerul instalat în lectorul Chandei recunoscu configuraţia. Înregistrase costumul lui Hari din trei unghiuri diferite şi suprapuse imaginea peste o hologramă de referinţă, în care Chanda şi Hari purtau o discuţie plăcută. Apoi, după ce Hari luă loc, începu să afişeze holograma. Holograma se potrivea exact cu poziţiile lui Hari şi a Chandei, astfel încât senzorii cu infraroşu nu prezentau nici o discrepanţă între imagine şi realitate. Singurul lucru diferit îl reprezentau feţele, mişcarea buzelor, clipirea ochilor, expresiile. În loc să reproducă exact ceea ce Chanda şi Hari spuneau în realitate, mişcarea buzelor se potrivea cu cuvintele trimise în afara cubiculului… o serie de remarci nevinovate, care luau în discuţie evenimente recente; nimeni nu şi-ar fi putut da seama că această conversaţie era falsificată.

Era una dintre puţinele ocazii ale lui Seldon de a purta discuţii sincere pe care cei de la Comisia Siguranţei Publice să nu le spioneze, iar el şi cu Chanda aveau mare grijă să nu piardă această ocazie. Nu vorbeau niciodată prea mult sau prea des, pentru a nu da prilej celor de la Comisie să-şi pună întrebări referitoare la interesul lor pentru discuţiile astea sterile. Mare parte din conversaţia lor era subliminală – o propoziţie ţinea locul unui paragraf, un cuvânt ţinea locul unei propoziţii, un gest ţinea locul unui cuvânt. Dar când se termina conversaţia, Chanda ştia exact unde trebuia să meargă de acolo, şi ce să facă în continuare; iar Hari era liniştit, ştiind că cea mai importantă parte a muncii sale se desfăşura dincolo de perdeaua de fum a Fundaţiei.

– Preţ de o clipă, am crezut că va renunţa la ea.

– Să nu subestimezi niciodată atracţia pe care o emană Enciclopedia.

– Mă tem că m-am prefăcut prea bine, Chanda. Crezi că într-o zi Enciclopedia ar putea exista cu adevărat?

– Este o idee bună. Oamenii buni sunt inspiraţi de ea. Dacă nu ar fi aşa, nu ar servi scopurilor ei. Ce să-i spun lui Deet?

– Nimic, Chanda. Faptul că Leyel rămâne, este suficient pentru ea.

– Dacă se răzgândeşte, îi vei permite să meargă pe Terminus?

– Dacă se răzgândeşte, atunci *trebuie* să meargă, pentru că, dacă o părăseşte pe Deet, nu mai este omul nostru.

– De ce nu-i spui? Invită-l.

– Trebuie să intre în A Doua Fundaţie fără să-şi dea seama. Trebuie să o facă prin înclinările lui naturale, nu pentru că l-am chemat eu şi, mai presus de toate, nu din ambiţie.

– Standardele tale sunt prea înalte, Hari, nu e de mirare că puţini fac faţă. Majoritatea celor din A Doua Fundaţie nici măcar nu-şi dau seama de situaţie. Ei cred ca sunt bibliotecari. Birocraţi. Ei cred că Deet este un antropolog care munceşte printre ei, pentru a-i studia.

– Nu este adevărat. Au gândit aşa, mai demult, dar acum se gândesc la Deet ca la una de-a lor. Un membru dintre cei mai buni. Ea i-a lămurit ce înseamnă să fii bibliotecar. I-a făcut să fie mândri de numele lor.

– Nu te deranjează, Hari, ca prin practicarea artei tale…

– *Ştiinţei* mele.

– *Magia* ţa, vrăjitor bătrân, nu mă păcăleşti tu pe mine cu balivernele astea despre ştiinţă. Am văzut textele hologramělor pe care le pregăteşti pentru cripta de pe Terminus.

– Nu sunt decât nişte imagini.

– Mi te şi închipui spunând cuvintele acelea. Perfect satisfăcut de tine însuţi. "Dacă vreţi să fumaţi, pe mine nu mă deranjează…" Pauză pentru ca ceilalţi să chicotească.

"Pentru ce m-ar deranja? Eu de fapt nu sunt aici." Spectacol artistic.

Hari făcu un gest, pentru a o întrerupe. Computerul găsi rapid un fragment de dialog care să se potrivească gestului, astfel încât scena falsă să nu pară falsă.

– Nu, *nu* mă deranjează faptul că în practica *ştiinţei* mele voi schimba vieţile oamenilor. Cunoştinţele au schimbat dintotdeauna viaţa oamenilor. Singura diferenţă este că eu *ştiu* că le schimb şi că modificările pe care le introduc sunt planificate, sunt sub control. Omul care a inventat pentru prima oară lumina artificială – ce era, grăsime animală cu un fitil înăuntru? O diodă luminiscentă? – şi-a dat seama ce efect va avea asupra omenirii posibilitatea de a căpăta putere asupra nopţii?

Ca întotdeauna, Chanda îl dezumflă exact în momentul în care era pe cale să se umfle în pene:

– În primul rând, aproape sigur era o femeie. În al doilea rând, ştia sigur ce face. Îi permitea să găsească noaptea drumul prin casă. Avea posibilitatea să ducă bebeluşul într-un alt pat, sau într-o altă cameră, fiind sigură că dacă se va răsuci noaptea în somn, nu-l va storci pe micuţ.

Hari zâmbi:

– Dacă lumina artificială a fost inventată de o femeie, atunci a fost o prostituată, pentru a-şi prelungi orele de lucru.

Chanda schiţă şi ea un zâmbet. Nu râse. Era prea greu pentru un computer să găsească glume pentru a justifica hohotele de râs.

– Îl vom supraveghea cu atenţie pe Leyel, Hari. Cum vom şti că este gata şi ne putem baza pe el pentru protecţie şi îndrumare?

– Când sunteţi siguri pe el, atunci înseamnă că este gata. Când angajamentul său şi loialitatea vor fi sigure, când scopurile celei de A Doua Fundaţii se vor găsi în inima sa, când se va comporta ca şi cum ar fi parte din viaţa sa, atunci va fi gata.

Tonul lui Hari sugeră că discuţia se apropia de sfârşit.

– Apropo, Hari, ai avut dreptate. Nimeni nu s-a sesizat de omisiunea unor date psihoistorice importante din biblioteca Fundaţiei de pe Terminus.

– Bineînţeles că nu. Academicienii nu privesc niciodată dincolo de disciplina lor. Ăsta este un alt motiv pentru care mă bucur că Leyel nu merge acolo. *El* ar remarca imediat că singurul psiholog pe care-l trimitem este Bor Alurin. Aş fi fost astfel obligat să-i explic mai multe decât aş fi dorit. Transmite-i lui Deet dragostea mea, Chanda. Spune-i că testul ei merge foarte bine. Va sfârşi cu un soţ şi cu o comunitate de mentalişti.

– Artişti. Vrăjitori. Semizei.

– Femeile astea încăpăţânate şi fraiere care nu ştiu să deosebească ştiinţa, deşi o practică! Totul se află în Biblioteca Imperială. Pe data viitoare, Chanda.

Dacă Deet l-ar fi întrebat despre întrevederea cu Hari, dacă l-ar fi compătimit pentru refuzul primit, nemulţumirea lui ar fi fost insuportabilă, şi-ar fi dat frâu liber nervilor şi probabil i-ar fi spus ceva ce ar fi dus la o ruptură iremediabilă. Însă ea se comporta absolut normal, atât de atrasă de munca ei şi atât de frumoasă, chiar cu ridurile celor şaizeci de ani, încât Leyel nu reuşi decât să se îndrăgostească încă o dată de ea, aşa cum făcuse de atâţia ani de când erau împreună.

– Merge mai bine decât am sperat, Leyel. Acum câteva luni, câţiva ani, am inventat nişte poveşti, iar acum le aud pe post de adevărate legende. Ţii minte când am obţinut şi extrapolat situaţia revoltei de la Misercordia cu doar trei zile înainte ca Amiralitatea să aibă nevoie de ea?

– Cea mai bună realizare a ta. Amiralul Divart vorbeşte şi acum cum s-au folosit de planurile vechii bătălii punând la cale o strategie, înăbuşind revolta de pe Tellekers printr-o operaţiune care a durat doar trei zile, fără a pierde nici o navă.

– Mintea ta e ca o capcană, deşi *eşti* bătrân.

– Din păcate, nu-mi pot aminti decât trecutul.

– Nătângule, altceva nici nu-ţi poţi aminti.

El o îndemnă să continue cu triumful din ziua respectivă.

– Acum este o legendă?

– S-a întors fără numele meu pe ea şi este lungă cât o viaţă. Rinjy discuta cu câţiva bibliotecari tineri din Provincie, care făceau turul standard al bibliotecii, iar unul dintre ei a zis ceva despre cum ai putea rămâne toată viaţa în Biblioteca Imperială de pe Trantor, fără să vezi vreodată adevărata lume.

Leyel hohoti:

– Exact ce trebuia să i se spună lui Rinjy.

– Într-adevăr. Imediat i-a sărit muştarul, însă lucrul important a fost că le-a spus povestea cu bibliotecara care, *de una singură,* a văzut similitudinile dintre revolta de pe Misercordia şi greva de pe Tellekers. Ştia că nimeni de la Amiralitate nu o va asculta decât dacă va veni cu toate informaţiile în bloc. Astfel încât a săpat prin vechile înregistrări şi le-a găsit într-o stare deplorabilă… informaţiile originale fuseseră stocate pe sticlă, dar asta fusese cu patruzeci şi două de secole în urmă şi nimeni nu reîmprospătase datele. Nici una dintre sursele secundare nu prezentau planurile de bătălie şi cursul navelor… despre Misercordia au scris mai mult biografii, nu şi istoricii militari…

– Desigur. A fost prima bătălie a lui Pol Yuensau, dar atunci era doar pilot, nu comandant…

– Ştiu că îţi aminteşti. Esenţial este însă ce le-a *spus* Rinjy despre această bibliotecară legendară.

– Adică despre tine.

– Eu eram chiar acolo. Nu cred că Rinjy ştia că era vorba de mine, altfel ar fi spus ceva… pe atunci, nici măcar nu eram în aceeaşi divizie. Important este că a auzit o versiune a povestirii iar atunci când a spus-o la rândul ei, a

transformat-o într-o legendă eroică. Bibliotecara-profet de pe Trantor.

– Dar ce dovedeşte *asta?* Că eşti o eroină.

– După cum a spus-o ea, am făcut totul din proprie iniţiativă.

– Aşa este. Ţi s-a spus să extrapolezi documentaţia şi s-a întâmplat să începi cu Misercordia.

– Dar în versiunea lui Rinjy, eu deja văzusem utilitatea ei în legătură cu greva de pe Tellekers. A spus că bibliotecara a trimis-o Amiralităţii şi de-abia atunci au văzut ei că era posibilă o victorie fără vărsare de sânge.

– Bibliotecara care a salvat Imperiul.

– Exact.

– Dar aşa a şi fost.

– Însă nu asta a fost *intenţia* mea. Amiralitatea mi-a cerut informaţia… singurul lucru extraordinar pe care-l realizasem era că încheiasem deja două săptămâni de restaurare a documentaţiei…

– Pe care ai făcut-o într-un mod strălucit.

– Folosindu-mă de programe concepute de tine, mulţumesc foarte mult, o, Înţeleptule, aşa cum în mod indirect te lauzi singur. A fost o simplă coincidenţă că le-am dat exact ceea ce doreau, doar cu cinci minute înainte ca ei să ceară. Însă acum este o poveste eroică în comunitatea bibliotecarilor. În chiar Biblioteca Imperială, iar acum se întinde şi în celelalte biblioteci.

– Pare o anecdota, Deet. Nu văd cum ai să poţi publica una ca asta.

– Nici nu intenţionez. Poate doar în introducere. Pentru mine, este important că-mi dovedeşte teoria.

– Nu are valabilitate statistică.

– Mi-o dovedeşte *mie.* Ştiu că teoriile mele despre formarea comunităţilor sunt adevărate. Că vigoarea unei comunităţi depinde de credinţa membrilor săi, iar credinţa poate fi creată şi întărită prin diseminarea legendelor.

– Ia uite la ea, vorbeşte în limbaj academic, ar trebui să scriu, ca să nu mai trebuiască să gândeşti din nou vorbele astea.

– Povestirile care ajută la formarea comunităţilor par mai importante pentru viaţa oamenilor. Din cauză că a putut spune povestea asta, Rinjy s-a simţit mândră că este bibliotecară. Asta a dus la creşterea devotamentului pentru comunitate şi a dat comunităţii mai multă putere, prin ea.

– Eşti stăpână pe sufletele lor.

– Iar ei pe al meu. Sufletele noastre se posedă unul pe altul. Aici era problema. Rolul lui Deet în bibliotecă începuse printr-o cercetare aplicată – devenise membră a bibliotecii pentru a-şi confirma teoria despre formarea comunităţilor. Însă această sarcină era imposibil de îndeplinit fără a te implica în comunitatea lor. Devotamentul lui Deet pentru ştiinţa adevărată îi adusese împreună. Acum, acest devotament i-o fura. Pe ea, ar fi durut-o mai mult să părăsească biblioteca decât să-l părăsească pe Leyel. Nu era adevărat. Nu era deloc adevărat, îşi spuse el cu severitate. Auto-compătimirea duce la iluzii. Adevărul duce exact în direcţie opusă. Ar durea-o mai mult să renunţe la Leyel decât la comunitatea ei de bibliotecari. De-asta consimţise să meargă pe Terminus, cu el. Însă o putea învinui că se bucurase că nu mai trebuia să aleagă? Bucuroasă că îl putea păstra şi pe el, şi comunitatea de bibliotecari?

Totuşi, chiar când dădu lovitura de graţie ultimului gând negru venit din dezamăgire, nu se putu abţine să nu introducă puţină răutate în conversaţie:

– De unde ştii când se va termina experimentul? Ea se încruntă.

– Niciodată nu se va *termina,* Leyel. Ei sunt bibliotecari, fiinţe umane… nu-i iau de coadă ca pe nişte şoricei şi-i pun la loc în cuşcă după ce s-a terminat experimentul. La un moment dat mă voi opri pur şi simplu şi voi scrie cartea.

– Vei reuşi?

– Să scriu cartea? Am mai scris cărţi până acum şi cred că o voi putea face din nou.

– Am vrut să spun, vei reuşi să te opreşti?

– Când, acum? Ce-i ăsta, vreun test al iubirii mele pentru tine, Leyel? Eşti gelos pe prietenia mea cu Rinjy, Animet, Fin sau Urik?

Nu! Nu mă acuza de nişte sentimente atât de copilăreşti, egoiste!

Însă înainte de a-şi lătra negarea, ştia că va fi falsă.

– Da, Deet, uneori sunt gelos. Uneori mă gândesc că eşti mai fericită în mijlocul lor.

Şi din cauză că vorbise sincer, ceea ce ar fi putut deveni o ceartă aprigă rămase o conversaţie.

– Dar *sunt fericită,* spuse ea la fel de sincer. Din cauză că atunci când sunt cu ei, creez ceva nou, creez ceva împreună *cu ei.* Este fascinant, îmi dă forţă. Descopăr lucruri noi în fiecare zi, în fiecare cuvânt pe care-l spun ei, în fiecare zâmbet, în fiecare lacrimă, în fiecare semn că cel mai important lucru pentru ei este că formează o comunitate.

– Eu nu pot concura cu asta.

– Nu, Leyel, nu poţi, dar tu completezi totul. Pentru că pentru mine nu ar însemna nimic, ar fi frustrant dacă n-aş putea veni la tine în fiecare zi, ca să-ţi spun ce s-a mai întâmplat. Tu înţelegi întotdeauna, eşti mereu entuziasmat pentru mine, tu îmi validezi experienţa.

– Eu sunt audienţa. Ca un părinte.

– Da, bătrâne. Ca un soţ. Ca un copil. Ca o persoană pe care o iubesc cel mai mult în lumea asta. Tu eşti rădăcina mea. Eu fac un spectacol măreţ acolo, cu crengile şi frunzele strălucitoare în soare, dar vin să iau apa vieţii din solul tău.

– Leyel Forska, fântâna. Tu eşti copacul, eu sunt nămolul.

– Care se întâmplă să fie plin de elemente fertilizatoare.

Îl sărută. Un sărut ca pe vremuri. O invitaţie, pe care el o acceptă bucuros.

O secţiune mai moale a podelei le servi drept pat. La sfârşit, se întinse lângă ea, cuprinzând-o cu braţul pe după talie, cu capul pe umărul ei, cu buzele mângâindu-i pielea sânilor. Îşi aminti de vremea când sânii ei erau mici şi tari, ridicaţi ca nişte monumente ale potenţialului ei. Acum când stătea întinsă pe spate, sânii erau o ruină, erodaţi de vârstă, îi curgeau pe piept în lateral, sprijinindu-se obosiţi pe braţe.

– Eşti o femeie minunată, şopti el cu buzele dezmierdându-i pielea.

Trupurile lor slăbite şi uscate erau capabile de mai multă pasiune acum decât atunci când erau semeţe şi puternice. Înainte, totul era vitalitate. Asta ne place la trupurile tinere, vitalitatea aţâţătoare. Trupul ei îşi îndeplinise menirea. Trei copii frumoşi fuseseră mai întâi florile, apoi fructul, plecat să capete rădăcini în altă parte. Tensiunea tinereţii putea lăsa acum locul relaxării cărnii. Când făceau dragoste, nu mai era nici o promisiune. Doar împlinire totală.

Ea îi murmură uşor în ureche:

– Apropo, acesta a fost un ritual, menţinerea comunităţii.

– Adică şi eu sunt tot un experiment?

– Unul foarte reuşit. Vreau să văd dacă această comunitate a noastră poate dura până la moartea unuia dintre noi.

– Şi dacă mori tu prima? Cine îţi va mai scrie lucrarea?

– Tu. Dar vei semna cu numele meu. Vreau medalia Imperială. O merit. Postum. Să o lipeşti de placa mea memorială.

– Am s-o port eu. Dacă eşti atât de egoistă încât să laşi greul muncii pe umerii mei, atunci nu meriţi altceva decât funeralii ieftine.

Ea îi dădu o palmă pe spate.

– Eşti un bătrân egoist. Vrei totul sau nimic.

Simţi usturimea palmii, aşa cum o merita. Un bătrân rău şi egoist. Dacă ar şti Deet câtă dreptate avea! A fost un moment, în biroul lui Hari, când fusese foarte aproape de a

spune vorbele care ar fi negat tot ceea ce fusese între ei. Vorbele care ar fi scos-o din viaţa lui. Să merg pe Terminus fără ea! N-aş mai fi eu însumi. Aş fi eu însumi mai degrabă dacă mi s-ar scoate inima, ficatul, creierul, dar nu fără ea.

Dar oare cum mi-a trecut mie prin cap că vreau să merg pe Terminus? Să fiu înconjurat de academicieni de genul celor pe care îi dispreţuiesc cel mai mult, să mă lupt cu ei ca să facă enciclopedia aşa cum trebuie. S-ar lupta fiecare pentru domeniul lui amărât, neavând niciodată imaginea întregului, neînţelegând niciodată că enciclopedia nu va avea nici o valoare dacă era compartimentată. Ar fi o viaţă ca în iad şi în cele din urmă va ceda, pentru că minţile academicienilor erau incapabile de evoluţie sau schimbare.

Aici, pe Trantor, putea totuşi realiza ceva. Probabil chiar să elucideze misterul originii oamenilor, măcar pentru satisfacţia lui personală... poate o putea face suficient de rapid pentru a-şi include descoperirea în Enciclopedia Galactica, înainte ca Imperiul să se prăbuşească, izolând Terminusul de restul galaxiei.

Prin creierul său trecu parcă un şoc de electricitate statică; văzu un halou de lumină la limita conştienţei, ca şi cum o scânteie sărise peste sinapse.

– Câtă ipocrizie, spuse el.

– La cine? La mine? La tine?

– La Hari Seldon. Toată discuţia asta a lui cu Fundaţia care să creeze Enciclopedia Galactica.

– Fii atent ce spui, Leyel.

Era aproape imposibil ca cei de la Comisia de Siguranţă Publică să spioneze ceea ce se spunea în apartamentul lui Leyel Forska. *Aproape* imposibil.

– Mi-a spus acum douăzeci de ani. Era unul din primele lui proiecte psihoistorice. Imperiul se va fărâmiţa mai întâi pe la margini. A estimat că acest lucru se va întâmpla în chiar generaţia următoare. Pe atunci, cifrele erau brute, neprelucrate. Acum cred că a ajuns la precizii de până la un an. Poate chiar luni. Bineînţeles că şi-a aşezat Fundaţia pe

Terminus. Un loc atât de îndepărtat încât va fi printre primele bucăţele desprinse. Izolat de Trantor. Uitat imediat!

– Dar la ce le-ar folosi asta, Leyel? Nu vor mai auzi de nici o nouă descoperire.

– Ceea ce ai spus despre noi. Un copac. Copiii noştri, ca fructul unui copac.

– N-am spus niciodată asta.

– Atunci am gândit-o. Şi-a aşezat Fundaţia pe Terminus, ca pe un fruct al Imperiului. Ca din ea să crească un nou Imperiu.

– Mă înspăimânţi, Leyel. Dacă cei de la Comisia Siguranţei Publice aud vreodată de asta…

– Vulpea asta bătrână. Mincinosul… adică, de fapt, nu m-a minţit, însă este clar de ce nu vroia să mă trimită acolo. Dacă averea familiei Forska va fi legată de Terminus, Imperiul nu-i va pierde niciodată urma. Marginile n-au decât să se prăbuşească în altă parte, dar nu pe Terminus. Dacă m-aş fi dus pe Terminus, proiectul lui *adevărat* ar fi fost în pericol.

Ce uşurare! Bineînţeles că Hari nu-i putea spune asta, mai ales că cei de la Comisie probabil că spionau discuţia, însă era clar că nu avea deloc de-a face cu el sau cu Deet. Foarte bine că între ei nu va trebui să existe o barieră. Nu era decât unul dintre dezavantajele de a fi moştenitorul averii Forska.

– Chiar crezi asta? întrebă Deet.

– Ce idiot am fost că nu mi-am dat seama mai înainte. Însă şi Hari a fost cam idiot închipuindu-şi că n-o să-mi dau seama.

– Poate se aşteaptă să înţelegi totul.

– O, nu, nimeni nu poate înţelege *tot* ceea ce face Hari. Are mai multe circumvoluţiuni în creier decât hipertraiectoriile din inima spaţiului. Oricât te-ai strădui să găseşti singur drumul, îl vei găsi la capăt pe Hari, dând fericit din cap şi felicitându-te că ai reuşit să ajungi atât de

departe. El este în fruntea tuturor. Deja a plănuit totul, iar noi suntem condamnaţi să-i călcăm pe urme.

– Ţi se pare o condamnare?

– Pe vremuri, am crezut că Hari Seldon era un zeu. Acum ştiu că este mult mai puţin puternic. Nu este decât Destinul.

– Nu, Leyel. Nu spune asta.

– Nici măcar Destinul. Doar un ghid prin Destin. El vede viitorul şi ne arată drumul.

– Prostii.

Se ridică în picioare şi îşi puse rochia agăţată pe un cuier în perete.

– Oasele mele bătrâne au să răcească dacă mai stau mult dezbrăcată.

Lui Leyel îi tremurau picioarele, dar nu de frig.

– Viitorul este al lui, prezentul este al tău, însă trecutul îmi aparţine mie. Nu ştiu cât de departe în viitor l-au dus graficele lui, dar îi sunt cel puţin egal, pas cu pas, în ceea ce priveşte trecutul.

– Să nu-mi spui că vei elucida misterul originilor. Chiar tu ai dovedit că nu merită efortul.

– Am spus că nu este important, şi probabil nici măcar posibil, să găseşti planeta de origine. Dar am afirmat că putem descoperi legile naturale care au dus la apariţia omului. Oricare ar fi fost forţele ce ne-au creat ca fiinţe umane, ele mai există încă în acest univers.

– Să ştii că am citit ce ai scris. Spuneai că răspunsul va putea fi găsit printr-o muncă de cel puţin un mileniu.

– Dar acum… acum, stând aici, am avut ceva, ca o iluminare, pe care aproape că am putut pune mâna. Ceva în legătură cu munca ta şi a lui Hari, şi cu copacul.

– Copacul eram eu, care aveam nevoie de tine, Leyel. Nu avea nimic de-a face cu originea omenirii.

– Dar a dispărut. Ceea ce am simţit atunci, pentru o fracţiune de secundă, a dispărut. Dar simt că voi putea trăi din nou acea senzaţie. Este acolo, în munca ta, în Fundaţia

lui Hari, în prăbuşirea Imperiului şi în afurisitul ăla de copac cu pere.

– N-am spus niciodată că era un copac cu pere.

– Pe vremuri, pe moşia Holdwater, mă jucam în livezile cu peri. Pentru mine, cuvântul "copac" înseamnă întotdeauna "păr". Este o brazdă adâncă în creierul meu.

– Acum mă simt ceva mai bine. Mă temeam că ţi-ai amintit de pere privind sânii mei fleşcăiţi.

– Dă-ţi rochia jos. Să vedem dacă îmi inspiră pere.

Leyel plăti funeraliile lui Hari Seldon. Nimic pompos, deşi aşa ar fi vrut. În momentul în care auzi de moartea lui Hari – nu era o surpriză, întrucât primul atac de inimă al lui Hari îl lăsase aproape paralizat într-un scaun – şi-a pus oamenii să lucreze la un monument care să fie pe măsura celei mai mari inteligenţe a mileniului. Însă venise un mesaj de la ministrul Rom Divart, cum că orice fel de ceremonie publică ar fi…

– Să spunem, nepotrivită.

– Omul ăsta a fost cel mai mare geniu de care am auzit! A inventat o ramură a ştiinţei care a lămurit nişte lucruri… a făcut o ştiinţă din ceea ce era de domeniul profeţilor şi… şi… *economiştilor!*

Rom râse auzind gluma lui Leyel, pentru că erau prieteni dintotdeauna. Rom era singurul prieten din copilărie al lui Leyel care nu profitase niciodată de el, nici nu-l invidiase sau urâse pentru averea moştenită. Asta din cauză că averea Divart era un pic mai mare. Se jucaseră împreună netulburaţi de gelozie sau admiraţie.

Timp de doi ani avuseseră chiar acelaşi tutore, în perioada care începuse cu asasinarea tatălui lui Rom şi se terminase cu executarea bunicului său, ceea ce a determinat o atât de mare revoltă printre nobili încât Împăratul nebun fusese alungat de la putere, iar Imperiul intrase sub controlul Comisiei de Siguranţă Publică. Apoi, ca

tânăr şef al uneia dintre cele mai mari familii, Rom se angajase în lunga şi fructuoasa carieră politică.

Rom spusese mai târziu: în acei doi ani, Leyel îl învăţase că în lume mai rămăsese totuşi ceva bun; că prietenia lui Leyel fusese singurul motiv pentru care Rom nu se sinucisese. Leyel considerase dintotdeauna că asta era pură actorie. Rom se născuse actor. De asta se pricepea atât de bine să-şi facă intrări spectaculoase, şi să joace piese de neuitat pe cea mai măreaţă scenă din câte pot exista – politica Imperiului. Cândva va ieşi tot atât de teatral ca şi tatăl sau bunicul său.

Însă nu era doar teatru. Rom nu-şi uitase niciodată prietenul din copilărie. Leyel ştia asta şi mai ştia că, din moment ce Rom venise el însuşi să aducă mesajul de la Comisia de Siguranţă Publică, asta însemna că se străduia să-l îndulcească pe cât posibil. Astfel încât Leyel s-a răţoit puţin, după care a făcut glumiţa. Era modul său de a se da bătut, cu graţie.

Ceea ce Leyel nu-şi dăduse seama, până în ziua funeraliilor, era primejdia în care intrase datorită prieteniei cu Hari Seldon, şi cât de prostească era ideea lui de a se asocia cu numele lui Hari acum, după ce acesta murise. Linge Chen, şeful guvernului, nu urcase până la cea mai înaltă treaptă în ierarhia puterii fără să aibă suspiciuni crunte faţă de toţi posibilii rivali, înlăturându-i fără milă. Hari îl adusese pe Chen în situaţia în care să considere că era mai puţin periculos să-i dai Fundaţia de pe Terminus decât să-l omori. Însă acum Hari era mort, iar Chen aştepta să vadă cine îl jelea.

Leyel îl jelea. Leyel şi câţiva dintre membrii echipei lui Hari, care rămăseseră pe Trantor pentru a menţine contactul cu Terminus în momentul morţii acestuia. Leyel ar n trebuit să îşi dea seama. Chiar dacă ar mai fi fost în viaţă, lui Hari nu i-ar fi păsat cine venea la funeraliile lui, Iar acum, mort, îi păsa şi mai puţin. Leyel nu credea că prietenul său trăia într-un plan etern, privind cu atenţie şi

participând la serviciul funerar. Nu, Leyel simţise că trebuia să fie de faţă, că trebuia să vorbească. Nu pentru Hari. Pentru sine însuşi. Pentru a continua să fie el însuşi, Leyel trebuia să facă un gest public în cinstea lui Hari Seldon şi a ceea ce însemna el.

Cine a fost acolo să-l asculte? Nu prea mulţi. Deet, a cărei opinie era că elogiile aduse de el fuseseră prea timide. Echipa lui Hari, foarte conştientă de pericol, care tresărea de fiecare dată când Leyel menţiona vreo realizare de-a lui Hari. Numirea acestor realizări – şi accentuarea faptului că Seldon singur avusese puterea de a le realiza – era implicit o critică adusă nivelului de inteligenţă şi integritate al Imperiului. Cei din Comisia de Siguranţă Publică erau şi ei acolo. Au remarcat că Leyel era de acord cu ceea ce spusese Hari Seldon, şi anume că Imperiul avea să se prăbuşească cu certitudine – că, de fapt, ca imperiu galactic se prăbuşise deja, întrucât autoritatea sa avea mari disfuncţionalităţi în galaxie.

Dacă altcineva ar fi făcut astfel de declaraţii unei audienţe atât de reduse, ar fi fost lăsat în pace, sau poate ar fi fost împiedicat să obţină o slujbă fără aprobarea securităţii. Însă atunci când şeful familiei Forska venea în public pentru a întări afirmaţiile unui om ce fusese judecat de Comisie… Comisia simţea că pericolul ar putea fi chiar mai mare decât cel reprezentat de Hari Seldon.

Deoarece, ca şef al familiei Forska, Leyel ar fi putut, dacă ar fi vrut, să joace unul dintre cele mai mari roluri pe scena politică, ar fi putut obţine chiar un loc în Comisie, alături de Rom Divart şi Linge Chen. Desigur, asta ar fi însemnat de asemenea o permanentă atenţie la asasini – fie pentru a-i evita, fie pentru a-i angaja – şi tentative de câştigare a forţelor militare din regiunile mai îndepărtate ale galaxiei. Bunicul lui Leyel îşi petrecuse viaţa cu astfel de scopuri, însă tatăl său refuzase să continue în acelaşi mod; cât despre Leyel, el se cufundase în ştiinţă şi nu părea să se intereseze de politică.

Asta până în momentul de faţă. Când făcuse un gest profund politic, plătind funeraliile lui Hari Seldon şi *vorbind* la ele. Ce va face în continuare? Existau cel puţin o mie de şefi de planete, războinici, care s-ar fi ridicat imediat la revoltă dacă Forska le-ar fi promis ceea ce aspiranţii la titlul de împărat doreau atât de mult: un sponsor nobil, o mască de legitimitate şi *bani.*

Oare credea Linge Chen că Leyel intenţiona să intre în politică, la vârsta lui înaintată? Oare credea că Leyel constituia o ameninţare?

Probabil că nu. Dacă ar fi crezut una ca asta, ar fi aranjat ca Leyel să fie asasinat, împreună cu copiii lui, lăsând doar unul dintre nepoţii fără importanţă, pe care Chen l-ar fi ţinut sub control, manevrând astfel averea familiei Forska.

Totuşi, Chen credea că Leyel *ar putea* constitui o problemă. Aşa încât se purtă, după părerea lui, cu mănuşi.

De aceea Rom veni din nou în vizită, la o săptămână după funeralii.

Leyel era încântat să îl vadă.

– Sper că nu ai venit din nou cu vreo misiune oficială, spuse el. Însă ai ghinion… Deet este din nou la bibliotecă, acum trăieşte mai mult acolo. Sunt sigur că ar fi vrut să…

– Leyel.

Rom întinse degetele şi îi atinse buzele. Deci, *era* totuşi o misiune oficială. Ba chiar mai rău. Rom ştia pe de rost ce trebuia să spună.

– Comisia pentru Siguranţa Publică este îngrijorată de faptul că la bătrâneţe…

Leyel deschise gura pentru a protesta, însă Rom îi atinse din nou buzele, ca să tacă.

– Că la bătrâneţe, povara averii Forska te distrage de la munca ştiinţifică de o excepţională importanţa. Atât de mare este nevoia Imperiului de a obţine noi descoperiri, iar înţelepciunea ta le poate aduce în realitate, încât Comisia de Siguranţă Publică a creat Trustul Forska, pentru a supraveghea moşiile şi întreprinderile Forska. Desigur, vei

avea acces nelimitat la fonduri pentru lucrările tale ştiinţifice aici, pe Trantor, iar fondurile vor fi folosite pentru toate arhivele şi bibliotecile pe care le-ai ajutat. Firesc, Comisia nu doreşte să-i mulţumeşti, deoarece, la urma urmelor, aceasta este datoria noastră faţă de unul dintre cei mai nobili cetăţeni, însă dacă politeţea te-ar face să-ţi declari public recunoştinţa, noi nu vom avea nimic împotrivă.

Leyel nu era tâmpit. Ştia cum mergeau lucrurile. Era furat de toată averea sa, şi pus sub stare de arest pe Trantor. Nu avea nici un rost să protesteze sau să-l facă pe Rom să se simtă vinovat că îi adusese un mesaj atât de amar. Rom ar putea fi chiar într-un mare pericol – dacă Leyel ar fi dat vreun semn că se aştepta la ajutor, prietenul lui cădea şi el. Astfel încât dădu din cap, şi îşi compuse cu grijă răspunsul.

– Te rog să comunici membrilor Comisiei cât de recunoscător le sunt că au grijă de mine. De foarte multă vreme, nimeni nu s-a mai gândit să-mi uşureze povara. Voi accepta oferta lor binevoitoare. Sunt deosebit de fericit, asta înseamnă că-mi voi putea continua nestingherit studiile.

Rom se linişti vizibil. Leyel nu avea de gând să creeze probleme.

– Dragul meu prieten, voi dormi mult mai bine ştiind că vei fi mereu aici, pe Trantor, lucrând în biblioteci sau plimbându-te în parcuri.

Deci, nu-l vor constrânge să rămână în apartament. Fără îndoială, nu-l vor lăsa niciodată să plece de pe planetă, dar nu pierdea nimic dacă întreba:

– Probabil voi avea timp să-mi vizitez nepoţii, din când în când.

– Vai, Leyel, tu şi cu mine suntem mult prea bătrâni pentru a mai putea suporta necazurile unei călătorii prin hiperspaţiu. Lasă asta pe seama tinerilor – pot veni să te

viziteze oricând doresc. Nepoţii pot rămâne acasă, în timp ce părinţii lor vor veni să te vadă.

Astfel, Leyel află că dacă unul dintre copiii lui venea să-l vadă, atunci *nepoţii* vor rămâne ostatici. Nu va mai putea părăsi niciodată Trantorul.

– Cu atât mai bine, spuse Leyel. Voi avea timp să scriu câteva cărţi pe care aveam intenţia să le public.

– Imperiul aşteaptă cu inima la gură orice lucrare ştiinţifică de-a ta.

Accentuase puţin cuvântul "ştiinţifică".

– Însă sper că nu ne vei plictisi cu una din autobiografiile acelea greoaie.

Leyel fu de acord cu restricţia.

– Îţi *promit,* Rom. Tu ştii mai bine decât oricine cât de plictisitoare a fost viaţa mea.

– Haide, haide. Viaţa *mea* a fost plictisitoare, cu toate problemele astea guvernamentale şi frecuşurile birocratice. Tu ai fost în fruntea ştiinţei. Serios, prietene, Comisia speră că va putea citi ceea ce scrii tu, chiar înainte de a apărea publicat, atât de nerăbdătoare este.

– Numai dacă promiteţi să citiţi cu atenţie şi să îmi arătaţi orice greşeală s-ar putea strecura.

Fără îndoială, Comisia avea de gând să-i cenzureze lucrările, pentru a scoate orice elemente de natură politică... pe care Leyel oricum nu le inclusese niciodată. Însă se hotărâse deja să nu mai publice nimic, cel puţin atâta vreme cât Linge Chen se va afla în fruntea Comisiei. Cel mai sigur lucru pe care-l putea face Leyel acum era să dispară, pentru ca Chen să-l uite complet. Ar fi fost o mare prostie să-i trimită lui Chen articole din când în când, ca să-i aducă aminte de existenţa sa.

Însă Rom nu terminase încă.

– Trebuie să extind această cerinţă şi pentru lucrările lui Deet. Spune-i că vrem să vedem primii ceea ce are de gând să publice.

– Deet?

Pentru prima oară, Leyel aproape că era să-şi scape furia de sub control. Pentru ce să fie Deet pedepsită din cauza indiscreţiei sale?

– O, Rom, dar ea este prea modestă… nu crede că lucrările ei sunt suficient de *importante* pentru a. merita atenţia unor oameni atât de ocupaţi ca cei din Comisie. Vor crede că vrei să citească lucrările lui Deet doar din cauză că este soţia mea… nu i-a plăcut niciodată să primească favoruri nemeritate.

– Va trebui să insişti, Leyel, spuse Rom. Te asigur, studiile ei despre funcţiile birocraţiei Imperiale i-au interesat de foarte multă vreme pe cei din Comisie.

Aha. Desigur. Chen nu va permite niciodată apariţia unui articol despre funcţionarea guvernului fără a se convinge mai întâi că nu conţinea nimic periculos. Cenzurarea lucrărilor lui Deet nu se datora doar incidentului de la funeraliile lui Seldon.

– Am să-i comunic. Cred că se va simţi flatată. Dar de ce nu vrei să rămâi, ca să-i spui tu însuţi? Îţi pot aduce o ceaşcă de ceai, putem vorbi despre vremurile de demult…

Leyel ar fi fost surprins dacă Rom ar fi rămas. Nu, această întrevedere fusese penibilă pentru amândoi. Faptul că trebuia să facă pe mesagerul Comisiei pentru a transmite vechiului său prieten mesajul, fusese de natura a-i reaminti lui Rom că Chen avea putere asupra familiei Divart. Leyel îşi spuse că Chen făcuse o greşeală. Să-l umileşti pe Rom în felul ăsta, să-l forţezi să-şi pună cel mai bun prieten sub stare de arest… putea fi picătura care să verse paharul. La urma urmelor, deşi nimeni nu fusese în stare să afle cine îl angajase pe asasinul tatălui lui Rom şi nimeni nu a aflat cine l-a denunţat pe bunicul său, care a fost executat de către paranoicul Împărat Wassiniwak, nu trebuia să fii un geniu pentru a-ţi da seama că familia Chen profitase de ambele evenimente.

– Mi-aş dori să rămân, spuse Rom. Însă mă cheamă datoria. Totuşi, fii sigur că mă voi gândi adesea la tine.

Desigur, mă îndoiesc că mă voi gândi la tine aşa cum eşti *acum,* aproape o epavă. Am să mi te amintesc ca pe un băiat, când obişnuiam să-l păcălim pe tutorele nostru – îţi aduci aminte cum i-am recodificat lectorul, astfel încât o săptămână întreagă, ori de câte ori deschidea uşa camerei, pe ecran apăreau pornografii explicite?

Leyel nu-şi putu stăpâni râsul:

– Nu uiţi nimic, niciodată, nu-i aşa?

– Sărmanul. Nu şi-a închipuit nicicând că noi fuseserăm vinovaţii! Ah! Vremuri de demult! Oare de ce n-am rămas veşnic tineri?

Îl îmbrăţişă pe Leyel şi plecă în grabă.

Linge Chen, nebunule, ai mers prea departe. Zilele tale sunt numărate. Nimeni din Comisia pentru Siguranţa Publică, chiar dacă ar fi ascultat convorbirea, nu avea de unde şti că ei doi nu-şi tachinaseră niciodată tutorele... şi că nu făcuseră niciodată nimic lectorului său. Era felul lui Rom de a-i arăta lui Leyel că erau în continuare aliaţi, că puteau păstra secretele unul altuia... şi că cineva care le făcea amândurora necazuri va avea în curând câteva surprize foarte neplăcute.

Leyel se simţea cuprins de fiori, gândindu-se cum avea să se îndeplinească acest lucru. Îl iubea pe Rom Divart din toată inima, dar ştia de asemenea că Rom era capabil de ură, putea ucide rapid, eficient, cu sânge rece. Linge Chen mai avea şase ani de şefie în fruntea Comisiei, însă Leyel ştia că acesta nu va trăi încă şase ani. Iar următorul şef al Comisiei nu va face parte din familia Chen.

Totuşi, în scurtă vreme, grozăvia celor întâmplate începu să pună stăpânire pe el. Întotdeauna crezuse că averea nu însemna prea mare lucru pentru el – că va fi acelaşi om şi fără averea familiei Forska. Însă acum îşi dădea seama că nu era adevărat, că se amăgise tot timpul. Ştia, încă din copilărie, cât de vrednici de dispreţ puteau fi oamenii bogaţi şi puternici – tatăl său avusese grijă să-l înveţe cât de cruzi deveneau oamenii când banii îi convingeau că pot

face tot ceea ce doresc. Astfel încât Leyel se obişnuise să nu ţină cont de dreptul său din naştere şi, începând cu tatăl său, pretinsese în faţa celorlalţi că îţi puteai găsi drumul în viaţă doar cu ajutorul înţelepciunii şi sârguinţei, că ar fi fost exact acelaşi om dacă s-ar fi născut într-o familie obişnuită, cu o educaţie obişnuită. Se descurcase atât de bine prefăcându-se că nu-i păsa de bogăţia lui încât ajunsese chiar să creadă acest lucru.

Acum însă îşi dădea seama că averea Forska făcuse parte – invizibil – din el, mereu, ca şi cum fusese o extensie a corpului său, ca şi cum la încordarea unui muşchi trimitea în zbor o navă cargo, la o clipire a pleoapelor se săpau mine în pământ, la un oftat al său în galaxie se putea produce un vânt de schimbare care ar fi suflat până când totul ar fi arătat exact aşa cum îşi dorea el.

Acum toate acele membre şi simţuri invizibile îi fuseseră amputate. Era infirm… avea tot atâtea picioare, tot atâţia ochi ca şi celelalte fiinţe umane.

În sfârşit, acum era ceea ce pretinsese mereu că este. Un om obişnuit, fără putere. Nu se putea suporta.

Câteva ore după plecarea lui Rom, Leyel se amăgi că putea alunga toate acestea prin muncă. Se aşeză în faţa lectorului şi răsfoi paginile în tăcere… fără ca ceva din ce scria acolo să i se înregistreze în memorie. Ar fi dorit ca Deet să fie cu el, ca să râdă împreună: cât de puţin îl durea ceea ce i se întâmplase. Însă apoi se bucură că Deet nu era acolo, pentru că o atingere de compasiune din partea ei l-ar fi împins peste margine şi n-ar mai fi fost în stare să-şi stăpânească emoţiile.

În cele din urmă, nu se mai putu abţine. Gândindu-se la Deet, la copii şi la nepoţi, la tot ceea ce pierduse din cauză că făcuse un ultim gest necugetat în memoria unui prieten drag, se aruncă pe podeaua moale şi plânse cu amărăciune. Ce dacă Chen înregistrează toate astea! N-are decât să-şi savureze victoria! Oricum am să-l distrug, echipa mea îmi este încă loială, am să ridic o armată, am să

angajez un asasin, am să iau legătura cu Amiralul Sipp şi atunci Chen o să scheaune, implorând mila, în timp ce eu îl voi desfigura… aşa cum m-a mutilat el pe mine…

Ce tâmpit!

Leyel se întoarse pe spate, îşi şterse lacrimile cu mâneca şi rămase acolo, întins, cu ochii închişi, încercând să se calmeze. Fără răzbunare. Fără politică. Asta era treaba lui Rom, nu a sa. Pentru el era prea târziu să mai intre în joc… la ce i-ar mai fi folosit, după ce-şi pierduse puterea? Nu mai era nimic de făcut.

Oricum, Leyel nu-şi mai dorea să facă nimic. Îi garantaseră că bibliotecile şi arhivele sale vor continua să primească fonduri. Îi garantaseră fonduri nelimitate pentru cercetare. Îl mai interesa altceva? De mult trecuse gestionarea averii Forska în mâinile altora. Trustul lui Chen va face exact aceeaşi treabă. Copiii săi nu vor suferi foarte mult… îi crescuse după aceleaşi principii cu care crescuse el însuşi, şi fiecare îşi vedea de carieră fără să depindă de averile Forska. Erau copiii săi, şi ai mamei lor, şi nu ar mai fi avut nici un pic de respect pentru sine dacă nu s-ar fi descurcat singuri pe drumul ales. Fără îndoială, vor fi dezamăgiţi că moştenirea le fusese smulsă. Însă nu vor fi distruşi.

Nu sunt ruinat. Toarte minciunile pe care le-a spus Rom sunt de fapt adevăruri, numai că nu mi-am dat eu seama. Tot ceea ce contează în viaţa mea nu s-a pierdut. *Chiar* că nu-mi pasă de avere. Sunt furios numai pentru *modul* în care am pierdut-o. Îmi pot continua viaţa, fiind acelaşi om ca şi până acum. Aşa voi avea ocazia să văd care-mi sunt adevăraţii prieteni – să văd cine mă mai cinsteşte pentru realizările ştiinţifice şi cine mă dispreţuieşte pentru că sunt sărac.

Când Deet ajunse acasă de la bibliotecă – târziu, ca de obicei în ultimele zile – Leyel muncea din greu, citind toate vechile cercetări şi speculaţii despre comportamentul proto-uman, încercând să vadă dacă putea găsi şi altceva

decât ipoteze aiuristice şi gogomănii. Era atât de absorbit de ceea ce făcea încât primele cincisprezece minute după sosirea ei nu făcu altceva decât să-i spună stupidităţile ridicole pe care le găsise printre lucrările citite şi apoi să-i împărtăşească gândul minunat, aproape imposibil, pe care-l avusese.

– Ce-ar fi dacă specia umană n-ar fi singura ramură care a evoluat în arborele familiei omenirii? Dacă sunt şi alte specii de primate care arată exact ca noi, însă nu se pot integra în mijlocul nostru deoarece funcţionează într-un mod complet diferit, iar noi nici măcar nu ştim, credem că toţi sunt exact ca noi, însă peste tot în Imperiu sunt oraşe întregi, poate chiar lumi care nu sunt deloc umane?

– Dar Leyel, scumpul meu soţ, dacă arată exact ca noi şi se comportă exact ca noi, atunci ei *sunt* fiinţe umane.

– Însă *nu se comportă* exact ca noi. Există o diferenţă. Un set de reguli complet diferit. Numai că ei nu ştiu că noi suntem diferiţi, iar noi nu ştim că *ei* sunt diferiţi. Sau chiar dacă bănuim, nu putem fi siguri. Două specii diferite, trăind una lângă alta, însă fără să-şi dea seama de diferenţă.

Ea îl sărută.

– Sărmane nebun, asta nu este o speculaţie, există deja. Ai reuşit în sfârşit să descrii relaţia dintre bărbaţi şi femei. Două specii complet diferite, care nu se pot înţelege absolut deloc între ele, trăind laolaltă şi gândind că sunt la fel. Cel mai fascinant lucru, Leyel, este că aceste două specii continuă să se căsătorească şi să facă copii, şi în restul timpului nu reuşesc să înţeleagă de ce nu se înţeleg.

El râse şi o îmbrăţişă.

– Ai dreptate, ca întotdeauna, Deet. Dacă aş fi înţeles femeile, mi-aş fi dat seama de ce bărbaţii sunt umani.

– Nimic nu-i poate face pe bărbaţi să fie umani, răspunse ea. De fiecare dată când sunt pe cale să reuşească, se poticnesc de cromozomul Y şi devin din nou bestii.

Îşi frecă nasul de gâtul lui.

Mai târziu, în braţele lui Deet, îi povesti în şoaptă ce se întâmplase la vizita lui Rom. Ea nu spuse nimic, însă îl strânse puternic în braţe, lung. Apoi luară o cină târzie şi îşi făcură pregătirile de culcare ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

De-abia după ce se instalară în pat, de-abia după ce Deet începu să sforăie uşurel lângă el, Leyel îşi dădu seama că Deet era supusă unui test. Îl va mai iubi, acum după ce pierduse averea, acum că era doar Leyel Forska, savant la pensie, şi nu Leyel Forska, stăpân peste multe lumi? Desigur, ea aşa şi-ar dori. Însă aşa cum Leyel nu-şi dăduse seama cât de mult depinsese de bogăţia lui, auto-înşelându-se, tot aşa poate că ea nu îşi dăduse seama că îl iubea doar pentru puterea lui. Deoarece deşi el nu se lăudase niciodată cu ea, averea era totuşi acolo, ca o platformă solidă sub picioare, luată în seamă de-abia acum, după ce dispăruse şi paşii lor deveneau nesiguri.

Chiar şi înainte de asta, ea se depărtase, apropiindu-se puţin câte puţin, tot mai mult, de comunitatea femeilor din bibliotecă. Acum se va îndepărta şi mai rapid, fără să-şi dea seama că Leyel conta din ce în ce mai puţin pentru ea. Nu era nevoie de ceva dramatic, cum ar fi un divorţ. Doar o mică fisură între ei, care putea fi un şanţ, sau o prăpastie. Averea mea era o parte din mine şi acum a dispărut. Nu mai sunt bărbatul pe care l-a iubit ea. Nici măcar nu-şi va da seama că nu mă mai iubeşte. Se va înfunda din ce în ce mai mult în munca ei, iar după cinci sau zece ani, când voi muri de bătrâneţe, ea va suferi… apoi, dintr-o dată, îşi va da seama că nu este nici pe jumătate atât de devastată pe cât credea că este. De fapt, nu va suferi deloc. Şi îşi va continua viaţa, fără măcar să-şi mai amintească de mine şi de căsătoria noastră. Atunci voi dispărea din memoria tuturor oamenilor, poate cu excepţia câtorva lucrări ştiinţifice şi a unor biblioteci.

Eu sunt ca informaţia care s-a pierdut, în acele arhive neglijate. Dispărând puţin câte puţin, neobservat, până

ajung un fel de zgomot în memoria celorlalţi. Şi, în final, nimic. Zero.

Sărman nebun care îşi plânge de milă. Aşa ajung toţi. Până şi Hari Seldon… şi el va fi uitat într-o zi, poate chiar destul de curând, dacă lui Chen îi merge jocul. Toţi murim. Toţi dispărem . În scurgerea timpului. Singurul lucru care rămâne în urma noastră este noua formă pe care am dat-o comunităţilor în care am trăit. Sunt lucruri cunoscute din cauză că le-am spus eu şi cu toate că oamenii vor uita cine le-a spus, vor continua să ştie. Ca povestea spusă de Rinjy – ea uitase, în caz că ştiuse vreodată, că bibliotecara în cauză fusese chiar Deet. Comunitatea bibliotecarilor s-a schimbat, din cauză că Deet s-a aflat în mijlocul lor. Vor fi puţin diferiţi, puţin mai curajoşi, puţin mai puternici, şi asta datorită lui Deet. Ea a lăsat urme ale trecerii ei prin lume.

Şi apoi, încă o dată, veni un fulger de iluminare şi înţelese dintr-o dată răspunsul la o întrebare care îl frământa de multă vreme.

Însă în momentul în care îşi dădu seama că deţinea răspunsul, acesta parcă dispăru. Nu şi-l mai putea aminti. Dormi, îşi spuse el încet. Ai visat doar că ai aflat răspunsul originii omenirii. Aşa stau lucrurile în vise – adevărul este întotdeauna foarte frumos, însă nu ţi-l aminteşti niciodată.

*

– Cum suportă, Deet?

– Greu de spus. Bine, cred. N-a fost niciodată un aventurier.

– Haide, doar nu poate fi atât de simplu.

– Nu. Nu este.

– Povesteşte-mi.

– Cu aspectele sociale n-am avut probleme. Rareori ieşeam în lume. Acum oamenii nu ne mai invită. Suntem periculoşi, din punct de vedere politic. Iar cele câteva întâlniri pe care le stabiliserăm au fost anulate sau…

amânate. Ştii cum este... vă sunăm noi imediat ce găsim puţin timp liber.

– Nu-l deranjează?

– Îi *place*. Întotdeauna a urât lucrurile astea. Însă acum i-au anulat discursurile. Şi seria de conferinţe pe tema ecologiei.

– Dezastru!

– Se preface că nu-l deranjează. Însă este mereu bosumflat.

– Mai spune-mi.

– Munceşte toată ziua, dar acum nu-mi mai citeşte, nu mă mai pune în faţa lectorului imediat ce ajung acasă. Cred că nu scrie nimic.

– Nu face nimic?

– Nu. Citeşte. Doar atât.

– Poate are nevoie, pentru a face cercetări.

– Nu-l cunoşti pe Leyel. Gândeşte scriind. Sau vorbind. Acum nu mai face nici una, nici alta.

– Nu mai vorbeşte cu tine?

– Îmi răspunde la întrebări. Încerc să-i vorbesc despre lucrurile de aici, de la bibliotecă. Răspunsurile lui sunt... plictisite. Mohorâte.

– Este nemulţumit de munca ta?

– Ar fi imposibil. Leyel a fost întotdeauna entuziasmat de munca mea, tot atât cât a fost de a lui. Nu mai vorbim nici despre munca lui. Îl întreb şi nu-mi răspunde.

– Nu mă miră.

– Crezi că e bine?

– Nu. Dar nu mă miră.

– De ce? Ce se întâmplă? Nu-mi poţi spune?

– La ce ar servi? Este ceea ce noi numim SPI – Sindromul de Pierdere a Identităţii. Este identic cu strategia pasivă adoptată atunci când o persoană îşi pierde o parte a corpului.

– SPI. Ce se întâmplă în SPI?

– Haide, Deet, eşti om de ştiinţă. La ce te aşteptai? Adineauri mi-ai descris comportamentul lui Leyel, eu ţi-am spus că este SPI. Ce mai vrei de la mine?

– Să-mi descrii la comportamentul lui Leyel. Ca unei idioate ce sunt.

– Bun, văd că ţi-ai păstrat simţul umorului.

– Nu-mi poţi spune măcar la ce să mă aştept?

– O izolare completă faţă de tine, faţă de toţi. În cele din urmă devine complet antisocial şi acţionează destructibil. Face ceva auto-distructiv – cum ar fi o declaraţie publică împotriva lui Chen.

– Nu!

– Sau renunţă la toate legăturile, se îndepărtează de tine şi se integrează în alte comunităţi.

– Îl va face fericit?

– Desigur. Va fi inutil celei de A Doua Fundaţii, însă va fi fericit. Tu, la rândul tău, vei căpăta un comportament dificil... vreau să spun *mai* dificil, pentru că deja îl ai.

– Aha, deci crezi că Leyel este singurul care mă menţine umană?

– Cam aşa ceva. El este supapa ta de siguranţă.

– În ultima vreme, nu prea.

– Ştiu.

– Am fost chiar atât de insuportabilă?

– Nu atât cât să nu te putem suporta. Deet, dacă noi vom guverna omenirea într-o bună zi, n-ar trebui mai întâi să învăţăm cum să fim buni unii cu alţii?

– Da. Mă bucur că, prin mine, vă testaţi capacitatea de a suporta.

– Ar trebui să fii mulţumită. Ne descurcăm destul de bine deocamdată, nu crezi?

– Haide, haide. Ai încercat să mă tachinezi cu prognoza asta, nu?

– Doar parţial. Tot ceea ce am spus este adevărat, însă ştii la fel de bine ca şi mine că sindromul C-C este diferit la fiecare individ în parte.

– Cauză Comportamentală, efect Comportamental. Deci nu are nimic hormonal?

– Nu. Problema lui este că nu se regăseşte.

– Nu-l pot ajuta?

– Ba da.

– Cum? Ce pot face?

– Nu pot face decât o estimare, din moment ce nu am discutat cu el.

– Desigur.

– Nu stai prea mult pe-acasă.

– Nu mai *suport,* toată ziua îi plouă şi îi ninge.

– Foarte bine. Scoate-l de acolo.

– Nu vrea.

– Forţează-l.

– De-abia mai vorbim. Nici nu ştiu dacă mai am influenţă asupra lui.

– Deet. Tu ai scris, în lucrarea ta: "Comunităţile care nu cer nimic de la membrii lor nu se pot aştepta la loialitate din partea acestora. Toţi fiind egali, membrii care au necesităţile cele mai mari au şi cea mai puternică loialitate."

– Ai ţinut minte?

– Psihoistoria *este* psihologia populaţiilor, însă populaţiile nu pot fi cuantificate decât ca grupuri, comunităţi. Lucrările lui Seldon asupra probabilităţilor statistice nu reuşeau să prezică viitorul decât pentru generaţiile următoare, înainte ca tu să-ţi publici primele lucrări asupra teoriei comunităţilor. Din cauza asta, statistica *nu* poate lucra cu cauza şi efectul. Statisticile îţi spun ce se întâmplă, nu de ce, nu-ţi explică niciodată care este cauza. Peste, o generaţie sau două, statisticile actuale se vor evapora, nu vor mai avea nici o însemnătate, vei avea noi populaţii, în noi configuraţii. Teoria ta asupra comunităţilor ne-a dat o modalitate de a prezice cum pot supravieţui comunităţile, care vor evolua, care se vor stinge. O modalitate de a privi peste întinderea spaţiului şi a timpului.

– Hari nu mi-a spus niciodată că folosea teoria asupra comunităţilor la ceva atât de important.

– Cum ar fi putut? El trebuia să meargă pe o frânghie subţire… să publice suficient pentru ca psihoistoria să fie luată în serios, însă nu atât de mult încât altcineva din afara celei de A Doua Fundaţii să-i poată reproduce sau continua munca. Lucrarea ta era esenţială… însă nu-ţi putea spune.

– Îmi spui asta doar ca să mă faci să mă simt mai bine?

– Sigur. De asta ţi-o spun. Însă în acelaşi timp îţi spun adevărul… pentru că, dacă te-aş minţi, nu te-ai simţi deloc mai bine, nu? Statistica este ca şi cum ai face o secţiune prin trunchiul unui copac. Ea îţi poate spune multe despre istoria lui. Îţi poţi da seama cât de sănătos este, cât volum ocupă întregul copac, cât de mult este rădăcină şi cât de mult sunt ramuri. Însă *nu* îţi poate spune care anume ramuri vor deveni importante, care rădăcini se vor usca şi vor muri.

– Dar nu poţi *cuantifica* grupurile, nu? Acestea sunt doar poveşti şi ritualuri care ţin oamenii legaţi unii de alţii…

– Vei fi surprinsă aflând cât de multe putem cuantifica. Suntem foarte buni în meseria noastră, Deet. La fel ca şi tine. La fel ca şi Leyel.

– Munca lui *este* importantă? La urma urmelor, originea omenirii nu reprezintă decât o problemă de istorie.

– Nu este adevărat şi ştii foarte bine. Leyel a eliminat toate abordările istorice şi le caută doar pe cele ştiinţifice. Principiile prin care viaţa umană, aşa cum o înţelegem noi, s-a diferenţiat de cea neumană. Dacă descoperă… îţi dai seama, Deet? Rasa umană se re-creează mereu pe fiecare lume, în fiecare familie, în fiecare individ. Ne naştem animale, dar ne învăţăm unii pe alţii cum să fim oameni. Într-o oarecare măsură. Este important să ştim cum.

Este important pentru psihoistorie. Este important pentru A Doua Fundaţie. Este important pentru rasa umană.

– Deci… nu eşti doar binevoitoare faţă de Leyel.

– Ba da, suntem, ca şi tine de altfel. Oamenii buni sunt binevoitori.

– Asta-i tot? Leyel este doar un om care are probleme?

– Avem nevoie de el. Nu este important doar pentru tine.

Este important pentru *noi.*

– Vai! Vai!

– De ce faci aşa?

– Mă tem… că am fost egoistă… cu îngrijorarea mea pentru el. Ţi-am consumat timpul.

– Dacă n-ai fi făcut-o, cred că aş fi fost foarte surprinsă.

– Problemele noastre erau doar… problemele noastre. Însă acum, nu mai este aşa.

– Este chiar atât de important pentru tine? Spune-mi, Deet, pentru tine este importantă comunitatea asta?

– Da.

– Mai importantă decât Leyel?

– Nu! Dar foarte importantă… suficient cât să mă simt *vinovată* că-mi pasă atât de mult de el.

– Mergi acasă, Deet. Mergi acasă. Acolo trebuie să fii tu. Se vede în comportamentul tău, încă de acum două luni, când a murit Hari. Eşti dificilă, iritabilă, şi acum ştiu de ce. Eşti *nemulţumită* de noi pentru că te ţinem departe de Leyel.

– Nu, a fost alegerea mea, am…

– Sigur că a fost alegerea ta! A fost *sacrificiul* tău pentru binele celei de A Doua Fundaţii. Aşa că acum îţi spun… a-l recupera pe Leyel este mai important pentru planul lui Hari decât responsabilităţile tale zilnice de aici.

– Nu mă daţi la o parte, nu?

– Nu. Îţi spun să o iei mai moale. Scoate-l pe Leyel din apartament. Mă înţelegi? Cere-i-o! Reaprinde-i iubirea pentru tine, altfel îl vom pierde cu toţii.

– *Unde* să-l duc?

– Nu ştiu. La teatru. Pe stadion. La dans.

– Noi nu facem astfel de lucruri.

– Dar ce faceţi?

– Cercetare. Şi discuţii despre cercetare.

– Foarte bine. Adu-i aici, la bibliotecă. Cercetaţi împreună. Şi discutaţi.

– Dar aici va întâlni oameni. Te va întâlni *pe tine.*

– Foarte bine. Foarte bine. Îmi place asta. Da, lasă-l să vină aici.

– Însă am avut impresia că trebuie să-l ţinem departe de A Doua Fundaţie, până când va fi pregătit să ni se alăture.

– N-am zis că trebuie să mă prezinţi ca Primul Vorbitor.

– Nu, nu, desigur. Unde mi-o fi fost mintea? Sigur că se poate întâlni cu tine, se poate întâlni cu oricine.

– Deet, ascultă-mă bine.

– Da, te ascult.

– Este foarte bine că-l iubeşti.

– Ştiu.

– Adică este foarte bine să-l iubeşti mai mult decât pe noi. Mai mult decât pe oricare dintre noi. Mai mult decât pe noi toţi, împreună. Poftim, iar plângi.

– Sunt atât de…

– Uşurată.

– Cum de mă înţelegi atât de bine?

– Eu nu ştiu decât ce-mi arăţi şi ce-mi spui. Doar atât putem şti unii despre alţii. Singurul lucru care ne ajută este că nu putem minţi multă vreme, nu ne putem preface că suntem altceva decât ceea ce suntem. Nu ne putem minţi nici măcar pe noi.

Timp de două luni, Leyel studie lucrarea lui Magolissian încercând să găsească o legătură între studiul limbajului şi originile oamenilor. Desigur, asta însemna săptămâni de cercetare prin studii vechi, inutile, care spuneau că Trantorul fusese punctul-focar al limbajului, în întreaga istorie a Imperiului. Deşi *nimeni* nu susţinea că Trantorul ar fi planeta originilor. Însă Leyel respinse din nou căutarea unei anume planete; dorea să afle principiile, nu evenimente anume.

Spera să afle ceva esenţial în lucrarea destul de recentă – veche de doar două mii de ani – a lui Dagawell Kispitorian. Acesta provenea dintr-o zona foarte izolată a unei planete pe nume Artashat, unde se spunea: primii colonişti veniseră de pe o lume mai veche, numită Armenia, acum dispărută de pe hartă. Kispitorian crescuse printre munteni care susţineau că demult vorbeau un limbaj cu totul diferit. De fapt, titlul celei mai interesante cărţi scrise de el era *Nimeni nu ne-a înţeles.* Multe dintre basmele acestor oameni începeau cu formula: "Demult, în zilele când nimeni nu ne înţelegea..."

Kispitorian nu fusese niciodată capabil să scape de această tradiţie, de această obsesie, şi se ocupase de formarea şi evoluţia dialectelor. Descoperise dovezi că, pe vremuri, oamenii vorbiseră nu una, ci mai multe limbi. Întotdeauna se susţinuse că Galactica Standard era versiunea curentă a limbajului planetei de origine... că deşi unii oameni au creat dialecte, civilizaţia era imposibilă fără o vorbire mutual inteligibilă. Însă începuse să bănuiască faptul că Galactica Standard nu devenise limbajul universal al omenirii decât *după* formarea Imperiului Galactic. Că de fapt, una dintre primele preocupări ale Imperiului a fost să elimine toate celelalte limbaje concurente. Muntenii din Artashat credeau că limbajul le-a fost furat. El şi-a dedicat viaţa profesională dovedirii acestui lucru.

La început a lucrat cu nume, recunoscute ca cel mai conservator aspect al limbajului. Descoperi că existau multe tradiţii diferite de a da nume, şi de-abia prin jurul anului 6000 E.G. au fost amestecate toate în curentul principal al Imperiului. Interesant era că, cu cât mergea mai mult în urmă, cu atât descoperea o complexitate mai mare.

Din cauză că multe lumi aveau tendinţa unor tradiţii unice, cea mai simplă explicaţie a lui a fost că oamenii au plecat de pe lumea de origine cu un limbaj unificat, însă forţele inerente ale limbajului natural au făcut ca pe fiecare planetă să se dezvolte vorbirea grupului preponderent de

oameni, aşa că fiecare planetă şi-a dezvoltat propriul limbaj, până când multe dialecte au devenit de neînţeles pentru celelalte. Astfel, diferitele limbaje nu s-ar fi diversificat decât după răspândirea omenirii în spaţiu; acesta era unul dintre motivele pentru care Imperiul Galactic trebuia să restabilească unitatea iniţială a speciilor.

Kispitorian şi-a intitulat prima şi cea mai importantă carte *Turnul Confuziei,* folosind ca bază mult răspândita legendă a Turnului din Babilon. El a presupus că această legendă ar fi avut originea în perioada pre-Imperială, probabil inventată de comercianţii care cutreierau planetele şi care trebuiau să facă faţă realităţii: nu prea existau două lumi care să vorbească aceeaşi limbă. Aceşti comercianţi spuneau că atunci când omenirea trăia pe o singură planetă, toţi vorbeau la fel. Ei au explicat confuzia lingvistică din vremea lor, repovestind legenda unui mare şef care construise primul "turn", sau navă stelară, pentru a ridica omenirea spre cer. După cum spunea legenda, Dumnezeu i-a pedepsit pe aceşti oameni obraznici, semănând confuzie în limbajul lor, ceea ce i-a determinat să se împrăştie pe diferite lumi. Povestea spunea că diferenţele de limbaj sunt *cauza* dispersiei şi nu rezultatul său. În mod cert, această poveste înfăţişa un fapt real.

Până atunci, lucrările sale fuseseră considerate acceptabile de majoritatea oamenilor de ştiinţă. Însă după ce a trecut de patruzeci de ani, a început s-o ia razna cu tot felul de legende trăznite. Folosind algoritmi controversaţi – pe calculatoare cu o capacitate de procesare dubios de mare – el a început să despartă firul în patru, a secţionat Galactica Standard, arătând că multe lumi prezentau tradiţii fonetice complet diferite, incompatibile cu curentul principal al limbajului. Aceste tradiţii fonetice nu se puteau dezvolta la oameni care vorbeau fie Standard, fie limbajul anterior acestuia. Mai mult, existau nenumărate lumi care dovedeau că multe dintre sensurile limbajului lor se

separaseră în direcţii divergente pentru ca apoi să fie reunite din nou, însă cu alte sensuri sau implicaţii. Însă scara de timp implicată de schimbare era mult prea mare pentru a fi doar perioada de timp dintre prima colonie a oamenilor în spaţiu şi formarea Imperiului. Evident, a pretins el, *pe planeta de origine au existat multe limbaje diferite;* Galactica Standard era *primul* limbaj universal al omenirii. În toată istoria umană, diferenţele de limbaj au reprezentat un fapt real; doar Imperiul avusese forţa de a unifica limbajul.

După aceea, desigur, a fost considerat nebun – interpretarea Turnului lui Babei a fost folosită împotriva lui. De-abia a scăpat de execuţie, fiind acuzat de separatism, din moment ce exista în tonul cărţilor sale un inconfundabil regret pentru pierderea diversităţii lingvistice. Imperiul i-a tăiat toate fondurile şi l-a trimis la închisoare o vreme pentru că folosise un calculator cu un nivel de memorie şi procesare ilegal. Leyel bănuia că de fapt Kispitorian a scăpat uşor – lucrând cu limbajele aşa cum făcut-o, obţinând rezultatele pe care le-a obţinut, construind probabil un calculator atât de inteligent încât putea înţelege şi reproduce vorbirea umană, şi care, dacă ar fi fost descoperit, ar fi dus fie la condamnarea sa la moarte, fie la linşaj.

Acum nu mai avea importanţă. Kispitorian susţinuse până la sfârşitul zilelor că munca sa fusese ştiinţă pură şi nu spusese că unificarea de limbaj impusă de Imperiu fusese un lucru bun sau nu. El nu făcuse decât să arate condiţia naturală a omenirii, şi anume aceea de a vorbi limbaje diferite. Iar Leyel credea că avea dreptate.

Leyel îşi spuse că dacă ar corela munca lui Kispitorian asupra limbajului cu lucrările lui Magolissian despre primatele care se foloseau de limbaj ar putea descoperi ceva important. Dar care era legătura? Primatele nu creaseră niciodată un limbaj *propriu*... ele nu învăţau decât substantivele şi verbele care le erau prezentate de oameni.

Deci, nu ar fi putut determina o diversificare a limbajului. Ce legătură putea fi? De ce apăruse diversificarea? Putea avea legătură cu motivul pentru care oamenii deveniseră oameni?

Primatele foloseau doar un mic fragment din Standard. De fapt, la fel făceau majoritatea oamenilor… majoritatea celor două milioane de cuvinte ale Galacticii Standard erau folosite doar de câţiva profesionişti care aveau într-adevăr nevoie de ele, în timp ce vocabularul obişnuit în galaxie se compunea din doar câteva mii de cuvinte.

Ciudat, totuşi, era că acea mică parte a Galacticii Standard era cea mai susceptibilă de schimbare. Lucrările tehnice sau ştiinţifice foarte ezoterice scrise în 2000 E.G. erau încă citibile. Uluitor, pasajele din cărţile de ficţiune, mai ales dialogurile, deveneau aproape de neînţeles după cinci sute de ani. Limbajul folosit în comun de grupuri dintre cele mai diverse suferea cele mai mari schimbări, *în bloc.* Deci, nu avea nici un sens să existe diversitatea lingvistică. Limbajul se schimba cel mai mult atunci când era unificat. Deci, atunci când oamenii sunt separaţi, limbajul lor rămâne în mare acelaşi.

Las-o baltă, Leyel. Oricum eşti pe dinafară. Orice lingvist competent ar şti să-ţi dea răspunsul.

Leyel ştia că nu era adevărat. Oamenii înfundaţi în disciplina lor rareori îşi puneau întrebări asupra axiomelor profesiunii alese. Lingviştii luau de bun faptul că limbajul unei populaţii izolate este întotdeauna mai arhaic, mai puţin susceptibil la schimbare. Dar înţelegeau de ce?

Leyel se ridică din scaun. Ochii îi obosiseră de cât îi fixase în lectorul de cărţi. Genunchii şi spatele îl dureau de atâta stat în aceeaşi poziţie. Ar fi vrut să se întindă, dar ştia că dacă ar fi făcut-o, ar fi adormit. Asta era problema cu bătrâneţea… adormeai atât de uşor, şi totuşi nu dormeai suficient de mult pentru a te simţi odihnit. Totuşi, acum *nu vroia* să doarmă. Vroia să gândească.

Nu, nu era asta. Vroia să *vorbească.* Aşa îi veneau cele mai bune şi mai limpezi idei: în conversaţii, când întrebările şi argumentele altuia îl obligau să gândească precis. Pentru a face legături, pentru a găsi explicaţii. În competiţia cu o altă persoană, adrenalina îi dădea pe dinafară, creierul făcea conexiuni pe care altfel nu le-ar fi făcut niciodată.

Unde era Deet? În trecut, ar fi vorbit toată ziua cu Deet despre problemele astea. Toată săptămâna. Ştia despre cercetările sale tot atâta cât ştia şi el şi spunea mereu: "Dar la asta te-ai gândit?" sau "Cum de poţi spune una ca asta!" Iar el făcea la fel, când era vorba de munca *ei.* În zilele de demult.

Însă acele zile trecuseră. Acum, ea nu mai avea nevoie de el... avea prieteni printre cei de la bibliotecă. Nimic rău în asta, probabil. La urma urmelor, ea acum nu *gândea,* punea în practică idei mai vechi. Ea avea nevoie de *ei,* nu de *el.* Însă el avea nevoie în continuare de *ea.* Ea s-a gândit vreodată la asta? Puteam foarte bine să plec pe Terminus... Afurisitul ăla de Hari care nu m-a lăsat să plec! Am stat aici de dragul lui Deet, şi totuşi nu o am deloc lângă mine, mai ales atunci când îi simt nevoia. Cum *a îndrăznit* Hari să hotărască ce este bine sau nu pentru Leyel Forska?

Numai că nu Hari a hotărât, nu? L-ar fi lăsat pe Leyel să plece... fără Deet. Iar Leyel nu ar fi rămas cu Deet doar pentru motivul că îl ajuta în muncă. Ar fi stat cu ea pentru că... pentru că...

Nu-şi putea aminti de ce. Din dragoste, desigur. Dar nu-şi dădea seama de ce era dragostea atât de importantă pentru el. Pentru *ea,* nu era important. În zilele din urmă, ideea despre dragoste era să-l bată pe el la cap să vină la bibliotecă. "Îţi poţi face cercetările acolo. Am putea fi mai mult timp împreună."

Mesajul era clar. Singurul mod în care Leyel putea rămâne în viaţa lui Deet era să devină parte din noua ei "familie" de la bibliotecă. Ei bine, n-are decât să se spele pe cap cu ideea ei. Dacă alesese să se scufunde în locul ăla,

treaba ei. Dacă alegea să renunţe la el pentru o echipă de... de *indexatori* şi *sortatori...* foarte bine. Foarte bine!

Nu. Nu era deloc foarte bine. El vroia *să vorbească* cu ea. Chiar acum, în acest moment, vroia să-i spună ce gândea, vroia ca ea să-i pună întrebări şi să-l contrazică până când îl făcea să scoată un răspuns. Sau mai multe răspunsuri. Avea nevoie de ea ca să vadă ceea ce nu vedea el. Avea nevoie de ea mai mult decât aveau nevoie *ei.*

Ieşi în aglomeraţia de pe Maslo Boulevard şi îşi dădu seama că era pentru prima oară de la funeraliile lui Hari când se aventura dincolo de împrejurimile apartamentului. Era pentru prima oară de câteva luni încoace că mergea undeva. Asta fac acum, gândi el. Am nevoie de o schimbare de decor, un sens al destinaţiei. Ăsta este singurul motiv pentru care mă îndrept spre bibliotecă. Toate porcăriile alea lacrimogene din apartament, nu erau decât strategia mea inconştientă pentru a ieşi din nou printre oameni.

Când ajunse la Biblioteca Imperială, era aproape bine dispus. De-a lungul anilor, fusese acolo de multe ori, dar numai pentru recepţii sau alte evenimente mondene – din cauză că dispunea de un lector propriu de mare capacitate, putea avea acces prin cablu la toate informaţiile stocate în bibliotecă. Alţii – studenţi, profesori de la şcolile mai sărace – trebuiau să vină aici ca să citească. Însă asta însemna că ştiau cum să se descurce prin clădire. În afară de sălile principale de lectură şi sălile de recepţie, Leyel habar n-avea ce mai conţine biblioteca.

Pentru prima oară sesiză cât de mare era Biblioteca Imperială. Deet menţionase de multe ori nişte cifre – o echipă de peste cinci mii de oameni, incluzând maşinişti, tâmplari, bucătari, paznici, un adevărat oraş în miniatură – însă de-abia acum îşi dădu Leyel seama că mulţi oameni de-aici nu se întâlniseră niciodată unul cu altul. Cine putea cunoaşte după nume *cinci mii* de oameni? Nu putea să se plimbe întrebând de Deet. Care era departamentul în care

lucra Deet? Dar ea le schimba foarte des, mişcându-se rapid prin birocraţia asta.

Toţi cei pe care-i vedea erau vizitatori – oameni la ecranele-lector, oameni la cataloage, oameni citind cărţi şi reviste tipărite pe hârtie. Unde erau bibliotecarii? Cei câţiva membri care se deplasau pe coridoare se dovediră a nu fi deloc bibliotecari – erau pretendenţi la titlul de doctor, ajutându-i pe noii sosiţi în utilizarea lectoarelor şi cataloagelor. Ştiau despre membrii bibliotecii tot atât de puţin cât ştia şi el.

În cele din urmă reuşi să găsească o cameră plină cu bibliotecari adevăraţi, stând la calculatoare şi pregătind accesul zilnic şi rapoartele de distribuţie. Încercă să vorbească unei tipe, dar ea ridică mâna. Avu impresia că îi făcuse semn să plece de acolo, apoi îşi dădu seama că mâna ei rămăsese în aer, cu un deget îndreptat înspre capătul camerei. Leyel se deplasă spre un birou mai înalt, unde o femeie grasă, somnoroasă, de vârstă mijlocie, răsfoia nişte lungi coloane pline de cifre, care stăteau în aer în faţa ei, ca o coloană de militari.

– Mă scuzaţi că vă întrerup, spuse el încet.

Ea se sprijinea cu obrazul în palmă. Nu îi aruncă nici măcar o privire. Însă îi răspunse.

– Mă bucur când mă întrerupe cineva.

De-abia atunci remarcă faptul că ochii ei erau brăzdaţi de riduri vesele, iar gura i se curbase într-un uşor zâmbet.

– Caut pe cineva. Pe soţia mea, ca să fiu mai precis. Deet Forska.

Femeia se ridică în picioare, zâmbind cu toată gura.

– Dumneavoastră sunteţi dragul de Leyel.

Era un lucru absurd, mai ales în gura unui străin, însă îi făcea plăcere să afle că Deet vorbise cu ceilalţi despre el. Desigur, toată lumea ar fi fost normal să ştie că soţul lui Deet era *importantul* Leyel Forska. Însă femeia asta nu avusese tonul acela, nu? Nu vorbise despre Leyel Forska, omul important. Nu, aici era cunoscut ca "dragul de Leyel".

Chiar dacă această femeie vroia să îl tachineze, Deet le spusese că ţinea la el. Nu reuşi să se abţină şi zâmbi. Ce uşurare! Nu ştia că se temuse aprig de pierderea iubirii ei, însă acum ar fi vrut să râdă tare, să se mişte, să danseze de plăcere.

– Cred că da, spuse el.

– Eu sunt Zay Wax. Deet trebuie să-ţi fi vorbit de mine, luăm prânzul împreună în fiecare zi.

Nu, nu îi vorbise de ea. Nu prea vorbea despre cei de la bibliotecă, dacă stai să te gândeşti. Ele două luau prânzul împreună în fiecare zi, iar Leyel nici nu auzise de femeia asta.

– Da, desigur, spuse Leyel. Mă bucur să te cunosc.

– Iar eu mă bucur să văd că picioarele tale ating totuşi pământul şi nu pluteşti în nori.

– Din când în când.

– Zilele astea, Deet lucrează la Indexare. Zay făcu cifrele să dispară de pe display.

– Este cumva pe Trantor?

Femeia râse. Tastă câteva instrucţiuni şi display-ul ei se umplu cu o hartă a complexului bibliotecii. Era un labirint de coridoare şi camere, aproape imposibil să te descurci.

– Aici este doar această aripă a clădirii. Indexarea se află la aceste patru etaje.

Patru nivele aflate pe mijlocul ecranului căpătară o culoare ceva mai strălucitoare.

– Iar aici te afli tu acum.

O cămăruţă de la primul etaj se coloră în alb. Privind labirintul dintre cele două zone strălucitoare, Leyel râse puternic.

– Nu-mi poţi da pe cineva care să mă conducă?

– Ghizii noştri nu te conduc decât în zonele permise vizitatorilor. Însă nu este prea greu, Lord Forska. La urma urmelor, eşti un geniu, nu?

– Nu şi în ceea ce priveşte geografia interioară a clădirilor, oricâte minciuni ţi-o fi spus Deet despre mine.

– Ieşi pe uşa asta şi mergi drept pe coridor până la ascensoare… n-ai cum să le ratezi. Urci la cincisprezece. Când ieşi, Întoarce-te ca şi cum ai continua mersul pe acelaşi coridor şi după puţin timp treci printr-o arcadă unde scrie "Indexare". După care apleci capul puţin şi urli cât poţi tu de tare "Deet". Faci asta de câteva ori şi sau vine ea, sau te arestează securitatea.

– Exact asta aveam de gând să fac dacă nu găseam pe cineva să mă ghideze.

– Mă bucur că ai apelat la mine.

Zay se ridică în picioare şi vorbi tare spre ceilalţi bibliotecari:

– Pisica pleacă de acasă. Şoarecii pot juca pe masă.

– Era şi timpul, spuse unul dintre ei. Râseră cu toţii. Însă îşi continuară lucrul.

– Urmează-mă, Lord Forska.

– Leyel, te rog.

– Vai, flirtezi cu mine.

Când se ridică, Leyel descoperi că era încă mai scundă şi mai grasă decât arăta stând pe scaun.

– Urmează-mă.

Conversară lejer despre tot felul de nimicuri. În ascensor, îşi prinseră picioarele sub şine când repulsia gravitică intră în funcţiune. Leyel era atât de obişnuit cu antigravitaţia după atâţia ani de folosinţă a ascensoarelor pe Trantor încât nici nu observă. Însă Zay îşi lăsă braţele să plutească în aer şi oftă puternic.

– Îmi *place* să urc cu ascensorul, spuse ea.

Pentru prima oară, Leyel îşi dădu seama că antigravitaţia trebuia să fie o mare uşurare pentru cineva care ducea în spate atâtea kilograme în plus, ca Zay Wax. Când ascensorul se opri, Zay se clătină puternic, ca şi cum i s-ar fi aruncat saci grei în spinare.

– Ideea mea despre cer este să trăieşti de-a pururi în antigravitaţie.

– Poţi obţine antigravitaţie în propriul apartament, dacă locuieşti la ultimul etaj.

– Poate poţi *tu,* făcu Zay. Însă *eu* trebuie să trăiesc dintr-un salariu de bibliotecara.

Leyel împietri. Întotdeauna îşi impusese să nu se laude cu averea lui, însă rareori avusese ocazia să discute cu oameni care nu-şi puteau permite antigravitaţie.

– Îmi pare rău, spuse el. Astăzi, nu cred că-mi pot permite nici eu.

– Da, am auzit că ţi-ai pierdut averea la nişte funeralii cu cântec.

Ciudat că vorbea atât de deschis despre asta; încercă să răspundă pe un ton la fel de glumeţ.

– Da, cred că se poate spune şi astfel.

– Eu zic că a meritat, spuse ea. Îi aruncă o privire vicleană.

– Ştii, l-am cunoscut pe Hari. Pierderea lui costă omenirea mai mult decât dacă soarele Trantorului s-ar fi transformat în novă.

– Poate, spuse Leyel.

Începea să scape conversaţia din mână. Era cazul să fie ceva mai prudent.

– Aaa, nu-ţi face probleme. Nu sunt turnătoare la Comisie. Uite, aici este Arcul de Aur spre Indexare. Tărâmul Conexiunilor Conceptuale Subtile.

Trecând prin arcadă, era ca şi cum trecuseră într-o clădire complet diferită. Stilul şi decorul erau aceleaşi, cu modele pretenţioase pe pereţi şi tavan, podeaua fiind făcută din acelaşi plastic antifonic, moale, strălucind uşor în lumina albă. Însă acum dispăruse orice urmă de simetrie. Tavanul avea înălţimi diferite, aproape la întâmplare; pe stânga şi pe dreapta puteau fi uşi sau arcade, trepte sau rampe de urcare, un alcov sau o sala uriaşă plină de coloane, rafturi de cărţi şi lucrări de artă înconjurând birourile unde indexatorii lucrau cu jumătate de duzină de scriptori şi lectori odată.

– Forma se adaptează funcţiei, spuse Zay.

– Mă tem că-mi sucesc gâtul ca un vizitator aflat pentru prima oară pe Trantor.

– Este un loc neobişnuit. Dar arhitectul a fost fiica unui indexator, aşa că ştia ce trebuie să facă; mai precis, interioarele simetrice sunt duşmanul gândului liber. Lucrul cel mai subtil – şi cel mai scump, mă tem – este faptul că din zi în zi, aranjamentul se schimbă.

– Se schimbă? Camerele se mută?

– O serie de rutine aleatoare în calculatorul central. Simt reguli, însă programul nu se teme de consumul de spaţiu. În unele zile nu se schimbă decât o singură cameră, mutată într-un loc total diferit în perimetrul rezervat Indexării. În alte zile, se schimbă totul. Singura constantă este arcada prin care am intrat. Nu glumeam când am spus că trebuie să vii aici şi să urli tare.

– Dar… indexatorii probabil că pierd o dimineaţă întreagă căutându-şi locul de muncă.

– Absolut deloc. Un indexator poate lucra la orice birou.

– Aha. Deci nu fac decât să apeleze fişierul la care au lucrat cu o zi înainte.

– Nu. Reiau treaba care s-a făcut cu o zi înainte la staţia respectivă.

– Ce haos! spuse Leyel.

– Exact. Cum crezi că se face un hiperindex bun? Dacă o carte este indexată de o singură persoană, atunci singurele conexiuni sunt cele pe care le cunoaşte persoana respectivă. În loc de asta, fiecare indexator este obligat să parcurgă ceea ce a făcut predecesorul său cu o zi înainte. În mod inevitabil va adăuga câteva conexiuni noi, pe care celălalt indexator nu le-a ştiut. Mediul, modul de lucru, totul este destinat a rupe tiparele gândului, pentru a face totul surprinzător, *nou.*

– Pentru a-i dezechilibra pe toţi.

– Exact. Mintea îţi merge mai repede când mergi pe marginea prăpastiei.

– După criteriul ăsta, acrobaţii ar trebui să fie toţi nişte genii.

– Nu. Munca acrobaţilor este să-şi perfecţioneze exerciţiul atât de mult încât *niciodată* să nu-şi piardă echilibrul. Un acrobat care improvizează moare repede. Însă indexatorii, atunci când îşi pierd echilibrul, cad în nişte descoperiri minunate. De aceea singurele indexuri pe care merită să le ai sunt cele de la Biblioteca Imperială. Citeşti, eşti uimit, eşti provocat. Toate celelalte sunt doar… muncă de funcţionar.

– Deet nu mi-a povestit niciodată.

– Indexatorii nu discută adesea despre munca lor. Oricum, nu prea ai cum să explici.

– De cât timp este Deet indexator?

– De puţin timp. Deocamdată este începătoare. Însă aud că este foarte, foarte bună.

– Unde lucrează? Zay zâmbi. Apoi urlă:

– Deet!

Sunetul păru să fie imediat înghiţit de labirint. Nu veni nici un răspuns.

– Nu e pe aici, cred, spuse Zay. Cred că va trebui să inspectăm puţin mai în adâncime.

– Nu putem *întreba* pe cineva unde este?

– Dar cine crezi că ştie?

Trebuiră încă două etaje şi trei urlete până să se audă un strigăt slab:

– Aici!

Urmăriră sunetul. Deet striga în continuare, astfel încât Zay să o poată localiza.

– Astăzi am primit camera cu flori, Zay! Violete!

Indexatorii care treceau pe acolo ridicau cu toţii privirea în sus… unii zâmbeau, alţii se încruntau.

– Nu deranjează pe nimeni? întrebă Leyel. Toate strigătele astea!

– Indexatorii *au nevoie* de întreruperi. Le rupe lanţul gândirii. Când revin, trebuie să regândească ceea ce făceau.

Deet, acum nu prea departe, strigă din nou:

– Mirosul este chiar prea puternic. Închipuie-ţi… aceeaşi cameră, de două ori în aceeaşi lună!

– Indexatorii se spitalizează adesea? întrebă încet Leyel.

– De ce?

– Stress.

– Nu există stress în munca asta, spuse Zay. Doar joacă. Venim aici ca *răsplată* pentru munca noastră în alte părţi ale bibliotecii.

– Înţeleg. Acum vine vremea când bibliotecarul are ocazia să *citească* unele cărţi din bibliotecă.

– Am ales cu toţii această carieră pentru ca iubim cărţile. Chiar şi pe cele vechi, ineficiente, din hârtie. Indexarea este ca şi… scrisul pe marginile foilor.

Ideea era uluitoare.

– Să scrii în cărţile *altora?*

– Tot timpul s-a făcut asta, Leyel. Cum te poţi angaja într-un dialog cu autorul dacă nu scrii pe margine răspunsurile şi argumentele tale? Uite-o.

Zay o luă înainte pe sub o arcadă joasă şi coborî câteva trepte.

– Am auzit o voce de bărbat cu tine, Zay, spuse Deet.

– Era a mea, spuse Leyel.

Dădu colţul şi o zări. După o călătorie atât de lungă pentru a da de ea, se gândi, preţ de o clipă halucinantă, că nu o va recunoaşte. Că programele din calculator amestecaseră la întâmplare camerele şi bibliotecarii, astfel că dăduse peste o femeie care semăna doar cu soţia sa; va trebui să se obişnuiască din nou cu ea.

– Mi s-a părut mie, spuse Deet.

Se ridică de la staţia de lucru şi îl îmbrăţişă. Chiar şi asta îl uimi, deşi ea îl îmbrăţişa de obicei atunci când se întâlneau. Doar scena este alta, îşi spuse el. Mă surprinde

pentru că de obicei aşa mă întâmpină acasă, într-un mediu familiar. Şi de obicei Deet este cea care soseşte, nu eu.

Sau aici parcă îmbrăţişarea avusese mai multă căldură? Ca şi cum îl iubea mai mult când era în acest loc decât acasă? Sau poate că această nouă Deet era o persoană mai caldă, mai confortabilă.

Am impresia că o bucură prezenţa mea aici.

Leyel se frământă stânjenit, timid.

– Dacă ştiam că deranjez…, începu el. Pentru ce simţea nevoia asta acută să se scuze?

– Ce necazuri? întrebă Zay.

– Strigătele. Întreruperile.

– Auzi la el, Deet. Crede că lumea s-a oprit locului din cauza unor strigăte.

În depărtare, se auzea vocea unui bărbat urlând numele altcuiva.

– Se întâmplă mereu, spuse Zay. Eu cred că ar fi mai bine să mă întorc. Vreun lacheu de-al lui Mahagonny spumegă probabil din cauză că nu i-am permis accesul la cărţile de conturi Imperiale.

– Îmi pare bine că ne-am întâlnit, spuse Leyel.

– Noroc la drumul de întoarcere, spuse Deet.

– De data asta este uşor, spuse Zay.

Se opri doar o dată în drumul spre uşă, nu ca să vorbească, ci pentru a introduce o plăcuţă metalică într-o fantă aproape neobservabilă din uşă, la nivelul ochilor. Se întoarse şi îi zâmbi lui Deet. Apoi dispăru.

Leyel nu o întrebă ce făcea… dacă l-ar fi interesat, ar fi spus ceva. Însă bănuia că Zay fie decuplase, fie cuplase un sistem de înregistrare. Neştiind dacă aici, la bibliotecă, aveau intimitate, rămase locului, privind împrejur. Camera lui Deet era într-adevăr plină de violete, adevărate, crescând în fante din pereţi şi podea. Mirosul era clar, dar nu insuportabil.

– La ce foloseşte camera asta?

– Este *a mea. Cel* puţin pentru astăzi. Mă bucur că ai venit.

– Nu mi-ai vorbit niciodată de locul ăsta.

– N-am ştiut de el până nu am fost trimisă aici. Nimeni nu vorbeşte despre Indexare. Nu vorbim niciodată celor din afară. Arhitectul a murit acum trei mii de ani. Doar maşiniştii noştri înţeleg cum funcţionează. Este ca…

– Ţara minunilor.

– Exact.

– Un loc unde toate regulile universului sunt abolite.

– Deloc, suntem în continuare sub efectul gravitaţiei. Inerţia. Chestii din astea.

– Locul ăsta ţi se potriveşte, Deet. Este parcă făcut special pentru tine.

– Majoritatea celorlalţi primesc extrem de rar această cameră. Nu întotdeauna sunt violete. Uneori sunt trandafiri agăţători. Alteori brebenei. Se spune că sunt o grămadă de flori aici. Totuşi, eu am avut de ambele dăţi parte de violete.

Leyel nu se mai stăpâni. Râse. Era amuzant. Ce legătură să existe între toate astea şi o bibliotecă? Şi totuşi, era un lucru minunat să te ascunzi în inima acestui edificiu sobru. Se aşeză pe un scaun. Violetele creşteau de pe spătar, florile i se frecau de umeri.

– Până la urmă, te-ai săturat să stai toată ziua închis în apartament? întrebă Deet.

Bineînţeles că se va mira că ieşise în sfârşit afară, după toate invitaţiile ignorate atâta vreme. Totuşi, nu era sigur dacă să vorbească sincer sau nu.

– Am avut nevoie să vorbesc cu tine.

Aruncă o privire spre fanta la care meşterise Zay în cadrul uşii.

– Singur, continuă el.

– Suntem singuri, spuse Deet încet. Zay a avut grijă. Cu adevărat singuri, ca în apartament.

Leyel avu nevoie de mai mult de o clipă pentru a-şi da seama ce vroia ea să spună. Nu îndrăzni să pronunţe cuvântul. Mimă din buze: Comisia?

– Nu se amestecă niciodată în treburile Bibliotecii. Chiar dacă ţi-au pregătit un regim mai special, acum există un câmp de interferenţe care blochează conversaţia noastră. Dar sunt şanse să nu se mai intereseze de tine până nu ieşi de aici.

Părea nerăbdătoare, agitată. De parcă nu-i făcea plăcere să poarte această conversaţie. Ca şi cum ar fi dorit ca el să o continue mai repede, pentru a termina.

– Sper să nu te superi, spuse el. Te-am întrerupt din lucru, am zis că doar o dată…

– Nu face nimic, spuse ea.

Dar era în continuare tensionată. Ca şi cum se temea de ceea ce avea el să spună.

Aşa încât îi explică toate gândurile pe care le avusese în legătură cu limbajul. Tot ceea ce reuşise să scoată din lucrările lui Kispitorian şi Magolissian. Deet păru să se relaxeze imediat ce îşi dădu seama că el îi vorbea despre cercetarea lui. Oare ce o fi neliniştit-o? se întrebă el. Se temea că am venit aici ca să vorbesc despre relaţia noastră? Nu prea avea motive. Nu am de gând să pun pe tapet probleme care mai rău ar încurca situaţia.

Când termină de explicat ideile cu care venise, ea dădu din cap cu grijă – aşa cum făcuse de o mie de ori înainte, după ce el termina de explicat.

– Nu prea ştiu, spuse ea în cele din urmă.

Ca de multe alte ori, nu se grăbea să dea un răspuns imediat. Însă, ca întotdeauna, el insistă:

– Dar tu ce *crezi?* Ea strânse buzele:

– Nu sunt obişnuită… n-am încercat niciodată o aplicaţie a limbajului la teoria comunităţilor. Doar comunicarea în jargon, astfel încât nu-ţi pot oferi decât un gând preliminar. Poate că grupurile izolate *îşi păstrează* limbajul – din gelozie, pentru că într-un fel face parte din ei. Poate că

limbajul este cel mai puternic ritual din toate câte există, astfel încât oamenii care au acelaşi limbaj se deosebesc intim de ceilalţi care nu le înţeleg limbajul. Nu vom şti niciodată, nu-i aşa, pentru că de zece mii de ani toată lumea vorbeşte Galactica Standard.

– Deci este nu atât mărimea populaţiei, cât…

– Cât de mult *ţin* la limbajul lor. Cât de mult îi defineşte pe ei ca o comunitate. O populaţie mare începe să creadă că toată lumea vorbeşte ca ei. Ei vor să se *distingă* într-un fel, să formeze o identitate separată. Încep să creeze jargoane şi argouri pentru a se separa de ceilalţi. Nu asta se întâmplă şi cu vorbirea obişnuită? Copiii încearcă să găsească modalităţi de a vorbi, diferite de cele ale părinţilor. Profesioniştii vorbesc într-un cod al lor, astfel încât neiniţiaţii să nu cunoască parolele. Toate sunt ritualuri pentru delimitarea comunităţii.

Leyel încuviinţă, însă avea o îndoială serioasă. Atât de serioasă, încât Deet o sesiză şi ea.

– Da, Leyel, ştiu. Am interpretat imediat întrebarea ta prin prisma disciplinei mele. Ca fizicienii, care cred că totul poate fi explicat prin fizică.

Leyel râse.

– M-am gândit la asta, dar ceea ce ai spus tu are sens. Şi ar explica de ce tendinţa naturală a comunităţilor este să-şi diversifice limbajul. Vrem un limbaj comun, un limbaj deschis. Dar vrem de asemenea şi un limbaj propriu. Numai că un limbaj *complet* privat nu ar folosi la nimic – cu cine am mai vorbi? Astfel încât la formarea comunităţilor, acesta îşi creează câteva bariere lingvistice pentru cei aflaţi dincolo, câteva coduri pe care nu le vor înţelege decât cei de dinăuntru.

– Şi cu cât o persoană este mai devotată acelei comunităţi, cu atât mai fluent va vorbi acel limbaj.

– Da, are sens, spuse Leyel. Atât de uşor. Vezi cât de mult am nevoie de tine?

Cuvintele lui păreau un uşor reproş: de ce nu ai fost acasă atunci când aveam nevoie de tine? Dar nu se putu abţine să nu le rostească. Stând aici cu Deet, în acest loc ciudat şi înmiresmat, se simţea bine. Oare cum de se îndepărtase de el? Pentru el, prezenţa ei făcea din orice loc un cămin. Pentru ea, acest loc era "acasă", indiferent de prezenţa lui.

– Încercă să-şi pună gândurile acestea în vorbe – abstracte, astfel încât să nu rănească.

– Cred că cea mai mare tragedie este atunci când o persoană are un devotament mai mare pentru comunitate decât toţi ceilalţi membri.

Deet nu făcu decât să zâmbească şi ridică sprâncenele. Nu înţelegea unde dorea el să ajungă.

– El vorbeşte mereu limbajul comunităţii, rosti Leyel. Numai că ceilalţi nu îi vorbesc, sau cel puţin nu tot timpul. Şi cu cât vorbeşte mai mult, cu atât se îndepărtează de ceilalţi, până când devine singur. Îţi poţi imagina ceva mai trist? Cineva plin de un limbaj, flămând, ca să spunem aşa, să îl audă şi totuşi să nu existe nimeni care să îl înţeleagă.

Ea dădu din cap, căutându-l cu ochii. Înţelege ce spun? El o aşteptă să răspundă. Mai mult nu îndrăznea să spună.

– Însă închipuie-ţi o altă situaţie, spuse ea în cele din urmă. Ce-ar fi ca el să plece din locul acela unde nimeni nu îl înţelege şi să meargă într-un alt loc şi dintr-o dată să audă sute de voci, mii, vorbind cu cuvintele care lui i-au fost atât de dragi. Apoi să-şi dea seama că de fapt nu cunoscuse deloc limbajul. Cuvintele au sute de înţelesuri şi nuanţe pe care el nu le bănuise niciodată. Pentru că fiecare vorbitor schimbase limbajul puţin, în felul lui. Şi când a vorbit în cele din urmă, vocea lui i-a sunat ca o muzică în urechi, iar ceilalţi l-au ascultat încântaţi, prinşi, muzica lui fiind ca apa dintr-o fântână. Iar el şi-a dat seama că până atunci nu fusese acasă.

Leyel nu-şi amintea ca Deet să fi sunat vreodată atât de... melodios. Da, Deet cânta. Ea este persoana despre

care vorbeşte. În locul acesta vocea ei este diferită, asta vrea să spună. Acasă, cu mine, a fost singură. Aici, în bibliotecă, a găsit alţi oameni care vorbesc limbajul ei secret. Nu că a vrut ca mariajul nostru să nu reuşească. Ea a sperat, dar eu nu am înţeles-o niciodată. Aceşti oameni au înţeles-o. Aici este acasă, asta încearcă ea să-mi spună.

– Înţeleg, o linişti el.

– Înţelegi?

Ea îl privi atent în ochi.

– Cred că da. Totul este în regulă. Ea îi aruncă o privire întrebătoare.

– Vorbesc serios, este în regulă. Este bine. Acest loc... este bun.

Ea părea uşurată, dar nu complet.

– Nu ar trebui să fii atât de *trist,* Leyel. Este un loc vesel. Iar aici ai putea face tot ceea ce faci şi acasă.

În afară de a te iubi ca jumătatea mea, şi tu să mă iubeşti ca pe cealaltă jumătate a ta.

– Da, sunt sigur.

– Nu, vorbesc serios. Ceea ce faci tu acum... îmi dau seama că te apropii de ceva. De ce să nu lucrezi *aici,* unde putem discuta?

Leyel dădu din umeri.

– Te apropii, nu?

– De unde să ştiu? Mă învârt ca un înotător noaptea în ocean. Poate sunt aproape de ţărm, sau poate că mă îndepărtez de el.

– Chiar nu-ţi poţi da seama? Adineauri, nu ne-am apropiat?

– Nu. Chestia asta cu limbajul... dacă este doar un aspect al teoriei comunităţilor, atunci nu poate fi răspunsul la originea omenirii.

– De ce?

– Pentru că multe primate au comunităţi. Multe alte animale. Turmele, de exemplu. Chiar şi bancurile *de peşti.* Orice organism multicelular este o comunitate. Astfel încât

dacă diversitatea lingvistică se naşte din comunitate, atunci este inerentă la animalele preumane şi deci nu face parte din definiţia omenirii.

– Aha. Înţeleg.

– Exact.

Ea părea dezamăgită. Ca şi cum chiar sperase că vor găsi răspunsul chiar acolo, în acea zi. Leyel se ridică în picioare.

– Foarte bine. Mulţumesc pentru ajutor.

– Nu cred că ţi-am fost de ajutor.

– O, ba da. Mi-ai arătat că mergeam pe un drum înfundat. M-ai scutit de o grămadă de… gânduri inutile. Acesta este progresul în ştiinţă, să ştii care răspunsuri nu sunt adevărate.

Desigur, cuvintele lui aveau un dublu înţeles. Ea îi arătase de asemenea că mariajul lor era un drum înfundat. Poate că l-a înţeles. Poate că nu. Nu avea importanţă. El o înţelesese pe ea. Povestioara aceea cu persoana care descoperise un loc unde se simţea ca acasă… cum ar fi putut rata înţelesul?

– Leyel, spuse ea. De ce nu-i întrebi pe indexatori?

– Crezi că bibliotecarii pot găsi răspunsuri acolo unde *eu* nu le-am găsit?

– Nu neapărat bibliotecarii. *Indexatorii.*

– Ce vrei să spui?

– Scrie întrebările tale. Toate căile pe care le-ai urmat. Diversitatea lingvistică. Limbajul primatelor. Şi celelalte întrebări, cele mai vechi. Arheologice, istorice. Biologice. Formele de înrudire. Obiceiurile. Tot ce ţi-a trecut prin minte. Pune-le împreună ca nişte întrebări. Apoi le vom indexa.

– Veţi indexa *întrebările* mele?

– Da, asta facem noi – citim nişte lucruri, ne gândim la altele care s-ar putea înrudi cu ele şi le legăm. Nu spunem ce înseamnă conexiunea, dar ştim că înseamnă ceva, că este reală. Nu-ţi vom da răspunsuri, Leyel, dar dacă

urmăreşti indexul, te-ar putea ajuta să te gândeşti la conexiuni. Înţelegi ce vreau să spun?

– Nu m-am gândit niciodată la asta. Crezi că doi indexatori ar avea timp să lucreze la asta?

– Nu doi. Tort.

– Dar este absurd, Deet. Nici în gând nu aş cere aşa ceva.

– Eu da. Noi nu suntem supravegheaţi aici, Leyel. Nu primim note. Slujba noastră este să citim şi să gândim. De obicei avem câteva sute de proiecte pe rol, dar timp de o zi putem lucra cu toţii la acelaşi document.

– Ar fi o pierdere. Oricum nu pot publica nimic, Deet.

– Nu trebuie să fie publicat. Nu înţelegi? Nimeni în afară de noi nu ştie ce facem aici. Îl putem lua ca pe un document nepublicat şi să lucrăm la el foarte bine. Biblioteca nu îl va înregistra ca pe un document întreg.

Leyel dădu din cap:

– Şi dacă mă vor conduce la răspuns? Ce am să fac, am să public lucrarea cu două sute de coautori?

– Va fi lucrarea *ta,* Leyel. Noi nu suntem decât indexatori, nu autori. Tot tu va trebui să faci conexiunile. Lasă-ne să încercăm. Lasă-ne să luăm parte.

Dintr-o dată, Leyel înţelese de ce insista ea atât de mult. Să-l implice în afacerile bibliotecii, era o modalitate de a pretinde că el încă mai făcea parte din viaţa ei. Putea crede că nu l-a părăsit, dacă el devenea membru al noii ei comunităţi.

Dar ea nu ştia cât de insuportabilă va fi această situaţie? Să o vadă aici, atât de fericită fără el? Să vină aici doar ca un prieten printre mulţi alţii, când odată fuseseră – sau cel puţin aşa crezuse el – un suflet indivizibil? Cum ar putea face aşa ceva?

Şi totuşi, ea dorea lucrul acesta, îşi putea da seama din felul în care îl privea, atât de feciorelnic, atât de rugător, încât îşi aminti de momentul în care se îndrăgostiseră, pe o altă planetă… îl privea în felul acesta ori de câte ori el insista să plece. Când ea credea că avea să-l piardă.

Oare nu ştia cine pe cine pierduse?

Nu contează. Ce contează, dacă ea nu înţelege? Dacă ea va fi fericită cu el prefăcându-se doritor să facă parte din noua ei casă, membru printre aceşti bibliotecari – dacă vroia ca el să-şi supună munca de o viaţă acestor absurzi indexatori, de ce nu? Ce l-ar costa? Poate că scrierea tuturor întrebărilor în ordine l-ar putea chiar ajuta. Şi poate ca ea avea dreptate… poate un index l-ar putea ajuta să rezolve problema originilor.

Poate că dacă venea aici, va fi o mică parte din viaţa ei. Nu ar fi ca mariajul. Însă din moment ce acel lucru era imposibil, atunci poate că ar păstra din ea suficient cât să rămână el însuşi, persoana care o iubise în toţi aceşti ani.

– Bine, spuse el. Am să le scriu şi am să le aduc.

– Cred că-ţi putem fi de ajutor. .

– Da, spuse el, prefăcându-se mai convins decât era. Poate. Porni spre uşă.

– Trebuie să pleci? El încuviinţă.

– Eşti sigur că poţi găsi drumul de ieşire?

– Doar dacă nu s-au mutat camerele.

– Nu, se mută doar noaptea.

– Atunci voi găsi uşor drumul. Făcu câţiva paşi spre ea, apoi se opri.

– Ce-i? făcu ea.

– Nimic.

– Aha.

Părea dezamăgită.

– Credeam că ai să mă săruţi la plecare. Apoi se bosumflă ca un copilaş de trei ani.

El râse. O sărută – ca pe un copil de trei ani – şi apoi plecă.

Timp de două zile, pierdu vremea. O vedea pe Deet plecând dimineaţa, apoi încerca să citească, să vadă benzile video, orice. Nimic nu îi atrăgea atenţia. Începu să se plimbe. Odată merse chiar sus, pe cupolă, ca să vadă cerul liber… era o noapte plină de stele. Nici una dintre ele

nu îi spunea ceva deosebit. Nimic nu mai ţinea. Unul dintre programele video avusese un moment, foarte scurt, o scenă de pe o lume semiaridă, unde o plantă ciudată crescuse şi se uscase la maturitate, rupându-se din rădăcină. Vântul a suflat-o, împrăştiind seminţele. Pentru un moment, simţi că el este acea plantă – sunt şi eu la fel de uscat ca ea, rostogolindu-mă prin solul arid? Dar nu, ştia că nu era adevărat, pentru că rostogolirea avea suficientă putere pentru a împrăştia seminţele. Leyel nu mai avea seminţe. Se împrăştiaseră cu mult timp în urmă.

În a treia dimineaţă se privi în oglindă şi râse sumbru.

– Aşa se simt oamenii înainte să se sinucidă? se întrebă el.

Bineînţeles că nu... ştia că juca teatru. Nu simţea deloc nevoia de a muri.

Dar apoi se gândi că dacă sentimentul inutilităţii va continua, dacă nu va găsi nimic în care să se implice, atunci ar fi fost ca şi mort, nu-i aşa, pentru că rămânerea în viaţă însemna ceva mai mult decât încălzirea hainelor pe care le purta.

Se aşeză la scriptor şi începu să formuleze întrebările. Apoi, sub fiecare întrebare, explica cum încercase să afle răspunsul, şi de ce nu reuşise. Atunci veneau alte întrebări – Deet avusese dreptate, simplul proces de sumarizare a propriilor cercetări infructuoase făcea ca răspunsurile să fie fantastic de aproape. Era un exerciţiu bun. Şi chiar dacă nu va găsi niciodată răspuns, această listă de întrebări ar putea ajuta pe cineva cu un intelect mai clar – sau cu o informaţie mai bună – peste câteva decenii, sau secole, sau milenii...

Deet sosi acasă şi se băgă în pat; Leyel nu terminase încă. Ea cunoştea expresia lui atunci când era pe deplin implicat în ceva – nu făcu nimic pentru a-l deranja. El o observă, dându-şi seama că-l lăsa în pace. Apoi se apucă din nou de scris.

A doua zi de dimineaţă, ea se trezi găsindu-l întins lângă ea, îmbrăcat. O capsulă cu un mesaj personal stătea pe podea, în drum spre baie. Leyel terminase de formulat întrebările. Ea se aplecă, îl ridică, îl luă şi merse cu el la bibliotecă.

– Deet, întrebările lui nu sunt deloc formale.

– Ţi-am spus.

– Hari avea dreptate. Cu toate că părea un diletant, cu toţi banii lui şi dispreţul pentru universităţi, este un om de bună calitate.

– Deci A Doua Fundaţie va avea de câştigat dacă reuşeşte să găsească un răspuns la întrebarea lui?

– Nu ştiu, Deet. Hari era prezicătorul. Probabil omenirea este deja umană, aşa că nu este ca şi cum ar trebui să reluăm procesul.

– Crezi?

– Ce, vrei să găsim o planetă nelocuită, să punem acolo câţiva locuitori, să-i lăsăm să se sălbăticească şi să ne întoarcem peste o mie de ani ca să-i facem oameni?

– Am o idee mai bună. Să luăm zece mii de lumi care-şi duc viaţa ca nişte animale, mereu flămânde, mereu gata să muşte, şi să le arătăm cine sunt. Apoi, după ce se vor privi clar în oglindă, sa ne întoarcem şi să le arătăm cum să devină *cu adevărat* oameni, în loc să aibă rare accese de omenie.

– Bine. hai să facem asta.

– Ştiam că ai să fii de acord cu mine.

– Tu ai grijă ca soţul tău să afle *cum* se realizează chestia asta. Apoi vom avea suficient timp la dispoziţie pentru a pune totul în aplicare.

Când indexul fu terminat, Deet îl aduse pe Leyel cu ea la bibliotecă. Nu-l duse la Indexare, ci îl instală într-o cameră de studiu particular cu multe videouri – numai că în loc să-i dea iluzia unor ferestre deschise spre scena de afară,

ecranele umpleau toţi pereţii, de la podea până la tavan, astfel încât avea impresia că se afla în vârful unui munte, fără pereţi sau balustrade care să-l împiedice să cadă. Avea ameţeli când privea de jur împrejur – doar uşa rupea iluzia. Pentru o clipă, se gândi să ceară o altă cameră. Dar apoi îşi aduse aminte de indexatori şi îşi spuse că poate şi el ar lucra mai bine dacă ar ieşi puţin din poziţia de echilibru.

La început, indexarea părea simplu de urmărit. Aduse prima pagină a întrebărilor sale pe display-ul lectorului şi începu să citească. Lectorul îi urmărea pupilele, astfel încât ori de câte ori se oprea pentru a privi mai cu atenţie un cuvânt, alte referinţe începeau să apară în spaţiul de lângă pagina pe care o citea. Apoi privea una dintre referinţe. Dacă era neinteresantă sau evidentă, trecea la următoarea referinţă, iar prima se dădea înapoi pe display, discret, dar în continuare acolo, dacă cumva îşi schimba părerea şi o dorea din nou.

Dacă o referinţă îl interesa, atunci când ajungea la ultima linie de pe display se extindea la mărime completă pentru a se aşeza în faţa textului principal. Apoi, dacă acest nou material fusese indexat, atrăgea noi referinţe… şi tot aşa, ducându-l din ce în ce mai departe de materialul original, până când se hotăra să se întoarcă şi să reia de acolo de unde începuse diversiunea.

Până acum, indexul se comportase normal. De-abia după ce avansă în citirea întrebărilor îşi dădu seama de ciudăţenia lui. De obicei, referinţele din index se legau de cuvintele importante, astfel încât atunci când vroiai să te opreşti şi să te gândeşti fără a aduce în faţă o grămadă de referinţe pe care nu le doreai, nu trebuia decât să-ţi menţii privirea focalizată în zona cu fraze goale, cum ar fi "Dacă asta ar fi să…" Toţi cei care se obişnuiseră să citească documente indexate învăţau curând acest truc şi devenea aproape un reflex.

Dar când Leyel se opri asupra unor astfel de fraze goale, referinţele veneau oricum. Şi, în loc să aibă o legătură reală

cu textul,uneori referinţele erau perverse sau comice sau explicative. De exemplu, se oprise în mijlocul argumentului său cum că cercetările arheologice în vederea descoperirii edificiilor primitive erau inutile în căutare, pentru că toate culturile "primitive" reprezentau un declin de la o cultură de bază. Scrisese fraza "Tot acest primitivism este util doar pentru că ne previne ce am putea deveni noi dacă suntem neatenţi şi nu avem grijă să păstrăm legăturile fragile cu civilizaţia." Din obişnuinţă, ochii săi se focalizară asupra unor cuvinte goale, "ce am putea deveni noi". Nimeni nu putea indexa o frază ca asta.

Şi totuşi, ei o făcuseră. Apărură câteva referinţe. Şi, în loc să rămână cu reveria lui, fu distras, atras de indexatorii care se legaseră de o frază atât de absurdă.

Una dintre referinţe era o frază, de fapt un cântec de leagăn ale cărui versuri le ştiuse cândva, dar le uitase:

Bătrână Bunică Zăpăcită

Rachetele sunt toate trandafirii.

Ridică-te, coboară-te, toate cad jos.

Pentru ce pusese indexatorul asta aici? Primul lucru care îi veni lui Leyel în minte fu o imagine cu el şi câţiva dintre copiii servitorilor, pe vremuri, ţinându-se de mână şi mergând în cerc mereu şi mereu până ajungeau la ultimele cuvinte, când se aruncau la pământ şi râdeau ca nebunii. Genul de joc la care doar copiii s-ar putea gândi că este amuzant.

Ochii săi zăbovind asupra poemului, acesta trecu pe partea principală a display-ului, şi apărură alte referinţe. Unul era un articol despre evoluţia poemului, speculând că ar fi putut apărea în perioada primelor zboruri spaţiale de pe planeta de origine, când rachetele erau folosite pentru a scăpa de gravitaţia planetei. Din cauza asta fusese poemul indexat la articolul său? Pentru că era legat de planeta de origine?

Nu, era prea banal. Un alt articol despre poem era mai util. Acesta respingea ideea rachetelor de pe vremuri,

pentru că cea mai veche versiune a poemului nu folosise niciodată cuvântul "rachetă". Cea mai veche versiune cunoscută era cam aşa:

Să rupem un trandafir,
Să-i facem o poză,
Să ne lovim, să ne lovim,
Toţi cădem jos.

Evident, scrisese comentatorul, acestea erau cuvinte rară sens – versiunile ulterioare apăruseră din cauză că cei mici insistaseră să aibă totuşi un sens.

Şi Leyel avu impresia că de aceea legase indexatorul poemul de fraza sa – din cauză că poemul iniţial nu avusese sens, însă noi insistaserăm să îi dăm unul.

Era un comentariu asupra întregii lucrări a lui Leyel despre origini? Indexatorul avea impresia că era inutil?

Nu... poemul fusese legat de fraza "ce am putea deveni noi dacă". Poate că indexatorul spunea că oamenii sunt ca acest poem – vieţile noastre nu au sens, dar noi insistăm să le dăm unul. Oare nu spusese şi Deet aşa ceva, pe vremuri, când vorbea despre rolul povestitorilor în formarea comunităţilor? Universul se opune cauzalităţii, spunea ea. Însă inteligenţa umană o cere. Astfel încât spunem poveşti pentru a impune relaţia cauzală între evenimentele lumii înconjurătoare care nu au legătură între ele.

Asta ne include şi pe noi, nu? Vieţile noastre sunt un nonsens, însă le impunem o poveste, ne sortăm memoria în lanţuri cauză-efect, forţând-o să găsească un sens chiar şi atunci când nu există nici unul. Apoi luăm suma povestirilor noastre şi îi spunem acestei sume "sine". Acest poem ne arată procesul – de la aleator la sens – şi apoi credem că înţelesurile noastre sunt "adevărate".

Însă toţi copiii se acomodaseră cu noua versiune a poemului. Prin anul 2000 E.G. nu mai exista decât versiunea finală, care de atunci a rămas constantă. Cum se face că toţi copiii, de pe toate lumile, fuseseră de acord cu ultima versiune? Cum se răspândise schimbarea? Zece mii

de copii de pe zece mii de lumi au făcut în acelaşi timp aceeaşi schimbare?

Probabil că răspândirea se făcuse oral. Un puşti de undeva făcea o schimbare şi versiunea lui se răspândea. După câţiva ani, toţi copiii din împrejurimi folosesc noua versiune, apoi toţi copiii din oraş, de pe planetă. Se putea răspândi foarte repede, pentru că fiecare generaţie de copii ţine doar câţiva ani – cei de şapte ani ar putea considera versiunea drept o glumă, dar o repetă adesea celor de cinci ani. Peste câţiva ani, nimeni nu-şi mai aminteşte de vechea versiune.

O mie de ani este suficient pentru ca noua versiune a poemului să se răspândească. Sau cinci sau o duzină de versiuni noi se întâlnesc şi se amestecă, se absorb una într-alta, apoi se răspândesc din nou, spre lumi care revizuiseră poemul deja, o dată sau de două ori.

Şi stând acolo, mestecând aceste gânduri, avu imaginea unei reţele de copii, legaţi unul de altul prin firele acestui poem, extinzându-se din planetă în planetă, în întreg Imperiul, apoi din nou înapoi, de la o generaţie de copii la cea anterioară, o reţea tri-dimensională care lega toţi copiii, de la începuturi.

Şi pe măsură ce fiecare copil creştea mare, se rupea de firele acelui poem. Acum nu mai întindea mâinile pentru a se uni cu ceilalţi copii ori de câte ori auzea cuvintele "Bătrâna Bunică Zăpăcită". Acum nu mai făcea parte din cântec.

Însă copii lui, da. Apoi nepoţii. Toţi dând mâna unii cu alţii, trecând dintr-un cerc într-altul, într-un lanţ nesfârşit de oameni ajungând până la un cine ştie ce ritual de mult uitat al omenirii… poate, poate chiar de pe *prima* lume.

Imaginea era atât de clară, atât de puternică, încât atunci când remarcă din nou display-ul lectorului, tresări de parcă se trezise din somn. Trebui să se adune, respirând adânc, pentru a se calma, pentru a-şi domoli bătăile inimii.

Găsise o parte a răspunsului, deşi încă nu îl înţelegea. Acea reţea care uneşte toţi copiii face parte din ceea ce ne face umani, deşi nu ştia de ce. Acest index straniu şi pervers al unei fraze fără sens îi dăduse o nouă modalitate de a privi problema. Nu că universala cultură a copiilor ar fi fost o idee nouă. Însă nu îşi pusese problema: avea sau nu legătură cu originea omenirii?

Asta intenţionase indexatorul să spună incluzând poemul în comentariu? Avusese aceeaşi viziune ca şi Leyel?

Poate, dar poate nu. Poate fusese o simplă idee care îl făcuse pe indexator să se gândească la transformare – să îmbătrâneşti, ca Bătrâna Bunică Zăpăcită? Sau poate fusese un gând abstract despre răspândirea omenirii printre stele, departe de planeta de origine, care îl făcuse pe indexator să se gândească la poemul care spunea cum rachetele se ridică de pe planetă, zboară puţin, apoi coboară pentru a se aşeza pe planetă. Cine ştie ce o fi însemnat acest poem pentru indexator? Cine ştie la ce se gândise atunci când îl legase de fraza respectivă?

Apoi îşi imagină că Deet făcuse această conexiune specială. Nu avea nici un motiv să creadă că fusese opera ei, numai că, pentru el, ea era reprezentanta tuturor indexatorilor. Se alăturase lor, devenise una de-a lor, astfel încât după ce se făcea indexarea, avea şi ea partea ei. Asta însemna să faci parte dintr-o comunitate – toată munca ei devine, într-o anumită măsură, munca ta. Tot ceea ce făcuseră toţi indexatorii laolaltă făcuse şi Deet.

Din nou îi veni în minte imaginea unei reţele, numai că de data aceasta era topologic imposibilă, răsfrântă spre sine însăşi, astfel încât orice parte a marginii ai fi ţinut, ţineai toată marginea, dar şi mijlocul. Totul era întregul, şi fiecare parte conţinea întregul în ea.

Dar dacă asta era adevărat, atunci, când Deet venise să se alăture bibliotecii, înseamnă că la fel făcuse şi Leyel, deoarece ea îl conţinea pe Leyel. Astfel încât venind aici, ea nu îl părăsise deloc. Însă îl introdusese într-o nouă urzeală,

astfel încât în loc. să piardă ceva, câştigase. El făcea parte din toate acestea pentru că *ea* făcea parte, iar dacă avea să o piardă, era numai din cauză că o respinsese.

Leyel îşi acoperi ochii cu mâinile. Cum de ajunsese să se gândească la căsătoria sa, plecând de la problema originilor? Acum avea impresia că este pe cale să ajungă la o înţelegere profundă, iar în momentul următor cădea în introspecţie.

Înlătură toate referinţele cu "Bătrâna Bunică Zăpăcită" sau "Să Rupem un Trandafir", sau ce or fi fost, şi se întoarse la citirea documentului original, încercând să-şi concentreze gândurile pe subiectul articolului.

Totuşi, era o bătălie pierdută. Nu putea scăpa de seducătoarea atracţie a indexului. Citea despre folosirea uneltelor şi a tehnologiei, despre cum aceasta nu putea fi linia de demarcaţie între oameni şi animale, întrucât animalele învăţaseră să se folosească de unelte şi le învăţaseră şi pe altele.

Apoi, brusc, indexul îl puse să citească o veche poveste despre un om care a vrut să fie cel mai mare geniu al tuturor timpurilor, crezând că singurul lucru care îl împiedica să îşi atingă scopul erau orele pierdute în somn. Astfel încât a inventat o maşină care să doarmă în locul lui, iar aceasta a funcţionat foarte bine până când el şi-a dat seama că maşina visa toate visele lui. Apoi i-a cerut maşinii să-i povestească visele.

Maşina i-a povestit cele mai uimitoare, strălucitoare gânduri imaginate vreodată de om – mult mai înţelepte decât ar fi putut acest om să inventeze în timpul stării de veghe. Omul a luat un ciocan şi a distrus maşina, astfel încât să-şi recapete visele. Dar când a început din nou să viseze, n-a mai fost în stare să atingă claritatea pe care o avusese maşina.

Bineînţeles, nu putea publica ceea ce scrisese maşina – ar fi fost de neimaginat să spui că produsul unei maşini este opera unui om. După ce omul a murit – de desperare –

s-a găsit textul tipărit cu ceea ce scrisese maşina şi s-a crezut că îl scrisese omul, după care îl ascunsese. Textul s-a publicat, apoi omul a fost considerat, postum, cel mai mare geniu din câte existaseră vreodată.

Această povestire era universal considerată ca una de groază, pentru că maşina furase o parte din mintea omului şi o folosise pentru a-l distruge, ceea ce constituia o temă mult vehiculată. Dar de ce se referise indexatorul la ea în mijlocul unei argumentări despre confecţionarea uneltelor?

Leyel ajunse în cele din urmă la concluzia că această poveste în sine era un fel de unealtă. Exact ca maşina construită de omul din poveste. Povestitorul a pus visele sale în poveste, apoi când oamenii au citit-o sau au auzit-o, visele sale – coşmarurile sale – au ieşit la iveală pentru a trăi în memoria lor. Clar, net, teribil şi adevărat, ei au primit acele vise. Şi totuşi dacă el ar fi încercat să le spună aceleaşi adevăruri, direct, nu în forma unei poveşti, oamenii ar fi gândit că ideile lui erau idioate şi meschine.

Apoi îşi aminti cum îi spusese Deet că oamenii absorb poveşti de la comunităţile lor, implicându-se în aceste povestiri, formându-şi o autobiografie spirituală. Ei îşi amintesc despre ei înşişi ca făcând ceea ce făceau eroii din povestiri şi continuă să perpetueze actele eroilor în viaţa lor de zi cu zi sau, dacă nu reuşesc, ajung să se compare cu standardele impuse de povestire. Poveştile devin astfel conştiinţa umană, oglinda umană.

Din nou, ca de multe alte ori, termină aceste gânduri punându-şi mâinile la ochi, încercând să închidă imaginile cu reţeaua şi oglinzile, lumi şi atomi, până când, în final, deschise ochii şi le văzu pe Deet şi pe Zay stând în faţa lui.

Nu, deasupra lui. Era aşezat pe un pat scund, iar ele îngenuncheaseră lângă el.

– Sunt bolnav? întrebă el.

– Sper că nu, spuse Deet. Te-am găsit întins pe podea. Eşti epuizat, Leyel. Ţi-am mai spus… trebuie să mănânci,

trebuie să dormi ca un om normal. Nu mai eşti atât de tânăr… nu-ţi poţi permite ritmul ăsta de lucru.

– De-abia începusem. Zay chicoti uşor.

– Auzi la el, Deet. Ţi-am spus că a fost atât de prins încât nu şi-a dat seama nici măcar ce zi este.

– Ai făcut asta timp de trei săptămâni, Leyel. Ultima săptămână nici măcar nu ai mai venit acasă. Ţi-am adus mâncare, şi nu ai mâncat-o. Oamenii vorbesc cu tine, iar tu uiţi că porţi o conversaţie, cazi într-un fel de… transă. Leyel, mai bine nu te aduceam aici, mai bine nu ţi-aş fi sugerat niciodată chestia cu indexarea…

– Nu! strigă Leyel.

Se strădui să se ridice în capul oaselor.

La început Deet încercă să-l împingă la loc, insistând că trebuia să se odihnească. Zay îl ajută să stea în capul oaselor.

– Lasă-l să vorbească, spuse ea. Faptul că eşti soţia lui nu înseamnă că-l poţi opri să vorbească.

– Indexul este minunat, spuse Leyel. Ca un tunel deschis în mintea mea. Văd lumină la capăt, mă îndrept spre ea, ajung foarte foarte aproape, apoi mă trezesc şi nu sunt decât eu şi locul acela cu paginile de pe lector. Mereu pierd…

– Nu, Leyel, noi te pierdem pe tine. Indexul te otrăveşte, îţi ia minţile…

– Nu fi absurdă, Deet. Tu ai sugerat asta, şi ai avut dreptate. Indexul mă surprinde mereu, mă face să gândesc altfel. Am deja unele răspunsuri.

– Răspunsuri? întrebă Zay.

– Nu ştiu cât de bine le pot explica. Ceea ce ne face oameni. Are legătură cu comunităţile şi poveştile şi uneltele şi… are legătură cu tine şi cu mine, Deet.

– Sper că suntem oameni, spuse ea tachinându-l cu blândeţe.

– Am trăit împreună atâţia ani şi am format o comunitate… cu copiii noştri, până au plecat, apoi doar noi. Dar eram ca animalele.

– Doar câteodată, spuse ea.

– Vreau să spun, ca animalele de turmă sau ca triburile primitive sau ca orice comunitate care stă unită prin ritualuri şi obiceiuri de moment. Noi aveam obiceiurile noastre. Limbajul nostru privat, cu vorbe şi gesturi, cu dansuri, tot ce pot face de asemenea stolurile de gâşte şi roiurile de albine.

– Foarte primitiv.

– Da, este adevărat, nu-ţi dai seama? Este o comunitate care moare cu fiecare generaţie. După ce murim noi, Deet, luăm totul cu noi. Alţi oameni se vor căsători, dar nici unul dintre ei nu va şti dansurile noastre şi limbajul şi…

– Vor şti copiii noştri.

– Nu, exact asta vreau să spun. Ei ne-au cunoscut, poate chiar cred că ne *cunosc,* dar ei n-au făcut niciodată parte din comunitatea mariajului nostru. Nimeni n-a făcut. Nimeni nu poate face parte. De aceea, când am avut impresia că mă părăseşti pentru această…

– De unde ţi-a venit ideea că…

– Taci, Deet, o opri Zay. Lasă-l să vorbească.

– Când am avut impresia că mă părăseşti, m-am simţit ca mort, pentru că pierdeam totul, pentru că nu mai făceai parte din mariajul nostru şi atunci nu mai aveam nimic. Înţelegi?

– Nu văd ce legătură are asta cu originile umane, Leyel. Ştiu doar că nu te voi părăsi niciodată şi nu-mi imaginez că ai crezut…

– Nu-l perturba, Deet.

– Copiii. Toţi copiii. Ei joacă Bătrâna Bunică Zăpăcită, apoi cresc mari şi nu se mai joacă, astfel încât comunitatea acestor cinci sau şase copii nu mai există… însă alţi copii joacă. Cântă poemul. Timp de zece mii de ani!

– Asta ne face umani? Cântecele de copii?

– Ei fac parte toţi din aceeaşi comunitate! Peste tot spaţiul dintre stele, ei sunt în continuare conectaţi unul cu altul, ei sunt într-o oarecare măsură *aceiaşi copii.* Zece mii de ani, zece mii de lumi, cvintilioane de copii, şi toţi cunosc poemul, toţi l-au jucat. Poveste şi ritual… nu mor împreună cu tribul, nu se opresc la marginea drumului. Copii care nu se întâlnesc niciodată faţă în faţă, care trăiesc atât de departe încât lumina încă nu a reuşit să parcurgă distanţa dintre ei, ei aparţin aceleiaşi comunităţi. Suntem umani pentru că am cucerit timpul şi spaţiul. Am cucerit bariera ignoranţei perpetue dintre o persoană şi alta. Am găsit o modalitate să strecor ideile mele în capul tău şi pe ale tale în capul meu.

– Dar astea sunt idei pe care întotdeauna le-ai respins, Leyel. Limbajul şi comunitatea şi…

– Nu. Nu doar limbajul, nu doar triburile de cimpanzei ţipând unul la altul. *Poveştile,* basmele, creaţii epice care definesc o comunitate, mituri care ne învaţă cum funcţionează lumea, pe care le folosim pentru a ne modela unii pe alţii. Am devenit o specie diferită, am devenit *oameni,* pentru că am descoperit un mod de a prelungi gestaţia dincolo de pântecul mamei, o modalitate de a da fiecărui copil zece mii de părinţi pe care nu-i va vedea niciodată la faţă.

Apoi, în cele din urmă, Leyel amuţi, incapabil să găsească cuvinte potrivite. Nu putea explica ceea ce se afla în mintea sa. Dacă ele nu înţelegeau deja, nu vor înţelege niciodată.

– Da, spuse Zay. Cred că indexarea lucrării tale a fost o idee bună.

Leyel oftă şi se întinse din nou pe pat.

– N-ar fi trebuit să încerc.

– Dimpotrivă, ai reuşit.

Deet dădu din cap. Leyel ştia de ce – Deet încerca să-i spună lui Zay că nu trebuia să-l amăgească pe Leyel cu o laudă falsă.

– Nu-mi face semne, Deet. Ştiu ce spun. Poate nu îl cunosc pe Leyel tot atât de bine ca şi tine, însă recunosc adevărul atunci când îl aud. Într-un fel, cred că Hari l-a ştiut instinctiv. De-asta insistase cu holodisplay-urile, forţându-i pe sărmanii cetăţeni ai Terminusului să se obişnuiască pe zi ce trece cu infailibilitatea lui. Era modul lui de a continua să-i creeze, să rămână viu împreună cu ei. Să-i facă să simtă că viaţa lor avea un scop. Mit şi creaţie epică, în acelaşi timp. Vor purta cu toţii o părticică din Hari exact aşa cum copiii duc în mormânt cu ei o parte din părinţii lor.

La început, lui Leyel nu-i veni să creadă că Hari ar fi aprobat ideile lui despre originile omenirii. Apoi începu să-şi dea seama că Zay făcuse mai mult decât o simplă afirmaţie.

– L-ai cunoscut pe Hari Seldon?

– Un pic, spuse Zay.

– Ori îi spui, ori nu, o îndemnă Deet. Nu poţi să-l aduci până aici, fără să-l duci până la capătul drumului.

– L-am cunoscut pe Hari aşa cum tu o cunoşti pe Deet, mărturisi Zay.

– Nu! sări Leyel. Mi-ar fi vorbit despre tine.

– De ce? Niciodată nu a vorbit despre studenţii săi.

– A avut mii de studenţi.

– Ştiu, Leyel. I-am văzut venind şi umplându-i sălile de lectură şi ascultându-i fragmentele dispersate din psihoistorie. Însă apoi venea aici, aici în bibliotecă, într-o cameră pe care cei de la Comisie nu o puteau Spiona, unde putea spune cuvinte pe care ei nu aveau cum să le audă, şi aici îi învăţa pe adevăraţii studenţi. Aici este singurul loc în care trăieşte ştiinţa psihoistoriei, aici au aplicaţie ideile lui Deet despre formarea comunităţilor, unde se vor cristaliza ideile tale despre formarea omenirii, ajutându-ne să facem calculele pentru următoarea mie de ani.

Leyel era uluit.

– În Biblioteca Imperială? Hari a avut o universitate în Biblioteca Imperială?

– Unde în altă parte? La sfârşit a fost nevoit să ne părăsească, atunci când a trebuit să-şi publice predicţiile despre prăbuşirea Imperiului. Apoi cei de la Comisie au început să-l supravegheze pe faţă şi pentru ca să nu ne găsească, n-a mai venit niciodată aici. A fost cel mai groaznic lucru care ni s-a întâmplat. Ca şi cum pentru noi ar fi murit, cu câţiva ani înainte de a-i fi murit trupul. Făcea parte din noi, Leyel, aşa cum tu şi cu Deet faceţi parte unul din altul. Ea ştie. Ni s-a alăturat înainte ca el să ne părăsească.

Asta îl răni puternic. Să aibă un secret atât de mare şi să nu i-l împărtăşească.

– De ce Deet şi nu eu?

– Nu-ţi dai seama, Leyel? Supravieţuirea micii noastre comunităţi era lucrul cel mai important. Atâta vreme cât erai Leyel Forska, stăpân peste una dintre cele mai mari averi din istorie, nu puteai face parte din comunitatea noastră – acest lucru ar fi adus prea multe comentarii, prea multă atenţie. Deet putea veni, deoarece lui Chen nu-i păsa prea mult ce făcea ea… nu ia niciodată în serios femeile şi asta este încă una dintre prostiile pe care le face.

– Însă Hari a dorit mereu să fii printre noi, spuse Deet. Cea mai mare teamă a lui era să nu forţezi intrarea în Prima Fundaţie, când de fapt te dorea intrat în aceasta. În A Doua Fundaţie.

Leyel îşi aminti ultima convorbire cu Hari. Încercă să-şi amintească… l-a minţit Hari vreodată? I-a spus că Deet nu putea merge pe Terminus – însă acum, totul căpăta un cu totul alt înţeles. Vulpe bătrână! Nu a minţit niciodată, dar nici n-a spus adevărul!

Zay continuă:

– A fost destul de neplăcut, să găseşti elementul de echilibru, să fii încurajat să-l provoci pe Chen suficient cât să te jupoaie de avere şi să te uite, dar nu cât să te închidă sau să te omoare.

– Voi aţi pus asta la cale?

– Nu, Leyel, nu. Oricum avea să se întâmple. Însă erau şi alte posibilităţi, pe de o parte de a vă tortura pe tine şi pe Deet până la moarte, iar pe de altă parte, tu şi cu Rom să conspiraţi împotriva lui Chen şi să preluaţi controlul asupra Imperiului. Oricare din aceste două extreme te-ar fi pus în imposibilitatea de a face parte din A Doua Fundaţie. Hari a fost convins – ca şi Deet, ca şi mine – că tu trebuie să ne aparţii nouă. Nu mort. Nu în politică. Aici.

Era de-a dreptul jignitor că aleseseră pentru el fără ca măcar să-i spună. Cum a putut Deet să ţină secretul atâta amar de vreme? Şi totuşi, aveau perfectă dreptate. Dacă Hari i-ar fi spus despre această A Doua Fundaţie, Leyel ar fi fost cuprins de mâncărici, gata să intre imediat în ea. Şi totuşi, nu putea intra în ea atâta vreme cât Chen îl considera o ameninţare.

– Ce vă face să credeţi că Chen mă va uita?

– O, te-a uitat deja. De fapt, cred că până la noapte va uita tot ceea ce a ştiut vreodată.

– Ce vrei să spui?

– Cum crezi că am îndrăznit să vorbim atât de deschis astăzi, după ce am ţinut atâta vreme tăcerea? Acum nu mai suntem la Indexare.

Leyel se simţi parcurs de un fior de teamă.

– Ne pot auzi?

– Dacă ne ascultă, da. Totuşi, în acest moment, cei din Comisie sunt foarte preocupaţi să-l ajute pe Rom Divart să-şi consolideze controlul asupra Comisiei pentru Siguranţa Publică. Iar dacă Chen nu a fost încă dus în camera de iradiere, va fi dus curând.

Leyel nu se putu abţine. Vestea era prea bună – sări din pat, aproape dansând de bucurie.

– Rom! După atâţia ani… în sfârşit îl distruge pe bătrânul păianjen.

– Este mai important decât o simplă justiţie sau răzbunare, spuse Zay. Suntem absolut siguri că un anumit număr de guvernatori, prefecţi şi comandanţi militari vor

refuza să recunoască şefia Comisiei pentru Siguranţa Publică. Rom Divart se va chinui tot restul vieţii să înăbuşe rebeliunile cele mai periculoase. Pentru a-şi concentra forţele asupra rebelilor cei mai importanţi şi a le păstra aproape de Trantor, va acorda un grad de independenţă nemaiîntâlnit multor, multor lumi de la periferie. Acele lumi nu vor mai face parte din Imperiu. Autoritatea Imperială nu le va mai atinge, iar taxele lor nu vor mai curge spre Trantor. Imperiul nu mai este Galactic. Moartea lui Chen – astăzi – va marca începutul prăbuşirii Imperiului Galactic, deşi nici unul dintre noi nu va remarca imediat, procesul durând multă vreme, decenii sau chiar secole.

– Atât de curând după moartea lui Hari! Predicţiile lui se adeveresc deja.

– O, nu este o simplă coincidenţă, rosti Zay. Unul dintre agenţii noştri a fost capabil să-l influenţeze pe Chen ca să-l trimită pe Rom Divart în persoană pentru a te despuia de avere. Asta l-a împins pe Rom dincolo de limită şi l-a determinat să facă acest pas. Chen ar fi căzut – sau murit – într-un an şi jumătate, indiferent ce ar fi făcut. Dar recunosc că ne-a făcut plăcere să ne folosim de moartea lui Hari ca de un trăgaci pentru a-l doborî puţin mai devreme şi în condiţii care ne-au permis să te aducem la bibliotecă.

– A fost şi un test, spuse Deet. Încercăm să descoperim modalităţi pentru a influenţa indivizii fără ca ei să o ştie. Este desigur foarte crud şi riscant în acelaşi timp, dar în acest caz am reuşit să-l influenţăm pe Chen cu foarte mult succes. Trebuia să o facem... era în joc viaţa ta, ca şi şansele de a te alătura nouă.

– Mă simt ca o marionetă, mărturisi Leyel.

– Chen a fost marioneta, îl linişti Zay. Tu ai fost preţul.

– Este o prostie, interveni şi Deet. Hari te-a iubit. *Eu* te iubesc. Eşti un om mare. A Doua Fundaţie trebuie să te aibă. Şi tot ceea ce ai spus şi susţinut în viaţă a dovedit că eşti hotărât să participi la munca noastră. Aşa este?

– Da, râse Leyel. Indexul!

– Ce este atât de nostim? întrebă Zay părând puţin iritată. Am muncit mult la el.

– Şi a fost minunat, transformator, hipnotic. Să îi iei pe, toţi oamenii ăştia şi să îi pui împreună ca şi cum ar fi o singură minte, mult mai puternică în intuiţie decât orice altă persoană izolată. Cel mai unit, cel mai puternic grup de oameni care a existat vreodată. Dacă suntem umani pentru că avem capacitatea de a spune poveşti, probabil capacitatea de a indexa ne va face şi mai umani.

– Nu-i da atenţie, Zay, spuse Deet bătând-o uşor pe mână. Este entuziasmul unui nou venit.

Zay ridică o sprânceană:

– Aştept în continuare să-mi spună *de ce* l-a amuzat ideea cu indexul.

Leyel îi făcu pe plac.

– Pentru că m-am gândit mereu – cum au reuşit bibliotecarii să facă asta? Nişte simpli bibliotecari! Iar acum descopăr că ei sunt cu toţii studenţii de suflet ai lui Hari Seldon. Întrebările mele au fost indexate de psihoistorici!

– Nu în exclusivitate. Majoritatea suntem bibliotecari. Sau mecanici sau ce-om mai fi… psihologii şi psihoistoricii sunt un curent destul de subţire în fluviul bibliotecii. La început au fost consideraţi outsideri. Cercetători. *Utilizatori* ai bibliotecii, dar nu membri. La asta a folosit munca lui Deet în aceşti ultimi ani – a încercat să ne lege ca într-o comunitate. Ea a venit aici tot ca cercetătoare, îţi aminteşti? Şi totuşi, a făcut ca toţi să considere devotamentul pentru bibliotecă mai puternic decât devotamentul pentru oricare altă persoană. Este minunat, Leyel, ai să vezi. Deet este o minune.

– Am creat-o cu toţii, rosti Deet. Se întâmplă că cele două sute de oameni pe care încerc să-i introduc în comunitate înţeleg şi cunosc foarte bine mintea umană, iar asta este de mare ajutor. Ei înţeleg exact ceea ce am de gând să fac şi apoi mă ajută. Iar succesul nu este încă deplin. Cu trecerea anilor, va trebui să avem grijă ca grupul să accepte şi să

educe copiii bibliotecarilor, maşiniştilor, medicilor, în mod egal, astfel încât psihologii să nu, devină o castă dominatoare. Şi apoi, căsătoriile între grupuri. Poate că într-o sută de ani vom avea o comunitate cu adevărat solidă şi stabilă. Noi construim acum un oraş-stat democratic, nu un departament academic sau un club social.

Leyel era cu moralul la pământ. Nu suporta să ştie că sute de oameni cunoşteau ceea ce făcuse Hari, iar el nu.

– Trebuie să mă învăţaţi, le ceru el. Tot ce v-a învăţat Hari, toate lucrurile pe care mie mi le-a ascuns…

– Da, dar mai târziu, Leyel, spuse Zay. În momentul de faţă, totuşi, suntem mai interesaţi să ne înveţi *tu* pe noi. Deja, sunt sigură că o transcriere a ceea ce ai spus când te-ai sculat este transmisă în bibliotecă.

– A fost înregistrată? întrebă Leyel.

– Nu ştiam în ce stare te aflai, Leyel. Nu ai idee cât de mult ne-ai îngrijorat. Desigur că te-am înregistrat… poate erau ultimele tale cuvinte.

– Nu vor fi. Nu mă simt deloc obosit.

– Atunci înseamnă că nu eşti chiar atât de inteligent pe cât te-am crezut. Trupul tău este periculos de slăbit. Ai abuzat prea mult de tine. Nu mai eşti tânăr şi insistăm ca timp de două zile să nu te mai apropii de lector.

– Ce, acum eşti doctorul meu?

– Leyel.

Deet îl atinse pe umăr, aşa cum făcea atunci când el avea nevoie să se calmeze.

– Ai fost examinat de doctori. Şi trebuie să-ţi dai seama… Zay este Primul Vorbitor.

– Adică ea este şefa?

– Biblioteca nu este Imperiul, spuse Zay, iar eu nu sunt Chen. Înseamnă că eu vorbesc prima atunci când ne reunim. Iar apoi, la sfârşit, pun laolaltă tot ceea ce s-a spus şi exprim consensul grupului.

– Exact, spuse Deet. *Toţi* cred că ar trebui să te odihneşti.

– *Toţi* ştiu despre mine? întrebă Leyel.

– Desigur, spuse Zay. După moartea lui Hari, tu eşti cel mai original gânditor pe care-l avem. Munca noastră are nevoie de tine. Normal că ţinem la tine. În plus, Deet te iubeşte atât de mult, iar noi o iubim *pe Deet* atât de mult, încât suntem un pic îndrăgostiţi şi de tine.

Râse, urmată de Leyel, apoi de Deet. Leyel observă totuşi că atunci când întrebase dacă toţi *ştiau* de el, ea îi răspunsese că ţineau la el şi îl iubeau. De-abia atunci îşi dădu seama că ea răspunsese întrebării pe care el ar fi vrut cu adevărat să o pună.

– Şi în timp ce tu te recuperezi, spuse Zay, Indexarea se va ocupa de noua ta teorie…

– Nu este o teorie, este doar o propunere, un *gând…*

– Şi câţiva psihoistorici vor avea grijă să vadă dacă poate fi cuantificată, eventual cu câteva variaţii în formulele pe care le-am folosit la legile lui Deet. Poate transformăm studiile despre origini într-o adevărată ştiinţă.

– Poate, spuse Leyel.

– Îţi convine? întrebă Zay.

– Nu sunt sigur. Cred că da. Sunt foarte entuziasmat, dar sunt de asemenea un pic furios pentru modul în care am fost lăsat pe dinafară, însă în cea mai mare parte sunt… sunt foarte uşurat.

– Bine, Eşti confuz. Vei munci cel mai bine dacă te vom ţine mereu în dezechilibru.

Cu asta, Zay îl conduse înapoi până la pat, îl ajută să se întindă şi plecă din cameră.

Singur cu Deet, Leyel nu găsi nimic de spus. O prinse de mână privind-o în ochi, cu inima prea plină pentru a mai rosti cuvinte. Toate secretele lui Hari Seldon… şi A Doua Fundaţie plina de psihoistorici… şi Rom Divart care prelua puterea în guvern… toate acestea trecură în fundal. Acum nu mai conta decât atât: Deet stătea cu mâna în mâna lui, cu ochii într-ai lui, cu inima şi sufletul atât de unite cu ale lui încât nu-i mai păsa de nimic.

Cum de îşi imaginase vreodată că ea l-ar fi părăsit? Ei se creaseră unul pe altul în toţi aceşti ani de căsătorie. Deet era cea mai splendidă realizare a vieţii sale, iar el era cea mai valoroasă creaţie a ei. Fiecare suntem părintele celuilalt, copilul celuilalt. Poate că vom avea realizări grandioase în muncă, în această comunitate, biblioteca, A Doua Fundaţie. Dar cea mai mare realizare a vieţii noastre este cea care va muri împreună cu noi, cea pe care nimeni altcineva nu o va cunoaşte, pentru că nu face parte din cuplul nostru. Nu le putem explica. Ei nu cunosc limbajul acesta. Noi nu putem vorbi decât unul altuia.

UN CUVÂNT SAU DOUĂ DE LA JANET

de Janet Jeppson Asimov

ADESEA SUNT ÎNTREBATĂ cum este să fii soţia lui Isaac Asimov sau, aşa cum s-a referit el la mine într-o recentă declaraţie, "actuala deţinătoare a acestui mult invidiat post". De obicei, am mai multe răspunsuri posibile:

1. Isaac este un dicţionar ambulant, o enciclopedie capabilă să ofere informaţii în mod rapid, precis şi elocvent, pentru că are o remarcabilă capacitate de exprimare şi o memorie incredibilă… care uneori îi aduce şi necazuri, din moment ce nu poate uita foarte multe lucruri. De exemplu, este foarte posibil să spună cu tristeţe: "Azi este cea de-a o sută optzeci şi treia aniversare a bătăliei de la Austerlitz şi nimănui nu-i pasă." În fiecare an, pe 2 Decembrie, din moment ce uit ce mi-a spus cu un an în urmă, îi cer să-mi explice din nou. Din fericire, deşi nu-i suportă pe nebuni, pe mine mă suportă, aşa că-mi explică.

2. Isaac este foarte raţional, cu anumite excepţii. Are nişte ochelari cu o pereche suplimentară de lentile, închise la culoare, şi crede că atunci când le ridică răsare soarele şi vice-versa. Mai mult, în sezonul de baseball crede că dacă urmăreşte orice meci de-al lui Mets, atunci Mets va pierde. În consecinţă, atunci când Mets este în dificultate opreşte televizorul şi strigă: "Nu mă mai uit, mă întorc la maşina de scris, ca să le dau o şansă!"

3. Nu se teme deloc să-şi arate făţiş sentimentele. Nu numai că este afectuos şi exuberant, dar nici măcar nu ştie să strângă din buze. Buza de jos îi tremură cel mai tare în situaţia când i se ia o probă de sânge pentru analize, dar

chiar şi atunci flirtează cu asistenta. Nu se teme să plângă (întotdeauna plânge atunci când citeşte ultimele cuvinte ale lui Enobarbus sau cântă "Danny Boy"), chiar dacă se află în public, aşa cum a făcut-o şi la mormântul lui Newton.

4. Isaac are o fire deosebită şi acesta este unul dintre motivele pentru care sunt bucuroasă că l-am cunoscut. De exemplu, s-a trezit odată din somn dând din picioare ca şi cum ar fi alergat. Mi-a spus: "Am visat pe cineva spunându-mi că am dus o viaţă frumoasă de pe urma scrisului şi eu am spus că într-adevăr, aşa este. Apoi persoana mi-a spus că este uimită să vadă pe cineva câştigând bani mulţi cu săbii tocite. Alergând să-ţi spun şi ţie, mi-am dat seama dintr-o dată că fraza vroia să spună că am câştigat bani cu instrumente ale păcii... stiloul este mai puternic decât spada şi ar fi timpul să transformăm spadele în fier pentru pluguri."

După cum vedeţi, sunt posibile mai multe răspunsuri la întrebarea: cum e să fii soţia lui Isaac Asimov. Dar cel mai bun este acesta: soţul meu nu poate fi descris. Destul de ciudat, oamenii parcă mereu încearcă să-l descrie pe Isaac şi aproape întotdeauna descrierea pare destul de corectă. Descrierea paleontologului Simpson este... tranşantă. "Isaac Asimov este o minune a naturii şi o bogăţie naţională." Eu pot depune mărturie că este minunat, foarte natural, o comoară inepuizabilă şi un scump.

Avem o sculptură din lemn, înfăţişând doi bătrânei stând senini unul lângă altul, aplecându-se fiecare înspre celălalt. Pentru mine, ei reprezintă mulţumirea de a trece împreună prin viaţă. Aceasta include intimitate şi creativitate, care au multe lucruri comune, pentru că ambele presupun implicare, concentrare, deschidere, efort şi inspiraţie.

Cea de-a cincizecea mea aniversare împreună cu Isaac Asimov va avea loc în al treilea deceniu al secolului următor. Întrucât viaţa are şi ea cele trei elemente esenţiale ale unei bune opere literare – început,

desfăşurare, şi sfârşit – este posibil ca Isaac şi cu mine să lipsim la acea aniversare, însă cărţile lui vor fi prezente. La fel ca şi poveştile pe care le scriu oamenii pentru el. Poveşti ca în această carte, scrise cu multă dragoste.

CINCIZECI DE ANI

de Isaac Asimov

TREBUIE SĂ ÎNCEP PRIN A EXPRIMA MULŢUMIRI. Vreau să-i mulţumesc lui Martin H. Greenberg pentru că a avut ideea de a marca în acest mod cei cincizeci de ani pe care i-am petrecut în domeniul literaturii ştiinţifico-fantastice. Vreau să mulţumesc editurii Tor Books pentru că a publicat această carte. Vreau să mulţumesc tuturor colegilor mei scriitori care au contribuit cu povestiri în această carte şi care astfel au vrut să arate că au o părere bună despre mine şi lucrările mele. Şi vreau să-i mulţumesc lui Janet care a contribuit cu *toate* posibilităţile ei.

Este mai mult decât merit; în drumul meu prin viaţă mi-am câştigat foarte mulţi prieteni şi deosebit de puţini duşmani, ceea ce înseamnă că – fără să vreau – am făcut ceva bun. Iar pentru asta trebuie să-mi exprim cea mai mare recunoştinţă.

Dar s-au împlinit cincizeci de ani! Din cauza asta e atâta agitaţie! Cincizeci de ani! O jumătate de secol!

Deci hai să vedem ce gânduri îmi trezeşte…

1. *Cincizeci de ani.* O perioadă destul de lungă. Să trăieşti cincizeci de ani e ceva normal în zilele noastre, dar mulţi oameni importanţi nu au reuşit acest lucru. Ioana d'Arc a murit la nouăsprezece. Dintre marii poeţi, John Keats a murit la douăzeci şi şase; Percy Bysshe Shelley la treizeci; George Gordon Noel Byron la treizeci şi şase; Edgar Allan Poe la patruzeci. Dintre marii oameni de ştiinţă, Sadi Carnot a murit la treizeci şi şase; Heinrich Rudolf Hertz la treizeci şi şase; James C. Maxwell la patruzeci şi opt.

Dacă treci de cincizeci de ani ţinând cont de toate astea, este inevitabil să te simţi un pic vinovat. Grecii au

personificat trei Ursitoare: Clotho ("ţesătoarea"), care toarce firul vieţii; Lachesis ("destinul"), care determină lungimea firului; şi Atropos ("inevitabilul"), care în cele din urmă taie firul. Le sunt deopotrivă recunoscător. Îi mulţumesc lui Clotho pentru că mi-a ţesut o viaţă atât de bună; lui Lachesis pentru că firul meu este mai lung decât al multora, de departe mai merituoşi decât mine; şi lui Atropos pentru că s-a abţinut atâta vreme să se folosească de foarfece.

2. *Cincizeci de ani de muncă profesională.* Dar nu sunt doar cincizeci de ani. Sunt cincizeci de ani într-o singură profesie, cea de scriitor. Prima mea povestire a apărut în 1939, şi de atunci s-a scurs o procesiune neîntreruptă de povestiri, eseuri şi cărţi de toate felurile.

Charles Dickens a murit la cincizeci şi opt şi nu publicase decât de treizeci şi cinci de ani. Alexandre Dumas a murit la cincizeci şi opt şi publicase doar patruzeci şi unu de ani. William Shakespeare a murit la cincizeci şi doi, şi a creat întreaga sa operă într-un interval de doar treizeci de ani.

Ţineţi cont că nu vorbesc aici decât de lungimea activităţii profesionale; nu m-am referit la calitate. Oricare dintre operele acestor predecesori ai mei – *David Copperfield, Contele de Monte Cristo,* sau *Hamlet* - valorează de nenumărate ori mai mult decât întreaga mea operă. Ştiu asta, aşa că nu vă obosiţi să-mi scrieţi pentru a-mi atrage atenţia.

V-am spus toate acestea pentru a vă lămuri cât de recunoscător sunt că mi s-a permis o carieră profesională de cincizeci de ani bătuţi pe muchie… care continuă. Ca valoare, tot ceea ce scriu se află la ani-lumină depărtare de Shakespeare, însă am să susţin în gura mare, până la moarte: Tot ceea ce am scris mi-a oferit *mie* o enormă plăcere, tot atât de mare ca şi cea pe care a trăit-o Shakespeare scriindu-şi operele. Deci, nu e normal să fiu recunoscător pentru o carieră profesională prelungită?

3. *Cincizeci de ani ca scriitor de literatură ştiinţifico-fantastică.* Nu este vorba doar de cincizeci de ani de carieră profesională. Este vorba în special de acest domeniu. Gândiţi-vă ce au însemnat ultimii cincizeci de ani pentru un scriitor de literatură ştiinţifico-fantastică. Când am început să scriu, roboţii erau o pură fantezie. Am scris povestirile cu roboţi doar din imaginaţie. Prima am terminat-o în 1939. Am trăit suficient de mult pentru a vedea roboţii (în formă foarte simplă) devenind realitate; iar cele Trei Legi ale Roboticii au fost luate în serios.

Zborurile spre Lună erau în 1939 pură fantezie, iar prima mea povestire publicată în *Astounding* vorbea despre încercarea de a ajunge pe Lună cu ajutorul unei rachete. Am trăit să văd *şi asta* devenind realitate.

Gândiţi-vă la câte "fantezii" au fost publicate în literatura ştiinţifico-fantastică şi cât de multe dintre acestea au devenit realitate (indiferent cine a scris despre ele, eu sau altcineva). În 1939 nu existau computere sau televiziune, însă se scria despre ele în cărţile ştiinţifico-fantastice. S-a scris din belşug despre tot felul de arme care lansează fascicule energetice, şi am trăit cu toţii să vedem razele laser.

Cât de norocos am fost să încep atunci când am început şi să trăiesc atât de mult.

… Dar cercul trebuie să se închidă. Mai important decât orice altceva sunt prietenii. Prietenii Fundaţiei îmi sunt cu toţii prieteni, indiferent dacă au scris pentru această carte, sau au publicat-o, sau au cumpărat-o… sau au împrumutat-o. Prietenii mei sunt toţi cei care mi-au citit lucrările din ultima jumătate de secol, bucurându-se de ele.

Vă mulţumesc tuturor. Oricum nu vă pot mulţumi îndeajuns.

Title Info

Genre	sf
Author	***
Title	Prietenii Fundaţiei
Date	
Language	ro
Source Language	en
Translator	Emilian Bazac

Document Info

Author	Sorin Tudor [bokken]
Program used	Fiction Book Designer, FictionBook Editor Release 2.6

Date	21.03.2011 (2011-03-21)
ID	FBD-88FB11-8ACE-D24D-0985-8ABE-749C-8D824B
Version	1.0
History	v1.0 bokken

Publisher Info

Book name	Prietenii Fundaţiei
Publisher	Nemira
City	Bucureşti
Year	1995
ISBN	973-9177-34-4

CUPRINS